Al. Dumas
Regina
Margot

ALEXANDRE DUMAS

REGINA MARGOT

În româneşte de
MIRCEA ALEXANDRESCU ŞI COSTACHE TOPA

EDITURA TINERETULUI
1968

- **Ediţia a III-a**

Coperta de POMPILIU DUMITRESCU

ALEXANDRE DUMAS
LA REINE MARGOT

NELSON EDITEURS PARIS 1937

I
LATINEASCA DUCELUI DE GUISE

Luni, în a optsprezecea zi a lunii august 1572, Luvrul era în mare sărbătoare.

Ferestrele vechii reşedinţe regale, îndeobşte atât de întunecate, erau scăldate în lumină; pieţele şi străzile din jur, de obicei atât de pustii de cum bătea ceasul nouă, la Saint-Germain-l'Auxerrois, erau acum înţesate de norod, deşi se făcuse miezul nopţii.

Prin beznă, toată această mulţime ameninţătoare, zorită, gălăgioasă părea o mare mohorâtă, frământată, şi fiecare val al ei părea un talaz care mugeşte; această mare, ce inunda cheiul pe care se revărsa prin străzile Fossés-Saint-Germain şi l'Astruce, izbea cu fluxul ei poalele zidurilor Luvrului, iar cu refluxul pe ale palatului Bourbon, din faţă.

Dar cu toată sărbătoarea de la curte, şi poate tocmai din pricina ei, norodul acesta avea o înfăţişare ameninţătoare, căci nu bănuia că sărbătoarea la care lua parte numai cu privirea era doar prevestirea alteia, ce avea să aibă loc abia peste opt zile şi la care urma să fie poftit să se desfete din toată inima.

Curtea sărbătorea nunta Margaretei de Valois, fiica regelui Henric al II-lea şi sora regelui Carol al IX-lea, cu Henric de Bourbon, regele Navarei. Într-adevăr, chiar în acea dimineaţă, pe un podium înălţat în faţa catedralei Notre-Dame, cardinalul de Bourbon unise pe cei doi soţi cu ceremonialul folosit de obicei la nunţile fiicelor regilor Franţei.

Această căsătorie uimise pe toată lumea şi dăduse mult de gândit celor ce vedeau mai departe; era greu de înţeles cum de se putuseră apropia două tabere atât de învrăjbite, cum erau pe atunci cea protestantă şi cea catolică. Lumea se întreba cuin ar putea tânărul prinţ de Condé să ierte ducelui de Anjou, fratele regelui, uciderea tatălui său de către Montesquiou, la Jarnac. Se mai întreba cum i-ar putea

ierta tânărul duce de Guise amiralului de Coligny moartea părintelui său ucis de Poltrot de Méré la Orléans.

Mai mult încă, Jeanne de Navara, curajoasa soţie a nevolnicului Antoine de Bourbon, ce-şi adusese fiul, tiende, la logodna regească care se pregătise – murise abia de două luni şi umblau zvonuri ciudate cu privire la această neaşteptată moarte. Unii şopteau, iar alţii spuneau în gura mare că ea aflase o taină grozavă, iar Caterina de Medicis, temându-se ca nu cumva s-o dea în vileag, a ucis-o dăruindu-i nişte mănuşi otrăvite, făcute de un oarecare René din Florenţa, mare meşter în treburi din astea. Zvonul se răspândise şi căpăta cu atât mai mult temei, cu cât, după moartea acestei mari regine, fiul ei ceruse să fie chemaţi doi medici – între care şi vestitul Ambroise Paré, cărora li s-a îngăduit să deschidă şi să cerceteze trupul, nu însă şi creierul. Dar cum Jeanne de Navara fusese ucisă cu un parfum otrăvit, numai creierul, singura parte a trupului căreia nu le era îngăduit să-i facă autopsia, putea să dezvăluie crima. Şi spunem crimă pentru că nimeni nu se îndoia că de o crimă ar fi vorba.

Dar asta nu era totul: pentru această căsătorie, care nu numai că statornicea pacea în regatul său, dar îi mai şi îmbia pe hughenoţii de frunte ai Franţei să vină la Paris, regele Carol arătase o stăruinţă vecină cu încăpăţânarea. Cum cei doi logodnici erau unul catolic, iar celălalt reformat, trebuia să se ceară încuviinţarea înaltului pontif de la Sfântul Scaun, Grigore al XIII-lea. Încuviinţarea aceasta întârzia, ceea ce o neliniştise foarte mult pe răposata regină a Navarei; într-una din zile, ea îi împărtăşise lui Carol al IX-lea temerile ei că încuviinţarea n-ar mai veni de loc, la care regele îi răspunsese:

— Fii pe pace, mătuşă dragă. Te cinstesc mai mult decât pe papă şi dragostea pentru sora mea e mai presus decât teama de el. Nu sunt hughenot, dar nici prost nu sunt şi dacă cinstitul papă face prea pe prostul, am s-o iau eu însumi pe Margot de mână şi am să i-o dau de soţie fiului vostru chiar în biserica protestantă.

Vorbele acestea se răspândiseră din Luvru în tot oraşul şi în timp ce pe hughenoţi îi bucurase foarte mult, pe catolici îi pusese pe gânduri şi se întrebau în şoaptă dacă regele îi

vindea cu adevărat, sau poate juca vreo farsă care într-o bună zi va avea un deznodământ neaşteptat.

Purtarea lui Carol al IX-lea părea inexplicabilă mai ales faţă de amiralul de Coligny, care de vreo cinci-şase ani se războia cu regele pe viaţă şi pe moarte: după ce pusese preţ pe capul lui o-sută cincizeci de mii de scuzi aur, nu mai vorbea acum de el decât ca de un părinte, spunând sus şi tare pe viitor conducerea războiului nu i-o va mai încredinţa decât lui; şi asta o spunea aşa de des, încât chiar Caterina de Medicis, care până atunci îl condusese pe tânărul principe în toate acţiunile, capriciile, până şi în toate dorinţele lui, părea că începe să se îngrijoreze de-a binelea, şi nu fără pricină, căci într-o clipă de sinceritate, vorbindu-i amiralului despre războiul din Flandra, Carol al IX-lea îi spusese:

— Mai e ceva, dragul meu părinte, la care trebuie să fim cu ochii în patru: reginei-mamă, care, după cum ştiţi, vrea să-şi vâre nasul în toate, să nu-i ajungă nimic la urechi despre planurile noastre. Să păstrăm deci taina, ca să nu afle nimic, pentru că, aşa pusă pe harţă cum o cunosc, ne-ar strica toate socotelile.

Dar oricât de înţelept şi de încercat era Coligny, n-a fost în stare să păstreze taina unei atât de mari încrederi ce i se arătase, şi cu toate că atunci când venise la Paris avea multe bănuieli, iar la plecarea de la Châtilion o ţărancă i se aruncase La picioare, strigându-i: „Vai, domnule, bunul nostru stăpân, nu vă duceţi la Paris, căci dacă vă duceţi, veţi muri şi dumneavoastră, şi toţi cei care vă însoţesc”, toate bănuielile i se risipiseră, una câte una, din cuget, atât lui cât şi lui Téligny, ginerele său; acestuia regele îi arătase mare prietenie, spunându-i frate, întocmai cum amiralului îi spusese părinte şi tutuindu-l, aşa cum obişnuia să facă cu prietenii lui cei mai buni.

Hughenoţilor, în afară doar de vreo câţiva prăpăstioşi sau neîncrezători, le venise aşadar inima la loc: toată lumea ştia că regina Navarei murise în urma unei aprinderi de plămâni, iar nesfârşitele săli ale Luvrului erau înţesate acum de toţi aceşti bravi protestanţi care vedeau în căsătoria tinerei lor căpetenii, Henric, prevestirea unor vremuri mai bune, la care nici nu visaseră. Amiralul

Coligny, La Rochefoucault, fiul principelui Condé, Téligny, în sfârşit toate căpeteniile acestei tabere jubilau, văzând că atotputernici la Luvru şi primiţi cu osanale la Paris erau tocmai acei pe care, cu trei luni în urmă, regele Carol şi regina Caterina voiseră să-i cocoaţe în spânzurători mai înalte decât ale ucigaşilor de rând. Mai lipsea doar mareşalul de Montmorency, pe care zadarnic l-ai fi căutat printre toţi fraţii săi, căci nicio făgăduială nu-l putuse ispiti, nicio prefăcătorie nu-l putuse înşela şi se ţinea deoparte, în castelul său din l'Isle-Adam, spunând că stă retras pentru că mai suferă încă din pricina morţii tatălui său, conetabilul Anne de Montmorency, ucis de Robert Stuart cu un glonţ de pistol în bătălia de la Saint-Dénis. Dar cum această întâmplare se petrecuse cu mai bine de trei ani în urmă şi cum în acele vremuri simţirea peste măsură nu prea era virtute la modă, despre acest doliu prelungit credea fiecare cam ce voia.

De altfel, tot ce se întâmpla arăta că mareşalul de Montmorency greşea: regele, regina, ducele de Anjou şi ducele d'Alençon îşi îndeplineau de minune îndatoririle faţă de oaspeţi la regeasca sărbătoare.

Ducele de Anjou primea chiar felicitări din partea hughenoţilor, pe deplin meritate de altfel, pentru cele două bătălii de la Jarnac şi Montcontour, pe care le câştigase când nu avea încă 18 ani, arătându-se astfel mai precoce decât Cezar şi Alexandru, cu care era asemuit, deşi, bineînţeles, învingătorii de la Issos şi Pharsala erau puşi mai prejos decât el: ducele d'Alençon îşi plimba peste toate acestea privirea lui galeşă şi făţarnică; regina Caterina radia de bucurie şi, întrecându-se în drăgălăşenii, nu ştia cum să-l mai fericească pe principele Henric de Condé pentru căsătoria lui cu Maria de Clèves, care avusese loc de curând; în sfârşit, chiar domnii de Guise le zâmbeau duşmanilor înverşunaţi ai casei lor, iar ducele de Mayenne şedea la taifas cu domnul de Tavannes şi cu amiralul, vorbind despre războiul care acum, mai mult ca oricând, trebuia să fie pornit împotriva lui Filip al II-lea.

Printre aceste grupuri se plimba în sus şi în jos, cu capul uşor înclinat şi atent la tot ce se, vorbea, un tânăr de 19 ani, cu privirea ageră, cu părul negru şi tăiat foarte scurt,

cu sprâncene stufoase, cu nasul încovoiat ca un cioc de uliu, cu un zâmbet batjocoritor şi căruia abia îi mijiseră barba şi mustaţa. Tânărul acesta, ce nu se făcuse cunoscut până la bătălia de la Arnay-le-Duc, în care, plin de bărbăţie, nu-şi cruţase viaţa şi primea acum felicitări peste felicitări, era ucenicul îndrăgit al lui Coligny şi eroul zilei: cu trei luni în urmă, adică pe vremea când maică-sa trăia încă, i se spunea principele de Béarn; acum i se spunea regele Navarei, în aşteptarea acelei zile când avea să i se spună Henric al IV-lea.

Din când în când, un nor întunecat îi trecea repede peste frunte; îşi amintea atunci de bună seamă că nu trecuseră decât două luni de când maică-sa murise, şi dintre toţi, el se îndoia cel mai puţin că fusese otrăvită. Dar norul acesta era trecător şi se topea ca o umbră unduitoare, căci cei care îi vorbeau îl felicitau şi stăteau acum lângă el erau chiar cei care o uciseseră pe inimoasa Jeanne d'Albret.

La câţiva paşi de regele Navarei, aproape tot atât de îngrijorat şi dus pe gânduri pe cât de bine dispus şi de comunicativ se arăta acesta, se afla tânărul duce de Guise, care stătea de vorbă cu Téligny. Mai norocos decât bearnezul, faima sa, la vârsta de 22 de ani, o egalase aproape pe cea a părintelui său, marele François de Guise. Era un senior chipeş, înalt, cu căutătură mândră şi trufaşă, şi înzestrat cu acea măreţie firească ce te făcea să spui, când îl vedeai trecând, că pe lângă el toţi ceilalţi principi păreau oameni de rând.

Şi cu toate că era atât de tânăr, catolicii îl priveau ca pe conducătorul lor, întocmai cum hughenoţii îl socoteau pe tânărul Henric de Navara, al cărui portret l-am schiţat mai sus, drept căpetenia lor. La început purtase titlul de principe de Joinville şi botezul focului îl primise la asediul Orléans-ului, sub comanda tatălui său care murise în braţele lui, spunându-i că îl ucisese amiralul Coligny. Atunci tânărul duce, întocmai ca Hanibal, a jurat solemn să se răzbune pe amiral şi pe familia lui pentru moartea părintelui său şi să-i urmărească fără răgaz şi fără îndurare pe cei de o credinţă cu Coligny, legându-se în faţa lui Dumnezeu să fie îngerul lui răzbunător pe pământ, până în ziua în care ultimul eretic va fi fost nimicit.

Aşadar, mare era uimirea să-l vezi pe acest principe – de obicei atât de credincios cuvântului dat – că le întinde mâna celor cărora le jurase duşmănie veşnică şi că se arată atât de binevoitor cu ginerele omului pe care făcuse legământ, în faţa părintelui său ce se sfârşea, să-l ucidă.

Dar cum am mai spus, seara aceasta era plină de surprize. De bună seamă, dacă cel care ar fi avut fericitul prilej să ia parte la această sărbătoare ar fi putut citi viitorul, lucru ce din fericire nu le e dat oamenilor, şi ar fi putut privi în cugete, ceea ce, din nefericire, numai lui Dumnezeu îi e dat, ar fi avut parte să vadă cel mai neobişnuit spectacol pe care îl poate oferi istoria tristei comedii umane.

Dar acest spectator, care nu se afla pe culoarele Luvrului, privea stăruitor din stradă cu ochi aprinşi şi murmura cu glas ameninţător; acest spectator era norodul. Cu instinctul lui, pe care ura i-l ascuţise fără seamăn, urmărea de departe umbrele duşmanilor săi de moarte şi îşi tălmăcea cele văzute atât cât o putea face curiosul ce iscodeşte ferestrele unei săli de bal zăvorâte. Muzica îl îmbată şi-l struneşte pe dănţuitor, în vreme ce curiosul nu vede decât mişcarea şi îşi râde de paiaţa aceasta ce se frământă fără rost, căci el, curiosul, nu aude muzica.

Muzica ce-i îmbăta pe hughenoţi era glasul trufiei lor.

Scânteierile ce scăpărau în ochii parizienilor în puterea acestei nopţi erau fulgerele mâniei lor în care se putea citi viitorul.

Înăuntru, însă, domnea mai departe veselia, ba chiar un murmur, mai suav şi mai încântător ca niciodată, se strecura în acea clipă prin tot Luvrul: tânăra logodnică, după ce-şi schimbase veşmintele de gală – mantia cu trenă şi vălul cel lung – se înapoiase în sala de bal, însoţită de frumoasa ducesă de Nevers, prietena ei cea mai bună, şi era condusă de fratele ei, Carol al IX-lea, care o prezenta oaspeţilor de seamă.

Logodnica era Margareta de Valois, fiica lui Henric al II-lea, perla coroanei franceze, căreia regele Carol al IX-lea îi spunea întotdeauna cu duioşie „sora mea Margot”.

Desigur, nicicând vreo primire – oricât de măgulitoare – nu fusese mai pe deplin meritată decât cea care i se făcea

acum noii regine a Navarei. Margareta abia împlinise douăzeci de ani, dar chiar la această vârstă o cântau poeţii, unii asemuind-o cu Aurora, iar alţii cu Venus din Cythera. Într-adevăr, frumuseţea ei nu avea pereche la această curte în care Caterina de Medicis strânsese pe cele mai frumoase femei ce le aflase, ci de care voia să se slujească drept momeală. Avea părul negru, faţa de o albeaţă strălucitoare, ochii pătimaşi, umbriţi de gene lungi, buze rumene şi delicate, gâtul graţios, mijlocul plinuţ şi mlădios, piciorul ca de copil, ascuns în pantof de mătase, Franţa, căreia îi aparţinea, era mândră să vadă că pe pământul ei îmbobocea aşa minunăţie de floare, iar străinii care treceau prin ţară se întorceau orbiţi de frumuseţea ei, dacă apucaseră s-o vadă, uluiţi de câte ştia, dacă avuseseră prilejul să stea de vorbă cu ea. Margareta nu era numai cea mai frumoasă, dar şi cea mai instruită femeie din vremea ei şi se pomeneau vorbele unui învăţat italian, care îi fusese prezentat şi care, după ce discutase cu ea un ceas în italiană, spaniolă, latină şi greacă, spusese la plecare, plin de însufleţire: „Să vezi curtea şi să n-o vezi pe Margareta de Valois, e ca şi cum n-ai fi văzut nici Franţa şi nici curtea”.

Şi nu lipseau nici stăruinţele plictisitoare pe lângă regele Carol al IX-lea şi pe lângă regina Navarei, căci se ştie cât de meşteri la adică erau hughenoţii. Tot felul de aluzii la trecut, tot felul de pretenţii de viitor erau strecurate cu dibăcie regelui, în mijlocul acestor convorbiri: dar la toate aceste aluzii el răspundea cu buzele lui livide în obraji o roşeaţă aprinsă.

— Dându-i-o lui Henric de Navara pe sora mea Margot, îmi dăruiesc inima tuturor protestanţilor din regat.

Cuvintele acestea pe unii îi linişteau, iar pe alţii îi făceau să zâmbească, căci aveau, într-adevăr, două sensuri: unul părintesc, cu care Carol al IX-lea nu avea să-şi încarce cugetul, celălalt jignitor atât pentru mireasă, cât şi pentru soţ, şi chiar pentru el însuşi, căci amintea de unele bârfeli şuşotite prin care gurile rele de la curte aflaseră mijlocul să prihănească vălul Margaretei de Valois.

În acest timp, domnul de Guise se întreţinea, după cum am mai spus, cu Téligny; dar nu era până într-atât de

adâncit în această conversaţie, încât să nu-şi întoarcă din când în când capul şi să arunce o privire către grupul doamnelor în mijlocul cărora strălucea regina Navarei. Ori de câte ori privirea principesei o întâlnea pe cea a tânărului duce un nor părea să întunece fruntea ei fermecătoare – în jurul căreia stelele de diamant alcătuiau un nimb scăpărător – şi dincolo de neliniştea şi frământarea ei se întrezărea umbra unui gând.

Principesa Claude, sora mai vârstnică a Margaretei, ce se măritase de câţiva ani cu ducele de Lorena, observase această tulburare şi de aceea se îndrepta spre ea s-o întrebe care era pricina, când lumea, care se dădea în lături dinaintea reginei-mame ce se apropia la braţul tânărului principe de Condé, o împinse înapoi, departe de sora ei. Se produse atunci o agitaţie generală, de care ducele de Guise se folosi ca să se apropie de doamna de Nevers, cumnata lui, şi deci şi de Margareta. Doamna de Lorena, care nu o scăpa din ochi pe tânăra regină, văzu atunci că în locul norului ce-i adumbrise fruntea, îi apăruse acum în obraji o roşeaţă aprinsă.

Între timp, ducele continua să se apropie şi când ajunse la doi paşi de Margareta, aceasta, care mai mult îi simţea prezenţa decât îl vedea, se întoarse către el străduindu-se din răsputeri să pară calmă şi nepăsătoare. Ducele o salută cu respect şi, plecându-se în faţa ei, şopti:

— Ipse attuli.

Adică:

„L-am adus”, *sau „adus în persoană”*.

Margareta îi răspunse printr-o reverenţă tânărului duce şi, ridicându-se, îi zise:

— Noctu pro more.

Adică:

„La noapte, ca de obicei”.

Aceste dulci cuvinte, ce se pierdeau în uriaşul guler gofrat şi scrobit al principesei ca în gura unei pâlnii, n-au fost auzite decât de cel căruia îi erau adresate; dar aşa scurt cum fusese dialogul, el cuprindea fără îndoială tot ceea ce aveau să-şi spună cei doi tineri, căci după acest schimb de formule – una de două, cealaltă de trei cuvinte – se despărţiră, Margareta cu un aer mai visător, ducele mai

luminat la faţă ca înainte. Această neînsemnată întâmplare se petrecuse fără ca omul cel mai interesat de acest dialog să-i fi dat vreo atenţie cât de mică, căci regele Navarei n-avea ochi decât pentru o singură persoană, care era însoţită de o suită aproape la fel de numeroasă ca aceea a Margaretei de Valois; persoana aceasta era frumoasa doamnă de Sauve.

Charlotte de Beaune-Semblancay, nepoata nefericitului Semblancay şi soţia lui Simon de Fizes, baron de Sauve, era una din doamnele cele mai apropiate ale Caterinei de Medicis şi una dintre cele mai de temut din suita acestei regine, care le dădea duşmanilor ei băutura vrăjită a dragostei, atunci când nu cuteza să le dea otravă florentină; mică, blondă, când fremătând de vioiciune, când tânjind visătoare, gata în orice clipă fie pentru dragoste, fie pentru intrigă – cele două treburi de căpetenie cu care de cincizeci de ani se îndeletnicea curtea celor trei regi ce-şi urmaseră la tron – femeie în toată puterea cuvântului şi cu farmecul deplin al spiţei femeieşti începând cu ochii ei albaştri, visători, sau scăpărând de patimi, şi terminând cu picioruşele neastâmpărate şi strânse în condurii de catifea, doamna de Sauve pusese stăpânire de-a binelea pe regele Navarei, încă de câteva luni, pe atunci la primii lui paşi şi în dragoste şi în politică; şi asta până într-atât, încât Margareta de Navara, minunată şi regească frumuseţe, nu mai trezise în adâncul inimii soţului ei nici măcar admiraţie. Dar, lucru ciudat şi care uimea pe toată lumea, chiar când era vorba de acest suflet plin de ascunzişuri şi taine, Caterina de Medicis, urmărindu-şi mai departe planurile ei de a-şi căsători fiica cu regele Navarei, nu contenea să sprijine, aproape făţiş, legătura acestuia cu doamna de Sauve. Cu tot ajutorul acesta puternic şi în ciuda obiceiurilor uşuratice ale vremii, frumoasa Charlotte se împotrivise până atunci. Şi toată împotrivirea ei nemaipomenită, de necrezut şi nemaiauzită, stârnise în sufletul bearnezului – mai mult decât frumuseţea şi duhul celei ce o arăta – o patimă care, neputându-se împlini, se închise în sine, măcinându-i sufletul, sfiiciunea, trufia, chiar şi acea nepăsare, pe jumătate izvorâtă din concepţiile lui, pe jumătate din lene, ce-i alcătuia caracterul.

Doamna de Sauve îşi făcuse apariţia doar de câteva clipe în sala de bal, căci fie că-i era necaz, fie că o durea, la început hotărâse să nu asiste la triumful rivalei sale şi pretextând că nu se simte bine, îl trimisese singur la Luvru pe soţul ei, care de cinci ani era ministru. Văzându-l însă pe baronul de Sauve singur, Caterina de Medicis ţinu să ştie ce anume o făcuse pe mult iubita ei Charlotte să nu vină şi afiând că era vorba doar de o uşoară indispoziţie, îi scrise câteva cuvinte prin care o chema, iar tânăra doamnă se grăbi să-i dea ascultare. Deşi îl întristase la început lipsa ei, Henric răsuflă totuşi mai uşurat când îl văzu pe domnul de Sauve că intră singur; dar în clipa când, nemaiaşteptându-se s-o vadă, se pregătea cu un oftat să se apropie de gingaşa făptură pe care era nevoit, dacă nu s-o iubească, cel puţin s-o privească ca pe o soţie, o zări la capătul galeriei pe doamna de Sauve, care-şi făcea apariţia. Rămase atunci locului, cu ochii aţintiţi asupra acelei Circe ce-l înlănţuia în mrejele ei, şi în loc să-şi continue mersul către soţia lui, se îndreptă către doamna de Sauve cu un aer şovăielnic, ce trăda mai degrabă uimirea decât teama.

La rândul lor, curtenii, cunoscând firea aprinsă a regelui Navarei şi văzându-l că se apropie de frumoasa Charlotte, nu îndrăzniră să le stea în cale; se dădură în lături cu toată delicateţea, în aşa fel încât chiar în clipa în care Margareta de Valois şi domnul de Guise schimbau cele câteva cuvinte latineşti de care am pomenit, Henric, ajuns lângă doamna de Sauve, vorbea cu ea în franţuzeşte, ca toată lumea să înţeleagă, deşi vorba îi era presărată cu un accent gascon, o conversaţie cu mult mai puţin misterioasă.

— Ah, draga mea – îi spuse el – iată-te venind chiar în clipa în care am aflat că ai fi bolnavă şi pierdusem speranţa să te mai pot vedea.

— Maiestatea voastră – îi răspunse doamna de Sauve – ar vrea să mă facă să cred că a suferit mult pierzându-şi această speranţă?

— La dracu'! Cred şi eu! exclamă bearnezul – oare nu ştii că-mi eşti lumina zilei şi steaua nopţii? Mă aflam, crede-mă, în bezna cea mai neagră, când deodată ai apărut, răspândind lumină pretutindeni.

— Atunci, monseniore, v-am jucat o festă.

— Ce vrei să spui, draga mea? o întrebă Henric.

— Vreau să spun că atunci când eşti stăpânul celei mai frumoase femei din Franţa, singurul lucru pe care trebuie să-l doreşti este să piară lumina ca să facă loc întunericului, căci doar în întuneric ne aşteaptă fericirea.

— Această fericire, răutăcioaso, ştii prea bine că e în mâinile unei singure fiinţe, care îşi râde şi îşi bate joc de sărmanul Henric.

— Vai – făcu baroana – dimpotrivă, aş fi crezut că tocmai dânsa este o jucărie în mâinile regelui Navarei, care îşi bate joc de ea!

Henric se înspăimântă de această pornire duşmănoasă. Totuşi, îşi zise că, de bună seamă, doamnei de Sauve îi era ciudă, şi că ciuda ascunde, fără îndoială, dragostea.

— Crede-mă, scumpă Charlotte – îi spuse el – mă mustri pe nedrept, şi nu pot pricepe cum o gură atât de frumoasă poate fi şi atât de crudă. Crezi cumva că eu vreau să mă căsătoresc? Eh, nu, fir-ar să fie! Nu eu!

— Poate eu atunci – îi răspunse baroana tăios, dacă tăios poate să pară vreodată glasul femeii ce ne iubeşte şi ne mustră că n-o iubim.

— Ochii tăi frumoşi, baroană, n-au văzut mai departe? Nu, nu... Nu Henric de Navara este cel care se uneşte cu Margareta de Valois.

— Atunci cine?

— Ei, la dracu'! Religia reformată se uneşte cu papa. Asta-i tot!

— Ba nicidecum, monseniore, şi nu mă las eu înşelată de vorbele voastre de duh; maiestatea voastră o iubeşte pe principesa Margareta şi, Doamne fereşte, nu vă fac un reproş! E destul de frumoasă ca să poată fi iubită.

Henric rămase o clipă pe gânduri şi, pe când cugeta, un zâmbet blând îi apăru în colţul gurii.

— Baroană – spuse el – Îmi pare că eşti pusă pe ceartă şi totuşi n-ai de ce; dar ce-ai făcut dumneata ca să mă împiedici să mă căsătoresc cu Margareta? Nimic; dimpotrivă, totdeauna mi-ai spulberat speranţa.

— Şi bine-am făcut, monseniore! îi răspunse doamna de Sauve.

— Cum adică?

— Chiar aşa, pentru că astăzi te căsătoreşti cu alta.

— Vai, dar mă căsătoresc cu ea fiindcă nu mă iubeşti!

— Sire, dacă v-aş fi iubit, n-aş mai fi avut de trăit acum decât un ceas!

— Un ceas! Ce vrei să spui, şi de ce moarte ai fi murit?

— De gelozie... căci peste un ceas regina Navarei va porunci doamnelor ei de onoare s-o lase singură, iar maiestatea voastră, curtenilor.

— La asta te gândeşti, într-adevăr, draga mea?

— N-am spus asta. Spun numai că, dacă v-aş fi iubit, gândul ăsta m-ar fi chinuit cumplit.

— Ei bine! izbucni Henric în culmea fericirii la auzul acestei mărturisiri, de altfel prima de acest fel. Şi dacă regele Navarei nu le porunceşte curtenilor să-l lase singur astă-seară?

— Sire – îi răspunse doamna de Sauve, privindu-l pe rege cu un aer de uimire ce de astă dată nu era prefăcut – îmi spuneţi lucruri cu neputinţă de înfăptuit şi mai cu seamă de crezut.

— Ce trebuie să fac ca să le crezi?

— Ar trebui să-mi daţi o dovadă, şi asta nu puteţi.

— Ba da, baroană, ba da! Pe sfântul Henric! Dimpotrivă, am să-ţi fac dovada – îi strigă regele, sorbind-o din ochi, pătimaş, pe tânăra doamnă.

— Vai, maiestate!... murmură frumoasa Charlotte, plecându-şi ochii. Nu înţeleg... Nu, nu! Nu puteţi renunţa la fericirea ce vă aşteaptă.

— Iubita mea – adăugă regele – sunt patru Henric în sala aceasta: Henric al Franţei, Henric de Condé. Henric de Guise, dar numai unul e Henric de Navara!

— Şi?

— Şi... dacă acest Henric de Navara va fi alături de dumneata toată noaptea asta...

— Toată noaptea?

— Da! Ai fi sigură atunci că nu-i lângă alta?

— Ah, sire, vreţi să faceţi într-adevăr asta... – exclamă la rându-i doamna de Sauve.

— Pe cinstea mea de gentilom, am s-o fac!

Doamna de Sauve ridică ochii ei mari şi umezi, plini de făgăduinţa desfătării şi îi zâmbi Regelui, al cărui suflet se

umplu de o bucurie ameţitoare.

— Ei – adăugă Henric – acum ce mai ai de zis?

— Ah, dacă-i aşa – răspunse Charlotte – dacă-i aşa, am să spun că sunt într-adevăr iubită de maiestatea voastră!

— Fir-ar să fie, poţi s-o şi spui, pentru că ăsta-i adevărul, baroană!

— Dar cum să facem? murmură doamna de Sauve.

— Oh! Pentru numele lui Dumnezeu, baroană, n-ai pe lângă dumneata vreo cameristă, vreo doamnă de companie, vreo fată de care să fii sigură?

— Ba da, o am pe Dariolë, care îmi este atât de credincioasă, că s-ar lăsa tăiată în bucăţi pentru mine, o adevărată comoară!

— Ei, drăcia dracului! Baroană, spune-i fetei aceleia că atunci când voi ajunge rege al Franţei, aşa cum îmi prevestesc cititorii în stele, n-o să-i pară rău.

Charlotte zâmbi, căci încă de pe atunci era cunoscută faima de gascon a bearnezului, în ce priveşte cuvântul dat.

— Ei bine – spuse ea – ce poate face Dariole pentru maiestatea voastră?

— Nimica toată pentru ea, dar pentru mine totul.

— Aşadar?

— Încăperile voastre sunt deasupra apartamentelor mele?

— Da.

— Să mă aştepte după uşă. Am să bat încet de trei ori să-mi deschidă şi ai să ai dovada făgăduită.

Timp de câteva clipe, doamna de Sauve rămase tăcută; apoi, ca şi cum s-ar fi uitat în jur, ca nu cumva să fie auzită, îşi aţinti o clipă privirile asupra grupului în care se afla regina-mamă; dar oricât de repede zbură această clipă, Caterinei şi doamnei sale de încredere le fu de ajuns să schimbe o privire.

— Vai! exclamă doamna de Sauve cu un glas de sirenă, care ar fi topit şi ceara din urechile lui Ulise. Şi dacă o fac pe maiestatea voastră să rămână de minciună?

— Încearcă, draga mea, încearcă...

— Ah, Dumnezeule, ce greu îmi e să mă stăpânesc!

— Lasă-te biruită: niciodată femeile nu-s mai puternice decât după ce au fost înfrânte.

— Sire, ţin să păstrez făgăduiala pe care i-aţi făcut-o Dariolei pentru ziua când veţi fi regele Franţei.

Henric scoase o exclamaţie de bucurie.

În aceeaşi clipă, regina Navarei îi răspundea ducelui de Guise:

— Noctu pro more: la noapte, ca de obicei.

Henric plecă de lângă doamna de Sauve la fel de fericit ca şi ducele de Guise de lângă Margareta de Valois.

La un ceas de la această dublă scenă, pe care tocmai am povestit-o, regele Carol şi regina-mamă se retrăgeau în încăperile lor; aproape în acelaşi timp, sălile începură să se golească de oaspeţi, iar coloanele de marmură ale galeriilor să-şi arate soclurile. Amiralul şi prinţul de Condé fură urmaţi de patru sute de gentilomi hughenoţi prin mijlocul mulţimii ce murmura la trecerea lor. Apoi Henric de Guise cu nobilii lui loreni şi cu catolicii ieşiră la rândul lor, în strigătele de bucurie şi uralele mulţimii.

Cât despre Margareta de Valois, Henric de Navara şi doamna de Sauve, se ştie că ei locuiau chiar în palatul Luvru.

II
IATACUL REGINEI NAVAREI

Ducele de Guise o însoţi pe cumnata sa, ducesa de Nevers, până la palatul său de pe strada Chaume, în faţa străzii Brac şi, după ce o lăsă în grija suitei ei, trecu în apartamentul său ca să se schimbe, să-şi ia o mantie de noapte şi să se înarmeze cu unul din pumnalele acelea scurte şi ascuţite, cărora li se spunea „onoarea gentilomului” şi care se purtau fără să mai fie nevoie de sabie; dar, când să-l ia de pe masă, zări un bileţel vârât între lamă şi teacă.

Îl deschise şi citi următoarele:

„Nădăjduiesc că domnul de Guise nu se va întoarce noaptea în Lucru şi, dacă o va face, va avea grijă să-şi pună o cămaşă de zale şi să aibă la el o sabie bună”.

— Ah! Ah! exclamă ducele, întorcându-se spre valetul lui.

Ia te uită, jupân Robin, ce înştiinţare ciudată! Acum fii te rog bun şi spune-mi cine a intrat în lipsa mea aici.

— O singură persoană, monseniore.

— Cine?

— Domnul Du Gast.

— Aha! Da, da, mi s-a părut mie că-i recunosc scrisul. Eşti sigur că Du Gast a fost, l-ai văzut?

— Mai mult chiar, monseniore, i-am şi vorbit.

— Bine, atunci am să-i urmez sfatul. Adu-mi jacheta şi sabia.

Obişnuit cu ducele care îşi schimba mereu costumul, îi aduse şi una, şi alta. Ducele îşi îmbrăcă jacheta croită dintr-o za atât de suplă, încât ţesătura ei nu părea mai groasă decât a catifelei; îşi vârî apoi jacheta în pantaloni, îşi puse pieptarul cenuşiu şi argintiu – culorile lui preferate – cizmele cele lungi, ce-i ajungeau până la jumătatea coapselor, pe cap o tocă de catifea neagră, fără pene ori nestemate, se înfăşură într-o mantie de culoare închisă, îşi prinse pumnalul la cingătoare, încredinţând sabia unui paj – singurul însoţitor pe care şi-l luă – şi se îndreptă spre Luvru.

Când trecu pragul palatului său, straja de la Saint-Germain-l'Auxerrois tocmai vestea ceasul unu din noapte.

Dar oricât de târziu şi oricât de nesigure erau străzile pe vremea aceea, cutezătorului principe nu i se întâmplă nimic. Ajunse teafăr în faţa bătrânului Luvru, ce apăru uriaş dinainte-i; luminile se stinseseră toate pe rând şi acum, la ceasul acesta, se înălţa înfricoşător de mut şi învăluit în beznă.

Prin faţa palatului regal trecea un şanţ adânc, spre care dădeau mai toate ferestrele încăperilor principilor ce erau găzduiţi aici. Apartamentele Margaretei se aflau la primul cat.

Dar primul cat, la care s-ar fi putut ajunge lesne de n-ar fi fost şanţul, avea din pricina acestei piedici, peste 30 de picioare înălţime, iar îndrăgostiţii sau tâlharii nu puteau să se apropie de el; ceea ce nu-l împiedică însă pe domnul duce de Guise să coboare fără şovăială în şanţ.

În aceeaşi clipă se auzi deschizându-se o fereastră de la parter. Fereastra era zăbrelită; dar se văzu apărând o mână care desprinse una din gratii – ce fusese scoasă din loc mai

dinainte – şi dădu drumul prin această deschizătură unei frânghii de mătase.

— Gillonne, dumneata eşti? întrebă în şoaptă ducele.

— Da, monseniore – îi răspunse şi mai în şoaptă un glas de femeie.

— Şi Margareta?

— Vă aşteaptă.

— Bine.

Ducele îi făcu apoi un semn pajului, care, desfăcându-şi mantia, scoase o mică scară de frânghie. Principele o legă la un capăt de funia de mătase. Gillonne trase apoi scara şi o prinse bine; după ce îşi puse sabia la cingătoare, ducele începu să se caţăre şi ajunse sus cu bine. În urma lui, drugul de fier fu pus la loc, fereastra închisă, iar pajul, văzându-şi stăpânul ajuns cu bine în Luvru – până sub ferestrele căruia îl însoţise până acum de vreo douăzeci de ori – se duse să se culce, înfăşurat în mantie, pe iarba şanţului de la poalele zidului.

Noaptea era întunecoasă şi stropi rari de ploaie, călduţi şi grei, cădeau din norii ca de pucioasă, încărcaţi cu electricitate.

Ducele de Guise îşi urmă călăuza, care nu era alta decât însăşi fiica lui Jacques de Matignon, mareşal al Franţei; era prietena cea mai apropiată a Margaretei, care nu-i ascundea nimic şi se spune că în devotamentul ei, cu neputinţă de corupt, ea păstra taine, unele atât de îngrozitoare, încât o sileau să nu le dea în vileag nici pe celelalte.

Nicio lumină nu mai zăbovea prin odăile de jos sau pe culoare: în răstimpuri, doar vreun fulger palid arunca în încăperile întunecate o lumină albăstruie ce pierea pe dată.

Dus mai departe de călăuza sa, care îl ţinea de mână, ducele ajunse în cele din urmă la o scară în spirală, tăiată în zid, şi care, printr-o intrare tainică şi nevăzută, ducea în anticamera apartamentelor Margaretei.

Anticamera, ca şi celelalte încăperi de jos, erau cufundate într-o beznă de nepătruns.

Odată ajunşi aici, Gillonne se opri.

— Aţi adus ceea ce voia regina? întrebă ea în şoaptă.

— Da – îi răspunse ducele de Guise – dar n-am să i-l dau

decât maiestăţii sale.

— Atunci veniţi şi nu mai pierdeţi nicio clipă – se auzi în întuneric un glas care îl făcu pe duce să tresară, căci recunoscuse glasul Margaretei.

În acelaşi timp, o perdea de catifea violetă, împodobită cu crini de aur, se ridică, şi ducele zări în umbră chiar pe regină care, nerăbdătoare, îi ieşise în întâmpinare.

— Iată-mă, doamnă – făcu atunci ducele.

Şi zicând acestea, trecu repede după perdeaua care se lăsă în urma lui.

Margareta de Valois îi veni acum rândul să fie călăuza principelui prin aceste încăperi – pe care el le cunoştea bine, de altfel – în timp ce Gillonne, rămasă lângă uşă, îşi duse degetul la buze ca s-o liniştească pe augusta ei stăpână.

Şi ca şi cum ar fi înţeles neliniştea plină de gelozie a ducelui, Margareta îl îndrumă spre dormitorul ei; acolo se opri.

— Şi-acum, duce – îi spuse ea – eşti mulţumit?

— Mulţumit, doamnă? întrebă el. Şi, mă rog, pentru ce?

— Pentru această dovadă pe care ţi-o dau – continuă Margareta, cu o umbră de ciudă în glas – pentru această dovadă limpede că sunt a unui om căruia în seara căsătoriei, a nunţii noastre chiar, îi pasă atât de puţin de mine, că nici măcar n-a venit să-mi mulţumească de cinstea pe care i-am făcut-o, nu pentru că l-am ales, ci pentru că l-am primit ca soţ.

— O, doamnă – exclamă ducele cu tristeţe – nu vă îngrijoraţi, o să vină, mai ales dacă doriţi aceasta!

— Dumneata vorbeşti astfel, Henric? izbucni Margareta. Tocmai dumneata, care ştii mai bine ca oricine că lucrurile stau cu totul altfel! Dac-aş fi dorit acest lucru, aşa cum bănuieşti dumneata te-aş fi chemat oare să vii la Luvru?

— Margareta, m-ai chemat să vin la Luvru pentru că vrei să şterg orice urmă care trăieşte nu numai în sufletul meu, ci şi în această casetă de argint pe care ţi-o înapoiez.

— Vrei să-ţi spun ceva, Henric? urmă Margareta, fixându-l cu privirea pe duce. Vorbeşti ca un copilandru, nu ca un principe. Să tăgăduiesc că te-am iubit! Să vreau eu oare să moară o flacără care, poate, se va stinge, dar a cărei

amintire nu va pieri niciodată! Să vreau eu asta atunci când dragostea celor de rangul meu revarsă lumina şi adesea mistuie veacul în care trăiesc! Nu, nu, domnule duce! Poţi păstra mai departe scrisorile Margaretei dumitale şi caseta pe care ţi-a dăruit-o. Dintre toate scrisorile din casetă, Margareta nu-ţi cere decât una, şi pe aceasta doar pentru că este deopotrivă de primejdioasă pentru dumneata şi pentru ea.

— Ale dumitale sunt toate – îi răspunse ducele. Alege, aşadar, pe cea pe care doreşti s-o distrugi.

Margareta scotoci plină de nerăbdare caseta deschisă, apucând rând pe rând, cu mâna-i înfrigurată, vreo duzină de scrisori peste care îşi aruncă doar privirea, uitându-se la adrese ca şi cum aceasta i-ar fi fost de ajuns ca să-i amintească cuprinsul lor, dar după ce răscoli toată caseta, îşi ridică ochii spre duce şi, albă ca varul, îi spuse:

— Domnule, aceea pe care o caut nu e aici. Nu cumva ai pierdut-o? Căci s-o fi dat dumneata...

— Ce scrisoare cauţi, doamnă?

— Aceea în care îţi spuneam să te căsătoreşti numai decât.

— Pentru a justifica necredinţa dumitale?

Margareta ridică din umeri.

— Nu, pentru a-ţi salva viaţa. E vorba de scrisoarea în care îţi spuneam că regele, aflând despre dragostea noastră şi despre străduinţa mea de a zădărnici căsătoria dumitale cu infanta Portugaliei, l-a chemat pe fratele său vitreg, domnuld'A ngoulème, şi arătându-i două spade, i-a spus: „Cu asta ai să-l ucizi astă-noapte pe Henric de Guise, de nu, te ucid eu pe tine mâine cu cealaltă". Spune-mi, unde e scrisoarea aceea?

— Iat-o – îi răspunse ducele de Guise, scoţând-o din sân.

Margareta aproape că i-o smulse din mână, o deschise plină de nerăbdare şi după ce se convinse că era chiar aceea pe care o ceruse, scoase un chiot de bucurie şi o apropie de lumânare; flacăra cuprinse pe dată hârtia, care se mistui într-o clipă. Apoi Margareta, ca şi când s-ar fi temut ca nu cumva cutezătoarea înştiinţare să fie căutată până şi în cenuşă, o strivi cu piciorul.

În tot acest timp cât ţinu înfrigurata căutare, ducele de

Guise nu-şi luă ochii de la iubita lui.

— Margareta – începu él iarăşi – eşti mulţumită?

— Da, pentru că acum, după ce te-ai căsătorit cu principesa de Porcian, fratele meu va ierta dragostea ce-mi porţi; dar nu mi-ar fi trecut cu vederea dezvăluirea unei taine ca acea pe care eu, din slăbiciunea pentru dumneata, n-am avut tăria să ţi-o ascund.

— E adevărat – spuse ducele de Guise – pe atunci mă iubeai.

— Şi te mai iubesc încă, Henric, la fel, ba mai mult ca oricând

— Dumneata?

— Da, eu; pentru că azi mai mult ca oricând am nevoie de un prieten sincer şi credincios. Ca regină, n-am parte de tron, iar ca soţie, de soţ!

Tânărul principe dădu trist din cap.

— Dar ţi-o spun, ţi-o repet, soţul meu nu numai că nu mă iubeşte, dar mă urăşte, mă dispreţuieşte; şi apoi chiar prezenţa dumitale în camera în care ar fi trebuit să fie el este, cred eu, o dovadă a acestei uri şi a acestui dispreţ.

— Doamnă, nu e încă prea târziu; regelui Navarei i-a trebuit timp să se despartă de curtenii săi şi dacă n-a venit încă, n-o să mai zăbovească mult.

— Iar eu îţi spun – izbucni Margareta cu o ciudă tot mai mare – îţi spun că n-are să vină.

— Doamnă – strigă Gillonne, deschizând uşa şi ridicând perdeaua – doamnă, regele Navarei iese din apartamentul său!

— Ah, ştiam eu că are să vină! exclamă ducele de Guise.

— Henric – începu Margareta să-i vorbească cu glasul întretăiat şi prinzându-l de mână pe duce – îţi vei da seama acum dacă ştiu să-mi ţin cuvântul ori nu, dacă se poate avea încredere în făgăduiala ce-am făcut-o. Henric, treci în cămăruţa aceea.

— Doamnă, îngăduie-mi să plec dacă mai e vreme, căci, îţi spun, la primul semn de dragoste ce ţi-l va arăta, voi ieşi din această încăpere şi atunci... va fi vai de el!

— Nu eşti în toate minţile! Intră, intră, îţi spun, îmi iau eu toată răspunderea!

Şi zicând acestea, îl împinse pe duce în cămăruţă. Era şi

timpul. Nici nu se închise bine uşa în urma principelui, că regele Navarei, însoţit de doi paji cu opt lumânări de ceară galbenă înfipte în două sfeşnice, apăru zâmbind în pragul camerei.

Margareta îşi ascunse tulburarea făcând o reverenţă adâncă.

— Nu v-aţi culcat încă, doamnă? o întrebă bearnezul, cu aerul lui vesel şi deschis. Nu cumva mă aşteptaţi?

— Nu, domnule – îi răspunse Margareta. Pentru că nu mai departe decât ieri mi-aţi spus că ştiţi prea bine că nu e vorba decât de o alianţă politică şi nu de o căsătorie şi deci n-o să vă purtaţi ca un soţ.

— Prea bine, doamnă, dar asta nu înseamnă că nu putem sta puţin de vorbă. Gillonne, închide uşa şi lasă-ne singuri.

Margareta, care şedea, se ridică şi întinse mâna vrând parcă să le poruncească pajilor să rămână.

— Să chem doamnele din suită? întrebă regele. Sunt gata s-o fac dacă asta vreţi, cu toate că, vă mărturisesc, pentru ceea ce am să vă spun, ar fi bine să rămânem singur.

Şi regele Navarei se îndreptă spre cămăruţă.

— Nu! strigă Margareta, repezindu-se dinainte-i. Nu, nu e nevoie, sunt gata să vă ascult.

Bearnezul ştia acum ceea ce voia să afle: aruncă o privire grăbită şi cercetătoare spre cămăruţă, ca şi cum ar fi ţinut să pătrundă dincolo de perdeaua ce o acoperea, în cele mai întunecate tainiţe ale ei. Apoi, întorcându-şi privirile spre frumoasa lui mireasă, palidă de spaimă, îi spuse cu un glas foarte calm:

— Atunci, doamnă, să stăm puţin de vorbă.

— Cum doreşte maiestatea voastră – îi răspunse tânăra femeie, care păru că se prăbuşeşte în scaunul pe care soţul ei o invită să se aşeze.

Bearnezul se aşeză lângă ea.

— Doamnă – începu el – orice-ar spune unii, căsătoria noastră este, cred eu, izbutită. Sunt al dumneavoastră şi sunteţi a mea.

— Dar... – făcu Margareta înspăimântată.

— Trebuie, aşadar – continuă regele Navarei, fără să fi părut că observă şovăiala Margaretei – să ne purtăm unul cu altul ca nişte buni aliaţi, de vreme ce azi ne-am jurat

credinţă în faţa lui Dumnezeu. Nu sunteţi de aceeaşi părere?

— Fără îndoială, domnule.

— Doamnă, ştiu ce spirit pătrunzător aveţi, ştiu de asemenea câte primejdii mă pândesc aici, la curte; sunt tânăr şi deşi n-am făcut rău nimănui vreodată, am mulţi duşmani. În care tabără trebuie oare s-o socotesc, doamnă, pe aceea ce-mi poartă numele şi mi-a jurat credinţă în faţa altarului?

— O, domnule, nu cumva credeţi...

— Nu cred nimic, doamnă: sper şi vreau să fiu sigur că speranţa mea e întemeiată. De bună seamă, căsătoria noastră e doar un pretext, sau o capcană.

Margareta tresări, căci poate acelaşi gând îi trecuse şi ei prin minte.

— Aşadar, care din două? urmă Henric de Navara. Regele mă urăşte, ducele de Anjou mă urăşte, ducele d'Alençon mă urăşte, iar Caterina de Medicis prea a urât-o pe mama ca să nu mă urască şi pe mine.

— Vai, domnule, ce mi-e dat să aud!

— Adevărul, doamnă – urmă regele – şi aş vrea ca nu cumva să se creadă că m-am lăsat înşelat în privinţa asasinării domnului de Mouy, sau a otrăvirii mamei mele. Aş vrea, zic, să nu fie aici cineva care să mă poată auzi.

— Vai, domnule – exclamă repede Margareta, cu aerul cel mai calm şi mai senin cu putinţă – ştiţi doar că nu suntem decât noi doi aici!

— Asta mă şi face să-mi descarc sufletul, să cutez să vă spun că nu mă las înşelat nici de vorbele dulci pe care mi le adresează curtea Franţei şi nici de cele cu care mă întâmpină casa de Lorena.

— Sire! Sire! strigă Margareta.

— Ei, da, ce s-a întâmplat, draga mea? o întrebă Henric zâmbind la rându-i.

— Domnule, astfel de vorbe pot fi foarte primejdioase.

— Nu, când suntem între patru ochi nu pot fi – îi răspunse regele. Şi cum vă spuneam...

Se vedea bine că Margareta era pradă unor nespuse chinuri şi că ar fi vrut să oprească fiecare cuvânt pe buzele bearnezului; dar Henric continuă să-i vorbească cu aerul lui

de nepăsare:

— Vă spuneam, aşadar, că sunt ameninţat din toate părţile, de rege, de ducele d'Alençon, de ducele de Anjou, ameninţat de regina-mamă, de ducele de Guise, de ducele de Mayenne, de cardinalul de Lorena, în sfârşit, de toată lumea. Aşa ceva, doamnă, se simte, o ştiţi prea bine. Ei bine! Împotriva tuturor acestor ameninţări, care nu vor întârzia să se transforme în atacuri, mă pot apăra doar cu ajutorul dumneavoastră, căci sunteţi iubită de toţi cei ce mă urăsc pe mine.

— Cine, eu?! se arătă mirată Margareta.

— Da, dumneavoastră – îi răspunse calm Henric de Navara – da, regele Carol vă iubeşte, ducele d'Alençon – apăsă el pe aceste cuvinte – vă iubeşte, regina Caterina vă iubeşte şi ea şi, în sfârşit, vă iubeşte şi ducele de Guise.

— Dar bine, ce e de mirare că vă iubeşte toată lumea? Cei pe care i-am pomenit vă sunt fraţi sau rude şi să-ţi iubeşti rudele sau fraţii înseamnă să trăieşti întru Domnul.

— Şi la urma urmei, domnule – îi vorbi Margareta, care simţea că se înăbuşă – unde vreţi să ajungeţi?

— Vreau să ajung la ceea ce v-am spus, adică să fiţi dacă nu prietenă, atunci aliata mea. În felul acesta aş putea înfrunta orice; pe câtă vreme dacă, dimpotrivă, îmi veţi fi vrăjmaşă, sunt pierdut!

— Vai, vrăjmaşa dumneavoastră?! Niciodată, domnule! exclamă Margareta.

— Dar nici prietena mea?...

— Poate...

— Dar aliată?

— Sigur!

Şi Margareta se întoarse spre rege, întinzându-i mâna.

Henric o luă, i-o sărută galant, ţinându-i-o, mai mult din dorinţa de a simţi cât de sinceră e Margareta decât din duioşie, şi îi spuse:

— Doamnă, vă cred şi primesc alianţa dumneavoastră. Cum spuneam, am fost căsătoriţi fără să ne fi cunoscut, fără să ne fi iubit; am fost căsătoriţi fără să fim întrebaţi tocmai noi, cei ce urma să fim duşi în faţa altarului. Aşadar, obligaţii de soţ şi soţie nu avem. Precum vedeţi, v-am ghicit dorinţa şi în astă-seară vă confirm ceea ce v-am spus ieri.

Noi însă legăm alianţă în mod liber, fără ca cineva să ne silească, ne facem tovarăşi, ca două suflete cinstite care îşi datorează sprijinul unul altuia şi statornicesc astfel o alianţă. La fel aţi înţeles şi dumneavoastră, nu-i aşa?

— Da, domnule – îi răspunse Margareta, încercând să-şi tragă mâna.

— Ei bine – continuă bearnezul, cu privirile aţintite asupra uşii cămăruţei – cum cea dintâi dovadă a unei alianţe sincere este încrederea neţărmurită, am să vă povestesc acum, doamnă, până în cele mai tainice amănunte, planul pe care l-am pus la cale ca să pot răpune aceste duşmănii.

— Domnule... – murmură Margareta întorcând şi ea ochii, fără voie, spre cămăruţă, în vreme ce bearnezul, văzând că-i izbuteşte şiretlicul, îşi râdea în barbă.

— Iată deci ce am de gând să fac – continuă el fără să pară că observase tulburarea tinerei femei – am să...

— Domnule – izbucni Margareta, ridicându-se brusc şi apucându-l pe rege de braţ – lăsaţi-mă să respir puţin; emoţia... căldura... mă înăbuş!

Margareta se făcuse galbenă ca ceara şi tremura toată, gata-gata să se prăbuşească pe covor.

Henric se duse de-a dreptul spre una din ferestrele mai depărtate, pe care o deschise. Fereastra dădea spre râu...

Margareta se duse după el.

— Tăceţi, sire, tăceţi, ca nu cumva să vi se întâmple ceva! îi spuse ea în şoaptă.

— Vai, doamnă – exclamă bearnezul cu obişnuitul lui zâmbet – dar nu mi-aţi spus că suntem singuri?

— Aşa-i, domnule, dar n-aţi auzit că se poate asculta totul cu ajutorul unei ţevi vârâte în plafon sau în perete?

— Bine, doamnă, bine – îi răspunse bearnezul cu glas scăzut. Ce-i drept, de iubit nu mă iubiţi, dar sunteţi o femeie cinstită.

— Ce vreţi să spuneţi, domnule?

— Vreau să spun că dacă aţi fi fost în stare să mă trădaţi, m-aţi fi lăsat să continui, pentru că tot mă trădam singur. Dumneavoastră m-aţi oprit însă. Acum ştiu că cineva se află ascuns aici, că sunteţi o soţie necredincioasă, dar o aliată credincioasă. Şi în clipa de faţă – adăugă bearnezul cu un zâmbet – de credinţă am mai multă nevoie în politică

decât în dragoste...

— Sire... – murmură Margareta, uluită.

— Bine, bine, despre toate acestea vom vorbi mai târziu, când ne vom cunoaşte mai bine – îi răspunse Henric.

Apoi, ridicând glasul:

— Ei bine, doamnă, acum respiraţi mai uşurată?

— Da, sire – îi răspunse în şoaptă Margareta.

— În cazul acesta – îi mai spuse bearnezul – nu vreau să vă mai stingheresc. Era de datoria mea să vă prezint omagiile mele şi să vă dau un semn de prietenie; primiţi-le, aşa cum vi le ofer, din toată inima. Aşadar, noapte bună.

Margareta îl învălui pe soţul ei într-o privire plină de recunoştinţă şi, la rându-i, îi întinse mâna.

— Ne-am înţeles – zise ea.

— O alianţă politică sinceră şi leală? o întrebă Henric.

— Sinceră şi leală – îi răspunse regina.

După aceea, bearnezul se îndreptă spre uşă şi, uitându-se ţintă la Margareta, o făcu să-l urmeze ca vrăjită. Apoi, când perdeaua căzu între ei şi dormitor, Henric îi spuse degrabă şi pe şoptite:

— Mulţumesc, Margareta, mulţumesc. Eşti o adevărată fiică a Franţei. Plec împăcat. Dacă nu mi-e hărăzită dragostea, am în schimb prietenia dumitale. Mă bizui pe Margareta tot aşa cum se poate ea bizui pe mine. Rămâi cu bine, doamnă!

Şi Henric îi sărută mâna soţiei sale, strângând-o uşor. Apoi se îndreptă cu pas sprinten spre apartamentele sale, şoptindu-şi sieşi, pe coridor:

„Cine naiba să fi fost la ea? Regele, ducele de Anjou, ducele d'Aleançon, ori ducele de Guise? Să fie oare vreun frate, vreun iubit, ori şi unul şi altul? La drept vorbind, nu prea îmi convine întâlnirea asta cu baroana; dar de vreme ce i-am făgăduit şi cum Dariole mă aşteaptă... nu-i nimic; mă tem că nu prea e în avantajul ei că am trecut prin dormitorul soţiei mele în drum spre ea, căci, fir-ar să fie! Margot asta, cum îi spune cumnatul meu Carol al IX-lea, e o fiinţă minunată".

Şi cu un pas în care se simţea o uşoară şovăială, Henric de Navara sui scara ce ducea spre apartamentul doamnei de Sauve.

Margareta îl urmări cu privirea până ce-l pierdu din ochi, şi apoi intră din nou în camera ei. Găsindu-l pe duce în uşa cămăruţei, simţi aproape o remuşcare.

La rândul său, ducele avea un aer grav, şi fruntea lui încruntată trăda un zbucium lăuntric.

— Azi Margareta e neutră – i se adresă el. Peste opt zile ne va fi potrivnică.

— Vai, ai tras cu urechea? făcu ea.

— Ce-ai fi vrut să fac în cămăruţa aceea?

— Şi găseşti că m-am purtat altfel de cum trebuia să se poarte regina Navarei?

— Nu, dar altfel de cum trebuia să se poarte iubita ducelui de Guise.

— Domnule – răspunse regina – pot să nu-mi iubesc soţul, dar nimeni nu are dreptul să-mi ceară să-l trădez. Spune-mi, cu mâna pe suflet, dumneata ai trăda vreo taină a principesei de Porcian, soţia dumitale?

— Lasă, doamnă, lasă – făcu ducele dând din cap. Pricep, îmi dau seama că nu mă mai iubeşti ca pe vremea când îmi destăinuiai ce urzeli punea la cale regele împotriva mea şi alor mei.

— Regele era cel puternic, iar voi cei slabi. Acum Henric este cel slab, şi voi cei puternici. Vezi bine că joc mereu acelaşi rol.

— Doar că treci dintr-o tabără în alta.

— Domnule, acesta este un drept pe care mi l-am câştigat salvându-ţi viaţa.

— Bine, doamnă, şi cum atunci când se despart îndrăgostiţii îşi înapoiază darurile ce şi-au făcut, vă voi salva şi eu viaţa dacă se va ivi prilejul. În felul acesta vom fi chit.

Şi spunând acestea, ducele făcu o plecăciune şi ieşi, fără ca Margareta să fi schiţat vreun gest ca să-l oprească. În anticameră o găsi pe Gillonne, care-l însoţi până la fereastra de la parter, iar în şanţ pe pajul său cu care se întoarse acasă.

În acest timp, Margareta se duse visătoare la fereastră.

— Ce noapte a nunţii! murmură ea. Soţul fuge de mine, iar iubitul mă părăseşte!

În clipa aceea, un student ce trecea de partea cealaltă a

şanţului, venind dinspre Tour du Bois şi îndreptându-se spre moara Monnaie, cânta cu mâna-n şold:

De ce, hai spune, draga mea,
Când părul să ţi-l muşc aş vrea,
Să-ţi muşc şi gura ta frumoasă,
Să-ţi mângâi sânul c-o privire,
Te-arăţi atât de sperioasă
De parc-ai fi la mănăstire?
Şi ochii tăi tu cui i-ai dat,
Şi sânul tău cel minunat,
Şi fruntea-ţi, buzele surori?
Pe Pluton vrei a-l săruta,
Ori lângă Caron vrei să mori
Când el te-o duce-n barca sa?
Şi după ultimu-ţi popas
Din tine nu va fi rămas
Decât o gură vineţie;
Iar când eu, mort, te-oi mai vedea,
N-oi spune umbrelor, să ştie
Că tu ai fost iubita mea!
Aşa că, mândro, cât trăieşti,
Într-una să mă tot iubeşti,
Nu-mi mai feri guriţa ta,
Fiindcă-n ziua de-i muri,
Tu, ce mi-ai frânt inima mea.
Zău, crede-mă, te vei căi.

Margareta ascultă acest cântec zâmbind melancolică; apoi, când glasul studentului se stinse în depărtare, închise fereastra şi o chemă pe Gillonne să-i pregătească patul.

III
UN REGE POET

În ce-a de-a doua zi, ca şi în următoarele, serbările, dansul şi întrecerile de arme se ţinură lanţ.

O împăcare asemănătoare urma să se petreacă şi între

cele două tabere. Se schimbau cuvinte curtenitoare şi se trăiau clipe de duioşie, care puteau să-l ameţească până şi pe cel mai înverşunat hughenot. Părintele Cotton fusese văzut la masă, chefuind cu baronul Courtaumer, iar ducele de Guise plimbându-se în susul Senei, cu barca, împreună cu principele de Condé, în cea mai desăvârşită armonie.

Regele Carol părea să fi uitat de obişnuita lui melancolie şi era nedespărţit de cumnatul lui. În sfârşit, regina mamă era atât de bine dispusă şi atât de preocupată de broderii, bijuterii şi podoabe de tot felul, că nici nu mai apuca să doarmă.

Hughenoţii, moleşiţi întrucâtva de această Capua[1], au început să-şi îmbrace din nou jachetele de mătase, să-şi arboreze emblemele şi să bată drumurile pe sub unele balcoane de parcă ar fi fost catolici. De pretutindeni se simţea o înclinare în favoarea religiei reformate, de parcă întreaga curte urma să devină protestantă. Până şi amiralul, om cu atâta experienţă, se lăsase luat de vâltoare ca şi ceilalţi şi mintea i se înfiérbântase până într-atât, încât într-o seară uitase timp de două ceasuri să-şi molfăie scobitoarea, îndeletnicire în voia căreia se lăsa de obicei cam după ora două după-amiază, când îşi termina prânzul, şi până la opt seara, când se aşeza să cineze.

În seara în care amiralul îşi îngăduise, lucru de necrezut, să dea uitării tabieturile sale, regele Carol al IX-lea îl poftise la o gustare între prieteni pe Henric de Navara şi pe ducele de Guise. Când aceasta se termină, trecu împreună cu ei în camera lui, unde tocmai le explica mecanismul iscusit al unei capcane pentru lupi, inventată de el; apoi, întrerupându-se brusc, întrebă:

— Domnul amiral nu vine astă-seară? L-a văzut cineva azi? Ştie cineva ceva despre el?

— Eu – îi răspunse regele Navarei – şi dacă maiestatea voastră este îngrijorată de sănătatea lui, aş putea-o linişti spunându-i că l-am văzut azi-dimineaţă la şase şi astă-

1 Aluzie la cucerirea oraşului de către Hanibal în anul 215, care şi-a instalat aci tabăra de iarnă. Oraşul oferind condiţii minunate de trai, armata lui Hanibal a fost acuzată că „a adormit în deliciile de la Capua”. Locuţiunea aceasta a trecut în limbă cu înţelesul de: „A pierde un timp preţios cu plăcerile”.

seară la şapte.

— A!!! exclamă regele, ale cărui priviri, pentru o clipă distrate, se opriră acum cu o curiozitate iscoditoare asupra cumnatului său. Te-ai trezit cam devreme, Henric, pentru un tânăr însurăţel.

— Da, sire – răspunse regele Béarnului. Voiam să aflu de la amiral, care le ştie pe toate, dacă gentilomii pe care îi aştept sunt pe drum.

— Alţi gentilomi! Aveai opt sute în ziua nunţii şi de atunci sosesc neîncetat alţii. Nu cumva vreţi să ne cotropiţi? făcu Carol al IX-lea râzând.

Ducele de Guise încruntă din sprâncene.

— Sire – spuse bearnezul – se vorbeşte de o campanie în Flandra şi de aceea îi strâng în juru-mi pe toţi cei din ţara mea sau pe vecinii pe care-i socot de trebuinţă maiestăţii voastre.

Ducele, aducându-şi aminte de planul de care bearnezul îi vorbise Margaretei în ziua nunţii, deveni mai atent.

— Bine, bine – îi răspunse regele cu un zâmbet hain. Cu cât vin mai mulţi, va fi cu atât mai bine; să vină, Henric, să vină, dar cine sunt aceşti gentilomi? Nădăjduiesc că nişte viteji!

— Sire, nu ştiu dacă gentilomii mei vor preţui vreodată cât ai maiestăţii voastre, ai domnului duce de Anjou, sau ai domnilor de Guise, dar îi cunosc şi ştiu că vor face tot ce le va sta în putere.

— Sunt mulţi?

— Încă zece sau doisprezece.

— Cum îi cheamă?

— Sire, numele lor îmi scapă şi, afară de unul din ei, despre care Téligny mi-a spus că ar fi un adevărat gentilom şi pe care îl cheamă de La Mole, nu v-aş putea spune...

— De La Mole! Nu cumva e un Lerac de La Mole? întrebă regele, care se pricepea foarte bine în tainele genealogiei. Un provensal?

— Aşa-i, sire. După cum vedeţi, îmi adun oameni până şi din Provenţa.

— Iar eu – răspunse ducele de Guise cu un zâmbet batjocoritor – am mers şi mai departe decât maiestatea sa regele Navarei, pentru că am ajuns până la Piemont tot

căutându-mi credincioşi devotaţi bisericii catolice.

— Catolici ori hughenoţi – îl întrerupse regele – puţin îmi pasă. Viteji să fie!

Şi ca să rostească vorbele acestea, anume că hughenot ori catolic erau totuna, regele îşi luă un aer atât de nepăsător, încât îl uimi chiar şi pe ducele de Guise.

— Maiestatea voastră le poartă de grijă flamanzilor noştri! se minună amiralul căruia, de câteva zile, regele îi îngăduise să intre la el fără să mai fie anunţat şi tocmai prinsese ultimele cuvinte ale regelui.

— Ah, iată-l şi pe părintele meu, pe amiral! exclamă Carol al IX-lea, desfăcându-şi braţele. Vorbeşti de război, de nobili, de viteji, şi uite-l aici: unde te întorci, de el dai. Ca un magnet care atrage fierul. Cumnatul meu, regele Navarei, şi vărul meu, ducele de Guise, aşteaptă întăriri pentru armata dumneavoastră. Despre asta vorbeam.

— Şi întăririle sosesc – spuse amiralul.

— Aţi aflat ceva, domnule? se interesă bearnezul.

— Da, fiul meu, şi în primul rând, de domnul de La Mole. Ieri era la Orléans, şi mâine sau poimâine va fi la Paris.

— Ei, drăcia dracului! Carevasăzică domnul amiral se ocupă şi cu spiritismul, de vreme ce ştie ce se petrece la treizeci sau patruzeci de leghe depărtare! Eu unul aş fi mulţumit să pot şti atât de bine ca dumneata ce s-a întâmplat şi ce-o să se întâmple la porţile Orléans-ului.

Coligny se prefăcu că nu ia în seamă înţepătura usturătoare a ducelui de Guise care, fără doar şi poate, avea o umbră de bănuială că amiralul pusese la cale crima, şi de aceea făcea aluzie la moartea tatălui său, François de Guise, ucis de către Poltrot de Méré în faţa Oriéans-ului.

— Domnule – răspunse el rece şi demn – mă ocup cu spiritismul ori de câte ori vreau să aflu cu precizie cum or să-mi meargă treburile, ale mele şi ale regelui. Acum o oră mi-au sosit veşti de la Orléans şi, venind cu poşta, au putut străbate treizeci şi două de leghe într-o singură zi. Domnul de La Mole, care vine călare, nu face decât zece pe zi, şi o să fie aici abia în 24. Iată cheia vrăjitoriei!

— Bravo, tată! Bine i-ai răspuns! exclamă Carol al IX-lea. Dovedeşte-le acestor tineri că nu numai vârsta, ci şi înţelepciunea ţi-au albit barba şi părul; aşadar, să-i lăsăm

să vorbească de întâlnirile şi aventurile lor amoroase, iar noi să ne ocupăm de războaiele noastre. Nu există regi buni fără sfetnici buni! Domnilor, plecaţi! Am de vorbit cu amiralul.

Cei doi tineri ieşiră, mai întâi regele Navarei, apoi ducele de Guise; dar după ce trecură pragul cei doi se despărţiră, făcându-şi câte o plecăciune plină de răceală.

Coligny îi urmări cu privirea, cuprins de o oarecare îngrijorare, căci nu-şi închipuia cum s-ar fi putut apropia cele două porniri de ură fără să izbucnească ceva. Carol al IX-lea, înţelegând ce se petrecea în cugetul lui, se apropie de el şi, sprijinindu-şi braţul de cel al amiralului, îi spuse:

— Fii pe pace! Rostul meu e să veghez ca fiecare să fie supus şi cuviincios. Din ziua în care mama mea nu mai e regină, eu sunt rege. Şi ea nu mai e regină de când Coligny îmi este părinte.

— Oh, sire – exclamă amiralul – regina Caterina...

— Ştie doar să învrăjbească! Pacea cu ea nu e cu putinţă. Catolicii ăştia italieni parc-ar fi turbaţi. Sunt puşi doar pe distrugere. Pe când eu, dimpotrivă, nu numai că vreau să fie pace, dar mai vreau ca puterea mea să fie în mâinile Bisericii. Ceilalţi sunt putrezi până-n măduva oaselor şi mă scot din fire cu aventurile lor amoroase şi cu dezmăţul lor. Uite, să vorbim pe şleau – continuă Carol al IX-lea, deschizându-şi şi mai mult sufletul. N-am încredere în niciunul din cei ce mă înconjoară, în afară de noii mei prieteni! Ambiţia familiei Tavannes îmi dă de bănuit. Lui Vieilleville nu-i e gândul decât la vinuri bune şi ar fi în stare să-şi vândă regele pentru o balercă de vin de Cipru. Lui Montmorency nu-i e capul decât la vânătoare şi îşi trece vremea cu câinii şi cu şoimii lui. Contele de Retz e spaniol, iar de Guise sunt din Lorena. Doamne, iartă-mă, dar parcă în toată Franţa asta nici n-ar mai fi francezi adevăraţi în afară de mine, de cumnatul meu regele Navarei şi de tine! Dar eu sunt legat de tron şi nu pot comanda oşti. Tot ce-mi pot îngădui e să vânez în voie la Saint-Germain şi la Rambouillet. Cumnatul meu e prea tânăr şi n-are prea multă experienţă. De altfel, pare-mi-se, e leit taică-său, Antoine, căruia femeile i-au mâncat capul. Numai tu, părintele meu, eşti şi viteaz ca Iuliu Cezar, şi înţelept ca

Platon. Aşa că, zău dacă ştiu ce e mai bine să fac: să te ţin aici ca sfetnic, sau să te trimit acolo ca general. Dacă îmi eşti sfetnic, cine să comande? Şi dacă comanzi, cine să-mi fie sfetnic?

— Sire – făcu Coligny – întâi victoria şi, după biruinţă, sfatul.

— Asta ţi-e părerea! Bine! Fie! Aşa vom face. Luni ai să pleci în Flandra, iar eu la Amboise.

— Maiestatea voastră pleacă din Paris?

— Da, sunt obosit de atâta agitaţie şi de atâtea petreceri. Eu nu sunt un om de acţiune, mie îmi place mai mult să visez. Nu sunt făcut să fiu rege: eu m-am născut să fiu poet. Ai să formezi un fel de consiliu care să guverneze cât timp ai să fii în război. Şi dacă mama n-o să facă parte din acest consiliu, totul o să meargă bine. Eu i-am şi dat de veste lui Ronsard să vină după mine, şi acolo, împreună, departe de toate frământările, departe de lume, departe de cei răi, la umbra copacilor bătrâni, pe malul râului, în murmurul pâraielor, vom vorbi despre cele sfinte. Ascultă, te rog, aceste versuri prin care îl poftesc să vină la mine, le-am făcut azi-dimineaţă.

Coligny zâmbi. Carol al IX-lea îşi trecu mâna peste fruntea-i palidă şi lucioasă ca fildeşul şi, parcă în ritmul unui cântec, începu să rostească aceste versuri:

Ronsard, prea bine ştiu, de nu mă vei vedea,
Al rigăi tale glas curând îl vei uita.
Dar ţine bine minte, mă rog domniei-tale,
Că n-am să las vreodată a stihurilor cale;
Drept care-am vrut la tine s-ajungă acest răvaş.
Să-ţi bucure-a ta minte şi gându-ţi nărăvaş.
Mai lasă grija casei, şi tot gospodăritul,
Că-i dusă vremea; lasă, Ronsard, grădinăritul;
Urmează-ţi domnul, care la pieptul lui te ţine
Pentru a tale stihuri, şi brave şi blajine,
Şi dacă, cine ştie, nu-mi vii tu la Amboise,
Să afli că se iscă, cu sigur, un necaz.

— Bravo! Sire, bravo! răspunse Coligny. Eu mă pricep mai bine într-ale războiului decât în ale poeziei, dar îmi

pare că versurile astea sunt la fel de luminoase ca şi cele ale lui Ronsard. Dorat[2] şi chiar Michel de L'Hospital, cancelar al Franţei!

— Vai, părinte al meu! exclamă Carol al IX-lea. De-ar fi adevărat ce spui, căci, vezi tu, numele de poet mi-e mai scump ca orice şi cum îi spuneam acum câteva zile magistrului meu de poetică:

Stihuri de ştii a face – pe-oricine ar supăra –
E la un preţ mai mare decât a guverna;
Noi amândoi, vai, sire, purtăm câte-o coroană.
Ca rege am primit-o, tu ca poet o dai,
Căci duhul tău zvâcneşte de o cerească-ardoare,
Pe când eu strălucesc doar prin a mea grandoare.
Şi când spre zei mă-ntorc şi-ncerc să trag foloase,
Ronsard e favoritul, iar eu culeg ponoase.
Ah! Ţine-ţi lira ta, poete, subjugă-n vers şi rime
Al lumii spirit; mie, materia-mi rămâne.
Ea-ţi scrie un nume-n aur, şi-un tron ţi-e făurit
Unde tiranul crâncen nicicând n-a năzuit.

— Sire – îi spuse Coligny – ştiam eu de multă vreme că maiestatea voastră e un favorit al muzelor, dar nu ştiam că ele vă sunt sfetnicul cel mai de preţ.

— După tine, părinte al meu, după tine, şi tocmai pentru că nu vreau să mă stric cu ele, doresc ca tu să ţii frânele. Aşadar, ascultă: trebuie să răspund acum unui nou madrigal pe care marele şi scumpul meu poet mi l-a trimis... deci, deocamdată nu-ţi pot pune la dispoziţie toate documentele necesare, ca să iei cunoştinţă de marea neînţelegere ce există între mine şi Filip al II-lea. Pe deasupra, mai e şi un plan strategic pe care l-au elaborat miniştrii mei. Am să le caut pe toate şi am să ţi le dau mâine dimineaţă.

— La ce oră, sire?

— La zece; şi dacă, din întâmplare, tocmai voi compune vreo poezie, dacă voi sta cumva în cabinetul meu... ei bine,

---

2 Jean Dorat (1508-1588), poet francez aparţinând Pleiadei, maestrul lui Ronsard, a scris poezii şi în limba latină.

tu să intri totuşi şi să iei documentele pe care ai să le găseşti pe masa aceasta, închise în mapa roşie; e o culoare care îţi sare în ochi, nu te poţi înşela; eu unul vreau să-i scriu lui Ronsard.

— Rămâneţi cu bine, sire.

— Mergi sănătos.

— Mâna voastră, sire.

— Ce aud? Mâna? Vino în braţele mele, la pieptul meu, aici e locul tău! Hai, vino, bătrâne ostaş, vino!

Şi Carol al IX-lea, trăgându-l la pieptul său pe Coligny, care tocmai se înclina în faţa lui, îi sărută părul nins.

Amiralul ieşi, ştergându-şi o lacrimă.

Carol al IX-lea îl urmări cu privirea până dispăru şi îi ascultă paşii cât timp îi putu auzi; pe urmă, când nu mai văzu şi nu mai auzi nimic, îşi lăsă ca de obicei capul lui palid pe umăr şi intră agale în sala armelor.

Sala aceasta era locul preferat al regelui; aci lua lecţii de scrimă cu Pompée şi de poezie cu Ronsard. Şi tot aci îşi adunase o colecţie bogată de arme de atac şi apărare, dintre cele mai frumoase din câte se găseau. Aşa că toţi pereţii erau împodobiţi cu securi, scuturi, suliţe, halebarde, pistoale şi muschete; şi chiar în acea zi, un armûrier îi adusese o minunată archebuză, pe ţeava căreia erau încrustate aceste patru versuri făcute de el însuşi:

Ca să apăr o lege,
Sunt credincioasă şi frumoasă;
Ca să-l apăr pe rege,
Sunt crudă şi frumoasă.

Aşadar, după cum am mai spus, Carol al IX-lea intră în această sală. După ce închise uşa principală prin care venise, ridică o perdea în dosul căreia se afla intrarea unei camere. Aci, îngenuncheată pe un scăunaş de rugăciune, o femeie se ruga.

Cum totul se petrecuse în tăcere, iar paşii regelui, al căror zgomot fusese înghiţit de covor, nu se auziseră mai mult decât cei ai unei fantome, femeia ce stătea îngenuncheată, neauzind nimic, nici nu întoarse capul, ci se rugă mai departe. Dus pe gânduri, Carol al IX-lea rămase o

clipă în picioare, uitându-se la ea.

Era o femeie tânără încă, a cărei frumuseţe robustă era pusă în valoare de veşmintele ţărăneşti din regiunea Caux, pe care le purta. Pe cap avea o bonetă din acelea înalte, foarte la modă la curtea Franţei, pe vremea domniei Isabelei de Bavaria, iar pieptarul ei roşu era brodat în întregime cu aur, asemenea pieptarelor ţărănoilor de azi din Nettuno şi Sora. Încăperea, pe care o locuia de aproape douăzeci de ani, era vecină cu dormitorul regelui şi vădea un ciudat amestec de eleganţă rafinată şi de rustic. Căsuţa de ţară înrâurise stilul palatului aproape în aceeaşi măsură în care acesta îl înrâurise pe al căsuţei. Şi aşa se stabilise un echilibru între simplitatea ţărăncii şi eleganţa unei doamne din lumea mare. Într-adevăr, scăunaşul pe care stătea îngenuncheată era din lemn de stejar sculptat cu măiestrie şi acoperit cu o catifea de care atârnau franjuri de aur; iar biblia – căci femeia era protestantă – biblia din care îşi citea rugăciunile era un ceaslov vechi şi zdrenţuit, cum găseşti doar în casele cele mai Sărmane.

Şi totul în această încăpere era asemenea scăunelului de rugăciuni şi bibliei.

— Ei, Madelon! spuse regele.

Femeia îngenuncheată îşi înălţă capul, zâmbind la auzul acestui glas cunoscut; apoi se ridică.

— Ah, tu erai, fiul meu! făcu ea.

— Da, doică; vino încoace!

Carol al IX-lea lăsă perdeaua să cadă şi se aşeză pe braţul unui fotoliu. Doica se apropie de el.

— Ce vrei de la mine, Charlot? îl întrebă ea.

— Vino lângă mine şi răspunde-mi în şoaptă.

Doica se apropie cu acea căldură care nu-şi are izvorul decât în duioşia maternă a femeii faţă de copilul pe care l-a alăptat, dar căreia, în cazul de faţă, pamfletele vremii îi atribuiau o cauză mai puţin nevinovată.

— Sunt aici, spune!

— A venit omul pe carè l-am chemat?

— Da. De o jumătate de ceas.

Carol se ridică, se apropie de fereastră, se uită să vadă dacă nu pândea nimeni, se apropie de uşă, puse urechea ca să se asigure că nimeni nu ascultă, suflă praful de pe

panoplia cu trofee, îşi mângâie ogarul lui mare, care se ţinea după el pas cu pas şi se oprea ori de câte ori se oprea stăpânul, ca s-o pornească apoi o dată cu el; se apropie după aceea de dădacă, spunându-i:

— Bine, doică, să vină!

Femeia ieşi prin aceeaşi uşă prin care intrase regele, iar acesta se sprijini de o masă pe care se aflau tot felul de arme.

Abia se sprijinise de masă că perdeaua se ridică iarăşi şi cel aşteptat intră.

Era un om de aproape patruzeci de ani, cu ochii cenuşii şi nesinceri, cu nasul adus ca un cioc de cucuvae şi a cărui faţă era lăţită de umerii obrazului, foarte ieşiţi. Chipul acestuia încercă să exprime respect, dar de pe buzele vinete de spaimă izbuti să-şi smulgă doar un zâmbet ipocrit.

Carol duse încetişor mâna la spate şi apucă un pistol de o construcţie foarte nouă, care lua foc când piatra se atingea de o rotiţă de oţel – şi nu ca la celelalte, cu ajutorul fitilului, şi cu privirea lui ştearsă se uită la noul personaj pe care l-am introdus în scenă. Pe când îl cerceta din ochii, Carol fluiera cu mult meşteşug şi muzicalitate unul din cântecele lui favorite, de vânătoare.

După câteva clipe, în care timp chipul străinului se descompunea văzând cu ochii, regele îi vorbi:

— Dumneata eşti deci François de Louviers-Maurevel?

— Da, sire.

— Şeful artificier?

— Da, sire.

— Am vrut să te cunosc.

Maurevel făcu o plecăciune.

— Precum ştii – urmă Carol apăsând pe cuvinte – îmi iubesc toţi supuşii deopotrivă.

— Ştiu – bâigui Maurevel – ştiu că maiestatea voastră este părintele poporului.

— Şi că, hughenoţi sau catolici, toţi sunt copiii mei.

Maurevel amuţi; dar tremurul ce-i zguduia trupul nu scăpă privirii pătrunzătoare a regelui, deşi cel căruia îi vorbea era pe jumătate în întuneric.

— Dumitale, care te-ai războit atât de crâncen cu

hughenoţii, văd că nu-ţi prea place.

Maurevel căzu în genunchi.

— Sire – bâigui el – vă rog să credeţi...

— Cred – continuă Carol al IX-lea, aţintindu-şi tot mai mult asupra lui Maurevel privirea lui care, din sticloasă cum fusese la început, aproape că scăpăra acum – cred că la Montcontour ţi-a venit pofta să-l ucizi pe domnul amiral care a ieşit adineauri de la mine; cred că lovitura ţi-a dat greş şi când ai văzut asta, ai trecut în armata ducelui de Anjou, fratele nostru; în sfârşit, cred că ai trecut din nou, după aceea, de partea principilor şi că ai intrat în compania domnului de Mouy de Saint-Phale...

— Vai, sire!

— Viteaz gentilomul acela din Picardia, nu-i aşa?

— Sire, sire – strigă Maurevel – nu mă năpăstuiţi!

— Vrednic ostaş era – urmă Carol al IX-lea şi pe când vorbea, o grimasă de cruzime, aproape sălbatică, i se întipărea tot mai mult pe chip – vrednic ostaş cel care te-a primit ca pe un fiu, ţi-a dat adăpost, te-a îmbrăcat, ţi-a dat demâncare!

Maure vel oftă deznădăjduit.

Pare-mi-se, îi spuneai „tată” – urmă regele cu cruzime – şi între dumneata şi fiul lui, tânărul de Mouy, se legase o caldă prietenie, nu-i aşa?

Maurevel, tot în genunchi, se încovoia din ce în ce mai mult sub povara vorbelor lui Carol al IX-lea, care se ţinea drept, nepăsător, ca o statuie la care doar buzele aveau viaţă.

— Ia stai puţin – începu regele din nou – n-aveai oare de primit zece mii de scuzi de la domnul de Guise dacă l-ai fi ucis pe amiral?

Copleşit de spaimă, ucigaşul se izbea cu fruntea de pardoseală.

— Iar pe bunul tău părinte, domnul de Mouy, îmi amintesc că l-ai însoţit într-o zi, când a pornit-o în recunoaştere spre Chevreux. La un moment dat, a scăpat biciul din mână şi a descălecat ca să-l ridice. Erai numai tu cu el; atunci ai smuls un pistol din co-bur şi, pe când se apleca, l-ai izbit în şale; pe urmă, când ai văzut că e mort, pentru că l-ai ucis dintr-o singură lovitură, ai luat-o la fugă

pe calul dăruit de el. Asta-i povestea, nu-i aşa?

Maurevel rămase încremenit în faţa acestei învinuiri care era adevărată până în cele mai mici amănunte, iar Carol al IX-lea începu din nou să fluiere, la fel de meşteşugit şi de muzical, acelaşi cântec de vânătoare.

— Şi ştii tu oare, meşter ucigaş – reluă el după o clipă – ştii tu că tare aş avea chef să te trimit la spânzurătoare?

— Vai, maiestate! se tângui Maurevel.

— Nu mai departe decât ieri tânărul de Mouy mi-a cerut aceasta; şi zău dacă am ştiut ce să-i răspund, pentru că ce-mi cerea era îndreptăţit.

Maurevel îşi împreună mâinile.

— Şi era cu atât mai îndreptăţit cu cât, aşa cum îţi spuneam, eu sunt părintele poporului meu şi precum ţi-am mai pomenit, acum când m-am împăcat cu hughenoţii, ei sunt în aceeaşi măsură copiii mei ca şi catolicii.

— Sire – grăi Maurevel deznădăjduit – viaţa mea e v mâinile voastre, faceţi ce vreţi cu ea.

— Asta aşa e şi de aceea nu dau un ban pe ea.

— Dar, sire – întrebă ucigaşul – nu există oare niciun mijloc să-mi răscumpăr crima?

— Nu. Nu există. Dar dacă aş fi în locul tău, ceea ce nu e cazul, slavă Domnului...!

— Şi dac-aţi fi în locul meu, sire? îngăimă Maurevel, cu ochii ţintă la buzele lui Carol.

— Cred că m-aş descurca – îi răspunse regele.

Maurevel se ridică într-un genunchi şi într-o mână, aţintindu-şi asupra lui Carol al IX-lea privirile, ca să se asigure că nu-şi bate joc de el.

— Bineînţeles că mi-e foarte drag tânărul de Mouy – urmă regele – dar la fel de drag îmi e şi vărul meu, ducele de Guise; şi dacă el mi-ar cere viaţa unui om, iar celălalt moartea lui, te rog să mă crezi că aş fi în mare încurcătură. Cu toate astea, ca un bun politician şi un adevărat credincios, ar trebui să-i dau ascultare vărului meu de Guise, pentru că oricât de viteaz ostaş ar fi de Mouy, el e mult prea neînsemnat faţă de un principe de Lorena.

Pe când regele rostea aceste cuvinte, Maurevel se ridică încet-încet, ca un om care îşi revine la viaţă.

— Aşa că pentru tine, în situaţia în care te afli, lucrul de

căpetenie e să-i câştigi bunăvoinţa vărului meu; ah, da, uite ce-mi spunea el ieri:

Maurevel făcu un pas înainte.

— „Sire, închipuiţi-vă că în fiecare dimineaţă, pe la zece, duşmanul meu de moarte trece pe strada Saint-Germain-l'Auxerrois, venind dinspre Luvru. Îl văd mereu de la o fereastră cu zăbrele, de la parter. E fereastra încăperii în care locuieşte fostul meu preceptor, canonicul Pierre Piles. Şi cum vă spun, îmi văd duşmanul trecând în fiecare zi şi de fiecare dată mă rog diavolului să-l înghită pământul". Eh, ia spune, jupân Maurevel – continuă Carol – dacă ai fi diavolul, sau dacă i-ai ţine locul măcar o clipă, nu crezi că i-ar face plăcere vărului meu de Guise?

Maurevel îşi regăsi zâmbetul lui drăcesc şi buzele-i vinete încă de spaimă rostiră aceste cuvinte:

— Sire, n-am cum să fac să-l înghită pământul!

— Dar cu viteazul de Mouy îmi pare că ai ştiut. Şi să nu-mi spui că asta e din pricină că ai avut pistol... Dar, ia ascultă, îl mai ai?

— Sire, dacă-mi daţi voie – spuse tâlharul aproape stăpân pe el – trag mai bine cu archebuza decât cu pistolul.

— Ce spui – făcu Carol al IX-lea – cu pistolul sau cu archebuza e totuna şi sunt sigur că vărul meu n-o să facă greutăţi în privinţa asta.

— Numai că – răspunse Maurevel – mi-ar trebui o armă de mare precizie, căci s-ar putea să fie nevoie să trag de la depărtare.

— Am aici în cameră zece archebuze cu care pot să nimeresc un scud de aur la cincizeci de paşi. Vrei să faci o încercare?

— Oh, sire, cu cea mai mare plăcere! strigă Maurevel, îndreptându-se spre archebuza proptită într-un colţ, pe care Carol al IX-lea o primise chiar în acea zi.

— Nu, nu cu aia – spuse regele – nu cu aceea! O ţin pentru mine. Peste câteva zile am să plec la o mare vânătoare şi sper să-mi fie de folos. Dar poţi să alegi pe oricare alta.

Maurevel desprinse o archebuză de pe panoplie.

— Şi acum, sire, cine e duşmanul? întrebă ucigaşul.

— De unde vrei să ştiu eu? făcu Carol al IX-lea,

zdrobindu-l pe nemernic cu privirea lui dispreţuitoare.

— Am să-l întreb atunci pe domnul de Guise – îngăimă Maurevel.

Regele ridică din umeri.

— Nu-l întreba nimic – spuse el. Domnul de Guise n-o să-ţi răspundă. Crezi că-ţi răspunde cineva la o astfel de întrebare? Cine vrea să nu nimerească cu gâtul în laţ trebuie să ghicească.

— Dar, vorba e, după ce să-l recunosc?

— Ţi-am mai spus că în fiecare dimineaţă, la ora zece, trece prin faţa ferestrei canonicului.

— Mulţi trec prin faţa acestei ferestre. Maiestatea voastră să-mi dea măcar un semnalment oarecare.

— A! Foarte simplu! Mâine, de pildă, o să aibă la subsuoară o mapă de marochin roşu.

— De ajuns, sire!

— Mai ai calul pe care ţi l-a dat domnul de Mouy şi care alerga atât de bine?

— Am un pursânge care aleargă ca vântul.

— A! Nu mi-e grijă de tine. Numai că ar fi bine să ştii că mănăstirea are şi o ieşire dosnică.

— Mulţumesc, sire, şi rugaţi-vă Domnului pentru mine!

— Eh, mii de draci! mai bine te-ai ruga tu diavolului, că numai el te mai poate feri de ştreang.

— Rămâneţi cu bine, sire.

— Cu bine. Ah, ia stai puţin, domnule Maurevel, să ştii un lucru, că dacă aud vorbindu-se de tine până mâine înainte de ora zece, sau dacă nu aud nimic după, există un beci la Luvru!

Şi zicând acestea, Carol al IX-lea începu iarăşi să fluiere, mai frumos ca oricând, cântecul lui preferat.

IV
SEARA ZILEI DE 24 AUGUST 1572

Cititorul nostru n-a uitat poate că în capitolul precedent a fost vorba de un gentilom, un anume La Mole, pe care Henric de Navara îl aştepta cu destulă nerăbdare. Şi aşa

cum prevăzuse amiralul, tânărul gentilom intră în Paris pe poarta Saint-Marcel la 24 august 1572, spre seară. Uitându-se cu dispreţ la puzderia de hanuri ce se înşirau pe stânga şi pe dreapta drumului, cu pitoreştile lor firme, pătrunse cu calul lui înspumat până în inima oraşului. După ce străbătu piaţa Maubert, trecu Petit-Pont şi podul Notre-Dame, merse de-a lungul cheiului. Se opri în capul străzii Bresec, care azi se cheamă Arbre-Sec, şi căreia, spre uşurinţa cititorului, îi vom păstra actualul ei nume.

Fără îndoială că numele acesta îi plăcu, pentru că o şi porni înainte, şi cum în stânga lui zări o placă de tablă de toată frumuseţea, care se bălăbănea scârţâind de vergeaua de care atârna, sunându-şi în acelaşi timp clopoţeii, se opri din nou ca să citească aceste cuvinte: „Sub cerul liber”, scrise sub o pictură care înfăţişa o privelişte dintre cele mai încântătoare pentru călătorul flămând: o pasăre la frigare pe fondul unui cer negru, în timp ce un om îmbrăcat într-o mantie roşie întindea braţele spre acest astru fără seamăn, aducându-i, o dată cu prinosul lui de recunoştinţă, şi punga sa.

„Iată – îşi zise gentilomul – iată un han care făgăduieşte mult, şi un hangiu care, pe legea mea, trebuie să fie tare isteţ. Ştiam eu de mult că strada asta, Arbre-Sec, se află prin cartierul Luvrului; şi dacă ce-i pictat pe firmă înăuntru e viu şi natural, o să mă simt ca în rai”.

Pe când oaspetele îşi spunea acestea în sinea lui, un alt călăreţ, care venea dinspre celălalt capăt al străzii, adică din strada Saint-Honoré, se opri şi el, plin de încântare, în faţa firmei „Sub cerul liber”. Unul din cei doi, pe care îl cunoaştem cel puţin după nume, avea un cal alb, spaniol, şi purta o tunică neagră, împodobită cu mărgele negre. Pe deasupra avea o mantie de catifea violet-închis; cizmele îi erau din piele neagră şi umbla înarmat cu o sabie, al cărei mâner de fier era fin cizelat, şi cu un pumnal de acelaşi fel. Şi dacă trecem acum de la veşminte la înfăţişare, vom spune că era un bărbat cam de 24-25 de ani, cu pielea arsă de soare, cu ochi albaştri, o mustaţă subţire şi dinţi strălucitori ce păreau că-i luminează tot chipul atunci când gura-i de o frumuseţe fără seamăn şi de o rară nobleţe încolţea un zâmbet duios şi nostalgic.

Cât despre celălalt călător, acesta era cu totul opus celui dintâi. De sub pălăria sa cu borurile întoarse ieşea un păr des şi creţ, mai mult roşcat decât blond: şi de sub podoaba aceasta de păr scăpărau ca nişte săgeţi, de-ai fi zis că sunt mai degrabă negri, nişte ochi cenuşii.

În rest, faţa îi era trandafirie, buzele subţiri, cu o mustaţă bătând în roşcat şi nişte dinţi minunaţi. Într-un cuvânt, cu pielea-i albă, cu talia lui înaltă şi spătos cum era, omul părea un chipeş cavaler, în înţelesul obişnuit al acestui cuvânt. De un ceas de când îşi tot plimba privirile pe la ferestre, chipurile căutând o firmă, femeile îşi întindeau gâtul după el, iar bărbaţii, care ar fi avut poate chef să râdă cu poftă văzându-i mantia ce nu-l ajungea, pantalonii strâmţi şi cizmele demodate, îşi curmau râsul pornit cu un „Să te ocrotească Dumnezeu!”, spus cu toată drăgălăşenia, de îndată ce-i vedeau chipul care, într-o clipită, îşi schimba de zeci de ori expresia, dar n-o arăta niciodată pe cea de provincial stingherit.

Intră mai întâi în vorbă cu celălalt gentilom care, după cum am spus, cerceta cu privirea hanul „A la Belle-Etoile”.

— Ei, drăcia dracului! exclamă el cu acel accent îngrozitor, de muntean, după care îl recunoşti dintr-o sută pe piemontez, de la primul cuvânt – nu cumva suntem pe aproape de Luvru? Oricum, eu cred că avem acelaşi gust. Mare cinste pentru mine!

— Domnule – răspunse celălalt, cu un accent provensal, cu nimic mai prejos de cel piemontez – şi eu cred că hanul ăsta e pe aproape de Luvru. Numai că nu-s aşa de sigur că voi fi de părerea dumneavoastră. Stau în cumpănă.

— Încă nu v-aţi hotărât, domnule? Totuşi, casa asta este îmbietoare. Şi apoi, poate că m-am lăsat atras de persoana dumneavoastră. Spuneţi drept, nu-i frumoasă pictura asta?

— O, fără îndoială! Dar tocmai asta mă face să mă îndoiesc că aşa-i şi-n realitate. Mi s-a spus mie că Parisu-i plin de şarlatani şi că te trag pe sfoară cu orice, chiar şi cu o firmă.

— La dracu’, domnule! Nu mă sinchisesc eu de şmecheriile lor, dar dacă hangiul ăsta nu-mi dă o pasăre tot ca asta de friptă, îl pun pe el la frigare şi nu-l las până nu se rumeneşte cum trebuie. Să intrăm, domnule – spuse

piemontezul.

— Eh, m-aţi convins! îi răspunse provensalul râzând. După dumneavoastră, domnule!

— Vai, domnule, pe legea mea, asta n-o pot primi, căci nu-s decât umilul dumneavoastră servitor, contele Annibal de Coconnas.

— Iar eu, domnule, nu sunt decât contele Joseph-Hyacinthe-Boniface de Lerac de La Mole, care vă stă cu totul la dispoziţie.

Atunci, domnule, să ne luăm de braţ şi să intrăm.

După această invitaţie împăciuitoare, cei doi tineri descălecară aruncând dârlogii cailor unui rândaş, se luară de braţ şi, potrivindu-şi spadele, o porniră spre uşa hanului unde în prag stătea hangiul. Dar contrar obiceiului pe care-l au aceşti oameni, cinstitul jupân nu păru că-i ia în seamă, cufundat cum era în discuţie cu un vlăjgan uscăţiv şi gălbejit, înfăşurat într-o, mantie de culoarea iascăi, de parc-ar fi fost o bufniţă înfoiată. Cei doi gentilomi ajunseseră atât de aproape de hangiu şi de omul cu mantia de culoarea iascăi, încât Coconnas, intrigat de lipsa de atenţie cu care erau trataţi el şi tovarăşul lui, îl trase de mânecă pe hangiu. Acesta tresări ca trezit din somn şi curmă discuţia cu vlăjganul cel uscăţiv, spunându-i: „Cu bine. Întoarce-te degrabă, şi nu uita să-mi spui la ce oră”.

— Ei, burtă-verde – făcu Coconnas – nu vezi că te aşteptăm?

— Vai, iertaţi-mă, domnilor – răspunse hangiul – nici nu vă văzusem!

— Ei, drăcia dracului! Trebuia să ne vezi! Şi acum, că ne-ai văzut, în loc să spui doar „domnule”, ai să ne spui, te rog, „domnule conte”.

La Mole se ţinea mai la o parte, lăsându-l să vorbească pe Coconnas, care părea că ţine să se ocupe el de hangiu.

Totuşi, după cum stătea de încruntat, îţi puteai da bine seama că, la nevoie, i-ar fi sărit pe dată în ajutor.

— Da, domnule conte, spuneţi-mi ce doriţi? îl întrebă hangiul, pe tonul cel mai molcom din lume.

— Bine... aşa mai merge, ce zici? făcu Coconnas întorcându-se către La Mole, care încuviinţă dând din cap. Domnul conte şi cu mine, care am fost atraşi de firma ta,

am vrea să mâncăm şi să ne odihnim aici.

— Domnilor – le spuse hangiul – nu ştiu cum să fac, dar n-am decât o odaie şi mă tem că s-ar putea să nu vă placă.

— Drept să spun, cu atât mai bine – zise La Mole – o să mergem în altă parte.

— Ah, nu, nu! protestă Coconnas. Eu rămân. Calul meu e istovit. Pentru că nu doriţi odaia, am s-o iau eu.

— Ei, atunci se schimbă lucrurile – spuse hangiul, cu aceeaşi nepăsare obraznică. Singur nu vă pot găzdui.

— Ei, drăcia dracului! se răsti Coconnas. Pe legea mea! N-am văzut animal mai caraghios! Adineauri, doi eram prea mulţi, şi acum unul e prea puţin! Şi zi aşa, mişelule, nu vrei să ne primeşti?

— Domnilor, zău aşa, pentru că îmi vorbiţi astfel, am să v-o spun şi eu pe şleau!

— Hai, spune, dar mai repede!

— Ei bine, m-aş lipsi de cinstea de a vă găzdui.

— Şi de ce? întrebă Coconnas, învineţindu-se de mânie.

— Pentru că n-aveţi valet şi în felul ăsta îmi rămân două camere de servitori goale. Şi dacă vă dau dumneavoastră odaia stăpânilor, nu prea văd cum le-aş închiria pe-ale slugilor.

— Domnule de La Mole – spuse Coconnas întorcându-se – n-aveţi impresia că o să-l facem harcea-parcea pe flăcăul ăsta?

— Nimic mai uşor! îi răspunse La Mole, pregătindu-se şi el ca şi tovarăşul lui să-l snopească în bătaie cu cravaşa pe hangiu.

Dar cu toată demonstraţia celor doi, care nici pe departe nu te putea face să te simţi prea bine – căci gentilomii noştri păreau foarte porniţi – hangiul nu se pierdu cu firea, ci, trăgându-se un pas înapoi, ca să fie mai la el acasă, le spuse în zeflemea:

— Se vede că domnii vin din provincie! Aici, la Paris, s-au dus vremurile când îl făceai bucăţi pe hangiu dacă nu voia să-ţi închirieze o odaie. Acum sunt făcuţi bucăţi seniorii cei mari şi nu burghezii, şi dacă mai răcniţi, îmi strig vecinii şi o să fiţi dumneavoastră snopiţi în bătaie, ceea ce nu prea le şade frumos unor gentilomi.

— Ăsta îşi bate joc de noi! strigă Coconnas, ieşindu-şi din

fire. Ei, drăcia dracului!

— Grégoire, archebuza! îi spuse calm hangiul slugii sale, ca şi când i-ar fi poruncit „un scaun la domnu'!”

— Trippe del papa! strigă Coconnas, trăgându-şi spada. Dar înfierbântaţi-vă odată, domnule de La Mole!

— Nu, dacă nu te superi, nu, pentru că în timp ce noi ne înfierbântăm, se răceşte mâncarea...

— Cum adică? Credeţi că...? strigă Coconnas.

— Cred că domnul „Sub cerul liber” are dreptate: doar că nu ştie să se poarte cu călătorii, mai ales când i se întâmplă să fie gentilomi. În loc să ne fi spus cu grosolănie: domnilor, nu vreau să vă primesc, mai bine ne-ar fi spus politicos: poftiţi, domnilor, şi să-şi treacă pe nota de plată camera stăpânilor atât, camera servitorilor atât, pentru că dacă, până una-alta, nu avem servitori, oricum o să angajăm unii.

Şi zicând acestea, La Mole îl dădu încetişor la o parte pe hangiu, care tocmai întindea mâna după archebuză, îi făcu loc lui Coconnas şi intră după el în han.

— Ce-are a face – zise Coconnas – îmi vine tare greu să-mi vâr sabia în teacă până nu mă conving că înţeapă la fel de bine ca şi frigările ăstuia.

— Răbdare, scumpe prietene – spuse La Mole – răbdare! Toate hanurile sunt înţesate de gentilomi veniţi la Paris pentru nunta regească şi pentru războiul cu Flandra care bate la uşă. Nu cred că găsim loc în altă parte, şi pe urmă aşa sunt primiţi la Paris străinii.

— Drăcia dracului! Câtă răbdare aveţi! bombăni Coconnas, răsucindu-şi furios mustaţa-i roşie şi fulgerându-l pe hangiu cu privirea. Dar să-şi vâre minţile în cap, pungaşul, că dacă mâncarea e proastă, patul e tare, vinul nu-i de trei ani în sticlă şi servitorul nu-i sfârlează...

— Eh, eh, domnule gentilom! făcu hangiul, trăgându-şi cuţitul pe o piatră. Potoliţi-vă, potoliţi-vă, aici sunteţi ca-n sânul lui Avram.

Apoi, cu glas scăzut şi dând din cap, adăugă:

— Ăsta trebuie să fie hughenot; trădătorii ăştia şi-au luat nasul la purtare de când cu căsătoria bearnezului lor cu principesa Margot!

Şi apoi, cu un zâmbet care le-ar fi vârât oaspeţilor frica în oase dacă l-ar fi văzut, adăugă:

— Eh, eh! Asta ar fi bună! Să mă fi trezit cu nişte hughenoţi aici... şi să...

— Ei! Da' nu ne aduci odată demâncare? întrebă ţâfnos Coconnas, curmându-i hangiului şirul gândurilor.

— Cum doriţi, domnule – îi răspunse acesta, muiat de gândul care-l fulgerase prin minte.

— Ei bine, dorim, şi încă repede – zise Coconnas.

Pe urmă, întorcându-se spre La Mole:

— Ei, domnule conte, până se pregăteşte odaia, spuneţi-mi, găsiţi că Parisul e un oraş vesel?

— Nu, zău că nu! îi răspunse La Mole. Până acum am impresia că n-am întâlnit decât mutre înspăimântate şi potrivnice. Poate că şi cei din Paris se tem de furtună. Nu vedeţi ce întunecat e cerul şi cât de apăsător e aerul?

— Căutaţi Luvrul, conte, nu-i aşa?

— Ca şi dumneavoastră, domnule de Coconnas.

— Ei bine, dacă voiţi, îl vom căuta împreună.

— Ei – făcu La Mole – nu-i oare cam târziu să mai Ieşim?

— Târziu-netârziu, trebuie să ies. Ordinele mele sunt precise: să ajung cât mai repede la Paris şi să-l caut imediat pe ducele de Guise.

La auzul acestui nume, hangiul se dădu mai aproape, ciulind urechea.

— Îmi pare că tâlharul ăsta ascultă – spuse Coconnas, care, ca orice piemontez, nu uita uşor şi nu putea să-i ierte hangiului felul nu prea politicos de a-şi primi călătorii.

— Da, domnilor, ascult – le răspunse acesta ducând mâna la bonetă – ascult, dar ca să vă pot fi de folos. Am auzit pomenindu-se de numele marelui duce de Guise şi am dat fuga. Cu ce vă pot servi, domnilor?

— Ha-ha, ăsta pare să fie un cuvânt magic, pentru că din obraznic te-ai făcut deodată supus! La naiba, jupâne, jupâne... Cum îţi spune?

— Jupân La Hurière – îi răspunse hangiul cu o plecăciune.

— Ei bine, jupâne La Hurière, crezi tu că braţul meu nu-i tot atât de zdravăn ca al domnului duce de Guise, care văd că are darul să te facă să fii atât de cuviincios?

— Da' de unde, domnule conte, numai că e mai scurt – îi zise La Hurière. Şi apoi – adăugă el – marele Henric e Dumnezeul nostru, al parizienilor.

— Care Henric? întrebă La Mole.

— După câte ştiu, nu-i decât unul! făcu hangiul.

— Iartă-mă, amice, dar mai există unul despre care te poftesc să nu scoţi o vorbă rea: e Henric de Navara, ca să nu mai pomenesc de Henric de Condé, care îşi are meritele lui.

— De ăştia n-am auzit – răspunse hangiul.

— În schimb eu îi cunosc – îi zise La Mole. Şi cum sunt trimis la regele Henric de Navara, te poftesc să nu spui ceva rău despre el în faţa mea.

Fără să-i răspundă domnului de La Mole, hangiul se mulţumi să-şi atingă uşor boneta cu vârful degetelor şi, continuând să-i facă ochi dulci lui Coconnas, adăugă:

— Aşadar, domnul îl va întâlni pe marele duce de Guise? Domnul este deci un fericit gentilom; şi, de bună seamă, vine pentru...

— Pentru ce? întrebă Coconnas.

— Pentru serbare – răspunse hangiul cu un zâmbet ciudat.

— Sau mai bine zis pentru serbări, căci Parisul, după cum am auzit, geme de atâtea serbări. Nu se mai vorbeşte decât de baluri, banchete şi bâlciuri. Nu-i aşa că e vesel la Paris?

— Da, domnule, dar până acum nu cine ştie ce – spuse hangiul.

— Ei, trag nădejde că o să fie vesel.

— Nunta maiestăţii sale regelui Navarei atrage totuşi multă lume aici – ţinu să precizeze La Mole.

— Da, mulţi hughenoţi – i-o trânti scurt hangiul. Apoi, dându-şi seama: Mă iertaţi, vă rog – făcu el – poate că domnii sunt şi ei...

— Cine, eu? izbucni Coconnas. Haida-de! Sunt la fel de catolic ca şi sfântul nostru părinte, papa.

Hangiul se întoarse apoi către La Mole, parcă întrebător. Dar fie că La Mole nu-i pricepu căutătura, fie că nu găsi cu cale să-i răspundă altfel decât printr-o întrebare, îi zise:

— Dacă pe maiestatea sa regele Navarei nu-l cunoşti, jupâne La Hurière, îl cunoşti poate pe domnul amiral? Am auzit că domnul amiral are trecere la curte; şi pentru că i-am fost recomandat, aş dori, dacă asta nu-ţi strepezeşte dinţii, să-mi spui unde locuieşte.

— Locuia în strada Béthisy, aici imediat la dreapta – răspunse hangiul cu o bucurie pe care nu şi-o putu stăpâni.

— Cum adică, locuia? întrebă La Mole. S-a mutat cumva?

— Da, poate în lumea ailaltă.

— Cum adică? strigară deodată cei doi domni. Amiralul, pe lumea cealaltă?

— Cum vine asta, domnule de Coconnas? le vorbi iarăşi hangiul, cu un zâmbet răutăcios. Sunteţi de-ai lui de Guise şi nu ştiaţi asta?

— Care asta?

— Că alaltăieri, pe când trecea prin piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois, prin faţa locuinţei canonicului Pierre Piles, l-a lovit un foc de archebuză.

— Şi a fost ucis? strigă La Mole.

— Nu. S-a ales cu braţul sfărâmat şi cu două degete lipsă. Nădăjduim însă că plumbii erau otrăviţi.

— Cum, ticălosule, nădăjduim?! izbucni La Mole.

— Adică, vreau să spun, aşa credem – făcu hangiul. Să nu ne supărăm pentru o vorbă. M-a luat gura pe dinainte.

Şi, întorcându-se pe călcâie, jupân La Hurière îşi ţuguie buzele, făcându-i în acelaşi timp cu ochiul lui Coconnas.

— Aşa-i, aşa-i – încuviinţă acesta radios.

— Aşa-i! murmură La Mole, copleşit de durere.

— E aşa cum am avut cinstea să vă spun, domnilor – adăugă hangiul.

— Atunci – zise La Mole – mă duc de îndată la Luvru. Oare am să-l găsesc pe regele Henric?

— S-ar putea, de vreme ce locuieşte acolo.

— Merg şi eu la Luvru – zise Coconnas. Oare am să-l găsesc acolo pe ducele de Guise?

— Se poate. Tocmai l-am văzut trecând, însoţit de vreo douăsute de gentilomi.

— Atunci, să mergem, domnule de Coconnas – spuse La Mole.

— După dumneavoastră, domnule – îi răspunse Coconnas.

— Şi cu masa cum rămâne, domnilor? îi întrebă jupân La Hurière.

— Ei – făcu La Mole – poate că am să iau masa la regele Navarei.

— Şi eu cu ducele de Guise – adăugă Coconnas.

— Iar eu – spuse hangiul, după ce-i petrecu cu privirea pe cei doi gentilomi, care o apucaseră spre Luvru – eu am să-mi lustruiesc coiful, am să pun fitil nou la archebuză şi am să-mi ascut halebarda. Cine ştie ce se mai poate întâmpla!

V
DESPRE LUVRU ÎN SPECIAL ŞI DESPRE VIRTUŢI ÎN GENERAL

Îndrumaţi de primul om ieşit în cale, cei doi gentilomi o apucară pe strada Averon, apoi pe strada Saint-Germain-L'Auxerrois şi se pomeniră curând în faţa Luvrului, ale cărui turnuri începeau să se topească în primele umbre ale serii.

— Ce-i cu dumneavoastră? îl întrebă Coconnas pe La Mole care, în faţa priveliştii palatului, se oprise şi se uita cu multă cucernicie la podurile mobile, la ferestrele acelea înguste şi la turnuleţele ţuguiate ce i se iviseră dinaintea ochilor.

— Zău dacă ştiu... – făcu La Mole – îmi bate inima. Nu-s eu chiar aşa de sfios... dar nu ştiu de ce palatul ăsta îmi pare întunecat şi... aş zice... înfricoşător.

— Eu – făcu Coconnas – nu ştiu ce-i cu mine, dar mă simt mai vesel ca niciodată. Poate că ţinuta mea cam lasă de dorit – urmă el, plimbându-şi privirea peste veşmintele cu care călătorise. Da' nu-i nimic! Tot a cavaler arăt! Şi pe urmă, ordinu-i ordin şi trebuie să mă grăbesc. Aşa că voi fi binevenit pentru că l-am executat la timp.

Şi cei doi tineri îşi urmară drumul, fiecare fiind frământat de gândurile pe care le mărturisise mai înainte.

La Luvru, garda fusese întărită: toate posturile erau dublate. Aşa că cei doi călători se pomeniră de la început în încurcătură. Dar Coconnas, care băgase de seamă că la Paris numele ducelui de Guise deschidea orice uşă, se apropie de o santinelă şi, invocând acest nume atotputernic, întrebă dacă n-ar putea să intre în palat.

Numele acesta păru să aibă asupra soldatului efectul obişnuit. Îi ceru totuşi lui Coconnas parola.

Coconnas n-o ştia şi se văzu nevoit s-o mărturisească.

— Atunci, valea, domnule gentilom! spuse soldatul.

În clipa aceea, însă, un om care stătea de vorbă cu comandantul gărzii, şi care-l auzise pe Coconnas că cere să fie lăsat în Luvru, îşi curmă discuţia şi, apropiindu-se de el, îi zise:

— Ce foiţi tumneavoastră cu tomnul ti Gouise?

— Eu vreau vorbeşte lui – răspunse Coconnas, zâmbind.

— Imbozibil! Dugele ezde la rege.

— Dar am o scrisoare către dânsul!

— Ah! Afeţi eine scrisoare?

— Da, şi vin de foarte departe.

— Ah! Feniţi de forte departe?

— Din Piemont.

— Pine, pine! Altceva. Şi cum cheamă...?

— Contele Annibal de Coconnas.

— Pun, pun! Taţi scrisoare, tomn Annipal, taţi...

„Uite, zău, un gentilom adevărat! îşi zise La Mole.

Cum să dau şi eu de unul care să mă ducă la regele Navarei?”

— Taţi odat scrisoare – urmă gentilomul german întinzând mâna către Coconnas, care se codea.

— Ei, drăcie! strigă italianul din el. Nu ştiu dacă pot... Nu am cinstea să vă cunosc, domnule.

— Pesme, numeşte! Zânt de la dugele de Gouise.

— Pesme – îngână Coconnas – nu cunosc numele ăsta...

— E domnul de Besme, domnule gentilom – zise santinela. Pronunţă greşit, asta e! Daţi-i scrisoarea, hai, pe răspunderea mea!

— Ah, domnul de Besme! exclamă Coconnas. Sigur că vă cunosc... cum să nu! Cu cea mai mare plăcere! Poftiţi scrisoarea! Iertaţi-mă că m-am codit. Dar, ca să fii credincios, trebuie să te îndoieşti!

—. Pine, pine – spuse de Besme – nu nevoie sguse.

— Domnule – îndrăzni La Mole apropiindu-se şi el – pentru că sunteţi atât de binevoitor, n-aţi vrea, zău aşa, să luaţi şi scrisoarea mea?

— Cum cheamă?

— Contele Lerac de La Mole.

— Condeie Lerag de La Mole?

— Da.

— Nu gunosc.

— Nu-i de mirare că n-am avut cinstea să mă cunoască domnia-voastră; sunt străin şi, ca şi contele de Coconas, am venit astă-seară de departe.

— Si te un' te feniţi?

— Din Provenţa.

— Cu eine scrisoare?

— Da, cu o scrisoare.

— Pentru tomn de Gouise?

— Nu, pentru maiestatea sa regele Navarei.

— Eu nu zint la rege de Navar, tomnule – răspunse Besme cu o neaşteptată răceală. Şi nu pot iei scrisoare.

Şi Besme, întorcându-i spatele lui La Mole, intră în palat, făcându-i semn lui Coconnas să-l urmeze.

La Mole rămase singur.

Dar, în aceeaşi clipă, prin poarta alăturată celei prin care intraseră Besme şi Coconnas, ieşi un grup de vreo sută de călăreţi.

— Aha! făcu santinela către camaradul lui. Ăsta-i de Mouy cu hughenoţii lui; nu-şi mai încap în piele. Pesemne că regele le-a făgăduit capul celui care a tras în amiral; cum tot el l-a ucis şi pe tatăl lui de Mouy, fiul culcă doi iepuri dintr-o lovitură.

— Iartă-mă – se adresă La Mole soldatului – ai spus cumva că ofiţerul acesta este domnul de Mouy?

— Da, domnule.

— Şi că cel ce-l însoţesc sunt...

— Nişte păgâni... Sigur că am spus.

— Mulţumesc – zise La Mole, părând că nici nu ia în seamă vorba dispreţuitoare a santinelei. Atâta voiam să ştiu.

Şi îndreptându-se degrabă spre cel din fruntea călăreţilor:

— Domnule – i se adresă el – am aflat că sunteţi domnul de Mouy.

— Da, domnule – îi răspunse ofiţerul, politicos.

— Numele dumneavoastră, atât de cunoscut printre cei de o credinţă cu noi, m-a făcut să îndrăznesc să mă apropii de domnia-voastră, ca să vă rog ceva.

— Ce anume, domnule?... Dar mai întâi, cu cine am onoarea?

— Cu contele Learc de La Mole.

Cei doi tineri se salutară.

— Vă ascult, domnule – spuse de Mouy.

— Domnule, vin de la Aix şi am o scrisoare din partea domnului d'Auriac, guvernatorul Provenţei. Scrisoarea e pentru regele Navarei şi conţine ştiri preţioase, care nu suferă întârziere. Cum i-aş putea înmâna această scrisoare? Cum aş putea să intru în Luvru?

— Nimic nu-i mai uşor, domnule! răspunse de Mouy. Mă tem că regele e încă prea ocupat acum ca să vă poată primi. Dar n-are nicio importanţă. Dacă vreţi să mă urmaţi, am să vă conduc în apartamentele lui. Restul vă priveşte.

— Vă mulţumesc de mii de ori.

— Veniţi, domnule – îi spuse de Mouy.

Apoi descălecă, aruncă dârlogii valetului său, se îndreptă spre ferestruia de la intrare, dădu parola, îl introduse pe La Mole în palat şi, deschizând uşa apartamentelor regelui, zise:

— Intraţi, domnule, şi mai departe întrebaţi.

Îl salută apoi pe La Mole şi plecă. Rămas singur, acesta privi în jurul său.

Anticamera era goală, iar una din uşi deschisă.

Făcu câţiva paşi şi dădu într-un coridor.

Bătu la o uşă şi întrebă, dar nu-i răspunse nimeni.

În această aripă a Luvrului domnea o tăcere de mormânt.

„Cine-mi tot vorbeaâşi zise în sinea lui – de eticheta atât de severă de la Luvru? Pe aici se umblă ca prin piaţă!"

Mai chemă o dată, dar cu acelaşi rezultat.

„Hai, dă-i drumul înainte! îşi zise. Până la urmă tot am să dau de cineva! „

Şi o porni prin culoarul care devenea tot mai întunecos.

Deodată, uşa din faţa celei prin care intrase el se deschise şi apărură doi paji cu sfeşnice în mână, luminând calea unei femei de statură impunătoare, cu o înfăţişare maiestuoasă, şi mai ales de o rară frumuseţe.

La Mole se trezi deodată în plină lumină şi rămase locului.

Femeia se opri şi ea.

— Ce căutaţi, domnule? îl întrebă ea pe tânăr, cu un glas care acestuia îi sună în urechi ca o muzică încântătoare.

— Oh, doamnă – răspunse La Mole plecând ochii – iertaţi-mă, vă rog! M-am despărţit de domnul de Mouy, care a avut bunăvoinţa să mă conducă până aici şi îl căutam pe regele Navarei.

— Maiestatea sa nu este aici, domnule; cred că e la cumnatul său. Dar n-aţi putea să-i spuneţi reginei...

— Da, fără îndoială, doamnă – răspunse La Mole – dacă cineva ar binevoi să mă conducă la ea.

— Dar sunteţi în faţa ei, domnule.

— Ce aud! exclamă La Mole.

— Sunt regina Navarei – îi spuse Margareta.

Uimit şi speriat, La Mole tresări. Regina zâmbi.

— Spuneţi-mi repede ce aveţi de spus, domnule, căci sunt aşteptată la regina-mamă.

— Oh, doamnă, dacă sunteţi atât de grăbită, îngăduiţi-mi atunci să mă retrag, pentru că mi-ar fi cu neputinţă să vorbesc în clipa aceasta. Nu sunt în stare să-mi adun gândurile; apariţia dumneavoastră mi-a luat ochii. Nici nu mai gândesc, sunt în extaz.

Regina se apropie, plină de graţie şi frumuseţe, de tânărul care, fără să-şi dea seama, se purtase ca un curtezan rafinat.

— Veniţi-vă în fire, domnule! Am să aştept şi am să fiu aşteptată.

— Oh, iertaţi-mă, doamnă, dacă n-am salutat-o pe maiestatea voastră cu tot respectul ce i se cuvine din partea unuia dintre cei mai supuşi servitori ai săi, dar...

—. Dar – urmă Margareta – m-aţi luat drept una dintre doamnele din suita mea.

— Nu, doamnă, ci drept umbra frumoasei Diana de Poitiers. Mi s-a spus că e iarăşi la Luvru.

— Ei bine, domnule, n-am nicio grijă pentru dumneavoastră. O să vă croiţi drum la curte. Spuneaţi că aveţi o scrisoare pentru rege? Nici nu era nevoie, dar n-are importanţă. Daţi-mi-o! Am să i-o înmânez eu... Dar repede, vă rog!

La Mole îşi desfăcu într-o clipă eghiletele de la tunică şi scoase de la piept o scrisoare într-un plic de mătase.

Margareta luă scrisoarea şi cercetă scrisul.

— Nu cumva sunteţi domnul de La Mole? întrebă ea.

— Ba da, doamnă. Dumnezeule! Am cinstea ca numele să-mi fie cunoscut de maiestatea voastră!

— I-am auzit pe soţul meu, regele, şi pe fratele meu, ducele d'Alençon, pomenindu-l. Ştiu că sunteţi aşteptat.

Margareta vârî la sânul ei, sub pieptarul plin de broderii şi de diamante, scrisoarea pe care tânărul o scosese de sub tunică, şi care mai păstra căldura trupului său. La Mole sorbea din ochi fiecare mişcare a Margaretei.

— Şi acum, domnule – îi spuse ea – coborâţi în galeria de jos şi aşteptaţi până va veni cineva din partea regelui Navarei sau a ducelui d'Alençon. Un paj de-al meu vă va conduce.

Şi zicând acestea, Margareta îşi urmă drumul.

La Mole se lipi de perete. Dar locul era atât de strâmt şi rochia de mătase a reginei Navarei atât de largă, încât atinse în treacăt haina tânărului, lăsând în urmă o dâră stăruitoare de parfum.

La Mole fu pătruns de un fior şi, clătinându-se pe picioare, se sprijini de zid.

Margareta dispăru ca o nălucă.

— Veniţi, domnule? îl întrebă pajul, care urma să-l conducă la galeria de jos.

— Da, da – făcu La Mole ameţit, căci văzând că pajul îi arăta tocmai direcţia în care o apucase Margareta, nădăjduia că, dacă se va grăbi, o s-o mai poată zări.

Şi, într-adevăr, când ajunse în capul scării, o văzu la etajul de jos; şi fie din întâmplare, fie că zgomotul paşilor lui ajunsese până la ea, Margareta ridică ochii şi astfel o mai putu vedea o dată.

Dumnezeule! exclamă el mergând în urma pajului. Nu-i muritoare, e o zeiţă!

— Veniţi, domnule? întrebă pajul.

Iată-mă! făcu La Mole. Vin! Iartă-mă, te rog!

Pajul o luă înaintea lui, coborî un etaj, deschise o uşă, apoi alta şi, oprindu-se în prag, îi zise:

— Aici trebuie să aşteptaţi.

La Mole intră în galerie. Uşa se închise în urma lui. Galeria era goală; doar un gentilom se plimba în sus şi în

jos, părând că aşteaptă pe cineva.

Seara începea să cearnă umbre uriaşe din înălţimea bolţilor şi cu toate că cei doi oameni erau numai la douăzeci de paşi unul de altul, nu-şi puteau desluşi chipul. La Mole se apropie.

— Doamne Dumnezeule! murmură el când ajunse la numai câţiva paşi de celălalt. Domnul conte de Coconnas!

Auzind zgomotul de paşi, piemontezul se şi întorsese şi acum se uita la el la fel de uimit.

— Ei, drăcie – strigă el – domnul conte de La Mole! Dracu' să mă ia dacă nu-i el! Vai, dar ce m-a apucat să înjur în casa regelui; numai că regele înjură mai al naibii ca mine, ba chiar şi în biserică. Şi-n Luvru ne întâlnim?...

— Cum se vede. Domnul de Besme v-a introdus?

— Da. Simpatic neamţul ăsta, domnul de Besme... Şi domnia-voastră? Pe dumneavoastră cine v-a introdus?

— Domnul de Mouy... Vă spuneam eu că nici hughenoţii nu-s prea rău văzuţi la curte. L-aţi întâlnit pe domnul de Guise?

— Nu, încă nu... Dar dumneavoastră aţi obţinut audienţa la regele Navarei?

— Nu, dar nu cred să mai întârzie. Am fost adus aici mi s-a spus să aştept.

— Trebuie să fie vorba de vreun banchet şi să vedeţi că o să mai şi stăm unul lângă altul la masă. Curios, nu? De vreo două ceasuri soarta ne pune unul lângă altul... Dar ce-i cu domnia-voastră? Păreţi dus pe gânduri...

— Eu? făcu La Mole tresărind, căci într-adevăr îl mai stăpânea încă apariţia ce i se arătase. Eu? Nu, dar locul acesta îmi trezeşte o seamă de gânduri.

— Filosofice, nu-i aşa? Ca şi mie. Chiar în clipa în care intraţi, mi-au venit în minte toate sfaturile pe care mi le-a dat preceptorul meu. Domnule conte, cunoaşteţi pe Plutarc?

— Asta-i bună! exclamă La Mole zâmbind. Este unul din autorii mei preferaţi.

— Ei bine – urmă Coconnas cu seriozitate – acest om ilustru nu cred că exagerează atunci când asemuieşte darurile naturii cu nişte flori minunate dar trecătoare, în timp ce virtutea o consideră o plantă binefăcătoare, cu un

parfum nepieritor şi care vindecă fără greş rănile.

— Cunoaşteţi elina, domnule de Coconnas? îl întrebă La Mole, privindu-l ţintă.

— Nu, dar preceptorul meu o cunoaşte şi m-a povăţuit ca atunci când voi ajunge la curte să fac teorii despre virtute. Asta, îmi spunea el, face impresie bună. Aşa că în chestia asta sunt tobă de carte. Vă asigur. Apropo, vă e foame?

— Nu.

— Mi se pare totuşi că vă cam lăsa gura apă după pasărea la frigare de la „Sub cerul liber”; eu unul mor de foame.

— Ei bine, domnule de Coconnas, iată un prilej minunat să aplicaţi teoriile dumneavoastră despre virtute şi să vă dovediţi admiraţia pentru Plutarc, căci acest mare scriitor spune undeva: „E bine să-ţi deprinzi sufletul cu durerea şi pântecele cu foamea” (*preopon esti tén, en psuchén oduné ton de gastéra semo askein*).

— Ia uite! Carevasăzică, cunoaşteţi elina? exclamă Coconnas încremenit.

— Sigur că da – răspunse La Mole – m-a învăţat preceptorul meu.

— Ei, drăcie, domnule conte! Atunci v-a zâmbit norocul. Veţi face versuri împreună cu regele Carol al IX-lea şi veţi vorbi greceşte cu regina Margareta.

— Fără să mai socotim – adăugă La Mole râzând – că voi putea să vorbesc şi în gasconă cu regele Navarei.

În clipa aceea uşa galeriei care dădea la rege se deschise; se auziră paşi şi o umbră se desprinse din întuneric. Umbra prinse trup, iar trupul acesta era al domnului de Besme.

Se uită la amândoi, când la unul, când la celălalt, privindu-i pe sub sprâncene ca să-şi recunoască omul, şi-i făcu semn lui Coconnas să-l urmeze.

Coconnas îi făcu un semn cu mâna lui La Mole, salutându-L.

De Besme îl conduse pe Coconnas la celălalt capăt al galeriei şi deschise o uşă de unde începea o scară. Odată ajunşi aci, de Besme se opri şi privind jur-împrejur, apoi în sus şi în jos, zise:

— Tomnule de Gogonnas, un’ te tormiţi?

— La hanul „Sub cerul liber”, din strada l’Arbre-Sec.

— Pun, pun, eşti la toi başi... Merge iude la han vostru şi in acest nopte...

Se uită iarăşi în jur.

— Ei bine? în noaptea aceasta? întrebă Coconnas.

— Ei pine, in acest nopte întoarce aci gu o gruce alpă la biebt. Parol este Gouise. Sst! Gura închis!

— Dar la ce oră trebuie să vin?

— Chind ausiţi glopod.

— Ce glopod? întrebă Coconnas.

— Ta, clopod! Pum, pum...

— Ah, clopotul?

— Ta, asta spus eu!

— Bine, voi fi! răspunse Coconnas.

Şi, salutându-l pe de Besme, se depărtă întrebându-se:

„Ce dracu’ o fi vrând să spună? Şi de ce să sune clopotul? Dar n-are nicio importanţă, eu rămân la părerea mea: domnul de Besme este un tedesco de treabă. Ce-ar fi să-l aştept pe contele de La Mole?... Ah, ba nu! S-ar putea să ia masa cu regele Navarei”.

Şi Coconnas se îndreptă spre strada l’Arbre-Sec, unde firma „Sub cerul liber” îl atrăgea ca un magnet.

Între timp, o uşă a galeriei care dădea spre încăperile regelui Navarei se deschise şi un paj se apropie de domnul de La Mole.

— Dumneavoastră sunteţi contele de La Mole? îl întrebă el.

— Da, eu sunt.

— Unde locuiţi?

— În strada l’Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber”.

— Bine! E la doi paşi de Luvru. Ascultaţi-mă... Maiestatea sa vă trimite vorbă că nu vă poate primi acum; s-ar putea să vă cheme la noapte. Oricum, dacă până mâine dimineaţă nu v-a dat de veste, veniţi la Luvru.

— Dar dacă santinela nu mă lasă să intru?

— Ah, da, aşa-i... Parola este Navara. Rostiţi acest cuvânt şi toate uşile vi se vor deschide.

— Mulţumesc!

— Aşteptaţi, domnule; am ordin să vă conduc înapoi până la poartă, ca nu cumva să vă rătăciţi prin Luvru.

„Dar Coconnas? se întrebă La Mole, când ajunse dincolo de poartă. Aha, să ştii că a rămas la masă cu ducele de Guise.

Dar când păşi pragul jupânului La Hurière, primul peste care dădu cu ochii gentilomul nostru fu Coconnas, care stătea la masă, cu o omletă cu slănină, cât toate zilele, dinainte.

— Eh! strigă Coconnas, râzând în hohote. Pare-mi-se că aţi mâncat cu regele Navarei, aşa cum am mâncat şi eu cu ducele de Guise!

— Zău că ai dreptate!

— Dar foame... vi s-a făcut?

— Aş zice că da.

— Cu toate teoriile lui Plutarc?

— Domnule conte – spuse La Mole râzând – tot Plutarc mai zice undeva: „Cel care are trebuie să împartă cu cel ce nu are”. N-aţi vrea oare, pentru numele lui Plutarc, să împărţiţi omleta cu mine, şi pe urmă să vorbim despre virtute mâncând?

— Da’ de unde – răspunse Coconnas – despre virtute e bine să vorbeşti când eşti în Luvru, unde ţi-e teamă să nu fi auzit şi unde rămâi cu burta goală. Luaţi loc şi să mâncăm!

— Fie! Văd că soarta ne leagă! Rămâneţi aici peste noapte?

— Habar n-am.

— Nici eu.

— Dar ştiu eu unde o să-mi petrec noaptea.

— Unde?

— Acolo unde o să v-o petreceţi şi dumneavoastră. Nu se poate altfel!

Şi pufniră în râs amândoi, cinstind cum puteau mai bine omleta lui jupân La Hurière.

VI
DATORIA PLĂTITĂ

Şi dacă cititorul vrea să afle de ce domnul de La Mole n-a fost primit de regele Navarei, de ce domnul de Coconnas nu

l-a putut vedea pe domnul de Guise şi, în sfârşit, de ce şi unul şi altul, în loc să ia masa la Luvru, o masă cu fazan, potârnichi şi căprioară, mâncau acum la hanul „Sub cerul liber” o omletă cu slănină, să aibă bunăvoinţa să se întoarcă, împreună cu noi, în vechiul palat regal, şi să meargă pe urmele reginei Margareta de Navara, pe care La Mole a pierdut-o din ochi atunci când a intrat în galeria cea mare.

Pe când Margareta cobora pe scara galeriei, ducele Henric de Guise, pe care nu-l mai văzuse din noaptea nunţii, se afla în cabinetul regelui. La capătul acestei scări era o ieşire, iar cabinetul în care se afla domnul de Guise avea o uşă. Şi atât uşa cât şi ieşirea dădeau într-un culoar, care ducea în apartamentele reginei-mame, Caterina de Medicis.

Caterina de Medicis şedea singură la o masă, cu coatele sprijinite pe o carte de rugăciuni deschisă şi cu capul rezemat în mâna ei încă nespus de frumoasă, datorită cosmeticelor florentinului René, adus la palat de regină ca meşter în parfumuri şi otrăvuri.

Văduva lui Henric al II-lea purta doliul pe care nu-l mai părăsise de când îşi pierduse soţul. Avea acum cam 52-53 de ani şi cum era plină la trup, păstra încă urmele frumuseţii şi prospeţimii de odinioară. Atât încăperea cât Şi veşmintele ei erau acelea ale unei văduve. Totul de culoare închisă: stofe, tapete, mobile. Doar pe un soi de baldachin al unui fotoliu regal, unde în clipa aceasta dormea căţeluşa favorită, primită în dar de la ginerele ei, Henric de Navara, şi căreia i se dăduse numele mitologic de Phebe, fusese pictat un curcubeu în culori naturale, înconjurat de acea deviză grecească pe care i-o închinase Francisc I: „*Phos phere il de kai aithbence*” poate fi tradusă astfel: „Vesteşte lumină şi seninătate”.

Deodată, chiar în clipa în care regina-mamă părea mai cufundată în acele gânduri ce făceau să-i înflorească pe buzele vopsite cu carmin un zâmbet leneş şi şovăielnic, un om deschise uşa şi, dând perdeaua la o parte, îşi arătă chipul palid zicând:

— Merge prost.

Caterina ridică capul şi îl recunoscu pe ducele de Guise.

— Cum adică, merge prost? făcu ea. Ce vrei să spui, Henric?

— Vreau să spun că pe rege l-au îmbrobodit ca niciodată blestemaţii lui de hughenoţi şi că dacă o să aşteptăm să ne dea el voie să trecem la înfăptuirea marilor noastre planuri, o să aşteptăm mult şi bine, şi poate până-n vecii vecilor.

— Dar ce s-a întâmplat? îl întrebă Caterina cu aceeaşi expresie calmă de totdeauna şi căreia, totuşi, se pricepea de minune să-i dea, după împrejurare, nuanţele cele mai felurite.

— S-a întâmplat că adineauri am întrebat-o pe maiestatea sa, poate pentru a douăzecea oară, dacă o să mai îndurăm mult obrăzniciile pe care ceilalţi şi le îngăduie de când cu rănirea amiralului lor.

— Şi fiul meu ce ţi-a răspuns? îl întrebă Caterina.

— Mi-a răspuns: „Domnule duce, aţi putea fi bănuit de popor pentru asasinatul pus la cale împotriva părintelui meu de-al doilea, domnul amiral; apăraţi-vă cum poftiţi. Eu, unul, am să ştiu să mă apăr singur dacă voi fi insultat...” Şi zicând acestea, mi-a întors spatele ca să se ducă şi să dea demâncare la câini.

— Şi n-ai încercat să-l reţii?

— Ba da. Dar mi-a răspuns cu acel glas pe care i-l cunoaşteţi şi dumneavoastră, şi mi-a aruncat privirea aceea pe care numai el o are: „Domnule duce, câinilor mei le e foame, şi nu-s oameni ca să-i las să aştepte...” Aşa că am venit să vă spun...

— Şi bine ai procedat – spuse regina-mamă.

— Dar ce-i de făcut?

— O ultimă încercare.

— Şi cine s-o facă?

— Éu. Regele e singur?

— Nu. E cu domnul de Tavannes.

— Aşteaptă-mă aici. Sau, mai bine, urmează-mă la distanţă.

Caterina se ridică pe dată şi se duse în camera unde, ghemuiţi pe covoare turceşti şi perne de catifea, şedeau ogarii favoriţi ai regelui. Cocoţaţi pe nişte stinghii în vârful unor prăjini, stăteau vreo doi-trei şoimi de rasă şi o coţofană cu care Carol al IX-lea se distra vânând păsărelele

în grădina Luvrului şi a Tuileriilor, a căror construcţie începuse atunci.

Pe când se îndrepta spre apartamentele regelui, regina-mamă îşi luă un aer îngrijorat şi se potrivi în aşa fel, încât să arate cât mai palidă. Pe obraz i se prelingea o ultimă, ba mai curând o primă lacrimă. Se apropie fără zgomot de Carol al IX-lea, care le dădea câinilor bucăţi dintr-o prăjitură tăiată în porţii egale.

— Fiule! zise încet Caterina, cu un tremur în glas, prefăcându-se atât de bine, încât regele tresări.

— Ce s-a întâmplat, doamnă? făcu regele, întorcându-se brusc.

— Fiule – începu Caterina – vreau să te rog să mă laşi să mă retrag într-unul din castelele tale, oricare din ele. Nu cer decât atât: să fie departe de Paris.

— Şi de ce, doamnă? o întrebă Carol al IX-lea, fixând-o cu privirea lui sticloasă, atât de pătrunzătoare uneori.

— Pentru că nu trece o zi să nu fiu jignită de ceilalţi, pentru că am aflat chiar azi că ai fost ameninţat de protestanţi aici, în Luvru, la tine, şi pentru că nu vreau să mai fiu de faţă la astfel de spectacole.

— Dar bine, mamă – spuse Carol al IX-lea, cu o expresie plină de convingere – au vrut să li-l ucidă pe amiral. Un ucigaş nemernic le-a ucis bieţilor oameni pe viteazul lor de Mouy. Dar, mamă, pentru numele lui Dumnezeu, totuşi trebuie să existe o dreptate în regatul ăsta!

— Oh, fii pe pace, fiule – spuse Caterina – de dreptate n-or să ducă ei lipsă, pentru că, dacă n-ai să le-o faci tu, or să şi-o facă ei singuri, în felul lor; azi împotriva domnului de Guise, mâine împotriva mea, mai târziu împotriva ta...

— Oh, doamnă – făcu Carol al IX-lea, în glasul căruia apăreau acum primele semne ale îndoielii – crezi?

— Eh, fiule! reluă Caterina, dând frâu liber gândurilor ei pătimaşe. Parcă tu nu ştii că nu mai e vorba de moartea domnului François de Guise sau a domnului amiral, de protestanţi ori catolici, ci pur şi simplu de înlocuirea fiului lui Henric al II-lea cu cel al lui Antoine de Bourbon?

— Eh, eh, mamă, iar ai început să exagerezi ca de obicei! făcu regele.

— Atunci, tu ce crezi?

— Aşteaptă, mamă, aşteaptă! Toată înţelepciunea omenească e cuprinsă în acest singur cu vânt. Cel mai mare, cel mai puternic şi cel mai iscusit e cel ce ştie să aştepte!

— Atunci n-ai decât să aştepţi; eu, una, nu mai aştept!

Zicând acestea, Caterina făcu o plecăciune şi se îndreptă spre uşă, ca să se ducă în apartamentele ei. Carol al IX-lea o opri:

— Ei, şi ce-i de făcut, mamă? o întrebă el. Căci, în primul rând, sunt un om drept şi vreau ca toată lumea să fie mulţumită de mine.

Caterina se apropie iarăşi.

— Apropiaţi-vă, domnule conte – îi spuse ea lui Tavannes care mângâia coţofana regelui – apropiaţi-vă şi spuneţi-i regelui care e părerea dumneavoastră.

— Maiestatea voastră îmi îngăduie? întrebă contele.

— Spune, Tavannes, spune!

— Ce face oare maiestatea voastră la vânătoare, când vede mistreţul năpustindu-se asupră-i?

— Ei, drăcia dracului, domnule, mă opresc în loc hotărât şi aştept – spuse Carol al IX-lea – iar pe urmă, îi spintec beregata cu lancea!

— Şi asta numai ca să nu-ţi poată face vreun rău – adăugă Caterina.

— Şi ca să mă distrez – spuse regele cu un oftat care îi trăda curajul vecin cu sălbăticia. Dar niciodată nu m-aş distra ucigându-mi supuşii, căci, la urma urmei, şi hughenoţii îmi sunt supuşi ca şi catolicii.

— Atunci, sire – îi zise Caterina – supuşii tăi hughenoţii or să facă întocmai ca mistreţul căruia nu i-ai înfipt lancea în gât. Or să-ţi sfârtece tronul.

— Ei! Sunteţi sigură, doamnă? făcu regele cu un aer care arăta că nu pune mare preţ pe profeţiile mamei sale.

— Dar nu l-ai văzut azi pé de Mouy cu ai lui?

— Cum să nu, abia m-am despărţit de el, dar nu mi-a cerut nimic care să nu se cuvină. Mi-a cerut moartea ucigaşului tatălui său şi a asasinului domnului amiral! Noi nu l-am pedepsit oare pe domnul de Montgommery pentru moartea tatălui meu şi a soţului tău, cu toate că această moarte n-a fost decât un accident?

— Bine, sire – făcu Caterina înţepată – să nu mai vorbim! maiestatea voastră e în paza Domnului, care i-a dat tărie, minte şi încredere; eu însă, o biată femeie de pe care Dumnezeu şi-a luat mâna din pricina păcatelor pe care le-a săvârşit, eu mă tem şi mă dau bătută.

Spunând acestea, Caterina salută din nou şi ieşi din încăpere, făcându-i semn ducelui de Guise, care tocmai intrase, să rămână şi să mai facă o ultimă încercare.

Carol al IX-lea o urmări cu privirea pe maică-sa, dar de astă dată n-o mai opri; începu apoi să-şi mângâie iarăşi câinii, fluierând un cântec vânătoresc.

Deodată se întrerupse.

— Mama mea e făcută să fie regină: nu şovăie niciodată; hai să ucidem cu sânge rece vreo câteva duzini de hughenoţi, pentru că au venit să ne ceară dreptate! Dar, la urma urmei nu e dreptul lor?

— Hm, câteva duzini! murmură ducele de Guise.

— Ah, aici erai, domnule! zise regele, prefăcându-se că atunci îl vede pentru prima oară. Da, câteva duzini; o frumoasă ciopârţeală! Ah! Dacă cineva mi-ar spune: „Sire, vă veţi descotorosi dintr-odată de toţi duşmanii şi mâine nu va mai fi unul care să vă învinuiască de moartea celorlalţi”, ei, atunci aş mai zice!

— Ei bine, sire!

— Tavannes – îl întrerupse regele – ai s-o oboseşti pe Margot, pune-o la locul ei, pe stinghie. Nu-i un motiv pentru că o cheamă la fel ca pe sora mea, regina Navarei, s-o mângâie toată lumea.

Tavannes puse coţofana pe stinghia ei şi începu să se joace cu urechea unui ogar.

— Dar, sire – reluă ducele de Guise – dacă i s-ar spune maiestăţii voastre: „Sire, mâine maiestatea voastră va fi scăpată de toţi duşmanii ei!”

— Şi ce sfânt ar face minunea asta?

— Sire, azi suntem în 24 august, şi cel care ar face minunea e sfântul Bartolomeu.

— Ce mai sfânt, care s-a lăsat jupuit de viu!

— Cu atât mai bine! Cu cât a suferit mai mult, cu atât îşi urăşte mai tare călăii.

— Şi tu, vărul meu – zise regele – tu ai să fii acela care cu

frumoasa ta săbiuţă cu mâner de aur ai să ucizi până mâine zece mii de hughenoţi! Ha-ha-ha! Zău, domnule de Guise, mă faci să râd!

Şi regele izbucni în râs, dar un râs atât de fals, încât, repetat de ecoul încăperii, răsună lugubru.

— Sire, un cuvânt, doar un cuvânt – urlă ducele, cutremurându-se fără voie la auzul acestui râs ce nu avea nimic omenesc. Un semn, şi totul e gata! Am garda elveţiană, am o mie o sută de gentilomi, cavaleria uşoară şi pe burghezi; pe de altă parte, maiestatea voastră îşi are garda, prietenii şi nobilimea catolică. Suntem douăzeci contra unul.

— Ei bine, vere! Dacă te simţi atât de puternic, la ce dracu' vii să-mi mai împuiezi urechile? Dă-i drumul şi singur!...

Şi regele se întoarse din nou la câinii lui.

Atunci perdeaua se dădu într-o parte şi apăru Caterina.

— E în ordine – îi spuse ea ducelui. Stăruie, şi se va da bătut.

Perdeaua căzu la loc, fără ca regele Carol al IX-lea s-o fi văzut sau, cel puţin, să fi părut c-o vede.

— Dar – adăugă ducele de Guise – trebuie să ştiu dacă, făcând cum cred eu că-i mai bine, îi voi fi pe plac maiestăţii voastre.

— Într-adevăr, Henric, mă încolţeşti? Numai că eu, să mă ia toţi dracii, am să-ţi ţin piept. Nu sunt eu regele?

— Nu, sire, încă nu; dar, dacă vreţi, mâine veţi fi!

— Aşa! urmă Carol al IX-lea. Deci să moară şi regele Navarei, şi principele de Condé... în Luvrul meu Ah!

Adăugă după aceea, cu un glas abia auzit:

— Afară, n-am nimic împotrivă.

— Sire – exclamă ducele – astă-seară ies cu toţii din palat, ca să chefuiască cu ducele d'Alençon, fratele vostru.

— Tavannes – zise regele cu o nerăbdare bine jucată. Nu vezi că-mi sâcâi câinele! Vin-aici, Acteon, vin-aici!

Şi Carol al IX-lea ieşi fără să mai asculte ce i se spune, apoi intră la el, lăsându-i pe Tavannes şi pe de Guise la fel de nedumeriţi ca şi mai înainte.

Între timp, se petrecea cu totul altceva în încăperile Caterinei. După ce-l sfătuise pe ducele de Guise să nu se

dea bătut, ea se întorsese în apartamentele ei, unde o aşteptau doamnele din suită care, de obicei, erau de faţă când se culca.

Pe cât de posomorâtă fusese la plecare, pe atât de zâmbitoare era acum. Rând pe rând îşi expedie cu aerul cel mai binevoitor doamnele şi curtenii; lângă ea nu mai rămase decât Margareta, care, aşezată pe un cufăr lângă fereastra deschisă, privea cerul, cufundată în gânduri.

Rămânând singură cu fiica ei, regina-mamă încercă în două sau trei rânduri să-i vorbească, dar de fiecare dată un gând negru îi înăbuşă vorba în gât. Într-un timp, perdeaua se ridică şi apăru Henric de Navara.

Căţeluşa, care dormea pe tron, sări şi dădu fuga la el.

— Aici era, fiul meu! făcu Caterina tresărind. Iei masa în Luvru?

— Nu, doamnă – răspunse Henric. În seara asta o să hoinărim prin oraş, cu domnii d'Alençon şi de Condé. Era cât pe ce să cred că am să-i găsesc aici, făcându-vă complimente.

Caterina zâmbi.

— Duceţi-vă, duceţi-vă... Bărbaţii sunt foarte fericiţi când pot să hoinărească puţin... Nu-i aşa, fata mea?

— Da, da – răspunse Margareta – libertatea e un lucru atât de frumos, de minunat!

— Adică vreţi să spuneţi că eu o pun în lanţuri pe a voastră? o întrebă Henric, făcându-i o plecăciune soţiei lui.

— Nu, domnule, nu pe mine mă plâng, ci situaţia femeii în general.

— Te duci cumva să-l vezi pe domnul amiral, fiule? îl întrebă Caterina.

— Da, poate.

— Du-te. În felul ăsta ai să dai un frumos exemplu, iar mâine ai să-mi aduci veşti despre el.

— Doamnă, pentru că îmi îngăduiţi, mă duc.

— Eu – făcu Caterina – nu îngădui nimic... Dar cine-i acolo? Să plece, să plece! Nu mai primesc pe nimeni!

Henric făcu un pas spre uşă ca să îndeplinească porunca dată de Caterina; dar, în aceeaşi clipă, perdeaua se ridică şi capul blond al doamnei de Sauve îşi făcu apariţia.

— Doamnă – zise ea – a venit meşterul René, pe care l-a

chemat maiestatea voastră.

Caterina aruncă o privire iute ca fulgerul spre Henric de Navara.

Tânărul principe roşi uşor, dar pe dată se îngălbeni îngrozitor. Se pomenise de fapt numele ucigaşului mamei lui. Îşi dădu seama că pe faţă i se putea citi tulburarea lăuntrică şi se duse să se sprijine de pervazul ferestrei.

Căţeluşa scoase un schelălăit.

În aceeaşi clipă, intrară două persoane, dintre care una fusese anunţată, iar cealaltă nu avea nevoie să fie.

Prima persoană era René, meşterul de parfumuri, care se apropie de Caterina cu toată politeţea slugarnică a servitorilor florentini; aducea o cutie pe care o deschise şi ale cărei despărţituri erau pline cu pudră de tot felul şi flacoane.

Cea de-a doua era doamna de Lorena, sora mai mare a Margaretei. Intrase printr-o uşiţă mascată ce dădea în cabinetul regelui. Era albă ca varul la faţă şi tremura toată. Nădăjduind că nu va fi băgată în seamă de Caterina, care împreună cu doamna de Sauve cerceta conţinutul cutiei adusă de René, doamna de Lorena merse să se aşeze aproape de Margareta, lângă care regele Navarei stătea în picioare, ţinându-şi mâna la frunte, de parc-ar fi încercat să-şi vină în fire după o ameţeală.

Caterina se întoarse chiar atunci.

— Fata mea – îi spuse ea Margaretei – te poţi retrage. Iar tu, fiul meu – urmă ea – poţi să te duci în oraş să te distrezi.

Doamna de Lorena o apucă de mână pe Margareta.

— Soră dragă, domnul duce de Guise, care vrea să te salveze, pentru că şi tu l-ai salvat pe el, îţi trimite vorbă să nu ieşi de aici, să nu mergi în apartamentele tale – îi şopti ea pe nerăsuflate.

— Ei, ce tot spui tu acolo, Claude? o întrebă Caterina, întorcându-se.

— Nimic, mamă.

— I-ai şoptit ceva Margaretei!

— N-am făcut decât să-i urez noapte bună şi să-i spun toate cele bune din partea ducesei de Nevers.

— Dar unde e frumoasa ducesă?

— E cu ducele de Guise, cumnatul ei.

Caterina se uită la cele două femei cu ochi bănuitori, încruntându-şi sprâncenele.

— Claude, vino încoace! făcu regina-mamă. Claude se supuse. Ce i-ai spus, guralivă ce eşti? bombăni ea, strângând-o de încheietura mâinii, până o făcu să ţipe.

— Doamnă – îi spuse soţiei sale Henric, căruia, deşi nu auzise ce se vorbise, nu-i scăpase nimic din această pantomimă a reginei, a Margaretei şi a surorii ei Claude. Doamnă, îmi faceţi cinstea să-mi întindeţi mâna ca să v-o sărut?

Margareta îi întinse o mână tremurândă.

— Ce v-a spus? o întrebă Henric în şoaptă, pe când se apleca să-i sărute mâna.

— Să nu plec de-aici. Dar nu plecaţi nici dumneavoastră, pentru numele lui Dumnezeu!

A fost doar cât o scăpărare a fulgerului, dar în lumina aceasta de o clipită, Henric îşi dădu seama de un întreg complot.

— Şi nu-i totul – adăugă Margareta – iată o scrisoare pe care a adus-o un gentilom din Provenţa.

— Domnul de La Mole?

— Da.

— Vă mulţumesc – zise Henric, luând scrisoarea şi vârând-o în tunică.

Şi trecând prin faţa soţiei sale, năucită cu totul, se duse şi puse mâna pe umărul florentinului.

— Eh, meştere René – făcu el – cum îţi merge negustoria?

— Destul de bine, monseniore, destul de bine – îi răspunse aducătorul de otrăvuri cu zâmbetul lui perfid.

— Nu mă îndoiesc – făcu Henric – de vreme ce eşti furnizorul tuturor capetelor încoronate din Franţa şi din străinătate.

— Afară de cel al regelui Navarei – răspunse cu obrăznicie florentinul.

— Ei, drăcia dracului! Ştii că ai dreptate, meştere René! Şi trebuie să-ţi spun că pe patul de moarte, mama mea, sărmana, care tot de la dumneata cumpăra şi ea, mi te-a recomandat, meştere René. Treci mâine sau poimâine pe la mine, prin apartamentele mele, şi adu-mi cele mai bune parfumuri pe care le ai.

— Nu prea-l văd bine – spuse Caterina zâmbind – căci se spune...

— Că am mirosul fin – urmă Henric râzând. Cine v-a spus asta, mamă? Margot?

— Nu, fiul meu – răspunse Caterina – doamna de Sauve.

Doamna ducesă de Lorena, care încerca din răsputeri să se stăpânească, izbucni în hohote de plâns. Henric nici măcar nu întoarse capul.

— Soră dragă – strigă Margareta, repezindu-se spre ea – ce-i cu tine?

— Nimic – spuse Caterina, postându-se între cele două tinere. Nimic, are o febră nervoasă pe care Mazilie i-a prescris să şi-o trateze cu aromate.

O strânse apoi de mână cu şi mai multă putere pe fiica ei cea mare şi, întorcându-se către cea mică, îi zise:

— Ei, Margot, n-ai auzit că te-am poftit să te duci la tine în apartament? Nu-i de ajuns? Îţi poruncesc atunci!

— Iertaţi-mă, doamnă – răspunse Margareta, palidă şi tremurând – îi doresc maiestăţii voastre noapte bună!

—. Nădăjduiesc că dorinţa ta va fi împlinită. Noapte bună, noapte bună!

Margareta plecă clătinându-se pe picioare şi încercând în zadar să întâlnească privirea soţului ei, care nici măcar nu se întoarse spre ea.

Se lăsă o clipă de tăcere, în răstimpul căreia Caterina rămase cu ochii aţintiţi asupra ducesei de Lorena. Aceasta, la rându-i, se uita la maică-Sa, cu mâinile împreunate şi fără să scoată un cuvânt.

Henric era cu spatele, dar urmărea scena într-o oglindă, făcându-se că-şi aranjează mustaţa cu o pomadă pe care i-o dăduse René.

— Henric – îl întrebă Caterina – mai ieşi în oraş?

— Ah, da, aşa-i! făcu regele Navarei. Ah, pe legea mea, uitasem că mă aşteaptă ducele d'Alençon şi principele de Condé! Cred că de vină sunt parfumurile astea minunate care mă îmbată şi mă fac să uit de toate. La revedere, doamnă!

— La revedere! Ai să-mi spui mâine cum îi merge amiralului, nu-i aşa?

— Voi avea grijă. Ei, Phebe, ce e?

— Phebe! strigă nerăbdătoare regina-mamă.

— Chemaţi-o, doamnă – zise bearnezul – căci nu vrea să mă lase să plec.

Regina-mamă se ridică, luă căţeluşa de zgardă şi o ţinu, în timp ce Henric se îndepărtă atât de senin şi de zâmbitor, de parcă nici n-ar fi simţit în adâncul inimii că îl paşte o primejdie de moarte.

În urma lui, căţeluşa lăsată în voie de Caterina de Medicis se repezi să-l ajungă; dar uşa era închisă şi nu putu decât să-şi vâre botul ei lung pe sub perdea şi să scoată un urlet jalnic şi prelung.

— Acum, Charlotte – îi spuse Caterina doamnei de Sauve – du-te şi caută-i pe domnul de Guise şi pe Tavannes care sunt în capela mea, adu-i aici ca să-i ţină de urât ducesei de Lorena, care iarăşi nu prea e în apele ei.

VII
NOAPTEA DE 24 AUGUST 1572

După ce La Mole şi Coconnas îşi terminară sărăcăcioasa lor cină – căci la „Sub cerul liber” păsările doar pe firmă erau fripte – Coconnas îşi răsuci scaunul pe unul din cele patru picioare, se întinse şi, sprijinindu-se cu cotul de masă, sorbi un ultim pahar de vin şi întrebă:

— Vă duceţi la culcare chiar acum, domnule de La Mole?

— Zău, tare aş avea chef, domnule, pentru că s-ar putea să fiu trezit peste noapte!

— Şi eu – făcu Coconnas – dar cred că în situaţia asta, în loc să ne culcăm şi să-i lăsăm pe cei care vor trimite după noi să ne aştepte, am face mai bine să cerem nişte cărţi de joc. Aşa or să ne găsească gata.

— Aş primi cu plăcere, domnule; dar n-am destui bani ca să pot juca; am cu totul, în cufărul meu, vreo sută de scuzi de aur. Şi, pe deasupra, asta-i toată bogăţia mea. Depinde de mine să fac avere din ei.

— O sută de scuzi de aur! exclamă Coconnas. Şi vă mai plângeţi! Drăcia dracului! Dar, domnule, eu nu am decât şase!

— Haida-de! făcu La Mole. V-am văzut scoţând din buzunar o pungă care părea plină, ba chiar îndesată bine.

— Ah! zise Coconnas. Asta e ca să achit o veche datorie; trebuie s-o plătesc unui vechi prieten al tatălui meu, hughenot. Într-adevăr, am aici o sută de piese – urmă Coconnas, plesnindu-se cu palma peste buzunar – dar sunt ale lui jupân Mercadou. Averea mea personală, după cum v-am mai spus, e doar de şase scuzi.

— Şi-atunci, cum să jucăm?

— Tocmai de aceea vreau să joc. De altfel, mi-a venit o idee.

— Ce idee?

— Am îndoi am venit la Paris cu acelaşi scop, nu-i aşa?

— Da.

— Şi amândoi avem câte un protector puternic!

— Da.

— Şi nu-i aşa că vă bizuiţi pe el, cum mă bizui şi eu pe-al meu?

— Da.

— Ei bine! M-am gândit să jucăm mai întâi pe bani, pe urmă să jucăm pe primele favoruri ce le vom dobândi fie la curte, fie din partea iubitei.

— Foarte ingenios – făcu La Mole zâmbind. Numai că eu nu sunt un jucător atât de pasionat încât să-mi risc toată viaţa pe o carte sau pe un zar, căci de primul favor de care ne vom bucura va atârna, poate, toată viaţa noastră.

— Atunci să lăsăm la o parte primul favor al curţii şi să jucăm pe-al iubitei.

— Nu văd decât un neajuns – spuse La Mole.

— Care?

— Că n-am iubită.

— Nici eu. Dar cred că n-o să treacă prea multă vreme şi o să am. Slavă Domnului! Nu suntem noi făcuţi să nu avem parte de femei!

— Chiar aşa cum spuneţi, domnule de Coconnas, cred că n-o să duceţi lipsă de femei; dar cum în dragoste eu mă încred mai puţin în steaua mea, mă tem că mizând împotriva dumneavoastră, ar însemna să vă înşel. Aşa că, hai să jucăm până la suma celor şase scuzi şi dacă, din nenorocire, o să-i pierdeţi şi o să vreţi totuşi să mai jucaţi,

ei bine, sunteţi un gentilom şi cuvântul dumneavoastră e pentru mine aur.

— S-a făcut! strigă Coconnas. Aşa vorbă mai zic şi eu! Aveţi dreptate, domnule, cuvântul unui gentilom este aur, mai cu seamă când acest gentilom are trecere la curte. Aşa că vă rog să mă credeţi că nu risc prea mult dacă joc primul favor de care mă voi bucura.

— Da, fără îndoială, dumneavoastră îl puteţi pierde, numai că eu nu-l pot câştiga; căci, fiind de partea regelui Navarei, nu pot primi nimic de la domnul duce de Guise.

— Ah, păgânul! murmură hangiul lustruindu-şi de zor coiful său vechi. Te-am mirosit eu bine!

Şi se întrerupse, ca să se închine.

— Ah, da, sigur! făcu Coconnas, amestecând cărţile pe care tocmai i le adusese băiatul. Aşadar, sunteţi...

— Ce?

— Din ceilalţi.

— Eu?

— Da, dumneavoastră.

— Ei bine, să zicem că aş fi! spuse La Mole cu un zâmbet. Aveţi ceva împotriva noastră?

— Oh, nu! Slavă Domnului, nimic! Mi-e totuna. Urăsc din suflet religia hughenotă, dar nu şi pe hughenoţi. Şi, la urma urmei, aşa e moda.

— Da – răspunse La Mole, râzând – dovadă împuşcarea domnului amiral: jucăm şi pe o împuşcătură.

— Cum vreţi – zise Coconnas – pe orice, numai să jucăm.

— Atunci, hai – spuse La Mole, făcând cărţile.

— Da, jucaţi, jucaţi cu încredere, căci de-ar fi să pierd o sută de scuzi de aur ca ai dumneavoastră, mâine tot o să am de unde să-i plătesc.

— Aşadar, norocul va veni peste noapte?

— Nu, am să mă duc eu după el.

— Unde? Spuneţi-mi şi mie! Merg cu dumneavoastră.

— La Luvru.

— Vă întoarceţi la Luvru în noaptea asta?

— Da, în noaptea asta am o audienţă personală la marele duce de Guise.

Din clipa în care Coconnas spuse că se duce să-şi caute norocul la Luvru, La Hurière pusese coiful deoparte,

întrerupându-şi lustruitul, şi venise în spatele lui La Mole, în aşa fel încât numai Coconnas să-l poată vedea. Din acest loc îi făcu semne pe care piemontezul, cufundat cum era în joc şi conversaţie, nu le vedea.

— Ei bine! Asta-i extraordinar! făcu La Mole. Aveţi dreptate când spuneţi că ne-am născut în aceeaşi zodie. Şi eu am întâlnire la Luvru în astă-noapte; dar nu cu domnul duce de Guise, ci cu regele Navarei.

— Aveţi şi o parolă?

— Da.

— Un semn de recunoaştere?

— Nu.

— Ei bine, eu am unul. Parola mea este...

Auzind aceste cuvinte, La Hurière făcu un gest atât de expresiv, chiar în clipa în care indiscretul gentilom îşi ridica privirile, încât Coconnas rămase încremenit mai mult din pricina acestui gest decât al cărţii care-l făcuse să piardă trei scuzi. Văzând uimirea ce se zugrăvea pe faţa partenerului său, La Mole se întoarse; dar nu văzu altceva decât pe hangiu, care stătea cu braţele încrucişate şi având pe cap coiful pe care cu o clipă mai înainte îl lustruise.

— Ce s-a întâmplat? îl întrebă La Mole pe Coconnas.

Coconnas se uită când la hangiu, când la tovarăşul lui, fără să răspundă, căci nu pricepea nimic din gesturile repetate pe care le făcea jupân La Hurière. Hangiul îşi dădu seama că trebuie să-i vină în ajutor:

— Să vedeţi – se grăbi el să spună – îmi place foarte mult să joc cărţi şi cum tocmai mă apropiasem să văd cu ce carte aţi câştigat, domnul m-o fi văzut cu coiful pe cap, gata de război. Pesemne că asta l-o fi mirat foarte mult din partea mea, biet burghez.

— Ce-i drept, arăţi grozav! exclamă La Mole, izbucnind în râs.

— Ei, domnule! îi întoarse vorba la Hurière, cu o bunăvoinţă prefăcută şi ridică din umeri, cu un adânc sentiment al inferiorităţii sale. Nu suntem viteji, noi ăştia, şi n-avem o ţinută prea aleasă. Numai gentilomilor viteji ca dumneavoastră le stă bine să-şi lustruiască coifurile aurite şi spadele lor fine. Cât despre noi, e de ajuns dacă facem cum se cuvine de gardă...

— Ah! făcu La Mole, amestecând cărţile la rândul lui. Dumneata faci de gardă?

— Ei, Doamne, sigur că da, domnule conte: sunt sergent într-o companie a miliţiei burgheze!

Şi spunând acestea, în timp ce La Mole împărţea cărţile, La Hurière se retrase ducând degetul la buze şi făcându-i astfel semn să tacă lui Coconnas, care era mai uluit ca oricând.

Această precauţie îl făcu, fără îndoială, să piardă la fel de repede ca şi prima oară.

— Ei bine – zise La Mole – asta face tocmai cei şase scuzi pe care îi ai! Vrei revanşa pe averea dumitale viitoare?

— Cu plăcere – răspunse Coconnas – cu plăcere!

— Dar înainte să continuăm jocul, aş vrea să ştiu, nu mi-aţi spus că aveţi întâlnire cu domnul de Guise?

Coconnas întoarse capul spre bucătărie şi văzu ochii holbaţi ai lui La Hurière, care îl preveni din nou.

— Da – îi răspunse el – dar nu e încă ora. Dar să vorbim puţin şi despre dumneavoastră, domnule de La Mole.

— Mai bine să vorbim despre joc, dragă domnule de Coconnas, căci, dacă nu mă înşel, sunt pe cale să vă mai iau şase scuzi.

— Ei, drăcia dracului! Aveţi dreptate... Mi se spunea mie mereu că hughenoţii au noroc la joc. Tare îmi vine să mă fac şi eu hughenot, lua-m-ar dracu'!

Ochii lui La Hurière scânteiară ca doi cărbuni; dar Coconnas, cufundat cu totul în joc, nu băgă de seamă.

— Făceţi-vă, conte, făceţi-vă – spuse La Mole – şi cu toate că e cam ciudat felul cum v-aţi simţit chemarea, veţi fi bine primit printre noi.

Coconnas se scărpină după ureche.

— Dacă aş şti că aici e cheia norocului, vă spun drept că... la urma urmei, nu prea mă omor eu cu liturghia şi cum nici regele nu se prăpădeşte...

— Şi apoi... e o religie atât de frumoasă – spuse La Mole – atât de simplă, atât de pură!

— Şi pe urmă... e la modă – zise Coconnas – şi apoi... poartă noroc la joc, pentru că, dracu' să mă ia! Văd că aşii sunt doar pentru dumneavoastră. Şi cu toate astea, de când ne-am aşternut la joc, v-am urmărit cu atenţie şi am

văzut că jucaţi cinstit, nu trişaţi... Pesemne că religia...

— Îmi mai datoraţi şase scuzi – spuse calm La Mole.

— A, cum mă mai duceţi în ispită! făcu Coconnas. Dacă în noaptea asta domnul de Guise o să mă supere...

— Ei bine?...

— Ei bine, mâine am să vă cer să mă prezentaţi regelui Navarei, şi vă rog să mă credeţi că dacă mă fac hughenot, am să fiu mai hughenot decât Luther, decât Calvin şi decât toţi reformaţii din lume!

— Sst! făcu La Mole. Vă puneţi rău cu hangiul nostru!

— Da, aşa-i! făcu Coconnas, aruncând o privire spre bucătărie. Da' de unde! Nu ne ascultă! E prea ocupat în acest moment!

— Dar ce face? întrebă La Mole, care, din locul în care se afla, nu-l putea zări.

— Vorbeşte cu... Ei, drăcia dracului! Chiar el e I

— Cine?

— Pasărea aia de noapte, cu care stătea de vorbă când am venit noi. Omul cu tunică-galbenă şi mantie de culoarea iascăi. Drăcia dracului! Cu cât foc vorbeşte! Ei, jupân La Hurière, ia spune, nu cumva faci politică?

De astă dată însă, răspunsul jupânului La Hurière fu atât de energic şi de poruncitor, încât, cu toată patima pe care o avea pentru cartonaşele pictate, Coconnas se ridică de pe scaun şi se apropie de el.

— Dar ce s-a întâmplat? întrebă La Mole.

— Vreţi vin, domnule? întrebă La Huère, apucându-l repede de mână pe Coconnas. Îndată, îndată! Grégoire, vin la domnii!

Şi îi şopti apoi la ureche:

— Tăcere, tăcere! Dacă ţineţi la viaţă, făceţi-l pe tovarăşul dumneavoastră să plece!

La Hurière era atât de palid, iar omul galben atât de înfiorător la vedere, încât Coconnas simţi că îl trece un fior şi, întorcându-se spre La Mole, zise:

— Scumpe domnule de La Mole, vă rog să mă iertaţi. Am pierdut cincizeci de scuzi cât ai zice peşte. În seara asta n-am noroc şi mi-e frică să nu intru rău la apă.

— Foarte bine, domnule, foarte bine! îi răspunse La Mole. Cum doriţi. De altfel, nu-mi displace să mă întind o clipă pe

patul meu. Jupân la Hurière!...

— Domnule conte?

— Dacă mă caută cineva din partea regelui Navarei, trezeşte-mă! Mă culc îmbrăcat, aşa că am să fiu gata repede.

— Ca şi mine – zise Coconnas. Şi pentru ca alteţa sa să nu aştepte nici măcar o clipă, am să-mi pregătesc şi semnul. Jupâne La Hurière, dă-mi o foarfecă şi hârtie albă.

— Grégoire! strigă la Hurière – hârtie albă pentru scrisori şi foarfecă pentru plic.

„Aha, aha! Nu încape îndoială – îşi spuse piemontezul – aici se întâmplă ceva neobişnuit! „

— Noapte bună, domnule de Coconnas! zise la Mole. Şi dumneata, hangiule, fii bun, te rog, şi arată-mi unde-i camera mea. Noroc, prietene!

Şi La Mole se făcu nevăzut pe scara în spirală, urmat de La Hurière. Omul misterios îl apucă la rându-i pe Coconnas de braţ şi, trăgându-l spre el, îi vorbi cu aprindere:

— Domnule, de o sută de ori aţi fost gata-gata să trădaţi un secret de care atârnă soarta regatului. Dar a voit bunul Dumnezeu să vi se închidă gura la timp. Încă un cuvânt, şi v-aş fi doborât cu un foc de archebuză! Acum, când din fericire suntem singuri, ascultaţi-mă!

— Dar cine eşti dumneata, de-mi vorbeşti pe tonul ăsta poruncitor? îl întrebă Coconnas.

— Aţi auzit cumva de domnul de Maurevel?

— Ucigaşul amiralului?

— Şi al căpitanului de Mouy.

— Da, fără îndoială.

— Ei bine, eu sunt domnul de Maurevel!

— Oh! Oh! făcu Coconnas.

— Ei bine, şi acum ascultaţi-mă!

— Ei, drăcie! Bineînţeles că vă ascult!

— Sst! făcu domnul de Maurevel, ducând un deget la buze.

Coconnas ciuli urechile.

În aceeaşi clipă, se auzi zgomotul uşii pe care hangiul o închidea, apoi uşa de pe coridor, pe urmă cum se puneau zăvoarele, şi după aceea nişte paşi zoriţi ce se apropiau de cei doi bărbaţi care stăteau de vorbă.

Hangiul îi pofti să ia loc, dând un scaun lui Coconnas, altul lui Maurevel, şi luându-şi unul pentru sine. După aceea, spuse:

— Am încuiat peste tot, domnule de Maurevel. Puteţi vorbi.

La Saint-Germain-rauxerrois, bătea ora unsprezece. Maurevel număra una după alta bătăile de ciocan care vibrau în noapte răsunător şi sinistru şi când ultima se stinse în depărtări, începu:

— Domnule – spuse el, întorcându-se spre Coconnas, pus în gardă de măsurile de prevedere pe care le luaseră cei doi oameni – domnule, sunteţi bun catolic?

— Cred că da – răspunse Coconnas.

— Domnule – urmă Maurevel – sunteţi credincios regelui?

— Cu trup şi suflet. Ba chiar mă şi jigniţi punându-mi o astfel de întrebare.

— N-o să ne certăm noi pentru asta. Dar acum trebuie să ne urmaţi.

— Unde?

— Nu vă priveşte. Lăsaţi-mă să vă conduc. De asta atârnă soarta, poate chiar viaţa dumneavoastră.

— Domnule, trebuie să vă spun că la miezul nopţii am treabă la Luvru.

— Chiar acolo şi mergem.

— Domnul de Guise mă aşteaptă.

— Şi pe noi.

— Dar eu am o parolă specială – continuă Coconnas, destul de nemulţumit că trebuie să împartă cinstea audienţei cu Maurevel şi cu jupânul La Hurière.

— Şi noi.

— Dar eu am şi un semn de recunoaştere.

Maurevel zâmbi şi scoase de sub tunică o mână de cruci de stofă albă, îi dădu una lui La Hurière, una lui Coconnas şi una şi-o opri pentru el. La Hurière şi-o prinse pe a lui la coif, iar Maurevel la pălărie.

— Eh! făcu Coconnas uluit. Întâlnirea, parola, semnul de recunoaştere sunt, deci, pentru toată lumea?

— Da, domnule, adică pentru toţi bunii catolici.

— Atunci e vreo serbare la Luvru, vreun banchet regal? exclamă Coconnas. Şi vor să-i ţină deoparte pe câinii ăştia

de hughenoţi? Bun! Bine! Minunat! Destul s-au învârtit pe-acolo!

— Da, e serbare la Luvru – îi spuse Maurevel – banchet regal, şi hughenoţii vor fi şi ei poftiţi... Ba mai mult, vor fi eroii serbării. Vor plăti banchetul şi, dacă vreţi să fiţi de-ai noştri, să începem prin a-l pofti pe eroul lor de frunte, Ghedeonul lor, cum îi spun.

— Domnul amiral? exclamă Coconnas.

— Da, pe copoiul ăla bătrân, care mi-a scăpat ca un dobitoc ce sunt, cu toate că am tras în el chiar cu archebuza regelui!

— D-aia, domnule gentilom, îmi lustruiam coiful, îmi ascuţeam sabia şi-mi trăgeam cuţitele pe piatră – spuse cu un glas ascuţit jupân La Hurière, care se echipase de luptă.

La aceste cuvinte, Coconnas se înfioră şi se făcu alb ca varul, pentru că începea să priceapă.

— Cum, într-adevăr?! exclamă el. Sărbătoarea aceasta... adică... au să-i...

— V-a trebuit cam mult ca să ghiciţi, domnule – îi spuse Maurevel – şi se vede limpede că nu vi s-a făcut lehamite, ca nouă, de obrăzniciile ereticilor ăstora.

— Şi luaţi asupra voastră – spuse el – să vă duceţi la amiral şi să...?

Maurevel zâmbi şi, trăgându-l pe Coconnas la fereastră, îi zise:

— Priviţi; vedeţi acolo în piaţa mică, la capătul străzii, în dosul bisericii, ceata aceea ce se orânduieşte tăcută în umbră?

— Da.

— Oamenii din ceata asta au, ca şi jupân La Hurière, ca şi dumneavoastră şi ca şi mine, o cruce la pălărie.

— Ei bine?

— Ei bine, oamenii aceştia alcătuiesc o companie de elveţieni din micile cantoane, aflaţi sub comanda lui Tocquenot. Ştiţi doar că cei din micile cantoane sunt de partea regelui.

— Oh! Oh! făcu Coconnas.

— Acum priviţi ceata aceea de călăreţi ce trec pe chei; îl cunoaşteţi pe comandantul lor?

— Cum să-l cunosc! răspunse Coconnas, înfiorat. Abia în

seara asta am sosit la Paris.

— Ei bine! Cu el aveţi întâlnire la miezul nopţii, la Luvru. O să vă aştepte acolo.

— Ducele de Guise?

— Chiar el. Cei ce-l însoţesc sunt Marcel, fostul staroste al negustorimii, şi Choron, actualul staroste. Aceştia doi se duc să ridice companiile de burghezi. Ah, uitaţi-l şi pe căpitanul gărzii, cel care vine pe stradă acum! Uitaţi-vă bine ce face!

— Bate la fiecare uşă. Dar ce e pe uşile la care bate?

— O cruce albă, tinere; o cruce ca asta pe care o avem la pălărie. Altădată, Dumnezeu avea grija să-i deosebească pe credincioşi. Dar azi ne-am civilizat şi îl scutim de grijă asta.

— Dar văd că la fiecare casă la care bate, uşa se deschide şi ies burghezi înarmaţi.

— O să bată şi la a noastră, ca la celelalte, şi o să ieşim şi noi.

— Eh – făcu Coconnas – toată omenirea asta a fost adunată să ucidă un bătrân hughenot! La dracu'! Ce ruşine! Asta-i treabă de ucigaşi, nu de soldaţi!

— Tinere – spuse Maurevel – dacă bătrânii nu-ţi plac, n-ai decât să-ţi alegi tineri. Sunt pentru toate gusturile. Dacă dispreţuieşti pumnalul, te poţi folosi de spadă, pentru că hughenoţii nu-s oameni să se lase tăiaţi fără să se apere şi, după cum ştii, un hughenot, fie el bătrân ori tânăr, are şapte vieţi.

— Atunci, asta înseamnă că-i vor ucide pe toţi? strigă Coconnas.

— Pe toţi.

— Din porunca regelui?

— Din porunca regelui şi a domnului de Guise.

— Şi când?

— Când veţi auzi clopotul de la Saint-Germain-l'Auxerrois.

— Oh, de aceea simpaticul acela de neamţ, care e în slujba domnului de Guise... cum îl cheamă?

— Domnul de Besme?

— Exact. De aceea îmi spunea domnul de Besme, că la prima bătaie de clopot să vin în fuga mare.

— Aşadar, l-aţi văzut pe domnul de Besme?

— L-am văzut şi am şi vorbit cu el.
— Unde?
— La Luvru. El mi-a înlesnit intrarea, mi-a dat parola şi mi-a...
— Priviţi!
— Ei, drăcie! El e!
— Vreţi să-i vorbiţi?
— Zău că nu mi-ar displăcea!
Maurevel deschise încetişor fereastra. Într-adevăr, Besme trecea cu vreo douăzeci de oameni.
— Guise şi Lorena! rosti Maurevel.
Besme se întoarse şi, înţelegând că lui i se adresase, se apropie.
— Aha! Í Tumneafoastră este, tomnu de Maurefel?
— Da, eu. Ce căutaţi pe-aici?
— Cautam han „Sub cerul liber" ca înştiinţam unul tomn Gogonnas.
— Sunt aici, domnule de Besme! spuse tânărul nostru.
— Ah, un, oh, pine!... Esteţi cata?
— Da. Ce am de făcut?
— Fa spune la tumneavoastră tomn de Maurefel. Trebuie fiţi pun gatolic.
— L-aţi auzit? întrebă Maurevel.
— Da – răspunse Coconnas. Dar domnia-voastră, domnule de Besme, unde vă duceţi?
— Eu?... întrebă de Besme râzând.
— Da, dumneavoastră.
— Eu mercem spune cuvinţel la amiral.
— Spuneţi-i şi două, dacă e nevoie – zise Maurevel – şi dacă de data asta mai scapă de primul, după al doilea n-o să se mai ridice.
— Fiţi linijdit, tomn de Maurefel, fiţi linijdit şi înfăţaţi pine tiner acesta ce se fac.
— Da, da, n-aveţi nicio grijă. Cei din neamul Coconnas sunt nişte copoi straşnici, şi ştii doar, câine de rasă, vânătoare aleasă.
— Atio!
— Cu bine, cu bine!
— Şi tumneavoastră?
— Începeţi goana, că sosim şi noi la împărţeala vânatului.

De Besme se depărtă şi Maurevel închise fereastra.

— Ai înţeles, tinere? spuse Maurevel. Dacă ai cumva vreun duşman personal, chiar dacă nu e tocmai hughenot, pune-l pe listă şi-l curăţăm o dată cu ceilalţi.

Coconnas, mai năucit ca niciodată de tot ceea ce auzea şi vedea, se uita când la hangiu, care îşi dădea aere de viteaz, când la Maurevel, care scoase calm o hârtie din buzunar.

— Iată lista mea – zise el – trei sute. Dacă în noaptea asta fiecare catolic adevărat ar face măcar a zecea parte din ce am să fac eu, mâine n-o să mai existe picior de eretic în regat.

— Sst! făcu La Hurière.

— Ce e? întrebară deodată Coconnas şi Maurevel.

De la Saint-Germain-l'Auxerrois se auzi prima bătaie de clopot.

— Semnalul! strigă Maurevel. Să se fi schimbat ora? Era vorba de miezul nopţii, după câte mi s-a spus... Cu atât mai bine! Când e vorba de slava lui Dumnezeu şi a regelui, sunt mai bune orologiile care merg înainte decât cele care rămân în urmă.

Într-adevăr, se auzi bătaia lugubră a clopotului bisericii. După câteva clipe, primul foc sparse tăcerea nopţii şi aproape în acelaşi timp mai multe torţe trecură ca un fulger pe strada l'Arbre-Sec.

Coconnas îşi trecu mâna pe fruntea-i îmbrobonită de sudoare.

— A început! strigă Maurevel. Să mergem!

— O clipă! O clipă! spuse hangiul. Înainte s-o pornim la luptă, să ne asigurăm că-i în regulă la vatră, cum se spune în război. N-am poftă să-mi ucidă nevasta şi copiii în lipsa mea. Avem aici un hughenot.

— Domnul de La Mole? strigă Coconnas, tresărind.

— Da! Păgânul ăsta s-a vârât în gura lupului.

— Cum? făcu Coconnas. Ai de gând să-ţi ataci oaspeţii?

— Mai mult pentru el mi-am ascuţit spada.

— Oh! Oh! făcu piemontezul încruntându-se.

— Până acum n-am ucis decât iepuri de casă, raţe şi pui de găină – îi răspunse vrednicul hangiu – aşa că nu prea ştiu cum se omoară un om. Da' nu-i nimic. Am să încerc pe

ăsta. Şi dacă n-o să fiu prea dibaci, barem n-o să fie nimeni care să râdă de mine.

— Ei, drăcie! Îmi vine tare greu I se împotrivi Coconnas. Domnul de La Mole e tovarăşul meu, am mâncat împreună şi am jucat cărţi.

— Da, dar domnul de La Mole e un eretic – spuse Maurevel. Domnul de La Mole e osândit. Şi dacă nu-l ucidem noi, or s-o facă alţii.

— Ca să nu mai punem la socoteală – adăugă hangiul – că v-a câştigat şi cincizeci de scuzi.

— E adevărat – zise Coconnas – dar i-a câştigat cinstit, de asta sunt sigur.

— Cinstit ori ba, tot trebuie să-i plătiţi; pe câtă vreme, dacă îl ucid, v-aţi achitat.

— Hai, hai, să ne grăbim, domnilor – strigă Maurevel – un foc de archebuză, o lovitură de spadă, una de ciocan, alta cu grătarul sobei, cu ce-ţi vine la îndemână, numai să terminăm cu el mai repede, ca să ajungem la timp, cum i-am făgăduit domnului de Guise, la locuinţa amiralului.

Coconnas oftă.

— Vin îndată! strigă La Hurière. Aşteptaţi-mă!

— Drăcia dracului! exclamă Coconnas. O să-l chinuiască pe nenorocitul ăla şi o să-l şi jefuiască! Mă duc eu sus să-i dau lovitura de graţie, de-o fi nevoie, şi să-l împiedic să-i ia banii.

Şi împins de gândul acesta bun, Coconnas o apucă pe scară după jupân La Hurière, pe care îl ajunse din urmă; căci pe măsură ce urca, La Hurière încetinea pasul, pentru că stătea probabil să chibzuiască.

În clipa în care ajunse la uşă, cu Coconnas în urma lui, în stradă răsunară mai multe focuri de armă. Aproape în aceeaşi clipă îl auziră pe La Mole sărind din pat şi duşumeaua scârţâind sub paşii lui.

— Drace! bombăni La Hurière cam îngrijorat. Cred că s-a trezit!

— Aşa mi se pare şi mie – răspunse Coconnas.

— Şi o să se apere, nu-i aşa?

— E în stare. Ia spune, jupân La Hurière, n-ar fi caraghios să te omoare?

— Hm! Hm! făcu hangiul.

Ştiindu-se însă înarmat cu o archebuză bună, îi mai veni inima la loc şi cu o lovitură de picior dădu uşa de perete.

Atunci îl văzură pe La Mole, cu capul descoperit, dar îmbrăcat, cu spada în dinţi şi pistoalele în mână, de veghe, retras în spatele patului.

— Oh! Oh! făcu Coconnas, umflându-şi nările ca o fiară care adulmecă sânge. Interesant, jupâne La Hurière, interesant, nu-i aşa? Ei, hai, înainte!

— Ah, se pare că vor să mă ucidă! strigă La Mole, cu ochi scăpărători. Tu, ticălosule?

Jupânul La Hurière nu răspunse la această ocară decât ţintind cu archebuza spre tânărul nostru. La Mole însă prinsese mişcarea şi când arma luă foc se lăsă în genunchi, iar glonţul îi trecu pe deasupra capului.

— Ajutor! strigă La Mole. Ajutor, domnule de Coconnas!

— Ajutor, domnule de Maurevel, ajutor! strigă La Hurière.

— Pe legea mea, domnule de La Mole! zise Coconnas. Tot ce pot face în povestea asta este să nu fiu împotriva dumneavoastră. Se pare că regele a dat poruncă să fie ucişi toţi hughenoţii în noaptea asta. Salvaţi-vă cum puteţi!

— Ah, trădătorilor! Ucigaşilor! Aşa stau lucrurile! Ei bine, aşteptaţi puţin!

Şi La Mole, ţintind la rândul său, apăsă pe cocoşul unuia din pistoale. La Hurière, care nu-l scăpa din ochi, avu timp să sară în lături; dar Coconnas, care nu se aştepta la acest răspuns, rămase pe loc şi plumbul îl atinse uşor la umăr.

— Ei, drăcia dracului! urlă el, scrâşnind din dinţi. Hai să ne măsurăm, dacă aşa vrei!

Şi trăgându-şi spada, se repezi către La Mole.

Dac-ar fi fost singur, fără îndoială că La Mole l-ar fi aşteptat, dar în spatele lui Coconnas era jupân La Hurière, care-şi încărca iarăşi archebuza, ca să nu-l mai socotim şi pe Maurevel care, la strigătele hangiului, urca scara sărind câte patru trepte deodată. Aşa că La Mole dădu buzna într-o cămăruţă şi zăvorî uşa în urma lui.

— Ah! exclamă Coconnas furios, izbind în uşă cu mânerul spadei. Aşteaptă, aşteaptă! Pentru fiecare scud pe care mi l-ai luat astă-seară, am să-ţi fac o gaură în trup cu spada. Aşa, vasăzică, eu vreau să te împiedic să suferi şi să nu-i las să te jefuiască, şi tu mă răsplăteşti cu un glonţ în umăr!

îţi arăt eu ţie, mişelule!

Între timp, jupân La Hurière se apropie şi, izbind cu patul archebuzei în uşă, o făcu să zboare în ţăndări.

Coconnas dădu buzna în cămăruţă, dar se izbi cu nasul de perete: înăuntru nu era nimeni, iar fereastra era deschisă.

— O fi sărit pe fereastră – spuse hangiul – şi cum suntem la etajul patru, s-o fi curăţat.

— Sau poate că a trecut pe acoperişul vecin – spuse Coconnas, încălecând pervazul ferestrei şi pregătindu-se s-o pornească în urmărirea lui, pe marginea aceea lunecoasă şi aplecată.

Dar Maurevel şi La Hurière se repeziră şi-l traseră înapoi, în cameră, strigând amândoi deodată:

— Aţi înnebunit? Vă riscaţi viaţa!

— Aş! făcu Coconnas. Eu sunt de la munte şi-s deprins să alerg şi pe gheţari. Şi-apoi, când m-a jignit cineva, merg de gât cu el până la Dumnezeu sau până la dracu', pe orice drum ar lua-o! Lăsaţi-mă să fac cum ştiu.

— Ehe! făcu Maurevel. Dacă n-a murit, e departe acum. Haideţi cu noi şi, dacă ăsta v-a scăpat, o să aveţi alţi o mie în locul lui.

— Aveţi dreptate – făcu Coconnas. Moarte hughenoţilor! Trebuie să mă răzbun, şi cu cât mai curând, cu atât mai bine!

Toţi trei coborâră valvârtej.

— La amiral! strigă Maurevel.

— La amiral! repetă La Hurière.

— La amiral, dacă aşa vreţi! zise la rându-i Coconnas.

Şi toţi trei o porniră în goană, ieşind de la han, pe care îl lăsară în paza lui Grégoire şi a rândaşilor, şi se îndepărtară spre palatul amiralului din strada Béthisy: o vâlvătaie puternică şi bubuiturile de archebuză îi călăuzeau într-acolo.

— Eh, cine-i acolo? strigă Coconnas. Un om fără tunică şi fără eşarfă!

— Unul care încearcă să scape – zise Maurevel.

— Pe el! Pe el! Cu archebuzele! strigă Coconnas.

— Pe legea mea, nici prin cap nu-mi trece! făcu Maurevel. Îmi ţin plumbii pentru vânat mai de soi.

— Pe el, La Hurière!

— Acuşi, acuşi! spuse hangiul, ţintind.

— Da, acuşi, acuşi, numai că până atunci o să scape!

Şi Coconnas se repezi în urmărirea nefericitului, pe care îl ajunse în curând, căci omul era rănit. Dar în clipa în care, nevoind să-l lovească pe la spate, îi striga: „întoarce-te, întoarce-te odată!”, răsună un foc de archebuză, un plumb îi şuieră pe la ureche şi fugarul se rostogoli ca un iepure, lovit în plină goană de glonţul unui vânător.

Un strigăt de triumf se auzi din spatele lui Coconnas. Piemontezul se întoarse şi-l văzu pe La Hurière fluturându-şi arma.

— Ah! strigă el. De data asta am făcut safteaua!

— Da, dar n-a lipsit mult să mă străpungă glonţul pe mine!

— Luaţi seama, domnule, luaţi seama! strigă La Hurière.

Coconnas făcu un salt înapoi. Rănitul se ridicase într-un genunchi şi, clocotind de răzbunare, era gata să-l înjunghie cu pumnalul pe Coconnas, drept în clipa în care hangiul îi dăduse de veste.

— Ah, viperă! strigă Coconnas.

Şi, năpustindu-se asupra rănitului, îi înfipse de trei ori spada în piept până la mâner.

— Şi acum – strigă Coconnas, lăsându-l pe hughenot în spasmele morţii – la amiral, la amiral!

— Ah, ah, domnule – zise Maurevel – aţi prins gust!

— Da, pe legea mea că da! făcu Coconnas. Nu ştiu dacă mă îmbată mirosul de pulbere ori mă asmute vederea sângelui, dar pe toţi dracii, am prins gust de măcel! E, cum s-ar zice, o vânătoare de oameni. Până acum n-am hăituit decât urşi şi lupi, dar zău că vânătoarea de oameni îmi place mai mult!

Şi toţi trei o porniră din nou, în goană.

VIII
VICTIMELE

După cum am mai spus, palatul amiralului se afla pe

strada Béthisy. Era o clădire mare, care se ridica în fundul unei curţi, şi avea două aripi îndreptate spre stradă. La Intrare era un zid în care se deschidea o poartă mare şi alte două portiţe cu grilaj.

Când cei trei guizişti ai noştri ajunseră în capătul străzii Béthisy, care e în prelungirea străzii Fossés-Saint-Germain-L'Auxerrois, văzură clădirea împresurată de garda elveţiană, de soldaţi şi burghezi înarmaţi; toţi ţineau în mâna dreaptă săbii, suliţe sau archebuze, iar unii, din ei aveau în mâna stângă torţe care răspândeau o lumină lugubră şi tremurătoare. Şi după cum se mişca mâna, lumina se împrăştia pe caldarâm, se căţăra pe ziduri ori învăluia în văpaie marea aceasta de oameni, făcând să le scapere armele. Jur-împrejurul palatului şi pe străzile Tirechappe, Etienne şi Bertin-Poirée masacrul era în toi. Se auzeau urlete prelungi, muschetele scăpărau şi, din când în când, câte un nenorocit pe jumătate gol, palid şi plin de sânge, trecea sărind ca o căprioară urmărită prin cercul de lumină funebră în care părea că se frământă o lume de demoni.

Coconnas, Maurevel şi La Hurière, recunoscuţi de departe după crucile lor albe şi întâmpinaţi cu strigăte de bucurie, se pomeniră într-o clipă în mijlocul acestei mulţimi ce se îmbulzea gâfâind ca o haită. Dacă Maurevel n-ar fi fost recunoscut, de bună seamă că nimeni nu le-ar fi făcut loc să treacă. Coconnas şi La Hurière se strecurară pe urma lui, şi aşa izbutiră să pătrundă toţi trei în curte.

În mijlocul curţii aceleia, ale cărei porţi fuseseră sfărâmate, un bărbat stătea drept, sprijinindu-se în spadă, privind ţintă spre un balcon aflat la vreo cincisprezece picioare deasupra capului, în faţa ferestrei principale a casei. Ucigaşii adunaţi în jurul lui, păstrau o distanţă respectuoasă. Omul bătea din picior plin de nerăbdare şi din când în când se întorcea să întrebe ceva pe cei aflaţi mai aproape de el.

— Încă nimic. Nimeni... Poate că i-a dat cineva de veste! Poate că a fugit! Dumneata ce zici, Du Gast?

— Cu neputinţă, monseniore!

— Şi de ce nu? Nu mi-ai spus chiar dumneata că o clipă înainte să ajungem noi, un om cu capul descoperit, cu

spada în mână şi gonind de parc-ar fi fost urmărit, a bătut la poartă, şi i s-a deschis?

— Da, monseniore; dar domnul de Besme a sosit aproape în acelaşi timp. Porţile-au fost sfărâmate şi casa împresurată. Omul a intrat, fără îndoială, dar cu siguranţă că n-a putut să iasă.

— Ei! făcu Coconnas, adresându-se lui La Hurière. Mi se pare mie, sau acesta e domnul de Guise?

— Chiar el, domnule. Da, e marele Henric de Guise, în carne şi oase şi fără îndoială că îl aşteaptă pe amiral să iasă din casă, ca să-i plătească moartea tatălui său. Fiecare la vremea lui şi, slavă Domnului, acum e rândul nostru!

— Hei, Besme! Hei! strigă ducele cu glasul lui răsunător. N-ai terminat încă?

Şi izbind caldarâmul cu vârful spadei, la fel de nerăbdătoare ca şi el, făcu să sară scântei.

În aceeaşi clipă, în clădire se auziră strigăte, apoi împuşcături, pe urmă un tropot puternic de paşi şi zăngănit de arme, după care din nou se aşternu tăcerea.

Ducele făcu o mişcare, ca şi cum ar fi vrut să se năpustească înăuntru.

— Monseniore, monseniore! îi spuse Du Gast apropiindu-se şi oprindu-l. Rangul dumneavoastră vă cere să rămâneţi pe loc şi să aşteptaţi.

— Ai dreptate, Du Gast; mulţumesc, am să aştept Dar zău că mor de grijă şi nerăbdare! Vai, dacă-mi scapă!...

Deodată, zgomotul de paşi se apropie... geamurile de la primul etaj scăpărară de parc-ar fi izbucnit un incendiu. Fereastra la care ducele se uitase atât de stăruitor se deschise, sau mai degrabă zbură în ţăndări, şi un bărbat palid la faţă şi plin de sânge pe gâtul lui alb, se ivi în balcon.

— Besme – strigă ducele – în sfârşit, tu eşti! Ei bine?

— Poftiţi, fedeţi! răspunse cu răceală neamţul, care se aplecă şi aproape în acelaşi timp se ridică, părând că poartă o povară nemaipomenită.

— Dar ceilalţi – întrebă nerăbdător ducele – ceilalţi unde sunt?

— Geilalzi topoară pe geilalzi.

— Şi tu, tu, ce-ai făcut tu?

— Ei, feti fetea, înaboi puţin!

Ducele se trase un pas îndărăt.

Se putu desluşi atunci lucrul acela pe care Besme îl trăgea după el cu atâta greutate.

Era cadavrul unui bătrân.

Îl ridică peste balcon, îl legănă o clipă în aer şi-l aruncă la picioarele stăpânului său.

Zgomotul înfundat al căderii, valurile de sânge care ţâşniră din trup şi împroşcară până departe caldarâmul, îl făcură până şi pe duce să se cutremure de groază. Dar simţământul acesta nu dură mult şi curiozitatea îi făcu pe toţi să se apropie cu câţiva paşi; şi astfel licărirea unei torţe lumină tremurătoare victima.

Se putu desluşi o barbă albă, un chip venerabil şi două mâini înţepenite de moarte.

— Amiralul! strigară deodată douăzeci de glasuri, care amuţiră în acelaşi timp.

— Da, amiralul! El e – zise ducele, apropiindu-se de cadavru ca să-l privească cu o bucurie mută.

— Amiralul! Amiralul! adăugară cu jumătate de gură toţi martorii acestei scene înfiorătoare, strângându-se unii în alţii şi apropiindu-se cu sfiiciune de maiestuosul bătrân răpus.

— Ah! Iată-te, Gaspard! spuse ducele de Guise biruitor. Mi-ai ucis tatăl, eu îl răzbun!

Şi cuteză să pună talpa pe pieptul eroului protestant

Dar, aproape în acelaşi timp, ochii muribundului se deschiseră anevoie, mâna-i însângerată şi strivită se încleştă pentru ultima oară şi amiralul, încremenit cum era, îi spuse nelegiuitului cu un glas ca din mormânt:

— Henric de Guise, într-o bună zi ai să simţi şi tu pe piept talpa unui ucigaş. Nu eu ţi-am ucis tatăl. Fii blestemat!

Ducele păli şi, tremurând fără să vrea, simţi un fior de gheaţă prin trup; îşi trecu mâna peste frunte de parc-ar fi vrut să alunge o vedenie înfricoşătoare; apoi, când o lăsă să cadă şi cuteză să se uite din nou la amiral, ochii acestuia se închiseseră, mâna îi încremenise din nou şi un şuvoi de sânge negru îi ţâşnise pe gură pătându-i barba albă, după ce apucase să rostească cumplitele cuvinte.

— Ducele ridică spada, cu o hotărâre deznădăjduită.

— Ei pine, tomnule – i se adresă Besme – eşti mulzumit?

— Da, da – îi răspunse Henric – căci tu ai răzbunat...

— Pe dugele Francisc, nu-i aşa?

— Nu, credinţa – îi spuse Henric cu un glas înăbuşit. Şi acum – urmă el întorcându-se către gărzile elveţiene, soldaţii şi burghezii care se îmbulzeau în curte şi în stradă – acum la treabă; prieteni, la treabă!

— Ei, bună ziua, domnule de Besme – spuse Coconnas cu un fel de preţuire, apropiindu-se de neamţul care îşi şterge calm spada pe balcon.

— Dumneata l-ai trimis pe lumea cealaltă l exclamă La Hurière, plin de admiraţie. Cum ai făcut-o, cinstite gentilom?

— Ah! Foarte zimblu, zimblu de dot! El auzit zgomot, el deschis, uşa şi noi fârât zpada în gorp la el. Dar asta nu tot, eu crede Téligny rezista, eu aude cum striga.

Într-adevăr, în clipa aceea se auziră câteva strigăte de deznădejde, care păreau să fie scoase de un glas de femeie; pâlpâiri roşcate luminară pentru o clipă una din cele două aripi ale galeriei. Se zăriră doi oameni care alergau urmăriţi de un şir lung de ucigaşi. Un foc de archebuză îl doborî pe unul din ei; celălalt găsi o fereastră deschisă şi, fără să mai măsoare înălţimea sau să-i mai pese de duşmanii ce-l aşteptau jos, sări în curte.

— Ucideţi-l! Ucideţi-l! strigară urmăritorii lui, văzând că victima le scapă.

Omul se ridică apucându-şi spada care, în cădere, îi scăpase din mână. Apoi o porni în goană, cu capul în piept, prin mulţime, răsturnă vreo doi-trei care-i stăteau în drum, pe un al patrulea îl străpunse cu spada şi, în timp ce o puzderie de pistoale se descărcau asupra lui, iar soldaţii înjurau furioşi că le scăpase, el trecu ca un fulger pe dinaintea lui Coconnas, care îl aştepta în poartă cu un pumnal în mână.

— Atins! strigă piemontezul, străpungându-i braţul cu lama subţire şi ascuţită.

— Laşule! îi răspunse fugarul, biciuind obrazul duşmanului cu lama spadei, pentru că nu avea cum să-l atace din faţă.

— Oh, mii de draci! strigă Coconnas. Ăsta-i domnul de La

Mole!

— Domnul de La Mole! repetară La Hurière şi Maurevel.

— El i-a dat de veste amiralului! strigară câţiva soldaţi.

— Ucide! Ucide!... urlau toţi din toate părţile.

Coconnas, La Hurière şi zece soldaţi se năpustiră după La Mole care, plin de sânge şi încordat la culme, adunându-şi ultimele puteri, o pornise la voia întâmplării pe străzi, condus numai de instinct. Din spate, paşii şi strigătele duşmanilor îl îmboldeau şi parcă îi dădeau aripi. Când şi când un plumb îi şuiera pe la ureche. Şi atunci, La Mole, care începuse să încetinească, o pornea iarăşi cu avânt. Nu mai respira, nu mai răsufla, ci horcăia înăbuşit, cu un geamăt răguşit. Sudoarea şi sângele îi picurau din păr şi se amestecau şiroindu-i pe obraz.

Curând, simţi că tunica îi e prea strâmtă pentru bătăile inimii lui. O smulse şi o aruncă. Apoi spada deveni prea grea şi o azvârli cât colo. Uneori i se părea că paşii se depărtau şi că era cât pe ce să scape din ghearele călăilor săi; dar, la strigătele acestora, alţi ucigaşi, ce se iveau în drum şi mai aproape, îşi părăseau îndeletnicirea lor sângeroasă şi porneau în urmărirea lui. Deodată, zări în stânga fluviul ce curgea domol. Simţi, asemenea cerbului încolţit, o dorinţă nespusă să se arunce în el şi numai raţiunea îl putu opri. În dreapta se afla Luvrul, sumbru, încremenit, dar vuind de zgomote surde şi înfricoşătoare. Pe puntea suspendată era un du-te-vino de căşti şi platoşe care răsfrângeau rece razele lunii. La Mole se gândi la regele Navarei, cum se gândise şi la Coligny; erau singurii lui protectori. Îşi adună toate puterile, îşi ridică privirea spre cer, făgăduind în sinea lui să se lepede de credinţa protestantă de va scăpa cu viaţă, şi făcând un ocol, care îl mai depărta cu vreo treizeci de paşi de haita de urmăritori, se năpusti de-a dreptul spre Luvru. Se amestecă printre soldaţii de pe punte, primind o nouă lovitură de pumnal care-i alunecă pe lângă coaste, şi cu toate strigătele „ucide, ucide”, ce răsunau în urmă şi în jurul lui, cu toată împotrivirea santinelelor, zvâcni ca o săgeată în curte, făcu un salt până în vestibul, urcă scara până la etajul al doilea, unde zări o uşă pe care o recunoscu şi de care se sprijini bătând în ea cu, mâinile şi cu picioarele.

— Cine-i? se auzi un glas de femeie.

— O, Doamne Dumnezeule! murmură La Mole. Vin... Îi aud... iată-i... Îi văd... eu sunt!... eu!...

— Care eu? întrebă glasul.

La Mole îşi aminti parola.

— Navara! Navara! strigă el;

Uşa se deschise pe dată. La Mole, fără să se mai uite cine e, fără să-i mai mulţumească Gillonnei, se năpusti într-un vestibul, străbătu un coridor, vreo două-trei încăperi, ajungând în cele din urmă într-o cameră luminată de o lampă ce atârna din tavan.

Sub nişte draperii de catifea cu crini de aur pe ele, întinsă pe un pat de stejar sculptat, şi sprijinindu-se într-un cot, se afla o femeie, pe jumătate dezbrăcată, care, de spaimă, holba ochii la el.

La Mole se repezi la ea.

— Doamnă! strigă el. Îmi ucid fraţii, îi măcelăresc! Vor să mă ucidă, să mă măcelărească şi pe mine! Sunteţi regina... salvaţi-mă!

Şi se aruncă la picioarele ei, lăsând o dâră groasă de sânge pe covor.

Văzând bărbatul acela alb ca varul, sfârşit, îngenuncheat dinaintea ei, regina Navarei se ridică înspăimântată, ascunzându-şi faţa în mâini, şi strigă după ajutor.

— Doamnă – spuse La Mole, făcând o sforţare să se ridice – pentru numele lui Dumnezeu, nu strigaţi, căci dacă vă aude cineva, sunt pierdut! Ucigaşii mă urmăresc! Urcau scările după mine; îi aud... Iată-i! Iată-i!...

— Ajutor! strigă iarăşi regina Navarei, ieşită din minţi de spaimă. Ajutor!

— Ah, dumneavoastră m-aţi ucis! făcu La Mole deznădăjduit. Să mor ucis de un glas atât de frumos, ucis de o mână atât de frumoasă! N-aş fi crezut asta niciodată!

În aceeaşi clipă uşa se dădu de perete şi o haită de oameni care gâfâiau furioşi, plini de sânge şi de pulbere pe faţă, cu archebuzele, halebardele şi spadele întinse, se năpustiră în cameră.

În fruntea lor era Coconnas, cu părul lui roşu zbârlit, cu ochii de un albastru-deschis grozav de dilataţi, cu obrazul învineţit de lovitura de spadă a lui La Mole, care îi lăsase o

urmă sângerândă. Aşa desfigurat cum era, piemontezul părea înfricoşător.

— Drăcia dracului! exclamă el. Uite-l! A, de astă dată nu ne mai scapă!

La Mole căută în juru-i o armă, dar nu găsi niciuna. Îşi aruncă privirile spre regină şi văzu că pe chipul ei se întipărise o nesfârşită milă. Înţelegând atunci că numai ea îl mai putea salva, se repezi şi o cuprinse cu braţele.

Coconnas făcu trei paşi şi cu vârful spadei sale lungi străpunse dintr-odată umărul duşmanului său şi câteva picături de sânge cald şi purpuriu se împrăştiară ca nişte broboane de rouă pe aşternutul alb şi parfumat al Margaretei.

Margareta văzu sângele curgând şiroaie, şi simţi trupul acesta, ce se agăţase de ea, scuturat de friguri. Se repezi în alcov trăgându-l după ea. Era şi timpul. La Mole, la capătul puterilor, nu mai era în stare nici să fugă, nici să se apere. Îşi lăsă fruntea palidă pe umărul tinerei femei şi degetele lui crispate se agăţară, sfâşiind cămaşa fină şi brodată care acoperea ca un văl trupul Margaretei.

— Ah, doamnă! şopti el cu glasul stins. Salvaţi-mă!

Atât mai putu spune. Privirea lui, peste care trecu un nor ce părea să fie umbra morţii, se întunecă; capul îngreuiat îi căzu pe spate, braţele se lăsară moi, se îndoi de şale şi alunecă pe duşumea, scăldat în propriul lui sânge, şi trăgând-o pe regină după el. În clipa aceea, Coconnas, aţâţat de strigăte, îmbătat de mirosul de sânge, ajuns la capătul răbdării după atâta goană, întinse braţul spre alcovul regal. Încă o clipă şi spada lui ar fi străpuns inima lui La Mole, şi poate, în acelaşi timp, şi pe aceea a Margaretei. La vederea lamei şi poate mai mult în faţa acestei îndrăzneli sălbatice, fiica din neam de regi îşi îndreptă statura-i impunătoare şi scoase un asemenea strigăt de spaimă, indignare şi mânie, încât piemontezul rămase încremenit, cuprins de un sentiment necunoscut lui până atunci.

E drept că dacă această scenă ar mai fi continuat, şi cu aceiaşi actori, acest simţământ s-ar fi topit asemenea zăpezii în zori, în bătaia soarelui de aprilie.

Deodată însă, o uşă mascată se deschise şi un tânăr cam

de şaisprezece – şaptesprezece ani, îmbrăcat în negru, palid şi ciufulit, se repezi în cameră.

— Aşteaptă, surioară, aşteaptă! strigă el. Am venit!

— Francisc! Francisc! Ajutor! strigă Margareta.

— Ducele d'Alençon! şopti La Hurière, lăsând jos archebuza.

— Drăcia dracului! Un principe al Franţei! mormăi Coconnas, dându-se un pas înapoi.

Ducele d'Alençon aruncă o privire în jur. O văzu pe Margareta cu părul despletit, mai frumoasă ca oricând, cum sta aşa, sprijinită de perete şi înconjurată de bărbaţi, cărora le ardea mânia în ochi, li se prelingea sudoarea pe frunte şi aveau spume la gură.

— Nemernicilor! strigă el.

— Scapă-mă, frăţioare! strigă Margareta sfârşită. Vor să mă ucidă!

Pe chipul palid al ducelui păru că trece o văpaie. Deşi neînarmat, bizuindu-se de bună seamă pe numele ce-l purta, înaintă cu pumnii strânşi spre Coconnas şi spre însoţitorii lui, care se dădură înapoi înspăimântaţi de fulgerele care-i ţâşneau din ochi.

— Vreţi să ucideţi pe un principe al Franţei?

Văzându-i că se dau mereu înapoi, adăugă:

— Ei, căpitan al gărzii, la mine! Să mi-i spânzure pe toţi tâlharii ăştia!

Mai înfricoşat de vederea acestui tânăr neînarmat decât în faţa unei companii de pedestraşi sau cavalerişti, Coconnas se pomeni de-a dreptul la uşă. La Hurière cobora treptele ca o căprioară. Soldaţii se ciocneau unul de altul şi se îmbrânceau în vestibul ca să fugă mai degrabă, pentru că uşa era prea strâmtă faţă de marea lor dorinţă de a ajunge cât mai repede afară.

În acest timp, Margareta aruncă instinctiv cuvertura ei de damasc peste tânărul care leşinase şi apoi se depărtă de el.

Când ultimul ucigaş dispăru, ducele d'Alençon se întoarse.

— Surioară – strigă el, văzând-o pe Margareta pătată toată de sânge – nu cumva eşti rănită?

Şi se repezi spre ea cu o îngrijorare care i-ar fi făcut cinste, dacă despre dragostea aceasta nu s-ar fi spus că era

mai mare decât se cuvenea din partea unui frate.

— Nu – răspunse ea – nu cred, sau dacă sunt, doar uşor.

— Dar sângele acesta – urmă ducele, cercetându-i tot trupul cu mâini tremurătoare – sângele acesta de unde e?

— Nu ştiu – spuse tânăra femeie. Unul din ticăloşii aceia a pus mâna pe mine: poate că era rănit.

— A pus mâna pe sora mea! strigă ducele. Oh! Dacă mi l-ai fi arătat, dacă mi-ai fi spus cine e, l-aş fi găsit şi în gaură de şarpe!

— Sst! făcu Margareta.

— Şi de ce? întrebă Francisc.

— Pentru că dacă te-ar vedea cineva la ora asta în camera mea...

— Cum, un frate n-are dreptul să-şi vadă sora?

Regina îi aruncă ducelui d'Alençon o privire atât de fixă şi de ameninţătoare, încât tânărul se dădu înapoi.

— Da, da, Margareta – făcu el – ai dreptate. Mă întorc la mine. Dar nu poţi rămâne singură pe o noapte atât de îngrozitoare cum e asta. S-o chem pe Gillonne?

— Nu, nu, pe nimeni, du-te, Francisc! Ieşi tot pe unde ai intrat.

Tânărul principe se supuse; dar abia se făcuse nevăzut, că Margareta auzi un geamăt lângă patul ei, se repezi spre uşa secretă, puse zăvorul, apoi se repezi la cealaltă uşă pe care o încuie, chiar în clipa în care o ceată întreagă de arcaşi şi soldaţi, ce urmăreau alţi hughenoţi adăpostiţi în Luvru, treceau ca o furtună la capătul coridorului.

După ce se uită cu băgare de seamă în jur, ca să fie sigură că nu e nimeni, se duse iarăşi în alcov, ridică cuvertura de damasc care îl ascunsese pe La Mole privirilor ducelui d'Alençon, târî anevoie trupul inert al acestuia în cameră şi văzând că nefericitul respira încă, îi luă capul în poală şi începu să-l stropească cu apă de faţă, ca să-l aducă în simţiri.

Abia atunci, după ce apa spălă stratul de praf, sânge şi pulbere de pe faţa rănitului, Margareta îl recunoscu pe chipeşul gentilom care, plin de viaţă şi de nădejde, venise cu trei-patru ceasuri mai înainte să-i ceară sprijinul pe lângă regele Navarei, şi se despărţiseră, el uluit de frumuseţea ei, ea pradă visurilor.

Margareta scoase un ţipăt de spaimă, căci ceea ce simţea acum pentru rănit era mai mult decât milă – era interes. Într-adevăr, rănitul nu era un străin oarecare, ci aproape un cunoscut. Sub mângâierea ei, chipul frumos al lui La Mole se dezvălui cu totul – palid încă şi supt de suferinţă; cu un fior de spaimă şi aproape tot atât de palidă ca şi el, Margareta îi puse palma pe inimă: bătea încă. Întinse apoi mâna după o sticluţă cu săruri ce se afla pe o masă lângă ea şi i-o duse la nas.

La Mole deschise ochii.

— O, Dumnezeule! îngână el. Unde sunt?

— Liniştiţi-vă! Sunteţi salvat! Sunteţi salvat! îi răspunse Margareta.

La Mole îşi întoarse cu greu privirea spre regină, o clipă, o sorbi din ochi, şi bâigui:

— O, ce frumoasă sunteţi!

Şi, ca orbit, închise pe dată pleoapele, suspinând.

Margareta scoase un ţipăt uşor. Tânărul se făcuse şi mai palid, dacă aşa ceva mai era cu putinţă. O clipă i se păru că acesta fusese ultimul lui suspin.

— O, Doamne Dumnezeule! se rugă ea. Îndură-te de el!

În aceeaşi clipă, cineva bătu cu putere în uşa de la coridor.

Margareta se ridică în genunchi, ţinându-l pe La Mole de subsuori.

— Cine-i acolo? strigă ea.

— Eu sunt, doamnă, eu! se auzi un glas de femeie. Eu, ducesa de Nevers.

— Henriette! exclamă Margareta. Vai, să nu vă fie frică, domnule! E o prietenă de-a mea. Auziţi?

La Mole făcu o sforţare şi se ridică într-un genunchi.

— Încercaţi să nu cădeţi până deschid uşa – îi spuse regina.

La Mole se sprijini cu o mână de duşumea şi izbuti să se ţină.

Margareta făcu un pas spre uşă; dar deodată se opri, tremurând de spaimă.

— Ah, nu eşti singură? strigă ea, auzind zăngănit de arme.

— Nu, sunt însoţită de doisprezece soldaţi din gardă, pe

care mi i-a lăsat cumnatul meu, domnul de Guise.

— Domnul de Guise! şopti La Mole. O! Ucigaşul! Ucigaşul!

— Tăcere – făcu Margareta – tăcere, nicio vorbă!

Şi aruncă o privire în jur, să vadă unde l-ar putea ascunde pe rănit.

— O spadă! Un pumnal! şopti La Mole.

— Ca să vă apăraţi? De prisos; n-auziţi? Ei sunt doisprezece, şi dumneavoastră singur.

— Nu, nu ca să mă apăr, dar ca să nu cad viu în mâinile lor!

— Nu, nu! spuse Margareta. Am să vă scap! Da, cămăruţa asta! Veniţi! Veniţi!

La Mole făcu încă o sforţare şi, sprijinit de Margareta, se târî până în cămăruţă. Margareta închise uşa în urma lui şi puse cheia în săculeţul ei. Apoi şopti prin panoul uşii:

— Niciun strigăt, niciun geamăt, niciun suspin, şi sunteţi salvat!

După aceea, aruncându-şi pe umeri o pelerină, se duse să-i deschidă prietenei sale, care i se aruncă în braţe.

— Ah – exclamă aceasta – nu vi s-a întâmplat nimic, doamnă, nu-i aşa?

— Nu, nimic – îi răspunse Margareta, strângându-şi pelerina ca să nu se vadă petele de sânge de pe rochia de casă.

— Cu atât mai bine, dar, în orice caz, cum ducele de Guise mi-a dat doisprezece soldaţi ca să mă însoţească până la el acasă şi cum nu am nevoie de un asemenea cortegiu, şase din ei îi las maiestăţii voastre. Şase soldaţi de-ai ducelui de Guise fac în noaptea asta mai mult decât un regiment de gardă al regelui.

Margareta nu cuteză s-o refuze; îi postă pe cei şase soldaţi pe coridor, o sărută pe ducesă care, însoţită de ceilalţi şase, plecă spre locuinţa ducelui de Guise, unde stătea în timpul absenţei soţului ei.

IX
UCIGAŞII

Coconnas nu fugise, se retrăsese doar. La Hurière nu fugise nici el, ci o luase la sănătoasa. Unul dăduse înapoi ca un tigru, celălalt ca un lup.

Aşa că La Hurière se şi găsea în piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois, când Coconnas abia ieşea din Luvru.

La Hurière, trezindu-se singur cu archebuza în mijlocul trecătorilor ce alergau de colo-colo, a plumbilor ce şuierau şi a cadavrelor ce cădeau de la ferestre, unele întregi, altele ciopârţite, începu să-i fie frică şi căută, prudent, să ajungă la hanul său; dar când să dea colţul străzii l'Arbre-Sec, venind din strada Averon, se pomeni cu o trupă de soldaţi elveţieni şi cavalerişti: era trupa de sub comanda lui Maurevel.

— Ei bine! îi strigă acela care îşi luase singur numele de „Ucigaş în solda regelui". Gata, ai şi terminat? Te întorci acasă, jupâne, şi cu gentilomul piemontez ce dracu' ai făcut? Sper că nu i s-a întâmplat nimic! Ar fi păcat, făcea treabă bună!

— Nu, cred că nimic – răspunse La Hurière – şi sper că o să dea de noi.

— Dumneata de unde vii?

— De la Luvru, unde, să vă spun drept, am fost primiţi destul de prost.

— Şi de cine, mă rog?

— De domnul duce d'Alençon. El nu ţine cu noi?

— Domnul duce d'Alençon nu ţine decât cu propriile lui interese. Propune-i să-i trateze pe cei doi fraţi ai lui mai mari drept hughenoţi şi ai să vezi că o face. Totul e ca lucrurile să se petreacă fără ca el să iasă compromis. Dar nu vrei să mergi cu oamenii ăştia de nădejde ai mei, jupân La Hurière?

— Unde se duc?

— Of, Doamne, în strada Montorgueil! Stă acolo un pastor hughenot, pe care-l cunosc. Are nevastă şi şase copii. Ereticii ăştia sunt ai naibii de puioşi. O să fie de pomină!

— Dar dumneavoastră unde mergeţi?

— Ah, eu? Am o chestiune personală.

— Dar nu fără mine! se auzi un glas care-l făcu pe Maurevel să tresară. Dumneavoastră ştiţi unde-i vadul bun

şi vreau să fiu şi eu acolo.

— A! Ăsta-i piemontezul! exclamă Maurevel.

— Domnul de Coconnas! adăugă La Hurière. Şi eu care credeam că sunteţi în urma mea!

— Pe dracu'! Fugi prea repede ca să se poată ţine cineva după dumneata; şi pe urmă, am zăbovit puţin să-l arunc în apă pe un ticălos de copil care striga: „Jos papistaşii, trăiască amiralul!" Din păcate, cred că nemernicul ştia să înoate. Pe păgânii ăştia ticăloşi, dacă vrei să-i îneci, trebuie să-i azvârli în apă ca pe pisoi, până nu fac ochi.

— Ei, şi ziceţi că veniţi de la Luvru? Aşadar, acolo s-a ascuns hughenotul dumneavoastră? întrebă Maurevel.

— Ah, Dumnezeule, da!

— Am tras cu pistolul în el chiar în clipa când îşi ridica spada acolo, în curtea amiralului. Nu ştiu cum s-a făcut că nu l-am nimerit.

— Eu însă – făcu Coconnas – eu l-am nimerit. I-am înfipt spada în spate şi lama era udă de sânge la un lat de palmă de vârf. De altfel, l-am văzut căzând în braţele Margaretei. Frumoasă femeie! Drăcia dracului! Cu toate astea, zău că mi-ar plăcea să mă pot asigura că a murit de-a binelea! Vlăjganul ăsta părea grozav de răzbunător şi-ar putea să-mi poarte pică toată viaţa. Dar parcă ziceaţi că mergeţi undeva?

— Ţineţi neapărat să veniţi cu mine?

— Drăcia dracului! Ţin să nu stau degeaba. N-am ucis până acum decât vreo trei-patru şi când stau degeaba, începe să mă doară umărul. S-o pornim! S-o pornim!

— Căpitane! îl strigă Maurevel pe comandant. Dă-mi trei oameni şi cu ceilalţi du-te, fă-i de petrecanie pastorului!

Trei soldaţi se desprinseseră din grup şi i se alăturară lui Maurevel. Cele două grupuri merseră totuşi împreună, până în dreptul străzii Tirechappe. Aici, călăreţii şi pedestraşii elveţieni o luară pe strada Tonnellerie, în timp ce Maurevel, Coconnas, La Hurière şi cei trei soldaţi o apucară pe strada Ferronnerie, apoi pe strada Trousse-Vache şi dădură în strada Sainte-Avoye.

— Dar unde dracu' ne duceţi? întrebă Coconnas, căruia începuse să i se urască de atâta drum.

— Vă duc într-o expediţie frumoasă şi utilă în acelaşi

timp. Nici nu v-aş putea oferi ceva mai bun după amiral, Téligny şi după principii hughenoţi, aşa că aveţi răbdare. În strada Chaume vom găsi ceea ce căutăm şi într-o clipită suntem acolo.

— Spuneţi-mi – întrebă Coconnas – nu cumva strada Chaume e pe lângă Temple?

— Ba da, de ce?

— Ah! Pentru că acolo stă un vechi creditor al familiei noastre, un anume Lambert Mercandon. Tatăl meu mi-a cerut să-i plătesc o datorie. E vorba de o sută de monede pe care le am la mine în buzunar.

— Ei bine – făcu Maurevel – e un prilej cum nu se poate mai bun ca să i-o plăteşti.

— Cum adică?

— Azi e ziua socotelilor. Mercandon ăsta e hughenot?

— Aha – făcu Coconnas – înţeleg acum... cred că este!

— Ssst! Am ajuns!

— Ce e clădirea aceea mare cu o aripă spre stradă?

— Palatul de Guise.

— Într-adevăr – făcu Coconnas – nu se putea să nu vin pe aici, pentru că am sosit la Paris sub patronajul marelui Henric. Ei, drăcia dracului! Dar liniştit cartier mai e ăsta! îţi vine să crezi că te afli pe undeva, în provincie. Să mă ia dracu' dacă nu dorm cu toţii!

Ce-i drept, până şi palatul lui de Guise părea la fel de liniştit, ca într-o zi obişnuită. Toate ferestrele erau închise, doar o singură lumină strălucea în spatele ferestrei principale a pavilionului, care îi atrăsese atenţia lui Coconnas de cum o apucase pe strada aceasta. Ceva mai încolo de palatul lui de Guise, adică la colţul străzii Petit Chantier cu strada Quatre-Fils, Maurevel se opri.

— Aici locuieşte omul pe care-l căutăm – spuse el.

— Cel pe care îl căutaţi – făcu La Hurière – adică...

— Pentru că sunteţi cu mine, să-l căutăm împreună.

— Cum, casa aceasta care pare cufundată într-un somn atât de adânc?...

— Exact! Dumneata, La Hurière, cu mutra asta a dumitale de om cumsecade, pe care ţi-a dat-o Dumnezeu din greşeală, ai să baţi la poartă. Archebuza trece-i-o domnului de Coconnas, pentru că de vreun ceas îl văd cum

îi lasă gura apă după ea. Dacă ţi se răspunde, cere să vorbeşti cu seniorul de Mouy.

— Aha – făcu Coconnas – pricep, pare-mi-se că şi dumneavoastră aveţi un creditor în cartierul Temple!

— Exact – îi răspunse Maurevel. Vă veţi preface că sunteţi hughenoţi şi veţi urca la de Mouy, ca să-i daţi de veste despre tot ce se petrece. Cum ştiu că e viteaz, va coborî...

— Şi după ce-o să coboare? întrebă La Hurière.

— După ce-o să coboare, am să-l poftesc să încrucişeze sabia cu mine.

— Pe legea mea, curajos gentilom! exclamă Coconnas. La fel am să fac şi eu cu Lambert Mercandon. Şi dacă-i prea bătrân, o să-mi încerc puterile cu unul din feciorii sau nepoţii lui.

Fără să scoată o vorbă, La Hurière se duse să bată la uşă; bătăile lui, care răsunau în bezna nopţii, făcură să se deschidă uşile palatului de Guise şi prin crăpăturile uşilor se arătară câteva capete. În palat domnea liniştea, aşa ca într-o cetăţuie – căci era ticsit de soldaţi.

Capetele acestea se făcură numaidecât nevăzute, ghicind pesemne despre ce era vorba.

— Aşadar, aici locuieşte de Mouy al dumneavoastră? făcu Coconnas, arătând spre clădirea în poarta căreia bătea hangiul mai departe.

— Aş! Aici stă amanta lui.

— Ei, drăcia dracului! Ce galant sunteţi cu el, să-i daţi prilejul să tragă spada sub ochii iubitei lui! Atunci noi o să fim martorii duelului. Mi-ar fi plăcut totuşi să mă bat chiar eu. Mă furnică prin umăr.

— Dar faţa? îl întrebă Maurevel, care adăugă: Şi ea e cam mototolită.

Coconnas scoase un soi de răget.

— Drăcia dracului! făcu el. Sper că şi-a dat suflarea, altfel m-aş întoarce la Luvru să-i dau lovitura de graţie.

La Hurière bătea într-una. Curând, o fereastră de la primul etaj se deschise şi pe balcon se ivi un om îmbrăcat sumar, cu scufie de noapte pe cap şi neînarmat.

— Cine-i acolo? strigă el.

Maurevel le făcu un semn elveţienilor care se dădură

după colţul unei clădiri, în timp ce Coconnas se lipi şi el de zid.

— A, dumneavoastră sunteţi, domnule de Mouy? întrebă hangiul cu glasul lui mieros.

— Da, eu. Ce este?

— El este! murmură Maurevel, fremătând de bucurie.

— Vai, domnule – urmă La Hurière – pe ce lume trăiţi? Nu ştiţi că îl măcelăresc pe domnul amiral şi pe toţi fraţii noştri întru credinţă? săriţi-le în ajutor, repede, veniţi!

— Oh! strigă de Mouy. Bănuiam eu că s-a urzit ceva pentru noaptea asta. N-ar fi trebuit să-i las singuri pe bravii mei tovarăşi. Vin îndată, prietene, vin îndată, aşteaptă-mă!

Şi, fără să închidă fereastra, prin care răzbiră ţipetele speriate şi rugăminţile duioase ale unei femei, de Mouy îşi căută tunica, mantia şi armele.

— Coboară, coboară! murmură Maurevel, pălind de bucurie. Atenţie, voi, cei de colo! le şopti el la ureche elveţienilor.

Apucând apoi archebuza din mâinile lui Coconnas şi suflând asupra feştilei ca să se încredinţeze că e aprinsă, i se adresă hangiului, care se dăduse înapoi, spre grosul trupei:

— Ţine, La Hurière, ia-ţi archebuza!

— Ei, drăcia dracului! strigă Coconnas. Uite, şi luna iese dintr-un nor, ca să fie martoră la această minunată întâlnire. Ce n-aş da să fie aici şi Lambert Mercandon, ca să-i fie secund domnului de Mouy!

— Staţi puţin, staţi puţin! le spuse Maurevel. Domnul de Mouy face cât zece şi abia de-o să putem toţi şase să-l dăm gata! Hai, apropiaţi-vă – urmă Maurevel, făcându-le semn elveţienilor să se strecoare lângă poartă – ca să-l loviţi când iese.

— Oho! făcu Coconnas, văzând aceste pregătiri. S-ar spune că lucrurile n-au să se petreacă întocmai aşa cum mă aşteptam eu.

În aceeaşi clipă se auzi zgomotul drugului de fier de la uşă, pe care de Mouy îl trăgea. Elveţienii ieşiseră din ascunzătoare, ca să-şi ia locul lângă poartă. Maurevel şi La Hurière se apropiau în vârful picioarelor, în timp ce Coconnas, care mai păstra o urmă de nobleţe, rămase

locului, când, deodată, tânăra femeie, la care nu se mai gândea nimeni, apăru şi ea în balcon şi scoase un ţipăt înfiorător văzându-i pe elveţieni, pe Maurevel şi pe La Hurière.

De Mouy, care tocmai crăpase uşa, se opri.

— Înapoi! înapoi! strigă tânăra femeie. Văd cum sclipesc spadele şi feştila aprinsă a unei archebuze! E o capcană!

— Aha! scrâşni tânărul printre dinţi. Ia să vedem despre ce e vorba.

Şi spunând acestea, închise uşa la loc, puse iarăşi drugul, împinse zăvorul şi urcă înapoi.

De îndată ce Maurevel văzu că de Mouy nu are de gând să iasă din casă, îşi schimbă ordinea de bătaie. Elveţienii ocupară poziţie pe celălalt trotuar al străzii şi La Hurière, cu archebuza în mână, aştepta ca duşmanul să-şi facă din nou apariţia la fereastră. Aşteptarea nu-i fu prea lungă. De Mouy îşi făcu apariţia în urma a două pistoale de o lungime atât de respectabilă, încât La Hurière, care sta să ochească, se gândi pe loc că plumbii hughenotului aveau de făcut tot atâta drum până la stradă, ca şi ai lui până la balcon. „De bună seamă – îşi zise – l-aş putea ucide pe acest gentilom, dar şi el pe mine, în acelaşi timp”.

Dar cum, la urma urmei, jupân La Hurière, hangiu de felul lui, ajunsese soldat prin forţa împrejurărilor, gândul acesta îl făcu să bată în retragere şi să-şi caute un adăpost după colţul străzii Braque. Locul era destul de departe pentru ca, mai ales pe întuneric, să-l poată ochi, cu oarecari sorţi de izbândă, pe de Mouy.

De Mouy îşi roti privirea în jur şi începu să înainteze fandând, ca şi cum şi-ar fi luat poziţia pentru duel. Văzând însă că nu se întâmplă nimic, zise:

— Hei, domnule care mi-ai dat sfaturi, pare-mi-se că ţi-ai uitat archebuza la poarta mea. Hai, iată-mă! Vrei ceva de la mine?

— Elie – făcu Coconnas – viteaz, nu glumă!

— Ei bine – urmă de Mouy – prieteni ori duşmani, oricine aţi fi, nu vedeţi că aştept?

La Hurière nu scoase o vorbă. Nici Maurevel nu răspunse, iar cei trei elveţieni tăcură chitic.

Coconnas mai aşteptă o clipă, apoi văzând că nimeni nu

întreţine discuţia începută de La Hurière şi continuată de de Mouy, ieşi din locul în care se afla şi, înaintând până în mijlocul străzii, îşi scoase pălăria.

— Domnule – zise el – n-am venit aici să săvârşim o crimă, cum v-aţi putea poate închipui, ci pentru un duel... Sunt cu un duşman de-al dumneavoastră care ar vrea să lichideze în chip cavaleresc o veche neînţelegere. Ei, drăcia dracului! Dar ieşi odată, domnule de Maurevel, şi n-o mai lua la sănătoasa! Domnul primeşte lupta.

— Maurevel! exclamă de Mouy. Maurevel, ucigaşul tatălui meu! Maurevel, ucigaşul plătit de rege! Ah, pe toţi sfinţii, da! Primesc lupta!

Şi ţintindu-l pe Maurevel, care tocmai voia să bată la poarta lui de Guise după întăriri, îi găuri pălăria cu un glonţ.

La auzul împuşcăturii şi al strigătelor lui Maurevel, soldaţii care o însoţiseră pe ducesa de Nevers ieşiră împreună cu vreo trei sau patru gentilomi, urmaţi de pajii lor, şi se îndreptară spre casa amantei tânărului de Mouy.

Încă un foc de pistol, tras în mijlocul cetei, îl ucise pe soldatul care se afla chiar lângă Maurevel şi după aceea, de Mouy, nemaiavând arme – sau având cel mult arme ce nu-i puteau fi de niciun folos, căci pistoalele erau descărcate, iar duşmanii prea departe ca să-i ajungă cu spada – se trase la adăpost, în galeria din spatele balconului.

Între timp, ici-colo, ferestrele vecine începeau să se deschidă şi după cum cei dinapoia lor erau mai paşnici sau mai războinici, se închideau la loc sau arătau în rama lor, ca o droaie de copii, muschete şi archebuze.

— Aici, aici, viteazul meu Mercandon! strigă de Mouy, făcându-i semn unui bărbat mai vârstnic, care, de la o fereastră ce se deschise peste drum de palatul de Guise, căuta să desluşească ceva în această învălmăşeală.

— M-aţi chemat, domnule de Mouy? strigă bătrânul. Au ceva cu dumneavoastră?

— Cu mine, cu dumneata şi cu toţi protestanţii! Uite şi dovada!

Într-adevăr, în clipa aceea de Mouy zări archebuza lui La Hurière îndreptată spre el. Împuşcătura porni, dar tânărul avu timp să se lase în jos, şi glonţul făcu ţăndări un geam de deasupra capului său.

— Mercandon! strigă Coconnas, pe care încăierarea îl făcuse să freamăte de plăcere, uitând că are de căutat un creditor. Chemarea lui de Mouy îi aminti însă. Mercandon! Strada Chaume! Asta trebuie să fie! Aci stă! Straşnic! Acum fiecare cu omul lui.

Şi pe când oamenii ducelui de Guise sfărâmau porţile casei în care se afla de Mouy, pe când Maurevel, cu o torţă în mână, încerca să dea foc casei şi pe când porţile, odată sfărâmate, o luptă cumplită se încinse împotriva unui singur om care la fiecare lovitură de spadă dobora câte un duşman, Coconnas căuta să spargă cu un bolovan uşa lui Mercandon. Acesta, fără să-i pese că luptă de unul singur, trăgea cu archebuza de la fereastră, cum se pricepea mai bine.

Atunci întreg cartierul acesta pustiu şi cufundat în beznă fu luminat ca ziua şi începu să mişune de oameni, de parc-ar fi fost un furnicar; şase sau opt gentilomi hughenoţi, ajutaţi de prieteni şi slugi, dezlănţuiseră un atac furibund din palatul de Montmorency şi, sprijiniţi de tirul de la ferestre, începuseră să-i respingă pe oamenii lui Mourevel şi ai lui de Guise pe care, până la urmă, îi înghesuiră în zidul palatului din care ieşiseră.

Coconnas, care nu izbutise încă să sfărâme uşa lui Mercandon, deşi încerca din toate puterile, fu luat de valul celor ce se retrăgeau. Proptindu-se cu spatele de zid şi apucând spada, el începu nu numai să se apere, dar şi să atace, scoţând strigăte atât de cumplite, încât domina toată lupta. Izbi în dreapta şi în stânga, prieteni şi duşmani, până ce în jurul lui se făcu un gol mare. Pe măsură ce spada străpungea un piept, iar sângele călduţ îi împroşca mâinile şi faţa, el, cu pupilele dilatate, cu nările umflate, cu dinţii încleştaţi, câştiga teren, apropiindu-se din nou de clădirea asediată.

De Mouy, după o bătălie cumplită pe scară şi în vestibul, izbutise să iasă ca un adevărat erou din casa cuprinsă de flăcări. Cât ţinu încăierarea, el nu contenise să strige: „La mine, Maurevel! Maurevel! Unde eşti?”, batjocorindu-l cum îi venea la gură. În cele din urmă ieşi în stradă, cu o mână sprijinindu-şi amanta pe jumătate goală şi aproape leşinată şi ţinând un pumnal între dinţi. Spada lui, care scânteia pe

când o rotea deasupra capului, desena cercuri albe sau roşii, după cum luna îi poleia lama în argint sau vreo torţă făcea să lucească sângele de pe ea.

Maurevel fugise. La Hurière, împins de de Mouy, ajunsese până lângă Coconnas care, nerecunoscându-l, îl împingea cu vârful spadei, în timp ce hangiul cerşea îndurare şi dintr-o parte, şi din alta. În clipa aceea Mercandon îl zări şi după eşarfa albă îl recunoscu că e unul dintre ucigaşi.

Împuşcătura porni. La Hurière scoase un ţipăt, ridică mâinile, scăpă archebuza şi, după ce încercă să ajungă la zid ca să se sprijine, căzu cu faţa la pământ.

De Mouy se folosi de această împrejurare, se năpusti pe strada Paradis şi se făcu nevăzut.

Împotrivirea hughenoţilor fusese atât de înverşunată, încât oamenii lui de Guise, împinşi înapoi, intraseră şi ferecaseră uşile palatului, de teamă să nu fie împresuraţi şi prinşi înăuntru.

Coconnas, beat de sânge şi de tot acest freamăt, ajunsese, ca toţi cei din sud, la acest grad de excitare unde curajul se preface în nebunie, şi nu auzise, nu văzuse nimic. Băgă de seamă doar că urechile îi vuiau mai puţin, că mâinile şi faţa începuseră să i se usuce şi, aplecând vârful spadei, nu mai văzu în preajmă-i decât un singur om care zăcea cu faţa înecată într-un pârâiaş de sânge, iar de jur-împrejur case cuprinse de flăcări.

Dar răgazul îi fu scurt, căci în clipa în care voi să se apropie de omul ce zăcea la pământ, părându-i-se că e La Hurière, uşa casei, pe care zadarnic încercase să o sfărâme, cu o lovitură de bolovan, se deschise, iar bătrânul Mercandon, însoţit de fiul său şi de cei doi nepoţi, se năpusti asupra piemontezului, ce încerca tocmai să-şi vină în fire.

— Uite-l! Uite-l! strigară ei într-un singur glas.

Coconnas se afla în mijlocul străzii şi, de teamă să nu fie înconjurat de cei patru care-l atacau toţi odată, făcu un salt înapoi, sprinten ca una din acele căprioare pe care le urmărise de atâtea ori pe munte. Se trezi rezemat cu spatele de zidul palatului de Guise. Acum, pentru că nu mai putea fi luat prin surprindere, se puse din nou în gardă şi buna dispoziţie îi reveni.

— Ehe, moş Mercandon! făcu el. Nu mă mai recunoşti?

— Ah, ticălosule! strigă bătrânul hughenot. Dimpotrivă, te recunosc foarte bine; mă duşmăneşti pe mine, prietenul, tovarăşului tatălui tău?

— Şi creditorul lui, nu-i aşa?

— Da, creditorul lui, de vreme ce-o spui chiar tu.

— Ei bine – răspunse Coconnas – de aceea am şi venit. Să lichidăm socotelile.

— Pe el, legaţi-l! strigă bătrânul băieţilor care, la auzul glasului lui, se năpustiră spre zid.

— Staţi puţin! strigă râzând Coconnas. Ca să arestaţi oamenii, vă trebuie mandat de arestare şi aţi uitat să-l cereţi.

Şi zicând aceste cuvinte, Coconnas încrucişă spada cu unul dintre tineri, ce se afla cel mai aproape de el, şi la prima degajare îi reteză mâna cu spada.

Nenorocitul dădu îndărăt, urlând.

— Unul la rând! făcu Coconnas.

În aceeaşi clipă, fereastra sub care se adăpostise Coconnas se deschise scârţâind. Coconnas făcu un salt de teamă să nu fie atacat şi în partea aceea; dar în locul unui duşman, zări o femeie; şi în locul unei arme ucigaşe, căreia era gata să i se împotrivească, zări un buchet ce-i căzu la picioare.

— Ia te uită! O femeie!

O salută cu spada şi se duse să ridice buchetul.

— Ia seama, bravule catolic, ia seama! îi strigă ea.

Coconnas se ridică, dar nu destul de repede, încât pumnalul celuilalt nepot îi sfâşie mantia, zgâriindu-i umărul. Doamna scoase un strigăt ascuţit Cu un singur gest, Coconnas îi mulţumi liniştind-o, apoi se năpusti asupra nepotului care se feri în lături. La al doilea atac însă, piciorul îi alunecă în sânge. Coconnas se repezi la el cu o iuţeală de pisică sălbatică şi îi străpunse pieptul cu spada.

— Bine, bine, viteaz cavaler! îi strigă doamna. Bine, îţi trimit ajutoare!

— Nu merită să vă deranjaţi! făcu Coconnas. Mai bine uitaţi-vă la noi, dacă vă interesează, şi veţi vedea cum contele Annibal de Coconnas le vine de hac hughenoţilor.

În aceeaşi clipă, feciorul bătrânului Mercandon îşi

descarcă aproape în plin pistolul şi Coconnas se lăsă într-un genunchi.

Doamna de la fereastră scoase un ţipăt, dar Coconnas se ridică din nou. Îngenunchease doar ca să se ferească de plumbul care găurise peretele la două picioare depărtare de frumoasa care îl privea.

De la fereastra locuinţei lui Mercandon se auzi pe dată un strigăt de furie şi o bătrână, care îl recunoscuse pe Coconnas drept catolic, după crucea şi eşarfa lui albă, azvârli în el cu un ghiveci de flori, care îl nimeri deasupra genunchiului.

— Aşa da – făcu Coconnas – una îmi aruncă flori, alta ghivece! Dacă mai merge tot aşa, se vor dărâma şi casele! Mulţumesc, măicuţă, mulţumesc! strigă tânărul.

— Pleacă femeie, pleacă – zise bătrânul Mercandon – dar ai grijă de noi!

— Aşteptaţi, domnule de Coconnas, aşteptaţi – spuse tânăra doamnă – am să aduc oameni la fereastră să deschidă focul!

— Asta-i bună! exclamă Coconnas. Aici e un iad de femei; unele sunt cu mine, altele împotriva mea! Ei, drăcia dracului! Ia să isprăvim odată!

Lucrurile se schimbaseră, într-adevăr, şi era limpede că deznodământul nu mai era departe. Coconnas rănit, ce-i drept, dar cu toată vigoarea celor douăzeci şi patru de ani ai lui, deprins să mânuiască armele şi mai curând întărâtat decât slăbit de cele trei sau patru zgârieturi pe care le primise, avea înaintea lui doar pe Mercandon şi pe feciorul lui. Mercandon, un bătrân de şaizeci-şaptezeci de ani, feciorul lui, un băieţandru de şaisprezece – optsprezece ani, palid, blond şi firav. Tânărul îşi azvârlise pistolul descărcat şi deci de prisos, şi vântura tremurând o sabie, jumătate cât cea a piemontezului; tatăl, înarmat doar cu un pumnal şi cu o archebuză descărcată, striga după ajutor. La fereastră, o bătrână – mama acestui băieţandru – ţinea în mână o bucată de marmură şi se pregătea s-o arunce, în sfârşit, aţâţat dintr-o parte, de ameninţări, din cealaltă de încurajări, mândru de cele două victorii ale lui, ameţit de mirosul prafului de puşcă şi de sânge, cu chipul strălucitor în lumina flăcărilor unei case ce ardea, aprins la gândul că

luptă sub privirile unei femei a cărei frumuseţe i se păruse la fel de mare ca şi rangul, despre care n-avea nicio îndoială, Coconnas, ca ultimul dintre Horaţi, cu forţe îndoite, văzându-l pe tânăr că şovăie, se năpusti asupra lui. Încrucişă spada-i cumplită şi sângeroasă cu săbiuţa duşmanului lui. Din două lovituri i-o aruncă cât colo. Mercandon încercă atunci să-l împingă înapoi pe Coconnas, pentru ca proiectilele azvârlite de la fereastră să-l nimerească mai sigur. Coconnas, dimpotrivă, ca să zădărnicească cele două atacuri – ale bătrânului Mercandon, care încerca să-l străpungă cu pumnalul, şi al mamei tânărului, ce ar fi vrut să-i zdrobească capul cu piatra pe care se pregătea s-o arunce – îşi luă în braţe duşmanul, folosindu-l drept scut, şi îl strânse cu forţa lui Hercule, să-l sugrume, nu alta.

— Ajutor! Ajutor! striga tânărul. Îmi sfarmă pieptul! Ajutor!

Glasul i se stinse într-un horcăit înfundat şi gâtuit.

Mercandon, renunţând la ameninţări, începu să se roage:

— Iertare! Iertare, domnule de Coconnas! se tângui el. Iertare, e singurul meu copil!

— Copilul meu! Copilul meu! strigă mama. Lumina bătrâneţelor noastre! Nu-l ucideţi, domnule, nu-l ucideţi!

— Ei, nu mai spune! făcu „Coconnas, izbucnind în râs. Să nu-l ucid?! Dar el ce-a vrut să facă cu sabia şi cu pistolul?

— Domnule – continuă Mercandon, împreunându-şi mâinile – am la mine chitanţa semnată de tatăl dumneavoastră, v-o dau înapoi. Am şi zece mii de scuzi de aur, vi-i dau; am bijuteriile familiei noastre, vi le dau şi pe astea, numai nu-l ucideţi, nu-l ucideţi!

— Iar eu, dragostea mea – spuse cu jumătate de gură doamna din palatul de Guise. Şi v-o făgăduiesc!

Coconnas se gândi o clipă, apoi întrebă brusc:

— Eşti hughenot?

— Da – îngână băieţandrul.

— Atunci trebuie să mori! răspunse Coconnas, încruntându-se şi apropiind de pieptul duşmanului pumnalul ascuţit şi tăios, cu care trebuia să-l izbăvească dintre cei vii.

— Să moară? urlă bătrânul. Sărmanul meu copil! Să

moară?

Şi un strigăt de mamă răsună tot atât de jalnic şi de adânc, încât, pentru o clipă zdruncină hotărârea sălbatică a piemontezului.

— O, doamnă ducesă! strigă tatăl, întorcându-se către femeia din palatul de Guise. Puneţi o vorbă bună şi vă vom pomeni în toate rugile noastre de dimineaţă şi de seară!

— Să treacă atunci la catolicism – răspunse doamna din palatul de Guise.

— Sunt protestant – făcu băiatul.

— Atunci mori! zise Coconnas ridicând pumnalul. Mori, dacă nu vrei viaţa pe care o gură atât de frumoasă ţi-o dăruieşte!

Mercandon şi soţia lui văzură tăişul înfiorător scânteind ca un fulger deasupra fiului lor.

— Fiul meu! Olivier al meu! urla mama. Leapădă-te... leapădă-te!

— Leapădă-te, scumpul meu copil! îi strigă Mercandon, rostogolindu-se la picioarele lui Coconnas. Nu ne lăsa singuri pe pământ!

— Lepădaţi-vă toţi! strigă Coconnas. Trei suflete şi o viaţă pentru un Crez!

— Fie – făcu tânărul.

— Suntem gata! strigară Mercandon şi nevasta lui.

— În genunchi, atunci! le zise Coconnas. Fiul tău să rostească cuvânt cu cuvânt rugăciunea pe care am s-o spun eu.

Tatăl se supuse cel dintâi.

— Sunt gata – zise băiatul.

Şi îngenunche şi el.

Coconnas începu atunci să-i rostească în latineşte, cuvânt cu cuvânt, Crezul, dar fie din întâmplare, fie din calcul, tânărul Olivier îngenunchease aproape de locul unde-i zburase sabia. De îndată ce simţi că îi e la îndemână, fără a înceta să repete după Coconnas, întinse braţul s-o apuce. Coconnas prinse mişcarea, deşi se făcu că n-o vede. În clipa însă în care tânărul atingea cu vârful degetelor sale încordate mânerul sabiei, Coconnas se repezi la el şi-l doborî la pământ.

— Trădătorule! făcu el.

Şi îi înfipse pumnalul în gât.

Tânărul scoase un ţipăt, se ridică, scuturat de spasme, într-un genunchi şi se prăbuşi fără suflare.

— Ah, călăule! urlă Mercandon. Ne omori ca să ne jefuieşti cei o sută de galbeni pe care ni-i datorezi!

— Pe legea mea că nu! răspunse Coconnas. Uite dovada...

Şi zicând acestea, aruncă la picioarele bătrânului punga pe care tatăl său i-o dăduse la plecare ca să achite datoria.

— Şi uite dovada – urmă Coconnas – poftim banii!

— Şi ţie moarte! îi strigă mama de la fereastră.

— Ia seama, domnule de Coconnas, ia seama! îi spuse doamna din palatul de Guise.

Dar Coconnas nu apucă să întoarcă capul, ca să urmeze sfatul ce i se dădea sau să se ferească de cea care îl ameninţa, că un bloc greu sfâşie aerul şuierând. Căzu cu latul pe pălăria piemontezului, îi frânse spada în mână şi-l culcă pe caldarâm, uluit, năucit, ameţit, fără să mai poată auzi nici strigătul de bucurie, nici pe cel de desperare ce ţâşniseră unul din dreapta, altul din stânga.

Mercandon se năpusti cu pumnalul în mână spre Coconnas, care zăcea leşinat. Dar în aceeaşi clipă, uşa palatului de Guise se deschise, iar bătrânul, văzând scăpăratul halebardelor şi spadelor, o luă la fugă, în timp ce femeia căreia îi spusese doamna ducesă, frumoasă, de o frumuseţe înfricoşătoare în lumina flăcărilor, sclipind de nestemate şi diamante, se aplecă pe jumătate peste fereastră, strigându-le noilor veniţi şi arătându-le spre Coconnas:

— Acolo! Acolo! În faţa mea, un gentilom cu o tunică roşie. Acela, da, da, acela...

X
MOARTE, LITURGHIE SAU BASTILIA

După cum am spus, Margareta închisese din nou uşa şi se întorsese în camera ei. Dar pe când intra, tremurând toată, o zări pe Gillonne, care, cu faţa spre uşa cămăruţei,

se uita cu spaimă la urmele de sânge de pe pat, mobile şi covor.

— Vai, doamnă! exclamă ea, zărind-o pe regină. Vai, doamnă, a murit?

— Tăcere, Gillonne! făcu Margareta pe un ton care dovedea câtă importanţă avea sfatul acesta.

Gillonne tăcu.

Margareta scoase atunci din punguliţă o cheie aurită, descuie uşa cămăruţei şi i-l arătă pe tânăr.

La Mole izbutise să se ridice şi să se apropie de fereastră. Dăduse peste un pumnal, unul din acelea cum obişnuiau să poarte femeile pe atunci şi, auzind uşa, pusese mâna pe el.

— Nu vă temeţi, domnule! îi spuse Margareta. Căci jur pe sufletul meu că sunteţi în siguranţă!

La Mole se lăsă în genunchi.

— Oh, doamnă – izbucni el – sunteţi pentru mine mai mult decât o regină, o zeiţă!

— Nu vă mai frământaţi atâta, domnule – strigă Margareta – sângeraţi încă! Vai, Gillonne, ia uite cât e de palid! Ia să văd unde sunteţi rănit?...

— Doamnă – răspunse La Mole, încercând să-i arate unde simţea mai puternică durerea care-i răscolea tot trupul – cred că prima lovitură de pumnal am primit-o în umăr, a doua în piept. Celelalte răni nici nu merită să le mai iau în seamă.

— O să vedem – făcu Margareta. Gillonne, adu-mi caseta cu balsamuri!

Gillonne se supuse şi se înapoie, ţinând într-o mână caseta, iar în cealaltă un ibric de argint aurit şi nişte albituri din pânză fină de Olanda.

— Gillonne – îi zise regina – ajută-mi să-l ridic, căci şi-a pierdut toată puterea când s-a ridicat singur.

— Dar, doamnă – încercă să spună La Mole – sunt încurcat, nu pot primi să...

— Domnule – făcu Margareta – doar n-o să ne împiedicaţi să vă îngrijim: ar fi o crimă să vă lăsăm să muriţi, când vă putem salva!

— Oh! izbucni La Mole. Mai bine să mor decât să vă văd pe dumneavoastră, regina, mânjindu-vă mâinile cu sângele unui netrebnic ca mine... Oh, niciodată! Niciodată!

Şi se trase înapoi, plin de respect.

— Dar domnule – spuse zâmbind Gillonn – aţi şi pătat cu sângele dumneavoastră tot patul şi toată camera maiestăţii sale!

Margareta îşi acoperi cu pelerina rochia ei de casă de batist, stropită peste tot cu pete mici, roşiatice. Gestul acesta plin de pudoare feminină îi aminti lui La Mole că o ţinuse în braţe şi o strânsese la piept pe această regină atât de frumoasă, atât de iubită, şi gândul acesta îi îmbujoră pentru o clipă obrajii palizi.

— Doamnă – bâigui el – nu m-aţi putea lăsa în grija unui medic?

— A unui medic catolic, nu-i aşa? întrebă regina, cu o expresie pe care La Mole o înţelese, făcându-l să tresară. Nu ştiaţi – continuă regina cu un glas şi cu un zâmbet de o nespusă dulceaţă – nu ştiaţi că noi, principesele Franţei, am fost învăţate să ştim la ce sunt bune ierburile şi să facem balsamuri din ele? Căci datoria noastră de femei şi de regine a fost dintotdeauna să alinăm suferinţele? Aşa că suntem la fel de bune ca şi cei mai mari medici din lume. Cel puţin aşa spun cei ce ne laudă. N-aţi auzit de faima mea? Hai, Gillonne, la lucru!

La Mole ar fi vrut să se mai împotrivească; le spuse din nou că mai bine moare decât să lase pe regină să facă un asemenea lucru, pe care l-ar putea începe din milă şi să-l sfârşească cu dezgust. Dar împotrivirea lui nu avu altă urmare decât să-i sleiască şi ultimele puteri. Se clătină, închise ochii, capul îi căzu pe spate şi leşină a doua oară.

Margareta apucă atunci pumnalul care căzuse din mâna gentilomului, tăie repede şiretul tunicii, în timp ce Gillonne descosea, sau mai curând spinteca la rându-i cu un cuţit mânecile tunicii lui La Mole. Gillonne muie o rufă în apă curată, opri sângele ce curgea din umărul şi din pieptul tânărului, în timp ce Margareta, cu un ac de aur rotunjit la vârf, încerca rănile cu toată gingăşia şi îndemânarea de care ar fi fost în stare în asemenea împrejurare numai un om ca maestrul Ambroise Paré.

Rana de la umăr era adâncă, cea de la piept alunecase pe lângă coaste, trecând numai prin carne. Niciuna nu pătrunsese înăuntrul acestei fortăreţe naturale care fereşte

inima şi plămânii.

— Plagă dureroasă, dar nu mortală. *Acerrimum humeri vulnus, non autem lethale* – murmură frumoasa şi savanta doctoriţă. Dă-mi balsam şi pregăteşte pansamente, Gillonne.

Între timp, Gillonne, căreia regina îi dăduse aceste porunci, ştersese şi unsese cu miresme pieptul tânărului şi braţele parcă modelate după un desen antic, umerii lui cu graţie lăsaţi înapoi, precum şi gâtul umbrit de buclele bogate, ce păreau mai degrabă ale unei statui de marmură de Paros decât ale unui rănit de moarte.

— Bietul băiat! şopti Gillonne, mai atentă la pacient decât la ceea ce avea de făcut.

— Nu-i aşa că-i frumos? făcu Margareta, într-o pornire de sinceritate cu adevărat regească.

— Da, dar cred că mai bine l-am ridica şi l-am întinde pe patul de care zace rezemat, decât să-l lăsăm aşa, pe jos.

— Da – zise Margareta. Ai dreptate.

Şi cele două femei se aplecară şi, unindu-şi forţele, îl ridicară pe La Mole, întinzându-l pe o sofa mare, cu spătarul sculptat, ce se afla lângă fereastră. După aceea deschiseră fereastra ca să-i vină aer.

Mişcat din loc, La Mole se trezi şi scoase un oftat. Deschizând ochii, se simţi nespus de bine, lucru obişnuit pentru un rănit atunci când, trezindu-se la viaţă, e mângâiat de o boare răcoroasă în loc să fie mistuit de flăcări, în timp ce nările îi sunt gâdilate de parfumul balsamului, în loc să fie înţepate de mirosul călduţ şi greţos al sângelui.

Îngăimă câteva cuvinte fără şir şi Margareta îi răspunse cu un zâmbet, punându-i degetul pe buze.

În clipa aceea se auziră câteva bătăi în uşă.

— Bate cineva la uşa secretă – făcu Margareta.

— Cine să fie, doamnă? întrebă Gillonne, speriată.

— Mă duc să văd – zise Margareta. Tu rămâi lângă el şi nu-l părăsi nicio clipă.

Margareta se întoarse în cameră şi, închizând uşa în urma ei, merse s-o deschidă pe cea care dădea la rege şi la regina-mamă.

— Doamna de Sauve! exclamă ea, dându-se brusc

îndărăt, cu o expresie care dacă nu trăda spaima, trăda cel puţin ura, până într-atât e de adevărat că o femeie nu iartă niciodată altei femei că i-a luat un bărbat, chiar atunci când nu-l iubeşte. Doamna de Sauve!

— Da, maiestate! răspunse aceasta împreunându-şi mâinile.

— Dumneavoastră, aici, doamnă?! urmă Margareta, din ce în ce mai mirată, dar pe un ton mai poruncitor.

Charlotte căzu în genunchi.

— Doamnă – făcu ea – iertaţi-mă! Recunosc cât sunt de vinovată în faţa maiestăţii voastre, dar dacă aţi şti! Vina nu este numai a mea, şi un ordin special al reginei-mame...

— Ridicaţi-vă – spuse Margareta – şi pentru că nu-mi închipui că aţi venit ca să-mi cereţi iertare, spuneţi-mi despre ce e vorba!

— Doamnă – răspunse Charlotte, rămânând mai departe în genunchi, cu o privire aproape rătăcită – am venit să vă întreb dacă nu e aici!

— Aici?! Cine să fie aici? Despre cine vorbiţi, doamnă? Căci, zău, nu pricep nimic!

— Despre rege!

— Despre rege?! îl urmăriţi până şi la mine? Totuşi, ştiţi destul de bine că nu vine pe-aici!

— Ah, doamnă! urmă baroana de Sauve, fără să răspundă la toate aceste atacuri şi fără măcar să pară că le ia în seamă. Ah, de-ar fi dat Domnul să fie aici!

— Şi de ce să fie?

— Eh, Doamne Dumnezeule, pentru că hughenoţii sunt exterminaţi, doamnă, şi regele Navarei e căpetenia lor!

— Vai! strigă Margareta, apucând-o pe doamna de Sauve de mână şi silind-o să se ridice. Vai, uitasem! De altfel, nu mi-aş fi închipuit că un rege ar fi expus la aceleaşi primejdii ca şi cei de rând!

— Mai mult decât ei, doamnă, de o mie de ori mai mult! strigă Charlotte.

— La drept vorbind, doamna de Lorena mi-a dat de veste şi eu i-am spus să nu plece. Nu cumva a ieşit?

— Nu, e în Luvru. Dar e greu de găsit. Şi dacă nici aici nu e...

— Aici nu e!

— Vai! strigă doamna de Sauve, într-o izbucnire de durere. S-a sfârşit cu el, pentru că regina-mamă i-a jurat moartea!

— Moartea?! Vai! exclamă Margareta. Mă îngroziţi! E cu putinţă?!

— Doamnă – făcu doamna de Sauve, cu acea energie pe care o dă numai pasiunea – vă repet că nu se ştie unde se află acum regele Navarei.

— Dar regina-mamă unde e?

— Regina-mamă m-a trimis după domnul de Guise şi domnul de Tavannes, care erau în paraclisul ei, şi pe urmă mi-a spus să plec. Atunci, maiestate, vă rog să mă iertaţi, m-am dus la mine în cameră şi, ca de obicei, l-am aşteptat.

— Pe soţul meu, nu-i aşa? întrebă Margareta.

— N-a venit, doamnă. Atunci l-am căutat peste tot, am întrebat pe toată lumea. Un singur soldat mi-a răspuns că i se pare că l-a zărit, însoţit de soldaţii lui, cu săbiile trase din teacă, şi aceasta cu puţin înainte să fi început măcelul. Şi măcelul a început de un ceas!

— Vă mulţumesc, doamnă – răspunse Margareta – şi chiar dacă simţământul ce v-a împins să veniţi aici ar putea fi o nouă jignire pentru mine, eu tot vă mulţumesc.

— Oh, atunci iertaţi-mă, doamnă – făcu ea – şi mă voi întoarce la mine mai întâritâ pentru că m-aţi iertat, căci nu îndrăznesc să calc pe urmele dumneavoastră nici chiar de la depărtare.

Margareta îi întinse mâna.

— Eu mă duc s-o caut pe regina Caterina – zise ea. Dumneavoastră duceţi-vă în cameră. Regele Navarei se află sub ocrotirea mea. Îi sunt aliată şi-mi voi ţine făgăduiala.

— Dar dacă nu puteţi intra la regina-mamă?

— Atunci mă voi duce la fratele meu, Carol. Trebuie să-i vorbesc!

— Duceţi-vă, duceţi-vă, doamnă – adăugă Charlotte, făcându-i loc să treacă – şi Dumnezeu să călăuzească paşii maiestăţii voastre.

Margareta o porni pe culoar. Dar odată ajunsă la capăt, ea se întoarse să vadă dacă doamna de Sauve venea şi ea.

Într-adevăr, Charlotte o urma.

Regina Navarei o văzu urcând scara spre apartamentul

ei, apoi merse mai departe, spre camera reginei.

Totul luase o altă înfăţişare; în locul mulţimii aceleia de curteni agitaţi, care de obicei se înşiruiau pe două rânduri înaintea reginei, înclinându-se cu respect, Margareta nu întâlni aici decât gărzile cu halebarde înroşite şi cu veşmintele mânjite de sânge, gentilomi cu mantiile sfâşiate şi faţa neagră de praful de puşcă, sau curierii care intrau şi ieşeau; tot acest du-te-vino dădea impresia unui furnicar înspăimântător şi uriaş, ce se revărsa prin coridoarele palatului.

Margareta îşi continuă totuşi drumul şi ajunse până la anticamera reginei-mame. Dar anticamera aceasta era păzită de două rânduri de soldaţi care nu lăsau să intre decât pe cei ce cunoşteau parola.

Margareta încercă zadarnic să pătrundă prin această barieră vie. Văzu de mai multe ori uşa deschizându-se şi închizându-se şi de fiecare dată, prin crăpătură, o zări pe Caterina, pe care acţiunea o întinerea. Era atât de activă, de parcă n-ar fi avut decât douăzeci de ani. Scria şi primea scrisori, le desfăcea, dădea ordine, adresa unora câte un cuvânt, altora câte un zâmbet, şi cei cărora le zâmbea cu mai multă prietenie erau tocmai cei mai plini de praf şi sânge.

Peste vacarmul din Luvru, care vuia de tot felul de zvonuri înspăimântătoare, se auzeau tot mai des pocniturile de archebuze din stradă.

— N-am să pot ajunge la ea niciodată – îşi spuse Margareta, după trei încercări zadarnice pe lângă halebardieri. Mai bine m-aş duce să-l caut pe fratele meu, decât să-mi pierd vremea pe aici.

În clipa aceea trecu domnul de Guise: tocmai îi vestise reginei moartea amiralului, şi acum se întorcea la locul măcelului.

— Vai, Henric! exclamă Margareta. Unde e regele Navarei?

Ducele o privi cu un zâmbet uimit. Se înclină şi, fără să-i răspundă, ieşi însoţit de soldaţii lui.

Margareta alergă după un căpitan ce tocmai ieşea din Luvru şi care le dăduse ordin soldaţilor lui să-şi încarce archebuzele.

— Regele Navarei – întrebă ea – domnule, unde e regele Navarei?

— Nu ştiu, doamnă – răspunse acesta – eu nu fac parte din garda maiestăţii sale.

— Ah, dragul meu René! exclamă Margareta, recunoscându-l pe meşterul de parfumuri al reginei. Dumneata erai... vii de la mama... ştii poate ce s-a întâmplat cu soţul meu?

— Maiestatea sa regele Navarei nu este prietenul meu, doamnă... N-ar fi trebuit să uitaţi aceasta. Se spune chiar – adăugă el cu o grimasă care aducea mai degrabă a rânjet decât a zâmbet – se spune chiar că îndrăzneşte să mă învinuiască că i-am otrăvit mama, în complicitate cu maiestatea sa regina Caterina.

— Nu! Nu! exclamă Margareta. Să nu crezi aşa ceva, bunul meu René!

— Oh, puţin îmi pasă, doamnă! răspunse meşterul. Nici regele Navarei şi nici ai lui nu mai sunt de temut în clipa de faţă.

Şi zicând acestea, îi întoarse spatele Margaretei.

— Oh! Domnule de Tavannes! Domnule de Tavannes! strigă ea. Un cuvânt, doar un cuvânt, vă rog!

Tavannes, care tocmai trecea, se opri.

— Unde este Henric de Navara? îl întrebă Margareta.

— Pe legea mea – răspunse el cu glas tare – cred că cutreieră oraşul cu domnii d'Alençon şi Condé. Apoi, coborî glasul ca numai Margareta să-l audă: Frumoasă doamnă – îi spuse el – dacă vreţi să-l vedeţi pe cel în locul căruia mi-aş da viaţa ca să fiu, băteţi la uşa sălii de arme a regelui.

— Oh, îţi mulţumesc, Tavannes! făcu Margareta, care din tot ceea ce îi spusese acesta nu reţinuse decât ceea ce o interesa. Îţi mulţumesc. Mă duc. Şi se îndreptă într-acolo, degrabă, murmurând: Vai, după făgăduiala pe care i-am făcut-o, şi după felul cum s-a purtat cu mine când nerecunoscătorul acela de Henric s-a ascuns în cămăruţă, nu-l pot lăsa să piară.

Bătu la uşa apartamentelor regelui, dar înăuntru se aflau două companii de soldaţi.

— Nu se poate intra la rege – spuse ofiţerul, tăindu-i calea.

— Nici eu? întrebă Margareta.

— Ordinul e general.

— Eu, regina Navarei, eu, sora lui!

— Consemnul meu nu îngăduie nicio excepţie, doamnă; vă rog să mă iertaţi.

Şi ofiţerul închise uşa la loc.

— Vai, e pierdut! exclamă Margareta, văzând aceste feţe înspăimântătoare care, când nu clocoteau de ură, păreau în schimb neînduplecate. Da, da, înţeleg totul... s-au slujit de mine ca de o momeală... eu sunt capcana în care i-au prins şi i-au ucis pe hughenoţi... Ah! Am să intru, chiar de-ar fi să mor!

Şi Margareta începu să alerge ca ieşită din minţi prin coridoare şi galerii, când, trecând prin faţa unei uşiţe, auzi dintr-odată un cântec lin şi atât de monoton, că părea aproape lugubru. Era un psalm calvin pe care îl cânta un glas tremurat, în încăperea de alături.

— Doica regelui, fratele meu, buna Medelon... e aici! exclamă Margareta, lovindu-se peste frunte, străfulgerată de un gând. E aici... Dumnezeule al creştinilor, ajută-mă!

Şi plină de nădejde, Margareta bătu încetişor la uşiţă.

Într-adevăr, după ce Margareta îi dăduse de veste, după ce stătuse de vorbă cu René şi după ce plecase de la regina-mamă, cu toată împotrivirea căţeluşei Phebe, care, ca un geniu bun, voise să-l oprească, Henric de Navara întâlnise câţiva gentilomi catolici. Aceştia, sub cuvânt că vor să-i acorde toate onorurile, îl conduseră înapoi în apartamentul lui. Aici îl aşteptau vreo douăzeci de hughenoţi veniţi la tânărul principe. Dar odată ajunşi la el, nu mai voiau să plece, atât de puternică era presimţirea acestei nopţi fatale. Era o presimţire ce plutea de câteva ceasuri deasupra Luvrului. Şi zăboviseră aici, fără ca cineva să încerce să le tulbure şederea. Într-un târziu, când se auzi prima bătaie de clopot la Saint-Germain-l’Auxerrois, care răsuna în toate inimile ca un dangăt al morţii, Tavannes intră şi într-o tăcere mormântală îl anunţă pe Henric că regele Carol al IX-lea vrea să-i vorbească.

Nu era chip să se împotrivească; de altfel, nimănui nu i-ar fi trecut prin cap aşa ceva. Plafoanele, galeriile şi coridoarele Luvrului se auzeau scârţâind sub pasul

soldaţilor adunaţi, în număr de aproape două mii, prin curţile şi apartamentele palatului. După ce şi-a luat rămas bun de la prietenii pe care n-avea să-i mai vadă, Henric îl urmă pe Tavannes, care îl conduse într-o mică galerie de lângă apartamentele regelui. Aici îl lăsă singur, fără arme şi cu sufletul plin de nelinişte.

Regele Navarei trăi astfel, clipă de clipă, două ceasuri ucigătoare. Asculta cu o spaimă tot mai mare toaca şi ecoul focurilor de archebuză, privea printr-o ferăstruie, şi în lumina văpăilor şi a torţelor, îi vedea pe fugari şi pe ucigaşi; dar nu înţelegea nimic din strigătele ucigaşilor şi din ţipetele deznădăjduite ce-i ajungeau la urechi. În sfârşit, din toate acestea nu putea să bănuiască îngrozitoarea dramă ce se petrecea, deşi pe Carol al IX-lea, pe regina-mamă şi pe ducele de Guise îi cunoştea atât de bine.

Henric era înzestrat nu cu curaj fizic, ci cu forţă morală; deşi îi era teamă de primejdie, el o înfrunta zâmbind, dar primejdia de pe câmpul de luptă, sub cerul liber şi la lumina zilei, primejdia înfruntată de faţă cu toţi şi însoţită de cântecul strident al trompetelor, de glasul surd şi răsunător al tobelor... Dar aici era fără arme, singur, închis, părăsit în această penumbră, prin care n-ar fi putut zări nici măcar duşmanul ce s-ar fi strecurat până la el, precum nici tăişul ce-ar fi vrut să-l ucidă. Aceste două ceasuri au fost pentru Henric cele mai crude poate din toată viaţa lui. Când era vacarmul mai mare şi Henric începea să înţeleagă că de bună seamă era vorba de un măcel organizat, un căpitan veni după el şi-l conduse printr-un coridor la apartamentele regelui. Uşa se deschise şi apoi se închise la loc, în urma lor, ca prin farmec. Căpitanul îl introduse apoi pe Henric la Carol al IX-lea, în sala de arme.

Când intrară, regele şedea într-un fotoliu mare, cu mâinile sprijinite pe cele două braţe ale acestuia, şi cu capul căzut în piept. Auzind zgomotul făcut de cei doi, Carol ridică capul şi Henric îi văzu fruntea năpădită de broboane mari de sudoare.

— Bună seara, Henriot – îi zise tăios tânărul rege. La Chastre, lasă-ne singuri!

Căpitanul se supuse.

Se aşternu o Clipă de tăcere apăsătoare.

În acest răstimp, Henric privi în jur cu nelinişte şi văzu că era singur cu regele.

Carol al IX-lea se ridică brusc.

— Drăcia dracului! exclamă el, dându-şi peste cap părul blond de pe frunte cu un gest iute şi ştergându-se de sudoare. Nu-i aşa că-ţi pare bine că eşti aici, cu mine, Henriot?

— Bineînţeles, sire – răspunse regele Navarei – am fost întotdeauna fericit să mă aflu lângă maiestatea voastră.

— Mai fericit decât să fii dincolo? reluă Carol al IX-lea, urmărindu-şi mai degrabă gândul ce-l preocupa decât răspunzându-i lui Henric pentru complimentul pe care i-l făcuse.

— Sire, nu pricep nimic – răspunse Henric.

— Priveşte, şi ai să pricepi.

Dintr-o mişcare, Carol al IX-lea se îndreptă sau mai degrabă făcu un salt la fereastră. Şi, trăgându-l după sine pe cumnatul lui, care era din ce în ce mai înspăimântat, îi arătă umbrele înfricoşătoare ale ucigaşilor, care pe puntea unui vas îşi măcelăreau sau înecau, una după alta, victimele.

— Dar, pentru Dumnezeu – strigă Henric alb ca varul – ce se petrece oare în noaptea asta?

— În noaptea asta, domnule – îi răspunse Carol al IX-lea – voi fi descotorosit de toţi hughenoţii. Vezi acolo, deasupra palatului Bourbon, fumul şi flăcările acelea? Sunt fumul şi flăcările care mistuie casa amiralului. Vezi trupul acela pe care nişte buni catolici îl târăsc pe o saltea ruptă? E trupul ginerelui amiralului, cadavrul lui Téligny, prietenul tău.

— Vai, dar ce înseamnă asta? exclamă regele Navarei, căutând zadarnic la cingătoare mânerul pumnalului şi tremurând de ruşine şi de mânie, căci simţea că în acelaşi timp e şi batjocorit, şi ameninţat.

— Asta înseamnă – strigă mânios Carol al IX-lea fără vreo altă introducere şi galben la faţă ca ceara – asta înseamnă că nu mai vreau picior de hughenot pe lângă mine. Ai înţeles, Henric? Sunt sau nu eu regele? Sunt sau nu eu stăpânul?

— Dar, maiestatea voastră...

— Maiestatea mea ucide şi măcelăreşte la ora asta tot ce

nu este catolic, aşa că asta îi e voia. Eşti catolic? strigă Carol, a cărui mânie creştea necontenit, ca un flux înspăimântător.

— Sire – răspunse Henric – amintiţi-vă cuvintele voastre: „Ce mă interesează religia celui care mă slujeşte bine!”

— Ha-ha-ha! făcu Carol, izbucnind într-un râs sinistru. Să-mi amintesc cuvintele mele, spui tu, Henric! Verba volant, cum obişnuieşte să spună sora mea Margot. Dar toţi ăştia... priveşte! adăugă el, arătând cu degetul înspre oraş. Toţi ăştia nu m-au slujit întotdeauna cu credinţă? Nu erau ei viteji în luptă, sfetnici înţelepţi şi întotdeauna devotaţi? Toţi mi-au fost supuşi de folos, dar sunt hughenoţi, şi eu nu mai vreau decât catolici.

Henric rămase mut.

— Aşa că, înţelege odată, Henriot! strigă Carol al IX-lea.

— Am înţeles, sire.

— Ei bine...

— Ei bine, sire, nu văd de ce-ar face regele Navarei ce n-au făcut atâţia gentilomi sau oameni de rând. Căci, la urma urmei, dacă toţi nefericiţii aceştia mor, este pentru că şi lor li s-a propus ceea ce îmi propune mie maiestatea voastră şi pentru că nu au primit, după cum nici eu nu primesc.

Carol îl apucă pe tânărul principe de braţ şi, ţintuindu-l cu o privire în care moleşeala se schimba puţin câte puţin într-o bucurie sălbatică, spuse:

— Ah! Îţi închipui că m-am ostenit măcar să le ofer liturghia ălora care sunt ucişi acolo?

— Sire – făcu Henric, trăgându-şi braţul – maiestatea voastră nu va muri oare în credinţa strămună?

— Ei drăcie, sigur că da! Dar tu?

— Ei bine, sire, şi eu – răspunse Henric.

Carol scoase un urlet furios şi apucă tremurând archebuza de pe masă. Henric, lipit de tapiţerie, cu fruntea brobonită de sudoarea spaimei, dar calm în aparenţă, datorită stăpânirii lui de sine, nu scăpă niciuna din mişcările dezlănţuitului monarh, rămânând împietrit, cu acea privire stupefiată a păsării hipnotizate de şarpe.

Carol îşi încărcă archebuza şi, orbit de furie, izbi cu piciorul în pământ.

— Primeşti liturghia? îi strigă el lui Henric, luându-i ochii

cu strălucirea armei ucigaşe.

Henric rămase mut.

Carol al IX-lea trânti cea mai cumplită înjurătură ce a ieşit vreodată din gura unui om, de se cutremurară bolţile Luvrului şi, din galben cum era, se făcu alb ca varul.

— Moarte, liturghie sau Bastilia! răcni el, ţintind archebuza spre regele Navarei.

— Vai, sire – strigă Henric – vreţi să mă ucideţi pe mine, fratele vostru?!

Henric, înzestrat cu acea iscusinţă neasemuită, una din cele mai mari însuşiri ale minţii sale, ocolise răspunsul pe care i-l cerea Carol al IX-lea; pentru că, de bună seamă, dacă răspunsul ar fi fost negativ, Henric ar fi fost mort.

Şi aşa, după cum furiei ajunsă la culme îi urmează, pe dată, reacţia, Carol al IX-lea nu i-a mai repetat prinţului de Navara întrebarea şi, după o clipă de şovăială, în răstimpul căreia scoase un geamăt surd, se îndreptă spre fereastra deschisă şi ţinti într-un om ce alerga pe trotuarul celălalt.

— Trebuie totuşi să ucid pe cineva! strigă Carol al IX-lea, palid ca un cadavru şi cu ochii injectaţi de sânge.

Şi, descărcându-şi archebuza, doborî pe omul care alerga.

Henric scoase un geamăt.

Atunci, cuprins de un zel înspăimântător, Carol al IX-lea începu să încarce şi să tragă într-una, scoţând strigăte de bucurie ori de câte ori nimerea.

„S-a isprăvit cu mine – îşi zise regele Navarei – când n-o să mai aibă în cine să tragă, o să mă ucidă pe mine!”

— Ei bine! se auzi deodată un glas în spatele celor doi principi. S-a terminat?

Era Caterina de Medicis, care tocmai intrase pe nesimţite, o dată cu ultima detunătură a archebuzei.

— Da’ de unde, mii de trăsnete! urlă Carol al IX-lea, aruncându-şi archebuza cât colo. Nu, nu vrea, încăpăţânatul...

Caterina nu scoase un cuvânt. Îşi întoarse încet privirea spre locul unde se afla Henric. Acesta stătea încremenit, ca şi chipurile de pe tapiţeria de care se sprijinea. Îşi îndreptă apoi privirea iarăşi spre Carol, dar parc-ar fi vrut să spună: „Atunci de ce mai trăieşte?...”

— Trăieşte... trăieşte... – murmură Carol al IX-lea, care tălmăcea prea bine înţelesul acestei priviri şi care răspundea, după cum se vede, fără greş. Trăieşte, pentru că... mi-e rudă...

Caterina zâmbi.

Henric prinse acest zâmbet şi pricepu că lupta trebuie s-o dea mai ales cu Caterina.

— Doamnă – îi spuse el – de la dumneavoastră se trag toate, văd bine, şi nu de la cumnatul meu Carol; a dumneavoastră a fost ideea de a mă atrage într-o cursă; dumneavoastră aţi făcut din Margareta o momeală care să ne piardă pe toţi; dumneavoastră m-aţi despărţit de soţia mea, ca să nu trebuiască să mă vadă răpus sub ochii ei.

— Da, dar asta nu se va întâmpla niciodată! strigă un glas, gâfâitor şi înflăcărat, pe care Henric îl recunoscu numaidecât; Carol al IX-lea tresări de uimire auzindu-l, iar Caterina de furie.

— Margareta! făcu Henric.

— Margot! făcu Carol al IX-lea.

— Fiica mea! îngână Caterina.

— Domnule – i se adresă Margareta lui Henric – ultimele dumneavoastră cuvinte erau o acuzaţie împotriva mea; şi a fost, deopotrivă, drept şi nedrept; a fost drept, pentru că n-am ştiut că mergeţi la pieire; eu, însă, domnule, aşa cum mă vedeţi, am scăpat printr-o întâmplare; poate pentru că mama mea a uitat de mine; dar de cum am auzit că sunteţi în primejdie, mi-am adus aminte de datoria mea. Şi datoria unei soţii este aceea de a împărtăşi soarta soţului ei. Dacă veţi fi exilat, domnule, vă voi urma în exil; dacă veţi fi întemniţat, cer să fiu şi eu închisă; dacă veţi fi ucis, am să mor şi eu.

Şi întinse lui Henric mâna pe care acesta o prinse, dacă nu cu dragoste, cel puţin cu recunoştinţă.

— Ah, Margot, sărmană Margot! făcu Carol al IX-lea. Mai bine i-ai spune să treacă la catolicism!

— Sire – răspunse Margareta, cu acea demnitate aleasă atât de firească ei – sire, pentru dumneavoastră vă rog, nu-i cereţi unui principe al casei voastre să fie laş!

Caterina se uită cu tâlc la Carol al IX-lea.

— Frate! strigă Margareta, care pricepea la fel de bine ca

şi Carol al IX-lea ce înţeles aveau aceste căutături înspăimântătoare ale Caterinei. Frate, gândeşte-te, tu mi l-ai dat de soţ!

Prins între privirea poruncitoare a Caterinei şi privirea rugătoare a Margaretei ca între două principii opuse, Carol al IX-lea rămase o clipă în cumpănă. În cele din urmă, spuse:

— La drept vorbind, doamnă – făcu el, plecându-se la urechea Caterinei – Margot are dreptate: Henriot îmi este cumnat.

— Da – răspunse Caterina, apropiindu-se şi ea de urechea fiului ei – da... dar dacă n-ar fi?

XI
MĂCEŞUL DIN CIMITIRUL INOCENŢILOR

Ajunsă în apartamentul ei, Margareta se strădui în zadar să ghicească ce anume îi şoptise Caterina de Medicis lui Carol al IX-lea, şi care putuse să pună capăt cumplitei judecăţi de care ţinea viaţa sau moartea unui om.

Dimineaţa, un timp îl îngriji pe La Mole, pe urmă încercă să dezlege taina pe care mintea ei n-o putea pătrunde.

Regele Navarei rămăsese prizonier în Luvru. Hughenoţii erau vânaţi mai mult ca oricând. După o noapte de groază, urmase o zi de măceluri şi mai dezgustătoare. Clopotele nu mai sunau alarma, ci chemau la slujbă, iar glasul vesel al clopotelor, ce răsuna în mijlocul văpăilor şi măcelului, era poate mai trist acum, în bătaia soarelui, decât fusese în întuneric dangătul din noaptea trecută. Dar mai era ceva. Se întâmplase un lucru ciudat: un măceş care înflorise primăvara şi care, ca de obicei, îşi scuturase podoaba înmiresmată în iunie, înflorise din nou peste noapte. Catolicii, care vedeau în aceasta o minune şi făcând-o cunoscută îl luau pe Dumnezeu drept complice al lor, porneau în procesiune, cu cruci şi prapuri în frunte, spre cimitirul Inocenţilor, unde înflorise măceşul. Această pretinsă consfinţire a măcelului avu darul să îndoiască

setea ucigaşilor. Şi pe când oraşul continua să fie pretutindeni – pe orice stradă, la fiecare colţ, în fiecare piaţă – martorul unor scene deznădăjduite, Luvrul se şi transformase într-o groapă comună a tuturor protestanţilor ce se aflau în el în clipa când s-a dat semnalul. Doar regele Navarei, principele de Condé şi La Mole rămăseseră în viaţă.

Liniştită în privinţa lui La Mole, ale cărui răni, aşa cum bănuise chiar în ajun, erau grele dar nu mortale. Margareta nu mai era chinuită decât de un singur gând: să salveze viaţa soţului ei, aflată încă în primejdie. De bună seamă, primul simţământ care pusese stăpânire pe inima ei fusese de milă sinceră faţă de omul căruia – aşa cum spusese însuşi bearnezul – îi jurase, dacă nu să-l iubească, să-i fie cel puţin aliată. Dar după acest simţământ, altul mai puţin neprihănit îşi făcuse loc în inima ei. Margareta era ambiţioasă şi căsătorindu-se cu Henric de Bourbon credea că va ajunge aproape sigur regină. Navara era hărţuită pe de o parte de regii Franţei, pe de alta de cei ai Spaniei, care izbutiseră să cucerească, fâşie cu fâşie, jumătate din teritoriul ei. Dacă Henric de Bourbon îndreptăţea speranţele ce se puseseră în curajul său în puţinele împrejurări când trăsese sabia din teacă, Navara putea deveni un adevărat regat, având ca supuşi pe hughenoţii Franţei. Datorită spiritului ei ascuţit şi atât de luminat, Margareta prevăzuse şi calculase toate acestea. Dacă îl pierdea pe Henric, nu pierdea doar un soţ, ci şi un tron.

Stătea dusă pe gânduri, când, deodată, auzi bătăi în uşa de la coridorul secret. Tresări, pentru că numai trei persoane foloseau uşa aceea: regele, regina-mamă şi ducele d’Alençon. Crăpă uşa cămăruţei, le făcu semn lui Gillonne şi La Mole să tacă şi se duse să deschidă.

Era ducele d’Alençon.

Tânărul nostru se făcuse nevăzut încă din ajun.

O clipă, Margareta se gândi să-i ceară să intervină pe lângă rege în favoarea Navarei; dar un alt gând, un gând înfiorător, o opri. Căsătoria se făcuse împotriva voinţei acestuia. Francisc nu-l putea suferi pe Henric şi dacă se arătase neutru faţă de burghez, fusese pentru că, după părerea lui, Henric şi Margareta rămăseseră străini unul

faţă de altul. Aşadar, orice semn de interes din partea ei pentru Henric, în loc să înlăture, n-ar fi făcut altceva decât să-i apropie şi mai mult de piept cele trei pumnale care îl ameninţau.

Aşa încât, văzându-l pe tânărul prinţ, Margareta se înfioră mai mult chiar decât dacă în locul acestuia ar fi apărut regele sau regina-mamă. De altfel, după înfăţişarea lui, nu s-ar fi putut spune că în oraş şi în Luvru se petrecea ceva neobişnuit. Prinţul era, ca de obicei, elegant. Hainele şi rufăria lui răspândeau acel parfum pe care Carol al IX-lea nu putea să-l sufere, dar pe care ducele de Anjou şi el îl foloseau din abundenţă.

Numai un ochi încercat ca al Margaretei ar fi putut băga de seamă că deşi era mai palid ca de obicei – iar degetele mâinilor sale, atât de frumoase şi atât de îngrijite, ca de femeie, îi tremurau uşor – prinţul păstra totuşi în adâncul inimii lui o bucurie tainică.

Intră ca de obicei. Se apropie de sora lui s-o sărute. Dar în loc să-i întindă obrajii, aşa cum ar fi făcut-o dac-ar fi fost regele Carol al IX-lea sau ducele de Anjou, Margareta se aplecă şi îi întinse fruntea.

Ducele d’Alençon scoase un suspin şi-şi lipi buzele palide de fruntea Margaretei.

Apoi, aşezându-se, începu să-i povestească surorii sale întâmplările sângeroase de peste noapte; sfârşitul lent şi înfiorător al amiralului, moartea fulgerătoare a lui Téligny care, străpuns de un plumb, îşi dăduse duhul pe loc. Din când în când, se oprea, stăruia şi se complăcea să descrie amănuntele sângeroase ale nopţii, dovedind acea patimă pentru sânge atât de caracteristică lui şi celor doi fraţi ai săi. Margareta îl lăsă să vorbească.

În sfârşit, după ce isprăvi ce avea de spus, tăcu.

— Nu-i aşa, frate dragă, că n-ai venit doar ca să-mi istoriseşti toate astea? îl întrebă Margareta.

Ducele d’Alençon zâmbi.

— Mai ai să-mi spui ceva?

— Nu – răspunse ducele – aştept.

— Şi ce aştepţi?

— Nu mi-ai spus tu, scumpa mea Margareta – reîncepu ducele apropiindu-şi fotoliul de cel al surorii sale – nu mi-ai

spus tu că te-ai căsătorit cu regele Navarei împotriva voinţei tale?

— Da, fără îndoială. Nu-l cunoşteam pe principele de Béarn atunci când mi-a fost propus ca soţ.

— Şi nu mi-ai spus tu că de când l-ai cunoscut, n-ai simţit niciun pic de dragoste pentru el?

— E adevărat, aşa ţi-am spus.

— Şi nu găseai tu că această căsătorie e nenorocirea ta?

— Dragul meu Francisc – zise Margareta – când o căsătorie nu-ţi aduce fericirea cea mare, aduce aproape întotdeauna durerea cea mare.

— Ei bine, scumpa mea Margareta, cum îţi spuneam, aştept.

— Dar ce aştepţi? Spune-mi!

— Să te văd veselă.

— Şi de ce m-aş bucura?

— De prilejul acesta neaşteptat de a fi iarăşi liberă.

— Liberă? urmă Margareta, care voia să-l facă pe prinţ să-şi dezvăluie toate gândurile.

— Liberă, bineînţeles. Vei fi despărţită de regele Navarei.

— Despărţită? făcu Margareta, ţintuindu-l pe tânăr cu privirea.

Ducele d'Alençon încercă să-i înfrunte privirea, dar curând trebui să se uite în altă parte, stânjenit.

— Despărţită! repetă Margareta. Eh, frate dragă, îmi pare tare bine că aduci vorba serios despre asta; şi cum vor face să ne despartă?

— Păi – murmură ducele – Henric e hughenot.

— Fără îndoială, dar nici nu şi-a ascuns religia. Asta se ştia când ne-au căsătorit.

— Da, surioară – făcu ducele, lăsând să-i scape o licărire de bucurie – dar ce-a făcut Henric de când v-aţi căsătorit?

— Tu, Francisc, ştii mai bine ca oricine, pentru că aproape tot timpul a fost în tovărăşia ta, ba la vânătoare, ba la jocuri.

— Ziua, da – făcu ducele – ziua, dar noaptea?

Margareta tăcu şi de astă dată lăsă ea ochii în jos.

— Noaptea? urmă ducele d'Alençon. Noaptea?

— Ei bine? întrebă Margareta, dându-şi seama că trebuia să răspundă ceva.

— Ei bine, şi le-a petrecut la doamna de Sauve.

— De unde ştii? izbucni Margareta.

— Ştiu, pentru că aveam interes să ştiu – răspunse tânărul prinţ, pălind şi smucindu-şi dantela de la mâneci.

Margareta începea să înţeleagă ce anume îi şoptise Caterina lui Carol al IX-lea, dar se făcu că nu ştie nimic.

— De ce-mi spui asta, frate? îl întrebă ea cu prefăcută melancolie. Ca să-mi aminteşti că nimeni dintre cei de aici nu mă iubeşte şi nu ţine la mine? Nici chiar cei pe care natura mi i-a dat să mă ocrotească şi nici cel pe care Biserica mi l-a dat ca soţ?

— Eşti nedreaptă – se grăbi să-i spună ducele d'Alençon, apropiindu-şi mai mult fotoliul de cel al surorii lui. Eu te iubesc şi te ocrotesc.

— Frate dragă – făcu Margareta, privindu-l ţintă. Ai să-mi spui ceva din partea reginei-mamă?

— Eu? Te înşeli, surioară, îţi jur. Ce te face să crezi aşa ceva?

— Cred asta, pentru că sfărâmi prietenia ce te leagă de soţul meu şi pentru că trădezi cauza regelui Navarei!

— Cauza regelui Navarei?! făcu ducele d'Alençon uluit.

— Da, fără îndoială. Ascultă, Francisc, să vorbim deschis. De zeci de ori aţi ajuns la concluzia că niciunul din voi doi nu se poate înălţa sau rămâne în picioare fără sprijinul celuilalt. Această alianţă...

—... a devenit cu neputinţă, surioară – o întrerupse ducele.

— Şi de ce?

— Pentru că regele are anumite planuri în privinţa soţului tău. Ah, iartă-mă, spun soţul tău, greşesc; voiam să spun Henric de Navara! Mama noastră a ghicit totul. M-am alăturat hughenoţilor, pentru că i-am crezut în graţia regelui. Dar iată că hughenoţii sunt măcelăriţi şi în opt zile n-o să rămână nici cincizeci în tot regatul. I-am întins mâna regelui Navarei pentru că era... soţul tău. Dar iată că nu mai e. Eh, ce-ai de spus tu, care eşti nu numai cea mai frumoasă femeie din Franţa, dar şi mintea cea mai luminată din regat?

— Spun doar atât – răspunse Margareta – îl cunosc eu pe fratele nostru Carol. L-am văzut ieri într-unul din accesele

lui de furie, care-i scurtează viaţa cu câte zece ani; şi mai spun că, din nenorocire, crizele astea au început să se repete destul de des, ceea ce înseamnă că, după toate probabilităţile, fratele nostru Carol nu mai are mult de trăit. În sfârşit, mai am de spus că regele Poloniei a murit şi se pune serios problema ca în locul lui să fie ales un principe al Franţei, şi mai vreau să spun, în sfârşit, că în astfel de împrejurări nu-i tocmai nimerit să-ţi părăseşti aliaţii care, în clipe grele, îţi pot veni în ajutor, aducând sprijinul unui popor şi al unui regat.

— Dar tu – strigă ducele – nu mă trădezi oare şi mai mult atunci când, în locul fratelui tău, preferi un străin?

— Ce vrei să spui, Francisc? Cum te trădez şi cu ce?

— L-ai rugat ieri pe rege să-i cruţe viaţa regelui Navarei?

— Ei şi? întrebă Margareta, cu o prefăcută candoare.

Ducele se ridică brusc, dădu ocol încăperii cu un aer rătăcit, apoi se întoarse şi îi luă mâna Margaretei.

Mâna ei era ţeapănă şi rece ca gheaţa.

— Rămâi cu bine, surioară – zise el – n-ai vrut să mă înţelegi, tu ai să porţi vina tuturor nenorocirilor ce se vor abate asupra ta.

Margareta păli, dar rămase locului. Îl lăsă să plece fără să facă vreun gest de a-l reţine. Dar nu ieşi bine pe coridor că se şi întoarse din drum.

— Ascultă, Margareta – zise el – am uitat să-ţi spun ceva: mâine, la ceasul ăsta, regele Navarei va fi mort.

Margareta scoase un ţipăt; căci gândul că ea era unealta unei crime îi pricinui o spaimă pe care nu şi-o putu stăpâni.

— Şi tu n-ai să împiedici moartea aceasta? îi spuse ea. N-ai să-i scapi viaţa celui mai bun şi mai credincios aliat al tău!

— Începând de ieri, aliatul meu nu mai e regele Navarei.

— Dar cine atunci?

— Domnul duce de Guise. Exterminându-i pe hughenoţi, el devine rege al catolicilor.

— Şi tocmai fiul lui Henric al II-lea îl recunoaşte drept rege pe un duce de Lorena!...

— Azi ai o zi proastă, Margareta, văd că nu pricepi nimic.

— Trebuie să mărturisesc că încerc zadarnic să-ţi citesc gândurile.

— Surioară, eşti dintr-o casă la fel de bună ca şi doamna principesă de Porcian, iar de Guise nu e mai nemuritor decât regele Navarei. Ei bine, Margareta! Să luăm acum trei ipoteze, toate trei posibile; prima, că fratele mai mic al regelui ar fi ales rege al Poloniei; a doua, că m-ai iubi la fel de mult cum te iubesc şi eu; ei bine, eu sunt rege al Franţei, iar tu... iar tu... regină a catolicilor.

Margareta îşi ascunse capul în mâini, uluită de puterea de pătrundere a acestui adolescent pe care nimeni de la curte nu-l socotea o minte prea luminată.

— Dar – îl întrebă ea după o clipă de tăcere – nu cumva eşti gelos pe domnul duce de Guise, aşa cum eşti pe regele Navarei?

— Ce-a fost, a fost – răspunse ducele d'Alençon cu un glas surd. Şi dacă am avut pentru ce să fiu gelos pe ducele de Guise, ei bine, am fost.

— Un singur lucru ar putea împiedica planul acesta frumos să izbutească.

— Care?

— Nu-l mai iubesc pe ducele de Guise.

— Atunci pe cine iubeşti?

— Pe nimeni.

Ducele d'Alençon se uită la Margareta cu uimirea celui care, la rândul lui, nu pricepe nici el nimic şi ieşi, scoţând un suspin şi apăsându-şi fruntea, gata să-i plesnească de durere, cu mâna lui îngheţată.

Margareta rămase singură, pe gânduri. Începea să vadă clar şi precis, cum stăteau lucrurile; regele îşi dăduse îngăduinţa pentru noaptea sfântului Bartolomeu, iar regina Caterina şi ducele de Guise o înfăptuiseră. Ducele de Guise şi ducele d'Alençon urmau să se alieze pentru a trage foloase cât mai mari. Moartea regelui Navarei trebuia să fie urmarea firească a acestei mari nenorociri. Odată regele Navarei mort, ei ar fi pus mâna pe regatul lui. Cât despre Margareta, ea ar fi rămas văduvă, fără tron, fără putere şi fără vreo altă perspectivă decât mănăstirea, unde n-ar fi avut parte nici de trista suferinţă de a-şi plânge un soţ, căci Henric nu-i fusese niciodată soţ.

Astfel stăteau lucrurile când regina Caterina trimise s-o întrebe dacă nu voia să ia şi ea parte, alături de toată

curtea, la un pelerinaj la măceşul din cimitirul Inocenţilor.

În prima clipă Margareta se gândi să refuze să se alăture acestui cortegiu. Dar gândul că, mergând, ar putea afla ceva despre soarta regelui Navarei, o făcu să primească. Trimise vorbă că dacă voiau să-i pregătească şi ei un cal, le va întovărăşi cu plăcere pe maiestăţile lor.

După cinci minute, un paj veni să anunţe că tot cortegiul nu aşteaptă decât ca ea să coboare. Margareta îi făcu semn cu mâna Gillonnei să aibă grijă de rănit şi coborî.

Regele, regina-mamă, Tavannes şi fruntaşii catolicilor tocmai încălecaseră. Margareta aruncă repede o privire asupra grupului alcătuit din vreo douăzeci de persoane; regele Navarei nu era printre ei.

În schimb, era doamna de Sauve; ochii li se întâlniră şi Margareta înţelese că iubita soţului ei avea să-i spună ceva.

Porniră la drum, apucând-o pe strada Saint-Honoré, prin strada de l’Astruce. Zărindu-i pe rege, pe regina Caterina şi pe fruntaşii catolicilor, norodul se îngrămădise în urma alaiului, ca un val care creşte şi strigă:

— Trăiască regele! Trăiască liturghia! Moarte hughenoţilor!

Strigătele erau însoţite de fluturarea unor săbii înroşite şi archebuze fumegânde, ce dovedeau că fiecare luase parte la înspăimântătoarele întâmplări de peste noapte.

Ajungând în dreptul străzii Prouvelles, se întâlniră cu o ceată care târa după ea un trup decapitat. Era trupul amiralului. Oamenii aceştia îl duceau la Montfaucon ca să-l spânzure de picioare.

Intrară în cimitirul Inocenţilor, pe poarta ce dădea în strada Chaps, astăzi strada Déchargeurs. Clerul, înştiinţat de venirea regelui şi a reginei-mame, le aştepta pe maiestăţile lor ca să ţină o cuvântare în cinstea lor.

În timp ce Caterina asculta cuvintele ce îi erau adresate, doamna de Sauve folosi prilejul spre a se apropia de regina Navarei, cerându-i îngăduinţa de a-i săruta mâna. Margareta i-o întinse şi doamna de Sauve îşi apropie buzele de mâna ei ca să i-o sărute şi să-i strecoare, totodată, în mânecă, un bileţel răsucit.

Oricât de iute şi nebăgată în seamă a fost retragerea doamnei de Sauve, Caterinei nu-i scăpă din vedere şi în

clipa în care doamna sa de onoare săruta mâna reginei, se întoarse spre ea.

Cele două femei prinseră privirea aceea care pătrundea până la ele ca un fulger, dar rămaseră amândouă nepăsătoare. Apoi, doamna de Sauve se îndepărtă şi îşi reluă locul lângă Caterina.

După ce răspunse cuvintelor ce-i fuseseră adresate, Caterina îi făcu reginei de Navara un semn cu degetul, zâmbind, să se apropie.

Margareta se supuse.

— Eh, fata mea! făcu regina-mamă în dialectul ei italian. Văd că eşti în bune relaţii cu doamna de Sauve!

Margareta zâmbi şi cu cea mai mare amărăciune pe care şi-o putu întipări pe chip răspunse:

— Da, mamă, şarpele a venit să-mi muşte mâna!

— Oh! făcu Caterina, zâmbind. Nu cumva eşti geloasă?

— Vă înşelaţi, doamnă – răspunse Margareta. Gelozia mea nu e mai mare decât dragostea soţului meu pentru mine. Mă pricep doar să deosebesc prietenii de duşmani. Iubesc pe cine mă iubeşte şi nu pot suferi pe cine mă urăşte. Altfel, doamnă, cum m-aş putea numi fiica dumneavoastră?

Caterina zâmbi, făcând-o să înţeleagă că dacă avusese vreo bănuială, aceasta era spulberată acum.

De altfel, în acea clipă alţi pelerini atrăseseră atenţia augustei adunări. Ducele de Guise venea însoţit de un grup de gentilomi înfierbântaţi încă de un măcel recent. Ei însoţeau o litieră bogat împodobită, care se opri în faţa regelui.

— Ducesa de Nevers! exclamă Carol al IX-lea. Ia te uită! Această frumoasă şi vrednică catolică a venit să primească lauda noastră! Ce-am auzit, verişoară, că i-ai vânat pe hughenoţi şi că pe unul l-ai ucis de la fereastră cu o piatră?

Ducesa de Nevers se făcu roşie ca focul.

— Sire – murmură ea îngenunchind în faţa regelui – dimpotrivă, am avut fericirea să adăpostesc un catolic rănit.

— Bine, bine, verişoară! Există două feluri de a mă sluji: nimicindu-i pe duşmanii mei sau ajutându-mi prietenii. Fiecare face cum poate şi sunt sigur că dacă ai fi putut, ai fi

făcut şi mai mult.

În tot acest timp, norodul, care vedea ce bună înţelegere domneşte între casa de Lorena şi Carol al IX-lea, striga cât îl ţinea gura:

— Trăiască regele! Trăiască ducele de Guise! Trăiască liturghia!

— Te întorci cu noi la Luvru, Henriette? o întrebă regina-mamă pe frumoasa doamnă.

Margareta îi făcu un semn cu cotul prietenei ei, care pricepu şi răspunse pe dată:

— Nu, doamnă, dar dacă maiestatea voastră îmi porunceşte, căci altfel am o treabă în oraş cu maiestatea sa regina Navarei.

— Şi ce aveţi de făcut? o întrebă Caterina.

— Vrem să vedem nişte cărţi greceşti foarte rare şi foarte ciudate, găsite la un bătrân pastor protestant şi care au fost duse în turnul Saint-Jacques-la-Boucherie – îi răspunse Margareta.

— Mai, bine v-aţi duce să vedeţi cum sunt aruncaţi în Sena, de pe podul Meuniers, ultimii hughenoţi – spuse Carol al IX-lea. Acolo e locul bunilor francezi.

— Vom merge şi acolo, dacă aşa e voia maiestăţii voastre – răspunse ducesa de Nevers.

Caterina se uită cu neîncredere la cele două femei.

Margareta, mereu la pândă, îi prinse privirea şi, după ce se uită grăbită în jur, se întoarse cu un aer neliniştit.

Prefăcută sau nu, această nelinişte nu-i scăpă de fel Caterinei.

— Ce cauţi?

— Caut... Nu mai văd... – făcu ea.

— Ce cauţi? Pe cine nu mai vezi?

— Pe doamna de Sauve... – răspunse Margareta. Nu cumva s-a întors la Luvru?

— Ţi-am spus eu că eşti geloasă! îi şopti la ureche Caterina fiicei sale. O, bestia! Hai, hai, Henriette! urmă ea, ridicând din umeri. Ia-o pe regina Navarei şi duceţi-vă.

Margareta se făcu că se mai uită o dată în jur, apoi, aplecându-se la urechea prietenei ei, îi spuse!

— Ia-mă mai repede de-aici! Am să-ţi spun lucruri de cea mai mare importanţă.

Ducesa făcu o plecăciune în faţa lui Carol al IX-lea şi a Caterinei, apoi, înclinându-se dinaintea reginei Navarei, îi zise:

— Maiestatea voastră binevoieşte să se urce în litiera mea?

— Cu plăcere. Numai că o să trebuiască să mă duci înapoi la Luvru.

— Litiera mea, ca şi oamenii mei şi eu – răspunse ducesa – suntem la ordinele maiestăţii voastre.

Regina Margareta urcă în litieră şi la un semn al ei, urcă şi ducesa de Nevers, care luă respectuos loc în faţă.

Caterina şi gentilomii ei se întoarseră la Luvru, pe acelaşi drum pe care veniseră. Numai că, tot drumul, regina-mamă fu văzută vorbindu-i fără încetare regelui la ureche şi arătându-i-o de mai multe ori pe doamna de Sauve.

Şi de fiecare dată regele râdea, cu râsul acela al lui – un râs mai sinistru decât o ameninţare.

Cât despre Margareta, de îndată ce simţi că litiera s-a pus în mişcare şi că nu mai avea să se teamă de privirile iscoditoare ale Caterinei, scoase repede din mânecă bileţelul doamnei de Sauve şi citi:

„Am primit poruncă să-i trimit astă-seară regelui Navarei două chei: una de la camera în care este închis, cealaltă de la camera mea. După ce va intra la mine, trebuie să-l ţin până la şase dimineaţa.

Maiestatea voastră să chibzuiască, maiestatea voastră să hotărască, maiestatea voastră să nu ţină seama pentru nimic în lume de viaţa mea”.

Nu mai încape îndoială – murmură Margareta – şi această biată femeie e tot o unealtă de care vor să se slujească ca să ne piardă pe toţi. Dar vom vedea noi dacă pe regina Margot, cum îmi spunea fratele meu Carol, e chiar aşa de uşor s-o trimiţi la călugărie.

— De la cine e scrisoarea asta? o întrebă ducesa de Nevers, arătând spre bileţelul pe care Margareta îl mai citise o dată cu mare atenţie.

— Ah, ducesă! Am atâtea să-ţi spun! îi zise Margareta, rupând biletul în mii de bucăţele.

XII
DESTĂINUIRILE

— Şi mai întâi, încotro? întrebă Margareta. Cred că nu la podul Meuniers?... Mi-e de ajuns câte măceluri din astea am văzut de ieri până azi, biata mea Henriette!

— Mi-am îngăduit s-o conduc pe maiestatea voastră...

— Mai întâi şi întâi, maiestatea mea te roagă să uiţi că e maiestate... Aşadar, mă conduceai la...

— La palatul de Guise, dacă nu cumva vreţi în altă parte.

— Nu, nu, Henriette! Să mergem la tine; ducele de Guise nu-i acolo, şi nici soţul tău, nu-i aşa?

— Oh, nu! exclamă ducesa cu o bucurie care făcu să-i strălucească ochii ei frumoşi, de culoarea smaraldului. Nu, nici cumnatul meu, nici soţul meu şi nici altcineva! Sunt liberă, liberă ca vântul, ca pasărea, ca norul... Liberă, regina mea, înţelegeţi? Vă daţi seama câtă fericire e în acest cuvânt: liberă?... Mă duc, mă întorc, merg unde vreau, poruncesc! Ah, sărmană regină! Tu nu eşti liberă! De aceea şi oftezi...

— Te duci, te întorci, mergi unde vrei, porunceşti! Oare asta-i tot? Libertatea ta nu-ţi slujeşte decât la asta? Eh, draga mea, pentru atâta lucru eşti prea fericită!

— Maiestatea voastră mi-a făgăduit că ne vom descărca sufletele.

— Iar maiestatea mea! Uite ce e, Henriette, să ştii că ne certăm. Ai uitat cum ne-a fost vorba?

— Nu, în faţa lumii, plecata voastră slugă, iar între patru ochi, zburdalnica ta confidentă. Nu-i aşa, doamnă? Nu-i aşa, Margareta?

— Da, da! făcu regina zâmbind.

— Între noi nu există nici duşmănii de familie, nici perfidii de dragoste. Totul e cinstit, deschis. În sfârşit, alianţă ofensivă şi defensivă, cu scopul unic de a descoperi şi de a prinde din zbor, dacă o întâlnim, acea apariţie trecătoare căreia îi spunem fericire.

— Ducesă, aşa e! Şi ca să întărim din nou legământul, să ne sărutăm.

Şi cele două capete fermecătoare, unul palid şi învăluit în

tristeţe, celălalt îmbujorat, blond şi zâmbitor, se apropiară cu graţie şi îşi împreunară buzele ca şi gândurile.

— Ceva nou, deci? întrebă ducesa, aţintind asupra Margaretei o privire lacomă şi iscoditoare.

— Dar oare de două zile încoace nu-s toate noi?

— Oh, vorbesc de dragoste, nu de politică! Când vom ajunge la vârsta doamnei Caterina, mama ta, atunci o să facem şi politică. Noi avem însă abia douăzeci de ani, frumoasa mea regină, aşa că să vorbim despre altele. Ia spune, nu cumva te-ai măritat în lege?

— Cu cine? întrebă Margareta râzând.

— Ah, mi-a venit inima la loc, zău aşa!

— Ei bine, Henriette, ţie ţi-a venit inima la loc, dar pe mine mă înspăimântă treaba asta. Ducesă, e nevoie să fiu măritată!

— Când?

— Mâine.

— Ah, nu mai spune, sărmana mea prietenă! E într-adevăr nevoie?

— Neapărat!

— Ei, drăcia dracului, cum ar zice o cunoştinţă de-a mea! Tristă poveste!

— Cunoşti tu pe cineva care obişnuieşte să spună „drăcia dracului”? o întrebă Margareta râzând.

— Da.

— Cine e?

— Mă întrebi pe mine, când de fapt e rândul tău să vorbeşti. Termină şi încep şi eu.

— În două cuvinte, iată cum stau lucrurile: regele Navarei e îndrăgostit şi nici nu-i pasă de mine. Eu nu sunt îndrăgostită, dar nici mie nu-mi pasă de el. Totuşi, ar trebui să ne schimbăm amândouă părerile, sau măcar pentru o zi să avem aerul că ni le-am schimbat.

— Ei bine, schimbă-ţi-le tu! Şi pot fi sigură că şi le va schimba şi el!

— Tocmai asta nu se poate! Pentru că niciodată n-am fost mai puţin dispusă ca acum să mi le schimb.

— Nădăjduiesc că numai în privinţa soţului tău?

— Henriette, ceva mă împiedică.

— Ce anume?

— Religia. Tu faci vreo deosebire între hughenoţi şi catolici?

— În politică?

— Da.

— Fără îndoială.

— Dar în dragoste?

— Scumpa mea prietenă, noi, femeile, suntem atât de păgâne, că atunci când e vorba de secte, le îngăduim pe toate, iar când e vorba de zei, credem în mai mulţi.

— Întruchipat în unul singur, nu-i aşa?

— Da – făcu ducesa, cu o sclipire păgână în priviri. Da, în cel ce se numeşte Eros-Cupidon-Amor; da, cel ce poartă tolbă, e legat la ochi şi are aripi... Drăcia dracului! Trăiască cucernicia!

— Dar tu ai un fel foarte personal de a te închina: azvârli cu pietre în capul hughenoţilor.

— Să facem cum e mai bine şi să lăsăm lumea să vorbească... Ah, Margareta, cele mai nobile gânduri şi cele mai frumoase fapte cum se mai schimbă când intri în gura gloatei!

— Gloată?... Dar parcă tocmai fratele meu, Carol al IX-lea, te lăuda!

— Margareta, fratele tău Carol e un vânător mare, care suflă toată ziulica din corn şi d-aia e atât de slab... De la el nu primesc nici măcar complimente. Şi de altfel i-am şi spus-o... N-ai auzit ce i-am răspuns?

— Nu. Vorbeai atât de încet!

— Cu atât mai bine. Atunci am şi mai multe să-ţi spun. Ei, hai, Margareta, termină-ţi spovedania.

— Ştii că... ştii că...

— Ce să ştiu?

— Ştii că – făcu regina zâmbind – dacă piatra de care vorbea fratele meu Carol ar fi fost o piatră istorică, m-aş fi abţinut.

— Bun exclamă Henriette. Ai ales un hughenot. Ei bine, fii pe pace! Ca să ai conştiinţa împăcată, îţi făgăduiesc să-mi aleg şi eu unul cum se iveşte un prilej.

— Ah, se pare că de data asta ţi-ai luat un catolic?

— Ei, drăcia dracului! făcu ducesa.

— Bine, bine, pricep!

— Şi cum arată hughenotul nostru?

— Nu l-am ales. Între tânărul ăsta şi mine nu-i nimic, şi probabil să nici nu fie vreodată.

— Dar, în sfârşit, cum arată? Asta nu-i un motiv să nu-mi spui. Ştii doar cât sunt de curioasă!

— Un biet tânăr, frumos ca Nissus al lui Benvenuto Cellini, şi care a căutat adăpost în apartamentul meu.

— Oh, oh!... Şi tu, care nici măcar nu-l poftiseşi!

— Bietul băiat! Nu mai râde aşa, Henriette, pentru că chiar în clipa asta mai e încă între viaţă şi moarte.

— E bolnav cumva?

— E rănit grav.

— Bine, dar e foarte primejdios să ascunzi un hughenot rănit!... Mai ales în vremurile astea; şi ce-ai de gând să faci cu hughenotul tău rănit, cu care nu ai nimic şi nici nu ai să ai vreodată?

— L-am ascuns în cămăruţă; l-am ascuns şi vreau să-l scap.

— E frumos, e tânăr şi e rănit. Îl ascunzi în cămăruţa ta şi vrei să-l scapi; ei bine, mare netrebnic ar trebui să fie hughenotul ăsta dacă nu ţi-ar rămâne recunoscător până la moarte!

— Mă tem că îmi şi este... chiar mai mult decât aş dori-o.

— Şi te interesează... sărmanul tânăr?

— Doar... din omenie.

— Ah, omenia! Sărmană regină! Virtutea asta ne-a pierdut întotdeauna pe noi, femeile.

— Da, şi îţi dai seama că dintr-o clipă în alta regele, ducele d'Alençon, mama, ba chiar şi soţul meu... ar putea să intre la mine...

— Şi ai vrea să ţi-l ascund pe micul tău hughenot, cât va fi bolnav, cu condiţia să ţi-l înapoiez când se va face bine, nu-i aşa?

— Îţi arde de glumă – făcu Margareta. Nu, îţi jur că nu mă gândesc atât de departe. Te-aş ruga doar să încerci să-l ascunzi undeva pe bietul băiat; să încerci să-i ocroteşti viaţa pe care eu i-am salvat-o; ţi-aş fi atunci recunoscătoare din tot sufletul! în palatul de Guise eşti ca la tine acasă. N-ai nici cumnat, nici soţ care să te iscodească şi să te ţină din scurt şi mai ales, în spatele

camerei tale, draga mea, unde din fericire n-are voie să calce nimeni, există un cabinet mare, cum am şi eu. Ei bine, dă-mi acest cabinet pentru hughenotul meu; când se va face bine, vei deschide colivia şi pasărea îşi va lua zborul.

— O singură piedică există, scumpa mea regină! Colivia e ocupată!

— Cum? Ai salvat şi tu pe cineva?

— Tocmai asta i-am răspuns fratelui tău!

— Ah, înţeleg; de aceea vorbeai atât de încet că nu te-am putut auzi!

— Ascultă, Margareta, e o poveste minunată, nu mai puţin frumoasă şi nici mai puţin poetică decât a ta. După ce ţi-am lăsat cei şase soldaţi din garda mea, m-am dus, cu ceilalţi şase, la palatul de Guise, şi tocmai priveam cum e jefuită şi arsă o casă despărţită de palatul fratelui meu doar de strada Quatre-Fils, când, deodată, aud nişte femei ţipând şi bărbaţi care înjură. Ies pe balcon şi văd mai întâi o sabie ale cărei scânteieri păreau să lumineze numai ele întregul tablou. Mă uit plină de admiraţie la tăişul acela mânios; ştii doar cât de mult îmi plac mie lucrurile frumoase!... Pe urmă, cum era şi firesc, încerc să desluşesc braţul care o mânuia şi trupul căruia îi aparţinea acest braţ. Printre lovituri şi ţipete, zăresc în sfârşit omul şi ce văd... un erou, un Aiax Telamón; aud un glas, un glas ca un tunet. Mă aprind, inima începe să-mi zvâcnească, tresar la fiecare lovitură ce-l ameninţa. La fiecare lovitură de sabie pe care o dădea; vezi tu, regina mea, a fost un sfert de ceas atât de plin de emoţie, cum n-am mai cunoscut de când sunt, şi nici nu credeam că poate exista. Şi eu şedeam aşa acolo, gâfâind, cu sufletul la gură, mută, când deodată, eroul meu se face nevăzut.

— Cum asta?

— Dispare sub un bolovan pe care l-a aruncat în el o babă; atunci, ca şi Cirus, mi-am regăsit glasul şi am strigat: „Săriţi, ajutor!” Soldaţii noştri au venit, l-au ridicat şi, în sfârşit, l-au dus în camera mea, pe care tu mi-o ceri pentru protejatul tău.

— Vai, dragă Henriette, înţeleg povestea ta, cu atât mai mult cu cât seamănă cu a mea!

— Cu o singură deosebire, regina mea, că eu nu trebuie să-l ajut pe domnul Annibal de Coconnas, ca să rămân credincioasă regelui şi Bisericii!

— Annibal de Coconnas îl cheamă? întrebă Margareta, pufnind în râs.

— Grozav nume, nu-i aşa? făcu Henriette. Ei bine, şi-l merită! Pe legea mea, e un viteaz! Şi cât sânge a făcut el să curgă! Pune-ţi masca, regina mea, pentru că am ajuns la palat.

— Dar de ce să-mi pun masca?

— Pentru că vreau să ţi-l arăt pe viteazul meu.

— E frumos?

— Când se bătea, mi s-a părut nemaipomenit. Ce-i drept, era noapte, şi la lumina flăcărilor... Dar azi-dimineaţă, la lumina zilei, mi s-a părut mai puţin grozav. Cu toate astea, cred c-o să-ţi placă.

— Prin urmare, protejatul meu n-are ce căuta în palatul de Guise; îmi pare rău, pentru că e ultimul loc unde hughenoţii ar fi căutaţi.

— Nicidecum, chiar în seara asta am să-l aduc, am să-l culc pe unul în colţul din dreapta şi pe celălalt în colţul din stânga.

— Dar dacă îşi dau seama că unul e protestant şi celălalt catolic, au să se mănânce de vii!

— Oh, nu-i nicio primejdie! Domnul de Coconnas a primit o asemenea lovitură în faţă, că nici nu prea mai vede; iar hughenotul tău are o rană în piept că nici nu se poate mişca... Şi apoi, să ai grijă să-i spui să nu deschidă gura despre religie, şi totul va fi de minune.

— Bine, fie şi-aşa!

— Să intrăm; ne-am înţeles, deci.

— Mulţumesc – făcu Margareta, strângându-i mâna prietenei ei.

— Aici, doamnă, sunteţi din nou maiestate – îi spuse ducesa de Nevers. Îngăduiţi-mi deci să vă fac onorurile casei, aşa cum se cuvine faţă de regina Navarei.

Şi ducesa coborî din litieră, se lăsă într-un genunchi ca să-i ajute Margaretei să coboare. După aceea, arătându-i cu mâna intrarea palatului, păzită de două santinele cu archebuza în mână, o porni la câţiva paşi în urma reginei,

care trecu maiestuos înaintea ducesei. Aceasta îşi păstră atitudinea supusă atâta timp cât putea fi văzută. Odată ajunsă în cameră, ducesa încuie uşa; apoi, chemându-şi camerista – o siciliană sprintenă ca focul – îi spuse în italieneşte.

— Mica, cum îi merge domnului conte?

— Din ce în ce mai bine – răspunse aceasta.

— Şi ce face?

— În clipa de faţă, doamnă, cred că mănâncă ceva.

— Bine făcu Margareta. Dacă are iar poftă de mâncare, e semn bun.

— Ah, da, uitasem că eşti eleva lui Ambroise Paré. Mica, poţi să pleci!

— De ce-i spui să plece?

— Ca să stea de pază.

Mica plecă.

— Acum – zise ducesa – vrei să ne ducem noi la el, sau să-l aducem aici?

— Nici una, nici alta. Aş vrea să-l văd fără să fiu văzută.

— Ce importanţă are, de vreme ce ai mască?

— M-ar putea recunoaşte după păr, după mâini, după vreo bijuterie.

— Vai, ce prevăzătoare s-a făcut frumoasa mea regină de când s-a măritat!

Margareta zâmbi.

— Ei bine, atunci nu există decât o cale – urmă ducesa.

— Care?

— Să ne uităm la el prin gaura cheii.

— Fie! Hai, du-mă acolo!

Ducesa o luă de mână pe Margareta şi o conduse spre o uşă acoperită de o perdea. Se lăsă într-un genunchi şi se uită prin gaura cheii, de unde cheia lipsea.

— E chiar la masă şi stă cu faţa spre noi – zise ea. Vino!

Regina Margareta îi luă locul şi, la rându-i, puse ochiul la gaura cheii. Aşa cum îi spusese ducesa, Coconnas se înfrupta dintr-o masă bogată, fără ca rănile să-l împiedice cu ceva.

— Ah, Dumnezeule! exclamă Margareta, trăgându-se înapoi.

— Ei, ce e, ce s-a întâmplat? întrebă ducesa mirată.

— Cu neputinţă! Nu! Ba da! Oh, pot să jur; e chiar el!

— Care el?

— Sst! făcu Margareta, ridicându-se şi apucând-o pe ducesă de mână. Ăsta a vrut să-l ucidă pe hughenotul meu. Şi l-a urmărit până în odaie la mine, împungându-l cu spada, chiar şi atunci când era în braţele mele! Oh, Henriette, bine că nu m-a văzut!

— Ei bine, atunci l-ai văzut la treabă? Ce zici? Nu era frumos?

— Nu ştiu! răspunse Margareta. Nu-l vedeam decât pe cel urmărit.

— Şi cum îl cheamă pe cel urmărit?

— N-ai să-i pomeneşti numele de faţă cu el?

— Nu, îţi făgăduiesc.

— Lerac de La Mole.

— Şi, spune-mi, cum îl găseşti acum?

— Pe domnul de La Mole?

— Nu. Pe domnul de Coconnas.

— Drept să-ţi spun... – făcu Margareta.

Şi regina se opri.

— Hai, hai – stărui ducesa – văd că nu-i poţi ierta rana pe care i-a făcut-o hughenotului tău.

— Dar mi se pare – zise Margareta râzând – că nici hughenotul nu i-a rămas dator şi că tăietura pe care i-a făcut-o sub ochi...

— Ei, atunci sunt chit şi îi putem împăca. Trimite-mi-l şi pe rănitul tău.

— Nu încă, mai târziu.

— Când?

— Când o să-l duci pe-al tău în altă cameră.

— În care cameră?

Margareta îi aruncă prietenei ei o privire şi aceasta i-o întoarse, după o clipă de tăcere, şi izbucni în râs.

— Bine, fie! făcu ea. Prin urmare, mai aliate ca niciodată?

— Şi prietenie sinceră pe viaţă! adăugă regina.

— Iar parola, semnul de recunoaştere în caz de nevoie?

— Cele trei nume ale triplului tău zeu: Eros-Cupidon-Amor.

Şi cele două femei se despărţiră, după ce se mai îmbrăţişară o dată şi îşi strânseră mâna pentru a

douăzecea oară.

XIII
EXISTĂ CHEI CE DESCHID UŞI PENTRU CARE NU SUNT FĂCUTE

Întorcându-se la Luvru, regina Navarei o găsi pe Gillone, foarte tulburată. În lipsa ei, doamna de Sauve o căutase şi adusese o cheie dată de regina-mamă. Era cheia camerei în care fusese închis Henric. Nu mai încăpea nicio îndoială că regina-mamă urmărea, în cine ştie ce scop, ca bearnezul să îşi petreacă noaptea aceea la doamna de Sauve.

Margareta luă cheia şi începu s-o răsucească în mână. O puse pe Gillonne să repete cuvânt cu cuvânt tot ce spusese doamna de Sauve, cântări apoi cu grijă fiecare vorbă şi păru să înţeleagă planul pe care-l urzea Caterina.

Luă o pană de cerneală şi scrise pe o hârtie:

„*Nu vă duceţi în noaptea asta la doamna de Sauve. Veniţi la regina Navarei.*

Margareta”.

Făcu apoi hârtia sul, o vârî în scobitura cheii şi îi porunci Gillonnei ca îndată ce se va înnopta, să strecoare cheia sub uşa prizonierului.

După împlinirea acestei prime îndatoriri, Margareta se gândi iarăşi la sărmanul rănit. Încuie toate uşile, intră în cămăruţă şi, spre marea ei uimire, îl găsi pe La Mole îmbrăcat în hainele lui zdrenţuite şi pătate de sânge de sus până jos.

Văzând-o, La Mole încercă să se ridice; dar, clătinându-se pe picioare, nu se putu ţine şi căzu înapoi pe canapeaua care îi slujise de pat.

— Dar ce s-a întâmplat, domnule? îl întrebă Margareta. Şi de ce nu ascultaţi ce vă spune medicul? V-am sfătuit să vă odihniţi şi în loc să-mi daţi ascultare, faceţi tocmai pe dos.

— Oh, doamnă! răspunse Gillonne. Nu sunt eu de vină! L-am rugat, l-am implorat pe domnul conte să nu facă

nebunia asta, dar mi-a declarat că nu mai are ce căuta în Luvru.

— Vreţi să părăsiţi Luvrul? făcu Margareta, privindu-l uimită pe tânăr, care lăsă ochii în jos. Dar e cu neputinţă! Nici nu puteţi merge: sunteţi palid şi slăbit; uitaţi cum vă tremură genunchii! Azi-dimineaţă rana de la umăr sângera încă.

— Doamnă – răspunse tânărul – după cum am fost recunoscător aseară maiestăţii voastre că m-a adăpostit, o rog să binevoiască să-mi dea voie să plec chiar azi.

— Nici nu ştiu cum să calific o hotărâre atât de nebunească – îi răspunse mirată Margareta – e mai mult decât lipsă de recunoştinţă!

— Oh, doamnă! exclamă La Mole, împreunându-şi mâinile. Credeţi-mă că, departe de a fi nerecunoscător, port în inima mea un simţământ de recunoştinţă care o să dăinuiască cât voi trăi.

— Atunci n-o să dăinuiască prea mult – zise Margareta, mişcată de această izbucnire, care nu lăsa nicio îndoială asupra sincerităţii spuselor lui – pentru că ori vi se deschid din nou rănile şi atunci veţi muri din pricina pierderii de sânge, ori veţi fi recunoscut ca hughenot şi nu veţi apuca să faceţi o sută de paşi, că veţi fi ucis.

— Trebuie totuşi să plec din Luvru – murmură La Mole.

— Ei, trebuie! repetă Margareta, măsurându-l cu privirea ei senină şi adâncă.

Apoi, pălind uşor, adăugă:

— Ah, da, înţeleg, iertaţi-mă, domnule! Dincolo de porţile Luvrului există desigur cineva căruia lipsa dumneavoastră îi pricinuieşte o crudă nelinişte. E drept, domnule de La Mole, e firesc, şi înţeleg. De ce nu mi-aţi spus pe loc, sau, mai degrabă, cum de nu m-am gândit eu singură la asta! Este o datorie atunci când adăposteşti pe cineva, să ai grijă de simţămintele lui, tot aşa cum ai grijă de răni, şi să-i ocroteşti sufletul, aşa cum i-ai ocroti şi trupul.

— Vai, doamnă – răspunse La Mole – vă înşelaţi amarnic! Sunt aproape singur pe lume şi singur de tot în Paris, unde nu cunosc pe nimeni. Ucigaşul meu e primul om cu care am schimbat o vorbă în oraşul acesta şi maiestatea voastră e prima femeie care mi-a adresat cuvântul.

— Atunci – făcu Margareta, mirată – de ce vreţi să plecaţi?

— Pentru că, noaptea trecută – îi răspunse La Mole – maiestatea voastră n-a închis ochii şi pentru că în noaptea asta...

Margareta roşi.

— Gillonne – spuse ea – s-a înnoptat; cred că e timpul să duci cheia.

Gillonne zâmbi şi plecă.

— Dar – urmă Margareta – dacă sunteţi singur în Paris, fără prieteni, cum o să vă descurcaţi?

— Doamnă, voi avea mulţi prieteni, căci pe când eram urmărit, m-am gândit la mama mea, care a fost catolică. Am văzut-o parcă trecând pe dinainte-mi, în drum spre Luvru, cu o cruce în mână, şi atunci am jurat să îmbrăţişez religia ei dacă Dumnezeu îmi va scăpa viaţa. Şi Dumnezeu nu numai că mi-a salvat viaţa, doamnă, dar mi-a trimis şi un înger, ca să mă facă s-o iubesc.

— Dar nici nu vă puteţi mişca; o să leşinaţi după primii o sută de paşi!

— Doamnă, am încercat să umblu prin această cămăruţă, mă mişc anevoie şi mă doare dar să mă văd eu ajuns în piaţa Luvrului, că pe urmă, fie ce-o fi!

Margareta îşi sprijini capul într-o mână şi rămase pe gânduri.

— Şi de regele Navarei nu-mi mai pomeniţi nimic? îl iscodi ea. Acum, când aveţi de gând să treceţi la altă credinţă, nu mai vreţi să-l slujiţi?

— Doamnă – făcu La Mole, pălind – aţi ghicit pricina plecării mele... Ştiu că regele Navarrei se află acum în cea mai mare primejdie, şi că toată trecerea de care vă bucuraţi dumneavoastră, ca principesă a Franţei, abia de-i va putea scăpa viaţa.

— Cum, domnule, ce vreţi să spuneţi şi despre ce primejdie este vorba?

— Doamnă – răspunse La Mole, şovăind – din cămăruţa asta se aude tot.

— Asta aşa-i – murmură Margareta ca pentru sine. Mi-a mai spus-o şi domnul de Guise.

Apoi adăugă, cu glas tare:

— Ei bine, ce-aţi auzit?

— Mai întâi convorbirea pe care maiestatea voastră a avut-o azi-dimineaţă cu fratele ei.

— Cu Francisc! exclamă Margareta roşind.

— Da, doamnă, cu ducele d'Alençon: şi apoi, după plecarea dumneavoastră, le-am auzit vorbind pe domnişoara Gillonne şi pe doamna de Sauve.

— Şi aceste două convorbiri v-au...?

— Da, doamnă. Sunteţi căsătorită doar de opt zile şi vă iubiţi soţul. Va veni şi el aici, aşa cum au venit domnul duce d'Alençon şi doamna de Sauve. O să vi se destăinuiască şi el. Ei bine, eu nu trebuie să aud; aş fi indiscret... şi nu pot... nu trebuie... şi mai ales nu vreau să fiu!

Glasul cu care La Mole pronunţase ultimele cuvinte, vocea lui tremurătoare şi aerul lui stingherit îi străfulgeră Margaretei un gând neaşteptat

— Ah – făcu ea – de aici, din cămăruţa asta, aţi auzit tot ce s-a vorbit alături?

— Da, doamnă.

Cuvintele acestea se auziră doar ca un suspin.

— Şi vreţi să plecaţi chiar în noaptea asta, în seara asta, ca să nu mai auziţi şi altceva?

— Doamnă, chiar în clipa asta, dacă maiestatea voastră îmi îngăduie!

— Bietul băiat! exclamă Margareta, cu un ciudat accent de duioşie.

Uimit de un răspuns atât de cald, când el se aştepta să i se răspundă cu asprime, La Mole îşi ridică sfios capul; privirea lui o întâlni pe a Margaretei şi rămase pironită, ca de o forţă magnetică, de privirea senină şi adâncă a reginei.

— Aşadar, domnule de La Mole, nu vă simţiţi în stare să păstraţi o taină? întrebă cu blândeţe Margareta care, aplecată peste spătarul scaunului ei şi pe jumătate ascunsă de umbra unei draperii grele, gusta plăcerea de a-i citi în suflet, fără prea mare greutate, în vreme ce ea rămânea un mister pentru celălalt.

— Doamnă – făcu La Mole – am o fire păcătoasă. Mă tem de mine însumi şi fericirea altuia îmi face rău.

— A cui fericire? întrebă Margareta, zâmbind. Ah, da, a

regelui Navarei! Bietul Henric!

— Aşadar, e fericit, doamnă! exclamă pe dată La Mole.

— Fericit?...

— De vreme ce e compătimit de maiestatea voastră.

Margareta frământa în mână săculeţul ei de mătase, deşirându-i găietanele de aur.

— Aşadar, nu vreţi să-l vedeţi pe regele Navarei – urmă ea. V-aţi hotărât, nu vreţi să vă mai răzgândiţi?

— N-aş vrea s-o stingheresc pe maiestatea sa în clipa aceasta.

— Dar pe fratele meu, ducele d'Alençon?

— Oh, doamnă – izbucni La Mole – pe domnul duce d'Alençon nu, nu; mai puţin încă decât pe regele Navarei!

— De ce?... Întrebă Margareta atât de mişcată, încât îi tremura glasul.

— De ce? Pentru că, deşi am devenit un destul de prost hughenot ca să mai fiu un slujitor credincios al maiestăţii sale regelui Navarei, nu sunt încă destul de bun catolic ca să mă socotesc printre prietenii domnului d'Alençon şi ai domnului de Guise.

De astă dată, Margareta lăsă ochii în jos şi simţi până în adâncul sufletului ei ecoul cuvintelor lui La Mole. Cu greu ar fi putut spune dacă vorbele acestuia erau o mângâiere sau o suferinţă pentru ea. În clipa aceasta, Gillonne îşi făcu apariţia. Margareta îi aruncă o privire întrebătoare. Răspunsul Gillonnei, cuprins de asemenea într-o privire, era afirmativ. Izbutise să-i strecoare cheia regelui Navarei.

Margareta îşi întoarse privirea spre La Mole, care stătea nehotărât dinaintea ei, cu capul lăsat pe piept şi palid ca orice om suferind deopotrivă şi sufleteşte şi trupeşte.

— Domnul de La Mole e mândru – urmă ea – şi nu îndrăznesc să-i propun ceva, de frică să nu mă refuze.

La Mole se ridică, înaintă un pas spre Margareta, şi voi să facă o plecăciune în semn că e la ordinele ei, dar o durere sfâşietoare, ascuţită, arzătoare făcu să-l podidească lacrimile şi, simţind că e pe punctul să cadă, se apucă cu mâinile de o perdea.

— Vedeţi – strigă Margareta, repezindu-se spre el şi prinzându-l în braţe – vedeţi, domnule, că mai aveţi nevoie de mine?

Buzele lui La Mole tremurară uşor.

— Oh, da – murmură el – am nevoie de dumneavoastră cum am nevoie de aer, de lumina zilei!

În clipa aceea se auziră trei bătăi în uşa Margaretei.

— Aţi auzit, doamnă? făcu Gillonne speriată.

— A şi venit! şopti Margareta.

— Să deschid?

— Aşteaptă. Poate că e regele Navarei.

— Oh, doamnă! exclamă La Mole care, auzind aceste cuvinte pe care regina le rostise în şoaptă, doar pentru Gillonne, simţi că prinde iarăşi puteri. În genunchi vă implor, doamnă, scoteţi-mă de-aici, mort sau viu! Fie-vă milă de mine! Oh, nu-mi răspundeţi? Ei bine, atunci am să vorbesc eu şi după ce voi vorbi, nădăjduiesc că mă veţi alunga.

— Taci, nefericitule! făcu Margareta, căreia reproşurile tânărului îi făceau o plăcere fără seamăn. Taci o dată!

— Doamnă – urmă La Mole care, bineînţeles, nu găsise în glasul Margaretei asprimea la care se aştepta. Doamnă, vă repet, se aude totul în cămăruţa asta. Vă rog, nu-mi hărăziţi o moarte pe care nici cei mai cruzi călăi n-ar cuteza s-o născocească!

— Tăcere! Tăcere! făcu Margareta.

— Oh, doamnă, sunteţi nemiloasă; nu vreţi să ascultaţi nimic, nu vreţi să auziţi nimic, dar înţelegeţi odată că vă iubesc...

— V-am spus să tăceţi! îl întrerupse Margareta, punând mâna ei călduţă şi parfumată pe gura tânărului, care i-o apucă cu amândouă mâinile şi şi-o apăsă pe buze.

— Dar... – murmură La Mole.

— Dar taci odată, copilule! Ce fel de răzvrătit e acesta care nu vrea să asculte de porunca reginei?

Margareta ieşi apoi în grabă şi încuie uşa. După aceea, se sprijini de perete, apăsându-şi pieptul cu o mână tremurătoare, ca să-şi potolească bătăile inimii.

— Deschide, Gillonne! spuse ea.

Gillonne ieşi din cameră şi o clipă mai târziu, chipul fin, spiritual şi puţin neliniştit al regelui Navarei se ivi de după perdea.

— M-aţi chemat, doamnă? o întrebă el.

— Da, domnule. Maiestatea voastră a primit scrisoarea mea?

— Şi, mărturisesc, nu fără oarecare uimire – îi răspunse Henric, privind în jurul său cu o neîncredere care se risipi pe dată.

— Şi nici fără oarecare nelinişte, nu-i aşa, domnule? adăugă Margareta.

— Trebuie să recunosc, doamnă. Totuşi, aşa înconjurat cum sunt de duşmani înverşunaţi şi de prieteni mai primejdioşi poate decât duşmanii, mi-am adus aminte că într-o seară am văzut strălucind în privirea voastră un simţământ de generozitate; era în seara căsătoriei noastre. Şi într-una din zile am văzut sclipind în ei steaua curajului, asta s-a întâmplat ieri, în ziua când trebuia să fiu ucis.

— Ei bine, domnule? făcu Margareta, zâmbind, în timp ce Henric părea că vrea să citească până în adâncul sufletului ei.

— Ei bine, doamnă, gândindu-mă la toate acestea, mi-am spus pe dată, citind bileţelul pe care mi l-aţi trimis: „Fără prieteni, prizonier şi dezarmat, regelui Navarei nu-i rămâne decât o singură cale pentru a muri cu glorie, pentru ca istoria să nu-l uite niciodată: să moară trădat de soţia lui”, şi iată-mă!

— Sire – îi zise Margareta – nu veţi mai vorbi astfel când veţi afla că tot ce se petrece acum este opera cuiva care vă iubeşte... şi pe care îl iubiţi şi dumneavoastră.

Auzind aceste vorbe, Henric făcu un pas înapoi şi ochii lui cenuşii şi pătrunzători se uitară întrebători, pe sub sprâncenele-i negre, la regină.

— Oh, fiţi pe pace, sire! făcu regina zâmbind. Nu vreau să spun că eu aş fi aceea!

— Totuşi, doamnă – spuse Henric – dumneavoastră mi-aţi trimis această cheie! Scrisul acesta este al dumneavoastră!

— Mărturisesc, scrisul e al meu şi bileţelul vine de la mine, asta n-am să neg... Cât despre cheie, e altceva. Ajunge să vă spun că a trecut prin mâna a patru femei până să ajungă la dumneavoastră.

— Patru femei! exclamă Henric mirat.

— Da, patru femei – repetă Margareta – regina-mamă, doamna de Sauve, Gillonne şi eu.

Henric rămase pe gânduri, încercând să desluşească taina.

— Acum să vorbim serios, domnule – urmă Margareta. Şi mai ales sincer. E adevărat ceea ce se zvoneşte, că maiestatea voastră e gata să se lepede de religia protestantă?

— E un zvon fals, doamnă. N-am acceptat încă.

— Dar sunteţi hotărât, nu?

— Adică, mă gândesc. Ce vreţi, când ai douăzeci de ani şi eşti aproape rege, să mă ia dracu', sunt pe lume lucruri care fac cât o liturghie!

— Şi printre altele, chiar şi viaţa, nu-i aşa?

Henric nu-şi putu stăpâni un zâmbet uşor.

— Nu mi-aţi spus tot ce aveţi pe suflet, sire! făcu Margareta.

— Păstrez unele rezerve faţă de aliaţii mei, doamnă; căci după cum ştiţi, noi nu suntem decât aliaţi, dacă mi-aţi fi totodată şi aliată... şi...

— Soţie, nu-i aşa, sire?

— Ei da... soţie.

— Atunci?

— Atunci poate că lucrurile ar sta altfel; poate că aş ţine să rămân regele hughenoţilor, cum spun ei... Acum trebuie să mă mulţumesc cu viaţa.

Margareta se uită la Henric cu un aer atât de ciudat, încât chiar cineva cu mintea mai puţin isteaţă decât a regelui Navarei ar fi devenit bănuitor.

— Cel puţin sunteţi sigur că veţi ajunge la acest rezultat? îl întrebă ea.

— Întrucâtva, da – răspunse Henric. Ştiţi, doamnă, că pe lumea asta nu poţi fi sigur de nimic.

— Ce-i drept – urmă Margareta – maiestatea voastră se arată atât de cumpătată şi de dezinteresată, încât, după ce a renunţat la coroană şi la religie, va renunţa, probabil, cel puţin aşa se nădăjduieşte, la căsătoria cu una din principesele Franţei.

Cuvintele acestea aveau în ele semnificaţie atât de adâncă, încât Henric se înfioră fără să vrea. Stăpânindu-şi însă tulburarea cu iuţeala fulgerului, zise:

— Vă rog să vă amintiţi, doamnă, că în clipa aceasta nu

sunt liber să fac ce vreau. Voi face, deci, ceea ce îmi va porunci regele Franţei. Cât despre mine, dac-aş fi întrebat câtuşi de puţin în această chestiune în care e vorba chiar de tonul, de onoarea şi de viaţa mea, decât să-mi clădesc viitorul pe drepturile pe care mi le dă căsătoria noastră silită, mai degrabă m-aş înmormânta într-un castel să mă ţin de vânătoare sau m-aş pocăi la mănăstire.

Această resemnare calmă, această renunţare la cele lumeşti o înspăimântă pe Margareta. Se gândi că desfacerea căsătoriei fusese poate o înţelegere între Carol al IX-lea, Caterina şi regele Navarei. Şi, în definitiv, de ce n-ar putea fi şi ea înşelată, de ce n-ar putea fi o victimă? Pentru că era sora unuia şi fiica celeilalte? Experienţa o învăţase că acestea erau lucruri pe care nu se putea bizui. Ambiţia muşcase din inima tinerei femei, sau mai degrabă a tinerei regine, mult prea adânc faţă de slăbiciunile de rând, ca să se mai lase pradă unei crize de orgoliu. La orice femeie, chiar de rând, atunci când iubeşte, dragostea nu se împiedică în astfel de nimicuri, căci dragostea adevărată înseamnă şi ea ambiţie.

— Maiestatea voastră – spuse Margareta cu un fel de dispreţ batjocoritor – nu are, pe cât mi se pare, o prea mare încredere în steaua care străluceşte deasupra frunţii fiecărui rege?

— Oh – făcu Henric – oricât aş căuta-o pe-a mea, acum tot n-o pot vedea, aşa pierdută cum e în furtuna ce vuieşte deasupră-mi!

— Şi dacă suflarea unei femei ar alunga această furtună şi ar face ca steaua aceasta să strălucească mai mult ca oricând?

— Ar fi greu – răspunse Henric.

— Nu credeţi că există o astfel de femeie, domnule?

— Ba da, numai că nu cred în puterea ei.

— Vreţi să spuneţi în dorinţa ei de a o face?

— Am spus şi repet: puterea ei. O femeie nu e cu adevărat puternică decât atunci când dragostea şi interesul se contopesc în egală măsură; şi dacă precumpăneşte doar unul din acestea, e vulnerabilă ca Ahile. Şi dacă nu mă înşel, eu nu mă pot bizui pe dragostea unei astfel de femei.

Margareta tăcu.

— Ascultaţi-mă – urmă Henric, auzind ultima bătaie de clopot la Saint-Germain-L'Auxerrois – vă gândiţi poate să vă câştigaţi din nou libertatea de care ai voştri s-au slujit ca să-mi nimicească partizanii. Eu însă m-am gândit cum să-mi scap viaţa. Era lucrul cel mai grabnic de făcut... Pierdem Navara, ştiu bine; dar Navara nu înseamnă cine ştie ce, pe lângă faptul că acum puteţi vorbi cu glas tare la dumneavoastră în cameră, lucru cu neputinţă atunci când era cineva care să vă audă din cămăruţa aceasta.

Deşi furată cu totul de gânduri, Margareta nu-şi putu stăpâni un zâmbet. Regele Navarei se ridicase, gata să se înapoieze în apartamentul său, căci bătuse ceasul unsprezece şi tot Luvrul dormea, sau cel puţin părea că doarme.

Henric făcu trei paşi spre uşă; apoi, oprindu-se brusc, ca şi cum abia atunci îşi amintea ce anume îl adusese la regină, zise:

— Ah, pentru că a venit vorba, doamnă, nu aveţi nimic anume să-mi spuneţi? Sau poate aţi vrut doar să-mi îngăduiţi să vă mulţumesc pentru răgazul pe care curajoasa dumneavoastră prezenţă în sala de arme a regelui m-a făcut să-l câştig ieri? într-adevăr, doamnă, nu neg, era şi timpul. Aţi apărut acolo ca o zeitate antică, chiar la momentul potrivit ca să-mi salvaţi viaţa.

— Nefericitule! strigă Margareta cu un glas surd, apucându-şi soţul de braţ. Cum nu vedeţi că nimic nu e salvat încă, nici libertatea, nici coroana şi nici viaţa voastră! Sunteţi orb! Nebun! Sărman nebun! N-aţi văzut oare în scrisoarea mea altceva decât o întâlnire? Aţi crezut că Margareta, jignită de răceala voastră, nu dorea decât să-i daţi satisfacţie?

— Dar, doamnă – făcu Henric mirat – mărturisesc...

Margareta ridică din umeri cu o expresie cu neputinţă de redat.

În aceeaşi clipă, un zgomot ciudat, ca un zgâriat ascuţit şi nerăbdător, se auzi la uşa cea mică şi tainică.

Margareta îl trase pe rege lângă uşă.

— Ascultaţi! îi zise ea.

— Regina-mamă iese din apartamentele ei – şopti un glas gâtuit de spaimă, pe care Henric îl recunoscu pe dată. Era

doamna de Sauve.

— Şi unde se duce? întrebă Margareta.

— Vine la maiestatea voastră.

Şi pe dată foşnetul unei rochii de mătase ce se depărta le arătă că doamna de Sauve pleca în grabă.

— Vai, vai! exclamă Henric.

— Eram sigură! îi răspunse Margareta.

— Şi eu – adăugă Henric – şi ca dovadă, priviţi!

Cu un gest grăbit îşi desfăcu tunica de catifea neagră şi-i arătă Margaretei zaua fină de oţel acoperindu-i pieptul şi un pumnal lung, milanez, ce-i sclipi numaidecât în mână, ca o viperă în bătaia soarelui.

— Parcă de fier şi platoşă e vorba! exclamă Margareta. Lăsaţi, sire, lăsaţi, ascundeţi pumnalul; e drept că e regina-mamă, dar e singură!

— Totuşi...

— Ea e, o aud, tăcere!

Şi plecându-se la urechea lui Henric, îi spuse în şoaptă câteva cuvinte pe care tânărul rege le ascultă cu un amestec de atenţie şi uimire.

Henric se ascunse pe dată după perdelele patului. Margareta se repezi la rându-i, sprintenă ca o panteră, către cămăruţa în care La Mole aştepta cu înfrigurare, o deschise, îi căută şi luându-i mâna şi strângându-i-o prin întuneric:

— Tăcere! îi spuse ea, apropiindu-se atât de mult, încât La Mole îi simţi suflarea caldă şi parfumată învăluindu-i faţa ca un abur umed. Tăcere!

Întorcându-se apoi în cameră şi închizând uşa, îşi desfăcu părul, îşi tăie cu pumnalul şireturile rochiei şi se aruncă în pat.

Era şi timpul. Cheia se răsucea în broască.

Caterina avea chei potrivite pentru toate uşile Luvrului.

— Cine-i acolo? strigă Margareta, în timp ce Caterina lăsa de gardă la uşă pe cei patru gentilomi care o însoţiseră.

Şi, ca şi cum s-ar fi înspăimântat de această intrare neaşteptată în camera ei, Margareta sări jos din pat, apărând de sub perdele în rochia ei albă de casă. Recunoscând-o pe Caterina, veni să-i sărute mâna, cu o mirare atât de bine prefăcută, încât chiar mama ei se lăsă

înşelată.

XIV
CEA DE-A DOUA NOAPTE A NUNŢII

Regina-mamă îşi roti cu o uimitoare iuţeală privirea prin cameră; papucii de catifea de la picioarele patului, veşmintele Margaretei azvârlite pe scaune, ochii ce şi-i freca să-şi alunge somnul, totul o convinse pe Caterina că îşi trezise fiica. Zâmbi atunci ca o femeie căreia îi izbutiseră planurile şi, trăgându-şi un fotoliu, zise:

— Margareta, hai să ne aşezăm puţin şi să stăm de vorbă.

— Doamnă, vă ascult.

— E timpul – făcu Caterina, închizând ochii cu acea încetineală caracteristică oamenilor ce gândesc la ceva sau îşi ascund gândul – e timpul, fiica mea, să înţelegi cât de mult ţinem, fratele tău şi cu mine, să te facem fericită.

Introducerea aceasta ar fi înspăimântat pe oricine o cunoştea pe Caterina. „Ce-o fi vrând să-mi spună?” se întrebă Margareta.

— De bună seamă – urmă florentina – atunci când te-am căsătorit, am împlinit unul din acele acte politice pe care interese superioare le impun celor ce conduc. Nu trebuie să-ţi mărturisesc, sărmana mea copilă, că nici prin cap nu mi-a trecut că regele se va încăpăţâna atât de tare să-i fie silă de tine, o fată aşa de gingaşă, tânără şi răpitoare.

Margareta se ridică şi, strângându-şi pulpana rochiei de casă, îi făcu o plecăciune respectuoasă mamei sale.

— Am aflat abia astă-seară – urmă Caterina – căci altfel aş fi venit eu mai demult la tine, îţi spuneam că abia astă-seară am aflat că soţul tău nu se poartă cu tine nici pe departe aşa cum s-ar cuveni faţă de o femeie frumoasă şi, pe deasupra, principesă.

Margareta suspină, iar Caterina, încurajată de această încuviinţare mută, continuă:

— Aşadar, faptul că regele Navarei întreţine legături în văzul tuturor cu una din doamnele mele de companie care

are neruşinarea să-l adore, şi că dispreţuieşte dragostea soţiei pe care am binevoit să i-o dăm, este într-adevăr o nenorocire împotriva căreia noi, nişte bieţi atotputernici, nu putem face nimic. În schimb, ultimul gentilom din regatul nostru l-ar pedepsi, aruncându-i el însuşi mănuşa sau punându-l pe fiul său s-o facă.

Margareta plecă fruntea.

— De multă vreme, fiica mea, văd, după ochii tăi roşii şi după ieşirile tale amare împotriva doamnei de Sauve, că rana din inima ta, orice-ai face, nu poate să sângereze numai pe dinăuntru.

Margareta tresări: draperiile se mişcară uşor, din fericire însă Caterina nu băgă de seamă.

— Rana aceasta – adăugă ea cu şi mai multă duioşie – nu poate fi vindecată decât de o mână de mamă. Cei care au hotărât căsătoria ta, crezând că te vor face fericită şi care, în dragostea lor pentru tine, observă că noapte de noapte Henric de Navara nimereşte în alt apartament; cei care nu pot îngădui ca un fleac de rege ca el să jignească în fiecare clipă o femeie de frumuseţea, neamul şi rangul tău, dispreţuind-o şi neavând grija să-i dea urmaşi; şi, în sfârşit, cei care văd că la prima adiere prielnică omul acesta smintit şi neruşinat se va întoarce împotriva familiei noastre şi te va alunga din casă; ei bine, toţi aceştia n-au oare dreptul ca, despărţindu-te de el, să-ţi asigure un viitor mult mai demn de tine şi de situaţia ta?

— Şi totuşi, doamnă – răspunse Margareta – cu toate aceste vorbe izvorâte din dragostea de mamă, care mă umplu de bucurie şi mândrie, îndrăznesc să-i aduc aminte maiestăţii voastre că regele Navarei este soţul meu.

Caterina făcu un gest mânios şi, apropiindu-se de Margareta, îi spuse:

— El, soţul tău? Ajunge doar binecuvântarea Bisericii ca să se cheme că eşti soţ şi soţie? Şi oare consfinţirea căsniciei stă doar în vorbele preotului? El, soţul tău?! Eh, draga mea, dac-ai fi doamna de Sauve, aş mai înţelege să-mi spui una ca asta. Dar împotriva tuturor aşteptărilor noastre, din ziua în care i-ai făcut cinstea să te numeşti soţia lui, alta e femeia căreia el i-a dat ceea ce ţi s-ar fi cuvenit ţie. Hai, vino cu mine, chiar acum – adăugă

Caterina ridicând glasul. Uite, cheia asta se potriveşte la apartamentul doamnei de Sauve. Vino, şi ai să te convingi!

— Vai, mai încet, mai încet, doamnă, vă rog! făcu Margareta. Nu numai că vă înşelaţi, dar...

— Dar ce?

— Dar o să-mi treziţi soţul din somn.

Şi zicând acestea Margareta, cu o graţie plină de voluptate, se ridică şi, lăsând să-i fluture rochia de casă, din ale cărei mâneci scurte îi ieşeau braţele sculpturale şi mâinile cu adevărat de regină, apucă de lângă pat o lumânare de ceară trandafirie şi, ridicând perdeaua, îi arătă cu degetul, zâmbind, mamei ei, profilul semeţ, părul negru şi gura întredeschisă a regelui Navarei care, în patul răvăşit, părea cufundat în cel mai adânc şi dulce somn.

Palidă, cu privirea pierdută şi trupul lăsat pe spate de parcă i s-ar fi deschis dinainte o prăpastie, Caterina scoase, nu un ţipăt, ci un urlet înfundat.

— Vedeţi, doamnă – făcu Margareta – vedeţi că aţi fost informată greşit?

Caterina aruncă o privire spre Margareta, apoi spre Henric. Mintea ei ageră făcu iute o legătură între fruntea aceasta palidă şi brobonită de sudoare, între ochii aceştia uşor adumbriţi de cearcăne şi zâmbetul Margaretei. Îşi muşcă buzele-i subţiri cu o furie mocnită.

Margareta îi îngădui mamei ei să privească o clipă tabloul acesta care o înspăimânta de parc-ar fi văzut un cap de meduză. Lăsă apoi perdeaua să cadă, se apropie în vârful picioarelor de Caterina şi, aşezându-se din nou pe scaun, îi zise:

— Deci, doamnă, cum spuneaţi...

Caterina încercă timp de câteva secunde să-şi dea seama dacă tânăra ei fiică este într-adevăr sinceră; apoi, ca şi când privirea-i vagă s-ar fi destrămat în faţa calmului Margaretei, îi spuse:

— Nimic.

Şi ieşi din cameră cu paşi mari.

De îndată ce zgomotul paşilor săi se topi în adâncul coridorului, perdeaua patului se desfăcu iarăşi şi Henric, cu ochi scânteietori, gâfâind şi cu mâinile tremurânde, îngenunche în faţa Margaretei, aşa îmbrăcat cum era, doar

cu pantalonii şi cu cămaşa de zale. Margareta, văzându-l astfel înveşmântat şi strângându-i mâna cu însufleţire, nu se putu stăpâni să nu izbucnească în râs.

— Vai, doamnă, vai! Margareta – strigă el – cum v-aş putea mulţumi vreodată?

Şi-i acoperi mâna de sărutări care urcau pe nesimţite pe braţul tinerei femei.

— Sire – făcu ea, ferindu-se încetişor – uitaţi oare că în clipa aceasta, o biată femeie, căreia îi datoraţi viaţa, suferă şi oftează după dumneavoastră? Doamna de Sauve – adăugă ea în şoaptă – şi-a călcat pe inimă atunci când v-a trimis aici. Şi acum, după ce şi-a călcat pe inimă, îşi mai pune poate şi viaţa în primejdie, căci dumneavoastră ştiţi ca nimeni altul cât e de cumplită mama mea la mânie.

Henric se Cutremură şi, ridicându-se, dădu să plece.

— Ah, dar... – făcu Margareta, cu o fermecătoare cochetărie – dacă mă gândesc mai bine, n-am de ce să mă tem, cheia vi s-a dat fără vreo altă explicaţie, aşa că s-ar putea spune că în noaptea aceasta mi-aţi dat mie întâietate.

— Şi chiar vă dau, Margareta; numai dacă aţi vrea să uitaţi...

— Vorbiţi mai încet, sire, mai încet – făcu regina, repetând vorbele pe care le spusese mamei sale cu zece minute mai înainte. Se aude în cămăruţă şi cum încă nu sunt liberă de tot, sire, v-aş ruga să vorbiţi mai încet.

Oh, oh – exclamă Henric, pe de o parte zâmbind, pe de alta cu părere de rău – asta aşa e, uitasem că, pesemne, nu eu sunt cel chemat să joc sfârşitul acestei interesante scene. Cămăruţa aceasta...

— Să intrăm, sire – spuse Margareta – pentru că aş vrea să am cinstea de a-i prezenta maiestăţii voastre un viteaz gentilom rănit în timpul masacrului, care se încumetase să vină la Luvru spre a-i da de veste maiestăţii voastre ce primejdie o ameninţă. A

Regina se apropie de uşă. Henric o urmă.

Uşa se deschise şi Henric rămase încremenit. În cămăruţa aceasta plină de surprize se afla un bărbat.

Dar La Mole rămase şi mai încremenit pomenindu-se pe neaşteptate în faţa regelui Navarei. Drept urmare, Henric îi

aruncă o privire ironică Margaretei, care o înfruntă de minune.

— Sire – spuse ea – am ajuns să mă tem că l-ar putea ucide chiar aici, la mine, pe acest gentilom atât de credincios maiestăţii voastre, sub scutul căruia îl pun acum.

— Sire – vorbi atunci tânărul. Sunt contele Lerac de La Mole, aşteptat de maiestatea voastră, căreia îi fusesem recomandat de către sărmanul domn de Téligny, răpus chiar lângă mine.

— Ah, ah! făcu Henric. Într-adevăr, domnule, regina mi-a înmânat scrisoarea lui; dar nu aveaţi cumva şi o scrisoare de partea domnului guvernator al Languedoc-ului?

— Ba da, sire! Cu recomandarea de a o înmâna maiestăţii voastre de cum voi fi sosit.

— Şi de ce nu mi-aţi dat-o?

— Sire, am venit la Luvru ieri seară, dar maiestatea voastră era atât de ocupat, încât nu m-a putut primi.

— Aşa e – făcu regele – dar cred că aţi fi putut să mi-o trimiteţi.

— Domnul d’Auriac mi-a poruncit să v-o înmânez personal, căci mi s-a spus că e o veste atât de însemnată, încât nu cuteza s-o încredinţeze unui curier de rând.

— Da, da – făcu regele, după ce luă şi citi scrisoarea – îmi dădea de veste să părăsesc de îndată palatul şi să mă retrag în Béarn. Domnul d’Auriac, deşi catolic, este unul din bunii mei prieteni. Şi pesemne că, în calitatea lui de guvernator, aflase ce se punea la cale. Ei, drăcia dracului! De ce nu mi-ai adus, domnule, acum trei zile scrisoarea asta, în loc să mi-o aduci azi?

— Pentru că, aşa cum am avut cinstea să-i spun maiestăţii voastre, oricât m-am străduit, până ieri n-am putut ajunge.

Păcat, păcat – murmură regele – la ora asta puteam fi în siguranţă ori în La Rochelle, ori aşteptând la loc deschis, cu vreo două-trei mii de călăreţi în jurul meu!

— Sire, ce-a fost a fost – spuse Margareta cu jumătate de glas. În loc să vă pierdeţi timpul regretând trecutul, mai bine să vă gândiţi cum să trageţi cât mai multe foloase în viitor.

— Aşadar – făcu Henric, uitându-se la ea întrebător –

dacă aţi fi în locul meu, aţi mai nutri vreo speranţă, doamnă?

— Da, sigur că da! Aş socoti că aceasta este o partidă care se joacă în trei manşe şi că eu n-am pierdut-o decât pe prima.

— Ah, doamnă! îngână Henric. Dac-aş putea fi sigur că sunteţi chiar numai pe jumătate alături de mine...

— Dac-aş fi vrut să trec de partea duşmanilor dumneavoastră – îi răspunse Margareta – cred că n-ar fi trebuit să aştept până acum.

— Aşa-i – făcu Henric – sunt un nerecunoscător. Şi cum spuneaţi şi dumneavoastră, totul mai poate fi îndreptat chiar azi.

— Vai, sire – făcu La Mole – îi doresc maiestăţii voastre toată fericirea! Numai că azi domnul amiral nu mai e printre noi!

Henric arboră acel zâmbet de ţăran hâtru căruia cei de la curte nu i-au priceput tâlcul decât în ziua în care a ajuns rege al Franţei.

— Dar, doamnă – adăugă el, uitându-se iscoditor la La Mole – gentilomul acesta nu poate să rămână aici la nesfârşit, fără să vă stingherească şi fără să se expună la neplăceri. Ce aveţi de gând cu el?

— Sire – îi răspunse Margareta – nu l-am putea ajuta să iasă din Luvru? Pentru că sunt şi eu de aceeaşi părere.

— E greu.

— Sire, domnul de La Mole n-ar putea face parte din suita maiestăţii voastre?

— Vai, doamnă, îmi vorbiţi de parc-aş fi încă regele hughenoţilor şi aş mai avea supuşi! Ştiţi doar că pe jumătate am trecut la catolicism şi că supuşi nu mai am.

Altcineva în locul Margaretei s-ar fi grăbit să-i răspundă: „Şi el a trecut la catolicism”. Dar regina voia să-l lase pe Henric s-o întrebe ce vrea de la el. La Mole, văzând că protectoarea lui stă deoparte şi cum nu ştia încă unde să pună piciorul pe terenul acesta nesigur al unei curţi atât de primejdioase cum era curtea Franţei, nu mai scoase nici el niciun cuvânt.

— Dar – reluă Henric, citind din nou scrisoarea adusă de La Mole – ce-mi spune domnul guvernator al Provenţei? Că

mama dumneavoastră era catolică şi că de-aici toată prietenia pe care v-o poartă?

— Iar mie, domnule conte – adăugă Margareta – îmi vorbeaţi parcă de un jurământ pe care l-aţi fi făcut, să treceţi la altă religie? Nu mai ţin bine minte despre ce anume era vorba. Nu vreţi să-mi daţi o mână de ajutor, domnule de La Mole? Era parcă vorba de ceva la care pare să ţină şi regele?

— Vai, da! Numai că maiestatea voastră a primit cu atâta răceală explicaţiile pe care i le-am dat – reluă La Mole – că nici n-am mai îndrăznit...

— Toate acestea nu mă priveau pe mine, domnule. Explicaţi-i regelui, explicaţi-i!

— Şi despre ce jurământ e vorba? îl întrebă regele.

— Sire – făcu La Mole – pe când eram urmărit de ucigaşi, fără să am vreo armă, gata să mă sfârşesc din pricina celor două răni, mi s-a părut că văd umbra mamei, cu o cruce în mână, arătându-mi calea spre Luvru. Atunci am jurat că dacă scap teafăr, voi trece la religia mamei mele, căreia Dumnezeu i-a îngăduit să iasă din mormânt ca să-mi slujească de călăuză în timpul acelei nopţi înspăimântătoare. Dumnezeu mi-a călăuzit paşii până aici, sire. Acum sunt sub ocrotirea unei principese a Franţei şi a regelui Navarei. O minune mi-a salvat viaţa; nu-mi rămâne decât să-mi ţin jurământul, sire. Sunt gata să trec la catolicism.

Henric se încruntă. Sceptic cum era, înţelegea prea bine că din interes un om poate renega, dar n-avea nicio încredere în renegarea din convingere.

„Regele nu vrea să-l ocrotească pe protejatul meu” – îşi zise Margareta.

În tot acest timp La Mole aştepta timid şi stingher, stând între două voinţe potrivnice. Îşi dădea bine seama, fără să caute explicaţii, în ce situaţie ridicolă se afla. Şi tot Margareta, cu gingăşia ei feminină, îl scoase din încurcătură.

— Sire – zise ea – să nu uităm că sărmanul rănit are nevoie de odihnă. Şi eu pic de somn. Vai, ia uite!

Într-adevăr, La Mole se făcuse alb ca varul. Pricina erau ultimele cuvinte ale Margaretei, pe care le înţelesese greşit

şi îl făcuseră să pălească.

— Ei bine, doamnă – spuse Henric – nimic mai simplu: să-l lăsăm pe domnul de La Mole să se odihnească.

Tânărul îi aruncă Margaretei o privire rugătoare şi, deşi se afla în faţa a două capete încoronate, se lăsă să cadă pe scaun, zdrobit de durere şi de oboseală.

Margareta pricepu toată dragostea din această privire şi toată deznădejdea din slăbiciunea lui.

— Sire – spuse ea – cred că s-ar cuveni ca maiestatea voastră să-i facă acestui tânăr gentilom, care şi-a pus viaţa în joc pentru regele lui, de vreme ce venind într-un suflet până aici, să vă vestească moartea amiralului şi a lui Téligny, a fost rănit, se cuvine deci ca maiestatea voastră să-i facă o onoare pentru care îi va rămâne recunoscător toată viaţa.

— Ce fel de onoare, doamnă? o întrebă Henric. Spuneţi, şi sunt gata!

— Domnul de La Mole se va culca în noaptea asta la picioarele maiestăţii voastre, care va dormi pe această canapea. Eu, cu îngăduinţa augustului meu soţ – adăugă Margareta zâmbind – o voi chema pe Gillonne şi mă voi culca; căci, vă jur, sire, dintre noi trei nu eu sunt cea mai puţin ostenită!

Henric avea mult duh, poate chiar prea mult; mai târziu prietenii cât şi duşmanii lui l-au învinuit pentru aceasta, dar de astă dată înţelese că cea care îl alunga din patul conjugal îşi dobândise acest drept datorită nepăsării pe care el i-o arătase; de altfel, Margareta se şi răzbunase pe această nepăsare, salvându-i viaţa. Aşadar, răspunsul lui nu era o chestiune de orgoliu.

— Doamnă – zise el – dacă domnul de La Mole ar fi în stare să meargă până în camera mea, i-aş oferi chiar patul meu.

— Da – îi răspunse Margareta – numai că la ora aceasta apartamentul dumneavoastră nu e un loc sigur nici pentru unul, nici pentru celălalt. Ar fi bine ca maiestatea voastră să rămână aici până mâine.

Şi fără să mai aştepte vreun răspuns, o chemă pe Gillonne, îi porunci să facă patul regelui şi să pună şi pentru La Mole un aşternut la picioarele acestuia. La Mole părea

atât de fericit şi de mulţumit de o asemenea cinste, că ai fi putut jura că nu-şi mai simte rănile. Margareta, la rându-i, făcu o plecăciune ceremonioasă în faţa regelui şi, întorcându-se în camera ei bine zăvorâtă, se întinse pe pat.

„Acum – se gândi ea – trebuie să-i găsesc mâine domnului de La Mole un protector la Luvru şi cine face astă-seară pe surdul mâine se va căi”.

O chemă apoi pe Gillonne, care aştepta să-i dea ultimele porunci.

— Gillonne – îi spuse ea în şoaptă – trebuie să găsim un pretext să-l aducem mâine dimineaţă pe fratele meu, ducele d’Alençon aici, la mine, la opt.

La Luvru băteau tocmai ceasurile două.

La Mole mai făcu puţină politică cu regele, care adormi pe nesimţite. Curând începu să sforăie zgomotos, de parc-ar fi dormit pe patul lui de piele din Béarn.

La Mole ar fi dormit poate şi el întocmai ca regele, dar Margareta nu dormea, ci se zvârcolea în pat şi foşnetul acesta îi tulbura tânărului nostru gândurile şi somnul.

„E foarte tânăr – murmură Margareta, care nu putea să adoarmă. Şi e tare timid; s-ar putea să fie chiar caraghios... dar asta rămâne de văzut; are însă ochi frumoşi, e bine făcut şi fermecător; dar dacă n-o să dea dovadă de curaj!... Fugea... acum reneagă... păcat, visul începuse frumos; hai... să lăsăm lucrurile în voia lor, iar noi să ne încredinţăm acelei treimi divine a nebunei de Henriette”.

Şi aşa, spre ziuă, Margareta adormi în cele din urmă, murmurând: „Eros-Cupidon-Amor”.

XV
CE VREA FEMEIA VREA ŞI DUMNEZEU

Margareta nu se înşelase. Toată ura adunată în sufletul Caterinei de pe urma acestei comedii – din care ea nu vedea decât intriga, fără să aibă puterea să schimbe cât de cât deznodământul – trebuia să se reverse asupra cuiva. Aşa că, în loc să se întoarcă la ea, regina-mamă urcă de-a dreptul la doamna ei de onoare.

Doamna de Sauve se aştepta la două vizite: nădăjduia să vină Henric şi se temea să nu vină regina-mamă. Şi cum stătea lungită pe pat, aproape dezbrăcată, în timp ce Dariole veghea în anticameră, auzi o cheie răsucindu-se în broască, apoi paşi apăsaţi, care ar fi răsunat puternic dacă n-ar fi fost înăbuşiţi de covorul gros. Îşi dădu seama că nu era mersul suplu şi grăbit al lui Henric; bănuia că Dariole o să fie împiedicată să-i dea de veste. Sprijinindu-se într-un cot, rămase în aşteptare, toată numai ochi şi urechi.

Perdeaua se dădu deoparte şi tânăra femeie o văzu cu groază intrând pe Caterina de Medicis.

Caterina părea calmă, dar doamna de Sauve, care de doi ani de zile învăţase s-o cunoască bine, pricepu pe dată că sub calmul acesta mocneau gânduri întunecate, poate chiar de crâncenă răzbunare. Când o zări, doamna de Sauve dădu să sară din pat; Caterina însă îi făcu semn din deget să stea pe loc şi sărmana Charlotte rămase pironită locului, adunându-şi tot curajul de care se simţea în stare ca să înfrunte furtuna ce, încet, pe tăcute, se pregătea să se dezlănţuie.

— I-ai dat cheia regelui Navarei? o întrebă Caterina pe tonul cel mai firesc cu putinţă.

Atâta doar că vorbele acestea erau rostite de nişte buze din ce în ce mai palide.

— Da, doamnă... – răspunse Charlotte, care încerca şi ea, dar zadarnic, să-şi stăpânească glasul.

— Şi l-ai văzut?

— Pe cine? întrebă doamna de Sauve.

— Pe regele Navarei.

— Nu, doamnă; dar îl aştept şi, când am auzit cheia în broască, am crezut că e el.

La răspunsul acesta, care dovedea sau cât de sinceră, sau cât de prefăcută era doamna de Sauve, Caterina nu-şi putu stăpâni un tremur uşor. Mâna ei plină şi scurtă se încleştă.

— Dar ştiai foarte bine – făcu ea cu un zâmbet răutăcios – ştiai foarte bine, Carlotta, că în noaptea asta regele Navarei n-o să vină!

— Cine, doamnă eu?! Eu să ştiu aşa ceva! exclamă Charlotte, prefăcându-se de minune că se miră.

— Da, ştiai!

— Mort să fie, şi tot venea – urmă ea, cutremurându-se la gândul acesta.

Sigură că ar fi plătit scump dacă mica ei trădare ar fi fost descoperită, Charlotte îşi găsise curaj să mintă până la capăt.

— Şi zici că nu i-ai scris tu regelui Navarei, Carlotta mia? o întrebă Caterina cu acelaşi zâmbet calm şi crud.

— Nu, doamnă – răspunse Charlotte, cu un aer de neînchipuită candoare. După câte îmi amintesc, maiestatea voastră nu mi-a spus să-i scriu.

O clipă se aşternu tăcerea şi în acest răstimp Caterina o privi pe doamna de Sauve ca un şarpe care încearcă să hipnotizeze o pasăre.

— Te crezi frumoasă – făcu Caterina – te crezi şi iscusită, nu-i aşa?

— Nu, doamnă – răspunse Charlotte – ştiu doar atât: că maiestatea voastră a fost câteodată foarte binevoitoare cu mine când venea vorba despre frumuseţea sau iscusinţa mea.

— Ei bine – spuse Caterina din ce în ce mai pornită – te înşeli dacă îţi închipui aşa ceva. Şi dacă ţi-am spus eu una ca asta, te-am minţit. Pe lângă fiica mea Margot, tu nu eşti decât o proastă şi o pocită!

— Oh, doamnă, aveţi dreptate! îi zise Charlotte. Şi nici n-aş încerca să tăgăduiesc, mai ales în faţa voastră.

— Şi de aceea – continuă Caterina – regele Navarei ţine mai mult la fiica mea decât la tine. După câte ştiu, nu asta voiai tu şi nu aşa ne înţeleseserăm noi.

— Vai, doamnă! se văietă Charlotte, izbucnind în plâns, fără ca de astă dată să mai fi fost nevoie să se silească. Dacă e aşa, atunci sunt foarte nenorocită!

— Aşa e – spuse Caterina, împlântându-şi privirile, ca două pumnale, în inima doamnei de Sauve.

— Dar ce vă face să credeţi una ca asta? o întrebă Charlotte.

— Du-te până la regina Navarei, pazza, şi ai să-ţi găseşti iubitul acolo.

— Ah! făcu doamna de Sauve.

Caterina ridică din umeri.

— Nu cumva eşti geloasă?

— Cine, eu? se arătă mirată doamna de Sauve, încercând să-şi adune puterile care o părăseau.

— Da, tu! Sunt curioasă să văd cum arată gelozia unei franţuzoaice.

— Dar – făcu doamna de Sauve – cum ar vrea maiestatea voastră să fiu geloasă altfel decât din ambiţie? Nu-l iubesc pe regele Navarei decât atât cât s-o pot sluji pe maiestatea voastră!

Caterina se uită la ea o clipă, cu privirea pierdută.

— La drept vorbind, s-ar putea să fie adevărat ceea ce îmi spui – îngână ea.

— Maiestatea voastră îmi citeşte în inimă.

— Şi inima aceasta îmi este cu totul credincioasă?

— Doamnă, porunciţi şi veţi vedea!

— Ei bine, pentru că eşti gata să te sacrifici pentru mine, Carlotta, tot pentru mine trebuie să fii foarte îndrăgostită de regele Navarei, şi mai ales foarte geloasă, geloasă ca o italiancă.

— Dar, doamnă – o întrebă Charlotte – cum sunt italiencele la gelozie?

— Am să-ţi spun – îi zise Caterina.

După ce dădu din cap de câteva ori, ieşi încet, în tăcere, aşa cum venise.

Uluită de privirea sticloasă din ochii aceia dilataţi, ca de pisică, sau de panteră – ceea ce nu-i făcea mai puţin profunzi – Charlotte o lăsă să plece fără să scoată un singur cuvânt, cu răsuflarea tăiată. Respiră doar în clipa în care auzi uşa închizându-se în urma reginei-mame, iar Dariole veni să-i spună că cumplita arătare dispăruse.

— Dariole – făcu ea atunci – trage-ţi un fotoliu lângă patul meu şi dormi aici. Te rog! Mi-e frică să rămân singură!

Dariole se supuse; dar cu toată tovărăşia cameristei ei, cu toată lumina lămpii pe care poruncise s-o lase aprinsă ca să se simtă mai în siguranţă, doamna de Sauve nu adormi decât când se crăpă de ziuă, căci toată noaptea îi răsunase în urechi glasul metalic al Caterinei.

Între timp, Margareta, deşi adormise abia când începuse să se lumineze de ziuă, se trezi la cea dintâi goarnă, la primul lătrat de câine. Se ridică pe dată şi se apucă să

îmbrace un costum atât de decoltat, că părea pretenţios, îşi chemă apoi cameristele şi porunci să fie poftiţi gentilomii din serviciul obişnuit al regelui Navarei; deschizând apoi uşa înapoia căreia stăteau Henric şi de La Mole, îl salută cu o privire caldă pe acesta din urmă şi, adresându-se soţului, îi spuse.

— Sire, nu ajunge doar că am făcut-o pe doamna mama mea să creadă ceea ce nu este, mai trebuie ca dumneavoastră să îi convingeţi pe toţi curtenii că ne înţelegem de minune. Dar fiţi pe pace – adăuga ea râzând – şi luaţi bine seama la vorbele mele, care în aceste clipe devin aproape solemne: astăzi va fi ultima oară când o voi mai supune pe maiestatea voastră la o încercare atât de crudă.

Regele Navarei zâmbi şi dădu poruncă să intre gentilomii. În clipa în care îi prezentau onorurile, se prefăcu că abia atunci îşi dă seama că mantia îi rămăsese pe patul reginei; îşi ceru iertare că îi primeşte astfel, îşi luă mantia din mâinile Margaretei, care se făcuse roşie ca focul, şi şi-o prinse pe umăr. Întorcându-se apoi spre cei de faţă, le ceru să-i spună ce mai era prin oraş şi pe la curte.

Margareta observă tocmai cu coada ochiului mirarea ce se furişa pe chipurile gentilomilor, văzând cât de intimi erau regele şi regina Navarei, când deodată un aprod, urmat de trei sau patru gentilomi, intră anunţându-l pe ducele d’Alençon.

Ca să-l determine să vină, Gillonne nu făcuse altceva decât să-i spună că regele îşi petrecuse noaptea la soţia lui.

Francisc intră atât de repede, încât, croindu-şi drum printre gentilomi, era cât pe ce să-i trântească la pământ. Prima privire i-o aruncă lui Henric; Margareta se mulţumi doar cu a doua.

Henric îi răspunse cu un salut curtenitor. Margareta îşi luă un aer de seninătate deplină.

Ducele îşi roti apoi privirea-i vagă, dar iscoditoare, prin încăpere; dădu cu ochii de patul ale cărui perdele spânzurau în dezordine, de perna cea mare pe care se vedea urma capetelor, şi de pălăria regelui, aruncată pe un scaun.

Păli, dar pe loc îşi veni în fire.

— Frate Henric – i se adresă el – aţi vrea să faceţi în dimineaţa asta o partidă de minge cu regele?

— Mi-a făcut regele cinstea să mă aleagă – întrebă Henric – sau e numai o atenţie din partea dumneavoastră, cumnate?

— O, nu, regele n-a spus nimic – răspunse ducele puţin încurcat – dar nu sunteţi de obicei în suita lui?

Henric zâmbi, căci de la ultima partidă pe care o făcuse cu regele se petrecuseră atât de multe lucruri şi atât de grave, încât n-ar fi fost de mirare ca între timp Carol al IX-lea să-şi fi schimbat partenerii obişnuiţi.

— Vin, frate! zâmbi Henric.

— Veniţi – urmă ducele.

— Vă duceţi? îl întrebă Margareta.

— Da, soră dragă.

— Sunteţi grăbit?

— Foarte grăbit.

— Dacă v-aş ruga totuşi să mai zăboviţi câteva clipe?

O astfel de cerere din partea Margaretei era atât de neobişnuită, încât fratele ei se făcu feţe-feţe.

„Ce-o fi vrând să-i spună?” se întrebă Henric, la fel de mirat ca şi ducele d’Alençon.

Ghicind parcă gândul soţului ei, Margareta se întoarse spre el:

— Domnule – îi zise ea cu un zâmbet fermecător – vă puteţi duce acum, dacă vreţi, la maiestatea sa, pentru că secretul pe care i-l voi împărtăşi fratelui meu îl cunoaşteţi. Maiestatea voastră m-a refuzat aproape ieri, când i-am vorbit de acest secret. De aceea n-aş vrea – urmă Margareta – s-o mai plictisesc încă o dată pe maiestatea voastră cu aceeaşi dorinţă care i s-a părut atât de neplăcută.

— Dar despre ce este vorba? întrebă Francisc, uitându-se mirat când la unul, când la altul.

— Ah! ah! exclamă Henric, roşind de ciudă. Doamnă, ştiu ce vreţi să spuneţi. Vă spun drept, îmi pare rău că nu sunt mai liber. Dar dacă nu-i pot acorda domnului de La Mole o ospitalitate care să-i ofere siguranţa, asta nu înseamnă că nu-l voi recomanda pe protejatul dumneavoastră fratelui meu d’Alençon. Poate că – adăugă el ca să-şi întărească

cuvintele pe care le-am subliniat mai sus – poate că fratele meu va găsi mijlocul prin care să-l reţineţi pe domnul de La Mole... aici... lângă dumneavoastră... şi asta ar fi cum nu se poate mai bine... nu-i aşa, doamnă?

„Foarte bine – făcu Margareta în sinea ei – împreună, vor înfăptui ceea ce fiecare în parte n-ar fi făcut”.

Şi deschizând uşa cămăruţei, îl chemă pe tânărul rănit, dar mai întâi îi spuse lui Henric:

— Dumneavoastră trebuie să-i explicaţi fratelui meu de ce îi purtăm de grijă domnului de La Mole.

Prins la strâmtoare, Henric îi spuse domnului d’Alençon care, din spirit de contradicţie, era pe jumătate protestant, întocmai cum Henric, din prevedere, era pe jumătate catolic – îi spuse cum venise La Mole la Paris şi cum fusese rănit pe când îi aducea o scrisoare de la domnul d’Auriac.

Când ducele se întoarse, La Mole, care ieşise între timp din cămăruţă, stătea în picioare în faţa lui. Văzându-l atât de frumos şi de palid, şi prin aceasta de două ori fermecător, Francisc simţi în adâncul sufletului său încolţind o nouă spaimă. Margareta îi stârnea deopotrivă gelozia şi orgoliul.

— Frate dragă – îi spuse ea – crede-mă că acest tânăr gentilom îi va fi de folos celui care va şti să-l folosească. Dacă-l accepţi, va găsi în tine un stăpân puternic, iar tu în el un slujitor credincios. În vremuri ca acestea, e bine, dragul meu frate, să ştii de cine să te înconjori, mai ales – adăugă ea coborând glasul ca numai ducele d’Alençon s-o audă – mai ales când ai gânduri mari şi ai nenorocul să fii doar al treilea principe al Franţei.

Îşi duse degetul la buze să-i arate lui Francisc că, deşi îi făcuse acest început de destăinuire, nu-şi spusese încă tot gândul.

— Şi apoi – adăugă ea – poate că vei socoti, spre deosebire de Henric, că nu se cuvine ca acest tânăr să locuiască atât de aproape de apartamentul meu.

— Soră dragă – spuse repede Francisc – dacă domnul de La Mole n-are nimic împotrivă, poate să stea o jumătate de oră la mine, unde cred că n-are de ce să se teamă. Să mă îndrăgească, şi am să-l îndrăgesc şi eu pe el.

Francisc minţea, căci în fundul sufletului începuse să-l

urască pe La Mole.

„Bine, bine... aşadar nu m-am înşelat! murmură Margareta, care îl văzu pe regele Navarei încruntându-se. Ah, ca să vă pot conduce pe amândoi, trebuie să vă strunesc pe fiecare prin celălalt!”

Apoi, completându-şi gândul, adăugă:

„Aşa, aşa, Margareta, dă-i înainte, ar spune Henriette!”

Într-adevăr, după o jumătate de ceas, La Mole, bine dădăcit de Margareta, îi săruta poalele rochiei şi urca – destul de sprinten pentru un rănit, scara ce ducea la domnul d’Alençon.

Trecură două-trei zile, în răstimpul cărora buna înţelegere păru că prinde rădăcini între Henric şi soţia lui. Henric, căruia îi fusese îngăduit să nu-şi lepede în public credinţa, dar care se lepădase în faţa duhovnicului palatului, asculta în fiecare dimineaţă liturghia la Luvru. Seara, se îndrepta în văzul tuturor spre apartamentele soţiei lui, intra pe uşa principală, schimba câteva cuvinte cu ea şi ieşea prin uşiţa secretă, ca să urce la doamna de Sauve.

Aceasta nu uitase să-i spună despre vizita Caterinei şi să-i atragă atenţia asupra primejdiei neîndoielnice care îl ameninţa. Pus în gardă din amândouă părţile, Henric se arăta de două ori mai prevăzător cu regina-mamă, cu atât mai mult cu cât Caterina începuse, pe nesimţite, să fie mai senină. Ba chiar, într-o bună dimineaţă, Henric avu prilejul să vadă un zâmbet binevoitor înflorind pe buzele-i palide. În acea zi făcu tot ce-i stătu în putinţă ca să nu mănânce decât nişte ouă gătite de el şi să nu bea decât apă scoasă de sub ochii lui din Sena.

Măcelurile continuau, dar violenţa lor era din ce în ce mai scăzută; fuseseră ucişi atâţia hughenoţi, că mai rămăseseră doar o mână de oameni. Majoritatea muriseră, mulţi fugiseră, iar o parte stăteau ascunşi.

Din când în când se auzea larmă mare într-un cartier sau într-altul; însemna că dăduseră peste câte unul din aceştia. Execuţia se făcea atunci cu public sau fără, după cum nenorocitul fusese încolţit în vreo fundătură fără scăpare sau putea să fugă. Şi atunci, în mahalaua unde se petrecea această întâmplare, era bucurie mare; căci, în loc să se

potolească o dată cu stârpirea duşmanilor lor, catolicii deveneau tot mai cruzi; şi cu cât numărul hughenoţilor scădea, cu atât păreau mai înverşunaţi împotriva nenorociţilor care mai rămăseseră.

Pe Carol al IX-lea vânătoarea aceasta de hughenoţi îl distra de minune; şi când nu mai putu să ia parte la ea, se desfăta cu zarva pe care o făceau ceilalţi vânători de oameni.

Într-o zi, pe când se întorcea de la jocul de popice, una din marile lui distracţii alături de Jocul cu mingea şi de vânătoare, se duse la maică-sa, radiind de bucurie, însoţit de curtenii lui obişnuiţi.

— Mamă – făcu el, îmbrăţişând-o pe Caterina care, văzându-l atât de vesel, încercă să ghicească motivul. Mii de draci! Ştii una bună? Ilustrul hoit al domnului amiral, pe care-l credeam dispărut, a fost găsit.

— Ce spui! exclamă Caterina.

— Pe legea mea, aşa e! Nu-i aşa, mamă, că şi tu ai crezut, ca şi mine, că s-au ospătat câinii cu el? Numai că nu s-a întâmplat aşa. Poporul meu, scumpul, bunul meu popor, a găsit ceva mai potrivit: l-a spânzurat pe amiral de cârligul de la Montfaucon:

De sus în jos pe Gaspard l-au zvârlit
Şi-apoi de jos în sus mi l-au suit.

— Ei bine? făcu Caterina.

— Ei bine, mamă dragă – urmă Carol al IX-lea – de când am auzit că a murit scumpetea asta de om, tare îmi era dor să-l mai văd o dată! Ce vreme frumoasă! Parcă toate au înflorit azi: văzduhul e plin de viaţă şi de miresme; mă simt mai bine ca oricând; mamă, n-ai vrea să mergem călare până la Montfaucon?

— Cu plăcere, fiul meu – îi zise Caterina – dar am o întâlnire de la care nu vreau să lipsesc; şi pe urmă, când e vorba să faci o vizită unui om atât de însemnat cum e domnul amiral, trebuie să chemi toată curtea. Va fi un prilej să faci unele constatări puţin obişnuite. Am vedea atunci cine vine şi cine nu vine.

— Aşa-i, mamă, ai dreptate! Să lăsăm pe mâine; e mai

bine! Atunci tu invită-ţi oamenii tăi şi am să-i invit şi eu pe-ai mei. Sau poate că ajunge dacă spunem că mergem, şi atunci toată lumea o să-şi facă timp. Cu bine, mamă, mă duc să sun din corn.

— Te consumi prea mult, Carol! Ambroise Paré îţi spune mereu şi are dreptate. E prea greu pentru tine.

— Da' de unde! făcu Carol. Aş vrea eu să fiu sigur că numai din asta are să mi se tragă moartea! I-aş îngropa pe toţi de-aici şi chiar pe Henriot care, după cum pretinde Nostradamus, o să ne moştenească pe toţi într-o bună zi.

Caterina se încruntă.

— Fiule – îi spuse ea – să te fereşti întotdeauna de lucrurile ce par cu neputinţă. Şi până atunci, cruţă-te!

— Doar două-trei semnale, ca să-mi mai înviorez câinii, care se plictisesc de moarte. Bietele animale! Ar fi trebuit să le asmut pe urmele hughenoţilor! Le-ar fi plăcut!

Şi Carol al IX-lea ieşi din camera mamei sale, intră în sala de arme, desprinse un corn şi suflă în el cu atâta putere, că l-ar fi pizmuit chiar şi Roland. Era de neînchipuit cum putea sufla cu atâta putere în corn un om atât de vlăguit, de bolnăvicios şi cu buze aşa de palide.

Într-adevăr, Caterina, cum îi spusese şi fiului ei, aştepta pe cineva. Îndată după plecarea lui, una din doamnele ei de onoare se apropie şi-i vorbi în şoaptă. Regina zâmbi, se ridică, salută curtea şi o urmă pe ceea care îi adusese vestea.

Réne, florentinul, cel pe care regele Navarei îl întâmpinase cu atâta diplomaţie chiar în seara sfântului Bartolomeu, intrase în capelă.

— Ah, dumneata erai, René! îi spuse Caterina. Te aşteptam cu nerăbdare!

René făcu o plecăciune.

— Ai primit ieri bileţelul pe care ţi l-am trimis?

— Am avut această cinste.

— Ai mai verificat, aşa cum îţi cerusem, horoscopul lui Rugieri, ce se potriveşte atât de bine cu profeţia lui Nostradamus, după care toţi trei fiii mei vor domni?... De câteva zile lucrurile s-au schimbat mult, René, şi m-am gândit că s-ar putea ca soarta să fie mai puţin crudă.

— Doamnă – răspunse René, clătinând din cap –

maiestatea voastră ştie prea bine că lucrurile nu schimbă ursita; ci, dimpotrivă, ursita înrâureşte lucrurile.

— Ai mai repetat totuşi jertfa, nu-i aşa?

— Da, doamnă – răspunse René – căci prima mea datorie este să vă ascult.

— Şi rezultatul?

— Acelaşi, doamnă.

— Cum?! Mielul cel negru tot de trei ori a ţipat?

— Tot, doamnă.

— Semn că vor fi trei morţi năprasnice în familia mea! murmură Caterina.

— Vai, da! făcu René.

— Şi apoi?

— Apoi, doamnă, când am cercetat măruntaiele, am dat iarăşi peste acea ciudată deplasare a ficatului, pe care am observat-o şi la ceilalţi doi. Ficatul era întors.

— Schimbare de dinastie. Tot asta, tot asta, tot asta! mormăi Caterina. Ar trebui totuşi să facem ceva, René! urmă ea.

René clătină din cap:

— I-am mai spus maiestăţii voastre că ursita cârmuieşte.

— Tu aşa crezi? întrebă Caterina.

— Da, doamnă.

— Îţi aminteşti de horoscopul Jeannei d'Albret?

— Da, doamnă.

— Mai spune-l o dată, că l-am uitat.

— Vives Honorata – începu René – morieris reformidata, regina amplificabere.

— Ceea ce înseamnă, pare-mi-se: Vei trăi cu cinste, şi când te gândeşti că nici nu avea cu ce trăi, biata femeie! Vei muri temută, şi noi care ne-am bătut joc de ea! Vei fi mai mare decât ai fost regină; şi iată că a murit şi gloria ei zace într-un mormânt pe care am uitat să-i punem până şi numele.

— Doamnă, maiestatea voastră traduce greşit acel vives Honorata. Regina Navarei a trăit într-adevăr cu cinste, pentru că atât timp cât a fost în viaţă, copiii ei au iubit-o, aliaţii ei au respectat-o, iar dragostea şi respectul acesta au fost cu atât mai sincere, cu cât ea era săracă.

— Bine – făcu Caterina – treacă de la mine acel „vei trăi

cu cinste”; dar să vedem cum tălmăceşti tu morieris reformidata?

— Cum să-l tălmăcesc?! Nimic mai uşor: Vei muri temută.

— Ei bine, a murit ea temută?

— Atât de temută, doamnă, că n-ar fi moartă acum dacă maiestăţii voastre nu i-ar fi fost teamă de ea. În sfârşit, ca regină, vei fi preamărită, sau vei fi mai mare de cum ai fost ca regină; şi asta e adevărat, doamnă, căci în schimbul coroanei pieritoare, ea poartă acum, poate, ca regină şi martiră, coroana cerească. Şi apoi, cine ştie oare ce soartă i-a hărăzit viitorul spiţei sale pe pământ!

Caterina era neînchipuit de superstiţioasă. Sângele rece al lui René o înspăimântă mai mult decât această încăpăţânare a sorţii; şi cum pentru ea o împrejurare neplăcută însemna un nou prilej de a ieşi cu îndrăzneală din încurcătură, îi spuse lui René pe neaşteptate, şi urmărindu-şi de-a dreptul un gând stăruitor şi nemărturisit:

— Au sosit parfumuri din Italia?

— Da, doamnă.

— Să-mi trimiţi o casetă plină.

— Ce fel să fie?

— Ultimele, din cele care... – Caterina se opri.

— Din cele care-i plăceau îndeosebi reginei Navarei? întrebă René.

— Exact.

— Nu-i nevoie să le mai prepar, nu-i aşa, doamnă? Căci maiestatea voastră este acum la fel de pricepută ca şi mine.

— Găseşti? întrebă Caterina. Sigur e însă că-mi reuşesc.

— Maiestatea voastră nu mai are să-mi spună nimic? întrebă meşterul de parfumuri.

— Nu, nu – făcu Caterina, pe gânduri. Cred că nu. Totuşi, dacă se mai iveşte ceva cu jertfele, spune-mi şi mie. Şi fiindcă veni vorba, să mai lăsăm mieii, şi să încercăm şi cu găini.

— O, vai, doamnă, mă tem foarte mult că schimbarea jertfei nu va schimba cu nimic prevestirile!

— Fă cum îţi spun!

René salută şi ieşi.

Caterina rămase o clipă pe gânduri. Apoi se ridică şi ea şi

intră în dormitor, unde o aşteptau doamnele. Le anunţă că a doua zi se mergea la Montfaucon.

Vestea acestui prilej de distracţie se răspândi în seara aceea prin tot palatul şi prin întregul oraş. Doamnele îşi pregătiră toaletele cele mai elegante, iar gentilomii armele şi caii lor de gală. Negustorii îşi închiseră dughenele şi atelierele, iar prostimea şi pierde-vară mai uciseră, pe ici, pe colo, câţiva hughenoţi, ţinuţi pentru caz de nevoie, ca să-i dea hoitului domnului amiral un cortegiu cum i se cuvenea.

Toată seara şi o bună parte din noapte domni o zarvă de neînchipuit.

La Mole petrecuse cea mai tristă zi din câte se pot închipui şi ziua aceea urmase altor trei sau patru nu mai puţin triste.

Ca să-i facă pe plac Margaretei, domnul d'Alençon îl luase cu el, dar de atunci nu-l mai văzuse. Se simţi dintr-odată ca un copil părăsit, lipsit de grija blândă, delicată şi fermecătoare a celor două femei, dintre care una îi frământa necontenit gândul. Prin chirurgul Ambroise Paré primise veşti de la ea, dar veştile acestea, auzite din gura unui om de cincizeci de ani, care nu ştia, sau se prefăcea că nu ştie cât preţuiau pentru La Mole cele mai mici amănunte despre Margareta, erau incomplete şi nu-l mulţumeau. E drept, Gillonne venise odată cu de la ea putere, bineînţeles, să vadă ce e cu rănitul. Vizita aceea fusese ca o rază de soare într-o temniţă şi La Mole rămăsese ca năucit, aşteptând să mai vadă pe cineva care, deşi trecuseră două zile de la cealaltă vizită, tot nu venise.

Aşadar, când vestea acestei minunate petreceri de a doua zi a întregii curţi ajunse la urechile lui La Mole, care era pe cale de însănătoşire, el îi ceru domnului d'Alençon îngăduinţa să-l însoţească.

Ducele nici măcar nu se întrebă dacă La Mole era în stare să îndure această oboseală, şi îi răspunse doar:

— Minunat! Să i se dea un cal de-al meu!

La Mole nici nu-şi dorea mai mult. Maestrul Ambroise Paré veni ca de obicei să-l panseze. Tânărul îi spuse că trebuia neapărat să plece călare şi îl rugă să-i potrivească bandajul cu o grijă îndoită. De altfel, cele două răni, atât

cea de la piept cât şi cea de la umăr, se închiseră şi nu-l mai supăra decât umărul. Amândouă erau stacojii, aşa cum trebuia să fie o rană pe cale de vindecare. Maestrul Ambroise Paré le acoperi cu o tafta gumată, la mare preţ pe vremea aceea în asemenea împrejurări, şi îi făgădui că dacă nu se va agita prea mult pe drum, totul va fi în ordine.

La Mole era în culmea fericirii şi, în afara slăbiciunii pricinuită de pierderea de sânge şi de o uşoară ameţeală, din aceeaşi pricină, se simţea cum nu se poate mai bine. De altfel şi Margareta avea să facă parte din cortegiul acesta; o va vedea din nou pe regină şi când se gândea cât de înviorat fusese când o văzuse pe Gillonne, nu se îndoia de fel că întâlnirea cu domniţa lui avea să-i facă cu atât mai bine. Aşa că La Mole folosi o parte din banii pe care îi primise la plecarea de acasă ca să-şi cumpere cel mai frumos pieptar de şaten alb şi cea mai bogată broderie pentru mantie, de care îi putu face rost croitorul la modă. Tot el îi mai aduse şi cizmele de piele parfumată, cum se purta pe vremea aceea. Primi totul dimineaţa, dar cu o jumătate de ceas mai târziu decât le ceruse, ceea ce nu-l supără prea tare. Se îmbrăcă degrabă şi se privi într-o oglindă. Hainele, pălăria şi parfumul îi plăceau destul de mult ca să se simtă bine.

În cele din urmă, începu să umble prin cameră ca să se asigure că în afara unor dureri mai ascuţite, mulţumirea sufletească îl putea face să uite suferinţele trupeşti.

Mantia de culoarea cireşei, croită după gustul lui, ceva mai lungă decât era moda, îi venea nespus de bine.

În vreme ce în Luvru se petreceau toate acestea, o altă scenă asemănătoare se petrecea în palatul de Guise. Un gentilom înalt, cu părul roşu, îşi cerceta în faţa unei oglinzi dunga roşie ce-i brăzda neplăcut obrazul; îşi pieptăna şi îşi parfuma mustaţa şi tot parfumând-o, întindea peste neplăcuta cicatrice – care, în ciuda tuturor sulimanurilor la modă, se încăpăţâna să iasă la iveală – întindea, cum spuneam, un strat de alb şi roşu întreit; dar cum era neîndestulător, îi veni o idee; un soare dogoritor, soare de august, îşi revărsa razele în curte; gentilomul coborî, îşi scoase pălăria de pe cap şi, cu nasul în vânt, cu ochii închişi, se plimbă timp de zece minute, lăsându-se de bună

voie în bătaia acestor văpăi mistuitoare, ce cădeau din cer în torente.

După zece minute, prins zdravăn de soare, gentilomul nostru avea faţa atât de aprinsă, încât dunga aceea roşie, care acum nu se mai potrivea cu restul, părea galbenă. Dar gentilomul nu părea de loc nemulţumit de curcubeul de pe faţa lui, peste care întinse, cât putu mai bine, un strat de roşeală, ca să semene cu restul. După aceea, îmbrăcă un minunat costum, pe care croitorul i-l adusese în cămară înainte de a fi chemat.

Gătit astfel, parfumat cu mosc şi înarmat până în dinţi, mai coborî o dată în curte şi începu să mângâie un cal mare şi negru, care ar fi fost de o frumuseţe fără seamăn dacă n-ar fi avut şi el o mică tăietură ca a stăpânului lui, făcută de sabia unui cavaler mercenar, într-unul din ultimele războaie civile la care luase parte.

Cu toate acestea, încântat de cal, ca şi de sine, gentilomul pe care cititorii noştri l-au recunoscut, desigur, cu uşurinţă, urcă în şa cu un sfert de ceas înaintea tuturor şi făcu să răsune curtea palatului de Guise de nechezatul bidiviului său, la care răspundea, pe măsură ce izbutea să-l strunească, cu câte o sudalmă spusă pe toate tonurile. O clipă mai târziu, calul, strunit de-a binelea, recunoştea, prin mlădierea şi ascultarea sa, puterea adevăratului său stăpân; dar izbânda nu fusese câştigată fără zarvă şi zarva aceasta – poate tocmai pe ea se bizuise gentilomul nostru – zarva aceasta atrăsese la fereastră o doamnă pe care îmblânzitorul nostru de cai o salută cu plecăciuni adânci, iar ea îi răspunse cum nu se poate mai drăgălaş.

După cinci minute, doamna de Nevers îşi chemă intendentul:

— Domnule – îl întrebă ea-i s-a servit masa aşa cum se cuvine domnului conte Annibal de Coconnas?

— Da, doamnă – îi răspunse intendentul. Chiar în dimineaţa aceasta a mâncat cu mai multă poftă ca niciodată.

— Bine, domnule – spuse ducesa.

Apoi, întorcându-se spre primul său gentilom, adăugă:

— Domnule d’Arguzon, să pornim spre Luvru şi vă rog să nu-l scăpaţi din ochi pe domnul conte Annibal de Coconnas,

căci e rănit şi deci slăbit încă, şi pentru nimic în lume n-aş vrea să i se întâmple ceva. Asta le-ar face plăcere hughenoţilor, care îi poartă pică încă din binecuvântata noapte a sfântului Bartolomeu.

Şi doamna de Nevers, încălecând la rândul ei, porni strălucitoare spre Luvru – locul de întâlnire al tuturor.

Era două după-amiază când un lanţ de călăreţi, acoperiţi din cap până-n picioare cu aur, giuvaieruri şi veşminte minunate, se iviră pe strada Saint-Dénis, îndreptându-se către colţul cimitirului Inocenţilor, desfăşurându-se în bătaia soarelui, printre cele două rânduri de case mohorâte, ca un şarpe uriaş cu inele strălucitoare.

XVI
HOITUL UNUI DUŞMAN MIROASE ÎNTOTDEAUNA FRUMOS

Oricât de bogat înveşmântat ar fi un grup de oameni, el n-ar putea aduce nici pe departe cu cei ce porniseră acum spre cimitirul Inocenţilor.

Veşmintele de mătase, bogate şi strălucitoare – minunată modă lăsată urmaşilor săi de către Francisc I – nu se transformaseră încă în costumele acelea strâmte şi închise la culoare, care se purtau sub Henric al III-lea; şi aşa, costumul lui Carol al IX-lea, mai puţin bogat, dar mai elegant decât cele din epocile dinainte, strălucea prin armonia lui fără cusur. Azi nu mai putem întâlni un asemenea cortegiu, căci măreţia parăzilor noastre ne face să ne mulţumim cu simetria şi uniformitatea. Paji, scutieri, gentilomi de rând, câini şi cai pe flancuri şi în urmă făceau ca acest cortegiu regesc să pară o adevărată oştire. În urma acestuia venea norodul care, la drept vorbind, era pretutindeni. Norodul îl urma, îl însoţea şi mergea în frunte; şi-l auzeai cum strigă ba „trăiască”, ba „huo, la oase”, căci în mijlocul cortegiului se vedeau, ici şi colo, vreo câţiva calvinişti renegaţi, şi norodul le purta pică.

Chiar în acea dimineaţă Carol al IX-lea vorbise ca despre ceva foarte obişnuit – de faţă cu Caterina, ducele de Guise

şi Henric de Navara – despre plimbarea pe care aveau s-o facă până la Montfaucon, să vadă spânzurătoarea, sau mai degrabă trupul sfârtecat al amiralului.

În prima clipă Henric voise să renunţe la această plimbare. Atâta aştepta Caterina. De îndată ce Henric încercă să-şi arate dezgustul pentru acest lucru, ea şi avu un schimb de priviri însoţit de un zâmbet, cu ducele de Guise. Henric prinse aceste ocheade, le înţelese şi pe loc, luându-şi seama, zise:

— La urma urmei, de ce n-aş merge? Sunt catolic şi datorez acest lucru noii mele credinţe.

Adresându-se apoi lui Carol al IX-lea, adăugă:

— Maiestatea voastră se poate bizui pe mine; voi fi întotdeauna fericit s-o însoţesc oriunde se va duce. Şi îşi roti privirea ca să vadă câte sprâncene se încruntau.

De altfel, din tot cortegiul acela, omul privit poate cu cea mai mare curiozitate era acest fiu fără mamă, acest rege fără regat, acest hughenot trecut la catolicism. Chipul lui prelung şi cu trăsături puternice, înfăţişarea lui puţin grosolană, felul lui familiar de a se purta cu inferiorii, familiaritate pe care o împingea până la un grad aproape nelalocul lui pentru un rege, şi pe care o deprinsese încă din tinereţe din pricina obiceiurilor lui de om de la munte, şi de care nu avea să se dezbare până în ceasul morţii, toate acestea îi dădeau un aer deosebit în ochii celor ce-l priveau şi dintre care unii strigau:

— La liturghie, Henriot, la sfânta liturghie!

La care Henric răspundea:

— Am fost ieri, mă duc şi astăzi, şi am să mă duc şi mâine! Ei, drăcia dracului! Cred că-i de ajuns!

Margareta venea călare şi era atât de frumoasă, de proaspătă şi de elegantă, încât laudele roiau în jurul ei, iar unele, trebuie să mărturisim, se răsfrângeau şi asupra însoţitoarei sale, doamna ducesă de Nevers, care tocmai i se alăturase şi al cărei cal alb scutura nărăvaş din cap, de parc-ar fi fost mândru de povara ce o purta.

— Ei bine, ducesă – o întrebă regina Navarei – ce mai e nou?

— Nu ştiu nimic, doamnă – răspunse cu glas tare Henriette.

Apoi o întrebă în şoaptă:

— Şi hughenotul ce mai face?

— I-am găsit o ascunzătoare aproape sigură – răspunse Margareta. Dar, spune-mi, tu ce-ai făcut cu nemaipomenitul tău măcelar de oameni?

— A ţinut să vină la serbare; e călare pe un cal de luptă al domnului de Nevers, unul mare cât un elefant. E un călăreţ fără pereche. I-am îngăduit să ia parte la ceremonie pentru că m-am gândit că hughenotul tău va fi destul de prevăzător ca să rămână acasă, ca să nu ne temem de vreo încăierare.

— Vai, pe legea mea – răspunse Margareta zâmbind – nu e aici, dar chiar să fi fost, tot nu cred că ar fi ieşit vreo încăierare! Ce-i drept, e băiat frumos hughenotul meu, dar atâta tot; e un porumbel, nu un şoim; gungureşte, dar nu muşcă. La urma urmei – făcu ea pe un ton cu neputinţă de redat şi ridicând uşor din umeri – la urma urmei, poate că noi l-am luat drept hughenot şi el, săracul, o fi brahman şi credinţa lui îl opreşte să verse sânge.

— Dar unde este ducele d'Alençon? întrebă Henriette. Nu-l văd de loc!

— Trebuia să ne ajungă din urmă; azi-dimineaţă îl dureau ochii şi nu prea avea chef să vină; dar cum se ştie că înclină spre hughenoţi, doar ca să nu fie de aceeaşi părere cu fraţii lui, Carol şi Henric, i s-a atras atenţia că regele ar putea să privească cu ochi răi absenţa lui, aşa că s-a hotărât să meargă. Ah, dar ia uită-te într-acolo, unde se uită toată lumea şi strigă! Să ştii că el a trecut prin poarta Montmartre.

— Da, da, el e! îl recunosc! făcu Henriette. Într-adevăr, arată bine azi; de un timp încoace parcă se îngrijeşte mai mult. Să ştii că e îndrăgostit. Ce bine e să fii prinţ de sânge! Treci cu calul peste oameni şi oamenii se dau în lături!

— Ai dreptate – spuse Margareta râzând – o să ne strivească! Doamne fereşte, dar dă-i deoparte pe gentilomii dumitale, ducesă! Uite pe unul care nu se dă în lături, o să-l ucidă!

— Eh, uite, ăsta-i viteazul meu! strigă ducesa.

Într-adevăr, Coconnas ieşise din rând ca să se apropie de doamna de Nevers; dar în clipa în care calul său traversa

şoseaua mărginaşă ce lega strada de mahalaua Saint-Dénis, un călăreţ din suita ducelui d'Alençon, încercând zadarnic să-şi ţină în frâu calul avântat, îl izbi în plin pe Coconnas. Scuturat zdravăn, Coconnas se clătină pe calul său cât toate zilele, de mai-mai să-i cadă pălăria de pe cap, pe care o prinse cu mâna, şi se întoarse înfuriat.

— Doamne! făcu Margareta, plecându-se la urechea prietenei sale. Domnul de La Mole!

— Tânărul acela frumos şi palid! exclamă ducesa, neputându-şi stăpâni uimirea.

— Da, da, chiar el e acela care era cât pe ce să-l răstoarne pe piemontez!

— Vai – exclamă ducesa – o să se întâmple ceva înspăimântător! Uite, se privesc, se recunosc!

Într-adevăr, Coconnas, întorcându-se, îl recunoscu pe La Mole; şi, de uimire, scăpă dârlogii calului, căci era sigur că-l ucisese pe fostul său tovarăş, sau măcar îl scosese din luptă pentru o bucată de vreme. La Mole îl recunoscu şi el pe Coconnas şi simţi că i se urcă sângele la cap. Câteva clipe, care fură de ajuns ca să dea pe faţă toate simţămintele ce mocneau în sufletul celor doi, ei se sfredeliră cu nişte priviri care le făcură pe cele două femei să se-nfioare. Apoi La Mole se uită în jur şi dându-şi seama fără îndoială că nu era locul potrivit pentru răfuieli, dădu pinteni calului şi veni lângă ducele d'Alençon. Coconnas rămase o clipă pironit locului, răsucindu-şi mustaţa, gatagata să şi-o vâre în ochi; văzând că La Mole se depărtează fără să-i spună o vorbă, îşi văzu şi el de drum.

— Vai, vai! făcu Margareta cu durere, dar plină de dispreţ. Nu m-am înşelat, deci... Dar de astă dată e prea mult!

Şi îşi muşcă buzele până la sânge.

— E foarte frumos! răspunse ducesa, compătimind-o.

Chiar în clipa aceea ducele d'Alençon îşi luă din nou locul în spatele regelui şi a reginei-mame, astfel încât curtenii săi, alăturându-i-se, erau nevoiţi să treacă prin faţa Margaretei şi a ducesei de Nevers. Trecând la rându-i pe dinaintea celor două principese, La Mole îşi scoase pălăria, o salută pe regină, aplecându-se până la grumazul calului şi rămase descoperit, aşteptând ca maiestatea sa să-l

cinstească cu o privire.

Margareta întoarse însă capul cu mândrie.

La Mole citi, fără îndoială, dispreţul întipărit pe chipul ei şi, din palid ce era, se făcu galben ca ceara. Mai mult chiar, ca să nu cadă de pe cal, trebui să se prindă cu mâinile de coama lui.

— Vai, vai – făcu Hennriette, întorcându-se spre regină – ia priveşte cât eşti de crudă! O să i se facă rău!...

— Ei da! făcu regina, cu un zâmbet nimicitor. Atâta ar mai lipsi! Ai sărurile la tine?

Doamna de Nevers se înşelase însă.

Clătinându-se în şa, La Mole îşi recăpătă încet-încet puterile şi, întărindu-se în scări, merse să-şi ia locul în suita ducelui d'Alençon.

În timpul acesta, cortegiul îşi urmă drumul şi în depărtare se profila silueta sinistră a spânzurătorii ridicate şi inaugurate de Enguerrand de Marigny[3]. Niciodată nu avusese parte spânzurătoarea de o pradă mai bună.

Aprozii şi gărzile înaintară alcătuind un cerc larg în jurul incintei. La apropierea lor, corbii cocoţaţi pe spânzurătoare îşi luară zborul, croncănind deznădăjduiţi.

În spatele spânzurătorii de la Montfaucon se adăposteau de obicei câinii, ademeniţi adesea de pradă, şi tâlharii filosofii, ce veneau acolo să cugete asupra tristei nestatornicii a sorţii.

În ziua aceea nu se aflau la Montfaucon – cel puţin aşa se părea – nici câinii şi nici tâlharii. Aprozii şi gărzile îi alungaseră, pe câini o dată cu corbii, iar tâlharii se pierduseră în mulţime, ca să dea vreo lovitură dintre acelea care alcătuiesc partea veselă a meseriei lor.

Cortegiul înainta: în frunte sosiră regele şi Caterina, veneau apoi ducele de Anjou, ducele d'Alençon, regele Navarei, domnul de Guise cu gentilomii lor; în sfârşit, urmau doamna Margareta cu ducesa de Nevers şi toate femeile ce alcătuiau aşa-numitul escadron zburător al reginei; mai veneau apoi pajii, scutierii, valeţii şi norodul: în total, zece mii de oameni.

---

3 Ministru de finanţe al Franţei în timpul domniei lui Filip cel Frumos, a fost condamnat la moarte şi spânzurat la Montfaucon.

O masă fără formă, un hoit înnegrit, mânjit de sânge, năclăit de noroi, albit de noi straturi de praf, spânzura de stâlpul principal. Hoitului îi lipsea capul. De aceea îl atârnaseră de picioare. Şi apoi, mulţimea, cu obişnuita ei ingeniozitate, îi pusese în loc un şomoiog de paie pe care prinseseră o mască şi, în gura măştii, un şugubăţ care-i cunoştea obiceiurile domnului amiral, îi vârâse o scobitoare.

Era un tablou pe cât de sinistru, pe atât de ciudat să-i fi văzut pe toţi aceşti seniori eleganţi şi pe toate aceste frumoase doamne, defilând, ca o procesiune pictată de Goya, printre scheletele înnegrite şi printre spânzurătorile cu braţe lungi şi descărnate. Şi cu cât veselia vizitatorilor era mai zgomotoasă, cu atât contrasta ea mai puternic cu tăcerea posomorâtă şi nepăsarea rece a acestor leşuri, care-i făceau să se-nfioare pe înşişi aceia ce-şi băteau joc de ele.

Dintre cei de faţă, mulţi îndurau cu greu acest spectacol, iar în ceata strânsă a hughenoţilor îl puteai desluşi, după paloare, pe Henric, care, oricât de bine izbutea să se stăpânească şi cu oricâtă prefăcătorie îl înzestrase cerul, nu mai putea să reziste. Pretextând că aceste leşuri răspândeau miazme grele, el se apropie de Carol al IX-lea, care, alături de Caterina, se oprise în faţa hoitului amiralului, şi îi spuse:

— Sire, maiestatea voastră nu găseşte că acest hoit nenorocit miroase prea rău ca să mai putem rămâne aici?

— Găseşti, Henriot? făcu Carol al IX-lea, în ai cărui ochi sclipea o bucurie sălbatică.

— Da, sire.

— Ei bine! Nu-s de aceeaşi părere... hoitul duşmanului miroase întotdeauna frumos...

— Pe cinstea mea, sire – adăugă Tavannes – de vreme ce maiestatea voastră ştia că trebuie să facem o mică vizită domnului amiral, ar fi trebuit să-l invite şi pe Pierre Ronsard, maiestrul vostru în ale poeziei; cât ai clipi, iar fi făcut un epitaf bătrânului Gaspard.

— Nu mai e nevoie de el – îi răspunse Carol al IX-lea – o să-i facem chiar noi... Eh, ia ascultaţi, domnilor – adăugă el după o clipă de gândire:

Ici zace... dar nu, am greşit,
Cuvântul e nepotrivit,
Ici amiralul este spânzurat,
Din lipsă de cap – de glezne-aninat.

— Bravo, bravo! strigară gentilomii catolici într-un glas, în timp ce hughenoţii, strânşi laolaltă, se încruntau în tăcere.

Cât despre Henric, care stătea de vorbă cu Margareta şi cu doamna de Nevers, se făcu că nu aude.

— Hai, hai, domnule! făcu Caterina, pe care, deşi îmbibată de parfumuri, duhoarea aceea începuse s-o supere. Să plecăm; chiar şi de cel mai bun prieten te desparţi. Să-i spunem rămas bun domnului amiral şi să ne întoarcem la Paris.

Făcu un gest ironic cu capul, în semn de batjocură, ca şi cum s-ar fi despărţit de un prieten, şi, trecând din nou în fruntea cortegiului, făcu calea-ntoarsă, în vreme ce procesiunea se scurgea prin faţa cadavrului.

În zare, soarele mergea spre asfinţit.

Mulţimea porni pe augustele urme, ca să poată gusta până la capăt măreţia cortegiului şi să nu scape nimic din spectacol; tâlharii se luară şi ei după mulţime, aşa că la vreo zece minute după plecarea regelui nu mai rămăsese nimeni în preajma cadavrului ciopârţit al amiralului, pe care începeau să-l mângâie cele dintâi adieri ale serii.

Dar când spunem nimeni, ne înşelăm. Un gentilom călare pe un cal negru, şi care atâta timp cât avusese cinstea să se afle în faţa regeştei adunări nu putuse privi după pofta inimii lui trunchiul acela fără formă şi înnegrit, rămase ultimul. Se desfăta privind cu luare-aminte toate lanţurile, cârligele, stâlpii de piatră, cu un cuvânt – spânzurătoarea – care pentru el, poposit doar de câteva zile la Paris şi necunoscând perfecţiunile pe care capitala le aduce oricărui lucru, părea să fie culmea a tot ceea ce omul poate născoci mai urât.

De prisos să-i mai spunem cititorului că omul acesta era prietenul nostru Coconnas. Un ochi versat de femeie îl căutase zadarnic în cortegiul călăreţilor şi scrutase şirurile fără să-l poată descoperi.

Domnul de Coconnas, după cum am spus, rămăsese în

admiraţie în faţa operei lui Enguerrand de Marigny.

Dar pe domnul de Coconnas nu-l căuta numai femeia aceea. Unui gentilom, pe care-l deosebeai după pieptarul de satin alb şi după penele graţioase de la pălărie, după ce privise înainte şi pe laturi, îi trecu prin minte să se uite şi în urmă. Şi aşa s-a făcut că a zărit statura înaltă a lui Coconnas şi silueta uriaşă a calului conturându-se puternic pe cerul înroşit de ultimele raze ale apusului.

Pe dată, gentilomul cu pieptarul de satin alb părăsi cortegiul, o porni pe o cărăruie şi, făcând un ocol, se întoarse la spânzurătoare.

Aproape în acelaşi timp, doamna, care nu era alta decât ducesa de Nevers, după cum gentilomul acela spătos, călare pe calul negru, fusese Coconnas, se apropie de Margareta şi îi spuse:

— Ne-am înşelat amândouă, Margareta. Piemontezul a rămas în urmă şi domnul de La Mole s-a luat după el.

— Drăcia dracului – făcu Margareta, râzând – să ştii că se întâmplă ceva! Drept să-ţi spun, nu mi-ar părea rău să-mi pot schimba părerea despre el.

Margareta se întoarse şi-l văzu într-adevăr pe La Mole pornind înapoi, aşa cum am spus.

Cele două principese părăsiră şi ele cortegiul; prilejul era dintre cele mai potrivite; au făcut calea-ntoarsă chiar în locul unde începea o potecă mărginită de garduri lungi, care ducea înapoi, până la vreo treizeci de paşi de spânzurătoare. Doamna de Nevers îi şopti ceva la ureche căpitanului ei, Margareta îi făcu un semn Gillonnei şi toţi patru o apucară pe acest drum, furişându-se înapoia tufişului celui mai apropiat de locul unde avea să se petreacă scena la care păreau că vor să fie spectatori. După cum am spus, de aci şi până la locul unde Coconnas, încântat şi fremătând de plăcere, gesticula în faţa domnului amiral, erau cel mult treizeci de paşi.

Margareta descălecă; doamna de Nevers şi Gillonne făcură la fel; la rândul lui, descălecă şi căpitanul şi apucă toţi cei patru cai de căpăstru. Iarba proaspătă şi deasă le oferea celor trei femei un loc de odihnă, aşa cum îşi doresc adesea, în zadar, prinţesele.

Un tufiş rărit le îngăduia să nu piardă nici cel mai mic

amănunt.

La Mole făcu şi el un înconjur şi, venind cu calul la pas, se opri în spatele piemontezului. Întinzând braţul, îl bătu pe umăr.

Coconnas se întoarse.

— Aha! făcu el. Aşadar nu era un vis! mai trăieşti!

— Da, domnule – îi răspunse La Mole – da, mai trăiesc. Nu din vina dumitale, dar trăiesc.

— Ei, drăcia dracului! urmă Coconnas. Te recunosc foarte bine, deşi eşti atât de palid. Ultima oară când ne-am întâlnit erai parcă mai rumen la faţă.

— Şi eu – răspunse La Mole – te recunosc, cu toată cicatricea aia galbenă care-ţi brăzdează faţa. Când ţi-am făcut-o, erai mai palid ca acum.

Coconnas îşi muşcă buzele, dar, hotărât, după câte se pare, să continue discuţia pe acelaşi ton ironic, urmă:

— Nu-i aşa, domnule de La Mole, că e ciudat, mai ales pentru un hughenot, să se poată uita la domnul amiral, aşa spânzurat cum e de cârligul ăsta de fier; şi când te gândeşti că mai sunt unii care exagerează, învinuindu-ne că am ucis până şi pe puii de hughenoţi de la sânul mamei!

— Conte – făcu La Mole înclinându-se – nu mai sunt hughenot. Am fericirea să fiu catolic.

— Asta-i bună! exclamă Coconnas, izbucnind în râs.

— Te-ai convertit, domnule! O, câtă iscusinţă!

— Domnule – continuă La Mole, la fel de grav şi de politicos – am jurat că dacă scap de acest măcel, mă convertesc.

— Conte – reluă piemontezul – e un jurământ plin de prevedere şi vă felicit; altele n-aţi mai făcut?

— Ba da, domnule, am mai făcut unul – îi răspunse La Mole, mângâindu-şi calul cum nu se poate mai calm.

— Care? întrebă Coconnas.

— Să te agăţ acolo, sus, vezi, de cuiul ăla mic, de sub domnul de Coligny, care parcă te aşteaptă.

— Cum – făcu Coconnas – aşa viu şi nevătămat?

— Nu, domnule, după ce te voi fi străpuns cu sabia.

Coconnas se făcu stacojiu; ochii lui verzi scăpărau.

— Vasăzică – făcu el batjocoritor – de cuiul ăla zici?

— Da – întări La Mole – de cuiul ăla!...

— Nu sunteţi destul de înalt pentru asta, domnişorule – îi întoarse vorba Coconnas.

— Atunci am să mă sui pe calul dumitale, bravul meu ucigaş! îi răspunse La Mole. Îţi închipui oare, scumpe domn Annibal de Coconnas, că poţi omorî oamenii fără să-ţi primeşti pedeapsa, sub pretextul cinstit şi onorabil că eşti o sută contra unu! Aş, vine ziua când fiecare îşi găseşte naşul! Şi cred că ziua asta a şi venit. Tare-aş avea chef să-ţi găuresc căpăţâna pocită cu un foc de pistol; dar, vai, din păcate, cred că n-aş ochi bine, pentru că-mi mai tremură mâna de pe urma rănilor pe care mi le-ai făcut ca un trădător!

— Căpăţâna mea pocită! urlă Coconnas, sărind de pe cal. Descalecă, domnule conte, hai, hai, trage sabia! Şi, zicând acestea, apucă sabia.

— Hughenotul tău n-a spus cumva „căpăţână pocită”? îi şopti ducesa de Nevers Margaretei. Tu îl găseşti urât?

— E fermecător! îi răspunse Margareta râzând. Şi trebuie să-ţi spun că domnul de La Mole e orbit de furie; dar, taci, să privim!

Pe cât descălecase de repede Coconnas, pe atât de încet descălecă La Mole; îşi desfăcu mantia de culoarea cireşei, o puse jos, îşi trase sabia şi rămase în gardă.

— Au! făcu el, întinzând braţul.

— Of! murmură Coconnas, la rându-i, căci, după cum vă amintiţi, amândoi fuseseră răniţi la umăr şi orice mişcare mai bruscă îi durea.

Un hohot de râs greu de reţinut izbucni din tufiş. Principesele nu se putură stăpâni văzându-i pe cei eroi cum îşi freacă omoplatul, strâmbându-se de durere. Hohotele ajunseră la urechile celor doi gentilomi, care nu ştiau că au şi martori. Se întoarseră şi îşi zăriră îngerii lor păzitori.

La Mole se puse iarăşi în gardă, ţeapăn ca un automat, pe când Coconnas încrucişă sabia cu un „drăcia dracului!” spus printre dinţi.

— Ei, asta e! Ăştia sunt în stare să se spintece dacă nu sărim! Destul cu gluma! Hai, domnilor, hei! strigă Margareta.

— Lasă-i! Lasă-i! făcu Henriette care, văzându-l pe Coconnas dezlănţuit, nădăjduia în adâncul inimii ei că-l va

da gata pe La Mole, la fel cum făcuse cu cei doi nepoţi şi cu fiul lui Mercandon.

— Vai, zău că sunt frumoşi! zise Margareta. Parc-ar scoate flăcări pe nări!

La drept vorbind, încăierarea pornită cu glume şi cuvinte de batjocură se transformase, din clipa în care cei doi eroi încrucişaseră săbiile, într-o luptă pe tăcute. Niciunul nu se bizuia prea mult pe puterile sale şi, la fiece mişcare mai bruscă, erau nevoiţi să-şi stăpânească câte un junghi de pe urma vechilor răni. Cu privirea ţintă şi înflăcărată, cu gura crispată, cu dinţii încleştaţi, La Mole înainta cu paşi mici, dar hotărâţi şi apăsaţi, asupra duşmanului său care, în faţa măiestriei lui, dădea înapoi, ce-i drept pas cu pas, dar dădea înapoi. Şi astfel ajunseră amândoi la marginea şanţului, dincolo de care se aflau spectatorii. Aci, ca şi cum retragerea lui nu avusese alt scop decât să se apropie de doamna sa, Coconnas se opri şi în clipa în care La Mole degajă prea mult, îi dădu cu iuţeala fulgerului o lovitură îndemânatică, şi în aceeaşi clipă pe pieptarul de satin alb al lui La Mole se ivi o pată roşie de sânge, care se întindea.

— Curaj! strigă ducesa de Nevers.

— Ah, sărmane La Mole! făcu Margareta, cu un strigăt de durere.

Auzind acest strigăt, La Mole îi aruncă reginei una din acele priviri care pătrund mai adânc în inimă decât vârful unei săbii şi, prefăcându-se că-i dă ocol lui Coconnas, fandă în plin.

De astă dată cele două femei scoaseră câte un strigăt, care se contopiră într-unul singur. Spada lui La Mole îl străpunsese pe Coconnas până în spate, pe unde ieşi vârful plin de sânge.

Nu se prăbuşi însă niciunul din ei; rămaseră amândoi în picioare, privindu-se cu gura deschisă, fiecare simţind că, la cea mai mică mişcare, şi-ar pierde echilibrul. În sfârşit, piemontezul, rănit mai grav decât adversarul lui, şi simţind că puterile i se scurg o dată cu sângele, se lăsă să cadă peste La Mole, cuprinzându-l cu un braţ, pe când celălalt încerca să tragă pumnalul. Pe de altă parte, La Mole îşi adună toate puterile, ridică mâna şi-l izbi pe Coconnas cu mânerul sabiei în creştet. Ameţit, acesta se prăbuşi, dar în

cădere îl trase şi pe potrivnicul lui, aşa că amândoi se rostogoliră în şanţ. În clipa în care Margareta şi ducesa de Nevers văzură că, aşa pe moarte cum erau, încercau totuşi să-şi dea lovitura de graţie, se năpustiră spre ei, împreună cu căpitanul gărzii. Dar, până să ajungă, mâinile celor doi se desprinseră, ochii li se împăienjeniră şi, lăsând să le scape sabia, cei doi luptători, cu un ultim spasm înţepeniră.

Un val de sânge spumega în jurul lor.

— Oh, viteazule La Mole! exclamă Margareta, care nu-şi putea stăpâni admiraţia. O, iartă-mă, de o mie de ori iartă-mă că te-am bănuit!

Şi ochii i se umplură de lacrimi.

— Vai, vai – murmură ducesa – bravul meu Annibal... Spuneţi-mi, doamnă, aţi mai văzut de când sunteţi doi lei paralei ca aceştia?

Şi izbucni în hohote de plâns.

— Sfinte Sisoe! Sălbatică încăierare! făcu căpitanul, încercând să oprească sângele ce curgea valuri... Hei! Tu de colo! Vino mai repede!

Într-adevăr, un bărbat care şedea cocoţat pe un fel de furgon vopsit în roşu se ivi în umbra serii, cântând cântecul acela vechi pe care i-l amintise fără îndoială minunea de la cimitirul Inocenţilor:

Măceş drăgălaş ce-nfloreşti
Şi-nverzeşti
Pe lângă malul umbros,
Lăurusca te-a încins,
Cu braţu-i lung te-a împins
Să te-mbrace până jos.
O cântăreaţă privighetoare,
Neştiutoare,
Iubita cântându-şi iar
Dragostea să-şi ostoiască,
Vine să se cuibărească,
Ca-n toţi anii, în frunzar.
Tu, măceş, să trăieşti,
În veci să-nverzeşti
Şi nici suflare de vânt,
Nici secure, nici furtună,

Şi nici vremea cea străbună
Nu te pună la...

— Hei! strigă din nou căpitanul. Vino-ncoace, când te chem! Vino odată! Nu vezi că gentilomii ăştia au nevoie de ajutor?

Omul din căruţă, a cărui înfăţişare respingătoare şi al cărui chip aspru contrasta cu gingaşul cântec câmpenesc pe care l-am pomenit mai sus, îşi opri calul, se dădu jos şi, aplecându-se asupra celor două trupuri, zise:

— Tii, straşnice răni! Da' eu fac şi mai faine!

— Dar, cine eşti dumneata? îl întrebă Margareta, simţind fără voie o spaimă pe care nu şi-o putu stăpâni.

— Doamnă – răspunse omul cu o plecăciune până în pământ. Eu sunt jupân Caboche, călăul din Paris, şi veneam să mai atârn în spânzurătoarea aceasta câţiva tovarăşi pentru domnul amiral.

— Ei bine, eu sunt regina Navarei – răspunse Margareta – dă jos morţii, aşterne păturile cailor noştri în căruţă şi vino încet în urma noastră, cu aceşti gentilomi, până la Luvru.

XVII
CONFRATELE MAESTRULUI AMBROISE PARÉ

Căruţa în care fuseseră aşezaţi Coconnas şi La Mole o apucă spre Paris, urmând prin întuneric grupul ce-i slujea de călăuză. La Luvru se opri. Vizitiul primi o răsplată grasă. Răniţii fură duşi apoi la domnul duce d'Alençon şi se trimise după maestrul Ambroise Paré.

Când acesta sosi, niciunul din cei doi răniţi nu-şi venise încă în fire.

La Mole era rănit mai uşor, căci sabia îl nimerise la subsuoara dreaptă, dar fără să-i atingă vreun organ important; Coconnas avea însă plămânul străpuns şi şuierul care-i ieşea din rană făcea să tremure flacăra lumânării.

Maestrul Ambroise Paré nu-şi luă răspunderea că-l poate face bine.

Doamna de Nevers era deznădăjduită; încrezătoare în puterea, în dibăcia şi curajul piemontezului, ea o împiedicase pe Margareta să oprească lupta. Ar fi putut să-l ducă pe Coconnas la palatul de Guise, ca să-l îngrijească pentru a doua oară; dar dintr-o clipă în alta soţul ei trebuia să sosească de la Roma şi s-ar fi putut să i se pară ciudată prezenţa unui străin în domiciliul conjugal.

Ca să ascundă pricina rănilor, Margareta poruncise ca cei doi tineri să fie duşi la fratele ei, unde şi locuia de altfel unul din ei, spunând că cei doi gentilomi căzuseră de pe cai pe când se plimbau; dar căpitanul, plin de admiraţie, destăinuise adevărul. Nu trecu mult şi toată curtea ştia că gloria şi celebritatea îşi mai aveau doi pretendenţi de soi. Îngrijiţi de acelaşi chirurg ce-i veghea în egală măsură, cei doi răniţi trecură prin toate fazele convalescenţei, după cât de gravă era rana fiecăruia. La Mole, rănit mai uşor, îşi veni primul în fire. Coconnas fu cuprins de o febră cumplită şi întoarcerea lui la viaţă o vesti un delir înfiorător.

Deşi adăpostit în aceeaşi cameră cu Coconnas, La Mole, când îşi reveni în fire, nu-şi văzu tovarăşul, sau poate că nu arătase că l-ar fi văzut. Coconnas, dimpotrivă, deschizând ochii, îi aţinti asupra lui la Mole cu o căutătură care ar fi putut dovedi că sângele pe care-l pierduse nu făcuse să scadă pornirile acestei firi pătimaşe.

Coconnas crezu că visează, că şi în vis dădea iar peste duşmanul lui, pe care în două rânduri îşi închipuise că l-a ucis; numai că visul se prelungea peste măsură. După ce-l văzu pe La Mole culcat ca şi dânsul, bandajat ca şi dânsul de către chirurg, îl privi cum se ridică din patul acela în care el era ţintuit de friguri, slăbiciune şi dureri, îl văzu cum se dă jos, cum merge apoi sprijinit de doctor, pe urmă în baston şi, în sfârşit, singur.

Coconnas, care mai aiura încă, privea cum se înzdrăveneşte tovarăşul lui când cu o privire stinsă, când furioasă, dar totdeauna ameninţătoare.

În mintea înfierbântată a piemontezului era un amestec înspăimântător de fantastic şi real. Pentru el, La Mole era mort, mort de-a binelea, şi nu odată – aici de două ori, şi cu toate acestea recunoştea umbra acestui La Mole lungită într-un pat ca al lui; după aceea, aşa cum am arătat, a

văzut că umbra se ridică, pe urmă că merge şi, lucru înfiorător, că vine spre patul lui. Umbra aceasta, de care ar fi vrut să fugă chiar şi în fundul iadului, veni drept spre el şi se opri la căpătâiul patului, uitându-se la el. Pe figura ei se citea chiar blândeţe şi milă, dar Coconnas crezu că nu-i decât o batjocură diavolească.

Şi astfel, sufletul lui, mai bolnav poate decât trupul căzu pradă unei patimi oarbe a răzbunării. Nu-l mai frământa decât un singur gând: să facă rost de o armă, orice fel de armă, şi să izbească cu ea în trupul sau în umbra aceasta a lui La Mole, care-l chinuia cu atâta cruzime. Hainele îi fuseseră aşezate pe un scaun, dar fură luate de acolo, căci aşa mânjite de sânge cum erau, găsiseră cu cale că era mai bine să fie luate din preajma rănitului. Lăsaseră însă pe scaun un pumnal, la care nu se gândea nimeni că ar putea prea curând să-l îmbie să se folosească de el.

Coconnas văzu pumnalul; trei nopţi în şir, pe când La Mole dormea, încercă să întindă mâna după el, dar tot de atâtea ori puterile îl părăsiseră şi leşină.

În sfârşit, în cea de-a patra noapte ajunse la armă, o apucă cu vârful degetelor lui crispate şi, scoţând un geamăt, de durere, o ascunse sub pernă.

A doua zi văzu ceva de neînchipuit pentru el.

Umbra lui La Mole, care părea că în fiecare zi capătă puteri noi, în vreme ce el, urmărit fără încetare de vedenia aceasta înspăimântătoare, şi le cheltuia pe ale sale într-o nesfârşită urzire a unui complot ce trebuia să-l scape de acest potrivnic, umbra aceasta, din ce în ce mai vioaie, dădu de două sau trei ori ocol odăii cu un aer îngândurat Apoi îşi potrivi mantia, îşi încinse sabia, îşi puse o pălărie cu boruri largi, deschise uşa şi plecă.

Coconnas răsuflă uşurat; se vedea scăpat de fantomă. Timp de două-trei ceasuri, sângele îi circulă prin vine mai liniştit şi mai răcorit ca niciodată de la duel încoace; dacă La Mole ar fi lipsit o zi întreagă, Coconnas şi-ar fi venit cu totul în fire; dac-ar fi lipsit opt zile, poate că s-ar fi vindecat; din nefericire, La Mole se întoarse după două ceasuri.

Întoarcerea lui înseamnă pentru piemontez o adevărată lovitură de pumnal şi, cu toate că acesta nu venise singur, Coconnas nu-l vedea decât pe el.

Omul care îl însoţea merită totuşi atenţia.

Era un bărbat de vreo patruzeci de ani, scund, îndesat şi voinic. Părul negru îi cobora până la sprâncene, iar barba-i, neagră şi ea, îi acoperea toată falca, în pofida modei de pe atunci.

Dar noului venit nu prea părea să-i pese de modă.

Purta un pieptar de piele stropit peste tot cu pete cafenii; un pantalon de culoare cafeniu-roşcată, o flanelă roşie, nişte ghete mari de piele, care îi treceau de glezne, şi o bonetă de aceeaşi culoare cu pantalonii. Mijlocul îi era strâns de o cingătoare lată de care atârna un cuţit vârât în teacă.

Personajul acesta ciudat, a cărui prezenţă în Luvru părea nefirească, îşi aruncă pe un scaun mantia cafenie în care era înfăşurat şi se apropie cu gesturi brutale de patul lui Coconnas, care îl fixa, parcă prins în mrejele unei fascinaţii, pe La Mole, ce stătea deoparte. Omul se uită la bolnav şi, dând din cap, zise:

— Aţi pierdut cam mult timp, nobile domn!

— N-am putut ieşi mai curând – îi răspunse La Mole.

— Ei, Doamne Dumnezeule! Trebuia să trimiteţi după mine!

— Pe cine?

— A, aşa-i! Uitasem unde suntem. Le-am spus eu doamnelor, dar n-au vrut să m-asculte. Dac-ar fi folosit leacurile mele, în loc să se ia după vita aia încălţată căruia îi zice Ambroise Paré, de mult aţi fi pornit-o împreună după aventuri, sau v-aţi mai fi putut înţepa o dată cu sabia, după cum v-ar fi poftit inima. În sfârşit, o să vedem ce-i de făcut. Pricepe ce i se spune?

— Nu prea!

— Scoateţi limba, domnule!

Coconnas scoase limba spre La Mole, strâmbându-se atât de îngrozitor, încât vraciul mai dădu o dată din cap.

— Tţţ! Tţţ! făcu el. Contracţia muşchiului. Nu mai e timp de pierdut. Chiar în seara asta vă trimit o băutură gata pregătită, care să i se dea de trei ori, din ceas în ceas, la miezul nopţii, la unu şi la două.

— Bine.

— Dar cine i-o va da?

— Eu.
— Chiar dumneavoastră?
— Îmi făgăduiţi?
— Pe cuvântul meu de gentilom!
— Şi dacă vreun doctor ar vrea să şterpelească puţin din ea ca să vadă din ce e alcătuită...
— Aş vărsa-o până la ultima picătură.
— Tot pe cinstea dumneavoastră de gentilom?
— Jur!
— Prin cine să vă trimit băutura?
— Prin cine vrei.
— Dar trimisul meu...
— Ei bine?
— Cum va ajunge până la dumneavoastră?
— Am aranjat eu totul. Să spună că vine din partea domnului René, meşterul de parfumuri.
— Florentinul acela care locuieşte la podul Saint-Michel?
— Exact. Poate intra în Luvru la orice oră din zi sau din noapte.
Omul zâmbi.
— La drept vorbind, măcar atâta lucru poate să facă regina-mamă pentru el! E în ordine deci. Trimisul meu va veni din partea lui René, meşterul de parfumuri. Pot să împrumut şi eu o dată numele lui; el a împrumutat de atâtea ori meseria mea, fără să aibă patente.
— Ei bine – făcu La Mole – atunci mă bizui pe dumneata?
— Bineînţeles.
— Iar plata...
— Oh, o să ne socotim noi chiar cu acest gentilom, când va fi pe picioare.
— Fii fără grijă. Cred că o să te poată răsplăti din plin.
— Şi eu cred. Numai că – adăugă el cu un zâmbet ciudat – oamenii care au de-a face cu mine nu prea au obiceiul să fie recunoscători. Şi nu m-ar mira ca, odată vindecat, să uite şi să nu-i treacă prin cap că mai exist şi eu.
— Bine, bine! făcu La Mole, zâmbind la rându-i. Atunci am să am eu grijă să-i împrospătez memoria.
— Atunci, fie! În două ceasuri aveţi băutura.
— La revedere.
— Cum aţi spus?

— La revedere.

Omul zâmbi.

— Eu – zise dânsul – am obiceiul să spun întotdeauna adio... Aşadar, adio, domnule de La Mole. Peste două ceasuri aveţi băutura. Aţi înţeles, trebuie s-o ia la miezulnopţii... trei doze... din ceas în ceas!

Apoi ieşi, iar La Mole rămase singur cu Coconnas.

Coconnas auzise toată convorbirea fără să priceapă însă ceva din ea. Un zvon de cuvinte, un zumzet nedesluşit de vorbe îi ajunse la urechi. Din toată discuţia nu reţinuse decât atât: „Miezul nopţii”.

Continuă deci să-l urmărească cu priviri scăpărătoare pe La Mole, care rămase şi el mai departe în cameră, visând şi plimbându-se de colo-colo.

Medicul acela necunoscut se ţinu de cuvânt şi, la ceasul hotărât, trimise leacul pe care La Mole îl puse pe o sobiţă de argint. Luându-şi astfel de grijă, se culcă.

Văzându-l pe La Mole că se culcă, Coconnas se linişti şi el puţin; încercă la rându-i să închidă ochii, dar delirul lui se transformă într-o toropeală scuturată de friguri. Aceeaşi fantomă care-l urmărea în timpul zilei se ţinea de el şi peste noapte; pe sub pleoapele uscate, continua să vadă un La Mole ameninţător, apoi auzi un glas ce-i spunea la ureche: „Miezul-nopţii! Miezul-nopţii! Miezul-nopţii!”

Deodată, clopotul orologiului vibră în noapte, bătând de douăsprezece ori. Coconnas îşi deschise ochii umflaţi. Suflarea fierbinte din piept îi usca buzele, o sete nestinsă îi mistuia gâtlejul încins; lampa cea mică de noapte ardea ca de obicei şi-n lumina ei mohorâtă mii de fantome ţopăiau dinaintea privirii lui nesigure. Văzu atunci – înspăimântător lucru! – La Mole se dădea jos din pat... După aceea el dădu ocol de două ori încăperii, ca ogarul care îşi hipnotizează prada, şi se apropie de el, arătându-i pumnalul. Coconnas întinse mâna după pumnal, îl apucă de prăsele şi se pregăti să-şi spintece duşmanul.

La Mole continua să se apropie.

Coconnas murmură:

— Ah, tu eşti! Tot tu! Mereu tu! Vino! Ah, mă ameninţi, îmi arăţi pumnul, zâmbeşti! Hai, vino, vino! Aha, te apropii încet, pas cu pas! Vino să te fac bucăţele!

Zis şi făcut! În clipa în care La Mole se apleca spre el, Coconnas trase de sub aşternut o lamă scânteietoare, dar sforţarea de a se ridica îi istovi puterile; braţul întins spre La Mole se opri la jumătatea drumului, pumnalul îi scăpă din mâna slăbită şi muribundul căzu înapoi pe perne.

— Hai, hai! făcu La Mole, ridicându-i uşurel capul şi apropiindu-i o ceaşcă de buze. Bea asta, sărmane prieten, căci arzi ca focul!

La Mole îi întinse o ceaşcă lui Coconnas, pe care acesta o luase drept pumnul ameninţător de care creierul lui pustiit se îngrozise.

Dar la atingerea catifelată a licoarei binefăcătoare, care-i umezea buzele şi-i răcorea pieptul, Coconnas îşi redobândi luciditatea, sau mai bine zis instinctul, simţi cum se revarsă în el o linişte pe care n-o mai cunoscuse până atunci; îşi întoarse ochii plini de înţelegere spre La Mole, care îl ţinea în braţe zâmbindu-i, şi din ochii aceştia, altădată încruntaţi de o mânie neagră, o lacrimă abia întrezărită se rostogoli pe obrazul fierbinte care o sorbi cu lăcomie.

— Drăcia dracului! şopti Coconnas lăsându-se moale pe perne. Dacă scap, domnule de La Mole, ai să-mi fii prieten.

— Şi ai să scapi, prietene – îi răspunse La Mole – dacă bei trei ceşti ca cea pe care ţi-am dat-o şi nu mai visezi urât.

După un ceas, La Mole, devenit infirmier şi urmărind întocmai prescripţiile medicului necunoscut, se sculă iarăşi, mai umplu o ceaşcă cu licoare şi i-o dădu lui Coconnas. De astă dată piemontezul, în loc să-l aştepte cu pumnalul în mână, îl primi cu braţele deschise şi înghiţi băutura cu multă plăcere. Apoi, pentru prima oară, adormi liniştit.

A treia ceaşcă avu un efect la fel de miraculos.

Bolnavul începu să răsufle normal, deşi mai gâfâia uneori. Mădularele înţepenite se destinseră, năduşeala îi apăru în broboane pe pielea încinsă de fierbinţeală, şi când a doua zi maestrul Ambroise Paré veni să-l vadă pe rănit, zâmbi mulţumit, zicând:

— Din această clipă, răspund de viaţa domnului de Coconnas şi tratamentul acesta este unul din cele mai izbutite din câte am aplicat vreodată.

Această întâmplare, pe jumătate dramatică, pe jumătate comică, căreia de fapt nu-i lipsea o umbră de poezie

înduioşătoare, când te gândeşti la apucăturile sălbatice ale lui Coconnas, avu drept urmare că prietenia celor doi gentilomi, începută la hanul „Sub cerul liber” şi întreruptă atât de furtunos de întâmplările din noaptea sfântului Bartolomeu, se legă din nou cu şi mai multă tărie, întrecând şi pe cea dintre Oreste şi Pilade cu cinci împunsături de sabie şi un foc de pistol îndurate de cele două trupuri.

Oricum, vechi sau noi, adânci sau uşoare, rănile mergeau spre vindecare. La Mole, credincios îndeletnicirii sale de infirmier, nu mai părăsi camera până ce Coconnas nu se vindecă de-a binelea. Îl ridică în pat cât timp puterile nu-l ajutau, îl sprijini să meargă când începu să se ţină pe picioare, în sfârşit, avu pentru el toată grija izvorâtă din firea lui blândă şi iubitoare, şi toate aceste îngrijiri, la care se adăuga robusteţea piemontezului, îl făcură pe Coconnas să se înzdrăvenească mai curând decât se putea aştepta.

Pe cei doi tineri îi frământa însă acelaşi gând: în timpul delirului, fiecare o văzuse apropiindu-se de el pe femeia care îi umplea inima. Dar de când se făcuseră bine cu siguranţă că nici Margareta şi nici doamna de Nevers nu călcaseră pragul acestei camere. Şi pe bună dreptate: una era soţia regelui Navarei, cealaltă cumnata ducelui de Guise şi cum ar fi putut ele să arate, de faţă cu toată lumea, interesul ce-l purtau unor simpli gentilomi? Nu. Desigur, răspunsul acesta trebuia să şi-l dea singuri. Dar lipsa celor două doamne, care poate că-i şi uitaseră cu totul, nu era mai puţin dureroasă.

E drept că gentilomul care fusese de faţă când s-au bătut trecuse din când în când, cu de la sine putere, să vadă cum le merge celor doi răniţi. E drept că Gillonne, la rându-i, făcuse la fel; dar La Mole nu cutezase s-o întrebe despre Margareta şi nici Coconnas nu cutezase să-l întrebe pe gentilom despre doamna de Nevers.

XVIII
STRIGOII

Un răstimp, fiecare dintre cei doi tineri păstrară taina în

suflet. Într-o bună zi, însă, într-o clipă de avânt, gândul care îi muncea le ajunse pe buze şi amândoi îşi arătară cât sunt de prieteni prin această ultimă dovadă, fără de care prietenia nu există: încrederea neţărmurită.

Erau îndrăgostiţi lulea amândoi, unul de principesă, celălalt de regină.

În depărtarea aproape de neînvins ce-i despărţea de fiinţa dorită, exista ceva care îi înspăimânta pe cei doi sărmani îndrăgostiţi. Şi, totuşi, nădejdea este un simţământ atât de adânc înrădăcinat în sufletul omului că, deşi nădejdea lor era o adevărată nebunie, continuau să nădăjduiască.

Altminteri, pe măsură ce se înzdrăveneau, amândoi îşi îngrijeau de zor obrazul. Orice bărbat, cât de nepăsător ar fi el în ce priveşte farmecul înfăţişării lui, are în anume clipe un schimb de păreri mut şi vreun semn de înţelegere cu oglinda, de a cărei conversaţie se desparte aproape întotdeauna foarte mulţumit. Or, tinerii noştri nu erau nicidecum dintre aceia cărora oglinzile ar fi avut să le spună lucruri prea neplăcute. La Mole, subţire, palid şi elegant, avea acea frumuseţe pe care o dă distincţia; Coconnas, vânjos, bine legat şi cu obrajii sănătoşi, avea frumuseţea pe care o dă forţa. Şi ceva mai mult chiar: de pe urma bolii nu avusese decât de câştigat. Slăbise şi arăta mai palid; în sfârşit, vestita lui cicatrice, care îi făcea atâta sânge rău, pentru că adunase în ea toate culorile curcubeului, dispăruse acum, ca şi acest fenomen ceresc ce vesteşte de când lumea sfârşitul ploii, anunţând un lung şir de zile luminoase şi nopţi senine.

Altfel, cei doi răniţi erau îngrijiţi mai departe, cu cea mai mare gingăşie. În ziua în care fusese în stare să se ridice din pat, fiecare găsise câte un halat de casă pe fotoliul de lângă pat; în ziua în care fusese în stare să se îmbrace, câte un costum. Şi, pe deasupra, în buzunarul pieptarului, câte o pungă bine garnisită, pe care, bineînţeles, o păstrară doar cu gândul de a o înapoia, la vremea şi locul cuvenit, necunoscutului protector ce-i veghease. Necunoscutul protector nu putea fi principele la care erau găzduiţi cei doi tineri, căci acesta nu numai că nu venise vreodată să-i vadă, dar nici măcar nu se interesase de ei.

În sufletul lui, fiecare păstra o nădejde nedesluşită că protectorul necunoscut era femeia pe care o iubea.

Şi aşa, cei doi răniţi aşteptau cu o răbdare fără seamăn clipa când vor putea ieşi din casă. La Mole, mai în putere, şi mai înzdrăvenit, ar fi putut pleca de mult; dar un fel de înţelegere mută îl lega de soarta prietenului său. Stabiliseră că în ziua în care vor putea ieşi, să facă trei vizite.

Prima, acelui doctor necunoscut, a cărui licoare catifelată adusese atâta alinare pieptului înfierbântat al lui Coconnas.

A doua, la locuinţa răposatului jupân La Hurière, unde îşi lăsaseră bagajele şi caii.

A treia, la René, florentinul, care, adăugând la meşteşugul în parfumerie pe cel de vrăjitor, vindea nu numai cosmetice şi otrăvuri, ci mai pregătea şi licori şi citea în zodii.

În sfârşit, după două luni în care stătuseră închişi ca să se înzdrăvenească, sosi şi ziua aceasta atât de aşteptată.

Am spus închişi, şi acesta e cuvântul nimerit, căci în mai multe rânduri, mânaţi de nerăbdare, voiseră să grăbească ziua aceasta; dar o strajă lăsată în faţa uşii îi împiedicase de fiecare dată să plece din casă, spunându-le că nu vor putea ieşi fără o dezlegare de la maestrul Ambroise Paré.

Şi într-o bună zi, neîntrecutul medic, văzând că cei doi bolnavi erau, dacă nu cu totul vindecaţi, cel puţin nu prea departe de asta, le dădu acel *exeat* şi cam la ceasul două după prânz – într-una din frumoasele zile de toamnă pe care le oferă câteodată Parisul locuitorilor săi uluiţi de ceea ce vedeau, căci ei se şi împăcaseră cu gândul iernii – cei doi prieteni ieşiră la braţ pe poarta Luvrului.

La Mole, care era fericit că-şi găsise pe un fotoliu mantia lui de culoarea cireşei, ce şi-o împăturise cu grijă înainte să înceapă lupta, îşi luase asupră-şi să-i călăuzească paşii lui Coconnas, iar acesta se lăsase în voia lui, fără să se împotrivească, şi fără măcar să schiţeze un gest. Ştia că prietenul său îl ducea la medicul acela necunoscut, a cărui licoare, neştiută de nimeni, îl tămăduise într-o singură noapte, pe când doctoriile maestrului Ambroise Paré îl ucideau încet-încet. Cei două sute de galbeni din pungă îi împărţise în două. O sută era răsplata necunoscutului Esculap, care îi vindecase; Coconnas nu se temea de

moarte, dar aceasta nu însemna că nu-i plăcea să trăiască; aşa că, după cum se vede, se pregătea să-l răsplătească din plin pe salvatorul său.

La Mole o apucă pe strada l'Astruce, apoi pe calea Saint-Honoré, pe strada Prouvelles şi se pomeni curând în piaţa Halelor. Nu departe de fântâna veche, în locul căruia astăzi i se spune Carreau des Halles, se înălţa o construcţie octogonală de zid, prelungită cu o turlă de lemn şi cu un acoperiş ascuţit, în vârful căruia scârţâia o morişcă de vânt. Această turlă avea opt deschizături cu câte o roată de lemn la mijloc – asemenea acelei piese heraldice numită *fasce*, care taie câmpul blazonului. Roata aceasta de lemn era tăiată la mijloc, pentru ca în deschizătura ei să poată fi vârâte capul şi mâinile osânditului sau osândiţilor, expuşi într-una, în mai multe sau chiar în toate cele opt deschizături.

Ciudata clădire, fără seamăn în jur, se chema Stâlpul infamiei. O casă diformă, gheboasă, scârnavă, chioară şi şchioapă, cu acoperişul năpădit de pete de muşchi ca pielea unui lepros, crescuse ca o ciupercă la picioarele acestui turn.

Aici locuia călăul.

Un om care scotea limba la trecători fusese pus la vedere. Era un hoţ care operase pe la spânzurătoarea de la Montfaucon şi care fusese prins, din întâmplare, în plină activitate.

Lui Coconnas îi trecu prin minte că prietenul său îl adusese anume ca să vadă acest spectacol ciudat; se amestecă în mulţimea celor care priveau şi care răspundeau la schimonoselile osânditului strigând şi huiduindu-l.

Coconnas avea o cruzime instinctuală şi acest spectacol îl înveseli grozav; numai că dac-ar fi fost pe gustul lui, i-ar fi plăcut mai degrabă să se azvârle cu pietre în osândit decât să fie numai înjurat şi huiduit, pentru că omul era destul de neruşinat şi scotea limba nobililor seniori ce-i făceau cinstea să-l viziteze.

Şi aşa, când turla mobilă se roti pe soclul ei, ca să se mai înveselească şi alţii la vederea acestui nenorocit, iar mulţimea se urni şi ea după turlă, Coconnas dădu şi el să-i

urmeze, dar La Mole îl ţinu, şoptindu-i:

— Nu de asta am venit aici.

— Da’ pentru ce, mă rog? întrebă Coconnas.

— Ai să vezi! răspunse La Mole.

Cei doi prieteni începuseră să se tutuiască încă din ziua ce urmă nopţii în care Coconnas voise să-l spintece pe La Mole.

Şi La Mole îl duse pe Coconas de-a dreptul la ferestruia acelei case ce stătea lipită de turn. Un om se sprijinea cu coatele de pervazul ei.

— Aha, dumneavoastră sunteţi, domnii mei! făcu omul ridicându-şi boneta sângerie şi descoperindu-şi capul cu păr negru ce-i cobora până la sprâncene. Bine-aţi venit!

— Cine e omul acesta? întrebă Coconnas, încercând să-şi amintească, pentru că i se părea că mai întâlnise mutra asta pe când îl scuturau frigurile.

— Salvatorul tău, dragul meu prieten – îi răspunse La Mole – omul care ţi-a adus la Luvru licoarea aceea răcoritoare ce ţi-a făcut aşa de bine.

— Oh, oh! făcu Coconnas. În cazul acesta, prietene... Şi îi întinse mâna.

Omul, însă, în loc să dea urmare acestui semn de prietenie, răspunzând cum se cuvine, se trase înapoi şi astfel puse între el şi cei doi prieteni distanţa pe care o ocupase trupul lui aplecat.

— Domnule – îi zise el lui Coconnas – vă mulţumesc de cinstea pe care binevoiţi să mi-o faceţi. Dar socot că dac-aţi şti cine sunt, v-aţi lua seama.

— Pe legea mea! făcu Coconnas. Chiar diavolul de-ai fi, ţi-aş fi îndatorat, căci fără dumneata aş fi mort acum.

— Nu-s chiar diavolul – îi răspunse omul cu boneta roşie – dar adesea mulţi ar vrea mai degrabă să dea ochii cu el decât cu mine.

— Dar cine sunteţi? îl întrebă Coconnas.

— Domnule – îi răspunse omul – sunt jupân Caboche, călăul din Paris.

— A!... făcu Coconnas trăgându-şi mâna înapoi.

— Vedeţi! îi zise jupân Caboche.

— Ba nu, am „să-ţi dau mâna chiar dacă m-ar lua dracu’! întinde-o...

— Nu glumiţi?

— Întinde-o cum se cuvine.

— Poftim!

— Şi mai mult... Încă... aşa!

Şi Coconnas scoase din buzunar pumnul de galbeni pe care îi pregătise pentru necunoscutul doctor şi îi puse în palma călăului.

— M-aş fi bucurat mai mult să-mi fi dat doar mâna – spuse jupân Caboche clătinând din cap – căci de aur nu duc lipsă. Dar de mâini care s-o strângă pe-a mea nu prea am eu parte. Nu-i nimic! Să vă binecuvânteze Domnul, nobilul meu senior!

— Aşa, vasăzică, prietene! făcu Coconnas, uitându-se la călău plin de curiozitate. Dumneata eşti, prin urmare, acela care îi face pe oameni să spună tot, care îi tragi pe roată, îi sfârteci, le tai capetele şi le frângi oasele! Eh, îmi pare nespus de bine că te-am cunoscut!

— Domnule – spuse jupân Caboche – nu fac totul singur, căci aşa cum voi, seniorii, aveţi slugi care să facă ceea ce vouă nu vă place, tot aşa am şi eu ajutoarele mele care se ocupă de partea neplăcută a meseriei şi-i trimite pe lumea cealaltă pe cei de rând. Când se întâmplă să am de-a face cu gentilomi ca dumneavoastră şi prietenul dumneavoastră, eh, atunci se schimbă lucrurile. E o cinste pentru mine să iau asupră-mi toate amănuntele execuţiei de la tortură până la decapitare.

Coconnas simţi că-l trece, fără voia lui, un fior şi că-i îngheaţă sângele în vine, de parcă pana vrăjmaşă i-ar fi apăsat picioarele şi lama de oţel i-ar fi gâdilat gâtlejul. Fără să înţeleagă de ce, La Mole simţea acelaşi lucru.

Dar Coconnas îşi birui tulburarea aceasta de care îi era ruşine şi, vrând să-şi ia rămas bun cu o glumă de la jupân Caboche, spuse:

— Ei bine, jupâne, să nu-ţi uiţi vorba când îmi va veni rândul să urc treptele spânzurătorii lui Enguerrand de Marigny sau ale eşafodului domnului de Nemours. Altul decât dumneata să nu pună mâna pe mine.

— Vă făgăduiesc.

— De astă dată – zise Coconnas – iată, ai mâna mea drept chezăşie că îţi primesc făgăduiala.

Şi îi dădu mâna călăului, pe care acesta o atinse cu timiditate, deşi se vedea bine că tare ar fi vrut să i-o strângă. La simpla atingere a mâinii, Coconnas păli uşor, dar zâmbetul îi rămase pe buze. În acest timp, La Mole, care nu se simţea în apele lui şi vedea cum mulţimea se ţine după turla care se învârtea şi astfel se apropia de ei, îi făcea semn lui Coconnas, trăgându-l de haină. Coconnas, care, la drept vorbind, ţinea la fel de mult ca şi La Mole să pună capăt acestei scene, în care, din pricina felului lui de a fi, se lăsase prins mai mult decât ar fi vrut, făcu un semn din cap şi se depărtă.

— Pe legea mea! izbucni La Mole când ajunse, împreună cu prietenul lui, la crucea du Trahoir – trebuie să recunoşti că ne simţim mai la largul nostru aici decât în piaţa Halelor.

— Recunosc – răspunse Coconnas – dar nu-mi pare rău că l-am cunoscut pe jupân Caboche. E bine să ai prieteni pretutindeni.

— Chiar şi firma „Sub cerul liber” – spuse La Mole, râzând.

— Eh, cât despre bietul jupân La Hurière – făcu Coconnas – ăla a dat de mult ortul-popii. Am văzut doar focul archebuzei, am auzit plumbii cum răsunau de parc-ar fi izbit în clopotul cel mare de la Notre-Dame. Şi când am plecat, zăcea în şanţ, lângă caldarâm, iar sângele îi curgea pe nas şi pe gură. Şi chiar dac-ar fi să-l socotim prieten, e doar un prieten pe lumea cealaltă.

Şi cum vorbeau aşa, cei doi prieteni pătrunseră pe strada l’Arbre-Sec, şi o apucară spre firma „Sub cerul liber”, care scânteia mai departe, la locul ei, oferind călătorului imaginea aceluiaşi prânz din basme, cu ispititoarea lui inscripţie.

Coconnas şi La Mole se aşteptau să găsească casa pradă desperării, văduva îndoliată şi plozii cu bandă neagră la braţ. Spre marea lor uimire, însă, casa fremăta de activitate, doamna La Hurière, era mai strălucitoare ca niciodată, iar copiii cum nu se putea mai veseli.

— Vai, necredincioasa – făcu La Mole – să ştii că şi-a găsit alt soţ!

Apoi, adresându-se noii Artemise, zise:

— Doamnă, suntem doi gentilomi cunoscuţi ai sărmanului

domn La Hurière. Am lăsat aci doi cai şi două geamantane pe care am vrea să le luăm.

— Domnilor – răspunse stăpâna casei, după ce încercă să-şi amintească – cum n-am cinstea să vă cunosc; am să mă duc, dacă îmi îngăduiţi, să-l chem pe soţul meu... Grégoire, du-te şi cheamă-l pe stăpânul tău!

Grégoire trecu prin prima bucătărie, care era un adevărat iad, şi intră în cea de-a doua, laboratorul unde se preparau mâncărurile pe care jupânul La Hurière, când mai era în viaţă, le socotea demne de a fi gătite chiar de mâna lui.

— Să mă ia dracu' – bâigui Coconnas – dacă nu mă doare în suflet când văd câtă veselie e în casa asta, când ar trebui să fie cufundată în tristeţe! Bietul La Hurière!

— A vrut el să mă ucidă – spuse La Mole – dar îl iert din tot sufletul.

Nici nu apucase bine La Mole să pronunţe aceste cuvinte, că îşi făcu apariţia un om care ţinea în mână o tigaie cu ceapă prăjită, în care învârtea cu o lingură de lemn. La Mole şi Coconnas scoaseră un strigăt de uimire.

Auzind acest strigăt, omul ridică fruntea şi răspunzând tot cu un strigăt, scăpă tigaia „rămânând în mână doar cu lingura de lemn.

— *In nomine Patris* – făcu omul agitând lingura ca un mătăuz – *et filii, et spiritus sancti*...

— Jupân La Hurière! exclamară cei doi tineri.

— Domnii de Coconnas şi de La Mole i spuse La Hurière.

— Cum, n-ai murit? întrebă Coconnas.

— Cum, mai sunteţi în viaţă? făcu gazda.

— Bine, dar te-am văzut prăbuşindu-te – spuse Coconnas – am auzit cu urechile mele cum plumbul îţi frângea ceva, nu ştiu ce. Doar te-am lăsat zăcând în şanţ, şi sângele îţi dăduse pe nas, pe gură şi chiar pe ochi!

— Drept e ca şi Sfânta Scriptură, domnule de Coconnas, numai că zgomotul pe care l-aţi auzit l-a făcut plumbul când m-a izbit în coiful de care s-a şi turtit din fericire. Dar n-am scăpat teafăr de împuşcătura asta şi dovadă e, precum vedeţi, că nu mi-a rămas un singur fir de păr pe cap – adăugă La Hurière, scoţându-şi boneta şi arătându-şi creştetul jupuit ca un genunchi.

La vederea acestei imagini groteşti, cei doi tineri

izbucniră în râs.

— Aha, râdeţi! făcu La Hurière, mai liniştit. Prin urmare, n-aţi venit cu gânduri rele!

— Şi ţie, jupân La Hurière, ţi-a trecut pofta de războială?

— Da, pe legea mea, domnilor! Şi acum...

— Ei bine? Şi-acum...

— Acum am jurat să nu mai văd alt foc decât pe cel din bucătărie.

— Bravo! izbucni Coconnas. Asta zic şi eu prudenţă. Şi acum – adăugă piemontezul – am lăsat în grajd doi cai şi în odăi două cufere.

— Vai, drăcia dracului! făcu hangiul, scărpinându-se după ureche.

— Ei bine?

— Doi cai aţi spus?

— Da, în grajd.

— Şi două cufere?

— Da, în odaie.

— Vedeţi... ştiţi... M-aţi crezut mort, nu-i aşa?

— Desigur.

— Recunoaşteţi că dacă dumneavoastră v-aţi putut înşela, m-am putut înşela şi eu.

— Şi pentru că ne-ai crezut morţi, ţi-ai luat libertatea...

— Păi vedeţi... de vreme ce-aţi murit fără testament... – urmă jupân La Hurière.

— Ei şi?

— Am crezut, am greşit, văd bine acum...

— Da’ ce naiba ai crezut?

— Am crezut că vă pot moşteni.

— Aha! Aha! făcură cei doi tineri.

— Şi cu toate astea nici nu vă închipuiţi ce mare plăcere îmi face să vă văd în viaţă, domnilor!

— Aşa că ne-ai vândut caii – zise Coconnas.

— Vai, da! exclamă La Hurière.

— Şi geamantanele noastre? continuă La Mole.

— Nu, geamantanele nu... – strigă La Hurière – numai ce era în ele.

— Ce zici, La Mole – reluă Coconnas – mi se pare că ăsta e un pungaş şi jumătate... Ce-ar fi să-l facem bucăţi...

Ameninţarea aceasta păru să-şi facă din plin efectul

asupra lui La Hurière, care se încumetă să spună:

— Dar, domnilor, putem cădea la o învoială, nu-i aşa?

— Ascultă – zise La Mole – din toate astea eu am mai multe pricini să mă plâng de tine.

— Sigur, domnule conte, pentru că într-o clipă de nebunie am avut îndrăzneala să vă ameninţ.

— Da, cu un plumb care mi-a trecut la două degete pe deasupra capului.

— Credeţi?

— Sunt sigur.

— Dacă sunteţi sigur, domnule de La Mole – zise La Hurière ridicând cratiţa cu un aer nevinovat – vă sunt o slugă preaplecată ca să vă pot contrazice.

— Ei bine – făcu La Mole – eu unul n-am nicio pretenţie.

— Cum, domnul meu?!

— Afară doar...

— Vai, vai! izbucni La Hurière.

— Afară doar de un prânz pentru mine şi prietenii mei, ori de câte ori voi călca prin această mahala.

— S-a făcut! exclamă La Hurière încântat. Cum porunciţi, domnule!

— Aşadar, ne-am înţeles?

— Din tot sufletul... şi dumneavoastră, domnule de Coconnas – adăugă hangiul – încheiaţi şi dumneavoastră târgul acesta?

— Da, dar, ca şi prietenul meu, mai pun o mică condiţie.

— Care?

— Să-i dai domnului de La Mole cei cincizeci de scuzi pe care i-i datorezi şi pe care ţi i-am încredinţat.

— Mie, domnule? Când asta?

— Cu un sfert de ceas înainte să-mi fi vândut calul şi lucrurile.

La Hurière făcu un semn că a priceput.

Se îndreptă spre un dulap din care scoase şi numără, unul câte unul, cincizeci de scuzi pe care i-i aduse domnului de La Mole.

— Bine, domnule – făcu gentilomul – bine. Dă-ne, vă rog, o omletă. Cei cincizeci de scuzi sunt pentru domnul Grégoire.

— Oh! exclamă La Hurière. Zău aşa, domnii mei, aveţi

suflete nobile şi vă puteţi bizui pe mine, pe viaţă şi pe moarte.

— În cazul acesta – îi zise Coconnas – fă-ne omleta pe care ţi-am cerut-o şi nu te scumpi nici la unt, nici la slănină.

Apoi, întorcându-se spre pendulă:

— Pe legea mea, ai dreptate, La Mole – spuse el. Avem încă trei ceasuri de aşteptare, aşa că e mai bine să ni le petrecem aici şi nu în altă parte. Cu atât mai mult cu cât, dacă nu mă înşel, suntem la jumătatea drumului de podul Saint-Michel.

Şi cei doi tineri se aşezară la masă în odăiţa din fund, ocupând aceleaşi locuri ca şi în faimoasa seară de 24 august 1572, când Coconnas îi propusese lui La Mole să joace la cărţi prima iubită pe care o vor cuceri.

Să mărturisim, spre a cinsti moralitatea celor doi, că de data asta nici unuia, nici celuilalt nu i-a trecut prin gând să-i facă tovarăşului lui o asemenea propunere.

XIX
LOCUINŢA LUI RENÉ, MEŞTERUL DE PARFUMURI AL REGINEI-MAME

În epoca în care se desfăşoară întâmplările pe care le istorisim cititorilor noştri, ca să treci dintr-o parte a oraşului în cealaltă, nu erau decât cinci poduri, unele de piatră, altele de lemn; şi toate cinci duceau în Cité. E vorba de Pont des Meuniers, Pont-au-Change, Pont Notre-Dame, Petit-Pont şi Pont Saint-Michel.

În celelalte locuri, unde era nevoie să se asigure trecerea, se înfiinţaseră poduri plutitoare care, de bine de rău, le înlocuiau pe celelalte.

Aceste cinci poduri erau împovărate de case, aşa cum mai e încă şi astăzi Ponte Vecchio la Florenţa.

Dintre toate cinci – fiecare avându-şi povestea lui – ne vom ocupa deocamdată îndeosebi de podul Saint-Michel.

Podul Saint-Michel fusese zidit din piatră în 1373; cu toate că părea trainic, revărsarea Senei din 31 ianuarie 1408 îl dărâmase în parte; în 1416 fusese refăcut din lemn;

dar în noaptea de 16 decembrie 1547 apele îl luaseră iarăşi; către 1550, adică cu douăzeci de ani înainte de epoca în care am ajuns, fusese din nou construit din lemn şi cu toate că avea nevoie de unele întăriturii, era socotit destul de trainic.

Printre casele care străjuiau marginea podului, faţă în faţă cu ostrovul, pe care fuseseră arşi templierii şi unde se sprijină astăzi ridicăturile de pământ ale lui Pont-Neuf, se vedea o casă cu tăblii de lemn, peste care se lăsa un acoperiş mare, ca pleoapa unui ochi uriaş. La singura fereastră de la primul etaj, ce se deschidea deasupra unei alte ferestre şi a unei uşi de la parter, ermetic închise, se zărea o lumină roşiatică, ce atrăgea privirile trecătorilor spre faţada ei scundă, dar lată, zugrăvită în albastru şi cu stucaturi aurite. Pe un fel de friză ce despărţea parterul de etaj se vedeau o sumedenie de diavoli în fel de fel de poziţii, unele mai caraghioase decât altele; iar între friză şi fereastra de la etaj, se întindea o dungă lată, vopsită în albastru ca şi faţada, cu această inscripţie:

René din Florenţa, meşter în parfumuri al maiestăţii sale regina-mamă

După cum am spus, uşa acelei dughene era bine zăvorâtă; dar înfricoşătoarea faimă ce-şi făcuse locatarul ei o ferea de atacurile nocturne mai bine decât zăvoarele, aşa că cei ce treceau podul în acest loc făceau un ocol care îi ducea către celălalt rând de case, de parcă le-ar fi fost frică ca mirosul parfumurilor să nu răzbească prin pereţi până la ei. Mai mult chiar: vecinii din dreapta şi din stânga, temându-se fără îndoială să nu le umble vorbe rele din pricina acestei vecinătăţi, de când meşterul René se mutase pe Pont Saint-Michel, îşi luaseră tălpăşiţa unul câte unul, din locuinţele lor, aşa că cele două case alăturate rămăseseră pustii şi închise. Totuşi, deşi goale şi părăsite, trecătorii întârziaţi zăriseră prin obloanele trase raze de lumină şi ar fi pus mâna în foc că se auziseră şi zgomote ce păreau tânguielile cuiva. Faptul dovedea că cele două case nu erau cu totul părăsite; numai că nu se ştia dacă acele făpturi erau de pe pământ sau din lumea cealaltă.

Ca urmare, şi vecinii acestor două case pustii se întrebau, din când în când, dacă n-ar fi mai bine să urmeze

pilda vecinilor lor.

De bună seamă că mulţumită acestei înfricoşătoare faime, meşterul René îşi îngăduia să stea cu lumina aprinsă după ora stingerii. De altfel, nici paznicul, nici străjerul de noapte n-ar fi îndrăznit să tulbure un om pe care maiestatea sa îl iubea îndoit: o dată pentru că îi era compatriot, şi în al doilea rând, meşter de parfumuri.

Şi cum bănuiesc că cititorul, îmbâcsit cu filozofismul secolului al XVIII-lea, nu mai crede nici în magie, nici în magicieni, îl invităm să intre cu noi în această locuinţă care, în acele vremuri de credinţă plină de superstiţii, răspândea în jurul ei o groază atât de mare.

Dugheana de la parter e întunecoasă şi pustie de la opt seara – oră la care se închide – spre a se redeschide, de multe ori, a doua zi târziu; aici se vând zi de zi parfumuri, alifii şi dresuri de tot felul, pe care le scoate priceputul spiţer. Doi ucenici îl ajută la vânzare, dar nu rămân să doarmă în casă: ei se duc să se culce în strada Calandre. Seara, ucenicii ies cu o clipă înainte de închiderea prăvăliei. Dimineaţa se plimbă în sus şi-n jos prin faţa uşii, până ce prăvălia se deschide.

Dugheana de la parter, aşa cum am spus, este întunecoasă şi pustie.

În interiorul ei, destul de larg şi de adânc, sunt două uşi, fiecare dând spre câte o scară. Una trece chiar prin zid, într-o parte. Cealaltă e pe dinafară şi poate fi văzută de pe cheiul căruia azi i se spune Quai des Augustins şi de pe malul care azi poartă numele de Quai des Orfèvres.

Amândouă duc la încăperea de la primul etaj.

Această încăpere e la fel de mare ca cea de la parter, numai că o perdea întinsă paralel cu podul o împarte în două. În fundul primei despărţituri se deschide o uşă care dă pe scara exterioară. În cea de-a doua despărţitură se află, în partea laterală, uşa ce dă spre scara secretă; numai că această a doua uşă e invizibilă, fiind ascunsă de un dulap înalt, sculptat, fixat de ea prin nişte cârlige de fier care, când uşa se deschide, e împins. Numai Caterina şi cu René cunoşteau taina acestei uşi. Pe aici urca şi cobora regina; lipind urechea sau ochiul de peretele dulapului în care s-au făcut nişte găuri, ea asculta şi vedea tot ce se

petrecea în odaie.

Alte două uşi, care se văd, se deschid de o parte şi de alta a acestei a doua despărţituri. Una din ele dă spre o cămăruţă luminată de o lucarnă şi care n-are drept mobilă decât un cuptor mare, retorte, alambicuri şi creuzete; e laboratorul alchimistului. Cealaltă dă spre o chilie, mai ciudată decât restul locuinţei, căci nu e luminată de loc, n-are nici covoare, nici mobilier, ci doar un fel de altar din piatră.

Podeaua e făcută din lespezi aplecate din mijloc spre margini, iar zidul e mărginit de un soi de jgheab care se termină într-o pâlnie prin gaura căruia se văd curgând apele întunecate ale Senei. De nişte cuie înfipte în pereţi atârnă instrumente de forme stranii, toate ascuţite sau tăioase; vârful le e subţire ca al unui ac, tăişul ascuţit ca briciul; unele strălucesc ca faţa oglinzii; altele, dimpotrivă, sunt de un cenuşiu-şters sau de un albastru-întunecat.

Într-un colţ se zbat două găini negre legate una de piciorul celeilalte; aici e sanctuarul prezicătorului.

Să ne întoarcem în încăperea din mijloc, cea care are două despărţituri.

Aici intră clienţii de rând: ibişii egipteni, mumiile cu panglici aurite, crocodilul care cască spre tavan, tidvele cu orbitele goale şi cu dinţii şubrezi, bucoavnele prăfuite, roase venerabil de şoareci, se învălmăşesc în ochii oaspetelui tulburându-l şi împiedicându-i mintea să gândească drept. În dosul perdelei sunt sticluţe, cutii de forme deosebite, amfore cu înfăţişare sinistră: toate acestea sunt luminate de două candele de argint absolut la fel, care par să fi fost răpite altarului de la Santa-Maria-Novella sau bisericii Dei-Servi din Florenţa şi în care arde un ulei înmiresmat, aruncându-şi lumina gălbuie din susul boltei întunecate, unde sunt agăţate cu câte trei lănţişoare de fier înnegrite.

René, singur, cu braţele încrucişate, se plimba cu paşi mari prin cea de-a doua despărţitură a camerei din mijloc, clătinând din cap. Rămase adâncit în gânduri triste o vreme, apoi se opri în faţa unei nisiparniţe.

— Ah, ah! făcu el. Am uitat s-o întorc şi, uite, poate că-i mult de când s-a scurs tot nisipul.

Şi privind la luna care se desprindea cu greu dintr-un nor mare şi negru ce părea să apese vârful clopotniţei bisericii Notre-Dame, adăugă:

— E nouă. Dacă vine, va veni ca de obicei într-o oră sau o oră şi jumătate; deci o să fie timp pentru toate.

În clipa aceea pe pod se auzi un zgomot uşor.

René îşi lipi urechea la gura unei ţevi lungi al cărei capăt răspundea în stradă printr-o altă gură terminată în cap de balaur.

— Nu – făcu René – nu-i nici ea, nici ele. Sunt paşii unor bărbaţi. Se opresc în faţa uşii mele; vin aici!

În acelaşi timp se auziră trei lovituri scurte.

René coborî iute; cu toate acestea, se mulţumi să-şi lipească urechea de uşă şi nu se pripi să deschidă.

Cele trei lovituri scurte se auziră din nou.

— Cine-i acolo? întrebă meşterul René.

— Trebuie neapărat să ne spunem numele? întrebă un glas.

— Neapărat – răspunse René.

— Dacă-i aşa, mă numesc contele Annibal de Coconnas – se auzi acelaşi glas.

— Iar eu, contele Lerac de La Mole – adăugă un altul, care se auzea acum pentru prima oară.

— Aşteptaţi, aşteptaţi, domnilor, îndată sunt al dumneavoastră!

În acelaşi timp, René, trăgând zăvoarele, ridicând drugii, le deschise celor doi tineri uşa pe care se mulţumi apoi s-o încuie doar cu cheia; le arătă drumul spre scara exterioară şi îi pofti în cea de-a doua despărţitură.

În clipa în care păşi înăuntru, La Mole îşi făcu pe sub mantie semnul crucii: era palid şi mâna-i tremura, fără să îşi poată stăpâni această slăbiciune.

Coconnas privi, pe rând, fiecare lucru şi tot scrutând, dădu la un moment dat de uşa chiliei, pe care vru s-o deschidă.

— Dacă nu vă supăraţi, domnul meu – spuse René cu glasul lui adânc, apucându-l pe Coconnas de mână – oaspeţii care îmi fac cinstea să intre aici nu-s poftiţi decât în această parte a odăii.

— Ah, atunci se schimbă lucrurile! reluă Coconnas. De

altfel, şi simt nevoia să mă aşez. Şi se lăsă să cadă pe un scaun.

Se scurse o clipă de tăcere adâncă; meşterul René aştepta ca unul sau altul din cei doi tineri să-l lămurească, în răstimp, se auzea respiraţia şuierătoare a lui Coconnas, încă nu de tot vindecat.

— Meştere René – se hotărî el în sfârşit – eşti un om priceput, spune-mi atunci, te rog, dacă voi rămâne schilod de pe urma rănii, adică dacă totdeauna voi avea această respiraţie tăiată, care mă împiedică să călăresc, să scot sabia şi să mănânc omletă cu slănină.

René îşi apropie urechea de pieptul lui Coconnas şi-i ascultă atent plămânii.

— Nu, domnule conte – îi spuse el – vă veţi vindeca.

— Adevărat?

— Vă asigur.

— Îmi faci o mare bucurie.

O nouă tăcere se aşternu.

— Nu doriţi să mai aflaţi şi altceva, domnule conte?

— Ba da – zise Coconnas – aş dori să ştiu dacă-s cu adevărat îndrăgostit.

— Sunteţi – îl încredinţă René.

— De unde ştii?

— Pentru că mă întrebaţi.

— Ei, drăcia dracului! Cred că ai dreptate. Dar de cine sunt îndrăgostit?

— De femeia care la fiecare vorbă rosteşte exclamaţia pe care aţi scos-o şi dumneavoastră.

— Într-adevăr – făcu Coconnas înmărmurit – jupâne René, eşti un om priceput. E rândul tău acum, La Mole!

La Mole se îmbujoră la faţă şi se fâstâci.

— Ei, ce dracu’ – zise Coconnas – vorbeşte odată!

— Vorbiţi! adăugă florentinul.

— Eu, domnule René – se bâlbâi La Mole, al cărui glas se liniştea încetul cu încetul – nu vreau să vă întreb dacă sunt îndrăgostit, fiindcă ştiu că sunt şi nu mă ascund; dar spuneţi-mi dacă voi fi iubit, fiindcă adevărul este că tot ce-mi dădea la început speranţe se întoarce acum împotriva mea.

— Poate n-aţi făcut tot ce era de făcut pentru asta.

— Dar ce se poate face mai mult, domnule, decât să dovedeşti, prin respect şi devotament, femeii gândurilor tale că e cu adevărat şi profund iubită?

— Ştiţi – spuse René – că astfel de dovezi trec de multe ori nebăgate de seamă?

— Atunci orice nădejde e pierdută?

— Nu trebuie să chemăm ştiinţa în ajutor. Există în firea omenească antipatii pe care le poţi învinge şi simpatii pe care le poţi forţa. Fierul nu-i magnet, dar magnetizându-l, la rândul său atrage fierul.

— Fără îndoială, fără îndoială – murmură La Mole – dar toate aceste maşinaţii nu-mi fac plăcere.

— Ah, dacă nu vă fac plăcere, atunci n-ar fi trebuit să veniţi la mine.

— Ei, haide, haide – interveni Coconnas – nu mai fi copil! Domnule René, poţi să mi-l arăţi pe diavol?

— Nu, domnule conte.

— Păcat. Voiam să-i spun vreo două vorbe, poate că aşa i-aş insufla curaj lui La Mole.

— Atunci bine, fie! spuse La Mole. Să vorbim deschis. Mi s-a pomenit despre nişte păpuşi de ceară care seamănă de minune cu fiinţa iubită. Oare acesta e un mijloc?

— Fără greş.

— Şi printr-o astfel de experienţă nu e primejduită întru nimic viaţa sau sănătatea celei dragi?

— De loc.

— Atunci, să încercăm.

— Vrei să încep eu? se oferi Coconnas.

— Nu – zise La Mole – pentru că am intrat în joc, am să merg până la capăt.

— Ţineţi mult, arzător, neapărat să ştiţi la ce să vă aşteptaţi, domnule de La Mole? întrebă florentinul.

— Oh! strigă La Mole. Mor să ştiu, meştere René!

În clipa aceasta, la uşa din stradă se auzi o bătaie uşoară, atât de uşoară că numai meşterul René o auzi şi asta doar pentru că o aştepta.

Fără să dea de bănuit, îşi apropie urechea de ţeavă, în timp ce îi punea întrebări întâmplătoare lui La Mole, şi prinse frânturi de glasuri care avură darul să-l lămurească.

— Spuneţi-vă acum pe scurt dorinţa – îi ceru el – şi

chemaţi în gând fiinţa pe care-o iubiţi.

La Mole îngenunche de parc-ar fi vorbit unei zeităţi, iar René trecu în prima despărţitură, de unde se strecură fără zgomot pe scara exterioară; o clipă mai târziu, paşi uşori lunecau pe podeaua dughenei.

Ridicându-se, La Mole văzu în faţa sa pe meşterul René: florentinul ţinea în mână o păpuşă mică de ceară, destul de prost lucrată, care purta o coroană şi o mantie.

— Vreţi să fiţi totdeauna iubit de către augusta dumneavoastră stăpână? întrebă meşterul de parfumuri.

— Da, chiar de m-ar costa viaţa, chiar de mi-aş pierde sufletul – răspunse La Mole.

— Bine – murmură florentinul, luând dintr-o cristelniţă câteva picături de apă pe vârful degetelor, cu care stropi capul păpuşii, rostind totodată câteva vorbe în latineşte.

La Mole fu străbătut de un fior, înţelegând că se împlinea un sacrilegiu.

— Ce faceţi? întrebă el.

— Botez această păpuşă cu numele Margareta.

— Dar de ce?

— Ca să fac legătura.

La Mole deschise gura spre a-l împiedica să continue, dar o privire batjocoritoare din partea lui Coconnas îl opri. René, care prinsese mişcarea, se întrerupse.

— Doar dacă sunteţi pe deplin de acord – zise el.

— Fă-o! îi dădu dezlegare La Mole.

René desenă pe o fâşie de hârtie roşie câteva semne cabalistice, o înfipse într-o andrea de oţel şi cu andreaua împunse inima păpuşii.

Ciudat lucru! Pe buza rănii se ivi o picătură de sânge, după care el dădu foc hârtiei.

Căldura andrelei topi ceara din jur şi uscă picătura de sânge.

— Aşa – spuse René – prin forţa acestei legături dragostea dumneavoastră va străpunge şi va arde inima femeii pe care o iubiţi.

Coconnas, tare de înger cum era, îşi râdea în barbă şi îşi bătea joc în sinea lui de toate astea; dar La Mole, îndrăgostit şi superstiţios, simţea cum îl trec sudori de gheaţă la rădăcina părului.

— Şi acum – i se adresă René – lipiţi-vă gura de buzele păpuşii, rostind: „Margareta, te iubesc; vino, Margareta!”

La Mole făcu întocmai.

În această clipă se auzi deschizându-se uşa celei de-a doua încăperi, în care era împărţită camera, şi paşi uşori se apropiară. Coconnas, curios şi neîncrezător, îşi trase pumnalul şi temându-se ca nu cumva René să-i facă aceeaşi observaţie ca atunci când vrusese să deschidă uşa, sfâşie cu pumnalul perdeaua cea groasă şi, apropiindu-şi ochiul de crestătura făcută, scoase un strigăt de uimire, căruia îi răspunseră două strigăte de femeie.

— Ce s-a întâmplat? întrebă La Mole, gata să lase să-i cadă păpuşa de ceară, pe care René i-o luă din mână.

— Nimic – îi răspunse Coconnas – nimic, decât că ducesa de Nevers şi doamna Margareta sunt aici.

— Ei bine, necredincioşilor – le vorbi René cu un zâmbet aspru – vă mai îndoiţi de puterea legăturii?

La Mole rămase împietrit, zărindu-şi regina. Coconnas avu o tresărire de încântare recunoscând-o pe doamna de Nevers. Unul îşi închipui că vrăjitoriile meşterului René chemaseră umbra Margaretei; celălalt, văzând uşa încă întredeschisă prin care pătrunseseră încântătoarele fantome, găsi îndată dezlegarea minunii într-o lume vulgară şi materială.

În timp ce La Mole îşi făcea cruci şi suspina de-ar fi putut face stâncile să se despice, Coconnas avusese tot timpul să-şi pună întrebări filosofice şi să gonească diavolul cu ajutorul acelui drăcuşor care se cheamă îndoială. Văzând prin deschizătura perdelei zăpăceala doamnei de Nevers şi zâmbetul puţin batjocoritor al Margaretei, Coconnas chibzui că e clipa hotărâtoare şi înţelegând că poţi spune, în numele unui prieten, ceea ce în numele tău însuţi nu îndrăzneşti să spui, în loc să se îndrepte spre doamna de Nevers, merse drept spre Margareta şi cu un genunchi în pământ, aşa cum a arătat marele Artaxerxes în spectacolele de bâlci, strigă cu un glas căruia şuierăturile din piept îi dădeau o anume forţă:

— Doamnă, chiar în această clipă, la cererea prietenului meu contele de La Mole, meşterul René chema umbra dumneavoastră; dar, spre marea mea mirare, umbra

dumneavoastră s-a ivit însoţită de o făptură care mi-e tare dragă şi pe care-mi daţi voie s-o prezint prietenului meu. Umbră a maiestăţii sale regina de Navara, binevoiţi să spuneţi trupului însoţitoarei dumneavoastră să treacă de cealaltă parte a perdelei?

Margareta izbucni în râs şi-i făcu semn Henriettei, care trecu dincolo.

— La Mole, prietene – spuse Coconnas – fii bun de gură ca Demostene, ca Cicero, ca domnul cancelar de l'Hospital; şi gândeşte-te că e în joc viaţa mea, dacă nu convingi trupul doamnei ducese de Nevers că-i sunt cea mai credincioasă, mai ascultătoare şi mai umilă slugă.

— Dar... se bâlbâi La Mole.

— Fă ce-ţi spun; şi dumneata, meştere René, ia seama să nu ne tulbure cineva!

René făcu ce-i cerea Coconnas.

— Ei, drăcia dracului, domnule – spuse Margareta – dumneavoastră sunteţi un om de duh! Vă ascult: să vedem, poftim, ce aveţi să-mi spuneţi!

— Vreau să vă spun, doamnă, că umbra prietenului meu, fiindcă umbră este, şi aduc drept mărturie faptul că nu mai scoate o vorbuliţă, umbra lui, zic, mă roagă să mă folosesc de darul de a vorbi pe înţeles pe care-l au trupurile, pentru a vă spune: „Frumoasă umbră, gentilomul descătuşat în ăst chip de trupu-i şi-a pierdut şi trupul şi răsuflarea din pricina asprimii ochilor dumneavoastră. Dac-aţi fi dumneavoastră înşivă, aş cere mai bine meşterului René să mă arunce într-o groapă cu pucioasă, decât să rostesc astfel de vorbe faţă de fiica regelui Henric al II-lea, faţă de sora regelui Carol al IX-lea şi de soţia regelui Navarei. Dar umbrelor le lipseşte mândria pământească şi nu se supără când te îndrăgosteşti de ele. Deci, rugaţi-vă, doamnă, de trupul dumneavoastră să iubească puţin sufletul acestui biet de La Mole, suflet amărât cum n-a mai fost vreodată; suflet suferind mai întâi datorită prieteniei care de trei ori a făcut să-i fie înfiptă de câteva degete sabia în pântec; suflet ars de focul ochilor dumneavoastră, foc de mii de ori mai mistuitor decât toate flăcările iadului. Fie-vă milă dar de acest biet suflet, iubiţi-l puţin pe cel ce-a fost frumosul La Mole şi, dacă nu mai aveţi grai, faceţi un semn, zâmbiţi. Duhul prietenului meu e un

suflet foarte deştept şi o să priceapă totul. Încercaţi, pentru numele lui Dumnezeu, sau îmi înfig sabia în trupul lui René, ca datorită puterii pe care el o are asupra umbrelor, să o silească pe a dumneavoastră, pe care a adus-o la momentul cel mai potrivit, să facă lucruri puţin cumsecade pentru o umbră cinstită cum păreţi a fi.

La această cuvântare a lui Coconnas, care se proţăpise în faţa reginei ca un Eneas coborât în infern, Margareta nu-şi putu stăpâni hohotul de râs şi, păstrând totuşi tăcerea potrivită unei umbre auguste într-o asemenea împrejurare, îi întinse mâna lui Coconnas.

El i-o luă cu gingăşie într-a sa, chemându-l pe La Mole:

— Umbră a prietenului meu – strigă el – vino repede încoace!

La Mole, înmărmurit şi tremurând, se supuse.

— Aşa – făcu Coconnas, luându-l de ceafă – acum apropie-ţi umbra frumosului tău chip oacheş de această mână vaporoasă şi albă.

Şi Coconnas, însoţindu-şi gestul de vorbe, duse mâna gingaşă către gura lui La Mole, ţinându-le o clipă lipite una de alta, fără ca mâna să încerce să se desprindă din dulcea strânsoare.

Margareta zâmbea mai departe, dar doamna de Nevers, speriată încă de ivirea neaşteptată a celor doi gentilomi, nu zâmbea. Se simţea prost, cu atât mai mult cu cât un început de gelozie o făcea să creadă că lui Coconnas nu-i era îngăduit să-şi uite de propriile sale treburi pentru ale altora.

La Mole îi văzu încruntarea sprâncenelor, îi surprinse fulgerul ameninţător din ochi şi cu toată tulburarea ameţitoare spre care voluptatea îl împingea să se lase pradă, înţelesese primejdia prin care trece prietenul lui şi ghici cum trebuia să încerce să-l scape. Se ridică deci şi, lăsând mâna Margaretei să se odihnească într-a lui Coconnas, se duse s-o strângă pe cea a ducesei de Nevers şi, plecându-şi un genunchi, îi vorbi astfel:

— O, cea mai frumoasă, cea mai iubită dintre femei! Vorbesc de femeile vii şi nu de umbre – şi-i aruncă o privire zâmbitoare Margaretei – îngăduiţi unui suflet lipsit de învelişuri pământene să dreagă scăpările unui trup absorbit

de o prietenie materială. Domnul de Coconnas nu-i decât un bărbat, un bărbat înzestrat cu forţă şi îndrăzneală, adică o fiinţă poate frumoasă la vedere, dar pieritoare ca orice fiinţă. Cu toate că zi şi noapte îmi vorbeşte de dumneavoastră, cu glas rugător, cu toate că l-aţi văzut dând lovituri dintre cele mai puternice din câte au fost vreodată date în Franţa, acest maestru al vorbei câtă vreme se află lângă o umbră nu se încumetă să vorbească unei femei vii. De aceea s-a adresat umbrei reginei, însărcinându-mă pe mine să vorbesc frumosului dumneavoastră trup, să vă spun că vă depune la picioare inima şi sufletul; că roagă ochii dumneavoastră dumnezeieşti să-l privească cu milă, degetele trandafirii şi arzătoare să-i facă un semn; glasul cald şi armonios să-i spună cuvinte care nu se uită; şi de nu, m-a mai rugat ceva, adică, de nu va putea să vă înduplece, să împlântaţi pentru a doua oară spada mea, care are un tăiş adevărat, căci săbiile n-au umbre decât la soare, să împlântaţi, vă spun, pentru a doua oară sabia mea în trupul lui, fiindcă n-ar putea trăi dacă nu-i îngăduiţi să trăiască doar pentru dumneavoastră.

Pe câtă vervă şi haz pusese Coconnas în cuvântarea lui, pe atâta simţire, forţă îmbietoare şi sfiiciune gingaşă arătare La Mole în ruga sa.

Ochii Henriettei se întoarseră de la cel pe care-l ascultase tot timpul cât vorbise, aţintindu-se asupra lui Coconnas, să vadă dacă expresia de pe chipul gentilomului se potrivea cu predica de îndrăgostit a prietenului său. Păru să fie mulţumit, căci îmbujorată, gâfâind, învinsă. Îl iscodi pe Coconnas cu un zâmbet care-i descoperi două şiraguri de perle înfipte în mărgean:

— Să fie oare adevărat?

— Ei, drăcia dracului – strigă Coconnas, vrăjit de această privire şi arzând de acelaşi foc – e adevărat!... Oh, da, doamnă, e adevărat adevărat, v-o spun, pe viaţa dumneavoastră, v-o spun pe moartea mea, e adevărat!

— Atunci, vino! spuse Henriette întinzându-i mâna, cu o dăruire pe care o adeverea şi tânjirea ochilor.

Coconnas îşi aruncă în aer toca de catifea şi dintr-un salt fu lângă tânăra femeie, în timp ce La Mole, chemat la

rândul său de un gest al Margaretei, schimbă locul cu cel al prietenului, ca într-o figură de cadril.

În aceeaşi clipă, pe uşa din fund se ivi René.

— Tăcere!... strigă el cu un glas care le stinse înflăcărarea. Tăcere!

În zidul gros se auzi scârţâitul cheii în broască şi scrâşnetul uşii care se învârtea în balamale.

— Dar, pare-mi-se – vorbi Margareta cu trufie – că nimeni n-are dreptul să intre aici când suntem noi!

— Nici chiar regina-mamă? îi murmură René la ureche.

Margareta se repezi pe scara exterioară, trăgându-l pe La Mole după ea; Henriette şi Coconnas, pe jumătate îmbrăţişaţi, o zbughiră pe urmele lor, toţi patru zburând cum zboară, la cel mai mic zgomot nedorit, păsările gingaşe care s-au giugiulit pe o ramură înfloritã.

XX
GĂINILE NEGRE

Era şi timpul să dispară cele două perechi. Caterina tocmai vâra cheia în broasca celei de-a doua uşi în clipa în care Coconnas şi doamna de Nevers ieşeau prin uşa din fund, aşa încât Caterina, intrând, mai auzi totuşi scârţâitul scării sub paşii fugarilor.

Îşi plimbă în jur ochii ei cercetători şi oprindu-şi în cele din urmă privirea bănuitoare asupra lui René, care stătea în picioare, aplecat în faţa ei, îl întrebă:

— Cine era aici?

— Nişte îndrăgostiţi care au luat de bune vorbele mele când le-am dat asigurări că se iubesc.

— Să lăsăm asta – zise Caterina, ridicând din umeri. Mai e cineva pe-aici?

— Nimeni decât maiestatea voastră şi cu mine.

— Ai făcut ce ţi-am spus?

— Vă referiţi la găinile negre?

— Da.

— Sunt gata, doamnă.

— Ah, de-ai fi fost evreu! murmură Caterina.

— Eu, evreu, doamnă, de ce?

— Ai fi putut să citeşti acele cărţi preţioase pe care le-au scris evreii în privinţa sacrificiilor. Am pus să mi se traducă una din ele şi am văzut că evreii nu căutau ca romanii prevestirile în inimă sau în ficat, ci în felul cum e aşezat creierul şi în literele ce au fost desenate acolo de mâna atotputernică a destinului.

— Da, doamnă! Am auzit şi eu pe unul din prietenii mei un rabin bătrân, vorbind despre aceasta.

— Există litere în aşa fel desenate – spuse Caterina – încât deschid o adevărată cale pentru profeţii, numai că învăţaţii caldeeni recomandă...

— Recomandă... ce anume? întrebă René, văzând că regina şovăie.

— Recomandă ca experienţa să se facă pe creiere omeneşti, pentru că sunt mai dezvoltate şi mai uşor de supusvoinţei celui ce întreabă.

— Vai, doamnă – făcu René – dar maiestatea voastră ştie prea bine că e cu neputinţă!

— Sau cel puţin greu – recunoscu Caterina – dar, dac-am fi ştiut aceasta de sfântul Bartolomeu... He-he, René, ce recoltă bogată! Dar o să am grijă să mă gândesc... la primul osândit. Şi până atunci, să rămânem ceea ce putem face... Odaia pentru jertfe e pregătită?

— Da, doamnă.

— Să trecem acolo.

René aprinse o lumânare făcută dintr-un amestec ciudat, cu un miros când suav şi pătrunzător, când înecăcios şi fumegând, ceea ce arăta că era făcută din mai multe materii: apoi, făcând lumină în calea Caterinei, păşi el mai întâi în chilie.

Caterina alese ea însăşi dintre uneltele de sacrificiu un cuţit de oţel albăstrui, în timp ce René se duse să aducă una din cele două găini care, într-un colţ al odăii, îşi roteau neliniştite ochii lor de aur.

— Cum să facem?

— Să întrebăm ficatul uneia şi creierul celeilalte. Dacă cele două încercări vor da acelaşi rezultat, va trebui să credem, mai ales dacă rezultatele se potrivesc cu cele căpătate mai înainte.

— Cu ce începem?

— Cu încercarea ficatului.

— Bine – făcu René.

Şi prinse găina de cele două inele aşezate de fiecare parte a micului altar, în aşa fel încât pasărea întoarsă pe spate nu putea decât să se zbată fără să se urnească din loc.

Caterina îi spintecă pieptul cu cuţitul dintr-odată.

Pasărea scoase trei ţipete şi muri după ce se zbătu îndelung.

— Tot trei strigăte – murmură Caterina – prevestirea a trei morţi!

Apoi îi deschise măruntaiele.

— Şi ficatul la stânga – urmă ea – tot la stânga, moarte întreită urmată de o prăbuşire! René, ştii, e înspăimântător!

— Doamnă, trebuie să vedem dacă prevestirile celui de-al doilea sacrificiu vor fi la fel cu ale celui dintâi.

Florentinul desprinse stârvul găinii şi-l zvârli într-un colţ; se duse apoi spre cealaltă pasăre, care, văzând ce soartă avusese surata ei, încercă să scape gonind prin încăpere. În sfârşit, văzându-se încolţită într-un ungher, zbură peste capul lui René şi în zborul ei stinse lumânarea pentru descântece din mâna Caterinei.

— Vezi, René? făcu regina. Aşa o să se stingă şi stirpea noastră. O să sufle moartea peste ea şi o să piară de pe faţa pământului. Totuşi, sunt trei fii, trei fii! şopti ea abătută.

René îi luă lumânarea stinsă din mână şi se duse în odaia de alături s-o aprindă.

Când se întoarse, văzu că găina îşi vârâse capul în jgheab.

— De astă dată – spuse Caterina – n-o să mai ţipe, pentru că o să-i retez capul dintr-odată.

Şi, într-adevăr, când găina fu legată, Caterina îi reteză capul dintr-odată, aşa cum spusese. Dar în ultimul ei spasm ciocul păsării se deschise de trei ori şi se închise pentru totdeauna.

— Vezi! făcu Caterina înspăimântată. Dacă nu-s trei strigăte, sunt trei suspine. Trei, tot trei! Vor muri toţi trei! înainte să se ducă, toate aceste suflete numără şi cheamă

până la trei. Să vedem acum semnele capului.

Şi Caterina tăie creasta pălită a păsării, deschise cu băgare de seamă craniul şi, spintecându-l în aşa fel încât să lase descoperiţi lobii creierului, încercă să dea de conturul unei litere oarecare în sinuozităţile sângerânde pe care le desenează despărţitura dintre părţile creierului.

— La fel! strigă ea plesnind din palme. La fel! Şi de astă dată prevestirea e limpede, mai limpede ca niciodată! Vino şi priveşte!

René se apropie.

— Ce literă e asta? întrebă Caterina arătându-i un semn.

— Un H – răspunse René.

— De câte ori se repetă?

René numără:

— De patru ori – răspunse el.

— Eh, eh! Sau nu? Asta e, adică, Henric al IV-lea! Oh! bombăni ea azvârlind cuţitul. Urmaşii mei sunt blestemaţi!

Femeia palidă ca un cadavru, luminată de flacăra lugubră a lumânării, încleştându-şi mâinile însângerate, avea o înfăţişare înspăimântătoare.

— O să domnească – spuse ea cu un suspin de desperare – o să domnească!

— O să domnească! repetă René, învăluit într-o adâncă visare.

Cu toate acestea, umbra întunecată de pe faţa Caterinei se şterse curând la scăpărarea unui gând care păru să se nască în adâncul minţii ei.

— René – spuse ea, întinzând mâna spre florentin, fără să-şi ridice capul lăsat pe piept – René, nu există oare o poveste cumplită a unui medic din Peruza, care dintr-o singură lovitură, cu ajutorul unei alifii, şi-a otrăvit fiica şi pe iubitul ei?

— Da, doamnă.

— Cine era acest iubit?... urmă Caterina, mereu gânditoare.

— Era regele Ladislau, doamnă.

— Ah, da, adevărat! murmură ea. Ştii vreun amănunt al acestei poveşti?

— O am într-o carte veche – răspunse René.

— Ei bine, să trecem în odaia de alături. Şi să mi-o

împrumuţi.

Ieşiră amândoi din chilie şi René închise uşa în urma lui.

— Maiestatea voastră îmi porunceşte să pregătesc vreo nouă jertfă? întrebă florentinul.

— Nu, René, nu! Deocamdată sunt destul de lămurită. Să aşteptăm până ce vom putea avea capul vreunui osândit şi în ziua execuţiei te vei înţelege cu călăul. René se plecă în semn de încuviinţare, apoi se apropie cu lumânarea în mână de rafturile unde erau aşezate cărţile, se urcă pe un scaun, luă una din ele şi o înmână reginei.

Caterina o deschise.

— Ce-i asta? zise ea. „Despre felul de a creşte şi hrăni şoimi, ereţi şi ulii, ca să fie curajoşi, cutezători şi gata oricând de zbor”.

— Ah, iertare, doamnă, am greşit! Acesta e un tratat de vânătoare scris de un învăţat, anume Lucquois, pentru vestitul Castruccio Castracani. Era alături de cealaltă şi e legată la fel. Am luat-o din greşeală. De altfel, şi asta e o carte de preţ; sunt doar trei exemplare pe lume: unul al bibliotecii din Veneţia, altul care a fost cumpărat de străbunul vostru, Laurenţiu, şi care a fost dăruit de către Petru de Medicis regelui Carol al VIII-lea când a trecut prin Florenţa, şi al treilea pe care îl vedeţi.

— Îl respect – spuse Caterina – din pricina rarităţii sale; dar fiindcă n-am nevoie de el, ţi-l înapoiez.

Întinse mâna dreaptă spre René, ca să primească cealaltă carte, în timp ce cu stânga îi înapoie tomul primit mai înainte.

De astă dată René nu se înşelase, era chiar cartea pe care ea o dorea. Florentinul coborî, o frunzări o clipă şi i-o întinse deschisă.

Caterina se aşeză la o masă. René puse alături lumânarea pentru făcut descântece şi la lumina acelei flăcări albăstrui regina citi câteva rânduri cu glas scăzut.

— Bine – făcu ea după un răstimp, închizând cartea. Iată tot ce voiam să ştiu.

Se ridică, lăsând tomul pe masă şi luând cu sine, în adâncul cugetului ei, gândul ce-i încolţise şi trebuia să crească.

René aştepta respectuos, cu lumânarea în mână, ca

regina, care părea gata de plecare, să-i dea noi porunci, ori să-i pună vreo altă întrebare.

Caterina făcu câţiva paşi cu capul înclinat, cu degetul la gură şi fără să scoată o vorbă.

Apoi, oprindu-se deodată în faţa lui René şi ridicând spre el ochii ei rotunzi şi nemişcaţi, ca ai unei păsări răpitoare, îi zise:

— Hai, mărturiseşte-mi acum că i-ai pregătit o licoare!

— Cui? întrebă René, tresărind.

— Doamnei de Sauve.

— Eu, doamnei de Sauve?! făcu René. Niciodată!

— Niciodată?

— Pe legea mea, jur!

— Şi totuşi la mijloc e o vrăjitorie, căci o iubeşte ca un nebun, deşi n-are faimă de bărbat credincios.

— Cine, doamnă?

— Ei, blestematul de Henric, care va urma la tron celor trei fii ai noştri, şi i se va spune într-o bună zi Henric al IV-lea, şi care e fiul Jeannei d’Albret.

Şi după aceste ultime cuvinte, Caterina scoase un suspin care-l făcu pe René să tremure, căci îi amintea de faimoasele mănuşi pe care, din ordinul Caterinei, le pregătise pentru regina Navarei.

— Tot se mai duce pe acolo? întrebă René.

— Tot se mai duce – îi răspunse Caterina.

— Credeam că regele Navarei s-a întors definitiv la soţia lui.

— Comedie, René, comedie! Nu ştiu ce urmăresc, dar se unesc cu toţii ca să mă înşele. Chiar fiica mea Margareta e împotriva mea; poate că şi ea aşteaptă moartea fraţilor ei, poate că nădăjduieşte să ajungă regina Franţei.

— Da, poate – zise René cufundat din nou în visurile lui şi făcându-se ecoul cumplitelor bănuieli ale Caterinei.

— În sfârşit, o să vedem noi – adăugă Caterina.

Şi se îndreptă spre uşa din fund, socotind fără îndoială că era de prisos să mai coboare prin scara secretă, convinsă că nu mai era nimeni pe acolo.

René o luă înainte şi după câteva clipe amândoi se aflau în dugheana meşterului de parfumuri.

— Mi-ai făgăduit dresuri noi pentru mâini şi pentru buze,

René – îi zise ea. A venit iarna şi ştii bine că pielea suferă la frig.

— Le-am şi pregătit, doamnă, şi mâine vi le-aduc.

— Mâine seară n-ai să mă găseşti decât după nouă sau chiar zece. Peste zi am să-mi fac rugăciunile.

— Bine, doamnă, voi fi la Luvru la orele nouă.

— Doamna de Sauve are mâini frumoase şi gură frumoasă – făcu Caterina pe un ton nepăsător. Ce alifie foloseşte?

— Pentru mâini?

— Da, să spunem pentru mâini.

— Alifie de floarea-soarelui.

— Şi pentru buze?

— Pentru buze o să folosească noul amestec pe care l-am născocit şi din care gândeam să aduc mâine maiestăţii voastre, şi ei, într-o cutie.

Caterina rămase pe gânduri o clipă.

— La drept vorbind, fiinţa asta e frumoasă – zise ea, răspunzând unui gând ascuns – şi nu-i nimic de mirare că bearnezul o iubeşte pătimaş.

— Mai cu seamă că vă este credincioasă – spuse René – sau cel puţin aşa cred.

Caterina zâmbi şi ridică din umeri.

— Când o femeie iubeşte – zise Caterina – e ea vreodată credincioasă altcuiva decât iubitului ei?! I-ai pregătit vreo licoare, René?

— Vă jur că nu, doamnă!

— Bine! Să nu mai vorbim. Arată-mi alifia cea nouă de care mi-ai vorbit şi care trebuie să-i facă buzele şi mai proaspete, şi mai trandafirii.

René se apropie de un raft şi îi arătă Caterinei şase cutiuţe de argint de aceeaşi formă, adică rotunde, aşezate una lângă alta.

— Iată singura licoare pe care mi-a cerut-o – spuse René. E adevărat, aşa cum spune maiestatea voastră, că am pregătit-o anume pentru ea, căci are buzele atât de catifelate şi de gingaşe, încât şi soarele, şi vântul le crapă.

Caterina deschise una din cutiuţe, în care se afla o alifie de un roşu fermecător.

— René – zise ea – dă-mi alifia pentru mâini; o voi lua cu

mine.

René plecă cu lumânarea să caute într-un sertar special ceea ce îi ceruse regina. Totuşi se întoarse destul de iute încât să i se pară că o vede pe Caterina că ascunde cu repeziciune una din cutiuţe sub mantia ei. Era prea obişnuit cu aceste furtişaguri ale reginei-mame, ca să mai aibă stângăcia să-i arate că a văzut-o. El luă deci alifia cerută, o puse într-o pungă înflorată şi i-o întinse.

— Iat-o, doamnă!

— Mulţumesc, René! reluă Caterina.

Apoi, după o clipă de tăcere:

— Nu-i duce alifia asta doamnei de Sauve decât peste opt sau zece zile. Vreau să fiu prima care o încearcă.

Şi dădu să plece.

— Maiestatea voastră vrea s-o însoţesc? întrebă René.

— Doar până la capul podului – răspunse Caterina. Acolo mă aşteaptă gentilomii mei cu litiera.

Ieşiră amândoi şi merseră până la colţul străzii Barillerie, unde patru gentilomi călări şi o litieră fără blazon o aşteptau pe Caterina.

Cum se întoarse, prima grijă a lui René fu să-şi numere cutiuţele cu alifie.

Una lipsea.

XXI
LOCUINŢA DOAMNEI DE SAUVE

Bănuielile Caterinei se adevereau. Henric îşi reluase vechile lui obiceiuri şi seară de seară se ducea la doamna de Sauve. La început făcea drumul acesta în cea mai mare taină; apoi, pierzându-şi neîncrederea, se arătă încetul cu încetul mai puţin prevăzător, aşa încât Caterinei nu-i trebui prea mult ca să-şi dea seama că Margareta era numai cu numele regina Navarei, adevărata regină fiind doamna de Sauve.

La începutul acestei povestiri am pomenit câte ceva despre locuinţa doamnei de Sauve; dar uşa pe care Dariole i-o deschise reginei Navarei s-a închis ermetic în urma lui,

aşa că locuinţa aceasta, leagănul iubirilor tainice ale bearnezului, ne rămâne de fapt cu totul necunoscută.

Locuinţa aceasta – una de felul acelora pe care prinţii le dăruiesc tovarăşilor lor de petreceri, în palatele lor, ca să-i poată avea oricând aproape – era mai mică şi mai puţin plăcută decât oricare alta din oraş. Se afla, după cum am mai spus, la al doilea cat, aproape deasupra apartamentelor lui Henric, iar uşa dădea într-un coridor al cărui capăt era luminat de o fereastră în ogivă, împărţită în ochiuri cu ramă de plumb, care, şi în cele mai frumoase zile ale anului, nu lăsau să pătrundă decât o geană de lumină. Iarna, încă de pe la trei după-masă, trebuia să aprinzi aici o lampă şi cum, atât vara cât şi iarna, avea aceeaşi cantitate de ulei în ea, pe la zece se stingea, oferind astfel îndrăgostiţilor, o dată cu venirea iernii, o siguranţă şi mai mare.

O mică anticameră tapisată cu damasc de mătase, cu flori mari, galbene pe ea, o cameră de primire îmbrăcată în catifea albastră, un dormitor al cărui pat cu coloane răsucite şi perdele de mătase vişinie era aşezat într-un alcov împodobit cu o oglindă înrămată în argint şi cu două tablouri pictate reprezentând pe Venus şi Adonis – aceasta era locuinţa, astăzi am spune cuibul, încântătoarei doamne din suita reginei Caterina de Medicis.

Dac-ai fi căutat bine, ai mai fi găsit într-un colţ întunecat, în faţa unei măsuţe de toaletă de pe care nu lipsea niciuna din ustensile, o uşiţă ce dădea într-un fel de cameră de rugăciune, unde, aşezat pe un podium cu două trepte, se afla un scăunel de rugăciune. În această încăpere, parcă pentru a îndrepta păcatul celor două tablouri mitologice de care am pomenit mai sus, erau atârnate trei sau patru icoane de cea mai exaltată spiritualitate. Printre ele, atârnate de cuie aurite, se aflau arme dintre acelea pe care le purtau doar femeile, căci în acele vremuri de tainice uneltiri, femeile umblau înarmate ca şi bărbaţii şi uneori mânuiau arma cu tot atâta îndemânare ca şi ei.

În seara aceea – a doua zi după întâmplările petrecute la meşterul René şi pe care le-am povestit – doamna de Sauve, aşezată pe o canapea în dormitor, îi vorbea lui Henric despre temerile şi despre dragostea ei şi ca să-i

dovedească cât se temea şi cât îl iubea, îi aminti ce mare credinţă îi arătase în noaptea aceea de pomină de după sfântul Bartolomeu, pe care, dacă cititorul n-a uitat, Henric o petrecuse în apartamentele soţiei lui.

La rându-i, Henric îi spunea cât îi e de recunoscător.

Doamna de Sauve, îmbrăcată într-o simplă rochie de casă de batist, era încântătoare în seara aceea, iar Henric părea cum nu se poate mai recunoscător.

Şi în această atmosferă, cum Henric era cu adevărat îndrăgostit, se lăsă pradă visurilor, iar doamna de Sauve, care în cele din urmă se lăsase şi ea în voia acestei iubiri pe care i-o poruncise Caterina, se uită stăruitor la Henric, să-i citească în privire dacă vorbele nu minţeau.

— Haide, Henric – îl îndemnă doamna de Sauve – fii cinstit şi spune: în noaptea pe care ai petrecut-o în cămăruţa maiestăţii sale regina Navarei, cu domnul de La Mole la picioarele tale, nu ţi-a părut rău că acest gentilom se găsea între tine şi dormitorul reginei?

— Ba da, e adevărat, draga mea – îi răspunse Henric – căci ca să pot ajunge aci, în camera unde mă simt atât de bine şi unde sunt atât de fericit, trebuia să trec prin încăperea aceea.

Doamna de Sauve zâmbi.

— Şi de-atunci n-ai mai intrat acolo?

— Decât atunci când ţi-am spus.

— Şi nici n-ai să te mai duci vreodată fără să-mi spui?

— Niciodată.

— Juri?

— Bineînţeles că da, dac-aş mai fi hughenot, numai că...

— Numai că ce?

— Numai că religia catolică, ale cărei dogme le învăţ acum, ne spune că nu trebuie să jurăm niciodată.

— Gasconule! făcu doamna de Sauve, clătinând din cap.

— Dar tu, Charlotte – reluă Henric – dacă te-aş întreba, tu mi-ai răspunde?

— Bineînţeles. Eu n-am ce ascunde.

— Haide, Charlotte, explică-mi o dată pentru totdeauna, cum se face că, după ce te-ai împotrivit cu atâta îndărătnicie înainte de căsătoria mea, te-ai arătat apoi mai puţin crudă cu mine, care nu sunt decât un bearnez

stângaci, un provincial caraghios şi, în sfârşit, un prinţ prea sărac ca să pot păstra strălucirea nestematelor coroanei mele?

— Henric – spuse Charlotte – îmi ceri cheia enigmei pe care o caută de trei mii de ani încoace toţi filosofii lumii! Henric, să nu întrebi niciodată o femeie de ce te iubeşte; mulţumeşte-te s-o întrebi: „Mă iubeşti?”

— Mă iubeşti, Charlotte? o întrebă Henric.

— Te iubesc – răspunse doamna de Sauve cu un zâmbet fermecător, strecurându-şi mâna ei frumoasă în cea a iubitului ei.

Henric îi ţinu mâna.

— Dar – îşi urmă el gândul – dar dacă aş găsi eu cheia pe care o caută zadarnic filosofii de trei mii de ani, sau cel puţin dac-aş găsi-o doar în ceea ce te priveşte pe tine, Charlotte?

Doamna de Sauve roşi.

— Mă iubeşti – continuă Henric – aşa că n-am ce să te mai întreb şi mă pot socoti cel mai fericit om din lume. Dar fericirii îi lipseşte întotdeauna ceva. În sânul paradisului Adam n-a fost cu totul fericit şi a muşcat din mărul acela blestemat, care ne dă la toţi o nevoie a curiozităţii, făcându-ne să ne trecem viaţa în căutarea necunoscutului.

Spune-mi, draga mea, dacă vrei să mă ajuţi să găsesc ceea ce încerc să aflu: nu cumva, la început, regina Caterina te-a îndemnat să mă iubeşti?

— Henric – făcu doamna de Sauve – vorbeşte mai încet când pomeneşti de regina-mamă.

— A – izbucni Henric, cu o nepăsare şi o încredere care o înşelară chiar şi pe doamna de Sauve – altădată trebuia să mă feresc de ea, de această mamă minunată, căci pe atunci nu ne aveam bine; acum însă, când soţul fiicei ei...

Soţul doamnei Margareta! zise Charlotte, roşind de gelozie.

— E rândul tău să vorbeşti mai încet – îi spuse Henric. Acum când am devenit soţul fiicei ei, suntem cei mai buni prieteni din lume. Ce voiau? Să trec la catolicism, pare-se. Ei bine! Harul divin a coborât asupra mea; şi prin mijlocirea sfântului Bartolomeu, am trecut. Ne avem acum ca fraţii, ca nişte buni creştini.

— Şi regina Margareta?

Regina Margareta – spuse Henric – ei, da! Ea e legătura care ne uneşte.

— Dar mi-ai spus, Henric, că regina Navarei, ca răsplată pentru credinţa mea faţă de ea, a fost generoasă cu mine. Dacă nu m-ai minţit şi dacă această generozitate, pentru care îi păstrez atâta recunoştinţă, e adevărată, atunci nu e nimic mai mult decât o legătură convenţională, ce poate fi ruptă cu uşurinţă. Pe un astfel de sprijin nu te poţi deci bizui, căci pe nimeni nu l-ai putut convinge de această pretinsă înţelegere.

— Mă bizui totuşi, şi de trei luni de asta dorm liniştit.

— Atunci, Henric – strigă doamna de Sauve – m-ai înşelat şi doamna Margareta e într-adevăr soţia ta!

Henric zâmbi.

— Ascultă, Henric! făcu doamna de Sauve. Zâmbetele astea mă scot din sărite şi, cât ai fi tu de rege, îmi vine câteodată să-ţi scot ochii.

— Iată dar – făcu Henric – că această legătură a început să fie ceva convingător, de vreme ce, aşa rege cum sunt, ai vrea să-mi scoţi ochii, crezând că între mine şi ea ar fi ceva.

— Henric! Henric! spuse doamna de Sauve. Cred că nici bunul Dumnezeu nu mai ştie ce ai în cap.

— Cred, draga mea – îi răspunse Henric – că la început Caterina te-a îndemnat să mă iubeşti, că apoi te-a îndemnat propria ta inimă, şi că atunci când aceste două glasuri îţi vorbesc, tu nu-l mai auzi decât pe al inimii. Acum te iubesc şi eu, din tot sufletul, şi de aceea când voi avea vreo taină, nu ţi-o voi încredinţa, bineînţeles de frică să nu te compromit... căci prietenia reginei e schimbătoare, e prietenia unei soacre.

Dar nu asta era ceea ce aştepta Charlotte; ei i se părea că ori de câte ori voia să scotocească în adâncurile nesfârşite ale acestei inimi, vălul dintre ea şi iubitul ei se îngroşa, devenea tare ca un zid şi îi despărţea.

La auzul acestor vorbe, ea simţi cum ochii i se umplu de lacrimi şi cum tocmai bătea ceasul zece, spuse:

— Sire, e ora de culcare; obligaţiile mele îmi impun să fiu dis-de-dimineaţă lângă regina-mamă.

— Deci, draga mea, astă-seară mă goneşti? o întrebă

Henric.

— Sunt tristă, Henric, şi ai să mă găseşti morocănoasă, n-ai să mă mai iubeşti. Vezi deci că e mai bine să pleci.

— Fie! răspunse Henric. Dacă vrei aşa, atunci plec, Charlotte, numai că, pe toţi dracii, ai să-mi îngădui să mai rămân până te culci!

— Dar n-ai s-o faci pe regina Margareta să aştepte dacă rămâi, sire?

— Charlotte – rosti Henric cu seriozitate – ne înţelesesem parcă să nu mai pomenim de regina Navarei, şi pare-mi-se că astă-seară numai de ea am vorbit

Doamna de Sauve oftă, aşezându-se în faţa măsuţei de toaletă. Henric luă un scaun şi, trăgându-l lângă fotoliul iubitei sale, se lăsă pe el cu un genunchi, sprijinindu-se cu coatele de spătar.

— Hai, micuţa mea Charlotte, vreau să văd cum te faci frumoasă şi, orice-ai spune tu, frumoasă doar pentru mine. Dumnezeule! Ce de lucruri, ce de flacoane de parfum, câte punguţe cu pudră, şi câte sticluţe, câte borcănaşe!

— Par multe – suspină Charlotte – şi sunt totuşi prea puţine, dacă n-am găsit încă mijlocul să-ţi stăpânesc singură inima!

— Hai, te rog – făcu Henric – să nu ne întoarcem iar la politică! La ce-i bună pensuliţa asta atât de subţire şi de gingaşă? Nu cumva Jupiterul meu olimpian îşi face sprâncenele cu ea?

— Da, sire – zâmbi doamna de Sauve – ai ghicit dintr-odată.

— Şi pieptănaşul ăsta frumos de fildeş?

— Cu el îmi fac cărarea.

— Dar această încântătoare cutiuţă de argint cu capacul gravat?

— Oh, mi-a trimis-o René, sire, e vestita alifie pe care mi-o făgăduise de atâta vreme ca să-mi îndulcească buzele pe care maiestatea ta a binevoit să le găsească câteodată destul de dulci.

Vrând parcă să întărească ceea ce spusese fermecătoarea femeie, a cărei frunte se lumina pe măsură ce discuţia se întorcea pe făgaşul cochetăriei, Henric îşi lipi buzele de buzele baroanei pe care aceasta şi le privea cu

grijă în oglindă.

Charlotte luă în mână cutiuţa cu pricina, fără îndoială pentru a-i arăta lui Henric cum se foloseşte alifia vişinie, când, deodată, se auzi un ciocănit scurt în uşa anticamerei, la care cei doi îndrăgostiţi tresăriră.

— Bate cineva, doamnă – anunţă Dariole, vârându-şi capul prin crăpătura perdelei.

— Vezi cine bate şi întoarce-te! îi porunci doamna de Sauve.

Henric şi Charlotte se priviră cu nelinişte. Henric se pregătea să se retragă în camera de rugăciuni, unde se mai adăpostise şi în alte rânduri, când Dariole se întoarse.

— Doamnă – spuse ea – e René, meşterul de parfumuri.

La auzul acestui nume, Henric se încruntă şi, fără să vrea, strânse din buze.

— Să nu-l primesc? întrebă Charlotte.

— Nu! răspunse Henric. Meşterul René nu face nimic fără vreun motiv anume; dac-a venit, înseamnă că are motive să vină.

— Atunci vrei să te ascunzi?

— Ar fi de prisos – spuse Henric – căci meşterul René ştie tot, ştie deci şi că mă aflu aici.

— Dar nu cumva maiestatea voastră are de ce să se supere de prezenţa lui?

— Eu?! făcu Henric, silindu-se să pară nepăsător, ceea ce, cu toată stăpânirea lui de sine, nu-i izbuti pe deplin. Eu?! De loc! Ce-i drept, prea bine nu ne avem; dar din seara sfântului Bartolomeu ne-am împăcat.

— Să intre! porunci doamna de Sauve Dariolei.

O clipă mai târziu apăru René, care dintr-o privire, cuprinse toată încăperea.

Doamna de Sauve rămase în faţa măsuţei de toaletă.

Henric îşi reluase locul pe canapea.

Charlotte era în lumină şi Henric în întuneric.

— Doamnă – începu René, pe un ton familiar, dar cuviincios – am venit să vă cer iertare.

— Pentru ce anume, René? întrebă doamna de Sauve, cu acea bunăvoinţă pe care o au întotdeauna femeile frumoase faţă de furnizorii din jur care le ajută să fie şi mai frumoase.

— Pentru că vă făgăduisem de atâta vreme alifiile acelea pentru frumoasele dumneavoastră buze şi pentru că...

— Şi pentru că ţi-ai ţinut făgăduiala abia azi, nu-i aşa? îl întrerupse Charlotte.

— Azi? făcu René.

— Da, abia azi, şi mai precis, astă-seară, când am primit cutia pe care mi-ai trimis-o.

— Da, adevărat – zise René, aruncând o căutătură ciudată spre cutiuţa cu dresuri, care se afla pe măsuţa doamnei de Sauve şi care era aidoma cu cele pe care le avea el în prăvălie.

— Eram sigur! şopti el. Aţi folosit din ea?

— Nu încă, voiam tocmai să încerc, când ai intrat dumneata.

Pe chipul lui René se întipări o expresie visătoare, care nu-i scăpă lui Henric, aşa cum nu-i scăpau decât foarte puţine lucruri.

— Ei, René, ce-i cu dumneata?

— Cu mine nimic, sire – îi răspunse meşterul – aştept cu umilinţă un cuvânt al maiestăţii voastre, înainte de a-mi lua rămas bun de la doamna baroană.

— Hai, hai! zâmbi Henric. Trebuie neapărat să-ţi vorbesc, ca să ştii că-mi face plăcere să te văd?

René se uită în jur, dădu ocol încăperii de parc-ar fi vrut să cerceteze cu privirea şi cu auzul uşile şi perdelele, apoi, oprindu-se din nou, în aşa fel încât să-i cuprindă cu o singură privire pe doamna de Sauve şi pe Henric, spuse:

— Nu ştiu.

Henric, îndemnat de acel minunat instinct care, asemenea unui al şaselea simţ, l-a ferit de primejdii în tot timpul primei jumătăţi a vieţii sale, simţi că se petrece ceva ciudat, că în sufletul meşterului se dă o luptă şi, întorcându-se spre el, având totuşi grijă să rămână în umbră în timp ce obrazul florentinului era pe deplin luminat, îl întrebă:

— Dar atunci, ce cauţi la ora asta aici, René?

— N-aş vrea să am nenorocul de a stânjeni cumva pe maiestatea voastră – răspunse el făcând un pas înapoi.

— De loc! Aş vrea doar să ştiu ceva.

— Ce anume, sire?

— Te aşteptai să mă găseşti aici?

— Eram sigur.
— Atunci... mă căutai?
— Cel puţin sunt fericit să vă întâlnesc.
— Ai ceva să-mi spui? stărui Henric.
— S-ar putea, sire – răspunse René.

Charlotte se înroşi de teamă ca nu cumva această destăinuire, ce părea că meşterul de parfumuri ar vrea să i-o facă, să nu fie în legătură cu purtarea ei din trecut faţă de Henric şi, ca şi cum singura ei grijă în clipa de faţă ar fi fost doar pentru toaletă, se prefăcu că n-a auzit nimic şi întrerupse convorbirea:

— Ah, René, să ştii că eşti într-adevăr un om încântător! exclamă ea, deschizând cutiuţa cu dresuri. Alifia are o culoare minunată şi cum tot eşti aici, am să încerc, în cinstea dumitale, cât eşti de faţă, noul preparat.

Luă cu o mână cutia, în timp ce cu cealaltă atinse cu vârful degetului pasta trandafirie, pe care se pregăti s-o întindă pe buze.

René tresări.

Baroana îşi apropie zâmbind degetul de gură.

René păli.

Henric, care rămase mai departe în umbră, cu o privire încordată şi rugătoare, nu pierdea din ochi nici mişcarea unuia, nici tresărirea celuilalt.

Mâna Charlottei era gata să atingă buzele, dar René îi prinse braţul chiar în clipa în care Henric se ridica pentru a face acelaşi lucru.

Henric se prăbuşi la loc, pe canapea, fără zgomot.

— O clipă, doamnă – spuse René, cu un zâmbet silit – dresul acesta nu trebuie folosit decât cu recomandări speciale.

— Şi cine-mi va da aceste recomandări?

— Eu.

— Dar când?

— După ce-i voi fi spus maiestăţii sale regelui Navarei ceea ce am de spus.

Charlotte făcu ochii mari, neînţelegând nimic din acest grai misterios ce se vorbea lângă ea şi, rămânând cu cutia într-o mână, se uita la vârful înroşit al degetului.

Henric se ridică şi, mânat de un gând care, ca tot ce

gândea tânărul rege, avea două feţe una ce părea uşuratică şi cealaltă adâncă, luă mâna Charlottei şi duse degetul înroşit spre buzele lui.

— O clipă – făcu repede René – o clipă! Binevoiţi, doamnă, să vă spălaţi frumoasele mâini cu acest săpun de Napoli, pe care am uitat să vi-l trimit o dată cu alifia, şi pe care am onoarea să vi-l înmânez eu însumi.

Scoţând dintr-o învelitoare argintată o bucată de săpun verzui, meşterul de parfumuri îl lăsă să alunece în ligheanul de porţelan, turnă apă şi, îngenunchind, întinse vasul doamnei de Sauve.

— Într-adevăr, meştere René, mă uimeşti – făcu Henric. Frumoasele dumitale purtări întrec pe cele ale oricărui curtean.

— Ce parfum încântător! strigă Charlotte, frecându-şi mâinile frumoase cu spuma sidefie care se scurgea din săpunul parfumat.

René îşi îndeplini îndatoririle de cavaler până la capăt: dădu doamnei de Sauve un ştergar de pânză subţire de Frigia ca să-şi şteargă mâinile.

— Şi acum – zise florentinul întorcându-se spre Henric – la dispoziţia dumneavoastră, monseniore.

Charlotte îi întinse mâna lui Henric, care i-o sărută, şi în timp ce ea se răsuci în fotoliu ca să-l asculte mai bine pe René, regele Navarei se întoarse la locul său, şi mai convins ca înainte că în sufletul meşterului se petrecea ceva cu totul neobişnuit.

— Ei bine? întrebă Charlotte.

Florentinul îşi adună toată hotărârea şi se întoarse spre Henric.

XXII
SIRE, VEŢI FI REGE!

— Sire – începu René – aş dori să vă vorbesc despre ceea ce mă frământă de multă vreme.

— Parfumurile? glumi Henric.

— Dacă vreţi... parfumurile, sire – murmură René, cu un

gest ciudat de încuviinţare.

— Vorbeşte, te ascult. E un subiect care m-a interesat întotdeauna.

René îl privi, încercând să citească dincolo de vorbe, în gândurile sale de nepătruns, dar văzând că e în zadar, continuă:

— Sire, un prieten de-al meu din Florenţa a venit la Paris. Se ocupă cu astrologia.

— Da, da – îl întrerupse Henric – ştiu că asta e una din îndeletnicirile preferate ale florentinilor.

— Împreună cu cei mai înţelepţi savanţi din lume, el a alcătuit horoscopul celor mai de seamă nobili ai Europei.

— Ah! făcu Henric.

— Şi cum casa de Boubon e fruntea, descinzând precum se ştie din contele de Clermont, cel de-al cincilea fiu al regelui Ludovic cel Sfânt, maiestatea voastră îşi dă seama că horoscopul său n-a fost uitat.

Henric asculta din ce în ce mai atent.

— Şi îţi aminteşti cumva de acest horoscop? zâmbi regele Navarei, străduindu-se să pară cât mai nepăsător.

— Oh – clătină din cap René – nu e unul dintre acelea pe care le poţi uita!

— Adevărat! făcu Henric, însoţindu-şi spusele de un gest batjocoritor.

— Da, sire! După semnele acestui horoscop, maiestatea voastră urcă treptele cele mai strălucite.

Ochii tânărului prinţ aruncară fără voie un fulger, care se stinse pe dată într-un nor de nepăsare.

— Toate aceste oracole italieneşti sunt linguşitoare – făcu Henric – şi linguşirea e de fapt minciună. N-a fost cumva şi vreun horoscop care să prezică, să zicem, că eu voi comanda oşti? Şi zicând acestea, izbucni în râs.

Un altul decât René, mai puţin preocupat de sine, ar fi observat cât de silit era râsul lui Henric.

— Sire – vorbi René cu răceală – horoscopul dumneavoastră arată lucruri ce au o mult mai mare însemnătate.

— Porunceşte că voi fi câştigătorul vreunei bătălii, conducând o armată?

— Mult mai mult şi decât asta, sire.

— Oh! exclamă Henric. Mă voi număra atunci printre cuceritori!

— Sire, veţi fi rege!

— Ei drăcie! făcu el, ca să-şi liniştească bătăile repezi ale inimii. Oare nu sunt rege?

— Sire, prietenul meu ştie ce spune. Nu veţi fi numai rege, ci veţi şi domni.

— Atunci – făcu Henric cu tărăgănat şi pe acelaşi ton batjocoritor – prietenul dumitale poate că are nevoie de zece galbeni, nu-i aşa, René? Căci în vremea noastră o asemenea prorocire este foarte greu de înfăptuit. Cum însă nu sunt bogat, eu n-am să-i dau acum decât cinci, iar ceilalţi cinci o să şi-i primească după împlinirea prorocirilor.

— Sire – îi aminti doamna de Sauve – uitaţi că i-aţi făgăduit ceva şi Dariolei. Să nu vă încărcaţi prea mult!

— Doamnă – răspunse Henric – dacă va veni vreodată o astfel de clipă, sper că am să fiu tratat ca un rege şi deci fiecare va fi mulţumit dacă îmi voi împlini măcar pe jumătate făgăduielile.

— Sire, mai am ceva de spus – continuă René.

— Cum, nu-i totul? îl întrerupse Henric. Fie, dacă ajung împărat, dau de două ori pe-atât.

— Sire, prietenul meu a venit din Florenţa cu horoscopul de care v-am vorbit. Aici, la Paris, l-a făcut încă o dată şi semnele fiind aceleaşi, mi-a încredinţat o taină.

— O taină în ceea ce priveşte pe maiestatea sa? întrebă cu însufleţire doamna de Sauve.

— Cred că da – răspunse florentinul.

„Îşi caută cuvintele – se gândi Henric, fără să încerce să-l ajute. Se pare că-i vine greu să-mi mărturisească”.

— Haide, spune – zise din nou baroana de Sauve – despre ce e vorba?

— E vorba – îşi cântări cuvintele unul câte unul florentinul – e vorba de zvonurile şi bănuielile cum că în ultimul timp ar fi otrăviri la curte.

Regelui Navarei îi palpitară uşor nările, dar acesta fu singurul semn că interesul său faţă de întorsătura pe care o lua convorbirea crescuse.

— Şi florentinul, prietenul dumitale, ştie ceva despre aceste otrăviri?

— Da, sire.

— Şi, cum se face că vrei să-mi încredinţezi o taină ce nu-ţi aparţine, mai ales când e o taină atât de importantă? îl întrebă Henric pe un ton cât putu el mai firesc.

— Prietenul meu ţinea să-i ceară un sfat maiestăţii voastre.

— Mie?

— Nu văd ce-i de mirare, sire! Amintiţi-vă de bătrânul soldat din Actium, care, având un proces, s-a dus să-i ceară sfat lui August.

— August era avocat, René; eu nu sunt.

— Sire, când prietenul meu mi-a încredinţat taina, maiestatea voastră era încă de partea calvinilor, a căror căpetenie eraţi socotit, domnul de Condé fiind a doua.

— Şi ce-i cu asta? întrebă Henric.

— Prietenul meu nădăjduieşte că veţi folosi înrâurirea dumneavoastră atotputernică asupra domnului prinţ de Condé, pentru a-l convinge să nu-i poarte duşmănie.

— Dacă vrei să pricep, lămureşte-mă pe de-a-ntregul, René – rosti Henric, fără să-i apară vreo cută pe chip şi fără să-i tremure glasul.

— Sire, maiestatea voastră va înţelege dintr-un cuvânt. Prietenul meu ştie cum s-a petrecut încercarea de otrăvire a prinţului de Condé.

— S-a încercat otrăvirea prinţului de Condé? întrebă Henric, prefăcându-se de minune că se miră. Adevărat? Şi când asta?

René îl privi ţintă şi îi răspunse scurt:

— Acum opt zile, maiestate.

— Vreun duşman?

— Da – îi răspunse René – un duşman pe care maiestatea voastră îl cunoaşte şi care vă cunoaşte.

— Parcă-mi aduc aminte că am auzit vorbindu-se ceva. Dar nu cunosc niciun amănunt dintre acelea pe care se pare că ar dori să mi le destăinuiască, după câte spui, prietenul dumitale.

— Ei bine, i s-a dăruit prinţului de Condé un fruct aromat; din fericire, când i-a fost adus, se afla lângă el medicul său. Luând fructul din mâinile solului, medicul a vrut să-i simtă aroma şi să-i încerce puterea. După două zile, o umflătură

gangrenoasă a obrazului, o hemoragie şi o plagă vie care i-a mâncat trupul au fost răsplata devotamentului şi urmarea imprudenţei sale.

— Din nefericire – răspunse Henric – pentru că acum sunt pe jumătate catolic, mi-am pierdut cu totul înrâurirea asupra domnului de Condé. Rugămintea prietenului dumitale e deci fără sorţi de izbândă.

— Nu numai pe lângă prinţul de Condé i-ar putea fi prietenului meu folositoare influenţa maiestăţii voastre, ci şi pe lângă prinţul de Porcian, fratele celui ce a fost otrăvit.

— Ei, asta-i! Ştii, René – interveni Charlotte – istoriile dumitale sunt poveşti de groază! Cred că n-ai găsit momentul cel mai bun pentru a cere favorurile astea. E târziu şi convorbirea dumitale e funebră. Cred că-ţi preţuiesc mai mult parfumurile.

Şi Charlotte întinse din nou mâna spre cutiuţa cu dresuri.

— Doamnă – o opri René – înainte de a încerca preparatul aşa cum i se pare că aveţi de gând, ascultaţi ce sunt în stare cei răi.

— Hotărât, René – exclamă baroana – astă-seară eşti lugubru!

Henric se încruntă, dar înţelegând că René voia să atingă un ţel pe care el încă nu-l pricepea, se hotărî să îndure până la sfârşit convorbirea care-i trezea amintiri atât de dureroase.

— Şi – aduse iar vorba – după cum spui, cunoşti amănuntele otrăvirii prinţului de Porcian?

— Da – îi răspunse florentinul. Se ştie că în fiecare noapte lângă patul său ardea o candelă. Untdelemnul a fost otrăvit şi cel de care pomenim s-a sufocat respirându-l.

Reci de sudoare, degetele lui Henric se încleştară.

— Încep să cred – murmură el – că cel pe care-l numeşti prietenul dumitale ştie nu numai amănuntele acestei otrăviri, dar şi cine a făptuit-o.

— Da, şi de aceea el ar fi dorit să afle dacă puteţi pune un cuvânt pentru iertarea ucigaşului fratelui său pe lângă celălalt prinţ de Porcian, care a rămas în viaţă.

— Din nefericire, fiind încă pe jumătate hughenot, n-am nicio trecere pe lângă prinţul de Porcian. Deci prietenul dumitale a greşit adresându-mi-se mie.

— Dar ce fel de gânduri credeţi că nutresc prinţul de Condé şi domnul de Porcian?

— Cum pot eu oare să ştiu ce gândesc ei, René? Bunul Dumnezeu, din câte cunoşti, nu mi-a dat darul să citesc în cugetul oamenilor.

— Maiestatea voastră poate să se întrebe pe sine – rosti liniştit florentinul. Nu e oare în viaţa maiestăţii voastre vreo întâmplare atât de întunecată, încât iertarea ei să poată servi drept pildă de iertare şi drept piatră de încercare a generozităţii?

Cuvintele acestea fură rostite de florentin cu un glas ce-o făcu să tremure chiar şi pe Charlotte. Era o aluzie atât de directă, atât de apropiată, încât tânăra femeie se întoarse pentru a-şi ascunde roşeaţa şi ocoli privirile lui Henric.

Stăpânindu-se cu ultimele puteri, Henric îşi descreţi fruntea care, în timp ce vorbise florentinul, se încruntase ameninţătoare şi, înlăturându-şi adânca suferinţă filială ce-i încleştase inima, spuse pe un ton gânditor:

— În viaţa mea... o întâmplare întunecată... nu, René, nu-mi amintesc decât de nebuniile şi nepăsarea tinereţii mele, împletite cu nevoile mai mult sau mai puţin aspre impuse de natură sau cu care Domnul ne-a pus pe toţi la încercare.

René se sili o dată mai mult să-i facă pe cei doi să-l asculte, căci Charlotte se pregătea din nou – de fapt doar pentru a-şi ascunde stânjeneala – să-şi reînceapă dichisul, şi din nou întindea mâna spre cutiuţa cu dresuri.

— Totuşi, sire, dacă aţi fi fratele prinţului de Porcian sau fiul prinţului de Condé, şi dacă fratele dumneavoastră ar fi fost otrăvit, sau dacă tatăl dumneavoastră ar fi fost asasinat?...

Charlotte scoase un ţipăt uşor şi-şi apropie dresul de buze; René surprinse gestul, dar de data aceasta nu o opri nici cu vorba, nici cu vreo mişcare, ci strigă doar:

— În numele cerului, răspundeţi, sire! Sire, dacă aţi fi în locul lor, ce-aţi face?

Henric se reculese, îşi şterse cu mâna tremurândă stropii de sudoare rece ce-i broboneau fruntea şi, ridicându-se impunător în picioare, răspunse, în mijlocul tăcerii ce parcă oprise răsuflarea lui René şi a Charlottei:

— Dac-aş fi în locul lor şi aş fi sigur că voi fi rege, adică

unsul Domnului pe pământ, aş face ca Cel de Sus: aş ierta!

— Doamnă – strigă René, smulgând cutiuţa din mâinile doamnei de Sauve – doamnă, daţi-mi înapoi cutia! Văd că ucenicul meu s-a înşelat aducându-vi-o. Mâine vă voi trimite alta.

XXIII
UN PROASPĂT CONVERTIT

A doua zi, în pădurea de la Saint-Germain, urma să înceapă vânătoarea călare.

Henric poruncise să i se pregătească la opt dimineaţa, gata înşăuat şi cu frâul pe el, un căluţ bearnez, pe care avea de gând să-l dăruiască doamnei de Sauve, dar pe care voia mai întâi să-l încalece el. La opt fără un sfert calul era gata. Când bătu opt, Henric coborî.

Mândru şi focos, deşi mic de stat, calul îşi înfoia coarna, tropăind prin curte. Se lăsase frig şi un polei subţire acoperea pământul.

Henric porni să străbată curtea, ca să ajungă la grajdurile unde-l aşteptau calul şi rândaşul. Dar când trecu pe dinaintea unui soldat elveţian care făcea de gardă la poartă omul îi dădu onorul spunând:

— Domnul să-l aibă în pază pe maiestatea sa regele Navarei.

Auzind această urare şi mai ales glasul ce o rostise, bearnezul tresări.

Se întoarse şi se dădu un pas înapoi.

— De Mouy! murmură el.

— Da, sire, de Mouy.

— Dar ce faci aici?

— Vă căutam.

— Şi ce vrei de la mine?

— Să vă vorbesc, maiestate.

— Nenorocitule – făcu regele apropiindu-se de el – nu ştii că poţi plăti cu capul?

— Ba da.

— Atunci?

— Atunci, iată-mă!

Henric păli uşor căci îşi dădu seama că primejdia care-l pândea pe înflăcăratul tânăr îl ameninţa şi pe el.

Se uită neliniştit în jur şi se dădu încă un pas înapoi, la fel de repede ca şi prima oară.

Îl zărise la una din ferestre pe ducele d'Alençon.

Pe loc îşi schimbă purtarea şi luă muscheta din mâinile lui de Mouy, care, cum am spus, făcea pe santinela, şi părând că o cercetează, îi zise:

— De Mouy, cred că nu degeaba ai venit să te vâri în gura lupului.

— Nu, sire. De opt zile stau la pândă ca să vă văd. Abia ieri am aflat că maiestatea voastră urmează să încerce calul azi-dimineaţă, şi atunci m-am postat de gardă la poarta Luvrului.

— Da' uniforma de unde o ai?

— Căpitanul companiei e protestant şi mi-e prieten.

— Iată-ţi muscheta şi reia-ţi postul. Suntem priviţi. Am să încerc să-ţi vorbesc când mă întorc, dar dacă n-o fac, să nu mă opreşti. Cu bine.

De Mouy Începu din nou să patruleze prin faţa intrării, iar Henric se îndreptă spre cal.

— Ce-i cu animalul ăsta frumos? i se adresă ducele d'Alençon de la fereastră.

— Un cal pe care vreau să-l încerc în dimineaţa asta – răspunse Henric.

— Dar nu-i un cal pentru un bărbat!

— Cred şi eu, e pentru o femeie frumoasă.

— Ai grijă, Henric, începi să fii indiscret, pentru că la vânătoare o s-o recunoaştem pe doamna aceea, şi dacă nu ştiu al cui cavaler eşti, o să aflu în schimb cine te are de scutier.

— Pe Dumnezeul meu că n-ai să afli – îi răspunse Henric, cu voioşie prefăcută – căci frumoasa doamnă despre care e vorba n-o să poată ieşi, pentru că în dimineaţa asta nu se simte bine.

Şi zicând acestea, urcă în şa.

— Ei, poftim – râse ducele – biata doamnă de Sauve!

— Francisc, Francisc, tu eşti indiscret!

— Şi de ce se simte rău frumoasa Charlotte? reluă ducele

d’Alençon.

— Nu prea ştiu bine – îi răspunse Henric, purtându-şi calul în galop – după câte îmi spune Dariole, are un fel de amorţeală, o slăbiciune în tot trupul şi-şi simte capul greu.

— Şi asta o să te împiedice să vii cu noi? îl întrebă ducele.

— Pe mine, de ce? Ştii că sunt nebun după vânătoarea călare şi n-aş scăpa vreuna pentru nimic în lume!

— Pe asta însă ai s-o scapi – îi spuse ducele după ce se întoarse şi schimbă câteva cuvinte cu o persoană pe care Henric nu o putea vedea, căci stătea în fundul camerei. Maiestatea sa mi-a trimis vorbă că vânătoarea nu mai are loc.

— Vai! exclamă Henric, cum nu se putea mai dezamăgit. Şi de ce?

— Se pare că au sosit scrisori foarte importante din partea ducelui de Nevers. Regele, regina-mamă şi fratele meu, ducele de Anjou, ţin consiliu acum.

„Aha-aha! făcu Henric pentru sine. Au venit veşti din Polonia”. Şi apoi, cu glas tare:

— Atunci nu mai are niciun rost să încerc să merg pe poleiul ăsta. La revedere, frăţioare.

Şi oprindu-şi calul în faţa lui de Mouy, zise:

— Prietene, cheamă-ţi un camarad să te înlocuiască în post. Dă o mână de ajutor rândaşului să desfacă chinga calului; ia şaua în spinare şi du-o la şelar. Trebuie să-i facă o broderie pe care n-a apucat s-o termine până azi. Şi pe urmă să te întorci să-mi spui ce-ai făcut.

De Mouy se grăbi să-i dea ascultare, căci ducele d’Alençon plecase de la fereastră şi era limpede că intrase oarecum la bănuieli.

Într-adevăr, nici nu dădu bine colţul gheretei, că ducele d’Alençon şi apăru. Numai că acum în locul lui de Mouy făcea de gardă un elveţian adevărat.

Ducele cercetă cu băgare de seamă noua santinelă, apoi, întorcându-se către Henric, îi spuse:

— Nu-i aşa, dragul meu, că nu cu omul ăsta vorbeai adineauri?

— Nu, era unul din oamenii mei, pe care l-am vârât în corpul elveţienilor; i-am dat un ordin şi acum îl execută.

— Aşa! făcu ducele, ca şi când s-ar fi mulţumit cu acest răspuns. Şi Margareta ce mai face?

— Mă duc s-o întreb, frăţioare.

— N-ai mai văzut-o de ieri?

— Ba da, m-am dus la ea aseară pe la unsprezece, dar Gillonne mi-a spus că e obosită şi doarme.

— N-ai s-o găseşti. A ieşit.

— Da – făcu Henric – se poate. Trebuia să se ducă la mânăstirea Bunavestire.

Altceva nu mai aveau ce să-şi spună, căci Henric părea hotărât să nu facă nimic mai mult decât să răspundă. Cei doi cumnaţi se despărţiră aşadar, ducele d'Alençon pornind să afle noutăţi, cum zice el, iar regele Navarei întorcându-se în apartamentele lui.

Dar abia sosise de vreo cinci minute, când auzi o bătaie în uşă.

— Cine-i acolo? întrebă el.

— Sire, am adus răspunsul şelarului – se auzi un glas pe care-l recunoscu. Era de Mouy.

Henric, vădit emoţionat, îi deschise tânărului şi apoi încuie uşa în urma lui.

— Tu, de Mouy! se miră el. Nădăjduiam că ai să te răzgândeşti!

— Sire – răspunse de Mouy – de trei luni mă tot gândesc. Mi-e de ajuns. A venit timpul să trecem la fapte.

Henric tresări îngrijorat.

— Nu vă fie teamă, sire, suntem singuri şi mă grăbesc, căci fiecare clipă e preţioasă. Cu un singur cuvânt, maiestatea voastră ne poate înapoia tot ceea ce întâmplările din acest an au răpit religiei. Să vorbim limpede, scurt şi deschis.

— Te ascult, viteazule de Mouy – răspunse Henric, dându-şi seama că nu putea ocoli în niciun fel explicaţia.

— E adevărat că maiestatea voastră a renegat religia protestantă?

— Adevărat.

— Bine. Dar cum, doar de formă, sau din inimă?

— Suntem totdeauna recunoscători Domnului când ne scapă viaţa – îi răspunse Henric întorcând vorba, aşa cum obişnuia el în asemenea situaţii. Şi e limpede că pe mine

Dumnezeu m-a salvat dintr-o mare primejdie.

— Sire – răspunse de Mouy – să recunoaştem un lucru.

— Anume?

— Că n-aţi renegat din convingere, ci din interes. V-aţi lepădat, ca regele să vă lase viaţa şi nu pentru că v-ar fi păstrat-o Dumnezeu.

— Oricare ar fi pricina trecerii mele la catolicism – răspunse Henric – asta nu înseamnă că sunt mai puţin catolic, de Mouy.

— Da, dar aveţi de gând să rămâneţi pentru totdeauna? Nu vreţi să vă redobândiţi cu primul prilej libertatea faptelor şi a conştiinţei dumneavoastră? Ei bine, iată prilejul: La Rochelle s-a răsculat, Roussillon-ul şi Béarn-ul aşteaptă doar un cuvânt ca să se răscoale şi ele. Toată suflarea din Guenne cheamă la luptă. Spuneţi-mi doar atât, că silit aţi devenit catolic, şi viitorul vă este asigurat.

— Un nobil de rangul meu, dragul meu de Mouy, nu poate fi silit. Ceea ce am făcut, am făcut de bună voie.

— Dar, sire – făcu tânărul cu inima grea din pricina acestei împotriviri la care nu se aştepta – nu vă gândiţi că astfel ne părăsiţi... ne trădaţi?

Henric rămase neclintit.

— Da – reluă de Mouy – da, ne trădaţi, sire, căci mai mulţi dintre ai noştri am venit aci, punându-ne viaţa în primejdie, ca să vă salvăm onoarea şi libertatea. Am pregătit totul pentru a vă da tronul, sire, mă auziţi? Nu numai libertatea, ci şi puterea. În două luni veţi putea alege tronul pe care-l doriţi: al Franţei sau al Navarei.

— De Mouy – răspunse Henric, lăsându-şi pleoapele, căci fără să vrea, ochii îi străluciseră la auzul acestor vorbe – de Mouy, sunt liber, sunt catolic, sunt soţul Margaretei, sunt fratele regelui Carol, sunt ginerele bunei mele mame, Caterina. Legându-mă într-astfel, n-am pus la socoteală numai şansele, ci şi îndatoririle.

— Dar, sire – spuse de Mouy – ce trebuie să credem? Căsătoria maiestăţii voastre, mi s-a spus, e neconsumată, în cugetul vostru nu vă simţiţi cu nimic legat, şi că ura Caterinei...

— Minciuni, toate sunt doar minciuni – îl întrerupse brusc bearnezul. Ai fost înşelat cu neruşinare, prietene. Scumpa

mea Margareta îmi este soţie, iar Caterina, mamă. În sfârşit, regele Carol al IX-lea e atotputernic şi stăpân pe viaţa şi inima mea.

De Mouy se cutremură, un zâmbet aproape dispreţuitor îi flutură pe buze.

— Aşadar, sire – şi mâinile îi căzură fără vlagă de-a lungul trupului, în timp ce privirea-i încerca să iscodească acel suflet plin de ascunzişuri – iată deci răspunsul pe care îl voi duce fraţilor mei. Le voi spune că regele Navarei întinde mâna şi-şi dăruieşte inima celor ce ne-au gâtuit, le voi spune că e trepăduşul reginei-mame şi prietenul lui Maureve!

— Dragul meu de Mouy – îi zise Henric – regele va sfârşi curând consiliul pe care-l ţine, şi trebuie să mă duc să aflu ce anume a putut face ca un lucru atât de important cum e o partidă de vânătoare să fie amânat. La revedere. Fă ca mine, prietene. Lasă-te de politică, întoarce-te la rege şi treci la catolicism. Zicând acestea, Henric îl duse, sau mai bine zis îl împinse în anticameră pe tânărul a cărui uimire începea să facă loc furiei.

Abia se închise uşa şi de Mouy, dornic să se răzbune măcar pe careva, dacă nu pe cineva, îşi sfâşie pălăria, şi-o trânti la pământ, călcând-o în picioare întocmai cum un taur calcă sub copite mantia matadorului.

— Afurisit! izbucni el. Prinţ netrebnic! mai bine aş fi eu ucis aici, pe loc, pentru ca sângele meu să-l mânjească pentru totdeauna!

— Sst! Domnule de Mouy – se strecură o voce prin crăpătura unei uşi întredeschise – sst, s-ar putea să te mai audă şi altcineva!

De Mouy se întoarse pe loc şi-l zări în faţa sa, învăluit în mantie, pe ducele d’Alençon, care tocmai îşi scoase capul palid pe coridor, să se încredinţeze că erau într-adevăr singuri.

— Domnul duce d’Alençon! strigă de Mouy. Sunt pierdut!

— Dimpotrivă – murmură prinţul – şi poate că ai găsit chiar ce căutai. Dovadă că nu te voi lăsa să fii ucis aici, aşa cum doreai. Crede-mă, sângele dumitale îşi poate găsi o întrebuinţare mai bună decât să înroşească pragul regelui Navarei.

Şi zicând acestea, ducele deschise larg uşa pe care o ţinuse crăpată.

— Aceasta e camera a doi dintre gentilomii mei – îi spuse ducele. Nimeni nu ne va tulbura aici. Putem vorbi deci în tihnă. Vino, domnule.

— Vin, monseniore! spuse conspiratorul înmărmurit.

Şi intră în cameră. Ducele d'Alençon închise uşa în urma lui la fel de grăbit ca şi regele Navarei.

De Mouy intrase mânios, scos din sărite, blestemând, dar încetul cu încetul căutătura rece şi nemişcată a tânărului duce Francisc avu asupra căpitanului hughenot înriurirea unei oglinzi fermecate care risipeşte beţia.

— Monseniore – i se adresă el – dac-am înţeles bine, alteţa voastră doreşte să-mi vorbească.

— Da, domnule de Mouy – răspunse Francisc. Cu toată travestirea, am avut impresia că te recunosc şi atunci când i-ai prezentat onorul fratelui meu Henric, te-am recunoscut de-a binelea. Ei, de Mouy, nu pari să fii mulţumit de regele Navarei!

— Monseniore!

— Hai, hai, nu te codi! Nici nu-ţi dai seama poate că îţi sunt prieten!

— Dumneavoastră, domnule?!

— Da, eu. Vorbeşte deci.

— Nu ştiu ce i-aş putea spune alteţei voastre. Ceea ce voiam să-i spun regelui Navarei sunt lucruri cu care alteţa voastră nu are nimic a face. De altfel – adăugă el, încercând să pară nepăsător – sunt nişte fleacuri.

— Fleacuri? făcu ducele.

— Da, monseniore.

— Fleacuri care te-au făcut să-ţi rişti viaţa intrând în Luvru, unde ştiai că s-a pus preţ pe capul dumitale? Căci aici toată lumea ştie că alături de regele Navarei şi de prinţul de Condé, dumneata treci drept una dintre căpeteniile hughenoţilor.

— Dacă aşa credeţi dumneavoastră, monseniore, atunci purtaţi-vă cu mine aşa cum trebuie s-o facă fratele regelui Carol şi fiul Caterinei.

— De ce vrei să mă port aşa, când ţi-am mărturisit că-ţi sunt prieten? Spune-mi adevărul!

— Monseniore – zise de Mouy – vă jur...

— Nu jura, domnule, religia reformată interzice jurământul şi cu atât mai mult pe cel fals.

De Mouy se încruntă.

— Îţi spun că ştiu totul – reluă ducele.

De Mouy rămase tăcut.

— Te îndoieşti? zise prinţul cu o stăruinţă îmbietoare. Atunci, dragul meu de Mouy, trebuie să te conving. Hai să vedem dacă mă înşel. I-ai propus sau nu cumnatului meu, Henric, adineauri, acolo (şi ducele întinse mâna spre camera bearnezului) sprijinul dumitale şi pe cel al prietenilor dumitale, pentru a-l readuce pe tronul Navarei?

De Mouy se uită la duce îngrozit.

— Ceea ce el a refuzat plin de spaimă.

De Mouy rămase înmărmurit.

— I-ai amintit, nu-i aşa, de vechea voastră prietenie şi de religia pe care o împărtăşeaţi amândoi? L-ai ademenit cu speranţe strălucitoare, atât de strălucitoare că i-ai luat ochii, cu speranţa că va ajunge pe tronul Franţei? Ei? Zi, mi-a scăpat oare ceva? Sunt sau nu propunerile pe care i le-ai făcut bearnezului?

— Monseniore – strigă de Mouy – e atât de exact, încât mă întreb chiar în această clipă dacă n-ar fi mai nimerit să-i spun alteţei voastre că a minţit, să stârnesc aici o luptă fără de cruţare pentru ca, pierind amândoi, secretul acesta cumplit să fie îngropat!

— Mai încet, viteazule de Mouy, mai încet! îl sfătui ducele, fără să clintească şi fără să schiţeze vreun gest la auzul acestei ameninţări înspăimântătoare. Secretul va fi păstrat mai bine dacă vom trăi amândoi, decât dacă va pieri vreunul din noi. Ascultă-mă şi nu mai frământa aşa mânerul sabiei. Îţi spun pentru a treia oară că ai în faţa ta un prieten. Răspunde-mi deci ca unui prieten: regele Navarei n-a primit aşadar propunerea pe care i-ai făcut-o?

— Nu, monseniore, şi v-o mărturisesc, deoarece această mărturisire mă compromite numai pe mine.

— Oare n-ai strigat, ieşind din camera sa şi călcându-ţi în picioare pălăria, că e un prinţ laş şi netrebnic, care nu merită să vă fie mai departe conducător?

— Ba da, e adevărat, monseniore, am spus-o.

— Aşadar, e adevărat! În sfârşit, mărturiseşti?

— Da.

— Şi tot nu ţi-ai schimbat încă părerea?

— De fel, monseniore.

— Ei bine, domnule de Mouy, eu, al treilea fiu al lui Henric al II-lea, principe al Franţei, sunt, oare, destul de nobil ca să fiu conducătorul soldaţilor dumneavoastră? Ce părere ai? Gândeşte-te, crezi că nu sunt destul de cinstit ca să poţi avea încredere în cuvântul meu?

— Dumneavoastră, monseniore, dumneavoastră, conducătorul hughenoţilor?

— De ce nu? E epoca convertirilor, asta o ştii prea bine. Henric s-a făcut catolic, pot şi eu să mă fac foarte bine protestant.

— Da, fără îndoială, monseniore. Aştept să-mi explicaţi.

— Nimic mai simplu, am să-ţi explic în două cuvinte dedesubturile politice ale fiecăruia. Fratele meu Carol îi omoară pe hughenoţi ca să domnească în voie. Fratele meu, ducele de Anjou, lasă să fie omorâţi hughenoţii, fiindcă va fi urmaşul fratelui meu Carol, care, după cum ştii, e mai mult bolnav. Cu mine, însă, lucrurile stau cu totul altfel, eu nu voi domni niciodată, în Franţa cel puţin, fiindcă am doi fraţi mai vârstnici. Pe mine ura mamei şi a fraţilor mei mă îndepărtează de tron mai mult decât legea firii. Eu nu mă pot aştepta nici la dragoste din partea rudelor, nici la glorie, nici la vreun tron; şi totuşi am în piept o inimă la fel de nobilă ca şi fraţii mei mai mari. Ei bine, de Mouy, vreau să-mi câştig cu sabia regatul în această Franţă pe care ei au înecat-o în sânge. De Mouy, iată deci ce vreau şi ascultă-mă. Vreau să fiu regele Navarei nu prin naştere, ci prin alegere. Şi ia bine seama, nu-mi poţi găsi nicio pricină, căci uzurpator nu sunt, de vreme ce fratele meu îţi refuză propunerile şi, lăsându-se pradă moleşelii, declară sus şi tare că regatul Navarei nu-i decât un basm. Cu Henric de Béarn nu câştigi nimic. Cu mine găseşti o spadă şi un nume. Francisc d’Alençon, principe al Franţei, e o pavăză pentru toţi tovarăşii sau complicii, oricum vei vrea să-i numeşti. Ei, domnule de Mouy, ce spui de această propunere?

— Spun că mă uimeşte.

— De Mouy, de Mouy, vom avea multe piedici de învins. Aşa că nu te arăta atât de pretenţios şi de bănuitor cu fiul şi fratele unui rege, când îţi întinde mâna.

— Monseniore, ne-am înţelege lesne, dacă ar fi vorba numai de mine. Avem însă un consiliu şi oricât de strălucită ar fi propunerea dumneavoastră, ba poate chiar tocmai de aceea, conducătorii noştri nu o vor primi fără nicio condiţie.

— Asta e cu totul altceva, şi răspunsul dumitale e al unui om cu sufletul cinstit şi plin de prudenţă. După purtarea mea, te-ai putut convinge, de Mouy, că sunt cinstit. Poartă-te deci cu mine cum te-ai purta cu un om care îl preţuieşti şi nu cu un prinţ pe care-l măguleşti. Crezi că am sorţi, de Mouy?

— Pe cinstea mea, monseniore, şi fiindcă alteţa voastră îmi cere părerea, toţi sorţii au fost de partea voastră din clipa în care regele Navarei a refuzat propunerea pe care venisem să i-o fac. Dar, v-o spune încă o dată, monseniore, trebuie să mă văd cu căpeteniile noastre şi să mă sfătuiesc cu ele.

— Atunci, faceţi cum credeţi, domnule – răspunse d'Alençon. Vreau să ştiu doar când voi avea răspunsul.

De Mouy îl privi în tăcere. Apoi, părând că ia o hotărâre:

— Monseniore – spuse el – daţi-mi mâna; ţin ca mâna aceasta, care e a unuia dintre principii Franţei, să o strângă pe a mea, ca să fiu sigur că nu voi fi trădat.

Ducele, nu numai că îi întinse mâna lui de Mouy, dar i-o şi strânse cu putere.

— Acum, monseniore, sunt liniştit – făcu tânărul hughenot. Dacă vom fi trădaţi, voi spune că nu aveţi niciun amestec. Căci dacă aţi avea cel mai mic amestec, aţi fi dezonorat.

— De ce-mi vorbeşti despre toate astea, de Mouy, în loc să-mi spui când îmi aduci răspunsul mai-marilor tăi?

— Pentru că, monseniore, dacă mă întrebaţi când vă aduc răspunsul, e ca şi cum m-aţi întreba unde se află mai-marii mei şi dacă v-aş spune „astă-seară", aţi şti foarte bine că ei sunt la Paris şi că stau ascunşi.

Zicând acestea, de Mouy schiţă un gest de neîncredere, scrutându-l până-n albul ochilor pe tânărul prinţ cu privire falsă şi tulbure.

— Vezi – făcu ducele – tot te mai îndoieşti, domnule de Mouy! Dar nu pot avea pretenţia de la început să ai încredere deplină în mine. Cu timpul o să mă cunoaşteţi mai bine. Interesele comune, care ne vor uni, ne vor risipi bănuielile. Ai spus deci că deseară, domnule de Mouy, da?

— Da, monseniore, căci timpul ne mână din urmă. Deseară. Dar în ce loc?

— Aici, la Luvru, în camera asta, dacă n-ai nimic împotrivă.

— Locuieşte cineva aici? se interesă de Mouy, întorcându-se spre cele două paturi aflate unul în faţa celuilalt.

— Da, doi dintre gentilomii mei.

— Monseniore, mi se pare că ar fi un act necugetat din partea mea să mă întorc la Luvru.

— Şi de ce?

— Pentru că, aşa cum m-aţi recunoscut dumneavoastră, mai sunt şi alţi ochi pătrunzători care îşi pot da seama şi ei cine sunt. Mă voi întoarce totuşi la Luvru, dacă îmi veţi da ceea ce vă cer.

— Ce anume?

— Un bilet de liberă trecere.

— De Mouy – îi răspunse ducele – dacă se va găsi asupra dumitale un astfel de bilet semnat de mine, eu aş fi pierdut şi nici dumneata n-ai scăpa. Nu pot să-ţi fiu de vreun ajutor decât dacă în faţa lumii rămânem străini unul faţă de altul. Dacă mama şi fraţii mei ar afla că avem, cât de cât, relaţii unul cu altul, aceasta m-ar costa viaţa. Din clipa în care mă voi fi compromis cu ceilalţi, la fel cum m-am compromis cu dumneata acum, va fi în interesul meu să te apăr. Atâta timp cât pot acţiona liber, cât sunt puternic, pentru că nu mă cunoaşte nimeni, şi cât timp nu sunt descoperit, vă apăr pe toţi; asta să n-o uiţi. Adună-ţi deci iarăşi curajul şi încearcă, bizuindu-te pe cuvântul meu, ceea ce voiai să faci fără cuvântul fratelui meu. Vino astă-seară la Luvru.

— Dar cum să intru? Nu mă încumet să intru îmbrăcat astfel. Hainele astea erau bune la intrare şi prin curţi. Dar în propriile mele haine ar fi şi mai primejdios, pentru că aici toată lumea mă cunoaşte şi nu-mi pot ajuta cu nimic.

— Lasă-mă să mă gândesc, aşteaptă... Cred că... da, am

găsit.

Într-adevăr, ducele îşi roti privirea şi ochii i se opriră asupra hainelor de gală ale lui La Mole, care zăceau pe pat. O minunată mantie vişinie, brodată în fir de aur despre care am mai pomenit, o tocă împodobită cu o pană albă, brodată cu un şirag de mărgele din aur şi argint, şi un pieptar de satin de un cenuşiu-deschis, cu fir de aur în el.

— Vezi mantia asta, pana albă şi pieptarul? zise ducele. Sunt ale domnului de La Mole, unul din gentilomii mei, un domnişor care ţine pasul cu moda. Hainele acestea au făcut multă vâlvă la curte şi oricine îl recunoaşte de la distanţă, când e îmbrăcat cu ele, pe domnul de La Mole. Am să-ţi dau adresa croitorului. Dacă îi plăteşti îndoit, până deseară ai un costum aidoma. N-ai să-i uiţi numele lui La Mole, nu-i aşa?

Ducele d'Alençon nu termină bine sfaturile pe care i le dădea, că pe coridor se auziră paşi ce se apropiau şi, curând după aceea, o cheie răsucindu-se în broască.

— Cine-i acolo? strigă ducele, repezindu-se la uşă şi punând zăvorul.

— Zău că mi se pare curios! răspunse cel de afară. Dumneata cine eşti? auzi vorbă! Să intru la mine în casă şi să mă întrebe cine sunt!

— A, dumneata eşti, domnule de La Mole?

— Ba bine că nu! Dar dumneata cine eşti?

Pe când La Mole se arăta mirat că i se ocupase camera şi se întreba cine ar putea fi noul locatar ducele d'Alençon se întoarse brusc cu o mână pe clanţă şi alta pe zăvor.

— Îl cunoşti pe domnul de La Mole? îl întrebă el pe de Mouy.

— Nu, monseniore.

— Dar el te cunoaşte?

— Nu cred.

— Atunci e bine. Fă-te că te uiţi pe fereastră.

De Mouy făcu ce i se ceruse, fără să crâcnească, căci La Mole îşi pierduse cumpătul şi începuse să bată cu pumnii în uşă.

Ducele d'Alençon aruncă o ultimă privire spre de Mouy şi, văzând că stă cu spatele, deschise.

— Domnule duce! strigă La Mole, dându-se înapoi uimit.

Oh, iertaţi-mă, iertaţi-mă, monseniore!

— Nu-i nimic, domnule. Am avut nevoie de camera dumitale ca să primesc pe cineva.

— Vă rog, vă rog, monseniore! îngăduiţi-mi să-mi iau doar mantia şi pălăria de pe pat, căci astă-seară am fost atacat de hoţi pe cheiul Grève şi le-am pierdut pe amândouă.

— Ce-i drept, domnule – zâmbi prinţul întinzându-i lucrurile – eşti cam prost îmbrăcat. Se pare că ai avut de-a face cu nişte pungaşi cam afurisiţi.

Şi zicând acestea, îi dădu lui La Mole mantia şi toca.

Tânărul salută şi ieşi să se schimbe în anticameră, fără să se mai întrebe ce caută ducele în camera lui. Căci se obişnuia la Luvru ca principii să folosească încăperile suitei pentru tot felul de oaspeţi. De Mouy se apropie de duce şi împreună aşteptară ca La Mole să fie gata şi să plece. Dar după ce acesta se schimbă, îi scoase tot el din încurcătură, căci, apropiindu-se de uşă, zise:

— Iertaţi-mă, monseniore, nu cumva alteţa voastră l-a întâlnit pe contele de Coconnas?

— Nu, domnule conte. Cu toate că azi-dimineaţă era de serviciu.

„Să ştii că mi l-au ucis” – îşi spuse La Mole, depărtându-se.

Ducele ascultă paşii al căror zgomot se stingea, apoi deschise uşa şi-l trase pe de Mouy după el.

— Uită-te la el cum merge – îi spuse el – şi caută să-i deprinzi mersul lui atât de deosebit.

— Am să încerc pe cât îmi stă în putinţă – răspunse de Mouy. Din nefericire, eu nu-s domnişor, ci soldat.

— Oricum, te aştept înainte de miezul-nopţii pe acest coridor. Dacă odaia gentilomilor mai e liberă, te voi primi acolo; dacă nu, o să găsim un alt loc.

— Da, monseniore.

— Deci, pe deseară, înainte de miezul nopţii.

— Pe deseară, înainte de miezul nopţii.

— Ah, bine că mi-am adus aminte, de Mouy, când mergi, ai grijă să-ţi legeni foarte tare braţul drept. Asta este o caracteristică a domnului de La Mole.

XXIV
STRADA TIZON ŞI STRADA CLOCHE-PERCÉE

La Mole ieşi în goană din Luvru şi se apucă să răstoarne Parisul în căutarea bietului Coconnas.

Prima lui grijă fu să se îndrepte spre strada l'Arbre-Sec şi să intre la jupân La Hurière. Îşi aducea aminte că-i citase adesea piemontezului un proverb latinesc care voia să spună că Amor, Bahus şi Ceres sunt zei de care oamenii nu se pot lipsi şi nădăjduia că Coconnas, pentru a împlini zicala romană, se va fi oprit la hanul „Sub cerul liber", după o noapte care, bănuia el, va fi fost la fel de agitată ca şi a lui.

Dar aici La Mole nu găsi nimic mai mult decât un hangiu care ţine să-şi îndeplinească făgăduiala şi un prânz servit cu destulă bunăvoinţă, încât gentilomul nostru – cu toată neliniştea lui, îl înfulecă cu mare poftă.

După ce-şi potoli foamea, deşi cugetul îi era mai departe frământat, La Mole o porni din nou în susul Senei, ca un bărbat care îşi caută nevasta înecată. Ajungând pe cheiul Grève, recunoscu locul unde, aºa cum îi povestise domnului d'Alençon, fusese încolţit peste noapte, cu vreo trei-patru ceasuri mai înainte – lucru de loc neobişnuit într-un Paris cu o sută de ani mai bătrân decât cel în care Boileau se trezea din somn în pocnetul unui glonţ ce-i străpungea oblonul. O frântură din pana de la pălărie îi rămăsese pe câmpul de luptă.

Omul se naşte cu simţul proprietăţii. La Mole avea zece pene, una mai frumoasă ca cealaltă, totuşi se aplecă să o ridice şi o privi cu un aer jalnic, când deodată se auziră paşi greoi apropiindu-se, dar nişte glasuri aspre îi porunciră să se dea la o parte. La Mole ridică ochii şi zări o litieră însoţită de doi paji şi un scutier.

I se păru că o recunoaşte şi se dădu iute în lături.

Tânărul gentilom nu se înşelase.

— Domnul de La Mole! se auzi o voce suavă, în timp ce o mână albă şi catifelată dădea la o parte perdelele.

— Da, doamnă, chiar eu – se înclină La Mole.

— Domnul de La Mole cu o pană în mână? urmă doamna din litieră. Sunteţi cumva îndrăgostiţi şi căutaţi să găsiţi urmele pierdute?

— Da, doamnă – răspunse La Mole – sunt îndrăgostit, şi încă foarte tare; dar deocamdată îmi găsesc propriile mele urme, deşi nu după ele am pornit. Dacă maiestatea voastră îmi îngăduie, am s-o întreb cum se simte?

— Minunat, domnule; cred că mai bine ca oricând. Poate pentru că mi-am petrecut noaptea departe de lume.

— A, departe de lumé! făcu La Mole, privind-o ciudat.

— Ei bine, da! Şi nu văd ce-i de mirare!

— Dacă nu săvârşesc vreo indiscreţie, v-aş putea întreba în ce mănăstire?

— Bineînţeles, domnule, nu am ce să ascund: în mănăstirea Bunavestire... Dar dumneata ce cauţi pe-aici cu aerul ăsta atât de înspăimântat?

— Doamnă, şi eu mi-am petrecut noaptea tot departe de lume, în împrejurimile aceleiaşi mănăstiri, iar acum, de dimineaţă, îmi caut prietenul care a dispărut şi, tot căutându-l am găsit această pană.

— Ea lui? Ştii că mă faci să mă tem pentru el? Locurile acestea sunt primejdioase.

— Maiestatea voastră poate fi liniştită, pana este a mea. Eu am pierdut-o, cam pe la cinci şi jumătate, scăpând din mâinile a patru tâlhari care voiau cu orice preţ să mă ucidă. Aşa cred, cel puţin.

Margareta abia îşi stăpâni un tremur de spaimă.

— Ah! Povesteşte-mi cum s-a întâmplat – îi zise ea.

— Nimic mai simplu, doamnă. Aşadar, cum am avut cinstea să vă spun, era aproape cinci dimineaţa...

— Şi la cinci dimineaţa plecaseşi de acasă? îl întrerupse Margareta.

— Să mă ierte maiestatea voastră – făcu La Mole – mă întorceam acasă.

— Ah, domnule La Mole! Să te întorci la cinci dimineaţa! spuse Margareta cu un zâmbet pe care toţi ceilalţi îl găsiră zeflemitor, în afară de La Mole, care avu vanitatea să i se pară fermecător. Să te întorci atât de târziu! Ţi-ai meritat pedeapsa.

— De aceea nici nu mă plâng, doamnă – se înclină

respectuos La Mole – şi chiar dacă m-ar fi spintecat, tot aş găsi că am fost de o sută de ori mai fericit decât merit. Şi cum spuneam, mă întorceam acasă, târziu sau devreme, cum va voi maiestatea voastră să socotească, mă întorceam din acel minunat lăcaş unde îmi petrecusem noaptea departe de lume, când patru cuţitari se năpustiră asupra mea, venind dinspre strada Mortellerie, luându-se după mine cu nişte cuţite cât toate zilele. E ridicol, doamnă, nu-i aşa? Dar, în sfârşit, aşa s-a întâmplat. A trebuit s-o iau la goană, căci îmi uitasem sabia.

— Ah, înţeleg! făcu Margareta cu o încântătoare nevinovăţie. Şi acum te întorci să-ţi cauţi sabia?

La Mole se uită la ea de parcă i s-ar fi strecurat o îndoială în suflet.

— Doamnă, m-aş întoarce, şi încă foarte bucuros, mai ales că sabia mea are un tăiş grozav, dar nu ştiu unde se află casa cu pricina.

— Cum, domnule, nu ştii unde se află o casă în care ţi-ai petrecut noaptea?

— Nu, doamnă, şi să mă ia dracu’ dacă bănuiesc!

— Ciudat lucru! Povestea dumitale pare un întreg roman.

— Un adevărat roman, doamnă.

— Povesteşte-mi-l!

— E cam lung.

— Ei şi? Am timp.

— Şi mai ales e de necrezut.

— Povesteşte-mi-l, totuşi! Eu cred orice.

— Maiestatea voastră îmi porunceşte?

— Dacă e nevoie, da.

— Mă supun. Aseară, după ce ne-am despărţit de două femei minunate, cu care ne-am întâlnit pe lângă podul Saint-Michel, cinam la jupân La Hurière.

— Mai întâi – întrebă Margareta cu nevinovăţie – cine-i jupân La Hurière?

— Jupânul La Hurière, doamnă – îi răspunse La Mole, privind-o încă o dată cu îndoiala pe care am mai observat-o o dată la el – jupân La Hurière e stăpânul hanului Sub cerul liber”, de pe strada l’Arbre-Sec.

— Bine, acum pricep... Cinai, fără îndoială, la jupân La Hurière, cu prietenul dumitale Coconnas.

— Da, doamnă, cu prietenul meu Coconnas, când deodată intră un om care ne dădu fiecăruia câte un bileţel.

— Semănau între ele? îl iscodi Margareta.

— Ca două picături de apă. Înăuntru, câte un singur rând: „Eşti aşteptat în strada Saint-Antoine, peste drum de strada Jouy”.

— Şi nu era nicio iscălitură pe bileţel? întrebă Margareta.

— Niciuna. În schimb, aveau trei cuvinte, trei cuvinte fermecătoare, care făgăduiau de trei ori acelaşi lucru, sau altfel zis, o întreită fericire.

— Şi care erau aceste trei cuvinte?

— Eros-Cupidon-Amor...

— Ce-i drept, trei cuvinte fermecătoare; şi ţi-au ţinut făgăduiala?

— Ah, mai mult decât atât, doamnă de o sută de ori mai mult! strigă La Mole cu înflăcărare.

— Mai departe! Sunt curioasă să aflu cine vă aştepta în strada Saint-Antoine, peste drum de strada Jouy.

— Două bătrâne, fiecare cu câte o batistă în mână. Trebuia să ne lăsăm legaţi la ochi. Maiestatea voastră cred că ghiceşte că nu ne-am împotrivit, ci ne-am supus bucuroşi, predându-ne de bună voie. Călăuza mea m-a întors la stânga, călăuza prietenului meu l-a întors la dreapta, şi ne-am despărţit.

— Şi mai departe? făcu Margareta, care părea hotărâtă să îşi ducă cercetările până la capăt.

— Nu ştiu – continuă La Mole – nu ştiu unde l-a dus pe prietenul meu. Poate că în iad. Cât despre mine, ştiu că m-a dus într-un loc care cred că e raiul.

— Şi de unde, pesemne, ai fost izgonit din pricina prea marii curiozităţi?

— Într-adevăr, doamnă. Aveţi darul de a ghici. Aşteptam cu nerăbdare revărsarea zorilor ca să văd unde mă aflu, când, pe la patru şi jumătate a intrat bătrâna aceea, m-a legat din nou la ochi, mi-a cerut să-i făgăduiesc că n-am să încerc să ridic legătura, m-a dus afară, m-a însoţit o sută de paşi şi m-a pus din nou să jur că n-am să-mi scot legătura decât după ce voi număra până la cincizeci. Am numărat până la cincizeci şi m-am trezit în strada Saint-Antoine, peste drum de strada Jouy.

— Mai departe...?

— Mai departe, doamnă, eram atât de fericit, încât nu i-am băgat de seamă pe cei patru derbedei din mâinile cărora abia am scăpat cu viaţă. Dar, doamnă – urmă La Mole – dând aici peste o frântură de pană de la pălăria mea, inima mi-a tresărit de bucurie şi am cules-o de jos, făgăduindu-mi s-o păstrez drept amintire a acestei nopţi minunate. Dar, fericirea nu mi-e deplină, căci mă frământă un gând: ce s-o fi întâmplat cu prietenul meu?

— Nu s-a întors la Luvru?

— Din păcate, nu, doamnă. L-am căutat pretutindeni unde aş fi putut să dau peste el, la hanul „Steaua de aur”, la jocurile cu mingea şi în atâtea şi atât ea alte preacinstite locuri. Dar de Annibal nici urmă, iar de Coconnas, încă mai puţin.

Şi rostind aceste cuvinte însoţite de un gest plin de tristeţe, La Mole deschise braţele şi, desfăcându-şi mantia, lăsă să i se vadă pieptarul, prin ale cărui spintecături se vedea căptuşeala, de parc-ar fi fost o croială la modă.

— Bine, dar te-au ciuruit! făcu Margareta.

— Ciuruit, ăsta-i cuvântul! răspunse La Mole, care nu se simţea de loc stingherit că se lăuda cu primejdia prin care trecuse. Priviţi, doamnă, uitaţi-vă!

— Dar de ce nu ţi-ai schimbat pieptarul la Luvru, de vreme ce ai fost acolo? îl întrebă Margareta.

— Ah – răspunse La Mole – pentru că la mine în cameră am dat peste cineva.

— Cum, cineva în camera dumitale? făcu Margareta cu ochii scânteind de uimire. Şi cine era în camera dumitale?

— Alteţa sa...

— Sst! îl întrerupse ea.

Tânărul se supuse.

— *Quid ad lecticam meam stant?* i se adresă ea apoi.

— *Duo pueri et unus eques.*

— *Optime, barbari!* spuse ea. *Die, Moles, quem inveneris in cubiculo tua?*

— *Franciscum ducem.*

— *Agentem?*

— *Ne seto quid.*

— *Quocum?*

— *Cum ignoto*[4].

— Ciudat – zise Margareta. Deci n-ai putut da de Coconnas? continuă ea, gândindu-se la altceva decât la ceea ce spunea.

— Aşa că, doamnă, cum am avut cinstea să-i spun maiestăţii voastre, mor de nelinişte.

— Ei bine – oftă Margareta – nu vreau să te mai reţin mult timp din investigaţiile dumitale, dar nu ştiu de ce, cred că o să se descurce el şi singur. Totuşi, caută-l!

Şi regina îşi duse degetul la buze. Dar cum frumoasa Margareta nu-i încredinţase vreo taină, şi nici nu-i făcuse vreo mărturisire, tânărul pricepu că semnul acela fermecător nu însemna să păstreze tăcerea, ci cu totul altceva.

Cortegiul o porni din nou. La Mole, care voia să-şi continue cercetările, plecă mai departe în sus, pe chei, până în strada Long-Pont, ce dădea în strada Saint-Antoine.

În dreptul străzii Jouy, se opri.

Seara trecută, cele două bătrâne, îi legaseră la ochi, pe el şi pe Coconnas, chiar în acest loc. Se întoarse deci la stânga şi făcuse douăzeci de paşi, începu aşadar să repete drumul făcut cu o seară mai înainte şi se trezi în faţa unei case sau mai bine zis a unui zid, în spatele căruia se ridica o casă. În zid era o poartă cu streaşină, bătută în piroane şi cu lucarne.

Faţada casei privea spre strada Cloche-Percée, o străduţă îngustă care începea din strada Saint-Antoine şi dădea pe strada Roi-de-Sicile.

— Drace! exclamă La Mole... Asta e... aş jura... Când am ieşit, am întins mâna şi am simţit piroanele, pe urmă am coborât două trepte. Omul acela care fugea strigând „ajutor!” şi pe care l-au omorât în strada Roi-de-Sicile,

---

4 – Cine e la uşa lecticei?
— Doi paji şi un scutier.
— Bine! Sunt barbari! Spune-mi, La Mole, pe cine ai găsit în cameră?
— Pe ducele Francisc.
— Ce făcea?
— Nu ştiu.
— Cu cine era?
— Cu un necunoscut.

tocmai trecea când eu puneam piciorul pe prima treaptă. Să vedem.

La Mole se apropie de poartă şi bătu.

Poarta se deschise şi se ivi un soi de portar cu mustăţi.

— *Was ist das?*[5] întrebă portarul.

— Ah, ah! făcu La Mole. Mi se pare că suntem elveţian. Prietene – urmă el, luând aerul cel mai îmbietor – aş vrea să-mi iau sabia pe care am lăsat-o în această casă noaptea trecută.

— *Ich verstehe nicht*[6] – răspunse portarul.

— Sabia mea... – reluă La Mole.

— *Ich verstehe nicht* – repetă portarul.

—... pe care am lăsat-o... Sabia mea, pe care am lăsat-o...

— *Ich verstehe nicht.*

—... În casa asta, noaptea trecută.

— *Gehe zum Teufel!*[7]

Şi îi trânti poarta în nas.

— La naiba! mormăi La Mole. Dac-aş fi avut sabia pe care i-o ceream, îl străpungeam pe ticălosul ăsta... Dar nu o am, aşa că amân pe altă dată.

Şi La Mole îşi reluă drumul până în strada Roi-de-Sicile, o apucă la dreapta, făcu vreo cincizeci de paşi, o coti din nou la dreapta şi se pomeni în strada Tizon, o străduţă mică, paralelă cu strada Cloche-Percée şi întru totul asemănătoare cu ea. Ba mai mult, abia făcu vreo treizeci de paşi şi se pomeni din nou în faţa porţii bătută în piroane, cu streşina în lucarne, a celor două trepte şi a zidului aceluia. Ai fi zis că strada Cloche-Percée se întorsese să-l vadă trecând.

La Mole se gândi atunci că poate îşi luase dreapta drept stânga şi se apucă să bată în poartă, ca să ceară aici ceea ce ceruse şi la cealaltă poartă. De astă dată însă bătu zadarnic, căci nici măcar nu i se deschise.

Dădu de două, ba chiar de mai multe ori acelaşi ocol, ceea ce-l făcu să creadă, cum era şi firesc, că locuinţa avea

---

5 Ce e asta? (în limba germană în text).

6 Nu înţeleg (în limba germană în text).

7 Du-te la dracu’ (în limba germană în text).

două intrări, una prin strada Cloche-Percée, alta prin strada Tizon.

Dar raţionamentul, oricât de logic, nu-i înapoia sabia şi nu-i spunea unde se află prietenul lui. O clipă, se hotărî să-şi cumpere altă sabie, cu care să-l spintece pe mizerabilul de portar care se încăpăţâna să vorbească numai nemţeşte, dar se gândi că e portarul Margaretei, că Margareta l-a ales anume aşa şi că o fi având ea motivele ei pentru aceasta. S-ar putea deci ca lipsa lui să-i fie neplăcută.

Or, La Mole, pentru nimic în lume n-ar fi făptuit vreun lucru neplăcut Margaretei.

De teamă să nu cadă în ispită, porni deci, cam pe la două după-amiază, spre Luvru.

Cum de astă dată îşi găsi camera neocupată, intră.

De altfel, era şi timpul, pentru că aşa cum îi atrăsese regina atenţia, pieptarul era într-o stare jalnică.

Se duse deci la pat, să-şi ia frumosul pieptar cenuşiu-deschis. Dar, spre marea lui mirare, primul lucru de care dădu cu ochii lângă pieptar fu sabia cu pricina, uitată în strada Cloche-Percée. La Mole o luă, o suci şi o răsuci;

— Ah, ah! făcu el. O fi vreo vrăjitorie.

Şi apoi, cu un suspin:

— Dacă l-aş găsi şi pe Coconnas!

La vreo două-trei ceasuri după ce La Mole se săturase tot dând târcoale casei cu două intrări, poarta din strada Tizon se deschise. Era către ora cinci seara, aşa că se înnoptase de-a binelea.

O femeie, învăluită într-o mantie lungă, împodobită cu blană, urmată de o însoţitoare, ieşi prin poarta pe care i-o ţinea deschisă o altă femeie, de vreo patruzeci de ani. Se strecură iute până în strada Roi-de-Sicile, ciocăni în strada d’Argenson la o portiţă care se deschise, ieşi prin poarta mare a aceleiaşi case care răspundea în Vieille-rue-du-Temple, se îndreptă spre una din intrările palatului de Guise, pe care o deschise cu o cheie scoasă din buzunar, şi se făcu nevăzută.

După vreo jumătate de ceas, un tânăr legat la ochi ieşea prin aceeaşi uşă a aceleiaşi căsuţe, îndrumat de o femeie care-l duse până în strada Geoffroy-Lasnier, colţ cu strada

Mortellerie. Apoi îi ceru să numere până la cincizeci şi după aceea să-şi scoată legătura de pe ochi.

Tânărul făcu întocmai cum i se spusese şi, numărând până la cincizeci îşi scoase batista ce-i acoperea ochii.

— Drace! făcu el privind în jur. În ştreang să ajung dacă ştiu unde mă aflu! E ceasul şase! exclamă el, auzind orologiul de la Notre-Dame. Şi ce s-o fi ales de bietul La Mole? Să mă reped la Luvru, poate că aflu noutăţi.

Zicând acestea, Coconnas coborî în fugă strada Mortellerio şi ajunse la Luvru parcă mai repede decât ar fi venit călare. Îmbrânci şi înghionti în cale toată revărsarea de burghezi onorabili care se plimbau paşnici la acea oră în jurul dughenelor din piaţa Baudoyer, şi intră în palat.

Aici luă la întrebări pe elveţian şi santinela. Elveţianului i se părea că-l zărise pe domnul de La Mole intrând dimineaţa în Luvru, dar că nu-l văzuse ieşind.

Santinela era în post doar de o oră şi jumătate şi nu văzuse nimic.

Urcă în fugă în cameră şi dădu uşa de perete, dar în cameră nu se afla decât haina lui La Mole, ba încă şi aceasta sfâşiată toată, ceea ce îi spori neliniştea.

Îl duse atunci gândul la jupân La Hurière, şi dădu fuga la cinstitul hangiu de la „Sub cerul liber”.

La Hurière îl văzuse pe La Mole. Prânzise la dânsul.

Coconnas se potoli şi cum îi era foame, ceru – la rându-i – să i se servească cina.

Coconnas îndeplinea acum amândouă condiţiile omului care poate să cineze în tihnă: era cu sufletul împăcat şi cu stomacul gol. Cină aşadar atât de bine, încât masa se prelungi până către ora opt. Atunci, pus iar bine pe picioare de două sticle de vinişor de Anjou, care îi plăcea grozav, şi pe care îl sorbise cu o poftă vădită, clipind din pleoape şi plescăind din limbă, o porni din nou în căutarea lui La Mole, folosindu-se de astă dată de pumni şi lovituri de picior, împărţite mulţimii cu o forţă sporită, direct proporţională cu creşterea sentimentului de prietenie, care vine întotdeauna după o masă îmbelşugată.

Treaba asta ţinu un ceas şi în acest timp Coconnas cutreieră străzile din jurul cheiului Crève, străzile Tizon şi Cloche-Percée, gândindu-se că poate prietenul lui se

întoarse acolo. În sfârşit, înţelese că mai e un loc pe unde ar fi trebuit să treacă şi anume ghereta santinelei din faţa Luvrului, şi se hotărî să-l aştepte aci, până se va întoarce.

Mai avea doar o sută de paşi până la Luvru şi tocmai ridicase de pe jos o femeie pe al cărei soţ îl dăduse grămadă în goana lui prin piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois, când zări în faţă, la lumina îndoielnică a unui felinar mare, aşezat lângă podul suspendat al Luvrului, mantia de catifea vişinie şi pana albă a prietenului său, care, asemenea unei umbre, dispărea pe lângă ghereta Luvrului, răspunzând la salutul santinelei.

Vestita mantie vişinie făcuse atâta vâlvă în lume, încât nu puteai să n-o recunoşti.

— Ei, drăcia dracului – răcni Coconnas – de data asta sigur că e el, şi uite că se întoarce! Hei, hei, La Mole, hei, prietene! Hei, fir-ar să fie! Doar eu am glas, nu glumă! Cum dracu' de nu mă aude! Din fericire, am şi picioare zdravene şi-am să-l ajung.

Mânat de această speranţă, Coconnas o porni cât îl ţineau picioarele şi ajunse în Luvru cât ai clipi, dar oricât se grăbise el, în clipa în care punea piciorul în curte, mantia vişinie, ce părea la fel de grăbită, se făcu nevăzută în vestibul.

— Hei, La Mole! strigă Coconnas, pornind-o iarăşi la fugă – aşteaptă-mă, sunt eu, Coconnas! Ce dracu' te-a apucat de alergi aşa? Te urmăreşte cineva?

Într-adevăr, mantia vişinie, ce parcă avea aripi, mai mult zbură până la etajul al doilea decât urcă treptele.

— Ah, nu vrei să mă auzi! strigă Coconnas. Ai ceva cu mine, de te-ai supărat? Ei bine, la dracu', fir-ar să fie! Nu mai pot!

Coconnas azvârli aceste vorbe fugarului, din josul scării. Se mulţumi să-l mai urmărească doar cu privirea de-a lungul scării răsucite, până îl văzu că se opreşte în dreptul apartamentelor Margaretei.

Deodată, din odaie ieşi o femeie şi-l luă de braţ pe cel urmărit de Coconnas.

— Ah, ah! făcu el. Mi se pare că e regina Margareta, îl aştepta. Atunci se schimbă lucrurile. Pricep de ce nu mi-a răspuns.

Se întinse pe balustradă, privind deschizătura scării.

„Bun, bun – gândi Coconnas. Vasăzică asta era! Nu m-am înşelat. Sunt clipe când chiar şi cel mai bun prieten te stinghereşte şi bunul meu La Mole e într-o astfel de situaţie”.

Coconnas urcă domol scările şi se aşeză pe o canapea de catifea din coridor, zicându-şi:

„Fie. O să-l aştept. Da, dar – adăugă el – mă gândesc că s-ar putea să-l aştept cam mult, dacă e la regina Navarei... şi-i un frig, Dumnezeule! Şi-atunci, îmi zic, pot să-l aştept la fel de bine şi în camera mea. Tot se întoarce el, chiar şi din iad!”

Abia sfârşise gândul, şi se pregătea să treacă la fapte când nişte paşi iuţi şi uşori răsunară deasupra capului său, întovărăşiţi de un cântec binecunoscut lui Coconnas, care întinse repede gâtul spre partea de unde se auzea zgomotul de paşi şi cântecul. Era La Mole, care cobora de la catul de deasupra, unde se afla camera lor şi care, zărindu-l. Începu să sară câte patru trepte care-l despărţeau de el şi odată ajuns la dânsul, i se aruncă în braţe.

— Oh, drăcia dracului, tu eşti? grăi Coconnas. Dar pe unde dracu’ ai ieşit?

— Eu, prin strada Cloche-Percée.

— Nu de acolo te întreb cum ai ieşit

— Dar de unde?

— De la regină.

— De la care regină?

— Regina Navarei

— N-am fost la ea.

— Lasă, lasă...

— Scumpul meu Annibal, aiurezi. Vin din camera mea, unde te-am aşteptat două ceasuri.

— Vii din camera ta?

— Da.

— Nu pe tine te-am urmărit eu din piaţa Luvrului?

— Când asta?

— Adineauri.

— Nu.

— Nu tu ai dispărut pe lângă ghereta santinelei Luvrului acum zece minute?

— Nu.

— Nu tu ai urcat scara asta, de parcă te urmăreau toţi dracii din iad?

— Nici gând!

— Drăcia dracului! strigă Coconnas. N-o fi vinul de la „Sub cerul liber” atât de păcătos să mi se urce la cap în halul ăsta! îţi spun că ţi-am zărit mantia vişinie şi pana albă pe lângă ghereta Luvrului, că le-am urmărit pe amândouă până în josul scării acesteia şi că mantia, pana, parcă şi braţul tău legănat erau aşteptate toate împreună, aici, de o doamnă care mult aş crede că era regina Navarei. Le-a dus pe toate prin această uşă care, dacă nu mă înşel, e a frumoasei Margareta.

— Dumnezeule! păli La Mole. Atât de repede înşelat?

— Mă rog! făcu Coconnas. Înjură cât pofteşti, dar nu-mi spune că eu mă înşel.

La Mole se codi o clipă, strângându-şi capul în palme, şovăind între respect şi gelozie, dar gelozia fu mai tare, şi se repezi în uşa pe care începu s-o împingă din răsputeri, ceea ce stârni un vacarm nu prea potrivit, dacă ţinem seama unde se aflau.

— O să fim arestaţi – îi atrase atenţia Coconnas – dar atâta pagubă, asta-i prea de tot! Spune-mi, La Mole, există fantome în Luvru?

— Habar n-am – răspunse tânărul, tot atât de alb la faţă ca şi pana care-i umbrea fruntea – dar am dorit întotdeauna să zăresc una şi o să fac tot ce-i omeneşte cu putinţă ca să dau piept cu ea.

— N-am nimic împotrivă – i se alătură Coconnas – numai că bate şi tu mai încet, dacă nu vrei s-o sperii.

La Mole, oricât era de furios, îi dădu dreptate şi continuă să bată, dar mai încet.

XXV
MANTAUA VIŞINIE

Coconnas nu se înşelase. Doamna care îl oprise pe cel ce purta mantaua vişinie fusese chiar regina Navarei; cât

despre cavaler, cititorul a şi ghicit, cred, că nu era altul decât curajosul de Mouy.

Recunoscând-o pe regina Navarei, tânărul hughenot înţelese că a fost luat drept altul; dar nu îndrăzni să spună nimic, de teamă că un ţipăt al Margaretei l-ar putea trăda. Lăsă, aşadar, să fie condus până în cameră, ca odată ajuns acolo să-i spună frumoasei lui călăuze:

— Discreţie, pentru discreţie, doamnă.

Într-adevăr, Margareta strânse uşor braţul aceluia pe care, în semiîntuneric, îl luase drept La Mole, şi, aplecându-se la urechea lui, îi spuse în latineşte:

— *Sola sum; introito, carissime*[8].

De Mouy o urmă fără să răspundă: dar de îndată ce uşa se închise în urma lui şi se trezi în anticamera mai luminată decât scara, Margareta îşi dădu seama că omul acesta nu era La Mole.

În aceeaşi clipă, scăpă un strigăt uşor, strigătul de care se temuse grijuliul hughenot; din fericire, însă, nu mai era nicio primejdie.

— Domnul de Mouy! făcu ea, dându-se un pas înapoi.

— Chiar eu, doamnă, şi rog pe maiestatea voastră să mă lase să-mi urmez drumul fără să pomeniţi nimănui despre prezenţa mea la Luvru.

— Oh, domnule de Mouy – repetă Margareta – aşadar, m-am înşelat?

— Da – răspunse de Mouy – înţeleg, maiestatea voastră m-a luat, pesemne, drept regele Navarei! Suntem cam de aceeaşi statură, purtăm aceeaşi pană albă şi mulţi, fără îndoială, vrând să mă măgulească, mi-au spus că avem aceeaşi ţinută.

Margareta îl privi ţintă.

— Ştii latineşte, domnule de Mouy? îl întrebă ea.

— Am ştiut altădată – răspunse tânărul – dar am uitat.

— Margareta zâmbi.

— Domnule de Mouy – îi zise – poţi fi sigur de discreţia mea. Totuşi, deoarece cred că ştiu numele aceluia pe care îl cauţi aci, în Luvru, îţi voi oferi serviciile mele ca să ajungi mai sigur până la el.

---

8 Sunt singură; intră, dragul meu (în limba latină în text).

— Iertaţi-mă, doamnă făcu de Mouy dar cred că vă înşelaţi, şi că, dimpotrivă, nu ştiţi de loc cine e...

— Cum – strigă Margareta – nu-l cauţi pe regele Navarei?

— Vai, doamnă – zise de Mouy – cu părere de rău trebuie să vă rog să-i ascundeţi mai ales maiestăţii sale regelui, soţului dumneavoastră, prezenţa mea în Luvru.

— Ascultă, domnule de Mouy – se arătă uimită Margareta – te-am crezut până acum unul din cei mai hotărâţi şefi ai partidului hughenot, unul din cei mai credincioşi sprijinitori ai regelui, soţul meu; m-am înşelat oare?

— Nu, doamnă, azi-dimineaţă mai eram încă întru totul aşa cum spuneţi.

— Şi ce anume te-a făcut să te schimbi de azi-dimineaţă şi până acum?

— Doamnă – se înclină de Mouy – vă rog să-mi îngăduiţi să nu vă răspund şi să-mi faceţi cinstea de a primi omagiile mele.

Şi într-o atitudine plină de respect, dar hotărâtă, de Mouy făcu câţiva paşi spre uşa pe care intrase.

Margareta îl opri.

— Totuşi, domnule – îi vorbi ea – dac-aş îndrăzni totuşi să vă cer o explicaţie; cuvântul meu merită încredere, nu-i aşa?

— Doamnă – îi răspunse de Mouy – trebuie să tac şi să vă închipuiţi cât de mare trebuie să fie această ultimă datorie a mea, dacă nici maiestăţii voastre nu i-am răspuns încă.

— Totuşi, domnule...

— Maiestatea voastră poate să mă piardă, doamnă, dar nu îmi poate cere să-mi trădez noii prieteni.

— Dar cei vechi, domnule, nu au şi ei unele drepturi asupra dumitale?

— Cei care au rămas credincioşi, da; cei care nu numai că ne-au părăsit, dar s-au părăsit şi pe ei înşişi, nu.

Gânditoare şi neliniştită, Margareta se pregătea fără îndoială să-i răspundă printr-o nouă întrebare, când, deodată, Gillonne năvăli în încăpere.

— Regele Navarei! strigă ea.

— Pe unde vine?

— Prin coridorul secret.

— Scoate-l pe domnul pe cealaltă uşă.

— Cu neputinţă, doamnă, n-auziţi?
— Bate cineva?
— Da, la uşa prin care aţi vrut să-l scot pe domnul.
— Şi cine bate?
— Nu ştiu.
— Du-te de vezi şi întoarce-te să-mi spui.
— Doamnă – zise de Mouy – îmi îngăduie maiestatea voastră să-i spun că dacă regele Navarei mă vede aci, la ora asta şi în costumul ăsta, sunt un om pierdut?
Margareta îl apucă de mână pe de Mouy, împingându-l spre faimoasa cămăruţă.
— Intră aici, domnule – îi spuse ea – ai să fii la fel de bine ascuns şi la adăpost ca la dumneata acasă, căci te bizui pe cuvântul meu.
De Mouy se năpusti în cămăruţă şi abia apucă să închidă uşa în urma lui, că Henric şi apăru.
De astă dată Margareta n-avea de ascuns niciun fel de tulburare; era doar întunecată şi gândurile de dragoste fugiseră departe.
Cât despre Henric, se strecură înăuntru cu acea băgare de seamă care, atunci când primejdia nu era prea mare, îl făcea să surprindă şi cele mai mici amănunte; şi cu atât mai mult în aceste împrejurări în care se afla, regele Navarei era cu ochii în patru.
Aşa că băgă de seamă numaidecât că fruntea Margaretei era întunecată de un nour.
— Eraţi ocupată, doamnă? o întrebă el.
— Eu, da, desigur sire, visam.
— Şi pe bună dreptate; vă stă bine să visaţi. Şi eu visam: dar, spre deosebire de dumneavoastră, care căutaţi singurătatea, eu am coborât spre a vă împărtăşi visurile mele.
Margareta îi făcu regelui un semn de bun venit şi, după ce-i arătă un fotoliu, se aşeză şi ea pe un scaun de abanos, sculptat cu multă atenţie, dar tare ca oţelul.
Între cei doi soţi se aşternu o clipă de tăcere: apoi, Henric sparse primul tăcerea:
— Mi-am adus aminte, doamnă, că în visurile mele de viitor, deşi ca soţi n-aveam nimic comun, doream să ne unim norocul.

— E adevărat, sire.

— Şi mai credeam că în toate planurile pe care mi le-aş fi putut închipui pentru binele nostru comun, voi găsi în dumneavoastră o aliată, nu numai credincioasă, dar şi activă.

— Aşa e, sire, şi nu cer decât ca atunci când vei trece la fapte, să-mi dai pe dată prilejul să te ajut.

— Doamnă, sunt fericit să te aud vorbind astfel şi cred că nu te-ai îndoit o clipă că n-am să dau uitării planul la a cărui înfăptuire mă hotărâsem să trec, chiar în ziua în care, datorită amestecului dumitale curajos, am fost aproape sigur că voi trăi.

— Domnule, cred că nepăsarea dumitale e doar o mască şi am încredere nu numai în prezicerile astrologilor, dar şi în geniul dumitale.

— Dar, doamnă, ce-ai spune dacă cineva s-ar aşeza în calea planurilor noastre şi ar ameninţa să ne târască, pe dumneata şi pe mine, spre o viaţă de rând?

— Aş spune că sunt gata să lupt alături de dumneata împotriva acestuia, pe faţă sau din umbră. Împotriva oricui. Oricine-ar fi el.

— Doamnă – urmă Henric – nu-i aşa că poţi intra la orice oră la domnul d'Alençon, fratele dumitale? Te bucuri de încrederea lui şi ţi-e bun prieten. Aş putea să te rog să afli dacă în această clipă nu are o întrevedere secretă cu cineva?

Margareta tresări.

— Cu cine, domnule? îl întrebă ea.

— Cu de Mouy.

— Şi de ce asta? întrebă din nou Margareta, stăpânindu-şi tulburarea.

— Pentru că, doamnă, dacă este aşa, putem spune adio tuturor planurilor noastre, sau cel puţin alor mele.

— Sire – vorbeşte mai încet – îl rugă Margareta, făcând un semn cu ochii şi cu buzele şi arătând cu degetul spre cămăruţa de alături.

— Of – făcu Henric – iar cineva?! într-adevăr, cămăruţa asta e atât de des locuită, încât face ca propria dumitale cameră să fie de nelocuit.

Margareta zâmbi.

— Sper, cel puţin, că e tot domnul de La Mole?

— Nu, sire, e domnul de Mouy.

— El? strigă Henric, cuprins de o mirare amestecată cu bucurie. Atunci nu e la ducele d'Alençon? Oh, adu-l aici, să-i vorbesc!

— Margareta dădu fuga spre cămăruţă, o deschise şi apucându-l de mână pe de Mouy, îl aduse, fără multă vorbă, în faţa regelui Navarei.

— Ah, doamnă! spuse tânărul hughenot, cu un glas în care se simţea o mustrare mai mult tristă decât amară. Deşi mi-aţi făgăduit că nu mă veţi trăda, aţi făcut-o totuşi, şi e urât! Ce-aţi zice să mă răzbun spunând...

— N-ai să te răzbuni, de Mouy – îl întrerupse Henric, strângându-i mâna tânărului hughenot – sau cel puţin n-ai s-o faci înainte să asculţi ce am să-ţi spun. Doamnă – continuă Henric, adresându-se reginei – ai grijă, te rog, să nu fim auziţi de nimeni.

Abia termină aceste cuvinte, că Gillonne, foarte speriată, intră în cameră şi îi şopti reginei la ureche ceva ce o făcu să sară de pe scaun.

Şi pe când ea şi Gillonne dădeau fuga spre anticameră, Henric, fără să se sinchisească de ce anume o făcuse să fugă, cercetă patul, nişa, tapiseriile şi pipăi cu degetul pereţii. Cât despre de Mouy, speriat de toate aceste pregătiri pe care le vedea, cată să se asigure că sabia lui nu înţepenise în teacă.

Ieşind din dormitor, Margareta se năpustise în anticameră şi acum era faţă în faţă cu La Mole, care, în ciuda rugăminţilor Gillonnei, ţinea cu orice preţ să intre la Margareta.

Coconnas se aţinea în spatele lui, gata să-l împingă înainte sau să-i acopere retragerea.

— Ah, dumneata eşti domnule de La Mole! îi strigă regina. Dar ce ai, de ce eşti atât de palid şi tremuri?

— Doamnă – zise Gillonne – domnul de La Mole a bătut în uşă atât de tare că, în ciuda poruncii dumneavoastră, am fost nevoită să-i deschid.

— Oh, oh, dar ce înseamnă toate astea? întrebă regina cu severitate. Este adevărat ce mi se spune, domnule de La Mole?

— Doamnă, am vrut doar s-o previn pe maiestatea voastră că un necunoscut, un hoţ poate, purtând mantia şi pălăria mea, a intrat la dânsa.

— Domnule – făcu Margareta – ai înnebunit de-a binelea! Mantia văd că o ai pe umerii dumitale şi, să mă ierte dumnezeu, dar văd că şi pălăria o ai pe cap, deşi vorbeşti cu o regină!

— Oh, iertare, doamnă, iertare! strigă La Mole, descoperindu-se degrabă. Totuşi, mi-e martor Cel de Sus că nu respectul îmi lipseşte.

— Nu, ci încrederea, nu-i aşa? făcu regina.

— Ce vreţi să fac – strigă La Mole – când la maiestatea voastră intră un bărbat îmbrăcat în hainele mele şi ascunzându-se poate sub numele meu, cine ştie?...

— Un bărbat! făcu Margareta, strângându-l încetişor de braţ pe bietul îndrăgostit. Un bărbat!... Eşti modest, domnule de La Mole. Aproprie-te de crăpătura perdelei şi ai să vezi doi bărbaţi!

Şi Margareta dădu puţin la o parte perdeaua de catifea brodată cu aur, şi astfel La Mole putu să-l recunoască pe Henric, care stătea de vorbă cu omul ce purta mantia roşie; Coconnas, curios de parc-ar fi fost el în joc, se uită la rându-i şi-l recunoscu pe de Mouy; rămaseră amândoi înmărmuriţi.

— Acum, că v-aţi liniştit, sau cel puţin sper că e aşa – zise Margareta – postaţi-vă la uşa apartamentului meu şi, pe viaţa dumitale, dragul meu La Mole, nu lăsa pe nimeni să intre. Dacă se apropie cineva, fie chiar numai de etajul ăsta, dă-mi de veste.

La Mole, neajutorat şi ascultător ca un copil, ieşi uitându-se la Coconnas, care-l privea la rându-i, şi amândoi se pomeniră afară, fără să-şi fi venit de tot în fire.

— De Mouy! exclamă Coconnas.

— Henric! murmură La Mole.

— De Mouy, cu mantaua ta vişinie, cu pana ta albă şi legănându-şi braţul ca tine!

— Ia te uită... – reluă La Mole – de vreme ce nu este vorba de dragoste, desigur că e vorba de un complot!

— Ah! Drăcia dracului, iată-ne vârâţi şi în politică! bombăni Coconnas. Din fericire, n-o văd şi pe doamna de

Nevers amestecată în toate acestea.

Margareta se întoarse în cameră şi se aşeză lângă cei doi bărbaţi care discutau; nu lipsise mai mult de un minut şi îşi întrebuinţase timpul cu folos.

Gillonne, de veghe la intrarea secretă, iar cei doi gentilomi păzind intrarea principală o făceau să se simtă în deplină siguranţă.

— Doamnă – se interesă Henric – credeţi că ar putea cineva să tragă cu urechea la ce vorbim şi să ne audă?

— Domnule – îi răspunse Margareta – această cameră e capitonată şi vătuită şi un rând dublu de lambriuri fac să nu se audă nimic în afară.

— Mă bizui pe dumneata – răspunse Henric zâmbind.

Apoi, întorcându-se spre Mouy:

— Dar – adăugă el cu glas scăzut, ca şi când, cu toate încredinţările Margaretei, temerile lui nu se spulberaseră cu totul – ce căutai aici?

— Aici? făcu de Mouy.

— Da, aici, în această cameră? repetă Henric.

— Nu căuta nimic – interveni Margareta – eu l-am adus.

— Deci ştiai?...

— Ghicisem totul.

— Vezi bine, de Mouy, că se poate ghici.

— Azi-dimineaţă, domnul de Mouy – continuă Margareta – se afla împreună cu ducele de Francisc în camera celor doi gentilomi.

— Vezi bine, de Mouy – repetă Henric – vezi bine că se ştie totul!

— E adevărat – făcu de Mouy.

— Eram sigur – zise Henric – că domnul d’Alençon te-a luat de partea lui.

— Vina e a voastră, sire. De ce-aţi refuzat cu atâta încăpăţânare propunerea mea?

— Ai refuzat! exclamă Margareta. Prin urmare, refuzul pe care-l presimţeam era adevărat?

— Doamnă – zise Henric dând din cap – şi tu, viteazul meu de Mouy, mă faceţi pur şi simplu să râd de exclamaţiile voastre. Cum adică? Vine un om la mine, îmi vorbeşte de tron, de revoltă, de răzmeriţă, mie, Henric, prinţul tolerat atâta timp cât sunt cu capul plecat,

hughenotul cruţat cu condiţia să fac pe catolicul, şi eu să accept, când aceste propuneri îmi sunt făcute într-o cameră necapitonată şi fără lambriuri duble! Pe toţi sfinţii, ori sunteţi copii, ori sunteţi nebuni!

— Dar sire, maiestatea voastră nu putea oare să-mi lase nicio speranţă, dacă nu prin cuvinte, cel puţin printr-un gest, printr-un semn?

— Ce ţi-a spus cumnatul meu, de Mouy? întrebă Henric.

— Oh, sire, acest secret nu-mi aparţine!

— Eh, pentru numele lui Dumnezeu! reluă regele, arătând o oarecare nerăbdare că are de-a face cu un om care înţelegea atât de greşit cuvintele sale. Nu te întreb care sunt propunerile pe care ţi le-a făcut, te întreb numai dacă te-a ascultat, dacă te-a auzit!

— M-a ascultat, sire. M-a auzit.

— L-a ascultat, l-a auzit! Dumneata o spui singur, de Mouy! Sărman conspirator! Un singur cuvânt dac-aş fi spus, eram pierdut; căci habar n-aveam, dar bănuiam că era acolo, dacă nu el, altcineva, ducele de Anjou, Carol al IX-lea, regina-mamă; dumneata nu cunoşti pereţii Luvrului, de Mouy; de la ei s-a iscat zicala că pereţii au urechi; şi cunoscând aceşti pereţi, puteam eu să vorbesc?! Haide, haide, de Mouy, proastă părere ai despre bunul simţ al regelui Navarei, şi mă mir că, având o astfel de părere, ai venit să-i oferi coroana.

— Dar, sire – reluă Mouy – refuzând această coroană, n-aţi fi putut să-mi faceţi măcar un semn? Cel puţin aş fi putut să cred că nu s-a pierdut orice speranţă!

— Ei, pe dracu'! strigă Henric. Aşa cum cineva ar fi putut să asculte, la fel de bine ne-ar fi putut şi vedea, şi nu crezi că un semn te poate duce la pieire tot atât de uşor ca şi un cuvânt? Uite, de Mouy – continuă regele, privind în jurul său – la această oră şi stând atât de aproape de dumneata, încât spusele mele să nu poată fi auzite atunci când spun: de Mouy, repetă-mi propunerile pe care mi le-ai făcut.

— Dar, sire – strigă de Mouy desperat – acum i-am dat cuvântul domnului d'Alençon!

De ciudă, Margareta bătu din palme.

— Atunci e prea târziu? făcu ea.

— Dimpotrivă – murmură Henric – de ce nu vreţi să

înţelegeţi că şi aici se simte mâna Celui de Sus, care ne apără. Respectaţi-vă cuvântul, de Mouy, căci ducele Francisc e salvarea noastră, a tuturor. Crezi oare că regele Navarei ar putea răspunde de capetele voastre? Dimpotrivă, nenorocitule! Eu n-aş putea decât să vă aduc moartea, la toţi, şi asta la cea mai mică bănuială. Dar un principe al Franţei este altceva; strânge dovezi, de Mouy, cere garanţii; dar, neghiobule, te-ai angajat cu sufletul, când cuvântul ţi-ar fi fost de ajuns!

— Oh, sire! Desperarea că ne-aţi părăsit, credeţi-mă, m-a aruncat în braţele ducelui; şi, pe deasupra, şi teama de a fi trădat, căci el ne cunoştea taina.

— Atunci, n-ai decât s-o cunoşti şi tu pe-a lui, de Mouy, asta depinde doar de tine. Ce urmăreşte el? Să fie rege al Navarei? Făgăduieşte-i coroana. Ce vrea? Să părăsească curtea? Pune-i la îndemână mijloace de fugă, lucrează pentru el, de Mouy, ca şi cum ai lucra pentru mine, mânuieşte scutul în aşa fel, încât să ne apere de toate loviturile ce ne vor fi date. Când va trebui să fugim, vom fugi amândoi. Când va trebui să luptăm şi să domnim, voi domni eu singur.

— Fereşte-te de duce – zise Margareta – e un spirit întunecat şi pătrunzător, care nu cunoaşte nici ură, dar nici prietenie, gata întotdeauna să se poarte cu prietenii de parcă i-ar fi duşmani şi cu duşmanii de parcă i-ar fi prieteni.

— Şi – întrebă Henric – el te aşteaptă, de Mouy?

— Da, sire.

— Unde?

— În camera celor doi gentilomi.

— La ce oră?

— Până la miezul nopţii.

— E aproape unsprezece – constată Henric – nu e timpul pierdut; du-te, de Mouy!

— Avem cuvântul dumitale, domnule? făcu Margareta.

— Lasă asta, doamnă! zise Henric, cu acea încredere pe care ştia atât de bine să o arate unor anumiţi oameni şi în anumite împrejurări. Cu domnul de Mouy aceste lucruri nici nu se cad a fi discutate.

— Aveţi dreptate, sire – răspunse tânărul – dar eu am nevoie de cuvântul dumneavoastră, căci trebuie să le spun

conducătorilor că l-am primit. Nu sunteţi catolic, nu-i aşa?

Henric ridică din umeri.

— Nu renunţaţi la domnia Navarei?

— Nu renunţ la nicio domnie, de Mouy; numai că-mi rezerv dreptul de a o alege pe cea mai bună, adică pe aceea care să-mi convină cel mai mult şi mie, şi vouă.

— Şi dacă între timp maiestatea voastră va fi arestată, îmi făgăduiţi că nu veţi da, nimic în vileag, nici chiar în cazul când maiestatea voastră ar fi supusă la torturi?

— De Mouy, o jur pe Dumnezeu!

— Încă un cuvânt, sire; când vă voi vedea din nou?

— De mâine încolo vei avea o cheie de la camera mea; vei intra, de Mouy, ori de câte ori va fi nevoie şi la orice oră vei dori. Ducele d'Alençon va răspunde de şederea dumitale în Luvru. Deocamdată, urcă pe aci, pe scara aceasta mică, iar eu am să-ţi arăt drumul. Între timp regina va lăsa să intre aici mantaua vişinie, care seamănă cu a dumitale şi care adineauri era în anticameră. Nu trebuie să se constate vreo deosebire între ele şi să se afle că te dai drept celălalt, nu-i aşa, de Mouy? Nu-i aşa, doamnă?

Henric rosti aceste ultime cuvinte râzând şi uitându-se la Margareta.

— Da – rosti ea fără să se tulbure – căci, la urma urmelor, acest domn de La Mole este omul ducelui, fratele meu.

— Ei bine, încearcă să-l câştigi de partea noastră, doamnă – o sfătui Henric, păstrându-şi pe deplin seriozitatea. Nu precupeţi nici aurul, nici făgăduielile. Îi pun toată averea mea la dispoziţie.

— Atunci – zise Margareta cu un zâmbet din acelea pe care nu-l au decât femeile lui Boccacio – dacă aceasta ţi-e dorinţa, voi face tot ce-mi va sta în putinţă.

— Bine, bine, doamnă; iar dumneata, de Mouy, întoarce-te la duce şi câştigă-i încrederea.

XXVI
MARGARETA

În timpul convorbirii pe care am reprodus-o, La Mole şi

Coconnas stăteau de gardă; La Mole, puţin trist, Coconnas, puţin neliniştit.

Lucru sigur e că La Mole avusese timp să se gândească şi Coconnas îl ajutase de minune.

— Ce crezi tu despre toate astea, prietene? îl întrebă La Mole pe Coconnas.

— Cred – îi răspunse piemontezul – că la mijloc e o intrigă de curte.

— Şi, la nevoie, ai fi dispus să joci vreun rol în această intrigă?

— Dragul meu – făcu Coconnas – ia seama bine la ce am să-ţi spun şi nu uita cuvintele mele. În mijlocul atâtor intrigi de curte şi atâtor uneltiri de palat, noi nu putem face altfel decât să trecem neobservaţi; căci acolo unde regele Navarei îşi poate lăsa doar o bucată din pana sa, iar ducele d'Alençon un petic din mantie, noi ne-am putea pierde viaţa. Regina îşi face un gust cu tine, şi nici ţie nu-ţi displace; nimic mai frumos. Dragul meu, n-ai decât să-ţi pierzi capul în dragoste, dar în politică, nu.

Era un sfat cuminte. Dar La Mole îl ascultase cu acea tristeţe a omului care, aflat în cumpănă între raţiune şi nebunie, simte că nebunia îi va da ascultare.

— La mine nu e vorba doar că nu-mi displace regina, Annibal, eu o iubesc; şi din nefericire, sau poate din fericire, o iubesc din tot sufletul. Asta-i o nebunie, ai să-mi spui. De acord, sunt nebun. Dar tu, care eşti un înţelept, Coconnas, tu nu trebuie să ai de suferit de pe urma prostiilor şi a nefericirii mele. Du-te deci şi îţi caută stăpânul şi nu te compromite.

Coconnas se gândi o clipă, apoi, ridicând capul, zise:

— Dragul meu, tot ce spui e foarte adevărat; dacă eşti îndrăgostit, atunci fii îndrăgostit. Eu unul sunt un ambiţios şi de aceea cred că viaţa preţuieşte mai mult decât sărutul unei femei. Când am să-mi pun viaţa în primejdie, o să am grijă să fixez mai întâi condiţiile. Iar tu, biet căţeluş, ai grijă să ţi le fixezi pe ale tale.

Zicând acestea, Coconnas îi întinse mâna lui La Mole şi, după ce mai schimbară o privire zâmbind, plecă.

Nu trecuse nici zece minute de când plecase, că uşa se deschise şi Margareta scoase capul cu băgare de seamă, îl

apucă pe La Mole de mână şi, fără o vorbă, îl atrase din coridor în fundul odăii, închizând apoi cu grijă toate uşile, semn că avea să-i spună lucruri de mare însemnătate.

Ajungând în cameră, Margareta se opri, se aşeză pe scaunul ei de abanos şi trăgându-l pe La Mole spre ea, îşi strecură mânuţele în palmele lui, spunându-i:

— Acum, că suntem singuri, scumpul meu prieten, să discutăm serios.

— Să discutăm serios, doamnă? întrebă La Mole.

— Sau ca nişte îndrăgostiţi, dacă vrei! Îţi convine mai mult? Într-o dragoste pot fi şi lucruri serioase, mai ales în dragostea unei regine.

— Să vorbim atunci despre aceste lucruri serioase, dar cu condiţia ca maiestatea voastră să nu se supere când o să audă ce nebunii îi spun.

— Un singur lucru mă poate supăra, La Mole, dacă îmi mai spui doamnă sau maiestate. Pentru dumneata, dragul meu, sunt doar Margareta.

— Da, Margareta! Da, Margarita! Da, comoara mea! făcu tânărul sorbind-o din ochi pe regină.

— Aşa e bine – îi zise Margareta. Prin urmare, eşti gelos, frumosul meu gentilom?

— Oh, îmi pierd minţile!

— Doar atât?

— Înnebunesc, Margareta!

— Şi pe cine eşti gelos? Spune-mi!

— Pe toată lumea!

— Şi mai ales pe cine?

— Mai ales pe rege.

— Credeam că, după câte ai văzut şi auzit, nu-ţi mai faci griji din partea asta.

— Mai sunt gelos şi pe acest domn de Mouy, pe care azi-dimineaţă l-am văzut pentru prima oară şi pe care astă-seară îl găsesc în relaţii atât de strânse cu tine.

— Pe domnul de Mouy?

— Da.

— Şi ce te face să-l bănuieşti?

— Ascultă... l-am recunoscut după statură, după culoarea părului şi după un simţământ firesc de ură. El e acela care a fost azi-dimineaţă la domnul d’Alençon.

— Ei bine, şi ce legătură au toate acestea cu mine?

— Domnul d'Alençon ţi-e frate! Şi se spune că-l iubeşti foarte mult; poate i-ai spus ce ai pe suflet şi el, aşa cum se obişnuieşte la curte, a vrut să-ţi facă o plăcere şi ţi l-a prezentat pe domnul de Mouy. Te întrebi poate cum de am avut norocul ca regele să se afle acolo în acelaşi timp cu el? Ei bine, asta n-o mai ştiu; dar oricum, doamnă, te rog să fii sinceră cu mine; dacă n-ai alte sentimente faţă de mine, o dragoste ca a mea are dreptul să ceară măcar sinceritate. Uite, îţi cad la picioare. Şi dacă sentimentele pe care le ai faţă de mine nu sunt decât un capriciu trecător, atunci te dezleg de încrederea ce în i-ai arătat, de făgăduielile şi de dragostea ta, renunţ la favorurile domnului d'Alençon şi la onoarea de a fi gentilom şi mă duc să mor la asediul oraşului La Rochelle, dacă nu cumva până atunci mă va fi ucis dragostea.

Margareta ascultă zâmbind aceste cuvinte pline de farmec şi sorbi din ochi expresia fermecătoare de pe faţa lui; apoi, lăsându-şi frumosul ei cap visător pe mâna lui arzătoare, zise:

— Mă iubeşti?

— Oh, doamnă, mai mult decât viaţa, mai mult decât mântuirea mea, mai mult decât orice pe lume? Dar tu, tu... tu nu mă iubeşti.

— Sărman nebun! murmură ea.

— Eh, da, doamnă! strigă La Mole, care nu se ridicase încă de la picioarele ei. Ţi-am spus doar că sunt nebun!

— Deci, tot ce ai mai de preţ în viaţă e dragostea, scumpul meu La Mole?

— Numai dragostea, doamnă, doar ea!

— Ei bine, fie! Atunci toate celelalte vor fi subjugate dragostei. Mă iubeşti? Vrei să rămâi lângă mine?

— Singura mea rugă către Dumnezeu e să nu mă îndepărtez vreodată de tine.

— Şi n-ai să mă părăseşti? Am nevoie de tine, La Mole.

— Ai nevoie de mine? Soarele are nevoie de un licurici?

— Dacă-ţi spun că te iubesc, ai să-mi fii cu adevărat credincios?

— Cum! Dar nu-ţi sunt oare acum credincios cu adevărat?

— Da; dar să mă ierte Dumnezeu, mai ai îndoieli!

— Oh, greşesc, sunt recunoscător, sau mai degrabă, ţi-am spus şi tu ai repetat-o, sunt nebun. Dar ce căuta aseară domnul de Mouy la tine? Ce căuta azi-dimineaţă la ducele d'Alençon? Ce e cu mantia asta vişinie şi pana albă? Şi de ce încerca să mă imite?... Ah, doamnă, nu pe tine te bănuiesc, pe fratele tău?

— Nenorocitule! făcu Margareta. Nenorocitule care poţi crede că ducele Francisc merge cu bunăvoinţa până acolo încât să introducă un curtezan la sora lui! Nebun este acela care pretinde că e gelos, dar care n-a ghicit despre ce e vorba! Ei bine, află, La Mole, că ducele d'Alençon te-ar ucide chiar mâine, cu propria lui sabie, dac-ar şti că în seara asta eşti aici, la picioarele mele şi că în loc să te gonesc, eu îţi zic: „Rămâi, La Mole, căci te iubesc, frumosul meu gentilom, mă auzi? Te iubesc!" Ei bine, da, ţi-o repet, te-ar ucide!

— Dumnezeule mare! strigă La Mole, dându-se înapoi şi privind-o pe Margareta cu spaimă. E oare cu putinţă?

— Totul e cu putinţă, prietene, în vremurile noastre şi la această curte. Şi-acum, un singur cuvânt: nu pentru mine venea la Luvru de Mouy îmbrăcat în mantia ta, cu faţa ascunsă sub borurile pălăriei tale. Pe domnul d'Alençon îl căuta. Iar eu l-am adus aici, crezând că eşti tu. Omul acesta cunoaşte secretul nostru, La Mole, deci trebuie să fim prevenitori cu el.

— Aş prefera să-l ucid – zise La Mole. E mai simplu şi mai sigur.

— Iar eu, viteazul meu gentilom – zise regina – prefer ca el să trăiască şi ca tu să ştii totul, căci viaţa lui nu numai că ne este folositoare, dar şi necesară. Ascultă şi cântăreşte-ţi bine cuvintele înainte să-mi răspunzi: mă iubeşti destul, La Mole, ca să te bucuri dac-aş deveni o adevărată regină, adică stăpână peste un adevărat regat?

— Vai, doamnă, te iubesc destul ca să doresc ceea ce doreşti şi tu, chiar dacă această dorinţă ar aduce cu ea nenorocirea vieţii mele.

— Ei bine, vrei să mă ajuţi să-mi îndeplinesc această dorinţă, care te va face şi mai fericit?

— Oh, am să te pierd, doamnă! strigă La Mole,

ascunzându-şi capul în mâini.

— Ba dimpotrivă: în loc să fii primul dintre servitorii mei, ai să fii primul dintre supuşii mei. Asta e totul.

— Oh, nu-mi vorbi de interese... nu-mi vorbi de ambiţii, doamnă... Nu murdări sentimentul pe care ţi-l port... nu e vorba decât de devotament şi numai devotament!

— Suflet nobil! făcu Margareta. Ei bine, da, primesc devotamentul tău şi voi şti să-l preţuiesc.

Şi îi întinse amândouă mâinile, pe care La Mole le acoperi cu sărutări.

— Atunci? întrebă ea.

— Atunci, da – răspunse La Mole. Da, Margareta, încep să înţeleg acel plan abia încolţit de care vorbeau pe la noi hughenoţii înaintea sfântului Bartolomeu, planul acela pentru a cărui înfăptuire, ca atâţia alţii mai de soi decât mine, am fost trimis atunci la Paris. Vrei să fii adevărată regină a Navarei şi nu una de formă. Regele Henric te împinge din urmă. De Mouy pune la cale urzeli împreună cu voi, nu-i aşa? Dar ce amestec are ducele d'Alençon în toată această poveste? Unde se găseşte aici un tron şi pentru el? Nu văd niciunul. Oare ducele d'Alençon vă este de ajuns de... prieten ca să vă ajute în toate acestea, fără să ceară nimic în schimbul primejdiei care-l paşte?

— Ducele, prietene dragă, urzeşte pe propria-i socoteală. Să-l lăsăm să se încurce în propriile lui iţe; viaţa lui o apără pe a noastră.

— Dar eu, care sunt al lui, îl pot trăda oare?

— Să-l trădezi? Şi prin ce anume? Ce ţi-a încredinţat? Nu este ducele cel care te-a trădat, punându-i la îndemâna lui de Mouy mantia şi pălăria ta, ca să poată astfel să ajungă la el? Eşti al lui, zici? Dar nu erai al meu înainte de-a fi al lui? Ţi-a dat el vreo dovadă de prietenie mai mare decât cea de dragoste pe care ţi-am dat-o eu?

La Mole se ridică palid şi ca străfulgerat.

— Oh! murmură el. Coconnas a mirosit bine. Urzeala mă înfăşoară în iţele ei. Mă voi înăbuşi.

— Aşadar – întrebă Margareta.

— Aşadar – grăi La Mole – iată răspunsul meu: se spune, şi am auzit vorbindu-se în celălalt capăt al Franţei, unde numele tău atât de strălucit, faima frumuseţii tale atât de

mari, ajungeau la mine ca o chemare a unei dorinţe spre necunoscut, care-mi răsuna în inimă, se spune, zic, că s-a mai întâmplat să iubeşti şi că dragostea ta le-a adus întotdeauna nenorocire celor pe care i-ai iubit, probabil fiindcă moartea, fără îndoială geloasă, ţi-a răpit iubiţii.

— La Mole!...

— Nu mă întrerupe, scumpa mea Margareta, căci se mai spune că tu păstrezi în casete de aur inimile unor astfel de credincioşi prieteni[9], spre care uneori arunci câte o privire cuvioasă, plină de triste amintiri, învăluind într-însa bietele lor rămăşiţe. Suspini, regina mea, şi ochii ţi se înceţoşează; e adevărat. Ei bine, fă din mine cel mai iubit şi cel mai fericit dintre favoriţi. Altora le-ai străpuns inima şi le-o păstrezi; fă mai mult cu mine; păstrează-mi capul... Aşadar, Margareta, jură-mi în faţa icoanei bunului Dumnezeu care mi-a salvat în acest loc viaţa, jură-mi că dacă voi muri pentru tine, aşa cum o neagră presimţire îmi spune, ai să păstrezi pentru a-ţi lipi câteodată buzele de el, capul acesta pe care călăul îl va desprinde de trupul meu; jură, Margareta, şi făgăduiala unei astfel de răsplate, dăruită de regina mea, va face din mine un mut, un trădător şi un laş la nevoie, adică cu totul şi cu totul devotat, aşa cum trebuie să fie amantul şi complicele tău.

— Ce nebunie lugubră, sufletul meu drag! rosti Margareta. Ce gânduri sinistre, dulcea mea dragoste!

— Jură-mi...

— Să jur?

— Da, pe crucea acestui cufăraş de argint. Jură-mi!

— Ei bine – zise Margareta – dacă, ferească Dumnezeu, presimţirile tale întunecate se vor împlini, frumosul meu gentilom, îţi jur pe această cruce că vei fi alături de mine, viu sau mort, atâta vreme cât voi mai fi în viaţă: iar dacă nu te voi putea scăpa de primejdia în care te azvârli pentru mine, numai şi numai pentru mine, o ştiu, îi voi da cel puţin

---

9 Ea purta o cingătoare lată cu buzunare de jur împrejur, iar în fiecare buzunar avea câte o casetă în care se găsea inima unuia din iubiţii ei morţi, căci regina se îngrijea ca pe măsură ce mureau, să le îmbălsămeze inima. Această cingătoare era atârnată în fiecare seară de un cuier, care se închidea cu zăvoare, ascuns înapoia patului ei. (Tallemant des Réaux, Istoria Margaretei de Valois.) (n.a).

bietului tău suflet mângâierea pe care o ceri şi pe care o vei fi meritat din plin.

— Încă ceva, Margareta. Aş putea muri chiar acum. Iată-mă, sunt liniştit în privinţa morţii mele. S-ar putea însă tot atât de bine să şi trăiesc, s-ar putea să izbutim, regele Navarei va deveni rege, tu regină şi atunci te va duce de aici, iar acest legământ de neunire făcut între voi se va rupe într-o zi, făcând astfel ca şi al nostru să se rupă. Aşa că, Margareta, mult iubita mea Margareta, cum mi-ai potolit gândul că voi muri, potoleşte-l cu o vorbă şi pe cel că voi trăi.

— Oh, nu te teme de nimic, sunt a ta trup şi suflet! strigă ea, întinzând mâna spre crucea micului cufăraş. Dacă plec, mă vei urma, şi dacă regele nu va voi să te ia, nu voi pleca nici eu.

— Dar cum vei îndrăzni să i te împotriveşti?

— Nepreţuitul meu iubit – spuse Margareta – nu-l cunoşti pe Henric; el nu se gândeşte în clipa aceasta decât la un singur lucru: să fie rege; acestei dorinţe îi va sacrifica tot ce are, şi cu atât mai mult ce nu are. Adio!

— Doamnă – zâmbi La Mole – mă goneşti?

— E târziu.

— Fără îndoială, dar unde vrei să mă duc? Domnul de Mouy e în camera mea cu ducele d'Alençon.

— Ah, e adevărat! îi răspunse Margareta cu un zâmbet minunat. De altfel, am încă multe să-ţi spun în legătură cu această conspiraţie.

Începând din acea noapte, La Mole nu a mai fost un favorit oarecare. El a putut să-şi poarte sus capul, capul acesta care, viu sau mort, era hărăzit unui atât de dulce viitor.

Cu toate acestea, uneori fruntea-i grea se apleca spre pământ, obrazul îi pălea şi gânduri apăsătoare săpau brazde între sprâncenele tânărului atât de vesel altădată, atât de fericit acum!

XXVII
MÂNA DOMNULUI

Henric îi spusese la plecare doamnei de Sauve:

— Charlotte, bagă-te în pat, Fă-te că eşti rău bolnavă şi mâine, toată ziua, nu primi pe nimeni, orice s-ar întâmpla.

Charlotte îl ascultă, fără să înţeleagă însă de ce o sfătuise regele să procedeze astfel. Începuse să se obişnuiască însă cu excentricităţile lui, cum am zice noi azi, sau cu fanteziile lui, cum se spunea pe atunci.

De altfel, ştia că Henric ascunde în inima lui taine pe care nu le împărtăşea nimănui şi planuri pe care se temea să le mărturisească chiar şi în vis, aşa că-i împlinea toate voile, sigură că şi cele mai ciudate gânduri ale lui nu erau lipsite de un tâlc.

În aceeaşi seară i se plânse deci Dariolei că simte o greutate care o apasă pe creştet şi că are ameţeli.

Henric o sfătuise să spună că are aceste simptome.

A doua zi, se prefăcu că vrea să se dea jos din pat, dar abia atinse podeaua, că se şi plânse că nu se poate ţine pe picioare, şi se culcă iar.

Faptul că nu se simţea bine, lucru pe care ducele d'Alençon îl şi aflase de la Henric, fu prima veste care îi ajunse la urechi Caterinei, a doua zi, când întrebă cu un aer calm de ce doamna de Suave nu se află ca de odicei prezentă la toaleta ei de dimineaţă.

— E bolnavă – răspunse doamna de Lorena, care se afla acolo.

— Bolnavă! repetă Caterina, fără ca vreun muşchi al feţei să arate cât de mult o interesa răspunsul. Bolnavă de lene!

— De loc, doamnă – spuse principesa. Se plânge de o grozavă durere de cap şi de o slăbiciune care o face să nu se poată ţine pe picioare.

Caterina nu răspunse, dar, fără îndoială, ca să-şi ascundă bucuria, se întoarse spre fereastră şi zărindu-l pe Henric care trecea prin curte după ce terminase de vorbit cu de Mouy, se ridică să-l vadă mai bine şi, împinsă de acea conştiinţă care tresare totdeauna, deşi nevăzută, chiar în fundul inimilor celor mai înrăite şi criminale, zise:

— Nu ţi se pare – se adresă ea căpitanului gărzii – că fiul meu Henric e mai palid azi-dimineaţă ca de obicei?

Nu era aşa; Henric era foarte neliniştit, dar sănătos tun.

Încetul cu încetul, persoanele care luau parte de obicei la toaleta de dimineaţă a reginei plecară; trei sau patru curteni mai apropiaţi rămaseră; Caterina, neliniştită, le făcu şi lor semn să se retragă, pretextând că vrea să rămână singură.

După ce şi ultimul curtean ieşi, închise uşa în urma lui şi se îndreptă spre un dulap secret, ascuns înapoia unei tăblii de pe peretele camerei, împinse o uşiţă care alunecă pe un şănţuleţ al panoului şi din firidă scoase o carte, ale cărei file mototolite dovedeau cât de des era folosită.

Puse volumul pe masă, îl deschise cu ajutorul unui semn de carte, se sprijini în cot şi îşi propti capul în mână.

— Asta-i! murmură ea, în timp ce citea. Dureri de cap, slăbiciune generală, dureri de ochi, inflamaţia cerului gurii. N-a fost însă vorba de dureri de cap şi slăbiciune... dar n-or să întârzie nici celelalte semne.

Citi mai departe:

— Apoi inflamaţia se întinde asupra pieptului, stomacului, învăluie inima ca un cerc de foc şi face să plesnească creierul ca un trăsnet.

Caterina reciti totul în tăcere, apoi trecu mai departe, rostind cuvintele cu glas scăzut:

— Pentru febră, şase ore, pentru inflamaţia generală, douăsprezece ore, pentru gangrenă, pentru agonie, şase ore, în total treizeci şi şase de ore. Acum, să presupunem că absorbţia e mai lentă decât înghiţirea şi că în loc de treizeci şi şase de ore vor trece patruzeci, chiar patruzeci şi opt; da, patruzeci şi opt de ore trebuie să fie de ajuns. Dar el, Henric, cum se mai ţine pe picioare? Fiindcă e bărbat, fiindcă are o fire robustă, fiindcă o fi băut după ce a sărutat-o şi s-o fi şters pe buze după ce a băut.

Caterina aştepta ora prânzului cu nerăbdare. Henric lua masa cu regele. Veni şi el şi se văietă la rândul lui de junghiuri în creier, nu mâncă de loc şi plecă îndată după masă, spunând că deoarece veghease o parte din noaptea trecută, simţea mare nevoie să doarmă.

Caterina îi ascultă până departe paşii şovăitori şi puse să fie urmărit. I se raportă că regele Navarei luase drumul camerei doamnei de Sauve.

„Henric – îşi spuse Caterina – se va duce în seara asta să

termine opera morţii pe care o întâmplare nenorocită a lăsat-o poate neterminată”.

Într-adevăr, regele Navarei intrase la doamna de Sauve, dar numai ca să-i spună să-şi continue jocul.

A doua zi el nu ieşi de loc toată dimineaţa din cameră şi nu apăru la masa regelui. Doamnei de Sauve se spunea că-i merge din ce în ce mai rău, iar zvonul despre boala lui Henric, lansat chiar de Caterina, se răspândea asemenea unor presimţiri pe care nimeni nu ştia să le explice, dar care se simt în aer.

Caterina se felicita: îl îndepărtase încă din ajun pe Ambroise Paré, trimiţându-l să îngrijească pe unul din valeţii ei preferaţi, bolnav la Saint-Germain.

Astfel că era nevoie ca la doamna de Sauve şi la Henric să fie chemat unul dintre oamenii ei; şi acesta nu va spune decât ce va voi ea să spună. Dacă, contra oricărei aşteptări, un alt doctor avea să fie chemat şi dacă zvonul despre otrăvire va alarma curtea, această curte unde mai circulaseră destule zvonuri asemănătoare, Caterina se bizuia pe bârfelile despre gelozia Margaretei, pricinuită de aventurile soţului ei. Ne amintim că, pentru a face faţă oricărei eventualităţi, ea mai pomenise multe şi mărunte despre această gelozie, care izbucnise de mai multe ori şi vorbise despre ea chiar cu prilejul plimbării organizate la măceşul înflorit, când i se adresase fiicei ei în public: „Aşadar, eşti tare geloasă, Margareta?”

Aştepta deci acum, luându-şi un aer neştiutor, clipa în care uşa se va deschide şi un servitor, galben la faţă şi înspăimântat, va intra strigând: „Maiestatea sa regele Navarei e în agonie, iar doamna de Sauve a murit!”

Bătu ora patru după-amiază. Caterina îşi termina gustarea pe pervazul unde obişnuia să fărâmiţeze biscuiţi, aruncând firimiturile câtorva păsări rare pe care le hrănea chiar cu mâna ei. Cu toate că obrazul îi era, ca totdeauna, neclintit, ba mai mult: posomorât, inima începea să-i bată cu putere la cel mai mic zgomot.

Deodată, uşa se deschise.

— Doamnă – anunţă comandantul gărzii – regele Navarei e...

— Bolnav? îl întrerupse pe dată Caterina.

— Nu, doamnă, slavă Domnului! maiestatea sa arată minunat.

— Atunci ce tot spui?

— Spun că regele Navarei e aici.

— Ce vrea de la mine?

— Îi aduce maiestăţii voastre o maimuţică mică, de un soi foarte rar.

În acea clipă, Henric intră, ţinând în mână un coş şi mângâind o maimuţă culcată înăuntru.

Henric zâmbea pe când intra şi părea absorbit cu totul de farmecul micului animal pe care îl aducea.

Dar, oricât de preocupat părea, nu uită să arunce acea privire care lui îi era de ajuns ca să se orienteze în împrejurări grele. Cât despre Caterina, era tare palidă, de o paloare ce creştea treptat, pe măsură ce vedea că obrajii tânărului care se apropia sclipeau îmbujoraţi de sănătate.

Regina-mamă era copleşită de această lovitură.

Primi maşinal darul lui Henric, se tulbură şi îl complimentă pentru înfăţişarea-i înfloritoare, adăugând:

— Sunt cu atât mai mulţumită să te văd atât de sănătos, fiule, cu cât auzisem spunându-se că ai fi bolnav şi îmi amintesc bine, te-ai plâns în faţa mea că nu te afli în apele tale; dar înţeleg acum, căutai doar un pretext ca să fii liber.

— Am fost, ce-i drept, foarte bolnav, doamnă – răspunse Henric – dar un leac din munţii noştri, pe care îl am de la mama, a vindecat această indispoziţie.

— Ah! Mi-l vei destăinui şi mie, nu-i aşa, Henric? îl rugă Caterina, surâzând cu adevărat de data aceasta, dar cu o ironie ce nu putea fi ascunsă.

„Vreo contraotravă – îşi spuse în sinea ei – o să-i venim noi de hac şi ei; sau, mai bine, nu. Văzând-o pe doamna de Sauve bolnavă, s-o fi pus în gardă. Într-adevăr, s-ar putea crede că Dumnezeu îşi ţine mâna deasupra capului acestui om”.

Caterina aşteptă cu nerăbdare seara, dar doamna de Sauve nu apăru. La joc, ceru, ştiri despre ea; i se răspunse că-i din ce în ce mai suferindă. Fu, de aceea, neliniştită toată seara, încât toţi se întrebau, îngrijoraţi, ce gânduri puteau zbuciuma trăsăturile de obicei atât de împietrite ale acestei femei.

Toată lumea plecă. Caterina se lăsă dezbrăcată şi culcată de doamnele ei, apoi când întreg Luvrul adormi, se sculă, îmbrăcă o rochie de casă lungă, neagră, luă o lampă, alese dintre toate cheile sale pe cea de la uşa doamnei de Sauve şi urcă la doamna ei de onoare.

Prevăzuse oare Henric această vizită, avea treburi ce-l reţineau, se ascunsese undeva? Fapt e că tânăra femeie se afla singură.

Caterina deschise uşa cu grijă, străbătu anticamera, intră în salon, puse lampa pe o mobilă, căci o alta ardea în camera bolnavei, şi ca o umbră se strecură în dormitor.

Dariole, lungită într-un fotoliu mare, dormea lângă patul stăpânei sale.

Acest pat era pe de-a-ntregul ascuns în dosul unor perdele.

Suflarea tinerei femei era atât de slabă, încât Caterina crezu o clipă că nu mai respiră.

În sfârşit, auzi o respiraţie uşoară şi cu o bucurie răutăcioasă ridică perdeaua să vadă ea însăşi efectul groaznicei otrăvi, tresărind dinainte la gândul că va vedea acea paloare lividă sau purpura mistuitoare a febrei mortale; dar în loc de toate acestea, liniştită, cu ochii acoperiţi de pleoapele ei albe, cu gura rumenă şi întredeschisă, cu obrazul uşor transpirat, sprijinit pe unul din braţe, îndoit graţios, în timp ce braţul celălalt, strălucitor, luminos, de culoarea fildeşului, se întindea pe damascul roşu-închis ce-i servea de învelitoare, tânăra femeie dormea zâmbitoare, căci fără îndoială vreun vis încântător făcea să-i răsară pe buze zâmbetul şi pe obraz acea îmbujorare de mulţumire pe care nimic nu o tulbură. Caterina nu-şi putu stăpâni un strigăt de uimire, care o trezi pe Dariole pentru o clipă.

Regina-mamă se retrase iute înapoia perdelelor.

Dariole deschise ochii, apoi, doborâtă de somn, fără să caute în mintea-i ameţită de acea trezire bruscă pricina deşteptării sale, fata lăsă să-i cadă pleoapele grele şi adormi din nou.

Atunci Caterina ieşi de după perdele şi întorcându-şi privirea în altă parte a încăperii, zări pe o masă o garafă cu vin de Spania, fructe, prăjituri şi două pahare. Henric cinase

probabil la baroană, care, după cât se vedea, era la fel de sănătoasă ca şi el.

Atunci Caterina, ducându-se la măsuţa de toaletă a baroanei, luă de acolo cutiuţa de argint goală pe trei sferturi. Era aceeaşi sau cel puţin una întru totul asemănătoare cu cea pe care i-o trimisese Charlottei. Luă cu un ac o fărâmă de mărimea unei perle din conţinutul cutiuţei, se întoarse la dânsa în odaie şi i-o dădu maimuţei pe care Henric i-o dăruise chiar în seara aceea. Animalul, atras de aromă, o înghiţi cu poftă şi, încolăcindu-se în culcuşul său, adormi la loc.

— Cu numai jumătate din ce i-am dat ei să mănânce – spuse Caterina – câinele meu Brutus a murit umflat într-un minut. Am fost trasă pe sfoară. René o fi autorul? René, nu-i cu putinţă! Atunci e Henric! O, fatalitate! E limpede: deoarece trebuie să domnească, nu poate muri. Dar poate că numai otrava e neputincioasă; o să încerc sabia şi-mi voi da seama.

Şi Caterina adormi, plămădind în gând un nou plan care, fără îndoială, a doua zi se desăvârşi, căci în ziua următoare îl chemă pe căpitanul gărzilor, îi înmână o scrisoare. Îi porunci să o ducă el însuşi la adresă şi să nu o încredinţeze decât în mâinile aceluia căruia îi era adresată.

Era adresată lui Louviers de Maurevel, căpitanul puşcaşilor regelui, din strada Cerisaie, lângă Arsenal.

XXVIII
SCRISOARE DIN ROMA

Se scurseseră câteva zile de la evenimentele pe care tocmai le-am povestit, când într-o dimineaţă, o litieră însoţită de mai mulţi gentilomi, care purtau culorile domnului de Guise, intră în Luvru; reginei Navarei i se anunţă că doamna ducesă de Nevers roagă să i se facă cinstea de a fi primită.

Margareta avea la ea în vizită pe doamna de Sauve, care ieşea din casa ei pentru prima oară de când cu pretinsa boală. Aflase că regina se arătase faţă de soţul ei foarte

neliniştită cu privire la sănătatea ei, care timp de o săptămână fusese obiectul discuţiilor de la curte, şi venise să-i mulţumească.

Margareta o felicită pentru convalescenţă şi pentru norocul că scăpase de acea boală subită şi ciudată, a cărei gravitate nu putea să-i scape ei, o principesă a Franţei.

— Sper – o întrebă Margareta – că nu veţi lipsi de la această mare vânătoare, care a mai fost amânată o dată şi care va avea loc negreşit mâine? Pentru anotimpul iernii, vremea este plăcută. Soarele a înmuiat pământul şi toţi vânătorii noştri susţin că vom avea o zi foarte prielnică.

— Da, doamnă – răspunse baroana – dar nu ştiu dacă voi fi îndeajuns de in putere.

— Ei – continuă Margareta – îţi vei da osteneala, şi apoi, cum eu sunt o războinică, i-am îngăduit regelui să dispună cum îi va fi pe plac de un căluţ de Béarn, pe care trebuia să-l încalec eu, dar care dumitale ţi se va potrivi de minune. Nu ai auzit încă nimic despre asta?

— Ba da, doamnă, dar nu ştiam că acest căluţ era menit onoarei de a fi oferit maiestăţii voastre; altminteri nu l-aş fi primit.

— Din mândrie, baroană?

— Nu, doamnă, dimpotrivă, din modestie.

— Atunci vii, nu-i aşa?

— Maiestatea voastră mă copleşeşte cu atâta cinste! Voi veni, dacă-mi porunciţi.

În acea clipă fu anunţată doamna ducesă de Nevers. La auzul acestui nume, Margareta lăsă să-i scape un gest care dovedea o atât de mare bucurie, încât baroana înţelese că cele două femei aveau de vorbit împreună şi se ridică pentru a se retrage.

— Pe mâine, dar – spuse Margareta.

— Pe mâine, doamnă.

— Să nu uit! Ştii, baroană – urmă Margareta, făcându-i în acelaşi timp semn cu mâna că e liberă să plece – în societate, bineînţeles că nu te pot suferi, pentru că sunt groaznic de geloasă...

— Dar între noi? întrebă doamna de Sauve.

— Oh, între noi, nu numai că te iert, dar îţi sunt şi recunoscătoare!

— Atunci maiestatea voastră îmi va da voie...

Margareta îi întinse mâna, baroana i-o sărută cu respect, făcu o plecăciune adâncă şi ieşi.

În timp ce doamna Sauve sărea pe scară ca o căprioară scăpată din ţarc, doamna de Nevers schimbă cu Margareta câteva cuvinte ceremonioase, care dădură timp gentilomilor ce o însoţiseră să se retragă.

— Gillonne – strigă Margareta, când uşa se închise în urma ultimului gentilom – ai grijă să nu ne tulbure nimeni!

— Da – spuse ducesa – căci avem de vorbit lucruri foarte importante. Şi zicând acestea, se lăsă în voie într-unul din fotolii, sigură că nimeni nu va tulbura intimitatea ce se stabilise între ea şi regina Navarei, şi se aşează cât mai la largul ei, aproape de foc.

— Ei bine – zise Margareta zâmbind – ce mai face vestitul nostru ucigaş de inimi?

— Scumpă regină – începu ducesa – pe legea mea că e o făptură mitologică. Are spirit ca nimeni altul şi un haz nesecat. Trânteşte câte una că şi pe sfântul din icoană l-ar face să se prăpădească de râs. În schimb, e cel mai cumplit păgân care s-a îmbrăcat vreodată în piele de catolic! Mor după el! Dar ţie cum îţi merge cu Apolo al tău?

— Vai!

— Oh, oh, acest suspin mă sperie, scumpă regină! E cumva prea respectuos, sau prea sentimental drăgălaşul de La Mole? Asta, trebuie să ţi-o mărturisesc, ar însemna că e tocmai pe dos decât prietenul lui, Coconnas.

— Ba nu, îşi are şi el ale lui – răspunse Margareta – oftatul e doar în ce mă priveşte pe mine.

— Atunci... ce trebuie să înţeleg?

— Înţelege, scumpă ducesă, doar atât: mă tem foarte mult că îl iubesc de-a binelea.

— Într-adevăr?

— Pe cuvântul meu!

— Oh, cu atât mai bine! Ce viaţă fericită o să ducem! strigă Henriette. Visul meu era să iubesc puţin, al tău să iubeşti mult. O, scumpa şi atotştiutoarea mea regină, ce plăcut e să-ţi odihneşti mintea cu ajutorul inimii, nu-i aşa? Şi-apoi, după nebunie, să zâmbeşti! Ah, Margareta, presimt că anul care vine va fi un an fericit!

— Crezi? o întrebă Margareta. Eu, dimpotrivă, nu ştiu de ce, le văd pe toate în negru. Toată această politică mă preocupă îngrozitor. Ah, să nu uit, află, te rog, dacă Annibal al tău e chiar atât de credincios fratelui meu după cum pare... Caută să ştii, e foarte important.

— El să creadă în cineva sau în ceva?! Se vede că nu-l cunoşti ca mine! Nu cred că poate fi vreodată credincios altcuiva decât propriei lui ambiţii. Şi numai ei. Eh, dacă fratele tău se pricepe să-i facă făgăduieli frumoase, atunci e bine: Coconnas îi va fi credincios lui; dar fratele tău să ia seama că oricât e el de prinţ al Franţei, dacă nu-şi ţine făgăduielile, pe legea mea, e mai bine atunci să se păzească dinainte!

— Zău?

— Aşa cum îţi spun. Ce mai încoace-ncolo, Margareta, sunt clipe când tigrul acesta, pe care l-am îmblânzit, îmi inspiră şi mie groază. Mai ieri îi spuneam: „Annibal, ia seama, să nu mă înşeli, căci dacă mă înşeli...” Şi o spuneam cu ochii mei de smarald, care i-au inspirat lui Ronsard versurile:

Ochii doamnei de Nevers,
Cu verzi scânteieri,
De sub blondele ei pleoape,
Lasă fulgere să-i scape.
Câte n-ar aprinde-n seri
Douăzeci de lupiteri,
Răscolind furtuni de ape...

— Şi?

— Şi credeam că-mi va răspunde: „Eu să te înşel! Eu, niciodată!” etc., etc... Şi ştii ce mi-a răspuns?

— Nu.

— Ei bine, uite, ca să-ţi dai seama şi tu ce fel de om e: „Dar dacă şi tu, mi-a răspuns, ai să mă înşeli, aşa prinţesă cum eşti...” Şi rostind cuvintele astea, mă ameninţă nu numai cu ochii, ci şi cu un deget uscat şi ascuţit, care avea o unghie tăiată ca o lamă de suliţă, pe care aproape că mi l-a vârât până sub nas. În clipa aceea, sărmana mea regină, îţi mărturisesc, avea o mutră atât de puţin blândă, că m-am

înfiorat şi tu ştii că pe mine nu mă apucă uşor tremurul.

— Să te ameninţe pe tine, Henriette! A îndrăznit?

— Ei, drăcia dracului! Şi eu îl ameninţasem. Şi, la urma urmei, avea dreptate. Aşa că vezi, credincios-credincios, dar până la un punct, sau mai bine zis, până la un punct foarte nesigur.

— Atunci, o să mai vedem noi – se resemnă Margareta visătoare – îi voi vorbi lui La Mole. Altceva n-aveai să-mi spui?

— Ba da, ceva foarte interesant, pentru care am şi venit. Dar ce vrei? Tu mi-ai destăinuit lucruri şi mai interesante. Am primit noutăţi.

— De la Roma?

— Da, un curier al soţului meu.

— Ei! E vorba de chestiunea cu Polonia?

— Da, merge de minune şi probabil că peste puţine zile ai să te descotoroseşti de fratele tău de Anjou.

— Deci, papa a ratificat alegerea lui?

— Da, draga mea.

— Şi tu nu-mi spui nimic! îi strigă Margareta – hai, hai, spune-mi amănunte!

— Oh, pe legea mea, nu ştiu nimic mai mult decât ţi-am spus. De altminteri, stai, îţi voi da scrisoarea domnului de Nevers. Uite, iat-o! Oh, ba nu, nu, astea sunt versuri de-ale lui Annibal, nişte versuri îngrozitoare, draga mea Margareta, el nu poate face decât de-astea! Ah, uite, am găsit-o! Ba nu, nu-i nici asta; e o scrisoare a mea pe care am adus-o ca tu să i-o trimiţi lui prin La Mole. Ah, în sfârşit, uite-o, poftim, scrisoarea cu pricina!

Şi doamna de Nevers îi întinse reginei scrisoarea.

Margareta o desfăcu repede şi o citi: într-adevăr, nu spunea nimic altceva decât ceea ce aflase din gura prietenei sale.

— Cum ai primit scrisoarea?

— Printr-un curier al soţului meu, care avea porunca să treacă pe la palatul de Guise înainte să ajungă la Luvru, şi să-mi dea mie scrisoarea, înainte să-i ducă regelui pe a lui. Ştiam câtă însemnătate acordă regina mea acestei veşti şi i-am scris domnului de Nevers, rugându-l să rânduiască lucrurile astfel. Vezi dar că el m-a ascultat. Nu seamănă

monstrului de Coconnas. Acum, în tot Parisul numai regele, tu şi cu mine cunoaştem această veste; fireşte, numai dacă omul care-l urmărise pe curierul nostru...

— Ce om?

— Ah, groaznică meserie! închipuie-ţi că acest curier a sosit cum nu se poate mai obosit, aproape frânt şi plin de praf, căci a alergat şapte zile, zi şi noapte, fără să se oprească o clipă.

— Dar despre ce om îmi vorbeai?

— Ai răbdare. Urmărit tot timpul de un om cu înfăţişarea sălbatică, care îşi schimba caii o dată cu el şi alerga la fel de iute ca şi el; pe tot parcursul celor patru sute de leghe, curierul nostru s-a aşteptat mereu la un glonţ de pistol în şale. Au sosit amândoi în acelaşi timp la bariera Saint-Marcel. Au coborât amândoi în galop strada Mouffetard, au străbătut amândoi insula Cité. De la capul podului Notre-Dame, curierul nostru a luat-o la dreapta, în timp ce celălalt o apuca la stânga, prin piaţa Châtelet şi se pierdea iute, pe lângă cheiurile de lângă Luvru, de parc-ar fi fost un glonţ scăpat din puşcă.

— Mulţumesc, buna mea Henriette, îţi mulţumesc! strigă Margareta. Aveai dreptate, interesante veşti! Dar pentru cine o fi fost celălalt curier? Am să aflu eu. Dar acum, lasă-mă! Pe deseară, în strada Tizon, nu-i aşa? Iar mâine, la vânătoare, şi mai ales nu uita să iei un cal nărăvaş şi încăpăţânat, care, apucând-o razna, să ne ajute să rămânem singure. Am să-ţi spun deseară ce trebuie să încerci să afli de la Coconnas al tău.

— Să nu uiţi ce te-am rugat cu scrisoarea – spuse doamna de Nevers râzând.

— Nu, nu, fii pe pace, o va avea la timp!

De îndată ce doamna de Nevers ieşi, Margareta trimise după Henric, care sosi neîntârziat şi căruia îi înmână scrisoarea ducesei de Nevers.

— Oh, oh! făcu el.

Apoi Margareta îi istorisi păţania celor doi curieri.

— Într-adevăr – mărturisi Henric – l-am văzut intrând la Luvru.

— Era poate pentru regina-mamă?

— Nu, de loc, sunt sigur, căci am ieşit ca din întâmplare

pe coridor şi n-am văzut pe nimeni trecând.

— Atunci – se uită Margareta la soţul ei – trebuie să fi fost...

— Pentru fratele dumitale, ducele d'Alençon, nu-i aşa?

— Dar, cum putem şti?

— Nu s-ar putea – întrebă Henric nepăsător – să trimiţi după unul din cei doi gentilomi şi să afli prin el...

— Ai dreptate, sire! recunoscu Margareta, simţindu-se cu cugetul împăcat la propunerea lui Henric. O s-o trimit pe Gillonne să-l caute pe domnul de La Mole... Gillonne! Gillonne!

Fata se ivi.

— Trebuie să vorbesc imediat cu domnul de La Mole – îi zise regina. Încearcă să dai de el şi pofteşte-l aici.

Gillonne se retrase. Henric se aşeză la o masă pe care se afla o carte germană cu gravuri de Albert Dürer, pe care începu să le examineze cu o atât de mare atenţie, încât, atunci când La Mole sosi, păru că nu-l aude şi nici nu-şi ridică măcar capul.

La rândul său, tânărul, văzându-l pe rege la Margareta, rămase în pragul camerei, mut de uimire şi pălind de îngrijorare.

Regina se îndreptă spre el.

— Domnule de La Mole – întrebă ea – ai putea să-mi spui cine e azi de gardă la domnul d'Alençon?

— Coconnas, doamnă... – răspunse La Mole.

— Încearcă atunci să afli de la el dacă a introdus la stăpânul lui un om plin de noroi, care părea să fi făcut un drum lung călare.

— Ah, doamnă, mă tem că nu-mi va mărturisi. De câteva zile e tare închis.

— Ce spui! Dar cred că dacă-i dai acest bilet, îţi va rămâne dator cu ceva.

— Din partea ducesei!... Oh, cu scrisorica asta, fireşte, voi încerca!

— Adaugă-i – şopti Margareta – că bileţelul pe care ţi-l încredinţez îi va deschide astă-seară poarta unei case pe care o ştii.

— Şi eu, doamnă – întrebă şoptit La Mole – eu... cum voi intra?

— Îţi vei rosti numele şi asta va fi de ajuns.

— Daţi-mi, daţi-mi biletul! se însufleţi La Mole, fremătând de dragoste. Am să izbutesc, pe răspunderea mea!

Şi plecă.

— Mâine vom afla dacă ducele d'Alençon ştie ceva despre chestiunea cu Polonia – spuse calm Margareta, întorcându-se spre soţul ei.

— Acest domn de La Mole e cu adevărat un servitor plin de zel – încuviinţă bearnezul, cu un zâmbet de care numai el era în stare – şi, pe sfânta liturghie, am să-l răsplătesc!

XXIX
PLECAREA

Când a doua zi, soarele roşu dar fără raze, aşa cum se arată el de obicei în zilele senine de iarnă, răsări de după dealurile Parisului, în curtea Luvrului, încă de cu două ceasuri mai înainte era mare forfotă.

Un minunat cal berber, nervos şi zvelt, cu nişte picioare de cerb, pe care vinele se încrucişau ca firele unei plase, lovind din copite, cu urechile ciulite şi scoţând foc pe nări, îl aştepta în curte pe Carol al IX-lea; dar calul era mai puţin nerăbdător decât stăpânul său, pe care Caterina îl oprise tocmai din drum ca să-i vorbească, spunea ea, despre ceva foarte important.

Erau amândoi în galeria de sticlă; Caterina, rece, palidă şi împietrită ca totdeauna, Carol al IX-lea fremătând, mâncându-şi unghiile şi biciuindu-şi câinii lui favoriţi, îmbrăcaţi în zale, ca să nu-i poată ajunge colţii mistreţului pe care trebuiau să-l înfrunte.

Pe pieptul lor era cusută o mică stemă, aproape la fel cu cea de pe pieptul pajilor, care nu o dată îi invidiaseră pentru privilegiile lor de preafericiţii favoriţi regali.

— Ia bine seama, Carol – îi spuse Caterina – nimeni în afară de tine şi de mine nu ştie de apropiata sosire a polonezilor, şi cu toate astea, să mă ierte Dumnezeu, dar regele Navarei se poartă de parc-ar şti. Cu toată renegarea lui, în care de altfel eu nu am crezut niciodată, are legături

cu hughenoţii. Ai observat de câteva zile încoace cât de des iese? Are bani, el, care n-a avut niciodată; cumpără cai, arme, şi în zilele ploioase face exerciţii de scrimă de dimineaţa până seara.

— Dar, pentru Dumnezeu, mamă – făcu Carol al IX-lea cu nerăbdare – dumneata crezi că are de gând să mă omoare pe mine sau pe fratele meu de Anjou? Dacă-i aşa, îi vor mai trebui câteva lecţii încă, deoarece chiar ieri i-am crestat cu floreta unsprezece butoniere pe vesta care nu avea totuşi decât şase. Cât despre fratele meu de Anjou, ştii şi dumneata că el e încă şi mai îndemânatic decât mine, sau cel puţin ca şi mine, după cum susţine chiar el.

— Ascultă-mă odată, Carol – reluă Caterina – şi nu mai lua în glumă lucrurile pe care ţi le spune mama dumitale! Vor sosi ambasadorii şi ai să vezi! Odată sosiţi la Paris, Henric va face tot ce-i va sta în putinţă ca să le atragă atenţia asupra lui. Te ia pe departe, e şiret, ca să nu mai vorbim şi de nevastă-sa, care, nu pot înţelege de ce, îl ajută. Ai să vezi că o să înceapă să pălăvrăgească cu ei latineşte, greceşte, ungureşte şi mai ştiu eu ce! Oh! Îţi spun eu, Carol, şi ştii că nu mă înşel niciodată! Ascultă ce-ţi spun, în mintea lor coace ceva.

În clipa aceea se auziră bătăile ceasului şi Carol al IX-lea, numărându-le, nu mai fu atent la ce-i spunea maică-sa.

— Pe viaţa mea, e şapte! strigă el. O oră dusul, o să se facă opt; o oră până ajungem la locul de întâlnire şi pornim hăitaşii, n-o să putem începe vânătoarea decât la nouă. Într-adevăr, mamă, mă faci să-mi pierd timpul! Jos, Risquetout!... Pe viaţa-mea, jos odată, banditule!

Şi o plesnitură zdravănă de curea peste şalele câinelui îi smulse un scheunat de durere bietului animal, mirat că primeşte în schimbul guduratului o lovitură.

— Carol – reluă Caterina – ascultă-mă dar, pentru numele lui Dumnezeu, şi nu te juca aşa cu norocul tău şi al Franţei! Vânătoarea, vânătoarea, vânătoarea, numai asta ştii... Lasă, vei avea tot timpul să şi vânezi, după ce-ai să-ţi îndeplineşti îndatoririle tale de rege.

— Haide odată, mamă! păli Carol de nerăbdare. Spune repede ce ai de spus, fiindcă încep să fierb! Sunt zile când nu te înţeleg de loc.

Şi se opri locului, lovindu-se cu biciul peste cizmă.

Caterina socoti că a sosit clipa potrivită pe care nu trebuie s-o scape.

— Fiule – îi vorbi – avem dovada că domnul de Mouy s-a întors la Paris. Domnul de Maurevel, pe care tu îl cunoşti bine, l-a văzut. De Mouy nu putea veni decât pentru regele Navarei. Atât e destul, cred, ca să fie mai suspect ca niciodată!

— Haide, iată-te iar pe urmele bietului Henriot. Vrei să mă faci să-l omor, nu-i aşa?

— Oh, nu!

— Să-l exilez? Dar nu înţelegi că exilat va fi mult mai de temut decât ar putea fi aici, la Luvru, sub ochii noştri, unde nu poate face nimic fără ca noi să şi aflăm?

— De aceea nici nu vreau să-l exilezi.

— Ce vrei atunci? Spune repede!

— Vreau să fie ţinut la loc sigur, cât timp ne vor fi oaspeţi polonezii, ţinut de pildă la Bastilia.

— Eh, pe legea mea că nu! strigă Carol al IX-lea. Avem de vânat azi-dimineaţă mistreţul şi Henriot e dintre cei mai bun hăitaşi ai mei. Fără el, vânătoarea e ratată. Pe bunul Dumnezeu, mamă, nu te gândeşti decât să-mi faci necazuri!

— O-o, dragul meu, dar nu spun că neapărat azi-dimineaţă! Trimişii Poloniei nu sosesc decât mâine sau poimâine, aşa că putem să-l arestăm după vânătoare, deseară, la noapte...

— Asta e cu totul altceva. Bine. O să mai vorbim, vom vedea, nu spun nu, după vânătoare. Adio! Haidem! Aici, Risquetout! îmi faci şi tu mutre?

— Carol – îl opri Caterina, luându-l de braţ şi riscând furia care putea izbucni din pricina acelei noi întârzieri – cred că ar fi mai bine, cu toate că nu-l vom pune în aplicare decât deseară, sau la noapte, să semnezi chiar acum actul de acuzare.

— Să semnez, să scriu un ordin, să caut sigiliul, când sunt aşteptat la vânătoare, eu, care nu mă las aşteptat niciodată? La dracu', e prea de tot!

— De loc, mi-eşti prea drag ca să te fac să întârzii; am avut eu grijă de toate, intră acolo, la mine, poftim!

Şi Caterina, sprintenă ca la douăzeci de ani, împinse o uşă care dădea în camera ei de lucru, îi arătă regelui o călimară, un pergament, sigiliul şi o lumânare aprinsă.

Regele luă pergamentul şi-l parcurse iute.

„Ordin, etc., etc., de a fi arestat şi dus la Bastilia fratele nostru Henric de Navara”.

— Bun, s-a făcut! şi semnă dintr-un condei. Adio, mamă!

Apoi ieşi în goană din odaie, urmat de câini, vesel că a scăpat atât de uşor de Caterina.

Carol al IX-lea era aşteptat cu nerăbdare şi, cum i se cunoştea punctualitatea când era vorba de vânătoare, fiecare se mira de această întârziere.

Aşa că atunci când se ivi, vânătorii îl întâmpinară cu strigătele lor de bună primire, hăitaşii cu goarnele, caii prin nechezături şi câinii lătrând. Toată acea larmă, întreaga zarvă stârnită avu darul să-i împurpureze obrajii săi palizi, inima îi tresăltă şi, pentru o clipă, Carol se simţi tânăr şi fericit.

Regele de-abia avu timp să salute strălucita societate adunată în curte; făcu un semn din cap către ducele d’Alençon, un altul cu mâna Margaretei, sora sa, trecu prin faţa lui Henric, părând că nu-l vede şi se zvârli în şaua calului său de Berberia, care se frământa neliniştit sub el. După trei sau patru struniri, calul înţelese cu ce călăreţ are de-a face şi se domoli.

Îndată goarnele izbucniră-din nou şi regele ieşi din Luvru, urmat de ducele d’Alençon, de regele Navarei, de Margareta, de doamnele de Nevers, de Sauve, de Tavannes şi de curtenii cei mai aleşi.

De prisos a mai aminti că La Mole şi Coconnas nu lipseau nici ei.

Cât despre ducele de Anjou, el se afla de trei luni la asediul cetăţii La Rochelle.

În timpul cât fusese aşteptat regele, Henric venise să-şi salute soţia, care, răspunzând complimentelor sale, strecură la ureche:

— Curierul sosit aseară a fost introdus chiar de domnul de Coconnas la ducele d’Alençon, cu trei sferturi de oră înainte ca trimisul ducelui de Nevers să intre la rege.

— Atunci ştie tot – constată Henric.

— Trebuie să ştie – răspunse Margareta – de altfel aruncă-ţi privirea spre el şi vezi cum, cu toată obişnuita-i stăpânire de sine, ochii îi strălucesc.

— Pe întreg iadul – murmură bearnezul – el vânează azi trei prăzi: Franţa, Polonia şi Navara, fără să mai punem la socoteală mistreţul!

Îşi salută din nou soţia, se întoarse la locul lui şi chemându-şi unul din oamenii săi, de fel din Bearn, ai cărui strămoşi slujiseră strămoşilor lui mai bine de un veac, şi pe care îl folosea ca mesager în treburile sale de inimă, îi spuse:

— Orthon, ia cheia asta şi du-o vărului doamnei de Sauve, pe care îl cunoşti, acela care locuieşte la iubita lui, în colţul străzii Quatre-Fils; îi vei spune că verişoara sa doreşte să-i vorbească astă-seară; să intre în camera mea şi dacă nu-s acolo, să mă aştepte, iar dacă eu întârzii, să se întindă pe patul meu şi de asemenea să mă aştepte.

— Nu trebuie să aduc vreun răspuns, sire?

— Niciunul, ci să-mi spui numai dacă l-ai găsit. Îi dai cheia doar lui în mână, înţelegi?

— Da, sire.

— Aşteaptă dar, nu de-aici ai să pleci, găgăuţă! înainte de ieşirea din Paris, te chem eu ca şi cum ar trebui să strângi chinga calului; astfel vei rămâne în urmă ca din întâmplare, vei alerga să-ţi îndeplineşti misiunea şi ne regăseşti la Bondy.

Valetul făcu semn că a priceput şi se îndepărtă.

Porniră din strada Saint-Honoré, trecură prin Saint-Dénis, apoi fură la periferia oraşului; ajunşi în strada Saint-Laurent, calul regelui Navarei se deschingă. Orthon alergă la el şi totul se petrecu după cum se înţelesese cu stăpânul său, care ajunse alaiul regal în strada Récollets, în vreme ce credinciosul său slujitor se îndreptă către strada du Temple.

Când Henric îl ajunse pe rege, Carol tocmai se întreţinea cu ducele d’Alençon despre lucruri grozav de interesante în legătură cu timpul, cu vârsta mistreţului hăituit, care era un singuratic, în sfârşit despre locul unde îşi făcuse animalul vizuina. Încât nici nu-l zări sau se prefăcu a nu-l fi zărit pe Henric, care rămăsese o clipă în urmă.

Între timp, Margareta observa de departe ţinuta fiecăruia şi crezu că desluşeşte în ochii fratelui ei o anumită încurcătură ori de câte ori îşi pironea privirile asupra lui Henric. Doamna de Nevers era de o veselie nebună, căci Coconnas, straşnic de bucuros în acea zi, făcea o sută de giumbuşlucuri în juru-i, pentru a stârni râsul doamnelor.

Cât despre La Mole, acesta şi găsise de două ori prilejul să sărute vălul alb cu ciucuri aurii al Margaretei, fără ca gestul său, întreprins cu obişnuita îndemânare a îndrăgostiţilor, să atragă atenţia „a mai mult de trei-patru persoane.

Sosiră la Bondy pe la opt şi un sfert. Prima grijă a lui Carol fu să afle dacă se ştia unde e mistreţul.

Fiara era în vizuina ei şi gonaşul care o silise să se vâre acolo răspundea de ea.

Se pregătise o gustare. Regele bău un pahar de vin unguresc. Carol al IX-lea pofti doamnele să se aşeze la masă şi, tare nerăbdător, trecu să viziteze cuştile de câini şi coteţele, cerând să nu i se deshame calul, dat fiind – spunea el – că nu călărise niciodată pe vreun altul mai bun şi mai vânjos.

În timp ce regele îşi făcea inspecţia, sosi ducele de Guise. Era înarmat mai mult pentru război decât pentru vânătoare şi douăzeci ori treizeci de gentilomi, echipaţi la fel cu el, îl întovărăşeau. Întrebă grabnic unde se află regele, merse să-l întâlnească şi se întoarseră vorbind între ei.

Exact la ora nouă, regele dădu chiar el semnalul de pornire şi, fiecare încălecând, o luă spre locul de întâlnire.

Henric găsi pe drum prilejul să se mai apropie încă o dată de soţia lui.

— Ei, ia spune-mi – o întrebă – ai cumva vreo noutate?

— Nimic, decât că fratele meu Carol se uită la tine cam ciudat.

— Am băgat şi eu de seamă – răspunse Henric.

— Şi ţi-ai luat toate măsurile de precauţie?

— Am trupul înzăuat, iar la şold un cuţit de vânătoare spaniol, ascuţit ca un brici, cu vârful cum e acul; cu el pot străpunge până şi un bănuţ.

— Atunci – spuse Margareta – Dumnezeu cu noi!

Gonaşul din fruntea alaiului făcu un semn: ajunseseră la

vizuină.

XXX
MAUREVEL

În vreme ce tot acest tineret, cel puţin în aparenţă vesel şi nepăsător, se răspândea ca un vârtej aurit pe drumul dinspre Bondy, Caterina, înfăşurând preţiosul pergament pe care regele îşi aşternuse semnătura, făcu să fie introdus în camera ei de lucru omul căruia căpitanul gărzilor îi dusese, cu câteva zile mai înainte, o scrisoare în strada Cerisaie din cartierul Arsenal.

Un bandaj mare, negru, ca o legătură mortuară, acoperea unul din ochii acestui om, lăsându-i descoperit doar celălalt ochi şi dând la iveală, dintre pometii lui ieşiţi, un nas încovoiat ca un cioc de uliu, în timp ce o barbă cenuşie îi acoperea partea de jos a obrazului. Era înveşmântat cu o mantie lungă şi groasă, sub care se ghicea un arsenal întreg. Afară de asta, purta într-o parte, cu toate că aşa ceva nu sta în obiceiul oamenilor chemaţi la curte, o sabie lungă de campanie, o sabie lată şi cu tăiş în amândouă părţile. Una din mâini şi-o ţinea ascunsă, nedezlipindu-şi-o – pe sub manta – de mânerul unui pumnal lung.

— Ah, iată-te, domnule! – exclamă regina, aşezându-se. Ştii că ţi-am promis, după noaptea sfântului Bartolomeu, când ne-ai adus servicii atât de însemnate, să nu te las fără ocupaţie. Prilejul s-a ivit, sau, mai bine zis nu, eu l-am făcut să se ivească. Mulţumeşte-mi, dar.

— Doamnă, cu umilinţă mulţumesc maiestăţii voastre – răspunse omul cu bandaj negru, nu fără o josnică şi totodată obraznică rezervă.

— Un prilej rar, domnule, cum nu-ţi va mai fi dat de un al doilea în viaţa dumitale; deci, foloseşte-te de el.

— Aştept, doamnă; introducerea doar mă face să mă tem...

— Ca nu cumva prilejul să nu fie violent? Nu-s oare de acest fel treburile pe care le caută cei lacomi să se ridice?

Ocazia pe care ţi-o ofer ar stârni pizma unor de Tavannes şi chiar unor de Guise.

— Ah, doamnă – reluă omul – vă rog să mă credeţi că oricare ar fi, sunt la ordinele maiestăţii voastre.

— Atunci, citeşte – îi întinse Caterina pergamentul.

Omul îl parcurse şi păli.

— Cum – strigă el – un ordin de arestare a regelui Navarei!

— Desigur! Ce-i atât de nemaipomenit în asta?

— Un rege, doamnă! Cu adevărat, mă îndoiesc, mă tem că nu-s un destul de vrednic gentilom pentru asta.

— Încrederea mea te face primul dintre gentilomii curţii, domnule de Maurevel – spuse Caterina.

— Mulţumesc maiestăţii voastre – vorbi asasinul, atât de emoţionat, încât părea că şovăie.

— Nu vei refuza să-mi dai ascultare, deci?

— Dacă maiestatea voastră porunceşte, nu e de datoria mea?

— Da, poruncesc!

— Atunci mă voi supune.

— Şi cum vei proceda?

— Nu ştiu prea bine, doamnă, aş dori să fiu povăţuit de maiestatea voastră.

— Ţi-e teamă de gălăgie?

— Mărturisesc.

— Ia doisprezece oameni siguri, chiar mai mulţi, dacă e nevoie.

— Înţeleg; fără îndoială că maiestatea voastră îmi dă voie să iau toate măsurile, şi-i sunt recunoscător; dar unde-l vom aresta pe regele Navarei?

— Unde ţi-ar fi mai pe plac, să-l arestezi?

— Dacă s-ar putea, într-un loc care, fiind important, să mă pună la adăpost.

— Da, înţeleg, vreun palat regal; ce-ai spune de Luvru, bunăoară?

— Oh, dacă maiestatea voastră mi-ar îngădui, ar fi pentru mine o mare favoare!

— Îl vei aresta deci la Luvru.

— Şi-n ce parte a Luvrului?

— Chiar în camera sa.

Maurevel se înclină.

— Dar, doamnă, când anume?

— Astă-seară sau, mai curând la noapte.

— Bine, doamnă. Maiestatea voastră să binevoiască a mă lămuri asupra unui singur lucru.

— Anume?

— Despre onorurile datorate rangului său.

— Onoruri! Rang!... se încruntă Caterina. Dar nu ştii, domnule, că regele Franţei nu datorează onoruri nimănui în regatul său şi că nu recunoaşte pe nimeni de un rang egal cu el?

Maurevel făcu a doua reverenţă.

— Totuşi, voi insista asupra acestui amănunt, doamnă – spuse el – dacă-mi dă voie maiestatea voastră.

— Vorbeşte, domnule!

— Dacă regele Navarei ar contesta autenticitatea acestui ordin, ceea ce nu-i probabil, dar, în sfârşit!

— Ba dimpotrivă, domnule, e sigur.

— Că o va contesta?

— Fără îndoială.

— Şi, prin urmare, că nu va voi să se supună?

— Fireşte.

— Şi că va rezista?

— Probabil.

— La dracu'! izbucni Maurevel. Atunci...

— Atunci? îl înfruntă cu privirea ei fixă Caterina.

— Dacă se împotriveşte, ce trebuie să fac?

— Ce faci când eşti însărcinat cu o poruncă a regelui, adică atunci când îl reprezinţi pe rege şi cineva ţi se împotriveşte, domnule de Maurevel?

— Dar, doamnă – răspunse zbirul – când sunt cinstit cu o astfel de poruncă şi porunca priveşte pe un gentilom oarecare, îl omor.

— Ţi-am mai spus, domnule – reluă Caterina – şi cred că nu a trecut de atunci atâta vreme încât să fi uitat că regele Franţei nu recunoaşte niciun privilegiu nimănui în regatul său; asta înseamnă că regele Franţei e singurul rege şi faţă de el chiar cei mari nu-s altceva decât simpli gentilomi.

— Oh, oh! spuse el. Să-l omor pe regele Navarei?

— Dar cine-ţi spune să-l omori? Unde-i ordinul de

omorâre? Regele vrea ca el să fie dus la Bastilia şi doar atât e scris în ordin. Să se lase arestat, şi e foarte bine, deoarece nu se va lăsa arestat, deoarece se va împotrivi, deoarece va încerca să te omoare...

Maurevel păli.

— O să te aperi – continuă Caterina – nu se poate cere unui viteaz ca dumneata să se lase omorât fără să se apere, şi apărându-te, ce Vrei, se întâmplă multe! Mă înţelegi, nu-i aşa?

— Da, doamnă; totuşi...

— Atunci, vrei ca după cuvintele: Ordin de arestare, să scriu cu mâna mea – Mort sau viu?

— Mărturisesc, doamnă, că-n felul acesta n-aş mai avea scrupule...

— Iată, o fac, deoarece crezi că nu poţi altfel îndeplini însărcinarea.

Şi ridicând din umeri, desfăşură sulul cu o mână, scriind cu cealaltă pe pergament: Mort sau viu.

— Iată – zise ea – găseşti ordinul destul de bine întocmit acum?

— Da, doamnă – răspunse Maurevel – aş ruga doar pe maiestatea voastră să lase pe seama mea felul în care-l voi aduce la îndeplinire.

— Asta, întrucât ceea ce propusesem eu îl face anevoie de îndeplinit?

— Maiestatea voastră spunea să iau doisprezece oameni.

— Da, ca să fie mai sigur.

— Ei bine, aş cere învoirea să nu iau decât şase.

— De ce anume?

— Fiindcă, doamnă, dacă i s-ar întâmpla vreo nenorocire prinţului, ceea ce nu e cu neputinţă, şase oameni ar fi iertaţi mai uşor că s-au temut că le scapă un prizonier, în timp ce nimeni nu le-ar ierta celor doisprezece că n-au lăsat să fie omorâţi jumătate din camarazii lor înainte să ridice mâna asupra unui rege.

— Halal maiestate, pe legea mea, care n-are regat!...

— Doamnă – spuse Maurevel – nu regatul face un rege, ci naşterea.

— Fie! încuviinţă Caterina. Fă cum crezi. Numai că te previn, din clipa aceasta nu vreau să mai ieşi din Luvru.

— Dar, doamnă, cum îmi voi aduce oamenii?

— Cred că ai cumva un fel de sergent căruia îi poţi da această însărcinare.

— Da, am lacheul meu, un băiat nu numai credincios, dar care m-a şi ajutat câteodată în asemenea împrejurări.

— Trimite să-l cheme şi sfătuieşte-te cu el. Cunoşti cabinetul de arme al regelui, nu-i aşa? Ei bine, ţi se va aduce acolo prânzul. De acolo vei da ordine. Tot acolo îţi vei aduna şi gândurile, dacă ţi s-au răvăşit. Apoi, când se va întoarce fiul meu de la vânătoare, vei trece la mine în capelă, unde vei aştepta clipa hotărâtă.

— Dar cum voi intra în camera regelui Navarei? Fără îndoială că regele are oarecari bănuieli şi se va încuia pe dinăuntru.

— Am eu chei duble de la toate uşile, iar zăvorul de la cea a lui Henric a fost scos. Adio, domnule de Maurevel, pe curând! Voi dispune să fii condus în cabinetul de arme al regelui. Ah, să nu uit: aminteşte-ţi că ceea ce porunceşte un rege trebuie împlinit, orice s-ar întâmpla. Nicio scuză nu e posibilă; căci orice înfrângere, chiar o nereuşită, compromite onoarea regelui. Asta ar fi grav!

Şi Caterina, fără să-i lase timp lui Maurevel să răspundă, chemă pe domnul de Nancey, căpitanul gărzilor, şi îi porunci să-l conducă pe Maurevel în cabinetul de arme al regelui.

„Drace, drace! îşi zicea Maurevel, urmându-şi călăuza. Mă ridic în ierarhia asasinatului: de la un simplu gentilom la un căpitan, de la un căpitan la un amiral, de la amiral la un rege fără coroană. Cine ştie dacă nu voi ajunge într-o zi la un rege încoronat!”

XXXI
VÂNĂTOAREA CĂLARE

Gonaşul care alungase mistreţul şi care-l încredinţase pe rege că animalul n-ar fi părăsit vizuina nu se înşelase. Abia pus pe urmele lui, copoiul se înfundase în hăţiş şi stârni dintr-o pădurice de spini mistreţul care, aşa cum băgase de

seamă hăitaşul, după semnele lăsate în urmă, era un singuratic, adică un exemplar dintre cele mai mari.

Animalul ţâşni drept în faţa lui şi tăie drumul la cincizeci de paşi de rege, urmărit doar de copoiul care-l pornise. Pe dată o primă ceată de vreo douăzeci de câini sloboziţi se luară după el.

Vânătoarea era pasiunea lui Carol. Jivina abia trecuse de el, că i se şi azvârli pe urmă, hăulind, urmat de ducele d'Alençon şi de Henric, căruia un semn al Margaretei îi arătase că nu trebuia să rămână de loc departe de Carol.

Toţi ceilalţi vânători o porniră după rege.

Pe când se petrecea istoria pe care o povestim, pădurile regale erau departe de a fi, aşa cum sunt astăzi, mari parcuri străbătute de alei carosabile. Pe atunci, pădurile acestea nu erau aproape de loc exploatate. Regilor încă nu le dăduse prin minte să se facă negustori şi să-şi împartă codrii în parcele de tăiat copacii, în pădurici şi păduri.

Arborii, semănaţi nu de pădurari învăţaţi, ci de mâna lui Dumnezeu, care aruncase sămânţa în voia vântului, nu erau aşezaţi în rânduri drepte, ci creşteau la întâmplare, aşa cum cresc şi azi prin cine ştie ce pădure, necălcată de picior de om, din America. Pe scurt, o pădure pe vremea aceea era un mare bârlog unde foiau mistreţii, cerbii, lupii şi tâlharii, căci doar vreo duzină de potecuţe, ce plecau dintr-un anumit loc, străbăteau pădurile din Bondy, ca nişte raze ce sfârşeau toate într-un drum ce-i dădea ocol, ca o şină de fier ce îmbracă roata.

Mergând mai departe cu comparaţia, nu ar fi rău să asemuim mijlocul acelei roţi cu unica răspântie din mijlocul pădurii, unde vânătorii rătăciţi se adunau ca să se repeadă iar în direcţia dincotro se ivea vânatul pierdut.

După un sfert de ceas, se petrecu ceea ce se petrece de obicei în asemenea împrejurări: vânătorii se izbiră de piedici aproape de netrecut, lătrăturile câinilor se stinseră în depărtare, şi regele însuşi se întoarse îndărăt la răspântie, suduind şi blestemând, aşa cum îi era felul.

— Ei bine, Francisc, ei bine, Henriot! strigă el. Afurisită treabă, staţi calmi şi liniştiţi, ca nişte călugăriţe mergând după stareţă! He-he, asta nu se cheamă vânătoare! Tu, d'Alençon, arăţi ca scos din cutie şi eşti atât de parfumat

că, dac-ai apărea între jivină şi câinii mei, aceştia i-ar pierde urma. Şi dumneata, Henric, unde ţi-e suliţa, unde ţi-e flinta? Să le văd!

— Sire – răspunse Henric – la ce-i bună o flintă? Ştiu că maiestăţii voastre îi place să doboare animalul când e ţinut de câini. Cât despre suliţă, eu mânuiesc stângaci soiul ăsta de armă, care nu se foloseşte în munţii noştri, unde vânăm urşii doar cu jungherul.

— Zău aşa, Henric, când ai să te întorci la tine, în Pi rinei, o să trebuiască să-mi trimiţi o căruţă întreagă de urşi, căci frumoasă e, pesemne, vânătoarea aia când te iei la trântă cu o fiară care te poate înăbuşi. Ia ascultaţi şi voi, cred că aud câinii. Nu, m-am înşelat.

Regele luă cornul şi sună puternic. Îi răspunseră sunete asemănătoare. Deodată, se auzi cornul unui gonaş, care suna într-alt fel.

— L-au încolţit! L-au încolţit! strigă regele.

Şi se năpusti în galop, cu toţi vânătorii care se apropiaseră de el.

Gonaşul nu se înşelase. Pe măsură ce regele înainta, începeau să se audă lătrăturile haitei, alcătuită din peste şaizeci de câini, căci treptat dăduseră drumul tuturor cetelor de copoi ţinute pe la trecerile mistreţului. Regele îi zări pentru a doua oară coama şi, folosindu-se de nişte arbori înalţi, se aruncă prin pădure după el, sunând din corn cu toată puterea.

Prinţii îl urmăriră un timp. Dar regele, care avea un cal atât de voinic, se lăsa cu tot elanul în voia calului, tăia drumuri atât de abrupte, trecea prin hăţişuri atât de dese, că mai întâi femeile, apoi ducele de Guise şi gentilomii săi, apoi cei doi prinţi ajunseră să-l piardă din ochi. Doar Tavannes mai rezistă o vreme, apoi se dădu şi el bătut.

Toată lumea, în afară de Carol şi de câţiva hăitaşi care, însufleţiţi de răsplata făgăduită, nu voiau să-şi părăsească regele, se întâlni iarăşi pe lângă răspântie.

Cei doi prinţi se pomeniră unul lângă altul, pe o potecă lungă. La o sută de paşi de ei, poposise ducele de Guise cu gentilomii săi. Femeile se aflau chiar în răspântie.

— Nu cumva – i se adresă ducele d’Alençon lui Henric, arătându-i din ochi spre ducele de Guise – nu cumva ăsta,

cu escorta lui înzăuată, o fi, zău aşa, adevăratul rege? Pe noi nişte bieţi prinţi ce suntem, nu ne cinsteşte nici măcar cu o privire.

— De ce s-ar purta cu noi mai bine decât se poartă chiar rudele noastre? răspunse Henric. Ei, frăţioare, nu suntem noi oare prizonieri la curtea Franţei, ostateci ai partidului nostru?

Ducele Francisc tresări la auzul acestor cuvinte şi-l privi pe Henric ca pentru a-i cere o lămurire mai amănunţită; dar Henric vorbise mai mult decât îi sta în obicei, aşa că tăcu.

— Ce voiai să spui, Henric? îl iscodi ducele d'Alençon, vădit supărat pe cumnatul său care, neterminând ce avea de spus, îl lăsa pe el să încerce să dezlege mai departe tâlcul.

— Spuneam, frăţioare – reluă Henric – că oamenii aceştia bine înarmaţi, care par să fi primit sarcina să nu ne piardă din vedere, au aerul unor paznici care ar voi să împiedice două persoane să fugă.

— Să fugă, pentru ce? Cum anume? întrebă d'Alençon, prefăcându-se de minune că e mirat şi că n-are habar de ce se petrece.

— Ai aici un minunat „cal spaniol, Francisc – zise Henric, urmându-şi gândurile, deşi avea aerul că vrea să schimbe subiectul discuţiei. Sunt sigur că face şapte leghe pe oră şi douăzeci de leghe până la prânz. E timp frumos; mai mare pofta, pe cuvântul meu, să-i laşi dârlogul liber. Uite ce drum bun de mers! Nu-ţi spune nimic, Francisc? Pe mine mă ard pintenii.

Francisc nu răspunse o vorbă. Roşi, apoi păli, una după alta. Apoi îşi ciuli urechile ca şi cum ar fi ascultat zgomotul vânătoarei.

„Vestea sosită din Polonia îşi face efectul – îşi zise Henric – şi scumpul meu cumnat îşi are planul lui. Grozav ar mai vrea să plec singur, dar n-am s-o fac!"

Abia îşi termină gândul, că mai mulţi oaspeţi, dintre cei convertiţi, întorşi la curte de vreo două sau trei luni, sosiră la galop şi îi salutară pe cei doi prinţi cu un zâmbet dintre cele mai încurajatoare.

Ducele d'Alençon, aţâţat de propunerile lui Henric, n-ar fi avut să spună decât un cuvânt, să facă o singură mişcare şi

era limpede că treizeci sau patruzeci de călăreţi, care îl înconjurau în clipa aceea ca pentru a face faţă trupei domnului de Guise, le-ar fi înlesnit fuga; dar întoarse capul şi, ducându-şi cornul la gură, sună adunarea.

Între timp, noii veniţi, ca şi cum ar fi crezut că pricina şovăielilor ducelui d'Alençon erau vecinătatea şi prezenţa oamenilor lui de Guise, se strecuraseră încetul cu încetul între de Guise şi cei doi prinţi şi se desfăşuraseră cu o îndemânare strategică, care dovedea obişnuinţa vieţii militare. Într-adevăr, spre a se ajunge la ducele d'Alençon şi la regele Navarei, ar fi trebuit acum să se treacă peste trupurile lor, în timp ce înaintea celor doi cumnaţi se aşternea drum slobod ca-n palmă.

Pe neaşteptate, între copaci, la zece paşi de regele Navarei, se ivi un alt gentilom, pe care cei doi prinţi nu-l văzuseră încă. Henric tocmai căuta să ghicească cine e, când gentilomul ridicându-şi pălăria, recunoscură în el pe vicontele de Turenne, unul din şefii partidului protestant, pe care îl credeau în Poitou.

Vicontele riscă chiar un semn, care voia să spună limpede:

— Veniţi?

Dar Henric, după ce privi bine la chipul nemişcat şi la privirea stinsă a ducelui d'Alençon, îşi răsuci de două-trei ori capul, ca şi cum l-ar supăra ceva la gulerul hainei.

Era un răspuns negativ. Vicontele înţelese, dădu pinteni calului şi dispăru în codru.

În aceeaşi clipă se auzi apropiindu-se zgomotul haitei, apoi pe la capătul cărării în care se găseau, se văzu trecând mistreţul încolţit de câini şi în urma lor, ca un vânător demonic, Carol al IX-lea, fără pălărie, cu cornul la gură, sunând de să-şi spargă plămânii; după el, trei sau patru gonaşi.

Tavannes dispăruse.

— Regele! strigă ducele d'Alençon.

Şi se avântă pe urmele lui.

Henric, liniştit de prezenţa bunilor lui prieteni, le făcu semn să nu se depărteze şi se îndreptă spre doamne.

— Ei? făcu Margareta, apropiindu-se câţiva paşi de el.

— Ei, doamnă – spuse Henric – vânăm mistreţul.

— Da. Vântul s-a întors de ieri dimineaţă; dar îmi amintesc că am şi prezis că aşa va fi.

— Aceste schimbări de vânt nu-s bune pentru vânătoare, nu-i aşa, domnule? întrebă Margareta.

— Da – răspunse Henric – câteodată răstoarnă toate pregătirile făcute şi trebuie să le iei de la capăt.

În clipa aceea, lătrăturile haitei începură să se audă apropiindu-se cu iuţeală şi un soi de vârtej de praf le dădu de veste vânătorilor să fie cu băgare de seamă. Ridicară toţi capetele şi ascultară cu atenţie.

Pe dată aproape năvăli mistreţul şi în loc să se îndrepte spre pădure, o luă pe drumul ce dădea drept în răspântia unde se găseau doamnele, gentilomii ce le făceau curte şi vânătorii răzleţiţi de grosul celorlalţi.

În spatele lui, gata-gata să-l înhaţe, veneau treizeci sau patruzeci de câini dintre cei mai voinici; apoi în urma câinilor, numai la vreo douăzeci de paşi, regele Carol, fără pălărie, fără mantie, cu veşmintele zdrenţuite de spini, cu faţa şi mâinile însângerate.

Rămăseseră cu el doar unul sau doi gonaci.

Regele nu-şi lăsa cornul decât ca să-şi întărâte câinii, şi nu înceta să-şi întărâte câinii decât ca să-şi reia cornul.

Lumea întreagă dispăruse din ochii lui. Dacă şi-ar fi pierdut calul, ar fi strigat ca Richard al III-lea: „Un regat pentru un cal!”

Dar calul părea la fel de focos ca şi stăpânul, picioarele abia-i atingeau pământul, sufla foc pe nări.

Mistreţul, câinii, regele trecură ca nălucile.

— Hău! Hău! striga regele, trecând, şi-şi ducea cornul la buzele însângerate.

La câţiva paşi de el venea ducele d’Alençon cu doi gonaci; caii celorlalţi rămăseseră în urmă sau renunţaseră.

Toată lumea porni pe urmele lor, se vedea că mistreţul nu va mai rezista mult.

Într-adevăr, abia trecură vreo zece minute, şi fiara părăsi drumul apucat, azvârlindu-se orbeşte printre copaci, dar, nimerind într-un luminiş, ajunse lângă o stâncă care îi tăia drumul şi se întoarse, ţinând piept câinilor.

La strigătele lui Carol, care-l urmărise, se repeziră cu toţii spre el.

Ajunseră tocmai în clipa cea mai pasionantă a vânătoarei. Animalul părea hotărât să se apere cu deznădejde. Câinii, însufleţiţi de urmărirea lungă de mai bine de trei ceasuri, se năpusteau spre el cu o întârâtare pe care strigătele şi înjurăturile regelui o sporeau îndoit.

Toţi vânătorii se aşezară în cerc; regele, puţin mai înainte, având în spatele său pe ducele d'Alençon înarmat cu o flintă, şi pe Henric, care n-avea la el decât cuţitul de vânătoare.

Ducele d'Alençon îşi desprinse de pe umăr flinta, aprinzându-i fitilul. Henric îşi răsucea jungherul în teacă. Cât despre ducele de Guise, destul de dispreţuitor faţă de aceste jocuri vânătoreşti, se ţinea deoparte cu gentilomii săi.

Doamnele adunate laolaltă formau un mic grup faţă în faţă cu cel al ducelui de Guise.

Tot ce era suflare de vânător sta cu ochii pironiţi asupra fiarei, într-o aşteptare plină de teamă.

Deoparte, se ţinea un hăitaş, încordându-se ca să nu scape cei doi uriaşi buldogi ai regelui, care, acoperiţi cu pieptarele lor de zale, pândeau urlând şi smucindu-se, de te făceau să crezi că-şi vor rupe lanţurile, aşteptând clipa când se vor repezi în mistreţ.

Mistreţul făcea minuni! Atacat deodată de patruzeci de câini, care îl împresurau ca un talaz asurzitor, acoperindu-l cu covorul lor pestriţ, şi care din toate părţile încercau să-i sfârtece pielea aspră, cu ţepi, la fiecare izbitură de rât arunca la zece picioare înălţime câte un câine, care cădea înapoi cu pântecul sfâşiat şi care, cu măruntaiele ieşite, se arunca din nou în încăierare; în timp ce Carol, cu părul zbârlit, cu ochii aprinşi, cu nările umflate, aplecat pe coama calului, şiroind de năduşeală, suna din corn ca un apucat.

În mai puţin de zece minute, douăzeci de câini fură scoşi din luptă.

— Buldogii! strigă Carol. Buldogii!...

La strigătul acesta, hăitaşul desfăcu lanţul şi cele două animale năvăliră în mijlocul măcelului, răsturnând şi îndepărtând totul în cale, făcându-şi drum cu colţii lor de fier până la dihania înnebunită, pe care o apucară fiecare de câte o ureche.

Mistreţul, simţindu-se prins de cap, îşi clănţăni colţii de mânie şi durere.

— Bravo, Duredent! Bravo, Risquetout! striga Carol. Curaj, zăvozilor! O suliţă! O suliţă!

— Vrei flinta mea? strigă ducele d'Alençon.

— Nu – strigă la rândul său regele – nu, glonţul nu-l simţi intrând, nu-i nicio plăcere; o suliţă o simţi cum pătrunde. O suliţă vreau! O suliţă!

I se dădu regelui o suliţă călită în foc, având la vârf o ţeapă de fier.

— Frate, ia seama! strigă Margareta.

— Pe el! Pe el! strigă ducesa de Nevers. Să nu dai greş, sire! O lovitură bună nemernicului ăsta!

— Fii liniştită, ducesă! făcu Carol.

Şi ridicând suliţa, se prăvăli asupra mistreţului, care, ţinut de cei doi câini, nu se putu feri de lovitură. Totuşi, la vederea suliţei ce scânteia, cârmi puţin într-o parte, şi arma, în loc să-i pătrundă în piept, îi lunecă pe lângă gât şi se izbi de stânca în care se proptise fiara.

— Mii de draci! strigă regele. Nu l-am nimerit!... O suliţă, o suliţă!

Şi dându-se înapoi, asemenea călăreţilor când îşi iau avânt, el azvârli la zece paşi suliţa sfărâmată.

Un gonaci se apropie de el şi-i aduse o alta.

Dar în aceeaşi clipă, ca şi cum ar fi ghicit soarta care îl aştepta şi ar fi vrut să scape, mistreţul, cu o sforţare cumplită, izbuti să-şi smulgă urechile sfâşiate din colţii buldogilor şi, cu ochii însângeraţi, zbârlit, hidos, cu răsuflarea zgomotoasă ca foalele potcovarilor, clănţănind din colţii lui mari, se porni fulgerător, cu capul plecat, spre calul regelui.

Carol era un vânător prea bun ca să nu fi prevăzut acest atac. Îşi smuci calul care se cabră; dar calculă greşit: calul, prea strâns de zăbală, sau poate prea speriat, se răsturnă pe spate. Toţi cei ce priveau scoaseră un strigăt de groază: calul căzuse şi coapsa regelui era prinsă sub el.

— Mâna, sire, daţi drumul la mână! strigă Henric.

Regele lăsă dârlogul calului, strânse şaua cu stânga, încercând să-şi scoată cu dreapta cuţitul de vânătoare; dar cuţitul, apăsat de greutatea trupului, nu voi să iasă din

teacă.

— Mistreţul! Mistreţul! strigă Carol. Ajutor, Francisc. Ajutor!

Între timp, calul, care-şi revenise, ca şi cum ar fi înţeles primejdia prin care trecea stăpânul lui, îşi încordă muşchii şi ajunse să se ridice în trei picioare când, la chemarea fratelui său, Henric îl văzu pe ducele Francisc pălind înspăimântător şi apropiindu-şi flinta de umăr; dar glonţul, în loc să nimerească mistreţul care acum era doar la doi paşi de rege, sfărâmă genunchiul calului, care se prăbuşi pentru a doua oară la pământ. În aceeaşi clipă mistreţul sfâşie cu râtul cizma lui Carol.

— Oh – murmură d'Alençon cu buzele albite – cred că ducele de Anjou e regele Franţei şi eu regele Poloniei!

Într-adevăr, mistreţul frământa coapsa lui Carol, când acesta simţi că cineva îi ridică braţul, apoi văzu lucind o lamă ascuţită şi tăioasă care se înfipse şi dispăru până la prăsele în grumazul dihaniei, în vreme ce o mână înmănuşată în fier îndepărta capul fumegând al mistreţului de sub haina regelui.

Carol, care datorită mişcării calului, izbuti să-şi scoată piciorul, se ridică greoi şi văzându-se şiroind de sânge, se făcu alb ca un cadavru.

— Sire – îi zise Henric care, stând în genunchi, ţinea mistreţul străpuns în inimă – sire, nu-i nimic, am scos colţul şi maiestatea voastră nu-i rănită!

Se ridică apoi, trăgând jungherul şi mistreţul se rostogoli bolborosind de sânge, căci prin rât îi năpădeau valuri mai mari decât cele ce-i musteau din rană.

Carol, înconjurat de mulţimea gâfâind de groază, asaltat de strigătele de spaimă care ar fi ameţit şi pe cel mai curajos, fu cât pe ce să cadă lângă fiara în agonie.

Îşi reveni însă şi, întorcându-se spre regele Navarei, îi strânse mâna cu o privire în care lucea pentru prima dată, după douăzeci şi patru de ani, o pornire de omenie, ce făcea să-i bată inima.

— Mulţumesc, Henriot! îi spuse el.

— Bietul meu frate! strigă d'Alençon, apropiindu-se de Carol.

— Ah, tu eşti, Francisc! rosti regele. Ei bine, ţintaş vestit,

ce s-a întâmplat cu glonţul tău?

— S-o fi turtit de pielea mistreţului – încercă ducele să îngaime.

— O, Dumnezeule! strigă Henric, cu o uimire minunat jucată. Uită-te, Francisc, glonţul tău a sfărâmat piciorul calului maiestăţii sale! Ce curios!

— Hm! exclamă regele. E adevărat asta?

— Se poate – răspunse ducele abătut – îmi tremura mâna atât de tare!

— Fapt e că pentru un ţintaş îndemânatic, ai reuşit o lovitură ciudată, Francisc – îşi încruntă Carol sprâncenele. Încă o dată, mulţumesc, Henriot. Domnilor – continuă regele – să ne întoarcem la Paris. Mi-ajunge atât!

Margareta se apropie şi-l felicită pe Henric.

— Ah, pe legea mea, da, Margot – spuse Carol – merită, şi încă foarte sincer, căci fără el, regele Franţei s-ar numi acum Henric al III-lea!

— Vai, doamnă – spuse bearnezul – domnul duce de Anjou, care mi-e şi aşa duşman, o să-mi poarte şi mai multă pică de acum înainte? Dar, ce vreţi? Fiecare face ce poate; întrebaţi-l pe domnul d’Alençon!

Şi, aplecându-se, scoase din trupul mistreţului cuţitul său de vânătoare, pe care îl înfipse de două sau de trei ori în pământ, să-l şteargă de sânge.

XXXII
FRATERNITATE

Salvându-l pe Carol, Henric nu numai că scăpase un om de la moarte: împiedicase o schimbare de suverani în trei regate.

Într-adevăr, dac-ar fi murit Carol al IX-lea, ducele de Anjou ar fi devenit rege al Franţei şi, după toate probabilităţile, ducele d’Alençon, al Poloniei.

Iar pentru că ducele de Anjou era amantul doamnei de Condé, coroana Navarei l-ar fi răsplătit pe soţ pentru bunăvoinţa nevestei. Şi din toată această mare răsturnare, n-ar fi ieşit nimic bun pentru Henric. Şi-ar fi schimbat

stăpânul, şi atâta tot; iar în locul lui Carol al IX-lea, care era îngăduitor cu el, ar fi venit la tronul Franţei ducele de Anjou: acesta, ascultând cu sfinţenie de maică-sa, Caterina, îi jurase moartea şi s-ar fi ţinut de cuvânt.

Toate aceste gânduri veniseră deodată în mintea lui Henric, pe când porcul mistreţ se năpustise asupra lui Carol al IX-lea, şi îşi dădu seama că viaţa lui este legată de a regelui: şi am putut vedea ce-a făcut în urma fulgerătoarei cugetări. Carol al IX-lea nu putea însă înţelege cauza acestui devotament căruia îi datora viaţa.

Dar Margareta pricepuse tot şi preţuise ciudata cutezanţă a lui Henric care, asemenea fulgerului, nu strălucea decât în timpul furtunii. Din păcate, faptul de a scăpa de domnia ducelui de Anjou nu însemna totul; trebuia ca el să devină rege, să lupte pentru Navara împotriva ducelui d'Alençon şi a prinţului de Condé. Şi mai ales, era nevoie să părăsească această curte, unde mergea pe marginea prăpastiei; şi încă s-o părăsească sub ocrotirea unui vlăstar regesc.

Pe drum, la înapoierea de la Bondy, Henric cumpănise adânc această situaţie. Odată ajuns la Luvru, planul era făurit.

Fără să-şi scoată cizmele, aşa cum se afla, plin de praf şi de sânge, se duse de-a dreptul la ducele d'Alençon, pe care-l găsi foarte nervos, plimbându-se cu paşi mari prin cameră.

Văzându-l, prinţul se arătă surprins:

— Da, da – i se adresă Henric, luându-i amândouă mâinile – da, iubite frate, te înţeleg! Eşti supărat pe mine pentru că am fost primul care i-am atras atenţia regelui că glonţul tău a nimerit în piciorul calului şi nu în porcul mistreţ, aşa cum ai avut de gând. Dar, ce vrei, nu mi-am putut stăpâni mirarea şi, la urma urmei, regele tot şi-ar fi dat seama. Nu crezi?

— Fireşte, fireşte – îngână ducele d'Alençon. Cu toate că numai o rea intenţie te-a putut împinge la soiul ăsta de defăimare. Şi fapta ce-ai săvârşit a avut drept urmare, nici mai mult nici mai puţin, că fratele meu Carol al IX-lea a devenit bănuitor cu mine şi ai semănat discordia între noi.

— Despre asta vom vorbi îndată. Iar în ce priveşte intenţiile bune sau rele pe care le-aş avea faţă de tine,

pentru asta am venit, ca să le cântăreşti tu însuţi.

— Bine! făcu d'Alençon, cu obişnuita lui stăpânire de sine. Hai, Henric, vorbeşte! Te ascult!

— După ce-o să-ţi spun ce am de spus, ai să vezi, Francisc, care îmi sunt adevăratele gânduri. Căci mărturisirea mea nu îngăduie nici ocol, nici ascunziş. Şi la urmă ai să mă poţi nimici cu un cuvânt.

— Despre ce-i vorba? îl întrebă Francisc tot mai neliniştit.

— Cu toate astea – continuă Henric – am şovăit mult până să-ţi vorbesc despre ce m-a adus aici, mai ales, după ce azi te-ai făcut că nu pricepi.

— La drept vorbind, Henric, nu ştiu ce vrei să spui – zise Francisc, pălind.

— Dragul meu, ţin prea mult la tine ca să nu-ţi atrag atenţia că hughenoţii au şi făcut unele intervenţii pe lângă mine.

— Intervenţii?! întrebă ducele d'Alençon. Ce fel de intervenţii?

— Unul din ei, domnul de Mouy de Saint-Phale, fiul viteazului de Mouy, asasinat de Maurevel, ştii care...

— Da.

— Ei bine, a venit la mine, punându-şi viaţa în primejdie, doar ca să-mi spună că sunt prizonier.

— Ce vorbeşti! Şi ce i-ai răspuns?

— Dragul meu frate, ştii prea bine cât îl iubesc pe Carol, care mi-a salvat viaţa, şi mai ştii că regina Caterina mi-a fost într-adevăr ca o mamă. Aşadar, am respins propunerile pe care mi le-a făcut.

— Ce fel de propuneri?

— Hughenoţii vor să refacă regatul Navarei şi cum tronul mi se cuvine drept moştenire, mi l-au oferit.

— Da; şi în loc să primeşti, l-ai refuzat!

— Da, categoric... chiar în scris. Dar de atunci... – continuă Henric.

— Nu cumva ţi-a părut rău, dragă frate? îl întrerupse d'Alençon.

— Nu, doar am impresia că domnul de Mouy, nemulţumit de mine, şi-a îndreptat privirile în altă parte.

— Spre cine? întrebă regele Francisc.

— Nu ştiu, poate că spre prinţul de Condé.

— Da, s-ar putea – aprobă ducele.

— De altfel – reluă Henric – pot să aflu fără greş pe care căpetenie şi-a pus ochii.

Francisc îngălbeni.

— Numai că hughenoţii – continuă Henric – sunt dezbinaţi şi de Mouy, oricât de viteaz şi de cinstit ar fi, nu reprezintă decât o parte din acest partid. Iar cealaltă, care nu-i de loc de dispreţuit, n-a pierdut încă speranţa de a-l aduce pe tron pe Henric de Navara, care, după şovăiala de la început, se mai poate răzgândi.

— Crezi?

— Fireşte. Pe zi ce trece mă conving tot mai mult. Ai băgat cumva de seamă din cine era alcătuit grupul pe care l-am întâlnit la vânătoare?

— Da, nobili convertiţi.

— Ai văzut cine era în fruntea grupului şi mi-a făcut un semn? L-ai recunoscut?

— Da, vicontele de Turenne.

— Ai înţeles ce voiau de la mine?

— Da, îţi propuneau să fugi.

— Aşadar, sunt unii care vor altceva decât domnul de Mouy – îi spuse Henric cumnatului său, care era tot mai neliniştit.

— O nouă mişcare?

— Da, şi încă foarte puternică: ascultă ce-ţi spun, atât de puternică, încât ca să izbândească ar trebui să se unească amândouă: Turenne şi de Mouy. Acum se ţese urzeala! Taberele sunt stabilite. Nu se aşteaptă decât semnalul! Numai că eu, în această clipă supremă, care îmi cere o hotărâre grabnică, şovăi între două posibilităţi. Vreau să ţi le împărtăşesc şi ţie, ca unui prieten.

— Sau mai degrabă ca unui frate.

— Da, ca unui frate – repetă Henric.

— Spune dar, te ascult!

— Mai întâi trebuie să-ţi destăinuiesc tot ce am pe suflet, dragă Francisc. N-am nicio dorinţă, nici ambiţie, nicio înzestrare: sunt un biet gentilom de ţară, cumsecade şi sărac, dornic de plăceri şi sfios; meseria de conspirator îmi pare plină de neplăceri nerăsplătite îndeajuns, nici chiar de perspectiva sigură a unei coroane.

— Vai, dragul meu frate – făcu Francisc – eşti prea aspru cu tine însuţi şi nu cred să fie soartă mai jalnică decât aceea a unui principe care îşi vede calea tăiată de un zid pe tărâmul părintesc, de un om în cel al onorurilor. Nu cred ce-mi spui.

— Totuşi, dragul meu frate – reluă Henric – ceea ce-ţi spun este atât de adevărat, încât, dac-aş fi convins că am un prieten sincer, aş renunţa în favoarea lui la puterea pe care vrea să mi-o încredinţeze partidul ce mă sprijină. Dar un astfel de prieten – spuse el oftând – nu am.

— S-ar putea să te înşeli însă.

— Da' de unde, fir-ar să fie de treabă! exclamă Henric. În afară de tine, dragul meu frate, nu văd pe nimeni care să-mi fie credincios. Aşadar, în loc să las să sfârşească cu groaznică sfâşiere o încercare ce ar scoate la lumină cine ştie ce... pramatie... eu unul prefer, ca să-ţi spun drept, să-i dau de veste fratelui meu, regele, despre ceea ce se petrece. Nu am să pomenesc niciun nume, nici ţara, nici ziua, dar am să împiedic în felul acesta să se întâmple o nenorocire.

— Dumnezeule! strigă Francisc înnebunit de groază. Adică ce vrei să spui?... Cum, tu, singura nădejde a partidului de când a murit amiralul, tu, un hughenot convertit, convertit doar de formă, sau, cel puţin aşa se crede, ai ridica pumnalul împotriva fraţilor tăi? Vai, Henric, vai, ştii oare că făcând una ca asta îi împingi pe toţi calvinii din regat spre o nouă noapte a sfântului Bartolomeu? Ştii oare că numai atât aşteaptă Caterina, un prilej ca să-i nimicească şi pe cei care au mai rămas?

Şi ducele, tremurând, cu faţa plină de pete roşii şi vinete, îi strângea mâna lui Henric, rugându-l stăruitor să renunţe la această idee care îl ducea la pierzanie.

— Cum – se minună Henric, cu o privire dintre cele mai nevinovate – tu crezi, Francisc, crezi că s-ar dezlănţui atâtea nenorociri? Cred totuşi că făgăduiala regelui e un scut pentru cei nesăbuiţi.

— Făgăduiala regelui Carol al IX-lea!... Nu i-a făgăduit şi amiralului, şi lui Téligny? Nu ţi-a făgăduit şi ţie? O, Henric, ascultă-mă pe mine, dacă faci asta, îi duci pe toţi la pierzanie; şi nu numai pe ei, ci şi pe cei care, direct sau

indirect, au avut legătură cu ei.

Henric păru că se gândeşte o clipă.

— Dac-aş fi fost un prinţ cu trecere la curte – făcu el – m-aş fi purtat altfel. De pildă, dac-aş fi fost în locul tău, Francisc, principe şi eventual moştenitor al coroanei...

Francisc dădu ironic din cap.

— Ce-ai face în locul meu?

— În locul tău, dragă frăţioare – îi răspunse Henric – aş lua conducerea partidului. Conştiinţa mi-ar fi împăcată pentru că numele şi prestigiul meu ar apăra viaţa răzvrătiţilor şi dintr-o acţiune care altfel ar putea pricinui cele mai mari nenorociri Franţei, aş trage mai întâi eu foloase şi apoi, cine ştie, poate chiar şi regele.

Chipul ducelui d'Alençon se lumină la auzul acestor cuvinte.

— Crezi că se poate merge pe calea asta şi că ne-ar feri de toate necazurile pe care le prevesteşti?

— Sunt convins – zise Henric. Hughenoţii te iubesc, pari să fii un om modest şi ai un rang înalt, care le poate fi folositor, iar bunăvoinţa ce le-ai arătat-o întotdeauna îi îndeamnă să te slujească.

— Dar – făcu d'Alençon – partidul e dezbinat. Oare acei care te sprijină vor fi alături de mine?

— Mă voi strădui să ţi-i fac binevoitori, şi asta pe două căi.

— Care anume?

— Prima este încrederea pe care conducătorii lor o au în mine; şi apoi, frica ce ar pune stăpânire pe ei la gândul că le cunoşti numele şi că astfel...

— Bine, dar cum o să le aflu?

— La naiba, o să ţi le spun eu!

— Ai fi în stare de aşa ceva?

— Ascultă, Francisc, ţi-am mai mărturisit: nu iubesc pe nimeni la curte în afară de tine; pesemne pentru că eşti prigonit ca şi mine, şi apoi soţia mea te îndrăgeşte mai mult decât pe oricare altul...

Francisc roşi de plăcere.

— Crede-mă, frate – urmă Henric – ocupă-te de treaba asta! Domneşte peste Navara şi eu am să mă consider fericit dacă îmi rezervi un loc la masa ta şi o pădure

frumoasă, cu mult vânat...

— Să domnesc peste Navara! făcu ducele. Dar dacă...

— Dacă ducele de Anjou devine regele Poloniei? Nu-i aşa că ăsta ţi-a fost gândul?

Francisc îl privi pe Henric cu o umbră de spaimă.

— Ei bine, ascultă, Francisc! continuă Henric. Cum văd că nu-ţi scapă nimic, hai să cercetăm şi această ipoteză: dacă ducele de Anjou ajunge rege al Poloniei, iar fratele nostru Carol, Domnul să-l aibă în paza lui, ar muri, de la Pau la Paris nu sunt decât două sute de leghe, iar de la Cracovia, patru sute; tu vei fi aici ca să-ţi iei moştenirea, chiar în clipa în care regele Poloniei abia va primi vestea că tronul e liber. Şi atunci, dacă vei fi mulţumit de mine, Francisc, îmi vei da regatul Navarei, care nu va fi decât una din nestematele coroanei tale; în această situaţie primesc; iar în cel mai rău caz, o să rămâi acolo rege, întemeietorul unei stirpe noi, trăind laolaltă cu mine şi cu familia mea. Pe când aici, ce eşti? Un biet prinţ prigonit, al treilea fiu al regelui, sclavul celorlalţi doi mai vârstnici şi care, dintr-un capriciu, poate fi oricând trimis la Bastilia.

— Da, da – spuse Francisc – înţeleg atât de bine, încât nu ştiu de ce renunţi tu la acest plan. Oare în pieptul ăsta nu bate nimic?

Şi ducele d'Alençon puse mâna pe inima cumnatului său.

— Unele poveri sunt prea grele pentru a fi purtate de anumiţi oameni; şi eu nu voi încerca s-o duc pe aceasta – făcu Henric zâmbind. De frica oboselii îmi piere pofta de a conduce.

— Atunci, Henric, renunţi într-adevăr?

— I-am spus-o lui de Mouy, şi ţi-o repet şi ţie.

— Bine, dar într-o asemenea împrejurare, dragă frate – zise d'Alençon – nu-i de ajuns să faci o simplă afirmaţie, trebuie s-o şi dovedeşti.

Henric respiră adânc, ca un luptător care simte că adversarul este pe punctul de a fi biruit.

— Ţi-o voi dovedi deseară la ora nouă, când vei primi lista fruntaşilor mişcării şi întregul lor plan de bătaie. I-am şi înmânat, de altfel, lui de Mouy actul prin care renunţ.

Francisc îi luă mâna lui Henric şi i-o strânse cu căldură într-ale sale. În aceeaşi clipă, Caterina intră în camera

ducelui d’Alençon ca de obicei, neanunţată.

— Împreună, ca doi fraţi iubitori – zise ea zâmbind.

— Nădăjduiesc că aşa şi este, doamnă – răspunse Henric cu multă stăpânire de sine, pe când ducele d’Alençon pălea de groază.

După aceea se dădu câţiva paşi înapoi, ca să-i îngăduie Caterinei să-i vorbească fiului ei. Regina-mamă scoase din săculeţul ei un giuvaier de toată frumuseţea.

— Această agrafă e din Florenţa, şi ţi-o dăruiesc ca s-o prinzi de cingătoarea spadei tale.

Îi şopti însă pe dată:

— Dacă deseară auzi vreo mişcare la fratele tău Henric, să nu faci niciun gest.

Francisc îi strânse mâna maică-sii şi o întrebă:

— Îmi îngăduiţi să-i arăt şi lui acest încântător dar pe care mi l-aţi făcut?

— Mai mult! Dăruieşte-i-l din partea noastră, a amândurora, mai ales că am poruncit încă una, şi pentru el.

— Ascultă, Henric – zise Francisc – scumpa mea mamă îmi aduce în dar acest giuvaier şi îi îndoieşte valoarea, îngăduindu-mi să ţi-l dăruiesc.

Henric nu mai conteni cu laudele, aclamând frumuseţea pietrei preţioase şi mulţumi de nenumărate ori. Când, în sfârşit, conteni, Caterina zise:

— Dragul meu fiu, nu mă simt prea bine şi mă duc să mă culc; fratele tău Carol se simte prost de pe urma căderii de pe cal şi merge şi el la culcare. Aşa că astă-seară nu vom cina împreună. Fiecare va lua masa la el în cameră. Dragă Henric, bine că mi-am adus aminte – continuă ea – uitasem să te felicit pentru curajul şi îndemânarea ta! Ţi-ai salvat fratele şi regele, şi-ţi vei primi răsplata.

— Am şi primit-o, doamnă – făcu Henric cu plecăciune.

— Fireşte, ai conştiinţa datoriei împlinite – reluă Caterina. Dar nu e de ajuns! De aceea, Carol şi cu mine ne-am gândit să-ţi răsplătim fapta.

— Tot ce veţi face dumneavoastră şi bunul meu frate pentru mine va fi binevenit.

Făcu o plecăciune şi ieşi.

„Ei, frate Francisc – îşi spuse Henric, pe când ieşea – acum sunt convins că nu plec singur, iar conspiraţia care n-

avea decât trup, şi-a găsit acum şi cap, şi inimă. Numai că trebuie să fim cu ochii-în patru. Caterina îmi face un dar, Caterina îmi făgăduieşte o răsplată: trebuie să fie ceva la mijloc; am să mă sfătuiesc deseară cu Margareta”.

XXXIII
RECUNOŞTINŢA REGELUI CAROL AL IX-LEA

Maurevel rămăsese o bună parte din zi în sala de arme a regelui; dar când Caterina văzu că se apropie ceasul întoarcerii de la vânătoare, îl trimise în capela ei, împreună cu zbirii care veniseră cu el.

La înapoiere, aflând Carol al IX-lea de la doica lui că peste zi un bărbat stătuse într-o cameră a apartamentului regal, se înfurie că s-a îngăduit unui străin să intre la el. Doica i-l descrise, spunându-i că este cel pe care-l adusese într-o noapte la palat.

Atunci regele îşi dădu seama că era vorba de Maurevel şi amintindu-şi de ordinul pe care mama sa i-l smulsese cu de-a sila în cursul dimineţii, înţelese totul.

— Oh, oh! şopti Carol. Chiar în ziua în care mi-a salvat viaţa; momentul e prost ales!

Dădu să pornească spre apartamentele mamei sale, dar un gând îl opri.

„Drace – îşi spuse el – dacă deschid vorba despre asta, nu mai terminăm niciodată! mai bine trecem fiecare la fapte, pe contul lui”.

— Doică – spuse el – închide bine uşile şi spune-i reginei Elisabeta[10] că în seara asta nu mă simt bine din pricina căzăturii de azi şi am să dorm singur.

Doica plecă şi cum era prea devreme să-şi pună planurile în aplicare, Carol începu să scrie poezii. Aşa timpul trecea mai repede. Când sunară ceasurile nouă, lui Carol i se păru că se făcuse abia şapte. Numără bătăile clopotului şi la a

10 Carol al IX-lea se însurase cu Elisabeta de Austria, fiica lui Maximilian. (n.a.).

noua se ridică. „La naiba, abia am vreme să ajung!” îşi zise.

Îşi luă mantia şi pălăria şi ieşi printr-o uşă secretă, construită din porunca lui în tăbliile peretelui, fără să ştie Caterina.

Carol se îndreptă pe dată spre apartamentul lui Henric. După ce se despărţise de ducele d’Alençon, acesta intrase la el doar ca să-şi schimbe hainele şi plecase neîntârziat.

„Poate că s-a dus să cineze la Margot – îşi zise regele – azi mi s-a părut că se aveau mai bine ca oricând”.

Se îndreptă apoi spre apartamentul Margaretei, care se întorsese acasă împreună cu ducesa de Nevers, Coconnas şi La Mole. Şedeau tocmai la masă şi mâncau dulceţuri şi prăjituri.

Carol bătu la uşă.

Gillonne se duse să deschidă; când îl văzu însă pe rege, se sperie atât de tare, încât abia putu să facă o plecăciune şi în loc s-o înştiinţeze pe stăpâna ei de augusta vizită ce primea, îl lăsă pe Carol să treacă fără să-i dea de veste decât prin ţipătul pe care-l scosese.

Regele străbătu anticamera şi se îndreptă spre sufrageria de unde răzbăteau hohote de râs. „Sărmanul Henric – îşi spuse el – petrece şi nu ştie ce-l aşteaptă!”

— Eu sunt – spuse el, dând la o parte perdeaua, cu un aer vesel. Margareta, înspăimântată, scoase un ţipăt; cu toate că regele avea un aer zâmbitor, chipul lui o înspăimântase de parc-ar fi fost un cap de meduză. Cum şedea cu faţa spre perdeaua ce ascundea uşa, ea îl recunoscu pe Carol.

Cei doi bărbaţi şedeau însă cu spatele la rege.

— Maiestate! strigă ea îngrozită.

Şi se ridică. Şi cum ceilalţi trei comeseni îşi pierduseră capul, Coconnas fu singurul care îşi păstră calmul. Se ridică cu o neîndemânare atât de bine ticluită, că răsturnă masa cu cristalurile, tacâmurile şi lumânările de pe ea.

Se aşternu pe dată o beznă de nepătruns şi o tăcere mormântală.

— Şterge-o! îi şopti Coconnas lui La Mole. Repede! Repede!

La Mole nu aşteptă să i se spună de două ori; se trase la perete şi, pipăindu-l cu mâinile, căută să iasă în dormitor,

ca să se ascundă în cămăruţa pe care o cunoştea atât de bine. În uşa dormitorului se izbi însă de un bărbat, care intrase prin uşa secretă.

— Ce înseamnă toate acestea? spuse Carol prin întuneric, cu un glas care începuse să devină nerăbdător. V-am stricat cheful de faceţi atâta zarvă? Ei, Henric, dragul meu! Unde eşti? Răspunde-mi!...

— Suntem salvaţi! murmură Margareta apucând o mână pe care o credea a lui La Mole. Regele îşi închipuie că şi soţul meu e cu noi la masă.

— Şi-l voi lăsa s-o creadă, doamnă, fiţi fără grijă – îi răspunse Henric, tot în şoaptă, reginei.

— Dumnezeule! exclamă Margareta, dând repede drumul mâinii regelui de Navara.

— Tăcere! făcu Henric.

— Mii de draci! Dar ce tot aveţi de vorbiţi în şoaptă? strigă Carol. Henric, răspunde-mi, unde eşti?

— Aici, sire – se auzi vocea regelui Navarei.

— Ei drăcie, se încurcă iţele! zise Coconnas, care stătea împreună cu ducesa de Nevers într-un colţ.

— Atunci suntem de două ori pierduţi – răspunse Henriette.

Coconnas, curajos până la nesocotinţă, se gândi că odată şi odată tot o să trebuiască să aprindă lumânările şi cu cât se va întâmpla mai devreme, cu atât mai bine. O părăsi deci pe doamna de Nevers, ridică de jos un sfeşnic răsturnat, se apropie de vasul cu jeratic, suflă zdravăn într-un cărbune şi aprinse feştila.

În cameră se făcu lumină.

Carol al IX-lea se uită cercetător în jur. Henric era lângă soţia lui; ducesa de Nevers stătea singură într-un colţ, iar Coconnas, în mijlocul camerei, cu sfeşnicul în mână, lumina toată această scenă.

— Iartă-ne, dragă frate – zise Margareta – dar nu te aşteptam.

— Cum vedeţi, maiestate, ne-aţi speriat grozav, zise Henriette.

— Eu unul – interveni Henric, care mirosise cum stau lucrurile – m-am speriat aşa de straşnic, încât ridicându-mă, am răsturnat masa.

Coconnas îi aruncă regelui Navarei o privire care părea să spună: „Minunat! Uite un soţ care pricepe totul dintr-o privire!”

— Ce mai balamuc! repetă Carol al IX-lea. Poftim, toată mâncarea a ajuns pe jos, dragă Henric. Aşa că vino cu mine, să terminăm în altă parte. Astă-seară te iau să petrecem...

— Cum, sire? Maiestatea voastră îmi face cinstea!... zise Henric.

— Da, maiestatea mea îşi face cinstea să te scoată din Luvru. Margot, împrumută-mi-l! Mâine dimineaţă ţi-l aduc înapoi.

— Vai, dragă frate – îi răspunse Margareta – dar nici nu e nevoie de îngăduinţa mea, pentru că aici tu eşti stăpân.

— Sire – făcu Henric – mă duc până la mine să-mi schimb mantia şi mă-ntorc îndată.

— Nu-i nevoie, dragă Henric. E bună şi asta...

— Dar, sire... – încercă să-l convingă bearnezul.

— Îţi spun să nu te mai abaţi pe la tine! Ce dracu’, nu mă-nţelegi? Hai, vino odată!

— Da, da, du-te – îl îndemnă deodată Margareta, strângându-i braţul, căci o privire ciudată a lui Carol îi dăduse să înţeleagă că se petrece ceva neobişnuit.

— Sunt gata, sire – zise Henric.

Dar Carol îşi întoarse privirea spre Coconnas, care îşi vedea mai departe de treabă, aprinzând lumânările.

— Cine este acest gentilom? îl întrebă el pe Henric, măsurându-l pe piemontez din cap până-n picioare. Nu cumva e domnul de La Mole?

„Cine i-o fi vorbit de La Mole?” se gândi Margareta.

— Nu, sire – răspunse Henric – domnul de La Mole nu e aici. Şi îmi pare rău, că aş fi avut prilejul să-l prezint maiestăţii voastre, o dată cu domnul de Coconnas, prietenul lui. Sunt nedespărţiţi şi amândoi sunt în slujba domnului d’Alençon.

— Aha! Marele nostru ţintaş? făcu Carol. Bun! După aceea se posomorî. Domnul ăsta de La Mole – adăugă el – nu e cumva hughenot?

— Convertit, sire – îi spuse Henric – şi răspund de el ca de mine însumi.

— Dragul meu Henric, după felul cum te-ai purtat azi, nu mă mai pot îndoi de cineva pentru care tu răspunzi. Totuşi, aş fi dorit să-l văd pe acest domn de La Mole. Rămâne atunci pe altă dată.

După ce se mai uită pentru ultima oară prin cameră, cu ochii lui mari, Carol o sărută pe Margareta şi luându-l de braţ pe regele Navarei, plecară împreună.

La poarta Luvrului, Henric vru să schimbe două vorbe cu cineva.

— Haide, haide, ieşi mai repede, dragă Henric! îl sfătui Carol. Când îţi spun că aerul Luvrului nu-ţi prieşte în seara asta, poţi să mă crezi, ce dracu'!

„Doamne Dumnezeule – murmură Henric – ce-o să se facă de Mouy singur în camera mea? Să sperăm că aerul acesta, care mie nu-mi prieşte, n-o să-i facă lui şi mai mult rău!"

— Ascultă, dragă Henric – zise regele după ce trecură podul mobil – îţi convine ca oamenii lui Francisc să facă curte soţiei tale?

— Ce vreţi să spuneţi, sire?

— Nu cumva domnul de Coconnas îi face ochi dulci lui Margot?

— Cine a putut spune una ca asta, maiestate?

— Eh, mi s-a spus.

— E doar o glumă, sire. Domnul de Coconnas face într-adevăr ochi dulci cuiva, dar e vorba de doamna de Nevers.

— Cu neputinţă!

— Vă rog să aveţi încredere în cuvintele mele.

Carol izbucni în hohote.

— Ei bine! Să mai poftească ducele de Guise cu clevetirile lui! Dacă n-o să-i spun eu una despre cumnată-sa, să facă ochii cât cepele de mari! La drept vorbind – făcu regele răzgândindu-se – nu mai ştiu dacă de domnul de Coconnas mi-a povestit sau de domnul de La Mole.

— Nici de unul, nici de celălalt, sire – îi explică Henric – şi mă pun chezaş pentru sentimentele soţiei mele.

— Bine, bine, dragă Henric – îi răspunse regele. Prefer să te ştiu aşa! Pe cinstea mea, eşti un băiat atât de cumsecade, că până la urmă n-o să mă mai pot despărţi de tine.

După aceea, regele începu să fluiere într-un anumit fel şi se iviră patru gentilomi care aşteptau la capătul străzi Beauvais. Se cufundară cu toţii în inima oraşului.

Băteau orele zece.

— Eh, ce facem cu masa? întrebă Margareta, după ce regele plecă împreună cu Henric.

— Mi-a trecut cheful, zău aşa! Spaima a fost prea mare! îi răspunse ducesa. Trăiască căsuţa din strada Cloche-Percée! Acolo nu se poate intra decât cu forţa şi vitejii noştri au dreptul s-o apere cu spada. Dar, domnule de Coconnas, ce tot cauţi pe sub mobile şi prin dulapuri?

— Îl caut pe prietenul meu La Mole – le explică piemontezul.

— Mai bine l-ai căuta în odaia mea, domnule – îl sfătui Margareta. E acolo o cămăruţă...

— Bine, am înţeles – făcu Coconnas, şi intră în cameră.

— Ei bine, cum stăm? se auzi o voce din beznă.

— Mii de draci! Stăm la masă!

— Şi regele Navarei?

— N-a văzut nimic; e un soţ ideal şi îi urez şi nevesti-mii să aibă unul ca el. Numai că mi-e teamă că o să-l aibă abia la a doua căsătorie.

— Şi regele Carol?

— Ah, cu regele e altceva. L-a luat pe soţ cu el.

— Adevărat?

— Da, cum îţi spun. Pe de altă parte, mi-a făcut cinstea să se uite pieziş la mine, când i s-a spus că sunt în slujba domnului d’Alençon. Şi s-a uitat la mine şi mai chiorâş, când a aflat că sunt prietenul tău.

— Şi crezi că i s-a spus ceva rău de mine?

— Dimpotrivă, mă tem că i s-a spus prea mult de bine. Dar acum nu e vorba de asta; cred că doamnele vor să meargă în pelerinaj spre strada Roi-de-Sieile şi că trebuie să le însoţim.

— Dar nu se poate... ştii prea bine asta!

— De ce?

— Suntem de serviciu la alteţa sa regală.

— Eh, pe dracu’! Adevărat! întotdeauna uit că facem parte dintr-o ierarhie militară şi că din gentilomi am avut cinstea să devenim valeţi.

Şi cei doi prieteni se duseră la regină să-i explice, ei şi ducesei, că sunt nevoiţi măcar să fie de faţă când se culcă domnul duce.

— Foarte bine – aprobă doamna de Nevers – ne ducem şi noi să ne vedem de-ale noastre.

— Şi am putea şti unde vă duceţi? întrebă Coconnas.

— Oh, eşti prea curios! făcu ducesa. *Quaere et inveniens*[11].

— Cei doi tineri făcură o plecăciune şi se urcară în cea mai mare grabă la domnul d'Alençon. Ducele părea că-i aşteaptă.

— Ah, ah! îi întâmpină el. Aţi întârziat foarte mult, domnilor!

— E abia zece, monseniore – observă Coconnas.

Ducele se uită la ceas.

— Într-adevăr. Dar uite că toată lumea din Luvru s-a dus la culcare.

— Da, alteţă, noi însă aşteptăm porunca domniei voastre. Să-i chemăm aci pe gentilomii ce trebuie să asiste când vă culcaţi?

— Dimpotrivă, duceţi-vă în sala mică şi trimiteţi-i la culcare pe toţi.

Cei doi tineri făcură întocmai şi nimeni nu se arătă mirat, pentru că toată lumea cunoştea firea ciudată a ducelui. După aceea se întoarseră la el.

— Monseniore – spuse Coconnas – vreţi să vă culcaţi, sau să lucraţi?

— Nu, domnilor! Sunteţi liberi până mâine.

— Haide, haide! îi şopti Coconnas lui La Mole. Îmi pare că în noaptea asta toţi de-aici dorm prin vecini. Multe blestemăţii se pot întâmpla într-o noapte! Să profităm şi noi de împrejurare.

Cei doi tineri urcară în goană scările, îşi luară mantiile şi spadele şi ieşiră din Luvru, repezindu-se pe urma celor două doamne, pe care le ajunseră în colţul străzii Saint-Honoré.

În acest timp, ducele d'Alençon, treaz, cu auzul încordat, aştepta în camera lui întâmplările acelea neaşteptate ce-i

11 Cercetează şi vei afla (în limba latină în text).

fuseseră făgăduite.

XXXIV
DOMNUL HOTĂRĂŞTE

Aşa precum le spusese ducele celor doi tineri, peste Luvru se aşternuse o linişte adâncă.

Într-adevăr, Margareta şi doamna de Nevers plecaseră în strada Tizon, Coconnas şi La Mole porniseră în urmărirea lor. Regele şi Henric hoinăreau prin oraş.

Ducele d'Alençon stătea în apartamentul său, aşteptând neliniştit evenimentele pe care regina-mamă i le prevestise. În sfârşit, Caterina se culcase şi doamna de Sauve, la căpătâiul ei, îi citea dintr-o carte de poveşti italiene, iar regina-mamă râdea cu hohote.

De multă vreme nu mai fusese atât de bine dispusă.

După ce luase masa de seară, mâncând cu poftă împreună cu doamnele ei, după ce-şi consultase doctorul şi-şi pusese la punct toate chestiunile zilei, poruncise să se facă o rugăciune ca să-i izbândească ceva care – cum pretindea – era mare însemnătate pentru fericirea copiilor ei. Caterina avea acest obicei de a porunci rugăciuni şi slujbe în anumite împrejurări, al căror rost îl ştiau doar Dumnezeu şi ea, de altfel un obicei pur florentin.

În sfârşit, trecuse şi pe la René şi alesese din punguţele parfumate şi din nenumăratele lui mărfuri câteva noutăţi.

— Interesaţi-vă – spuse Caterina – dacă fiica mea, regina Navarei, e în apartamentul ei şi rugaţi-o să vină să-mi ţină de urât.

Pajul căruia îi dăduse această poruncă ieşi şi se întoarse pe dată întovărăşit de Gillonne.

— Cum vine asta? făcu regina-mamă. Am trimis după stăpână, nu după slujnică!

— Doamnă – zise Gillonne – am crezut că este de datoria mea să vin chiar eu să-i comunic maiestăţii voastre că regina Navarei a ieşit cu prietena ei, ducesa de Nevers.

— La ora asta! se încruntă Caterina. Şi unde s-au dus?

— La o şedinţă de alchimie la palatul de Guise, în

pavilionul locuit de doamna de Nevers – răspunse Gillonne.

— Şi la ce oră se întoarce?

— Şedinţa va ţine până târziu – explică Gillonne – şi probabil că maiestatea sa va rămâne şi mâine dimineaţă la prietena ei.

— Fericită e regina Navarei! şopti Caterina. Are prietene şi este regină. Poartă coroană, i se spune maiestate şi nu are supuşi. Ce fericită e...

Cei de faţă ascultară această glumă cu un zâmbet lăturalnic.

— De altfel, fiindcă a plecat – murmură Caterina – căci a plecat, nu-i aşa?

— De o jumătate de ceas, doamnă.

— Ei, cu atât mai bine! Du-te!

Gillonne făcu o plecăciune şi ieşi.

— Citeşte mai departe, Charlotte – îi spuse regina.

Doamna de Sauve începu din nou. După zece minute, Caterina o întrerupse:

— Ah, bine că mi-am adus aminte – zise ea – daţi drumul santinelelor de pe culoare!

Acesta era semnalul aşteptat de Maurevel. Porunca reginei-mame fu îndeplinită şi doamna de Sauve îşi reluă lectura.

Citi fără întrerupere cam un sfert de ceas, când, deodată, un ţipăt prelung, înfiorător, ajunse până în camera regală, făcând să li se zbârlească părul de spaimă tuturor celor ce îl auziseră.

Apoi, imediat, urmă un foc de pistol.

— Ce e cu dumneata, Carlotta? întrebă Caterina. De ce nu citeşti?

— Doamnă – îi zise tânăra femeie pălind – n-aţi auzit?

— Ce s-aud? întrebă Caterina

— Ţipătul.

— Şi focul de pistol! adăugă căpitanul gărzii.

— Un ţipăt, un foc de pistol! se miră Caterina. Nu! Nu am auzit nimic... Şi pe urmă, ce găsiţi atât de neobişnuit s-auzi în Luvru un ţipăt şi un foc de pistol! Citeşte, citeşte mai departe, Carlotta!

— Dar ascultaţi, doamnă! spuse ea, în timp ce domnul de Nancey stătea în picioare, cu mâna pe spadă, neîndrăznind

să iasă fără încuviinţarea reginei. Ascultaţi, se aud paşi şi blesteme!

— Îmi ordonaţi să aflu ce este, doamnă? întrebă domnul de Nancey.

— Nicidecum, domnule, rămâi aici – îi porunci Caterina, ridicându-se într-o mână, ca şi cum ar fi vrut să dea mai multă autoritate ordinului său. Cine m-ar apăra în caz de primejdie? Sunt, pesemne, câţiva elveţieni beţi, care se bat.

Deosebirea dintre calmul reginei şi groaza ce îi cuprinsese pe toţi cei de faţă era atât de izbitoare, încât, cu toată sfiala ei, doamna de Sauve nu se putu stăpâni să n-o privească cercetător pe Caterina.

— Dar, doamnă – strigă ea – mi se pare că e ucis un om!

— Pe cine vrei să-l omoare?

— Pe regele Navarei, doamnă. Dintr-acolo vine zgomotul.

„Neghioaba asta – bombăni regina, ale cărei buze, cu toată stăpânirea de sine, începuseră să se mişte într-un chip ciudat, căci murmurau o rugăciune – neghioaba asta peste tot numai pe regele Navarei îl vede!”

— Doamne! Doamne! exclamă doamna de Sauve, căzând înapoi în fotoliul ei.

— Gata, s-a terminat! exclamă Caterina. Căpitane – urmă ea, adresându-se domnului de Nancey – sper că mâine dimineaţă vei pedepsi cu asprime pe vinovaţii care au provocat scandalul. Citeşte mai departe, Carlotta!

Caterina îşi lăsă din nou capul pe pernă, dar calmul ei aducea mai mult a leşin, căci cei de faţă băgară de seamă că broboane de năduşeală i se prelingeau pe obraji. Doamna de Sauve se supuse poruncii atât de categorice; dar numai ochii erau la povestea din carte şi glasul ce citea. Pe când gândurile ei, care rătăceau aiurea, închipuiau o primejdie cumplită care îl ameninţa pe omul iubit. În sfârşit, după câteva clipe de zbucium, se simţi atât de strivită între emoţie şi cerinţele etichetei, încât glasul abia i se mai auzea, cartea îi căzu din mâini şi leşină.

Deodată se auzi o larmă şi mai puternică; paşi greoi şi grăbiţi zguduiră coridorul: două focuri de pistol făcură să zăngăne geamurile. Chiar şi Caterina, uimită de această luptă neaşteptat de lungă, se ridică ţeapănă şi palidă, cu ochii holbaţi, iar când căpitanul gărzii voi să se repeadă

afară, îl opri zicându-i:

— Toată lumea rămâne aici! Mă duc eu singură să văd ce se întâmplă acolo.

Şi iată ce se petrecea, sau mai bine zis, ce se petrecuse:

De Mouy primise în cursul dimineţii, din mâna lui Orthon, cheia de la apartamentul lui Henric. În scobitura cheii observase o hârtiuţă făcută sul. O trăsese afară cu un ac. Era parola din noaptea aceea de la Luvru. În afară de aceasta, Henric îi trimisese vorbă prin Orthon să vină să-l găsească la ora zece pe rege la Luvru.

La nouă şi jumătate, de Mouy îmbrăcă o armură, a cărei soliditate avusese prilejul de nenumărate ori s-o pună la încercare: trase o tunică scurtă de mătase; îşi prinse spada, apoi pistoalele la cingătoare, şi le acoperi cu faimoasa mantie vişinie a lui La Mole. Am văzut cum Henric, înainte să se ducă în apartamentul său, socotise nimerit să-i facă o vizită Margaretei; am mai văzut cum ajunsese prin scara secretă tocmai la timp în camera Margaretei, unde se izbise de La Mole şi cum izbutise să-şi ocupe locul în sufragerie, încât regele să-l găsească chiar acolo. Tocmai atunci, de Mouy intra printr-o uşă mică de serviciu a Luvrului, folosindu-se de parola dată de Henric şi mai cu seamă de faimoasa mantie vişinie.

Tânărul urcă de-a dreptul la regele Navarei, imitând pe cât putea, ca de obicei, mersul lui La Mole. Orthon îl aştepta în anticameră.

— Domnule de Mouy – îi explică acest om de la munte – regele a plecat, însă mi-a lăsat poruncă să vă conduc în apartamentul său şi să vă spun să-l aşteptaţi. Dacă întârzie prea mult, vă pofteşte, după cum ştiţi, să vă trântiţi pe patul lui.

De Mouy intră fără alte lămuriri, căci Orthon repeta acum ceea ce îi mai spusese o dată de dimineaţă.

Ca să-şi treacă timpul, luă o pană şi cerneală şi, apropiindu-se de o foarte bună hartă a Franţei care atârna pe zid, începu să numere şi să socotească etapele între Paris şi Pau. Treaba asta însă dură cam un sfert de oră şi odată terminată, nu ştiu ce să mai facă.

Străbătu camera de două-trei ori în lung şi-n lat, se frecă la ochi, căscă, se trânti pe pat, se ridică şi se trânti iar, în

sfârşit, profitând de invitaţia făcută de Henric – şi de altfel scuzat de intimitatea ce domnea între principi şi gentilomii lor – îşi puse pistoalele şi lampa pe masa de noapte, şi se duse în colţul odăii să se întindă pe patul cel mare împodobit cu draperii de culoare închisă, îşi scoase spada din teacă, lipind-o de coapsă şi fără nicio grijă, căci era păzit de un servitor în încăperea alăturată şi deci nu se temea că ar putea fi luat prin surprindere, se lăsă furat de un somn adânc; curând, baldachinul începu să răsune de sforăiturile lui.

De Mouy sforăia ca un adevărat soldăţoi şi în privinţa asta s-ar fi putut lua la întrecere chiar cu regele Navarei. Tocmai atunci, şase bărbaţi cu spadele în mâini şi cu pumnale la cingătoare se strecurau în tăcere prin coridorul ce ducea, printr-o uşă mică, spre apartamentul Caterinei, iar printr-una mai mare, spre cel al lui Henric. Unul din ei mergea în frunte. În afară de spada trasă din teacă şi de pumnalul zdravăn, ca un cuţit de vânătoare, el mai purta agăţate prin copci de argint la cingătoare credincioasele lui pistoale. Omul acesta era Maurevel. Când ajunse în faţa uşii lui Henric, se opri.

— Ai controlat dacă au plecat santinelele de pe coridor? îl întrebă el pe acela ce părea să fie căpetenia.

— Nu mai e niciuna la post îi răspunse locotenentul.

— Bine – aprobă Maurevel. Nu ne mai rămâne acum decât să aflăm dacă cel pe care-l căutăm e la el în apartament.

— Dar – făcu locotenentul, prinzând mâna lui Maurevel, care apucase ciocănaşul uşii – acesta este apartamentul regelui Navarei!

— Cine zice altfel? îi răspunse Maurevel.

Zbirii se priviră uluiţi şi locotenentul se dădu un pas înapoi.

— Hei – făcu locotenentul – să arestezi pe cineva la ora asta în Luvru, şi chiar în apartamentul regelui Navarei?

— Şi ce-ai spune, locotenente – îi zise Maurevel – dacă cel pe care-l vei aresta ar fi chiar regele Navarei?

— Aş spune că e un lucru grav şi că fără un ordin semnat de mâna lui Carol al IX-lea...

— Citeşte – zise Maurevel.

Şi scoţând din tunică ordinul ce-l primise de la Caterina, i-l dădu locotenentului.

— Bine – încuviinţă acesta după ce-l citi. Nu mai am nimic de zis.

— Eşti gata?

— Da.

— Şi voi? adăugă Maurevel, adresându-se celor cinci zbiri.

Aceştia se plecară cu respect.

— Uite cum procedăm, domnilor – le zise Maurevel. Doi dintre dumneavoastră rămâneţi la această uşă, doi la aceea a camerei de culcare, iar doi veţi intra cu mine.

— Şi pe urmă? adăugă locotenentul.

— Urmaţi întocmai porunca ce vă dau acum: prizonierul trebuie împiedicat să cheme, să strige sau să se împotrivească. Orice abatere se pedepseşte cu moartea.

— Fără îndoială, are mână liberă – îi spuse locotenentul celui ce trebuia să-l însoţească, împreună cu Maurevel, în camera regelui.

— Întocmai – întări Maurevel.

— Vai de capul lui de rege al Navarei! făcu unul dintre oameni. Aşa i-a fost lui scris acolo, în cer, să nu scape.

— Să nu scape aici, pe pământ – lămuri Maurevel, luând apoi din mâna locotenentului ordinul Caterinei, pe care îl vârî în sân.

Maurevel lăsă doi oameni lângă prima uşă şi, folosindu-se de cheia dată de Caterina, intră în anticameră, împreună cu ceilalţi patru.

— Aha – făcu Maurevel, auzind sforăiturile ce ajungeau până la el. Se pare că vom găsi ceea ce căutăm.

Tocmai atunci, Orthon, crezând că sosise stăpânul lui, îi ieşi în întâmpinare şi se trezi în faţa a cinci oameni înarmaţi, care intraseră cu forţa în cameră.

Văzând acest chip sinistru, pe acest Maurevel, poreclit Ucigaşul de regi, credinciosul servitor se trase înapoi şi postându-se în faţa celeilalte uşi, zise:

— Cine sunteţi? Ce vreţi?

— În numele regelui – răspunse Maurevel – unde ţi-e stăpânul?

— Stăpânul?

— Da, regele Navarei.

— Regele Navarei nu-i acasă – răspunse Orthon, apărând cu mai mare dârzenie uşa. Aşa că nu puteţi intra.

— Palavre, minciuni! se răsti Maurevel. Haide, dă-te la o parte!

Bearnezii sunt încăpăţânaţi. Acesta mârâi ca un câine de prin munţii lui şi, fără să se lase intimidat, se împotrivi!

— Nu veţi intra! Regele e plecat!

Şi-şi încleştă mâinile de uşă.

Maurevel făcu un semn; cei patru oameni îl apucară pe îndărătnic, îl smulseră de lângă pervazul uşii de care se ţinea cu dârzenie şi, cum era gata să deschidă gura ca să strige, Maurevel i-o astupă cu mâna. Orthon îl muşcă cu furie pe ucigaş, care îşi trase mâna înapoi, cu un strigăt înăbuşit, şi-l lovi pe servitor cu mânerul spadei în cap. Orthon se clătină şi căzu strigând:

— Ajutor! Ajutor! Ajutor!

Glasul i se stinse. Leşinase.

Asasinii trecură peste trupul lui, apoi doi din ei rămaseră lângă uşă, iar doi pătrunseră în camera de culcare, conduşi de Maurevel.

La lumina lămpii ce ardea pe masa de noapte, văzură patul. Perdelele erau trase.

— Oho! făcu locotenentul. Mi se pare că nu mai sforăie.

— Umflaţi-l! porunci Maurevel.

La auzul acestor cuvinte, un strigăt răguşit, care aducea mai degrabă a răget de leu decât a glas omenesc, izbucni pe neaşteptate, după perdelele care se dăduseră brusc la o parte şi un bărbat îmbrăcat cu platoşă şi cu fruntea acoperită cu un coif ce-i ajungea până la ochi, apăru şezând, cu câte un pistol în mâini şi cu spada pe genunchi.

Cum îl văzu, Maurevel îl recunoscu pe de Mouy şi simţi că i se zbârleşte părul pe cap; păli înspăimântător; făcu spume la gură şi se dădu îndărăt de parc-ar fi văzut un strigoi.

Deodată, arătarea înarmată se ridică şi făcu un pas înainte, egal cu cel pe care Maurevel îl făcuse îndărăt, astfel încât cel ce era urmărit părea să fie urmăritorul şi acel ce ameninţa părea să fie fugarul.

— Ah, ticălosule! zise de Mouy cu glas înăbuşit. Ai venit să mă ucizi cum l-ai ucis şi pe tatăl meu!

Doar cei doi zbiri care intraseră cu Maurevel în camera regelui auziră aceste cuvinte îngrozitoare; în aceeaşi clipă, de Mouy îndreptă pistolul spre fruntea lui Maurevel. Acesta se aruncă în genunchi în momentul în care de Mouy apăsă pe trăgaci, plumbul porni şi unul din soldaţii care se aflau în spatele lui Maurevel, rămânând descoperit, căzu lovit drept în inimă. În aceeaşi clipă, Maurevel trase şi el, însă plumbul se turti de platoşa lui de Mouy.

Atunci, avântându-se, de Mouy aprecie distanţa şi crăpă capul cu spada lui lată celui de-al doilea zbir, apoi, întorcându-se spre Maurevel, încrucişă spada cu acesta.

Lupta fu cumplită, dar scurtă. După a patra încrucişare de sabie, Maurevel simţi oţelul rece în gâtlej; scoase un ţipăt înăbuşit, căzând pe spate, lovi lampa care se stinse.

Pe dată, profitând de întuneric, sprinten şi puternic ca un erou al lui Homer, de Mouy porni vijelios spre anticameră, răsturnă o santinelă, o îmbrânci pe cealaltă, trecu ca fulgerul printre zbirii care păzeau uşa de afară, se feri de două focuri de pistol care zgâriară zidul coridorului şi, în sfârşit, simţi că a scăpat, căci îi mai rămăsese un pistol încărcat, în afară de spada care dădea lovituri atât de cumplite.

De Mouy şovăi o clipă dacă trebuie să se adăpostească la domnul d’Alençon, a cărui uşă i se păru că se deschisese, sau să încerce să iasă din Luvru.

Se hotărî pentru această cale; o luă din nou la goană, coborî scările sărind câte zece trepte, şi ajunse la portiţa de ieşire, dădu parola şi o zbughi, strigând:

— Duceţi-vă sus! Acolo se ucide în numele regelui?

Şi, profitând de uluiala pe care cuvintele lui şi pocnetul pistoalelor o pricinuiseră în corpul de gardă, o luă la goană făcându-se nevăzut pe strada du Coq, fără să fie măcar zgâriat. În acel moment, Caterina îl oprise pe căpitanul gărzii, spunându-i:

— Rămâi, mă duc singură să văd ce se întâmplă acolo.

— Maiestate – răspunse căpitanul – primejdia ce vă ameninţă îmi porunceşte să vă însoţesc.

— Rămâi aici, domnule – zise Caterina cu un glas mai poruncitor ca prima dată. Rămâi! Regii sunt apăraţi de ceva mai puternic decât spada omului.

Căpitanul rămase.

Caterina luă atunci o lampă, îşi vârî picioarele goale în papucii de catifea, ieşi din cameră şi, trecând prin coridorul încă plin de fum, se îndreptă nepăsătoare şi rece, ca o umbră, spre apartamentul regelui Navarei.

Liniştea se aşternuse din nou.

Caterina ajunse la uşă, trecu pragul şi în anticameră dădu mai întâi de Orthon, leşinat.

„Aha – făcu ea – uite-l pe valet; ceva mai departe, cu siguranţă că trebuie să fie stăpânul!”

Pătrunse în a doua cameră. Aci izbi cu piciorul un cadavru; îl cercetă cu lampa: era al soldatului, cu capul crăpat; murise de-a binelea. Trei paşi mai departe zăcea locotenentul, atins de un glonţ: horcăia, dându-şi sufletul.

În sfârşit, în faţa patului, un bărbat cu chipul palid ca de mort, cu două răni la gât din care curgea sânge, încerca cu mâinile încleştate să se ridice.

Era Maurevel.

Pe Caterina o cuprinse un fior; văzu patul gol, se uită în jur şi căută zadarnic printre cei trei bărbaţi scăldaţi în sânge cadavrul pe care-l dorea.

Maurevel o recunoscu pe Caterina; ochii i se holbară înfiorător şi făcu o mişcare deznădăjduită spre ea.

— Ei bine – şopti Caterina – unde-i? Ce s-a întâmplat cu el? Nenorocitule, nu cumva ţi-a scăpat?

Maurevel încercă să scoată un cuvânt, însă nu se auzi decât un şuierat nedesluşit, ce-i ieşea din rană; o spumă roşiatică i se învolbura pe buze şi dădu din cap în semn de neputinţă şi durere.

— Da’ vorbeşte odată i se răsti Caterina. Vorbeşte odată! Spune-mi măcar un cuvânt!

Maurevel îşi arătă rana, mai scoase câteva sunete nearticulate, făcu o nouă sforţare, care se termină cu un horcăit răguşit şi căzu în nesimţire.

Caterina se uită atunci în jur; nu era înconjurată decât de cadavre şi muribunzi; sângele curgea în valuri, iar în cameră era o tăcere de mormânt. Îi mai spuse câteva cuvinte lui Maurevel, dar nu izbuti să-l trezească; nu amuţise numai, ci zăcea în nesimţire; în tunică zări o hârtie: era ordinul de arestare iscălit de rege. Caterina îl luă şi-l

ascunse în sân.

În clipa aceea auzi în spatele ei scârţâind uşor podeaua; se întoarse şi în pragul uşii îl văzu pe ducele d'Alençon, pe care larma îl atrăsese fără să vrea şi care privea acum uluit.

— Dumneata, aici? făcu ea.

— Da, doamnă. Dar, Dumnezeule, ce se petrece?

— Du-te la tine în cameră, Francisc, şi ai să afli curând.

D'Alençon ştia mai mult despre cele întâmplate decât credea Caterina. Când pe coridor se auziseră abia primii paşi, el începuse să tragă cu urechea. Când văzu că la regele Navarei intrară oameni înarmaţi, îşi aduse aminte de cuvintele rostite de Caterina şi ghici ce avea să se întâmple;

se bucurase nespus că o mână mai puternică decât a lui avea să-i nimicească un prieten atât de primejdios.

Curând după aceea, schimbul de focuri şi pasul grăbit al unui fugar îi atraseră atenţia şi, prin crăpătura uşii, văzu dispărând o mantie vişinie, prea familiară lui ca să n-o recunoască.

„De Mouy – exclamă el – de Mouy la cumnatul meu, regele Navarei! Cu neputinţă! Să fie oare domnul de La Mole?"

Fu cuprins atunci de nelinişte. Îşi aminti că tânărul îi fusese prezentat chiar de soră-sa, Margareta, şi vrând să se convingă dacă într-adevăr el era, urcă repede în camera celor doi tineri: era goală. Faimoasa mantie vişinie era însă agăţată într-un colţ al odăii.

Îndoiala se risipise; prin urmare nu La Mole era, ci de Mouy.

Palid, tremurând la gândul că hughenotul ar putea fi descoperit şi ar putea trăda secretele conspiraţiei, dădu fuga la portiţa Luvrului. Acolo află că mantia vişinie scăpase teafăr, strigând că la Luvru se ucide în numele regelui.

„S-a înşelat – murmură d'Alençon – în numele reginei-mame!"

Şi întorcându-se pe câmpul de bătaie, o găsi pe Caterina rătăcind ca o hienă printre morţi.

Se supuse poruncii mamei sale şi se întoarse la el, prefăcându-se că e calm şi supus, deşi cugetul îi era frământat.

Caterina, cuprinsă de deznădejde din pricina acestei noi încercări neizbutite, îl chemă pe ofiţerul gărzii şi îi porunci să ridice cadavrele, iar Maurevel, care nu era decât rănit, să fie dus la el şi regele să nu fie trezit din somn.

— Oh – murmură ea, intrând în apartament cu capul în piept – iar a scăpat! Dumnezeu îl apără pe acest om. Are să domnească! Are să domnească!

Apoi, pe când deschidea uşa camerei ei, îşi trecu mâna peste frunte şi arboră zâmbetu-i obişnuit.

— Ce s-a petrecut, doamnă? o întrebară toţi cei de faţă, în afară de doamna de Sauve, prea înspăimântată ca să mai poată scoate un cuvânt.

— Nimic – răspunse Caterina. Zarvă şi atâta tot!

— Vai! strigă deodată doamna de Sauve, arătând cu degetul în urma Caterinei. Maiestatea voastră spune că nu s-a întâmplat nimic, dar fiecare pas al ei lasă o urmă pe covor!

XXXV
NOAPTEA REGILOR

În vremea asta Carol al IX-lea mergea alături de Henric, sprijinindu-se de braţul lui, urmat de cei patru gentilomi ai săi şi de doi purtători de făclii.

— Când ies din Luvru – spunea bietul rege – mă simt atât de bine, de parc-aş intra într-o pădure frumoasă: respir, trăiesc, sunt liber.

Henric zâmbi.

— Ce bine s-ar mai simţi maiestatea voastră în munţii Bearnului! îi zise Henric.

— Da, şi înţeleg că ţi-e dor să te întorci acolo; îţi dau însă un sfat, dacă cumva te frige dorul prea tare, dragul meu Henriot – adăugă Carol, zâmbind – ia-ţi măsurile cuvenite, căci mama mea Caterina te iubeşte aşa de mult, că nu se poate lipsi de tine!

— Ce face maiestatea voastră astă-seară? întrebă Henric, ocolind acest subiect primejdios.

— Vreau să-ţi prezint pe cineva, dragul meu Henric. Să-

mi spui ce impresie îţi face.

— La ordinele maiestăţii voastre!

— La dreapta, la dreapta! Mergem în strada Barres.

Urmaţi de escorta lor, cei doi regi trecură de strada Svonnerie, când în dreptul palatului Condé zăriră doi bărbaţi înfăşuraţi în mantiile lor lungi, ce ieşeau printr-o uşă ascunsă, pe care unul din ei o închise fără zgomot.

— Oh, oh! făcu regele către Henric, care, ca de obicei, privea tăcut. Uite ceva ce merită să fie luat în seamă.

— De ce, maiestate? întrebă regele Navarei.

— Nu pe tine te priveşte, dragă Henric. Tu eşti sigur de nevastă-ta – adăugă zâmbind Carol – dar vărul tău Condé nu e sigur de-a lui, sau dacă este, dracu' să mă ia, se înşală!

— Dar, sire, de unde ştiţi că domnii ăştia vin de la doamna de Condé?

— O presimţire. Faptul că au împietrit în faţa porţii când ne-au văzut, pe urmă croiala mantiei celui mai scund dintre ei... Pe legea mea, m-aş mira!

— Ce s-a întâmplat?

Se îndreptă spre cei doi bărbaţi care, văzându-i venind spre ei, făcură câţiva paşi, căutând să se depărteze.

— Hei, domnilor – le strigă regele – staţi!

— Cu noi vorbiţi? întrebă un glas care îl făcu pe Carol şi pe tovarăşul lui să tresară.

— Ce zici, dragă Henric – spuse Carol – recunoşti acum acest glas?

— Sire – răspunse Henric – dacă ducele de Anjou, fratele maiestăţii voastre, nu ar fi în oraşul La Rochelle, aş jura că el a vorbit adineauri.

— Ei bine – îi spuse Carol – înseamnă că nu e acolo. Asta-i tot.

— Şi cine e cu el?

— Nu-l recunoşti?

— Nu, sire.

— Şi totuşi, după statura lui nu te poţi înşela. Aşteaptă şi ai să-l recunoşti... Hei, staţi puţin! repetă regele. Ce Dumnezeu, n-auziţi?

— Da' ce, sunteţi paza de noapte, de ne opriţi? întrebă cel mai înalt, scoţându-şi braţul din mantie.

— Să zicem că am fi – spuse regele – şi opriţi-vă când vi se porunceşte!

Apoi, aplecându-se la urechea lui Henric:

— Ai să vezi un vulcan care aruncă văpăi – îi spuse el.

— Voi sunteţi opt – îi zise cel înalt, arătându-şi de astă dată nu numai braţul, ci şi chipul – dar şi o sută de aţi fi, daţi-vă la o parte!

— Aha! Ducele de Guise! făcu Henric.

— Aha! Vărul nostru, ducele de Lorena! strigă regele. În sfârşit, vă daţi pe faţă! Straşnic!

— Regele! exclamă ducele.

Cât despre celălalt personaj, la auzul acestor cuvinte, se înfăşură în mantie şi rămase nemişcat, după ce mai întâi se descoperise, în semn de respect.

— Sire – spuse ducele de Guise – veneam de la cumnata mea, doamna de Condé.

— Da... Şi sunteţi însoţit de unul din gentilomii dumneavoastră. Care anume?

— Sire – răspunse ducele – maiestatea voastră nu-l cunoaşte.

— Ei, să facem cunoştinţă acum – zise regele.

Şi îndreptându-se spre celălalt, făcu semn unuia din cei doi purtători de făclii să se apropie.

— Iartă-mă, frate! zise ducele de Anjou, desfăcându-şi mantia şi făcând o plecăciune, fără să-şi poată ascunde ciuda.

— Ah, Henric, tu eşti! Nu se poate, mă înşel! Fratele meu de Anjou nu s-ar fi dus să vadă pe nimeni înainte să vină mai întâi la mine. Dar ştie prea bine că pentru prinţii de sânge ce se întorc în capitală nu este decât o intrare în Paris: poarta Luvrului!

— Iartă-mă, sire – spuse ducele de Anjou. Rog pe maiestatea voastră să-mi treacă cu vederea această „greşeală.

— Da, desigur – răspunse în zeflemea regele – şi ce făceai, frăţioare, în palatul Condé?

— Păi – făcu regele Navarei, cu un aer batjocoritor – ceea ce spunea maiestatea voastră mai adineauri.

Şi plecându-se la urechea regelui, sfârşi fraza printr-un hohot de râs.

— Şi ce anume?... Întrebă trufaş ducele de Guise, căci, aşa cum făceau toţi curtenii, luase obiceiul să se poarte destul de urât cu sărmanul rege al Navarei. De ce nu m-aş duce s-o văd pe cumnata mea? Domnul duce d'Alençon nu o vizitează oare pe-a lui?

Henric se îmbujoră uşor.

— Care cumnată? întrebă Carol. Nu cunosc decât una singură, pe regina Elisabeta.

— Iertare, sire! Am vrut să spun sora sa, doamna Margareta, pe care am văzut-o trecând pe-aici acum o jumătate de oră, întovărăşită de doi coconaşi, călărind de o parte şi de alta a litierei.

— Adevărat! se miră Carol. Ce-ai de spus, Henric?

— Că regina Navarei este liberă să meargă unde-i place, dar m-aş mira să fi ieşit din Luvru.

— Eu unul sunt sigur – zise ducele de Guise.

— Şi eu – adăugă ducele de Anjou – şi în aşa măsură încât pot spune că litiera s-a oprit în strada Cloche-Percée.

— În acest caz, cumnata dumneavoastră, dar nu aceasta – zise Henric, arătând spre palatul Condé – ci cealaltă – şi îndreptă arătătorul spre palatul Guise – în acest caz cumnata dumneavoastră le ţine tovărăşie, căci le-am lăsat împreună şi, după cum ştiţi, sunt nedespărţite.

— Nu înţeleg ce vrea să spună maiestatea voastră – răspunse ducele de Guise.

— Dimpotrivă, nimic mai clar – spuse regele – iată de ce erau doi coconaşi la uşile litierei.

— Ei bine – făcu ducele – dacă regina şi cumnatele mele provoacă scandal, atunci ne vom adresa judecăţii regelui să îi pună capăt!

— Eh, Doamne, Doamne! exclamă Henric. Daţi-le pace doamnelor de Condé şi de Nevers! Regele nu-şi face griji din pricina surorii sale... iar eu am încredere în soţia mea.

— Ba nu, ba nu! sări Carol. Vreau să fiu cu sufletul împăcat. Dar să descurcăm iţele noi înşine. Zici că litiera s-a oprit în strada Cloche-Percée, dragul meu văr!

— Da, sire.

— Ai recunoaşte locul?

— Da, sire.

— Ei bine, să mergem acolo; şi dacă trebuie arsă casa

pentru a şti cine e înăuntru, îi vom da foc.

Cu o astfel de dispoziţie, care nu prevestea nimic bun pentru liniştea celor despre care era vorba, cei patru seniori cu vază ai lumii creştine se îndreptară spre strada Saint-Antoine.

Toţi patru ajunseră în strada Cloche-Percée. Carol, care voia să spele rufele murdare în familie, dădu drumul gentilomilor care-l însoţeau, punându-le în vedere că sunt liberi pentru restul nopţii, dar poruncindu-le să fie prin apropierea Bastiliei la ora şase dimineaţa, cu doi cai.

Pe strada Cloche-Percée nu erau decât trei case; aşa că cercetările le-au fost cu atât mai uşoare, cu cât la două dintre ele li se deschise fără nicio greutate; una era la colţul străzii Saint-Antoine, iar cealaltă la al străzii Roide-Sicile.

La a treia, lucrurile se petrecură altfel: era casa păzită de portarul neamţ şi acesta era neînduplecat. Se părea că Parisul era sortit în noaptea aceasta să ofere dovada celor mai memorabile exemple de slugi credincioase.

În zadar domnul de Guise ameninţă în cea mai curată saxonă, în zadar Henric de Açjou încercă să-i ofere o pungă plină cu galbeni, în zadar Carol merse până acolo încât se dădu drept locotenentul gărzii de noapte; devotatul neamţ nu ţinu seama nici de cuvintele îmbietoare, nici de ademeneli, nici de ameninţări. Văzând că stăruinţele deveneau îngrijorătoare, portarul strecură între verigile de fier ale porţii gura unei archebuze, fapt ce nu avu alt rezultat decât că-i făcu pe trei din cei patru să izbucnească în râs...

Henric de Navara se ţinea deoparte, ca şi cum nu l-ar fi interesat ce se petrece acolo... căci arma ţinută pieziş printre gratiile porţii nu putea fi primejdioasă decât pentru un orb care i-ar fi stat în faţă.

Văzând că portarul nu poate fi băgat în sperieţi şi nici corupt cu bani sau înduplecat, ducele de Guise se prefăcu că pleacă împreună cu ceilalţi; retragerea lui însă fu de scurtă durată.

În colţul străzii Saint-Antoine, ducele dădu peste ceea ce căuta: un bolovan ca acelea folosite cu trei mii de ani în urmă de Ajax, Telamón şi Diomede; îl încărcă pe umăr şi se întoarse, făcându-le semn celorlalţi să-l urmeze. Chiar

atunci, portarul, care îi văzuse pe presupuşii răufăcători că se îndepărtează, închidea poarta fără să mai apuce însă să împingă zăvoarele. Ducele de Guise se folosi de această împrejurare: azvârli bolovanul ca o catapultă în poartă. Broasca zbură o dată cu bucata de zid în care era îngropată. Poarta se deschise, prăvălindu-l pe neamţ, care scoase un strigăt înspăimântător, alarmând garnizoana, care altfel ar fi fost luată prin surprindere.

În acea clipă, La Mole împreună cu Margareta tălmăceau o idilă a lui Theocrit, iar Coconnas, pretextând că ar fi şi el grec, bea pe întrecute vin de Siracuza, împreună cu Henriette. Conversaţia ştiinţifică şi cea bahică fură întrerupte pe neaşteptate.

Fără să mai piardă o clipă, La Mole şi Coconnas stinseră mai întâi lumânările, apoi deschiseră ferestrele şi se repeziră pe balcon, de unde zăriră în întuneric patru bărbaţi, în care aruncară cu tot ce le cădea la îndemână. În acelaşi timp, începură să facă o larmă înfricoşătoare, izbind cu latul spadei în zid.

Carol, care era cel mai înverşunat dintre năvălitori, fu izbit în umăr de un ibric de argint, ducele de Anjou de un vas cu compot de portocale şi chitară, iar ducele de Guise de o halcă de carne de vânat.

Henric rămase neatins. El punea în şoaptă întrebări portarului pe care domnul de Guise îl legase de poartă – iar acesta îi răspundea într-una:

— *Ich verstehe nicht.*

Femeile îi încurajau pe asediaţi şi îi aprovizionau cu proiectile, care cădeau afară ca grindina.

— Lua-v-ar dracu’! strigă Carol al IX-lea, trezindu-se cu un taburet în cap, care-i înfundase pălăria până la nas. Să se deschidă pe loc, sau vă spânzur pe toţi!

— Fratele meu! îi şopti Margareta lui La Mole.

— Regele! îi şuşoti acesta Henriettei.

— Regele, regele! îi repetă la rândul ei aceasta lui Coconnas, care împingea un scrin spre fereastră şi ţinea morţiş să-l nimicească pe ducele de Guise, cu care se războia el mai aprig, deşi nu-l cunoştea. Regele, îţi spun că e regele!

Coconnas lăsă scrinul şi se uită mirat.

— Regele? făcu el.

— Da, regele.

— Atunci, să fugim.

— Ei, La Mole şi Margareta au şi plecat! Hai, vino!

— Dar pe unde?

— Haide odată!

Şi apucându-l de mână, Henriette îl trase pe Coconnas după ea, printr-o uşă secretă care dădea în casa vecină; şi toţi patru, după ce o închiseră în urma lor, fugiră pe poarta din strada Tizon.

— Oh, oh! făcu Carol. Mi se pare că garnizoana se predă.

Mai aşteptară câteva clipe; dar năvălitorii nu mai auziră niciun zgomot.

— Pregătesc vreun şiretlic – spuse ducele de Guise.

— Mai curând cred că au recunoscut vocea fratelui meu şi au dat bir cu fugiţii – observă ducele de Anjou.

— Numai că tot pe-aici trebuie să treacă – zise Carol.

— Da – răspunse ducele de Anjou – dacă nu cumva casa are două ieşiri.

— Dragul meu văr, ia bolovanul acela şi dă cu el şi în uşa asta – îl îndemnă regele.

Ducele se gândi că nu mai era nevoie să folosească asemenea mijloace; şi cum băgase de seamă că cea de-a doua uşă era mai şubredă decât prima, o dădu de perete cu o lovitură de picior.

— Făcliile! Făcliile! strigă regele.

Valeţii se apropiară. Făcliile se stinseseră, dar aveau tot ce le trebuia ca să le aprindă din nou.

Se făcu lumină. Carol al IX-lea luă o făclie, iar pe cealaltă i-o întinse ducelui de Anjou. Ducele de Guise trecu primul cu spada în mână.

Henric încheia plutonul.

Ajunseră la primul etaj.

În sufragerie se servise – sau mai degrabă, se strânsese cina – căci ea furnizase cele mai multe proiectile. Sfeşnicele erau răsturnate, mobilele talmeş-balmeş şi toate vasele – în afară de cele de argint – sparte.

Trecură în salon. Nu găsiră nici aici vreo urmă pentru a-i identifica pe cei dispăruţi. Nu erau decât cărţi greceşti şi latine şi câteva instrumente muzicale; atâta tot. Dormitorul

spunea şi mai puţin. O lampă ardea într-un glob de alabastru, atârnat de tavan, dar se părea că nimeni nu intrase în această încăpere.

— Există o a doua ieşire – spuse regele.

— Tot ce se poate – adăugă de Anjou.

— Dar unde? se miră ducele de Guise.

Căutară pretutindeni; nu o găsiră.

— Unde e portarul? întrebă regele.

— L-am legat de gratii – îi răspunse ducele de Guise.

— Trage-l de limbă, vere.

— N-o să vrea să-mi răspundă.

— Eh, asta e! Să-l punem pe jeratic şi o să vorbească el – îi zise regele râzând.

Henric se uită încordat pe fereastră.

— Nu mai este acolo – constată el.

— Cine l-a dezlegat? întrebă ducele de Guise, înfuriat.

— Dracu'! strigă regele. Iar nu aflăm nimic!

— Într-adevăr, sire – spuse Henric – recunoaşteţi că nimic nu dovedeşte că soţia mea şi cumnata domnului de Guise ar fi trecut prin această casă.

— Ce-i drept – făcu Carol – vorba Sfintei Scripturi: trei lucruri nu lasă urme: pasărea în aer, peştele în apă şi femeia... nu, mă-nşel, bărbatul în...

— Aşadar – întrerupse Henric – ce ne mai rămâne de făcut...

— Da – zise Carol – e să ne îngrijim; eu, vânătaia, dumneata, de Anjou, să-ţi ştergi siropul de portocale, iar dumneata, de Guise, să scapi de grăsimea de mistreţ.

Şi zicând acestea, ieşiră fără a-şi mai da osteneala să închidă uşa în urma lor. Când ajunseră în strada Saint-Antoine, regele se adresă ducelui de Anjou şi ducelui de Guise:

— Încotro, domnilor?

— Sire, ne ducem la Nantouillet, care ne aşteaptă la cină pe vărul meu, ducele de Lorena, şi pe mine. Maiestatea voastră n-ar vrea să vină cu noi?

— Nu, mulţumesc. Noi mergem în cealaltă parte. Vreţi unul din purtătorii mei de făclii?

— Vă suntem recunoscători, dar nu avem nevoie – spuse grăbit ducele de Anjou.

— Bine! Se teme să nu-l spionez – îi şopti Carol la ureche regelui Navarei.

Apoi, luându-l de braţ, adăugă:

— Vino, Henriot, în seara asta eşti invitatul meu La masă.

— Nu ne întoarcem la Luvru? întrebă Henric.

— Nu, încăpăţânatule, de trei ori încăpăţânat! Vino cu mine, dacă-ţi spun să vii, hai, vino!

Şi-l târî pe Henric spre strada Geoffroy-Lasnier.

XXXVI
ANAGRAMA

La jumătatea străzii Geoffroy-Lasnier dădeai în strada Garnier-sur-l'Eau, iar la capătul acesteia se întindea – spre dreapta şi spre stânga – strada des Barres.

Acolo, dacă făceai câţiva paşi spre strada Mortellerie, găseai la dreapta o căsuţă singuratică în mijlocul unei grădini împrejmuite cu un zid înalt, şi cu o singură poartă masivă.

Carol scoase o cheie din buzunar, deschise poarta fără greutate, căci doar broasca era încuiată, apoi, după ce-i făcu loc lui Henric şi valetului cu torţa, o încuie la loc.

O singură fereastră era luminată. Carol i-o arătă lui Henric, zâmbind.

— Nu înţeleg, sire – îi răspunse acesta.

— Ai să înţelegi, dragă Henric.

Regele Navarei se uită mirat la Carol. Glasul, chipul lui căpătaseră o expresie atât de blândă – cu totul alta decât cea obişnuită – încât Henric nu-l mai recunoştea.

— Dragă Henric – îi vorbi regele – ţi-am spus la ieşirea din Luvru că am ieşit din iad. Când intru aici, parcă intru în rai.

— Sire – îi răspunse Henric – sunt fericit că maiestatea voastră mi-a făcut cinstea să mă ia în cer cu ea.

— Drumul e strâmt – spuse regele, urcând o scăriţă – dar asta doar ca să se potrivească mai bine cu proverbul.

— Şi cine este îngerul care păzeşte intrarea raiului maiestăţii voastre?

— Ai să vezi – răspunse Carol al IX-lea.

Şi făcându-i semn lui Henric să-l urmeze fără zgomot, deschise o uşă, apoi pe a doua şi se opri în prag.

— Priveşte! spuse el.

Henric se apropie şi privirile lui rămaseră pironite asupra uneia din cele mai încântătoare privelişti ce-i fusese dat să vadă vreodată.

O tânără de vreo optsprezece – nouăsprezece ani aţipise cu capul lăsat pe căpătâiul patului unde dormea un copil, ale cărui picioruşe le ţinea în mâini, aproape de buze, în timp ce pletele ei lungi unduiau răsfirate ca un val auriu. Părea un tablou de Albane[12], înfăţişând pe Fecioara Maria cu pruncul Isus.

— Oh, sire – făcu regele Navarei – cine este fiinţa asta fermecătoare?

— Îngerul raiului meu, dragul meu Henric, şi singurul care mă iubeşte pentru mine.

Henric zâmbi.

— Da, mă iubeşte pentru mine, căci m-a iubit înainte de a şti că sunt rege!

— Dar după ce-a aflat?

— Ei bine, de atunci – zise Carol cu un oftat care dovedea ce grea era pentru el coroana aceasta atât de setoasă de sânge – de când ştie, tot mă iubeşte; stai să vezi!

Regele se apropie tiptil şi depuse pe obrazul proaspăt al tinerei femei o sărutare uşoară ca a unei albine pe o petală de crin.

Şi totuşi femeia se trezi.

— Carol! şopti ea deschizând ochii.

— Vezi – făcu regele – îmi zice Carol. Regina îmi spune sire.

— Oh! strigă tânăra femeie. Nu eşti singur, regele meu.

— Nu, draga mea Marie. Am vrut să-ţi aduc un alt rege, mai fericit ca mine, căci nu poartă coroană; mai nenorocit însă, căci nu are o Marie Touchet. Dumnezeu le cumpăneşte pe toate.

— Spune-mi, sire, e regele Navarei? întrebă Marie.

— Chiar el, copila mea; vino-ncoace, dragul meu Henric.

---

12 Francisco Albane (1578-1600) pictor italian, ale cărui compoziţii pline de graţie i-au adus porecla de „pictor al Graţiilor” şi „Anacreon al picturii”.

Regele Navarei se apropie. Carol îi apucă mâna dreaptă.

— Priveşte această mână, Marie – spuse el – este a unui frate bun şi prieten sincer. Ştii că de n-ar fi fost această mână...

— Ce s-ar fi întâmplat, sire?

— Ei bine, fără această mână, Marie, copilul nostru n-ar mai fi avut tată.

Marie scoase un ţipăt, căzu în genunchi şi apucând mâna lui Henric, o sărută.

— Bine faci, Marie, bine faci! zise Carol.

— Şi cum l-aţi răsplătit, sire?

— În acelaşi fel.

Henric se uită la Carol cu uimire.

— Vei înţelege într-o bună zi tâlcul spuselor mele, dragă Henric. Deocamdată priveşte.

Şi se apropie de patul unde copilul mai dormea.

— Ei – spuse el – dacă băieţelul ăsta durduliu ar dormi la Luvru, în loc să doarmă aici, în această căsuţă din strada Barres, s-ar schimba multe şi acum, şi în viitor[13].

— Sire – spuse Marie – cu voia maiestăţii voastre, prefer să doarmă aici; doarme mai bine.

— Să nu-i tulburăm somnul – zise regele – e aşa de bine să dormi fără vise!

— Eh, sire! făcu Marie, întinzând mâna spre una din uşile camerei.

— Da. Ai dreptate, Marie – zise Carol al IX-lea – hai să cinăm!

— Carol, iubitul meu – spuse Marie – mă vei scuza pe lângă regele, fratele tău, nu-i aşa?

— Pentru ce?

— Pentru că am dat drumul slugilor. Sire – urmă Marie, adresându-se regelui Navarei – trebuie să ştiţi că regele Carol nu doreşte să fie servit decât de mine.

— La naiba – făcu Henric – are dreptate!

Cei doi bărbaţi trecură în sufragerie, în timp ce Marie, ca

---

13 Într-adevăr, acest copil natural, care nu era altul decât faimosul duce d'Angoulême, mort în 1650, ar fi suprimat dreptul lui Henric al III-lea, Henric al IV-lea, Ludovic al XIII-lea şi Ludovic al XIV-lea, în cazul când ar fi fost legitim. Ce-ar fi făcut în locul lor? În faţa unei astfel de întrebări, spiritul se încurcă şi se pierde în beznă. (n.a.).

o mamă bună şi grijulie, acoperea cu o cuvertură călduroasă pe micul Carol, care datorită somnului adânc, de copil, pizmuit de tatăl său, nu se trezise.

Marie se întoarse la ei.

— Sunt numai două tacâmuri – observă regele.

— Îmi îngăduiţi – zise Marie – să servesc pe maiestăţile voastre.

— Dragul meu Henric – spuse Carol – poftim, îmi eşti piază rea!

— De ce, sire?

— N-ai auzit?

— Iartă-mă, Carol, iartă-mă!

— Te iert, dar stai aici, lângă mine, între noi doi.

— Mă supun, zise Marie.

Îşi aduse şi ea un tacâm, se aşeză între cei doi regi şi-i servi.

— Nu-i aşa, dragă Henric, că e plăcut să existe un loc pe lume unde să poţi bea şi mânca fără să fie nevoie să guste mai întâi altcineva vinul şi mâncarea ta?

— Sire – spuse Henric zâmbind şi în felul acesta răspunzând unei veşnice nelinişti ce-i frământa sufletul – puteţi fi sigur că preţuiesc mai mult ca oricine fericirea voastră.

— Da, şi mai spune-i, dragă Henric, că pentru a putea să rămânem tot atât de fericiţi, nu trebuie să se amestece şi ea în politică; şi, mai ales, să nu ajungă s-o cunoască pe mama.

— Ce-i drept, regina Caterina o iubeşte cu atâta patimă pe maiestatea voastră, încât ar putea fi geloasă pe orice altă dragoste – răspunse Henric, căutând printr-un şiretlic să scape de încrederea plină de primejdii ce i-o arăta regele.

— Marie – spuse regele – ţi-l prezint pe unul din cei mai iscusiţi şi mai spirituali oameni din câţi cunosc la curte şi nu e puţin lucru, ne-a dus pe toţi. Sunt poate singurul care i-am pătruns tainele, dacă nu ale inimii, cel puţin ale minţii.

— Sire – îi răspunse Henric – sunt mâhnit că accentuând prea mult inteligenţa mea, aveţi îndoieli asupra simţămintelor mele.

— Nu exagerez cu nimic, dragă Henric – îi spuse regele.

De altfel, într-o bună zi, lumea o să te cunoască.

Apoi, către tânăra femeie:

— Face anagrame încântătoare. Spune-i să facă una, cu numele tău, şi te asigur că o va face.

— Oh, ce vreţi să găsească în numele unei sărmane fete ca mine? Ce gând plăcut poate izvorî din această adunătură de litere, prin care întâmplarea i-a alcătuit numele Mariei Touche?

— Oh, sire, anagrama acestui nume este prea uşoară şi deci nu mă pot făli cu ea!

— Ah, ah! Vezi, Marie, a şi găsit-o! zise Carol.

Henric scoase din buzunarul tunicii un carnet, rupse o filă şi sub numele:

Marie Touchet

scrise:

Je charme tout[14].

Apoi întinse fila tinerei femei.

— Într-adevăr! exclamă ea. Cu neputinţă!

— Cum, ce-a făcut? întrebă Carol.

— Sire, nu îndrăznesc să repet!

— Sire – zise Henric – în numele Mariei Touchet, literă cu literă şi schimbând I-ul în J, cum se obişnuieşte, se găseşte „Je charme tout”!

— Da, chiar aşa, literă cu literă! Ascultă, Marie, vreau ca asta să-ţi fie deviza. Niciuna nu ţi s-a potrivit mai bine! Mulţumesc, dragă Henric. Marie, am să ţi-o dăruiesc bătută în diamante.

Cina luă sfârşit; clopotul de la Notre-Dame vestea ceasul două.

— Acum, Marie – zise Carol – drept mulţumire, să-i dai lui Henric un jilţ în care să poată dormi până la ziuă;; dar departe de noi, căci sforăie îngrozitor. Apoi, dacă te trezeşti înaintea mea, să mă scoli, căci la ora şase trebuie să fim la Bastilia. Noapte bună, dragă Henric. Cuibăreşte-te cum crezi mai bine. Apropiindu-se de regele Navarei şi bătându-l pe umăr, adăugă: Făgăduieşte-mi, pe viaţa ta, mă înţelegi, Henric, pe viaţa ta, că nu ieşi de aici fără mine şi mai cu seamă, că nu te întorci la Luvru!

---

14 Farmec pe oricine.

Henric prea bănuia multe din toate câte nu le înţelegea, ca să nu dea ascultare acestei poveţe.

Carol al IX-lea intră în camera lui, iar Henric, ca un muntean călit ce era, se mulţumi cu Jilţul unde curând îndreptăţi prudenţa cumnatului său de a-l depărta de el.

A doua zi, în zori, fu trezit de Carol.

Cum adormise îmbrăcat, fu gata îndată.

Regele era fericit şi bine dispus, aşa cum nu obişnuia să fie niciodată la Luvru. Ceasurile petrecute în căsuţa din strada Barres erau ceasurile lui luminoase.

Trecură împreună prin camera de culcare. Tânăra femeie dormea în patul ei; copilul, în leagăn.

Amândoi zâmbeau în somn.

Carol îi privi o clipă, cu o duioşie nesfârşită, apoi, întorcându-se spre regele Navarei, îi spuse:

— Dragă Henric, dacă vreodată vei afla binele pe care ţi l-am făcut în această noapte şi dacă mi s-ar întâmpla vreo nenorocire, adu-ţi aminte de acest copil, care se odihneşte în leagănul lui.

Îi sărută pe amândoi pe frunte, fără să-i lase răgaz lui Henric să întrebe ceva.

— Rămas bun, îngerii mei – spuse el.

Şi ieşi. Henric îl urmă, îngândurat.

Gentilomii, cărora Carol al IX-lea le dăduse întâlnire, îi aşteptau la Bastilia, ţinând caii de dârlogi.

Carol îi făcu semn lui Henric să-ncalece, încălecă şi el şi ieşiră prin grădina l'Arbalète, îndreptându-se spre bulevardele de la marginea oraşului.

— Unde mergem? întrebă Henric.

— Mergem – îi răspunse Carol – să vedem dacă ducele de Anjou s-a întors numai pentru doamna de Condé şi dacă în inima lui e tot atâta ambiţie cât şi dragoste, lucru de care mă îndoiesc foarte tare.

Henric nu înţelese de fel explicaţia; îl urmă însă pe Carol fără să mai spună nimic.

Când ajunseră la Marais, printre uluci se zărea ceea ce se chema pe atunci mahalaua Saint-Laurent.

Carol îi arătă lui Henric, prin pâcla cenuşie a dimineţii, nişte oameni înfăşuraţi în mantii lungi, ce purtau căciuli; veneau călare, în faţa unei caleşti foarte împovărate. Pe

măsură ce înaintau se vedeau mai desluşit. În fruntea lor, tot călare şi stând de vorbă cu ei, se afla un bărbat îmbrăcat cu o mantie lungă şi cafenie. Fruntea îi era umbrită de o pălărie după moda franţuzească.

— Ah. Ah! făcu Carol, zâmbind. Bănuiam eu!

— Sire – spuse Henric – dacă nu mă-nşel, cavalerul cu mantia cafenie e ducele de Anjou.

— Chiar el – zise Carol al IX-lea. Dă-te mai înapoi, Henriot. Să nu ne vadă.

— Dar bine – întrebă Henric – bărbaţii cu mantii şi căciuli cine sunt? Şi ce duc în caleaşcă?

— Oamenii aceştia – îl lămuri Carol – sunt solii polonezi şi în această caleaşcă se află o coroană. Şi acum adăugă el dând drumul calului său în galop şi întorcându-se pe calea ce ducea spre intrarea Templului – vino, dragă Henric. Acum am văzut tot ceea ce voiam să ştiu.

XXXVII
ÎNTOARCEREA LA LUVRU

Când Caterina găsi cu cale că fuseseră înlăturate orice urme din camera regelui Navarei – gărzile ucise fiind ridicate, Maurevel transportat acasă, iar covoarele spălate – dădeau drumul femeilor care o slujiseră, căci era aproape de miezul nopţii, şi încercă să doarmă. Emoţia fusese însă prea puternică şi dezamăgirea prea mare. Acest blestemat de Henric scăpa mereu din cursele ei, de obicei ucigătoare, şi părea să fie ocrotit de o putere de neînvins, pe care Caterina, în încăpăţânarea ei, o numea întâmplare, cu toate că, în fundul sufletului, un glas îi şoptea că de fapt această putere se cheamă destin.

Gândul că vestea acestei noi încercări se va afla în Luvru şi dincolo de zidurile lui, dându-le şi mai mult încredere în viitor lui Henric şi hughenoţilor, o scotea din minţi; iar dacă acum întâmplarea, ce-i fusese atât de potrivnică, i-ar fi scos în cale pe acest duşman, n-ar fi şovăit o clipă să-i joace un renghi destinului ce-l ocrotea, folosindu-se de micul pumnal florentin pe care-l purta la brâu.

Ceasurile nopţii, care se scurg atât de încet pentru cel ce aşteaptă zorile, sunară unul după altul, dar Caterina nu putu închide ochii. În aceste ceasuri ale nopţii, nesfârşit de multe planuri îi trecură prin mintea bântuită de vedenii.

În sfârşit, când se crăpă de ziuă, se îmbrăcă singură şi se îndreptă spre apartamentul lui Carol al IX-lea.

Gărzile, obişnuite s-o vadă ducându-se la rege la orice oră din zi sau noapte, o lăsară să treacă nestingherită. Trecu deci prin anticameră şi ajunse în sala de arme. Aci, însă, veghea doica lui Carol.

— Unde-i fiul meu? o întrebă regina.

— Doamnă, a poruncit să nu intre nimeni la el înainte de opt.

— Consemnul ăsta nu-i şi pentru mine, doică.

— E pentru toată lumea, doamnă.

Caterina zâmbi.

— Da, ştiu bine – urmă doica – că aici nimeni nu are dreptul să se împotrivească maiestăţii voastre. Îndrăznesc totuşi s-o rog să asculte ruga unei sărmane femei şi să nu meargă mai departe.

— Doică, trebuie să-i vorbesc fiului meu!

— Doamnă, nu voi deschide uşa decât dacă îmi porunciţi.

— Deschide, doică – spuse Caterina – îţi poruncesc!

La auzul acestui glas mai respectat şi în special mai temut la Luvru decât chiar al lui Carol, doica îi dădu Caterinei cheia; dar Caterina nu avea nevoie de ea. Scoase din buzunar cheia de la uşa apartamentului fiului ei şi, împingând nerăbdătoare, uşa se deschise.

Camera era goală, patul lui Carol neatins; pe blana de urs de la picioarele patului stătea ogarul regelui, Acteon, care se ridică, se apropie de Caterina şi îi linse mâinile ca fildeşul.

— Ah – făcu regina încruntându-se – a plecat! Am să aştept.

Şi se aşeză gânditoare şi posacă lângă fereastra ce dădea spre curtea Luvrului, de unde se vedea portiţa de la intrarea principală.

De două ore stătea şi privea palidă şi nemişcată, ca o statuie de marmură, când, în sfârşit, văzu intrând în Luvru un grup de călăreţi, în fruntea cărora mergeau Carol şi

Henric de Navara.

Înţelese atunci totul. Carol, în loc să se mai certe cu ea pentru că voise să-i aresteze cumnatul, îl luase cu el şi astfel îl salvase.

— Orbul! Orbul! Orbul! murmură ea.

Şi aşteptă.

O clipă mai târziu, se auziră paşi în încăperea alăturată, unde era sala de arme.

— Sire, acum că ne-am reîntors la Luvru, spuneţi-mi de ce m-aţi luat cu dumneavoastră şi ce bine mi-aţi făcut? întrebă Henric.

— Nu încă, nu încă, Henric – îi răspunse Carol râzând. Poate că într-o bună zi ai să afli, dar până atunci să rămână o taină. Ajunge să-ţi spun că ai să stârneşti poate o ceartă cumplită între mine şi mama mea.

Zicând acestea, Carol ridică perdeaua şi se trezi faţă în faţă cu Caterina.

În spatele lui, peste umăr, se vedea chipul palid şi neliniştit al bearnezului.

— Aha, aici erai, doamnă! făcu Carol al IX-lea, încruntându-se.

— Da, fiule – îi răspunse Caterina – am de vorbit cu tine.

— Cu mine?

— Doar cu tine.

— Atunci, fie – zise Carol, întorcându-se spre cumnatul lui. De vreme ce nu există altă scăpare, cât mai curând, cu atât mai bine.

— Eu vă las, maiestate – spuse Henric.

— Da, da, lasă-ne – îi răspunse Carol. Şi cum te ştiu catolic, dragul meu Henric, du-te şi ascultă liturghia şi pentru mine. Eu rămân cu predica.

Henric salută şi ieşi.

Carol al IX-lea o luă înaintea întrebărilor Caterinei:

— Ei bine, doamnă – făcu el, încercând să ia lucrurile în zeflemea – zău aşa, parcă m-ai aştepta să-mi tragi o urecheală! Ca un păcătos ce sunt, ţi-am stricat planurile! Ei, trăsni-l-ar pe satana, doar nu era să las eu să fie arestat şi dus la Bastilia tocmai omul care mi-a scăpat viaţa! Dar nici cu tine nu voiam să mă cert. Sunt un fiu bun. Şi pe urmă adăugă el în şoaptă – bunul Dumnezeu îi pedepseşte pe

copiii care se ceartă cu mama lor. Dovadă, fratele meu Francisc al II-lea. Iartă-mă, te rog din inimă, şi recunoaşte că gluma a fost bună!

— Sire, te înşeli. Nu e vorba de o glumă – spuse Caterina.

— Ba da, ba da! Şi să mă ia dracu' dacă într-o bună zi n-ai să priveşti şi tu lucrurile aşa!

— Sire, din vina ta s-a zădărnicit un plan care ne-ar fi dus la o mare descoperire.

— Ei şi? Un plan... Nu cumva te tulburi dumneata, mamă, din pricina unui plan care a dat greş? Ai să pui la cale alte douăzeci de planuri şi îţi făgăduiesc că am să le sprijin.

— Cu tot sprijinul tău, e prea târziu. A băgat de seamă şi e cu ochii în patru.

— Eh – făcu regele – ia să vedem, la urma urmei, ce ai cu Henriot?

— Unelteşte.

— Da, pricep, veşnicele acuzaţii pe care le aduci dumneata. Numai că toţi oamenii uneltesc câte puţin în încântătoarea reşedinţă regală care se cheamă Luvru.

— Da, dar el unelteşte mai mult ca oricine şi e cu atât mai primejdios cu cât nimeni nu-l bănuieşte.

— Ia te uită, un adevărat Lorenzino! exclamă Carol.

— Ascultă-mă, ascultă-mă! făcu Caterina, întunecându-se la auzul acestui mare nume ce-i amintea una din cele mai sângeroase pagini din istoria Florenţei. Ascultă-mă, există un mijloc ca să-mi dovedeşti că greşesc.

— Care, mamă?

— Întreabă-l pe Henric cine a fost astă-noapte în camera lui.

— În camera lui... astă-noapte?

— Da, şi dacă îţi va spune...

— Ei bine?

— Ei bine, sunt gata să recunosc că m-am înşelat.

— Dar dacă era o femeie, nu putem totuşi să-i cerem...

— O femeie?

— Da.

— O femeie care ţi-a omorât două santinele şi l-a rănit mortal, poate, pe domnul de Maurevel?!

— Oho! făcu regele. Se îngroaşă gluma! S-a vărsat sânge?

— Trei oameni au rămas culcaţi pe podea.

— Şi cel care i-a doborât?...

— A fugit nevătămat.

— Pe toţi sfinţii – exclamă regele – e un viteaz şi ai dreptate, mamă, trebuie să-l cunosc!

— Ei bine, ţi-o spun de pe acum, n-ai să-l cunoşti. În orice caz, nu cu ajutorul lui Henric.

— Poate cu al dumitale, mamă? Doar omul ăsta n-a dispărut fără urmă, fără să-l fi văzut măcar cineva cum era îmbrăcat!

— Atât s-a putut vedea doar, că purta o mantie vişinie, foarte elegantă.

— Aha! O mantie vişinie! făcu Carol. Nu e decât una la curte care poate să atragă astfel privirile.

— Da, ai dreptate – aprobă Caterina.

— Ei bine? întrebă Carol.

— Da – zise Caterina – aşteaptă-mă aici, fiule: mă duc să văd dacă mi s-au îndeplinit poruncile.

Caterina ieşi, şi Carol rămase singur; se plimbă distrat în lung şi-n lat prin cameră, fluierând o melodie vânătorească, ţinându-şi o mână în jachetă, iar pe cealaltă lăsând-o să atârne: de câte ori se oprea locului, ogarul i-o lingea.

Cât despre Henric, el plecase foarte îngrijorat de la cumnatul său şi în loc s-o apuce pe coridorul obişnuit, se îndreptă spre scăriţa secretă – despre care am mai pomenit – ce ducea la al doilea cat. Abia urcase însă patru trepte, că la prima cotitură zări o umbră. Se opri cu mâna pe pumnal. Recunoscu pe dată o femeie şi un glas încântător, binecunoscut, care îi spuse, apucându-l de mână:

— Slavă domnului, sire, că te văd teafăr! Am fost foarte îngrijorată, dar Dumnezeu mi-a ascultat ruga!

— Ce s-a întâmplat? o întrebă Henric.

— Când ai să te întorci la dumneata în apartament, ai să afli. De Orthon să n-ai nicio grijă, e la mine.

Şi tânăra femeie coborî în grabă, trecând pe lângă Henric, ca şi cum l-ar fi întâlnit cu totul întâmplător, pe scară.

„Ciudat – se gândi Henric – ce s-o fi petrecut oare? Ce-i cu Orthon?”

Din păcate, întrebarea aceasta nu putea fi auzită de

doamna de Sauve, care era acum departe.

În capul scării, Henric văzu deodată altă umbră: de astă dată, însă, a unui bărbat.

— Sst! făcu acesta.

— Ah, ah, tu eşti, Francisc!

— Nu-mi rosti numele!

— Dar ce s-a întâmplat?

— Du-te la tine şi o să afli pe urmă, strecoară-te prin coridor, ia aminte să nu te pândească cineva, şi intră la mine; uşa n-o să fie încuiată.

Şi dispăru la rândul său, pe scară, ca fantomele la teatru, ce se scufundă într-o trapă.

— La dracu'! şopti bearnezul. Mister pretutindeni, dar pentru că o să aflu dezlegarea la mine acasă, mă duc acolo şi o să văd.

Totuşi, Henric plecă mai departe, destul de tulburat; era şi el înzestrat cu o fire simţitoare, această superstiţie a tinereţii. Totul se reflecta clar în acest suflet, ca într-o oglindă lucie şi tot ce aflase de curând prevestea nenorocire.

Când ajunse la uşa apartamentului său, ascultă. Nu se auzea niciun zgomot. De altfel, cum Charlotte îi spusese să se întoarcă la el, era limpede că putea să intre fără teamă. În anticameră aruncă o privire grabnică în jur: era pustie, dar nu zări nicio urmă care i-ar fi putut dezvălui ce se întâmplase.

— Într-adevăr – murmură el – Orthon nu-i aici.

Şi trecu în a doua cameră.

Aici totul se lămuri.

Deşi fusese vărsată apă multă pe podea, se mai vedeau încă pete mari, roşiatice; o mobilă era sfărâmată; draperiile patului, zdrenţuite de împunsături de spadă, o oglindă veneţiană făcută ţăndări cu un foc de pistol şi o mână însângerată care se sprijinise de perete, lăsându-şi teribila ei urmă, dovedeau că această încăpere încremenită fusese martora unei lupte pe viaţă şi pe moarte.

Henric îmbrăţişă totul cu privirea rătăcită, îşi trecu mâna peste fruntea brobonită şi murmură:

— Ah! Acum înţeleg cât bine mi-a făcut regele: au venit să mă ucidă... Şi... Ah, de Mouy! Ce i s-o fi întâmplat lui de

Mouy? Ticăloşii! L-or fi omorât!

Şi la fel de grăbit să afle veştile pe cât era ducele d'Alençon să i le dea, după ce mai aruncă o ultimă privire posomorâtă peste obiectele din jur, Henric se repezi afară, ieşi pe coridor, se încredinţă că nu-i nimeni, împinse uşa întredeschisă, pe care o închise cu grijă în urma lui, şi intră repede la ducele d'Alençon.

Ducele îl aştepta în anticameră. Îi luă repede mâna, îi făcu semn cu degetul la buze să tacă şi îl duse într-o odaie mică, în formă de turn. Încăperea aceasta era complet izolată datorită poziţiei ei, aşa că nu puteau fi spionaţi.

— Ah, dragul meu frate – îi spuse el – ce noapte îngrozitoare!

— Dar ce s-a întâmplat? îl întrebă Henric.

— Au vrut să te aresteze.

— Pe mine?

— Da, pe tine.

— Şi de ce?

— Nu ştiu. Dar unde erai?

— Regele m-a luat cu el aseară în oraş.

— Atunci el ştia – zise d'Alençon. Dar dacă nu erai la tine, atunci cine era?

— A fost cineva la mine? întrebă Henric, de parcă n-ar fi ştiut.

— Da, un bărbat. Când am auzit zarva, am alergat să-ţi dau ajutor, dar era prea târziu.

— Şi omul acela a fost arestat? întrebă îngrijorat Henric.

— Nu, a fugit după ce l-a rănit grav pe Maurevel şi a omorât doi soldaţi.

— Ah, viteazul de Mouy! exclamă Henric.

— De Mouy era deci? spuse repede d'Alençon.

Henric îşi dădu seama că făcuse o greşeală.

— Cel puţin aşa cred – explică el – căci îi dădusem întâlnire, ca să mă înţeleg cu el în privinţa fugii tale şi să-i spun că am renunţat la toate drepturile mele la tronul Navarei, în favoarea ta.

— Atunci, dacă se află asta, suntem pierduţi! zise ducele d'Alençon, pălind.

— Da, căci Maurevel o să vorbească.

— Maurevel a primit o lovitură de sabie în gâtlej; am aflat

de la chirurgul care l-a îngrijit că înainte de opt zile n-o să poată scoate o vorbă.

— Opt zile! E mai mult decât i-ar trebui lui de Mouy ca să se pună la adăpost.

— La urma urmei, poate că n-a fost domnul de Mouy.

— Crezi? făcu Henric.

— Da, a dispărut foarte repede şi nu s-a văzut decât mantia vişinie.

— Într-adevăr – reluă Henric – o mantie vişinie este mai potrivită unui curtean decât unui soldat. Niciodată n-o să fie bănuit de Mouy sub o mantie vişinie.

— Dacă o să fie bănuit cineva – zise ducele d'Alençon – o să fie mai curând...

Se opri.

— Mai curând domnul de La Mole – completă Henric.

— Fireşte, de vreme ce eu însumi m-am îndoit o clipă când l-am văzut fugind pe acel om.

— Te-ai îndoit! într-adevăr, ar putea fi domnul de La Mole.

— Şi nu ştie nimic? întrebă d'Alençon.

— Nu, nimic, sau cel puţin, nimic de seamă.

— Frate – zise ducele – acum sunt sigur că el era.

— Drace! exclamă Henric. Dacă-i aşa, regina, care ţine la el. O să se amărască foarte tare.

— Ţine la el? întrebă ducele, buimac.

— Fără îndoială. Ai uitat, Francisc, că sora ta ţi l-a recomandat?

— Da, ai dreptate – recunoscu ducele cu glasul stins. De aceea voiam să-i fiu pe plac şi de frică să nu-l compromită mantia lui cea vişinie, am urcat la el şi am luat-o la mine.

— Oh, oh! făcu Henric. Asta zic şi eu prudenţă! Acum nu numai că aş pune rămăşag, dar chiar aş jura că el a fost.

— Chiar şi în faţa justiţiei? întrebă Francisc.

— Pe legea mea că da! îi răspunse Henric. O fi venit cu vreo scrisoare din partea Margaretei.

— Dac-aş şti sigur că mă pot bizui pe mărturia ta – zise ducele d'Alençon – mai-mai că l-aş acuza.

— Dacă l-ai acuza – răspunse Henric – înţelegi prea bine că nu te-aş contrazice.

— Dar regina? întrebă d'Alençon.

— Ah, da, regina!

— Trebuie să ştiu ce va face.

— Cu asta mă însărcinez eu.

— Drace! Ar greşi dacă ne-ar contrazice, căci i se face acestui tânăr o minunată faimă de viteaz, care n-o să-l coste scump, căci a cumpărat-o pe credit. Este însă adevărat că s-ar putea să înapoieze şi capitalul, şi dobânda.

— Ei, ce să-i faci! exclamă Henric. În lumea asta totul se plăteşte.

Şi salutându-l pe ducele d'Alençon cu mâna şi cu un zâmbet, îşi vârî capul cu luare-aminte prin uşa ce dădea în coridor; după ce se încredinţă că nu-l vede nimeni, se furişă în grabă şi dispăru pe scara secretă ce ducea la Margareta.

Nici regina Navarei nu era mai liniştită ca soţul ei.

Expediţia nocturnă îndreptată împotriva ei şi a ducesei de Nevers de către rege, ducele de Anjou, ducele de Guise şi Henric, pe care-l recunoscuse, o îngrijora foarte mult. Fireşte, nu exista vreo dovadă care s-o poată compromite, căci portarul, pe care La Mole şi Coconnas îl dezlegaseră de la gard, le dăduse asigurări că nu suflase o vorbă.

Fireşte însă că patru seniori, de rangul celor cărora le ţinuseră piept doi simpli gentilomi ca La Mole şi Coconnas, nu se abătuseră întâmplător din drum, fără să ştie pentru ce anume o fac. Margareta se întoarse deci în zori, după ce petrecuseră restul nopţii la ducesa de Nevers. Se culcase pe dată, dar nu putuse dormi şi tresărea la cel mai mic zgomot.

Tocmai când era mai frământată, auzi bătăi la uşa secretă; după ce Gillonne îl recunoscu pe Henric, primi poruncă să-l lase să intre.

Henric se opri în pragul uşii; nimic nu trăda pe soţul jignit; zâmbetul obişnuit îi flutura pe buzele-i fine şi niciun muşchi al feţei nu-i dezvăluia tulburarea adâncă pe care o încercase de curând.

Margaretei i se păru că o întreabă cu privirea dacă poate să-i vorbească între patru ochi. Regina îl înţelese şi-i făcu semn Gillonnei să plece.

— Doamnă – spuse atunci Henric – ştiu cât de legată sunteţi de prietenii dumneavoastră şi mă tem că vă aduc veşti proaste.

— Despre cine vorbiţi, domnule? întrebă Margareta,

— Unul din cei mai scumpi servitori ai noştri este acum foarte compromis.

— Cine?

— Iubitul conte de La Mole.

— Contele de La Mole compromis?! De ce?

— Din pricina celor întâmplate astă-noapte.

Margareta, cu toată stăpânirea de sine, roşi.

În sfârşit, făcu o sforţare:

— Ce s-a întâmplat? întrebă ea.

— Cum se poate! se miră Henric. Nu aţi auzit zarva de astă-noapte din Luvru?

— Nu, domnule.

— Oh, vă felicit, doamnă! spuse Henric cu o naivitate încântătoare. Înseamnă că aveţi un somn minunat.

Şi, vă rog, ce s-a întâmplat?

— Buna noastră mamă îi dăduse ordin domnului de Maurevel ca, împreună cu şase soldaţi, să mă aresteze.

— Pe dumneavoastră, domnule?

— Da, pe mine.

— Pentru ce?

— Ah, cine poate tălmăci gândurile unui spirit atât de profund ca al mamei noastre? Le respect, însă nu le cunosc.

— Şi nu eraţi la dumneavoastră?

— Nu, din întâmplare, nu! Aţi ghicit, doamnă, nu mă aflam acasă. Aseară, regele m-a invitat să-l însoţesc; dar dacă nu eram eu, a fost altcineva la mine.

— Cine?

— Se pare că era contele de La Mole.

— Contele de La Mole! exclamă Margareta.

— Pe Dumnezeul meu! Ce voinic mai e şi mititelul ăsta de provensal! continuă Henric. Închipuieşte-ţi că l-a rănit pe Maurevel şi a omorât doi soldaţi!

— L-a rănit pe domnul de Maurevel şi a omorât doi soldaţi... nu se poate!

— Cum! Vă îndoiţi de vitejia lui, doamnă?

— Nu, dar susţin că domnul de La Mole nu putea fi la dumneavoastră.

— De ce nu putea fi la mine?

— Pentru că... pentru că... – reluă Margareta încurcată –

pentru că era în altă parte.

— Ah, dacă puteţi dovedi că era în altă parte, atunci se schimbă lucrurile! O să spună unde a fost şi totul se va lămuri.

— Unde a fost? întrebă repede Margareta.

— Desigur... până deseară o să fie arestat şi interogat. Din păcate, sunt dovezi...

— Dovezi? Ce fel de dovezi?

— Bărbatul care s-a apărat cu atâta înverşunare purta o mantie vişinie.

— Dar nu numai domnul de La Mole poartă o mantie vişinie... mai cunosc eu unul...

— Fără îndoială, şi eu îl cunosc... Dar, iată ce se va întâmpla: dacă nu era domnul de La Mole la mine, înseamnă că a fost celălalt, ce poartă o mantie vişinie. Şi acesta ştiţi cine este?

— Doamne Dumnezeule!

— Iată primejdia; aţi sesizat-o ca şi mine; tulburarea dumneavoastră mi-o dovedeşte. Acum să ne sfătuim ca doi oameni care vorbesc despre cel mai căutat lucru de pe lume... tronul, şi despre bunul cel mai preţios... viaţa. Dacă de Mouy este arestat, suntem pierduţi.

— Da, înţeleg.

— Pe când domnul de La Mole nu compromite pe nimeni; în afară de cazul când l-aţi crede în stare să născocească vreo poveste ca, de pildă că, din întâmplare, se afla la o petrecere cu anumite doamne... sau mai ştiu eu ce!

— Domnule – îi răspunse Margareta – dacă nu vă temeţi decât de asta, puteţi fi liniştit... Nu va spune nimic.

— Cum – făcu Henric – chiar dacă tăcerea lui i-ar putea aduce moartea?

— Va tăcea, domnule.

— Sunteţi sigură?

— Garantez!

— Atunci totul e în ordine! spuse Henric, ridicându-se.

— Plecaţi, domnule? întrebă repede Margareta.

— Oh, da! Asta e tot ce aveam să vă spun!

— Şi vă duceţi să...?

— Să caut o salvare din încurcătura în care ne-a vârât pe toţi năbădăiosul cu mantia vişinie.

— Oh, Doamne, Doamne! Bietul tânăr! strigă îndurerată Margareta, frângându-şi mâinile.

— Într-adevăr – spuse Henric, retrăgându-se – tare serviabil e iubitul domn de Mole!

XXXVIII
CINGĂTOAREA REGINEI-MAME

Carol se întoarse cu un aer ironic şi zâmbitor în apartamentul lui, dar după ce stătu de vorbă zece minute cu mama sa, ai fi putut zice că aceasta îi cedase lui paloarea şi mânia ei, în timp ce ea îi luase buna dispoziţie.

— Domnul de La Mole – repetă Carol – domnul de La Mole!... Trebuie să-i chem pe Henric şi pe ducele d'Alençon. Pe Henric, pentru că tânărul acesta era hughenot, şi pe ducele d'Alençon, pentru că se află în slujba lui.

— Cheamă-i, dacă vrei, fiule, dar n-ai să poţi afla nimic de La ei. Mi-e teamă că Henric şi Francisc sunt mai legaţi decât se pare. Dacă o să-i întrebi, o să le dai de bănuit; cred c-ar fi mai nimerit şi mai sigur să-i punem la încercare pe îndelete, timp de câteva zile. Dacă-i laşi pe vinovaţi să răsufle, fiul meu, şi să creadă că nu-i mai urmăreşti, au să devină îndrăzneţi, mândri, şi or să-ţi dea un prilej mai bun ca să-i nimiceşti; atunci o să aflăm totul.

Carol se plimba nehotărât, clocotind de mânie ca un cal ce-şi roade frâul, apăsându-şi cu mâna crispată inima cuprinsă de bănuieli.

— Nu, nu – spuse el în cele din urmă – nu voi aştepta. Nu ştii ce înseamnă aşteptarea atunci când eşti, ca mine, urmărit de vedenii. De altfel, aceşti maimuţoi devin pe zi ce trece tot mai obraznici; chiar astă-noapte, doi nătărăi au îndrăznit să ne ţină piept şi să se răzvrătească împotriva noastră... Dacă domnul de La Mole este nevinovat, foarte bine; dar nu m-aş supăra să ştiu unde a fost domnul de La Mole astă-noapte, pe când soldaţii mei erau bătuţi în Luvru, iar eu, în strada Cloche-Percée. Să fie căutaţi deci ducele d'Alençon şi pe urmă Henric; vreau să-i întreb pe fiecare în parte. Cât despre dumneata, mamă, poţi rămâne.

Caterina se aşeză. Pentru un spirit hotărât ca al ei, orice întâmplare – îndrumată de mâna ei puternică – putea s-o apropie de ţel, chiar dacă părea s-o îndepărteze. Orice ciocnire provoacă un zgomot sau o scânteie. Zgomotul călăuzeşte, scânteia luminează...

Ducele d'Alençon intră; convorbirea pe care o avusese cu Henric îl pregătise pentru această întrevedere; era deci destul de calm.

Aşa că răspunse fără şovăială. Cum fusese înştiinţat de maică-sa să nu iasă din camera lui, el nu ştia nimic din toate câte se petrecuseră peste noapte. Atâta numai că apartamentul lui, dând pe acelaşi coridor cu cel al regelui Navarei, i se păruse mai întâi că aude un zgomot de parcă cineva ar fi spart o uşă, apoi înjurături şi focuri de armă.

Abia atunci se încumetase să crape uşa, şi văzuse fugind un om îmbrăcat într-o mantie vişinie.

Carol şi mama lui schimbară o privire.

— Cu o mantie vişinie? întrebă regele.

— Cu o mantie vişinie – răspunse d'Alençon.

— Şi mantia asta vişinie nu te-a făcut să bănuieşti pe nimeni?

Ducele d'Alençon îşi adună toate puterile ca să mintă cu aerul cel mai firesc din lume.

— La prima vedere – spuse el – trebuie să vă mărturisesc că mi s-a părut că era mantia roşie a unuia dintre gentilomii mei.

— Şi cum îl cheamă?

— Domnul de La Mole.

— Dar de ce domnul de La Mole nu se afla lângă tine, aşa cum s-ar fi cuvenit?

— Îl lăsasem liber – spuse ducele.

— Bine. Poţi pleca – făcu Carol.

Ducele d'Alençon se îndreptă spre uşa prin care intrase.

— Nu pe-acolo! îi strigă Carol. Pe-aici.

Şi îi arătă pe cea care dădea în camera doicii.

Carol ţinea ca Francisc să nu dea ochii cu Henric. Nici prin gând nu-i trecea că se şi văzuseră pentru o clipă, şi că aceasta le fusese de ajuns celor doi cumnaţi să se pună de acord...

La un semn făcut de Carol, Henric intră la rându-i, pe

aceeaşi uşă pe care intrase şi d'Alençon.

Henric nu aşteptă să fie întrebat de Carol.

— Sire – zise el – ce bine a făcut maiestatea voastră că m-a chemat, căci tocmai veneam să-i cer să-mi facă dreptate.

Carol se încruntă.

— Da, dreptate – spuse din nou Henric. Mai întâi, am să-i mulţumesc maiestăţii voastre că m-a luat ieri seară s-o însoţesc. Căci, luându-mă cu ea, am înţeles acum că mi-a salvat viaţa. Dar cu ce m-am făcut vinovat ca să încerce cineva să mă ucidă?

— Nu era vorba de un asasinat – interveni brusc Caterina – ci de o arestare.

— Ei bine, fie – spuse Henric. Ce crimă am făcut ca să fiu arestat? Dacă am vrea vină, şi acum sunt la fel de vinovat ca şi aseară. Cu ce am greşit, sire?

Carol se uită la mama lui, neştiind ce să răspundă.

— Fiul meu – vorbi Caterina – primeşti oameni dubioşi.

— Bine – răspunse Henric. Şi oamenii aceştia dubioşi mă compromit. Nu-i aşa, doamnă?

— Da, Henric.

— Numiţi-i, numiţi-i! Cine sunt? Puneţi-ne faţă-n faţă!

— La urma urmei – zise Carol – Henric are dreptul să ceară lămuriri.

— Şi le şi cer! reluă Henric, care voia să profite de poziţia lui avantajoasă. Te întreb pe tine, bunul meu frate Carol, şi pe domnia-voastră, buna mea mamă Caterina. De când m-am căsătorit cu Margareta, nu m-am purtat ca un soţ bun? întrebaţi-o pe ea. Nu m-am purtat ca un bun catolic? întrebaţi-l pe duhovnicul meu. Nu m-am purtat ca o rudă bună? întrebaţi-i pe toţi cei ce au luat parte la vânătoarea de ieri.

— Da, e adevărat, dragă Henric – făcu regele. Dar ce vrei, se spune că te ţii de uneltiri.

— Împotriva cui?

— Împotriva mea.

— Sire, dac-aş fi uneltit împotriva voastră, n-aveam decât să las lucrurile în voia lor atunci când calul, cu coapsa sfărâmată, nu se mai putea ridica şi când mistreţul se năpustea ca turbat împotriva maiestăţii voastre.

— Ei, drăcia dracului, mamă! Ştii că are dreptate!

— Dar, ia spune-mi, cine era la tine astă-noapte?

— Doamnă – îi zise Henric – într-o vreme în care puţini pot răspunde de ei înşişi, cum aş putea răspunde eu de alţii? Am plecat de acasă pe la şapte seara, iar pe la zece, fratele meu Carol m-a luat cu el. Şi am rămas împreună toată noaptea. Nu puteam să fiu şi cu maiestatea sa, şi să ştiu şi ce se petrece acasă.

— Dar nu-i mai puţin adevărat că un om de-al tău a ucis doi ostaşi ai maiestăţii sale şi l-a rănit pe domnul de Maurevel – spuse Caterina.

— Un om de-al meu? întrebă Henric. Şi cine era acest om, doamnă? Numiţi-l!

— Toată lumea îl acuză pe domnul de La Mole.

— Domnul de La Mole nu e unul din oamenii mei, doamnă. Domnul de La Mole face parte din suita domnului d'Alençon, căruia i-a fost prezentat de către fiica dumneavoastră!

— Ce mai încoace-ncolo! făcu Carol. Spune, Henriot: domnul de La Mole a fost sau nu la tine?

— De unde să ştiu eu asta, sire? Nu pot spune nici da, nici nu... Domnul de La Mole este o presupusă slugă, credincios ca nimeni altul, reginei Navarei şi care, adesea, îmi aduce răvaşe fie de la Margareta, căreia îi e recunoscător că l-a prezentat domnului duce d'Alençon, fie chiar de la domnul duce. N-aş putea spune că nu era el!

— El era! exclamă Caterina. A fost recunoscut după mantia lui vişinie.

— Domnul de La Mole are deci o mantie vişinie?

— Da.

— Şi cel care le-a făcut de petrecanie celor doi soldaţi ai mei şi domnului de Maurevel...

—... purta o mantie vişinie? întrebă Henric.

— Întocmai – spuse Carol.

— Nu mai am nimic de adăugat – zise bearnezul. Dar, în acest caz, mi se pare firesc ca în loc să mă chemaţi pe mine, care nu eram acasă, să-l fi întrebat pe domnul de La Mole care, după cum afirmaţi, se afla în apartamentul meu. Trebuie însă să atrag atenţia maiestăţii sale asupra unui fapt.

— Care?

— Dacă eu, văzând un ordin iscălit de regele meu, m-aş fi apărat în loc să mă supun, aş fi fost vinovat şi aş fi meritat orice pedeapsă; dar nu eram eu, ci un necunoscut, pe care acest ordin nu-l privea; au vrut să-l aresteze pe nedrept şi s-a apărat chiar prea bine, dar era în drept să o facă.

— Totuşi... – murmură Caterina.

— Doamnă – făcu Henric – ordinul mă privea pe mine?

— Da – îi răspunse Caterina – şi purta semnătura maiestăţii sale.

— Dar mai scria în el ca să fie arestat oricine va fi găsit în lipsa mea?

— Nu – spuse Caterina.

— Atunci reluă Henric – dacă nu se dovedeşte că uneltesc şi împreună cu mine şi cel care se afla în cameră, omul acela era nevinovat.

După aceea, întorcându-se spre Carol al IX-lea:

— Sire, nu părăsesc Luvrul. Sunt chiar gata să mă predau. E de ajuns doar un cuvânt al maiestăţii voastre şi pe loc mă duc la orice închisoare aţi vrea. Dar până la dovada contrarie, am dreptul să mă numesc şi mă voi numi preacredinciosul supus şi frate al maiestăţii voastre.

Şi, cu o demnitate ce nu-i fusese cunoscută până atunci, Henric făcu o plecăciune în faţa lui Carol şi se retrase.

— Bravo, Henriot! zise Carol după plecarea regelui Navarei.

— Bravo pentru că ne-a bătut? făcu Caterina.

— Şi de ce n-aş aplauda? Când facem exerciţii de scrimă şi el mă atinge, nu-i spun tot „bravo”? Greşeşti, mamă, când îl desconsideri pe băiatul ăsta!

— Fiul meu – zise Caterina, strângându-i mâna lui Carol al IX-lea – nu-l desconsider, mă tem de el.

— Ei bine, nu ai dreptate, mamă. Henric îmi este prieten, şi, aşa cum a afirmat, dacă mi-ar fi fost duşman, nu m-ar fi scăpat de mistreţ.

— Da – răspunse Caterina – pentru ca ducele de Anjou, duşmanul lui personal, să ajungă rege al Franţei?

— Mamă, n-are importanţă de ce m-a scăpat Henriot de la moarte; important este că-i datorez viaţa şi, pe toţi dracii, nu vreau să aibă vreo neplăcere. Cât despre domnul

de La Mole, ei bine, o să mă înţeleg cu fratele meu, ducele d'Alençon, pentru că este curteanul lui.

Cu aceste cuvinte, Carol al IX-lea lăsă să se înţeleagă ca a terminat ce avea de vorbit cu mama sa. Aceasta se retrase, căutând să găsească un răspuns bănuielilor sale.

Cum domnul de La Mole era un om prea neînsemnat, nu era de niciun folos planurilor ei.

Ajungând în camera sa, Caterina, la rândul ei, o găsi pe Margareta care o aştepta.

— Ah, ah! făcu ea. Tu eşti, fata mea? Am trimis după tine aseară.

— Ştiu, doamnă; dar ieşisem.

— Şi azi-dimineaţă?

— Azi-dimineaţă, doamnă, am venit să vă spun că maiestatea voastră este pe cale să săvârşească o mare nedreptate.

— Care?

— Vreţi să-l arestaţi pe contele de La Mole.

— Te înşeli, fiica mea; eu nu arestez pe nimeni. Regele arestează.

— Să nu ne jucăm cu vorbele, doamnă, atunci când se petrec lucruri atât de grave. Domnul de La Mole va fi arestat, nu-i aşa?

— Probabil.

— Sub acuzarea că se afla astă-noapte în camera regelui Navarei şi a omorât doi soldaţi, rănindu-l pe domnul de Maurevel, nu-i aşa?

— Într-adevăr, este acuzat de această crimă.

— Este o acuzaţie nedreaptă, doamnă – îi zise Margareta – domnul de La Mole nu este vinovat!

— Domnul de La Mole nu este vinovat! repetă Caterina, cu o tresărire de bucurie, ghicind că din spusele Margaretei poate să scapere o scânteie din ceea ce-i fusese ascuns.

— Nu – reluă Margareta – nu este vinovat şi nu poate fi pentru că nu se afla la rege.

— Şi unde era?

— La mine, doamnă.

— La tine?

— Da, la mine.

La auzul acestei mărturisiri făcute de un vlăstar regesc,

Caterina ar fi trebuit s-o străfulgere cu privirea, dar se mulţumi să încrucişeze braţele.

— Şi... – spuse ea după o clipă de tăcere – dacă domnul de La Mole va fi arestat şi interogat...

— Va mărturisi unde se afla şi cu cine a fost, mamă – răspunse Margareta, deşi era sigură că nu aşa s-ar fi întâmplat lucrurile.

— În cazul ăsta, ai dreptate, fiica mea, domnul de La Mole nu trebuie să fie arestat.

Margareta se înfioră; i se păru că în felul cum maică-sa pronunţase aceste cuvinte, se ascundea ceva tainic şi îngrozitor; n-avea însă ce să-i răspundă, pentru că ceea ce ceruse îi fusese acordat.

— Dar atunci spuse Caterina – dacă domnul de La Mole nu se afla la rege, cine era?

Margareta tăcu.

— Pe acesta îl cunoşti, fiica mea? o întrebă Caterina.

— Nu, mamă – îi răspunse Margareta, cu un glas şovăielnic.

— Hai, nu avea încredere în mine doar pe jumătate!

— Vă repet, doamnă, că nu-l cunosc – răspunse din nou Margareta, pălind fără să vrea.

— Bine, bine – zise nepăsătoare Caterina. O să ne informăm. Du-te, fata mea; linişteşte-te, mama ta veghează şi îţi apără onoarea.

Margareta ieşi.

— Ah – murmură Caterina – se unesc; Henric şi Margareta se înţeleg; femeia să fie mută iar bărbatul orb. Da, copiii mei, sunteţi dibaci şi vă credeţi puternici; dar puterea stă în unirea voastră şi am să vă distrug eu unul după altul. De altfel, o să vină o zi când Maurevel o să poată vorbi sau scrie, o să rostească un nume sau o să înşire şase litere şi atunci totul se va lămuri... Da, dar de azi până atunci vinovatul o să se pună la adăpost. Cel mai bun lucru de făcut acum e să-i despart pe dată...

Chibzuind acest plan, Caterina se îndreptă din nou spre apartamentul fiului ei, pe care-l găsi stând de vorbă cu ducele d’Alençon.

— Ah, ah! făcu Carol, încruntându-se. Dumneata, mamă?

— De ce n-ai spus şi „iar”? Cuvântul ţi-a trecut prin

minte.

— Ce gândesc mă priveşte doar pe mine, doamnă – spuse regele, cu tonul brutal pe care-l avea uneori chiar când i se adresa Caterinei. Ce vrei de la mine? Spune repede!

— Ei bine, ai dreptate, fiul meu – îi spuse Caterina. Iar tu, Francisc, greşeai.

— De ce, doamnă? întrebară cei doi prinţi.

— Domnul de La Mole n-a călcat pe la regele Navarei.

— Ah, ah! exclamă Francisc, pălind.

— Şi atunci, cine era? întrebă Carol.

— Nu ştim încă, dar o vom afla când Maurevel o să fie în stare să vorbească. Deci, să lăsăm chestiunea asta şi să revenim la domnul de La Mole.

— Ei bine, mamă, ce vrei cu domnul de La Mole, dacă nu se afla la regele Navarei?

— Nu – spuse Caterina – nu era la rege, dar se afla la... regină.

— La regină! repetă Carol, izbucnind într-un râs nervos.

— La regină! şopti d'Alençon, făcându-se palid ca un cadavru.

— Nu, nu se poate – zise Carol – ducele de Guise mi-a spus că s-a întâlnit în drum cu litiera Margaretei.

— Da, aşa-i – aprobă Caterina – are o casă în oraş.

— În strada Cloche-Percée! strigă regele.

— Oh, oh! Asta le întrece pe toate! exclamă ducele d'Alençon, înfigându-şi unghiile în piept. Şi unde mai pui că mi l-a recomandat tocmai mie!

— Ah! Da, acum îmi dau seama! spuse regele, oprindu-se deodată. Atunci el s-a apărat astă-noapte şi mi-a aruncat un vas de argint în cap, ticălosul!

— Da, ticălosul! repetă Francisc.

— Aveţi dreptate, copiii mei – spuse Caterina, fără să pară a înţelege ce-i îndemna pe fiecare să vorbească cu atâta patimă. Aveţi dreptate; un singur cuvânt al acestui gentilom ar putea stârni un scandal fără pereche; ar dezonora un vlăstar regesc, o clipă de beţie ar fi de ajuns...

— Sau de lăudăroşenie – zise Francisc.

— Da, fireşte – aprobă Carol – dar nu-l putem da pe mâna justiţiei, decât dacă Henriot consimte să facă o plângere.

— Fiul meu – zise Caterina, apăsând cu mâna pe umărul lui Carol, în aşa fel, încât să-i atragă atenţia asupra propunerilor pe care voia să le facă. Ascultă bine ce-ţi spun: s-a săvârşit o crimă şi e primejdie de scandal. Dar nu cu judecători şi călăi se pedepsesc astfel de crime săvârşite împotriva unei maiestăţi regale. Dac-aţi fi gentilomi de rând, n-aş avea nevoie să vă învăţ ce să faceţi, pentru că amândoi sunteţi viteji; dar fiind prinţi, nu puteţi să încrucişaţi spada cu a unui boiernaş; gândiţi-vă la o răzbunare cu adevărat demnă de rangul unor prinţi.

— Pe toţi dracii – strigă Carol – ai dreptate, mamă, şi am să mă gândesc!

— Am să te ajut, frate! exclamă Francisc.

— Eu plec – spuse Caterina, dezlegându-şi cingătoarea de mătase neagră, un şnur gros, ce-i înfăşura de trei ori mijlocul şi ale cărui capete, terminate fiecare cu un ciucure, îi atârnau până la genunchi. Eu mă retrag, dar vă las cingătoarea în locul meu.

Şi o aruncă la picioarele lor.

— Ah, ah! făcu Carol. Înţeleg!

— Cingătoarea asta... – zise d'Alençon ridicând-o.

— Înseamnă pedeapsă şi tăcere – spuse Caterina, bucuroasă de izbândă. Dar n-ar strica să-l chemaţi şi pe Henric la treaba asta.

Şi ieşi.

— Pentru numele lui Dumnezeu! exclamă ducele d'Alençon. Nimic mai uşor: când Henric o să afle că nevastă-sa îl înşală... Aşadar – adăugă el întorcându-se spre rege – sunteţi de părerea mamei noastre?

— Din toate punctele de vedere – aprobă Carol, neştiind că înfige o mie de pumnale în inima ducelui d'Alençon. Margareta o să se necăjească, dar Henric o să se bucure.

Apoi, chemând un ofiţer al gărzii, porunci să fie înştiinţat Henric să vină; dar se răzgândi.

— Nu, nu – zise el – mă duc eu să-i vorbesc. Tu, Francisc, anunţă-i pe Anjou şi pe Guise.

Şi ieşind din apartamentul său, o apucă pe scăriţa în formă de melc ce ducea la catul al doilea şi dădea drept în faţa uşii lui Henric.

XXXIX
PLANURI DE RĂZBUNARE

După interogatoriul din care se descurcase atât de bine, Henric folosi clipa de răgaz ca să dea fuga la doamna de Sauve. Aici îl găsi pe Orthon, care îşi revenise cu totul de pe urma leşinului; dar el nu-i putu spune decât că nişte oameni năvăliseră în apartamentul lui şi căpetenia lor îl lovise cu mânerul spadei în cap, ameţindu-l. Pe urmă nimeni nu i-a mai dat atenţie. Caterina îl văzuse leşinat şi crezuse că e mort. Apoi îşi revenise în fire după plecarea reginei-mame, dar înainte să vină căpitanul gărzii însărcinat să înlăture urmele luptei din cameră, Orthon s-a refugiat la doamna de Sauve.

Henric o rugă pe Charlotte să-l adăpostească pe tânăr până ce va primi veşti de la de Mouy care, fără îndoială, îi va scrie din locul în care s-a ascuns. Atunci îl va trimite pe Orthon să ducă răspunsul său lui de Mouy şi astfel va putea să se bizuie pe doi oameni devotaţi, în loc de unul.

După ce luase aceste hotărâri, Henric se înapoiase la el şi tocmai se gândea, măsurând camera în lung şi-n lat, când deodată, uşa se deschise şi apăru regele.

— Maiestatea voastră! exclamă Henric, ieşindu-i în întâmpinare.

— Chiar eu, în persoană... Într-adevăr, dragă Henric, eşti un băiat minunat şi simt că te iubesc din ce în ce mai mult.

— Sire – spuse Henric – maiestatea voastră mă copleşeşte.

— Ai o singură vină, dragă Henric.

— O vină? Aceea pentru care maiestatea voastră m-a dojenit de câteva ori, de a prefera vânătoarea cu câini celei cu şoimi?

— Nu, nu vorbesc de asta, dragă Henric. Mă gândesc la alta.

— O rog pe maiestatea voastră să-mi explice şi voi căuta să mă îndrept – spuse Henric care, după zâmbetul lui Carol, îşi dăduse seama că regele era în toane bune.

— Vina ta e că, deşi ai ochi ageri, nu vezi prea limpede.

— S-ar putea oare, sire, să fiu miop fără să-mi dau seama?

— Mai rău, dragă Henric, mai rău, eşti orb!

— Ah! într-adevăr, spuse bearnezul. Dar nu cumva sunt orb pentru că închid ochii?

— Ba bine că nu! făcu Carol. Te şi cred în stare de aşa ceva! în orice caz, eu am să ţi-i deschid.

— Domnul a spus: să se facă lumină şi lumină s-a făcut. Maiestatea voastră este trimisul lui Dumnezeu pe pământ; poate deci să faci aici ceea ce Dumnezeu face în ceruri; ascult!

— Când Guise a spus aseară că soţia ta tocmai trecuse însoţită de un filfizon, n-ai vrut să crezi.

— Sire – zise Henric – cum să cred că sora maiestăţii voastre ar putea săvârşi o asemenea imprudenţă!

— Când ţi-a spus că soţia ta se dusese în strada Cloche-Percée, tot n-ai vrut să crezi!

— Cum aş fi putut să cred că un vlăstar regesc al Franţei îşi primejduieşte în public bunul său renume?

— Când am asediat casa din-strada Cloche-Percée, şi eu în am trezit cu un ibric de argint în umăr, Anjou cu un compot de portocale în cap şi Guise cu o halcă de porc mistreţ în obraz, ai văzut doi bărbaţi şi două femei?

— Nu am văzut nimic, sire. Maiestatea voastră poate îşi aminteşte că eu puneam întrebări portarului.

— Da, fir-ar să fie, numai că eu am văzut!

— Ah, dacă maiestatea voastră a văzut, se schimbă lucrurile.

— Adică am văzut doi bărbaţi şi două femei. Ei bine, acum ştiu fără putinţă de îndoială că una din ele era Margareta şi unul din bărbaţi, domnul de La Mole.

— Bine, dar atunci – zise Henric – dacă domnul de La Mole era în strada Cloche-Percée, nu putea fi aici!

— Nu – spuse Carol – nu era aici. Dar nu e vorba de cine era aici! Asta o s-o aflăm când dobitocul de Maurevel o să poată vorbi sau scrie. E vorba de Margareta, care te înşală!

— Ei – făcu Henric – nu daţi crezare bârfelilor!

— Când îţi spuneam că eşti mai mult decât miop, că eşti orb! Ce dracu', vrei să mă crezi odată, încăpăţânatule! Margareta te înşală şi deseară o să-l strângem de gât pe

amantul ei.

Henric se dădu înapoi, surprins, şi se uită uluit la cumnatul său.

— Mărturiseşte, Henric, că nu eşti supărat. Margareta poate să ţipe ca din gură de şarpe, dar pe legea mea, cu atât mai rău? Eu însă nu vreau ca ea să te facă nefericit. De Condé, că e înşelat de ducele de Anjou, nu-mi pasă; căci Condé e duşmanul meu; dar tu, tu eşti fratele meu! îmi eşti mai mult decât un frate, eşti prietenul meu...

— Dar, sire...

— Nu vreau să fii jignit, nu vreau să-şi bată joc de tine; de prea multă vreme eşti luat în zeflemea de filfizonii ăştia care vin din provincie ca să adune firimiturile ospăţurilor noastre şi ne fură femeile; să poftească să mai vină! Ai fost înşelat, dragă Henric, se poate întâmpla oricui, dar ţi-o jur, o să primeşti satisfacţie deplină! Şi mâine o să umple vorba: „Mii de draci! Se pare că regele Carol îl iubeşte pe fratele său, Henriot, căci astă-noapte i-a ieşit limba de un cot lui La Mole!”

— Bine, sire – zise Henric – lucrul acesta e definitiv stabilit?

— Stabilit, hotărât, decis: filfizonul n-o să aibă de ce să se plângă. La expediţie participă, în afară de mine, ducele de Anjou, ducele d’Alençon şi ducele de Guisse; un rege, doi vlăstari regeşti şi un prinţ suveran; fără să te mai punem la socoteală pe tine.

— Cum fără să mă puneţi la socoteală?

— Da, căci ai să mergi cu noi.

— Eu?!

— Da, tu; înfigi pumnalul în flăcău, ca un adevărat rege, în timp ce noi îl sugrumăm.

— Sire – spuse Henric – bunătatea dumneavoastră mă copleşeşte; dar acum aţi aflat?

— Ei, drace! Caraghiosul se pare că s-a lăudat. Se duce la ea când la Luvru, când în strada Cloche-Percée. Fac versuri împreună; aş dori mult să văd versurile acestui filfizon; fac pastorale; vorbesc despre Bion şi Moschus; uneori de Daphnis, altă dată de Corydon. Roagă-te cel puţin lui Dumnezeu pentru mine!

— Sire – spuse Henric – gândindu-mă bine...

— Ce?

— Maiestatea voastră va înţelege că nu pot lua parte la această expediţie. Să particip chiar eu ar fi nepotrivit. Prea mă priveşte îndeaproape, pentru ca prezenţa mea să nu fie socotită drept cruzime. Maiestatea voastră răzbună onoarea surorii sale, pedepsind un înfumurat care mi-a calomniat soţia; nimic mai firesc; Margareta, pe care continui s-o socotesc nevinovată, sire, nu va fi dezonorată; dar, dacă eu iau parte, situaţia se schimbă; participarea mea ar face dintr-un act de dreptate un act de răzbunare. Nu ar mai fi o execuţie, ci o crimă: soţia mea n-ar mai fi o femeie calomniată, ci una vinovată.

— Pe legea mea, Henric, vorba ta e de aur! Chiar adineauri îi spuneam mamei că eşti deştept ca un drac.

Carol se uită cu bunăvoinţă la cumnatul lui, care răspunse cu o plecăciune complimentului.

Totuşi – adăugă Carol – eşti mulţumit că scapi de filfizon?

— Tot ce face maiestatea voastră e bine făcut – răspunse regele Navarei.

— Bine, bine, atunci lasă-mă pe mine să-ţi fac treaba, fii liniştit, n-o să fie prost făcută.

— Am încredere în voi, sire – zise Henric.

— Da, spune-mi, te rog, la ce oră se duce de obicei la soţia ta?

— Pe la nouă seara...

— Şi o părăseşte?

— Înainte de sosirea mea, căci nu-l întâlnesc niciodată.

— Pe la...

— Pe la unsprezece.

— Bine, coboară deseară la miezul nopţii, treaba o să fie făcută.

Carol îi strânse călduros mâna lui Henric, îl asigură încă o dată de prietenia lui şi ieşi fluierând cântecul său preferat, de vânătoare.

„Ei, drăcia dracului! îşi zise bearnezul, urmărindu-l cu privirea pe Carol. M-ar mira să mă înşel. Să mă ia dracu', dacă şi pe asta nu tot regina-mamă a pus-o la cale! Nu ştie ce să mai scornească doar ca să ne învrăjbească pe mine şi pe nevastă-mea! O căsătorie ca a noastră!"

Şi Henric izbucni în râs, aşa cum râdea el când nu-l vedea

şi nu-l auzea nimeni.

În ziua când s-au petrecut cele povestite mai sus, pe la ceasul şapte seara, într-o cameră din Luvru, un tânăr frumos, după ce făcuse o baie, se plimba mulţumit de colo până colo, prin faţa unei oglinzi, fredonând un cântec.

Lângă el, pe un pat, dormea, sau mai bine zis se întinsese la odihnă, un alt tânăr.

Primul era prietenul nostru La Mole, despre care se vorbise atât de mult în cursul zilei şi despre care se vorbea poate că mai mult la această oră, fără ca el să bănuiască; celălalt era Coconnas.

Într-adevăr, vijelia se dezlănţuise în jurul lui La Mole fără ca el să audă bubuitul tunetului şi fără să vadă strălucirea fulgerului. După ce se întorsese acasă pe la trei dimineaţa, lenevise în pat până la trei după-amiază, când aţipind, când lăsându-se furat de visuri, şi clădind castele pe nisipul mişcător care se cheamă viitorul; se sculase apoi din pat, stătuse un ceas la baia la modă pe atunci, mâncase la jupânul La Hurière şi, întors la Luvru, îşi termina găteala spre a se duce la regină la ora obişnuită.

— Şi zici că ai mâncat? îl întrebă căscând Coconnas.

— Pe legea mea, cu o poftă ca de lup!

— La mine nu te-ai gândit, egoistule?

— Dormeai dus şi n-am vrut să te trezesc. Dar ştii ceva, poţi să sari peste prânz şi să iei cina. Şi mai ales, nu uita să-i ceri jupânului La Hurière din vinişorul de Anjou, pe care l-a primit zilele astea.

— E bun?

— Încearcă-l, atâta îţi spun.

— Şi tu unde te duci?

— Ei – făcu La Mole, mirat de întrebare – unde să mă duc?! Să-i fac curte reginei.

— Ascultă – îi zise Coconnas – ce-ar fi să dau o raită pe la căsuţa noastră din strada Cloche-Percée, şi să mă mai înfrupt din ce-a rămas de ieri? Şi, mai ales, să mai trag o duşcă din vinul ăla de Alicante, care te scoală din morţi!

— Ar fi primejdios, prietene Annibal, după toată zarva de astă-noapte. De altfel, n-am făcut noi legământ să nu ne ducem acolo singuri? Dă-mi, te rog, mantia!

— Da, pe legea mea, ai dreptate – aprobă Coconnas –

uitasem! Dar unde dracu’ ţi-e mantia? Ah, uite-o!

— Nu, nu pe cea neagră o vreau, pe cea vişinie. Regina mă place mai mult cu asta.

— Pe legea mea – zise Coconnas, după ce se uită după ea pretutindeni – caută-ţi-o şi singur, că eu n-o găsesc!

— Cum – se miră La Mole – n-o găseşti? Unde dracu’ o fi?

— Poate ai vândut-o...

— La ce bun? Mai am şase scuzi.

— Atunci ia-o pe-a mea!

— Ah, da... o mantie galbenă cu un pieptar verde! O să arăt ca un papagal!

— Pe cinstea mea, eşti prea pretenţios! Descurcă-te cum te taie capul!

Tocmai atunci, după ce La Mole întorsese camera pe dos şi începuse să-şi înjure pe hoţii care îndrăzniseră să se furişeze până la Luvru, sosi un paj al ducelui d’Alençon, cu nepreţuita mantie vişinie, atât de căutată.

— Ah! strigă La Mole. Uite-o, în sfârşit!

— Mantia dumneavoastră, domnule?... Întrebă pajul. Da, domnul duce v-a luat-o pentru că pusese rămăşag în privinţa nuanţei ei.

— Oh! făcu La Mole. O căutam doar pentru că voiam să ies, dar dacă alteţa sa doreşte s-o mai păstreze...

— Nu, domnule conte, nu mai are nevoie.

Pajul ieşi. La Mole îşi prinse mantia.

— Ei bine – continuă La Mole – ce-ai hotărât?

— Habar n-am!

— Te găsesc tot aici deseară?

— De unde vrei să ştiu?

— Aşadar, nu ştii ce-o să faci peste două ore?

— Ştiu prea bine ce vreau să fac, dar nu ştiu ce-o să mi se poruncească.

— Ducesa de Nevers?

— Nu, ducele d’Alençon.

— Ai dreptate, am băgat de seamă de la un timp că nu te mai slăbeşte cu prietenia.

— Da, aşa-i – spuse Coconnas.

— Atunci, eşti un om făcut – râse La Mole.

— Fugi de-aici! zise Coconnas. El, care e cel mai mic!

— Oh! exclamă La Mole. Are atâta ambiţie să ajungă el

cel mai vârstnic, că, mai ştii, poate face Dumnezeu vreo minune cu el. Vasăzică, nu ştii unde o să fii deseară?

— Nu.

— Dracu' să te ia... sau, mai bine zis, adio!

„Grozav mai e La Mole ăsta – se gândi Coconnas – vrea totdeauna să ştie unde-o să fiu! Parcă pot să ştiu! mai bine să mai trag nişte aghioase!"

Şi se culcă din nou. Cât despre La Mole, îşi luă zborul spre apartamentul reginei.

Când ajunse în coridorul pe care-l cunoaştem, se întâlni cu ducele d'Alençon.

— Ah, dumneavoastră, domnule de La Mole? se miră prinţul.

— Da, monseniore – îi răspunse La Mole, înclinându-se respectuos.

— Ieşi din Luvru?

— Nu, alteţă; mă duc la regina Navarei să-i prezint omagiile mele.

— Şi pe la ce oră pleci de la ea, domnule de La Mole?

— Alteţa voastră doreşte să-mi dea vreo poruncă?

— Nu, deocamdată nu, dar doresc să-ţi vorbesc deseară.

— Pe la ce oră.

— Între nouă şi zece.

— Voi avea cinstea să mă prezint alteţei voastre la această oră.

— Bine, te aştept!

La Mole mai făcu o plecăciune şi îşi continuă drumul.

„Ducele ăsta – îşi zise – e uneori palid ca un cadavru. Ciudat!"

Şi bătu la uşa reginei. Gillonne, care stătea de veghe, aşteptându-l să vină, îl conduse la Margareta.

Aceasta se îndeletnicea cu o treabă ce părea că o oboseşte foarte tare: în faţa ei se afla o hârtie plină de ştersături şi un volum din opera lui Isocrate. Îi făcu semn lui La Mole S-o lase să termine paragraful; după puţin timp terminând, aruncă pana şi-l pofti pe tânăr să se aşeze alături de ea.

La Mole strălucea. Niciodată nu fusese atât de frumos, niciodată atât de vesel.

— Din greceşte! exclamă el, aruncându-şi ochii pe carte.

Un discurs de Isocrate! Ce vreţi să faceţi cu el? Iar aci, aţi scris pe latineşte: „*Ad Sarmatiae legatos reginae Mărgărite concio*!” Le veţi ţine un discurs barbarilor acestora pe latineşte?

— Trebuie, pentru că ei nu vorbesc franţuzeşte.

— Dar cum puteţi alcătui răspunsul, înainte de a şti discursul pe care-l vor rosti ei?

O femeie mai cochetă decât mine te-ar fi lăsat să crezi că improvizez, dar faţă de tine, Hyacintul meu drag, nu folosesc asemenea şiretlicuri. Mi s-a comunicat dinainte discursul şi fac răspunsul.

Deci ambasadorii vor sosi curând?

— Au şi sosit azi-dimineaţă.

— Nu ştie nimeni?

Au sosit incognito. Primirea lor oficială a fost amânată, mi se pare, până poimâine. De altminteri, ai să vezi că ceea ce am scris astă-seară aduce destul de bine cu un discurs al lui Cicero – spuse Margareta, cu un aer satisfăcut şi care nu era lipsit de o nuanţă de pedanterie. Dar să lăsăm fleacurile astea! Să vorbim mai bine de ce ţi s-a întâmplat.

— Mie?

— Da.

— Ce mi s-a întâmplat?

— Hai, hai! Degeaba faci pe viteazul, te găsesc puţin cam palid.

— Atunci am dormit prea mult; vă cer umil iertare.

— Haide, haide, nu face pe grozavul, că ştiu tot!

— Vă rog, fiţi bună, comoara mea, şi puneţi-mă la curent, căci habar n-am ce s-a petrecut.

— Te rog să-mi răspunzi fără ocol. Ce ţi-a cerut regina-mamă?

— Regina-mamă, mie?! Voia să-mi vorbească?

— Cum, n-ai văzut-o?

— Nu.

— Nici pe regele Carol?

— Nu.

— Nici pe regele Navarei?

— Nu.

— Dar pe ducele d’Alençon?

— Da, adineauri l-am întâlnit pe coridor.

— Şi ce ţi-a spus?

— Că o să-mi dea câteva ordine deseară, între nouă şi zece.

— Altceva nimic?

— Nu, nimic.

— Ciudat!

— Ciudat? Dar ce găseşti oare ciudat?

— Că n-ai auzit vorbindu-se de nimic.

— Dar ce s-a întâmplat?

— S-a întâmplat că toată ziulica, nenorocitule, ai fost pe marginea unei prăpăstii.

— Eu?!

— Da, tu.

— De ce?

— Ascultă! De Mouy, surprins astă-noapte în camera regelui Navarei, care urma să fie arestat, a omorât trei oameni şi a scăpat, fără să fie recunoscut decât după faimoasa mantie vişinie.

— Ei şi?

— Ei, şi această mantie vişinie, care m-a înşelat şi pe mine odată, a înşelat acum şi pe alţii; aşadar, ai fost bănuit şi chiar învinuit de acest triplu asasinat. Azi-dimineaţă era vorba să fii arestat, judecat, şi, cine ştie? Poate şi condamnat, căci bănuiesc că nu ai fi spus unde ai fost nici chiar cu preţul vieţii, nu-i aşa?

— Să spun unde am fost! strigă La Mole. Să vă compromit pe dumneavoastră, frumoasa mea regină?! Oh! Aveţi dreptate! Aş fi mers la moarte cântând, numai ca să le cruţ o singură lacrimă frumoşilor voştri ochi!

— Vai, bietul meu gentilom! făcu Margareta. Frumoşii mei ochi ar fi plâns lacrimi multe.

— Şi cum s-a potolit furtuna asta grozavă?

— Ghiceşte!

— De unde vreţi să ştiu?

— Nu era decât un singur mijloc pentru a dovedi că nu te aflai în camera regelui Navarei.

— Care?

— Să spun unde ai fost.

— Ei, şi?

— Ei, şi am spus-o.

— Cui?

— Mamei mele.

— Şi regina Caterina...

—... Regina Caterina ştie că eşti amantul meu.

— Oh, doamnă, după ce aţi făcut atât de mult pentru mine, puteţi cere orice sacrificiu servitorului vostru! Da, e într-adevăr frumos şi măreţ ce-aţi făcut! Oh, Margareta, viaţa mea vă aparţine!

— Nădăjduiesc, căci am smuls-o acelora care voiau să ţi-o ia; dar acum eşti scăpat.

— Graţie ţie, regina mea adorată! exclamă tânărul.

Chiar atunci, un zgomot puternic îi făcu să tresară. La Mole se dădu înapoi, cuprins de o nedesluşită teamă. Margareta scoase un strigăt şi rămase cu ochii pironiţi spre geamul spart al unei ferestre.

Pe acolo pătrunsese o piatră de mărimea unui ou, care se mai rostogolea încă pe podea. La rândul său, La Mole se uită la geamul spart şi înţelese pricina zgomotului.

— Cine a îndrăznit?... strigă el.

Şi se repezi la fereastră.

— Stai o clipă – îl povăţui Margareta – mi se pare că e ceva legat de piatră.

— Într-adevăr – zise La Mole – parc-ar fi o hârtie.

Margareta ridică în grabă ciudatul proiectil şi desprinse o foiţă ce înfăşura piatra ca o panglică, pe la mijloc.

Hârtia era ţinută de o sfoară care ieşea prin geamul spart.

— Margareta despături răvaşul şi îl citi.

— Nenorocitule! strigă ea.

Îi întinse hârtia lui La Mole, care stătea în picioare, palid şi încremenit ca o adevărată statuie a spaimei.

Cu inima strânsă de presimţiri negre, La Mole citi aceste cuvinte:

„Domnul de La Mole este aşteptat cu spade lungi pe coridorul ce duce la domnul d’Alençon. Poate că preferă să iasă prin această fereastră şi să i se alăture domnului de Mouy, la Mantes...”

— Ei – făcu La Mole după ce citi – oare aceste spade sunt mai lungi ca a mea?

— Nu, dar ar putea fi zece contra una.

— Şi cine o fi prietenul care ne trimite acest răvaş?

Margareta luă din nou hârtia din mâinile tânărului, privindu-l cu ochi înflăcăraţi.

— Scrisul regelui Navarei! exclamă ea. Dacă ne dă de veste, înseamnă că ne pândeşte cu adevărat o primejdie. Trebuie să fugi, La Mole, fugi, te rog din toată inima!

— Cum vreţi să fug? zise La Mole.

— Dar fereastra? Nu se vorbeşte oare în răvaş de această fereastră?

— Porunciţi-mi, scumpă regină, şi ca să vă ascult, voi sări pe fereastră, chiar de-ar fi să-mi zdrobesc trupul de douăzeci de ori în cădere.

— Stai puţin, aşteaptă o clipă – spuse Margareta. Îmi pare că de sfoară atârnă o greutate.

— Să vedem – zise La Mole.

Şi amândoi, trăgând obiectul legat de sfoară, văzură cu o bucurie nespusă capătul unei scări din păr de cal şi mătase.

— Ah, eşti salvat! strigă Margareta.

— O minune cerească!

— Nu, e o binefacere a regelui Navarei.

— Dar dacă-i o cursă? întrebă La Mole. Dacă această scară se rupe sub greutatea mea? Doamnă, nu aţi mărturisit azi că mă iubiţi?

Margareta, care se îmbujorase de bucurie, deveni din nou de o paloare cadaverică.

— Ai dreptate – zise ea – s-ar putea.

Şi se repezi spre uşă.

— Ce vreţi să faceţi? o întrebă La Mole.

— Vreau să mă conving eu însămi dacă eşti aşteptat pe coridor.

— Niciodată, niciodată, pentru că mânia lor se va abate asupra voastră!

— Ce vrei să-i facă unui vlăstar regesc al Franţei? Unei soţii şi prinţese de sânge regesc? Iată două motive pentru care nu-mi pot face niciun rău.

Regina rosti aceste cuvinte cu atâta demnitate, încât La Mole înţelese că n-o pândea nicio primejdie şi că trebuie s-o lase să acţioneze cum crede ea de cuviinţă.

Margareta îl dădu pe La Mole în paza Gillonnei şi lăsă în seama înţelepciunii lui, după cum va fi cazul, fie să fugă, fie

să aştepte întoarcerea ei. O porni apoi pe coridorul care printr-o ramificaţie ducea spre bibliotecă şi spre mai multe saloane de recepţie, iar prin alta, ajungea în apartamentele regelui, reginei-mame şi la scăriţa secretă ce urca la ducele d'Alençon şi la Henric. Cu toate că era abia ora nouă seara, luminile fuseseră stinse şi în afară de o porţiune ceva mai luminată, unde coridorul se bifurca, totul era cufundat în beznă. Regina Navarei înainta fără şovăială, dar abia parcursese o treime din coridor, că auzi nişte şoapte ce erau cu atât mai misterioase şi mai înspăimântătoare, cu cât căutau să fie înăbuşite.

Deodată, ca la o poruncă, zgomotul încetă şi peste tot se aşternu întunericul; căci lumina, aşa palidă cum era, păru că scade şi mai mult.

Margareta îşi urmă drumul: se îndreptă spre locul plin de primejdie, care, dacă exista, acolo era.

Părea calmă, deşi mâinile încleştate trădau o emoţie puternică. Pe măsură ce înainta, teribila tăcere creştea şi o umbră, ca o mână, ascundea lumina tremurătoare şi nesigură.

Pe neaşteptate, când ajunse în locul unde coridorul se bifurca, un bărbat făcu doi paşi înainte, dezvălui un sfeşnic de argint poleit, cu ajutorul căruia lumină şi strigă:

— Uite-l!

Margareta se pomeni în faţa fratelui ei Carol. În urma lui, cu un cordon de mătase în mână, se afla ducele d'Alençon. Mai departe, două umbre se întrezăreau în întuneric, stând în picioare una lângă cealaltă, cu lamele spadelor lucind în beznă.

Margareta cuprinse scena dintr-o singură privire. Făcu o sforţare supraomenească şi-i răspunse lui Carol.

— Sire, vreţi să spuneţi „uite-o"!

Carol făcu un pas înapoi. Ceilalţi rămaseră nemişcaţi.

— Tu, Margot?! zise el. Unde te duceai la ora asta?

— La ora asta! se miră Margareta. E chiar aşa de târziu?

— Te întreb unde te duci?

— Să caut o carte cu discursurile lui Cicero, pe care cred că am lăsat-o la mama.

— Cum, fără lumânare?

— Credeam că e lumină pe coridor.

— Şi vii din apartamentul tău?

— Da.

Ce faci în seara asta?

— Îmi pregătesc discursul ce-l voi adresa solilor Poloniei. Nu este oare mâine consiliu şi n-am hotărât că discursurile tuturor vor fi supuse maiestăţii voastre?

— Şi nu te ajută nimeni la treaba asta?

Margareta îşi încordă toate puterile.

— Da, frăţioare, domnul de La Mole. E un om foarte instruit.

— Atât de instruit – explică ducele d'Alençon – încât îl rugasem ca, după ce terminaţi, soră dragă, să treacă să-mi dea nişte sfaturi şi mie, care nu mă pot măsura cu tine.

— Îl aşteptaţi? întrebă Margareta, cu tonul cel mai firesc.

— Da – zise ducele d'Alençon – cu nerăbdare.

— Atunci – făcu Margareta – mă duc să vi-l trimit, frăţioare, căci am terminat.

— Şi cartea? întrebă Carol.

— O s-o trimit pe Gillonne după ea.

Cei doi fraţi îşi făcură un semn.

— Întoarce-te – zise Carol – noi ne continuăm rondul.

— Rondul?! se miră Margareta. Şi ce căutaţi?

— Un omuleţ în roşu – râse Carol. Nu ştiai că vine uneori în vechiul Luvru un omuleţ în roşu? Fratele meu ducele d'Alençon zice că l-ar fi văzut şi suntem în căutarea lui.

— Noroc la vânătoare! le ură Margareta.

Se retrase, aruncând o privire în urma ei. Văzu atunci pe un perete al coridorului patru umbre aplecate, care păreau că stau la sfat. Ajunse pe dată la uşa apartamentului ei.

— Deschide, Gillonne, deschide!

Gillonne se supuse.

Margareta intră degrabă şi-l găsi pe La Mole aşteptând-o calm şi hotărât, dar cu spada în mână.

— Fugi – strigă ea – fugi şi nu mai pierde o clipă! Te aşteaptă pe coridor ca să te ucidă!

— Îmi porunciţi? întrebă La Mole.

— Da, îţi ordon! Trebuie să ne despărţim, pentru a ne mai vedea vreodată.

Cât timp Margareta lipsise, La Mole legase scara de fereastră; încălecă aşadar rama; dar înainte să pună

piciorul pe prima treaptă, sărută cu gingăşie mâna Margaretei.

— Dacă această scară este o capcană şi mor pentru dumneavoastră, Margareta, nu uitaţi de făgăduiala ce mi-aţi făcut-o.

— Nu este o făgăduială, Mole, ci un jurământ. Nu te teme. Adio!

Şi La Mole, încurajat, se lăsă mai mult să alunece pe scară decât să coboare.

Chiar atunci, cineva bătu la uşă.

Margareta îl urmări cu privirea pe La Mole în această acţiune primejdioasă şi se întoarse abia după ce se încredinţă că pusese piciorul pe pământ.

— Doamnă – zise Gillonne – doamnă!

— Ce este? întrebă Margareta.

— Regele bate la uşă.

— Deschide!

Gillonne se supuse.

După o aşteptare atât de îndelungată, cei patru prinţi îşi pierduseră răbdarea: stăteau acum în prag.

Carol intră primul.

Margareta îi ieşi în întâmpinare, cu zâmbetul pe buze.

Regele se uită repede în jur.

— Ce cauţi, frăţioare? îl întrebă Margareta.

— Păi – făcu Carol – caut... caut... ei, drace! îl caut pe domnul de La Mole.

— Domnul de La Mole?

— Da, unde-i?

Margareta îl luă pe frate-său de mână şi-l duse la fereastră.

În clipa aceea, doi bărbaţi treceau în goana cailor pe lângă turnul de lemn; unul din ei, în semn de adio, îşi dezlegă eşarfa şi fâlfâi mătasea albă în bezna nopţii: erau La Mole şi Orthon.

Margareta îi arătă cu degetul lui Carol pe cei doi călăreţi.

— Ei bine, ce-nseamnă asta? întrebă regele.

— Asta înseamnă că ducele d’Alençon poate să-şi pună cingătoarea în buzunar, şi domnii de Anjou şi de Guise săbiile în teacă, pentru că domnul de La Mole nu va mai trece prin coridor în astă-noapte – răspunse Margareta.

XL
ATRIZII

De când se întorsese la Paris, Henric de Anjou nu venise încă să stea de vorbă între patru ochi cu mama sa, Caterina, cu toate că, după cum se ştie, era feciorul ei cel mai iubit. Pentru el, aceasta nu era o satisfacţie deşartă, legată de etichetă, şi cu atât mai puţin un ceremonial care nu-i plăcea să-l îndeplinească, ci împlinirea unei datorii, deosebit de agreabile pentru acest fiu care, dacă nu-şi iubea mama, era cel puţin sigur că ea îl iubea foarte mult.

În realitate, Caterina îl prefera fără îndoială pe acest fiu fie pentru vitejia, fie mai ales pentru frumuseţea lui – căci Caterina, în afară de mamă, mai era şi femeie – fie pentru că Henric de Anjou, după unele bârfeli de la curte, îi amintea florentinei de o epocă fericită, bogată în tainice iubiri.

Doar Caterina ştia de întoarcerea ducelui de Anjou la Paris, ceea ce Carol al IX-lea n-ar fi aflat dacă din întâmplare nu şi-ar fi întâlnit fratele în faţa patului prinţului de Condé, chiar în clipa când ieşea de acolo. Carol nu-l aştepta decât a doua zi şi Henric de Anjou nădăjduia să poată scăpa să nu-i dezvăluie cele două ţeluri pentru care venise cu o zi mai devreme: vizita la frumoasa Maria de Clèves, prinţesă de Condé, şi întrevederea cu solii polonezi.

Despre acest demers, al cărui rost Carol nu-l înţelegea prea bine, dorea ducele de Anjou să-i dea explicaţii mamei sale; din ele, cititorul, care ca şi Henric de Navara cu siguranţă că i-a tălmăcit greşit sensul, va trage, fireşte, foloase. De aceea atunci când Henric de Anjou, cel atât de mult aşteptat, intră la mama sa, Caterina – de obicei atât de rece şi cumpătată – regina, care de la plecarea fiului ei preaiubit nu mai îmbrăţişase cu dragoste decât pe Coligny, cel ce fusese ucis în ziua următoare, îl întâmpină acum cu braţele deschise pe acest copil, rodul iubirii ei. Îl strânse la piept cu o afecţiune maternă, de care te întrebai cum de mai există în această inimă împietrită.

Se îndepărtă apoi de el, îl privi şi-l sărută din nou.

— Ah, doamnă – îi spuse el – cum cerul îmi îngăduie fericirea de a-mi îmbrăţişa mama fără martori, mângâiaţi-l pe omul cel mai nefericit din lume!

— Vai, Doamne, dragul meu copil! strigă Caterina. Dar ce rău ţi s-a întâmplat?

— Nimic de care să nu ştii. Iubesc şi sunt iubit; numai că dragostea asta îmi este nenorocirea.

— Explică-mi, fiule – îl îndemnă Caterina.

— Ei, mamă, solii aceştia... plecarea...

— Da – zise Caterina – solii au venit, plecarea ta se apropie.

— Zorul nu ar fi prea mare, dacă fratele meu n-ar fi atât de grăbit, căci mă urăşte, se teme că am să-i stric rosturile şi vrea să se descotorosească de mine.

Caterina zâmbi.

— Dându-ţi un tron, sărman cap încoronat!

— Vai, mamă, nu-l vreau – reluă Henric, neliniştit – nu vreau să plec! Eu, vlăstar al regilor Franţei, crescut în obiceiurile cele mai alese, lângă cea mai bună mamă, iubit de una din cele mai încântătoare femei din lume, să mă duc la capătul pământului, pe nişte meleaguri unde-i mereu zăpadă şi să mă sting încet în mijlocul unor bădărani care beau de dimineaţa până seara şi îşi preţuiesc regele ca pe un butoi, după conţinut! Nu, mamă, nu vreau să plec nici în ruptul capului; aş muri!

— Ia să vedem, Henric – zise Caterina, strângându-i amândouă mâinile într-ale sale – spune-mi, asta să fie oare adevărata cauză?

Henric îşi plecă ochii, ca şi cum n-ar fi îndrăznit să-i mărturisească nici chiar ei, mama lui, ce avea pe inimă.

— Nu cumva – întrebă Caterina – există o cauză mai puţin sentimentală, mai raţională, mai politică?

— Dragă mamă, nu-i vina mea dacă mi-a rămas gândul ăsta în minte şi poate stăruie mai mult decât ar trebui; oare nu mi-ai spus chiar tu că zodiacul făcut la naşterea fratelui meu Carol îl osândea la o moarte timpurie?

— Da – recunoscu Caterina – numai că un zodiac poate să mintă, fiule. Chiar eu am ajuns acum să doresc ca toate zodiacele să fie mincinoase.

— Dar oare zodiacul lui nu i-a prezis astfel?

— Zodiacul lui vorbea de un sfert de veac, dar nu pomenea dacă era vorba despre viaţă sau despre domnie.

— Ei bine, scumpă mamă, fă în aşa fel să rămân. Fratele meu va împlini în curând douăzeci şi patru de ani; într-un an, deci îi va veni sorocul.

Caterina rămase adâncită în gânduri.

— Da, fireşte, ar fi mai bine dacă s-ar putea!

— Oh, mamă! strigă Henric. Gândeşte-te ce deznădejde mă va cuprinde dacă am să-mi dau seama că am schimbat coroana Franţei pentru cea a Poloniei! Acolo m-ar frământa neîncetat gândul că aş fi putut domni la Luvru, în mijlocul acestei curţi elegante şi cultivate, în preajma celei mai bune mame din lume, ale cărei sfaturi m-ar fi scutit de atâta trudă şi oboseli, căci obişnuită să ducă împreună cu tatăl meu o bună parte din povara statului, ar fi binevoit, fără îndoială, să o poarte şi cu mine. Ah, mamă! Aş fi fost un mare rege!

— Mai încet, mai încet, scumpul meu copil! spuse Caterina, oare nutrise întotdeauna cele mai dulci speranţe într-un asemenea viitor. Nu te lăsa pradă desperării! Oare nu te-ai gândit la vreun mijloc ca treaba asta să meargă bine?

— Oh, da, fireşte! Tocmai de aceea m-am întors cu două-trei zile mai devreme decât eram aşteptat, lăsându-l totuşi pe fratele meu Carol să creadă că o fac pentru doamna de Condé; pe când eu m-am dus în întâmpinarea lui Lasco, cel mai de seamă dintre solii polonezi, pe care l-am cunoscut şi m-am străduit, la această primă convorbire, să fac tot ce-mi stă în putinţă ca să mă urască, şi cred că am izbutit.

— Ah, copilul meu drag! spuse Caterina. N-ai făcut bine. Interesul Franţei trebuie să fie mai presus de măruntele tale vrăjbi personale.

— Mamă este oare în folosul Franţei ca în cazul când i s-ar întâmpla vreo nenorocire fratelui meu, pe tron să ajungă ducele d’Alençon sau regele Navarei?

— Oh, regele Navarei, niciodată, niciodată! murmură Caterina, pe a cărei frunte se putu citi acum acea neliniște ce-i apărea întotdeauna ca un văl de îngrijorare când se pomenea de această problemă.

— Pe cinstea mea, mamă – adăugă Henric – fratele meu ducele d'Alençon nu preţuieşte mai mult şi nici nu te iubeşte mai mult.

— Ei, dar vorbeşte odată – reluă Caterina – ce-a spus Lasco?

— Chiar Lasco a şovăit când l-am îndemnat să se grăbească să ceară audienţă. Oh, dac-ar putea scrie în Polonia să anuleze alegerea!

— E o nebunie, fiule, o nebunie... ce a consfinţit o dietă rămâne sfânt!

— Mamă dragă, nu s-ar putea să-i facem să înţeleagă pe aceşti polonezi că ar fi mai bine să-l primească pe ducele d'Alençon în locul meu?

— Dacă nu-i cu neputinţă, e totuşi foarte greu – răspunse Caterina.

— Nu-i nimic, mamă. Încearcă, străduieşte-te, vorbeşte cu regele! aruncă toată vina pe seama dragostei mele pentru doamna de Condé; spune-i că sunt nebun, că mi-am pierdut minţile de dragul ei. Din întâmplare, m-a văzut ieşind din palatul ducelui împreună cu de Guise, care mă ajuta, ca un bun prieten.

— Da, ca să pună pe picioare Liga. Tu nu vezi asta, dar eu o văd.

— Ba da, ba da, mamă, dar până atunci, mă folosesc de el. Nu suntem oare fericiţi atunci când un om ne serveşte servindu-se pe el?

— Şi ce-a zis regele când te-a întâlnit?

— Am avut impresia că mă crede, atunci când i-am spus că numai dragostea m-a făcut să mă întorc la Paris.

— Nu ţi-a cerut socoteală cum ai petrecut restul nopţii?

— Ba da; însă am fost la cină la Nantouillet, unde a n făcut un scandal monstru, pentru ca regele să afle şi să-i risipesc îndoiala că aş fi putut să fiu în altă parte.

— Atunci nu ştie de întâlnirea ta cu Lasco?

— Nu, cu siguranţă că nu.

— Bine, cu atât mai bine. Voi încerca să-i vorbesc, scumpul meu copil; dar ştii prea bine că-i o fire dârză, care n-ascultă niciodată de poveţele altora.

— Vai, mamă, dragă mamă, ce fericire nespusă dac-aş rămâne şi te-aş iubi şi mai mult decât aşa ceva e cu

putinţă!

— Dacă rămâi ai să fii trimis din nou la război.

— Oh, prea puţin îmi pasă, numai să nu părăsesc Franţa!

— Ai putea fi omorât.

— Mamă, nu se moare de răni... ci de durere, de plictis se moare. Dar Carol n-o să-mi îngăduie niciodată să rămân; mă urăşte.

— Te pizmuieşte, preafrumosul meu viteaz. O ştiu toţi. De ce eşti atât de brav şi de dăruit de natură? De ce, când n-ai împlinit nici douăzeci de ani, ai câştigat bătălii ca Alexandru şi ca Cezar? Deocamdată, însă, să nu afle încă nimeni, caută să pari resemnat şi să-i intri în voie regelui. Astăzi se întruneşte consiliul de coroană pentru a citi şi discuta discursurile care vor fi rostite la ceremonie; poartă-te ca un adevărat rege al Poloniei şi lasă pe seama mea restul. Dar, mă ţineam să te întreb, cum ţi-a mers expediţia de aseară?

— Nu a izbutit, mamă; curtezanul fusese prevenit şi şi-a luat zborul pe o fereastră.

— O să aflu eu într-o bună zi cine-i duhul rău care pune beţe-n roate tuturor planurilor mele. Deocamdată, mu ştiu sigur... dar vai şi amar de el...

— Atunci, mamă?... spuse ducele de Anjou.

— Lasă-mă pe mine să descurc treaba asta – şi-i sărută drăgăstoasă ochii, împingându-l apoi afară din cameră.

Nu trecu mult, şi prinţesele din suită veniră la regină. Carol era bine dispus, căci îndrăzneala surorii sale Margot mai mult îl înveselise decât îl supărase; iar lui La Mole nu-i purta nicio pică; îl aşteptase pe coridor cu oarecare însufleţire, numai pentru că era un soi de vânătoare cu pândă.

Ducele d’Alençon, dimpotrivă, era foarte preocupat. Pornirea ce-o avea dintotdeauna împotriva lui La Mole se schimbase în ură când aflase că este iubit de sora sa.

Margareta era visătoare, dar cu ochii în patru, căci trebuia în orice clipă să-şi aducă aminte şi să supravegheze.

Solii polonezi trimiseseră textul discursurilor pe care urmau să le rostească.

Margareta, căreia nu i se pomenise nimic despre cele

petrecute în ajun, de parcă nici nu s-ar fi întâmplat nimic, citi discursurile, şi fiecare, în afară de Carol, îşi spuse părerea. Carol o lăsă pe Margareta să răspundă cum voia ea. El făcu o seamă de obiecţii în ce priveşte termenii folosiţi în discursul lui de către ducele d'Alençon; cât despre cel al lui Henric de Anjou, vădi mai mult decât rea voinţă: se înverşună să-l corecteze şi să-i găsească pretutindeni greşeli.

Acest consiliu de coroană, fără a dezlănţui vreo ceartă, izbuti să învenineze spiritele.

Henric de Anjou, care trebuia să-şi refacă discursul aproape în întregime, plecă spre a se pune pe treabă. Margareta, care nu mai aflase nicio veste de la regele Navarei, în afară de cea care ajunsese la ea spărgându-i geamurile de la cameră, se duse acasă cu speranţa că el va veni s-o vadă.

Ducele d'Alençon, care citise şovăirea în ochii fratelui său, ducele de Anjou, şi surprinsese un schimb de priviri pline de înţeles între acesta şi Caterina, se retrase ca să reflecteze dacă nu cumva pun la cale vreo nouă intrigă.

În sfârşit, Carol tocmai se pregătea să meargă la atelierul său de fierărie, unde voia să-şi ascută o suliţă făcută chiar de mâna lui, când Caterina îl opri.

Carol, care bănuia că maică-sa se va ridica într-un fel împotriva hotărârilor sale, se opri şi se uită la ea ţintă.

— Mă rog – spuse el – mai ai ceva?

— Încă un cuvânt, sire. L-am uitat şi totuşi acest cuvânt are oarecare importanţă. În ce zi va avea loc solemnitatea?

— Ah, da, mamă, ai dreptate – o aprobă regele, aşezându-se din nou. Să mai stăm puţin de vorbă. Când ai vrea să fixăm data?

— Am crezut – răspunse Caterina – că tăcerea maiestăţii voastre, aparenta uitare are un tâlc şi e adânc chibzuită.

— Nu, mamă – zise Carol – de ce?

— Pentru că – adăugă Caterina cu un glas foarte blând – mi se pare, fiule, că nu trebuie să le arătăm polonezilor că suntem ahtiaţi după coroana lor.

— Dimpotrivă, mamă – răspunse Carol – ei au venit în marş forţat de la Varşovia până aici în cea mai mare grabă. Deci, la cinstea care ne-au făcut-o răspundem cu cinste.

— Maiestatea voastră ar putea avea dreptate într-un fel, iar eu într-altul. Părerea voastră este deci ca solemnitatea să aibă loc cât mai curând?

— Pe legea mea, mamă, aşa-i! Nu asta era şi părerea dumitale?

— Ştii prea bine că părerile mele au căutat mai presus de toate să contribuie la gloria ta; aşadar, îţi spun că această grabă mă tem că ar putea fi folosită spre a fi învinuit că în felul acesta vrei să economiseşti curţii Franţei cheltuielile făcute de un frate care, însă, cu siguranţă, le răscumpără prin vitejia şi devotamentul lui.

— Mamă – zise Carol – la plecarea lui din Franţa îi voi înzestra cu atâtea bogăţii, încât nimeni nu va îndrăzni nici măcar să gândească ceea ce te temi tu că se va spune.

— Atunci – zise Caterina – mă supun, pentru că îmi răspunzi atât de limpede la fiecare din temerile mele... Dar pentru a primi pe solii acestui popor de războinici, care judecă puterea unui stat după aparenţe, trebuie o desfăşurare măreaţă de trupe şi cele din Île-de-France nu cred că sunt de ajuns...

— Iartă-mă, mamă, dar am fost prevăzător şi am luat din timp măsurile necesare. Am rechemat două batalioane din Normandia şi unul din Guyenne; compania mea de arcaşi s-a înapoiat ieri din Bretania, detaşamentele de cavalerie uşoară împrăştiate în Turena vor sosi mâine în cursul zilei la Paris; aşadar, deşi se crede că dispun numai de patru regimente, voi avea douăzeci de mii de oameni gata de paradă.

— Ah, ah! făcu Caterina mirată. Atunci nu-ţi mai lipseşte doar un singur lucru, dar şi acesta va putea fi găsit.

— Care?

— Banii. Mi se pare că nu ai prea mulţi.

— Dimpotrivă, doamnă, dimpotrivă! exclamă Carol. Am un milion patru sute de mii de scuzi la Bastilia; caseta mea personală mi-a trimis zilele trecute opt sute de mii de scuzi pe care i-am ascuns în pivniţele Luvrului şi, la caz de nevoie, Nantouillet îmi mai ţine la dispoziţie încă trei sute de mii de scuzi.

Caterina tresări. Până atunci îl ştiuse pe Carol un om violent şi impulsiv, dar niciodată prevăzător.

— Aşadar – spuse ea – maiestatea voastră are grijă de toate. Asta-i minunat, şi dacă s-ar grăbi puţin croitorii, brodezele şi giuvaiergiii, maiestatea voastră ar putea fixa data solemnităţii înainte de şase săptămâni.

— Şase săptămâni! strigă Carol. Croitorii, brodezele şi giuvaiergiii s-au pus pe lucru din ziua când am aflat de numirea fratelui meu, scumpa mea mamă. La nevoie, ar putea fi gata şi astăzi; dar cu siguranţă că totul va fi pregătit în trei sau patru zile.

— Oh! murmură Caterina. Eşti mai grăbit decât îmi închipuiam, fiul meu.

— Cinste pentru cinste! Ţi-am spus doar!

— Bine. Aşadar, această cinste adusă curţii Franţei te măguleşte, nu-i aşa?

— Fireşte.

— Şi vrei, mai presus de toate, să fie înscăunat pe tronul Poloniei un principe francez?

— Da, ăsta-i adevărul.

— Atunci înseamnă că faptul te interesează şi nu omul şi deci oricine ar domni acolo...

— De loc, de loc, mamă! La naiba! Ce-am hotărât e bun hotărât. Polonezii au ales bine. Oamenii ăştia sunt dibaci şi puternici. O naţiune militară de soldaţi îşi alege de rege pe un comandant de oşti, e firesc, ce dracu'! Ducele de Anjou le e pe plac, viteazul de la Jarnac şi de la Moncontour le vine ca o mănuşă. Pe cine ai vrea să le trimit? Pe ducele d'Alençon? Un fricos! Frumoasă părere şi-ar face despre casa de Valois!... D'Alençon!... Ar fugi când i-ar şuiera primul glonţ la ureche. Pe când Henric de Anjou e un adevărat luptător, mereu cu spada în mână, totdeauna primul în focul luptei, pe jos sau călare. Îndrăzneţ, nu glumă! împunge, împunge, zdrobeşte, omoară! Ah, e cineva fratele meu de Anjou! Viteaz, îi va conduce la bătălii de dimineaţă până seara, câte zile are anul. E adevărat că nu ştie să bea; dar îi va duce la moarte! Acolo se va simţi în apele lui drăguţul de Henric! Haide, haide! Pe câmpul de bătălie! Bravo, trompeţi, toboşari! Trăiască regele! Trăiască învingătorul! Trăiască generalul! Va fi proclamat imperator de trei ori pe an! Va fi minunat pentru curtea regală a Franţei şi pentru cinstea casei de Valois! Va fi poate ucis,

dar... pe legea mea... ce moarte măreaţă!

Caterina se înfioră şi un fulger ţâşni din ochii ei.

— Spune mai bine – strigă ea – că vrei să-l îndepărtezi pe Henric de Anjou, mărturiseşte că nu-ţi iubeşti fratele!

— Ha-ha-ha! izbucni Carol într-un râs nervos. Ai ghicit, ai ghicit chiar şi dumneata că vreau să-l îndepărtez? Ai ghicit că nu-l iubesc? Ei şi dacă ar fi aşa? Să-l iubesc! La urma urmei, de ce l-aş iubi? Ha-ha-ha! Vrei să glumeşti?

Şi pe când vorbea, obrajii lui palizi se îmbujorau tot mai tare.

— Dar el mă iubeşte? continuă regele. Dumneata mă iubeşti? în afară de câinii mei, de Marie Touchet şi de doica mea nu mă iubesc decât pe mine, auzi, doamnă? Şi nu-l împiedic pe fratele meu să gândească la fel.

— Sire – vorbi Caterina, însufleţindu-se la rândul ei în faţa acestor mărturisiri atât de sincere – dă-mi voie să-mi deschid şi eu sufletul. Te porţi ca un rege slab, ca un monarh rău povăţuit; îţi izgoneşti pe cel de-al doilea frate, sprijinul firesc al tronului, pe cel care este întru totul demn să te urmeze dacă ţi se întâmplă o nenorocire; aşadar, îţi laşi coroana la voia întâmplării! Pentru că d'Alençon, după cum ai spus, este prea tânăr, nevrednic, nevolnic şi mai mult decât atât, fricos!... Iar bearnezul pândeşte din umbră...

— Ei, drace! strigă Carol. Ce-mi pasă ce-o să fie după moartea mea? Bearnezul pândeşte în umbra fratelui meu? La naiba!... Cu atât mai bine. Spuneam că nu iubesc pe nimeni... dar mă înşelam. Îl iubesc pe Henriot; da, mi-e drag bunul Henriot; are o fire deschisă, o mână caldă, pe când în jurul meu nu văd decât priviri prefăcute şi nu strâng decât mâini de gheaţă. El, cel puţin, nu m-ar trăda, aş putea pune mâna în foc. De altfel, îi datorez despăgubire: mama lui a fost otrăvită, bietul băiat! De către unii din familia mea, după câte am auzit. Cât despre mine, sunt sănătos. Dar dacă m-aş îmbolnăvi, l-aş chema şi n-aş vrea să mă părăsească o clipă, şi n-aş primi nimic decât din mâna lui, iar dac-ar fi să mor, l-aş face rege al Franţei şi Navarei... Şi ăsta, în loc să râdă la moartea mea, aşa cum ar face fraţii mei, pe sutana papii, ar plânge, sau cel puţin s-ar preface că plânge.

Caterina ar fi fost mai puţin îngrozită dacă trăsnetul ar fi căzut la picioarele ei în clipa aceea. Rămase încremenită, îl privi cu ochii rătăciţi pe Carol şi abia după un timp izbucni:

— Henric de Navara! Henric de Navara, rege al Franţei. În locul copiilor mei! Ah, Sfântă Fecioară! O să vedem noi! Aşadar, ăsta ţi-era ţelul când voiai să-l îndepărtezi pe fiul meu?

— Pe fiul dumitale... şi, mă rog, eu ce sunt atunci? Un fiu de lupoaică, ca Romulus? strigă Carol tremurând de mânie şi cu ochii scânteietori ca văpăile de foc. Fiul dumitale! Ai dreptate, regele Franţei nu-ţi este fiu, regele Franţei nu are fraţi, regele Franţei nu are mamă, regele Franţei nu are decât supuşi. Regele Franţei n-are voie să simtă ca toţi oamenii, el trebuie să poruncească numai. Şi dacă se lipseşte de dragoste, vrea cel puţin să fie ascultat!

— Sire, ai înţeles greşit vorbele mele: i-am spus fiu aceluia care e pe punctul să mă părăsească. Îl iubesc acum pe el mai mult pentru că mi-e teamă să nu-l pierd. E oare o crimă ca o mamă să dorească să nu fie părăsită de fiul ei?

— Şi eu îţi spun că o să te părăsească, că o să plece din Franţa, că o să se ducă în Polonia, şi asta de azi în două zile; şi dacă mai spui o singură vorbă, pleacă chiar mâine; şi dacă nu-ţi pleci fruntea şi nu încetezi să mă mai fulgeri cu privirea, îl sugrum chiar în seara asta, aşa cum ai încercat dumneata să faci cu amantul fiicei dumitale. Numai că treaba asta am s-o duc până La capăt, şi n-o să-mi mai scape, cum ne-a scăpat La Mole.

În faţa acestei ameninţări, Caterina plecă fruntea; dar aproape în aceeaşi clipă i se uită iarăşi în ochi.

— Ah, bietul meu copil! Fratele tău vrea să te ucidă. Ei bine, fii liniştit, mama o să te ocrotească!

— Ah! Mă înfrunţi! strigă Carol... Ei bine, pe sângele lui Crist, o să moară, nu deseară, nu peste o oră; acum, pe loc! Ah, daţi-mi o armă! Un pumnal! Un cuţit!... Ah!

Şi Carol, după ce se uită zadarnic în jur ca să găsească ce căuta, zări pumnalul pe care maică-sa îl purta la centură, se năpusti asupra lui, îl smulse din teaca de piele încrustată cu argint şi dădu buzna afară din cameră, ca să-l înjunghie pe Henric de Anjou, oriunde l-ar fi găsit. Ajungând însă în sala de aşteptare, puterile, care îi fuseseră puse peste măsură

la încercare, îl părăsiră deodată: întinse braţul, lăsă să-i cadă pumnalul, care se înfipse în podea, scoase un strigăt jalnic, se încovoie şi se rostogoli pe jos.

În aceeaşi clipă, sângele îi ţâşni puternic pe gură şi pe nas.

— Isuse! strigă el. Mă omoară! Ajutor! Ajutor!

Caterina, care venise în urma lui, îl văzu căzând; o clipă, se uită La el nepăsătoare şi nemişcată; apoi, venindu-şi în fire, nu din dragoste de mamă, ci pentru că îşi dădea seama de gravitatea situaţiei, deschise uşa şi strigă:

— Regelui i s-a făcut rău! Ajutor! Ajutor!

La auzul acestor strigăte, O puzderie de servitori, ofiţeri şi curteni dădură fuga în jurul tânărului rege. Dar înaintea tuturor se repezi o femeie, care, dându-i în lături pe cei care priveau, îl ridică pe Carol, al cărui chip avea o paloare cadaverică.

— Mă omoară, doică, mă omoară – murmură regele, scăldat în năduşeală şi în sânge.

— Te omoară, iubitul meu Carol! Cine îndrăzneşte?

Strigă femeia, privind atât de aprig pe toţi cei din jur, încât chiar Caterina se dădu înapoi.

Carol suspină uşor şi leşină de-a binelea.

— Ah, regele s-a îmbolnăvit rău! exclamă medicul Ambroise Paré, care fu chemat fără întârziere.

— Acum, de voie, de nevoie – îşi zise neînduplecata Caterina – va fi obligat să amâne solemnitatea.

Şi-l părăsi pe rege, pentru a se duce să-l întâlnească pe cel de-al doilea fiu al ei, care aştepta îngrijorat în capelă rezultatul acestei convorbiri atât de însemnată pentru el.

XLI
ZODIACUL

Ieşind din capelă, unde îi povestise lui Henric de Anjou cele petrecute, Caterina, îl găsi pe René în camera ei.

Regina şi astrologul se întâlneau pentru prima oară după vizita pe care Caterina i-o făcuse la prăvălioara lui din Pont Saint-Michel; dar în ajun regina îi scrisese, iar acum îi

aducea chiar el răspunsul.

— Ei bine, l-ai văzut? îl întrebă regina.

— Da.

— Cum se simte?

— Mai degrabă bine decât rău.

— Şi poate vorbi?

— Nu, spada a pătruns prin laringe.

— Îţi poruncesc atunci să-l pui să scrie.

— Am încercat; şi-a încordat toate puterile ca să scrie; dar mâna n-a putut să smângălească decât două slove, aproape neciteţe, şi după aceea a leşinat; vâna jugulară s-a deschis şi din pricina sângelui pierdut, este sleit de puteri.

— Ai văzut slovele?

— Iată-le!

René scoase o hârtie din buzunar şi i-o dădu Caterinei, care o despături în grabă.

— Un M şi un O... – spuse ea. Să fie totuşi acest La Mole şi Margareta să îi fi jucat o comedie numai pentru a înlătura bănuielile?

— Doamnă – zise René – dac-aş îndrăzni să-mi spun părerea într-o chestiune în care maiestatea voastră nu şi-a precizat-o încă, aş afirma că-l cred pe domnul de La Mole prea îndrăgostit pentru a lua politica în serios.

— Crezi?

— Da, este prea îndrăgostit de regina Navarei, pentru a-l sluji cu devotament pe rege, căci nu există dragoste adevărată fără gelozie.

— Crezi că dragostea i-a sucit capul?

— Da, sunt sigur.

— Ţi-a cerut ajutorul?

— Da.

— A vrut vreo băutură, vreun filtru?

— Nu, ne-am folosit doar de păpuşa de ceară.

— Cea înţepată în inimă?

— Şi mai ai păpuşa?

— Da.

— E la tine?

— Da.

— Ar fi ciudat ca aceste practici cabalistice să aibă într-adevăr efectul care li se atribuie.

— Maiestatea voastră este mai în măsură ca mine să aprecieze.

— Regina Navarei îl iubeşte pe domnul de La Mole?

— Îl iubeşte atât de mult, încât şi-ar pune şi capul în joc pentru el. Ieri l-a scăpat de la moarte cu preţul onoarei şi vieţii ei. Vedeţi, doamnă, şi totuşi vă îndoiţi mereu!

— De ce?

— De puterea ştiinţei.

— Da, pentru că ştiinţa m-a trădat – spuse Caterina, uitându-se ţintă la René, care îi înfrunta privirea.

— În ce împrejurare?

— Oh, ştii bine la ce mă gândesc; doar dacă e de vină învăţatul, şi nu ştiinţa!

— Nu ştiu ce vreţi să spuneţi, doamnă – răspunse florentinul.

— Ascultă, René, parfumurile dumitale şi-au pierdut mireasma?

— Nu, doamnă, nu atunci când sunt întrebuinţate de mine; dar se poate ca trecând prin mâna altora...

Caterina zâmbi şi clătină din cap.

— Balsamul dumitale a făcut minuni, René – îi spuse ea – şi doamna de Sauve are buzele mai fragede şi mai rumene ca niciodată.

— Nu datorită balsamului meu, căci baroana de Sauve, slujindu-se de dreptul pe care-l are orice femeie frumoasă de a fi capricioasă, nu mi-a pomenit de el; cât despre mine, ascultând sfatul maiestăţii voastre, am socotit potrivit să nu i-l mai trimit. Aşadar, toate cutiile mai sunt la mine acasă, aşa cum le-aţi lăsat. Doar una a dispărut şi nu-i dau de urmă. Nu ştiu cine o fi luat-o şi ce-o fi vrut să facă cu ea.

— Bine, René – spuse Caterina – despre asta o să vorbim poate mai târziu; deocamdată să discutăm despre altceva.

— Vă ascult, doamnă.

— De ce ai nevoie ca să poţi stabili durata probabilă a vieţii cuiva?

— Mai întâi, să-i cunosc ziua naşterii, vârsta şi în ce zodie s-a născut.

— Altceva?

— Să am puţin sânge şi câteva şuviţe din părul acestei persoane.

— Şi dacă-ţi aduc sângele, câteva şuviţe de păr, dacă-ţi spun în ce zodie s-a născut, vârsta şi ziua, poţi să-mi spui data probabilă a morţii?

— Da, cu o aproximaţie de câteva zile.

— Bine. Am şuviţele de păr şi o să am şi puţin sânge.

— Persoana s-a născut ziua sau noaptea?

— La cinci şi douăzeci şi trei de minute, seara.

— Veniţi mâine la cinci la mine; experienţa trebuie făcută exact la ora când s-a născut.

— Bine – făcu Caterina – vom veni.

René salută şi ieşi fără să arate că băgase de seamă acel „vom veni” care dovedea că, în ciuda obiceiului, de astă dată Caterina nu intenţiona să vină singură.

A doua zi, în zori, Caterina trecu pe la fiul ei. Pe la miezul nopţii se interesase de starea lui şi aflase că maestrul Ambroise Paré îl îngrijea şi se pregătea să-i ia sânge, dacă nervozitatea bolnavului nu contenea.

Tresărind din somn şi palid din pricina sângelui pierdut, Carol dormea pe umărul credincioasei lui doici, care, rezemată de pat, nu se mişcase de trei ceasuri, de frică să nu tulbure odihna iubitului ei copil.

Când şi când, o spumă se ivea în colţul buzelor bolnavului şi doica o ştergea cu o batistă fină, brodată. La căpătâi se găsea o batistă mânjită de pete mari de sânge.

O clipită, Caterinei îi trecu prin minte să ia batista, dar se răzgândi, socotind că sângele amestecat cu salivă nu avea aceeaşi valoare; o întrebă deci pe doică dacă medicul îi luase sânge fiului ei, aşa cum îi spusese că are de gând. Doica îi răspunse că da, explicându-i că regele pierduse atât de mult sânge încât leşinase de două ori.

Regina mamă, care avea unele cunoştinţe de medicină, ca orice prinţesă din acea vreme, ceru să vadă sângele; nimic mai uşor, căci medicul dăduse dispoziţii să fie păstrat pentru a-l cerceta.

Se afla într-un lighean în camera alăturată. Caterina se duse acolo spre a-l examina şi umplu cu sânge o sticluţă pe care o adusese cu ea în acest scop; se întoarse apoi, ascunzându-şi în buzunare degetele, care ar fi trădat profanarea pe care o săvârşise.

Tocmai când trecea pragul camerei, Carol deschise ochii

şi o văzu pe mama sa. Ca prin vis îşi aminti tot necazul pe care i-l pricinuise.

— Ah, dumneata eşti, doamnă? exclamă el. Ei bine, înştiinţează pe preaiubitul dumitale fiu, pe Henric de Anjou, că solemnitatea va avea loc mâine.

— Dragul meu Carol, o să aibă loc când ai să vrei. Acum linişteşte-te şi dormi.

Carol, ca şi cum i-ar fi ascultat sfatul, închise ochii; şi Caterina, care rostise aceste cuvinte într-o doară – aşa cum mângâi un copil sau un bolnav – ieşi din cameră. Dar Carol, după ce auzi uşa închizându-se în urma ei, se ridică pe neaşteptate şi, cu glasul înăbuşit de suferinţa care-l chinuia, strigă:

— Cancelarul! Sigiliile, curtenii!... Să vină toţi! Doica încercă, plină de tandreţe autoritară, să rezeme iar capul regelui pe umărul ei şi să-l facă să adoarmă din nou, legănându-l ca pe vremuri, când era copil.

— Nu, nu, doică, n-am să mai dorm! Cheamă curtenii, vreau să lucrez în dimineaţa asta!

Când Carol vorbea astfel, trebuia să te supui; chiar şi doica care se bucura de anumite privilegii consfinţite de regescul ei fecior, nu îndrăznea să i se împotrivească. Cei chemaţi de rege veniră şi hotărâră ca solemnitatea să aibă loc nu a doua zi, căci era cu neputinţă, ci peste cinci zile.

Între timp, la ora hotărâtă, cam pe la cinci, regina mamă şi ducele de Anjou se duseră la René care, înştiinţat, după cum ştim, de venirea lor, pregătise totul, pentru şedinţa misterioasă.

În camera din dreapta, destinată sacrificiilor, în văpăile unui foc jucăuş, se împroşca o lamă de oţel, pe ale cărei desene capricioase urma să fie desluşite împrejurările vieţii celui căruia i se cerceta soarta; pe altar era pregătită cartea ursitei, iar în timpul nopţii René profitase de cerul senin şi studiase mersul şi poziţia constelaţiilor.

Henric de Anjou intră primul; îşi pusese perucă, chipul îi era acoperit de o mască, iar o largă mantie îi desăvârşea deghizarea. Mama lui îl urma şi, dacă n-ar fi ştiut dinainte că cel ce o aştepta era fiul ei, cu siguranţă că nici ea nu l-ar fi recunoscut.

Caterina îşi scoase masca; dimpotrivă, ducele de Anjou

şi-o păstră.

— Ai cercetat astă-noapte zodiile? întrebă Caterina.

— Da, doamnă – răspunse René – iar aştrii mi-au şi lămurit trecutul. Persoana despre care m-aţi întrebat are, ca toţi cei născuţi sub semnul racului, inima arzătoare f-i o mândrie fără pereche. E puternic; a trăit aproape un sfert de veac, cerul i-a dăruit acum măriri şi bogăţie. Aşa este, doamnă?

— Se prea poate – spuse Caterina.

— Aveţi şuviţele de păr şi sângele?

— Iată-le.

Şi Caterina îi dădu necromantului o buclă de culoare roşiatică, ca de fiară sălbatică, şi o sticluţă cu sânge.

René luă sticluţa, o scutură pentru a amesteca bine conţinutul şi lăsă să cadă pe lama înroşită o picătură mare din această sevă a vieţii, care într-o clipă sfârâi şi se întinse, formând nişte desene fantastice.

— Oh, doamnă! strigă René. Îi văd zbătându-se în dureri îngrozitoare. Îl auziţi cum se vaietă, cum cheamă în ajutor? Vedeţi cum totul se preface în sânge în jurul lui? Vedeţi, în sfârşit, cum în preajma patului de moarte se pregătesc lupte mari? Observaţi suliţe, săbii?

— O să ţină mult? întrebă Caterina adânc tulburată, oprindu-l cu mâna pe Henric de Anjou, care se aplecă asupra focului cu o curiozitate nestăvilită.

René se apropie de altar şi îngână cu atâta foc şi credinţă o rugă cabalistică, încât vinele tâmplelor i se umflară; se zbuciuma ca un proroc, sau ca acele preotese antice, ale căror spasme nervoase le urmăresc până la moarte.

În sfârşit, se ridică şi anunţă că totul era pregătit, luă într-o mână sticluţa plină încă pe trei sferturi, iar în cealaltă bucla de păr; apoi, spunându-i Caterinei să deschidă cartea la întâmplare şi să citească primul rând ce-i va cădea sub ochi, turnă pe tăiş tot sângele şi aruncă în foc părul, mormăind nişte cuvinte cabalistice în limba ebraică, pe care nici el nu le înţelegea.

Ducele de Anjou şi Caterina văzură pe dată cum se conturează pe lama de oţel o figură albă, ce aducea cu un cadavru înfăşurat în giulgiu.

O altă figură, care părea a fi a unei femei, se aplecă

deasupra primei. În aceeaşi clipă, părul se aprinse producând o singură văpaie, clară, jucăuşă şi ascuţită ca o limbă roşie.

— Un an! strigă René. Nu va trece niciun an şi acest bărbat va muri şi numai o singură femeie îl va plânge. Ba nu, la capătul lamei se mai află o femeie, care ţine un copil în braţe!

Caterina se uită cu înţeles la fiul ei, şi deşi îi era mamă, părea că-l întreabă cine sunt cele două femei.

Dar de-abia René terminase aceste cuvinte, că lama de oţel se făcu la loc albă; încetul cu încetul totul dispăru.

Atunci Caterina deschise cartea la întâmplare şi citi, cu glas puternic, fără să-şi poată ascunde totuşi tulburarea, distihul următor:

Aşa pierit-a cel de care-ţi era teamă,
Mai curând, prea curând, căci n-a băgat de seamă.

O adâncă tăcere se aşternu un timp în jurul focului.

— Şi pentru cel care-l ştii – întrebă Caterina – ce ţi-a spus zodiacul pentru luna asta?

— Înfloritor ca întotdeauna, doamnă. Afară de cazul că soarta lui este răsturnată de o luptă pe viaţă şi pe moarte între zei, altminteri, viitorul aparţine acestui om. Totuşi...

— Totuşi, ce?

— Una din stelele zodiacului său a rămas, în timpul cercetărilor mele, ascunsă sub un nor negru.

— Ah: exclamă Caterina. Un nor negru... Vasăzică e vreo speranţă?

— De cine vorbiţi, doamnă.? întrebă ducele de Anjou.

Caterina îl trase pe fiul ei departe de lumina focului, şi îi vorbi în şoaptă.

În acest timp, René îngenunchease şi la lumina flăcării scurse în palmă ultima picătură de sânge ce mai rămăsese în fundul sticluţei, exclamând:

— Ciudată contrazicere, care dovedeşte cât de şubrede sunt mărturiile ştiinţei obişnuite, pe care o practică oamenii de rând! Oricare altul, în afară de mine, un medic, un savant, chiar maestrul Ambroise Paré, ar zice că acest sânge este foarte curat, foarte bun, plin de viaţă şi de seve

hrănitoare, făgăduind o viaţă îndelungată trupului căruia îi aparţine; şi totuşi această vigoare trebuie să piardă curând, această viaţă se va stinge mai înainte de a se împlini anul.

La auzul acestor cuvinte, Caterina şi Henric de Anjou se întoarseră spre el, ascultându-l. Ochii prinţului scânteiară de sub mască.

— Ah! adăugă René. Învăţaţilor de rând nu le aparţine decât prezentul; pe când nouă ne aparţin trecutul şi viitorul.

— Aşadar, crezi mai departe că va muri înainte de un an? îl întrebă Caterina.

— Sunt tot atât de sigur cum sunt că ne aflăm aici trei fiinţe vii, care într-o bună zi se vor odihni la rândul lor într-un coşciug.

— Totuşi, spuneai că sângele-i curat şi sănătos, spuneai că acest sânge vesteşte o viaţă îndelungată?

— Da, dacă toate şi-ar urma făgaşul lor firesc. Dar care nu-i posibil ca un accident...

— Ah! Da, da, auzi, un accident! îi zise Caterina lui Henric.

— Vai – murmură acesta – un motiv în plus ca să rămân!

— Oh! Cât despre asta, nu te mai gândi, e cu neputinţă!

După aceea, Henric de Anjou se întoarse spre René:

— Mulţumesc spuse tânărul, schimbându-şi vocea – mulţumesc. Ia această pungă!

— Să mergem, conte – zise Caterina, dând într-adins fiului ei acest titlu pentru a înşela presupunerile lui René.

Plecară.

— Oh, mamă, vezi – spuse Henric – un accident... Şi dacă se întâmplă, n-am să fiu aici; o să fiu la patru sute de leghe...

— Patru sute de leghe le faci în opt zile, fiule.

— Da, dar cine poate şti dacă de acolo o să mă lase să plec! Dac-aş putea să aştept, scumpa mea mamă!

— Cine ştie? glăsui Caterina. Accidentul despre care pomenea René n-o fi acela ce îl ţintuieşte pe rege de ieri pe patul de suferinţă? Ascultă-mă, copilul meu, întoarce-te acasă; cât despre mine, voi intra prin portiţa mănăstirii Augustinilor; sunt aşteptată acolo de curtenii mei. Du-te, Henric, du-te, şi fereşte-te să-l scoţi din fire pe fratele tău,

dacă-l întâlneşti.

XLII
MĂRTURISIRI

Când ducele de Anjou se înapoie la Luvru, află în primul rând că primirea solemnă a solilor fusese fixată peste cinci zile. Croitorii şi giuvaiergiii îl aşteptau pe prinţ cu haine strălucitoare şi găteli minunate, pe care regele le comandase pentru el.

Pe când acesta le încerca, atât de mânios încât i se umeziseră ochii, Henric de Navara se bucura nespus privind un minunat colier de smaralde, o spadă cu mânerul de aur şi un inel de preţ, pe care Carol i le trimisese chiar în dimineaţa aceea.

Ducele d'Alençon tocmai primise o scrisoare şi se închisese în camera lui ca s-o poată citi în tihnă.

Cât despre Coconnas, îşi căuta pretutindeni prietenul.

Cum e lesne de înţeles, peste noapte Coconnas nu se arătase prea mirat de lipsa lui La Mole; când însă se lumină de ziuă, începu să-l cuprindă o oarecare nelinişte; se duse deci să-şi caute prietenul, pornind pe urmele lui, mai întâi pe la hanul „Sub cerul liber", apoi la casa din strada Cloche-Percée, pentru ca de aici să dea o raită prin strada Tizon, şi apoi pe la podul Saint-Michel, de unde se întoarse la Luvru.

Aceste cercetări ale lui erau făcute cu un ton când original, când plin de pretenţii, lucru uşor de înţeles când ştim ce fire anapoda avea Coconnas; aşa că se iscă o ceartă între el şi trei curteni, care se termină, după obiceiul timpului – printr-un duel. Ca în toate împrejurările asemănătoare, Coconnas se dovedi şi de data aceasta deosebit de conştiincios: îl ucise pe primul şi îi răni pe ceilalţi doi, spunând:

— Sărmanul La Mole, ce bine ştia latineşte!

Repetase aceasta de atâtea ori, încât ultimul curtean pe care-l rănise, baronul de Bissey, îi spusese, căzând:

— Pentru numele lui Dumnezeu, Coconnas, mai spune şi altceva, cel puţin că ştia greceşte!

În sfârşit, aflase de întâmpinarea de pe coridor; aşa că Coconnas simţi un junghi în inimă, căci o clipă crezu că toţi regii şi prinţii ăştia îi făcuseră de petrecanie prietenului lui şi apoi îl aruncaseră în cine ştie ce tainiţă.

Coconnas mai află că şi ducele d'Alençon fusese amestecat în afacerea asta şi trecând peste respectul ce trebuia arătat unui prinţ de sânge regesc, se duse la el şi-i ceru socoteală, ca unui gentilom de rând.

Ducele d'Alençon se gândi la început să-l dea afară pe îndrăzneţul care-i cerea astfel socoteală; dar Coconnas vorbea atât de răspicat, şi ochii îi scânteiau atât de fioros, iar cele trei dueluri în mai puţin de douăzeci şi patru de ore îi creaseră piemontezului o asemenea faimă că după ce se gândi bine, se hotărî să-i răspundă cu un zâmbet fermecător, în loc să se lase pradă mâniei:

— Dragul meu Coconnas, este adevărat că regele. Înfuriat de lovitura primită în umăr cu ibricul acela de argint, că ducele de Anjou, supărat că s-a pomenit cu un compot de portocale în cap şi că ducele de Guise, jignit că cineva şi-a îngăduit să-l plesnească cu o ciosvârtă de mistreţ, s-au sfătuit să-l ucidă pe domnul de La Mole; dar un prieten de-al prietenului dumitale le-a zădărnicit planul. Planul lor nu a reuşit, aşadar, şi te rog să crezi în cuvântul meu de prinţ.

— Ah! făcu Coconnas, răsuflând uşurat ca nişte foale de potcovar la auzul acestor cuvinte. Ah!... Pe legea mea monseniore, uite o faptă bună şi aş vrea să-l cunosc pe acest prieten, ca să-i arăt recunoştinţa mea.

Ducele d'Alençon nu răspunse, dar zâmbi şi mai îmbietor ca până atunci, în aşa fel încât Coconnas să creadă că acest prieten nu fusese altul decât el.

— Ei bine, monseniore – adăugă el – v-aţi arătat atât de binevoitor spunându-mi începutul întâmplării, încât vă rog să duceţi bunătatea până la capăt şi să-mi istorisiţi şi sfârşitul ei. Au vrut să-l ucidă, dar spuneţi că nu l-au ucis, nu-i aşa? Atunci ce i s-a întâmplat? Haideţi! Sunt un om tare! Pot îndura o veste proastă. L-au aruncat poate într-o temniţă, nu-i aşa? Cu atât mai bine: o să-l înveţe minte! Niciodată nu vrea să-mi asculte sfaturile. De altfel, o să-l scoatem de-acolo, ce dracu'! Stânca nu-i la fel de tare

pentru toţi oamenii.

Ducele d'Alençon dădu din cap:

— Ce-i mai rău, viteazul meu Coconnas, e că după această întâmplare, prietenul tău s-a făcut nevăzut, fără să i se mai poată da de urmă.

— Drace! exclamă piemontezul, pălind din nou. Chiar de-ar fi în iad, tot îl găsesc eu!

— Ascultă – făcu ducele d'Alençon care, din altă pricină, dorea tot atât de mult ca şi Coconnas să afle unde era La Mole – îţi dau un sfat prietenesc.

— Spuneţi-mi, monseniore, spuneţi-mi!

— Du-te la regina Margareta; ea trebuie să ştie unde se află cel pe care îl plângi.

— Trebuie să-i mărturisesc alteţii voastre – spuse Coconnas – că m-am gândit la asta, dar n-am îndrăznit s-o fac; pentru că, în afară de faptul că doamna Margareta îmi inspiră un mare respect, mă temeam să n-o găsesc prea mâhnită. Cum însă alteţa voastră mă asigură că La Mole nu a murit şi că maiestatea sa trebuie să ştie unde se află, îmi voi lua inima în dinţi ca să mă duc la ea.

— Du-te dragul meu, du-te – spuse ducele Francisc. Şi după ce afli, dă-mi şi mie de veste, căci sunt la fel de îngrijorat ca şi tine... Dar nu uita un lucru!

— Care?

— Să nu spui că vii din partea mea, căci dacă faci imprudenţa asta, s-ar putea să nu afli nimic.

— Monseniore – îi răspunse Coconnas, pentru că alteţa voastră mă sfătuieşte să tăinuiesc acest lucru, voi fi mut ca un peşte, sau ca regina-mamă.

„Ăsta prinţ, grozav prinţ, ce om inimos!" murmura Coconnas, îndreptându-se spre apartamentul reginei Navarei.

Margareta îl aştepta pe Coconnas, căci auzise de deznădejdea lui şi de isprăvile prin care acesta se manifestase, aşa că aproape îi iertase felul cam brutal de a se purta cu prietena sa, ducesa de Nevers, pe care de vreo două-trei zile piemontezul nu o văzuse, căci se certaseră straşnic. Regina îl primi îndată ce află de venirea lui.

Coconnas intră, fără să-şi poată stăpâni o oarecare stinghereală – despre care-i pomenise ducelui d'Alençon –

un simţământ ce-l încerca întotdeauna în faţa reginei – nu atât din pricina rangului, cât, mai ales din pricina superiorităţii ei intelectuale.

Margareta îl primi cu un zâmbet care-l linişti din prima clipă.

— Doamnă – zise el – vă rog din suflet să-mi daţi prietenul, sau măcar să-mi spuneţi unde se află; căci nu pot trăi fără el. Închipuiţi-vă Euryal fără Nisus. Damon fără Pitias, sau Oneste fără Pilade! Fie-vă milă de mine, în numele unuia din aceşti eroi de care v-am pomenit şi ale căror inimi, vă asigur, nu erau mai copleşit de duioşie decât a mea.

Margareta zâmbi şi după ce Coconnas îi făgădui că va păstra taina, îi povesti cum La Mole fugise pe fereastră. Cât despre locul unde se afla, cu toate rugăminţile piemontezului, ea nu-i dezvălui nimic.

Coconnas nu era mulţumit decât pe jumătate; se folosi de cele mai abile subtilităţi diplomatice ca să afle unde se refugiase La Mole. Dar în felul acesta, Margareta înţelese clar că ducele d'Alençon ar fi vrut să ştie în aceeaşi măsură ce anume se întâmplase cu La Mole.

— Ei bine – îl sfătui regina – dacă ţii cu tot dinadinsul să ştii ceva precis despre prietenul dumitale, întreabă-l pe regele Navarei. El este singurul în drept să vorbească. Tot ce-ţi pot spune eu e că trăieşte; crede-mă pe cuvânt.

— Mă încred în ceva şi mai sigur, doamnă – răspunse Coconnas – În frumoşii dumneavoastră ochi, care nu au plâns.

Apoi socotind că nu mai avea nimic de adăugat la această frază, prin care îşi exprimase atât stima faţă de regină, cât şi preţuirea ce-o avea pentru La Mole, care făcuse o atât de bună alegere, Coconnas se retrase, plănuind cum să se împace cu doamna de Nevers, nu pentru a-i face pe plac, ci pentru a afla de la ea ceea ce nu izbutise să afle de la Margareta.

Marea durere e ceva neobişnuit, de a cărei robie cauţi să scapi cât mai repede. Lui La Mole, gândul de a o părăsi pe Margareta îi zdrobise inima la început; şi dacă se învoise să fugă, o făcuse nu atât pentru ca să scape cu viaţă, cât pentru a salva onoarea reginei. De aceea, chiar a doua zi

seara, se întoarse la Paris, ca s-o poată vedea pe Margareta în balconul ei. La rându-i, regina Navarei, de parc-ar fi simţit o chemare lăuntrică şi ar fi ştiut de reîntoarcerea tânărului, îşi petrecuse întreaga seară la fereastră; se revăzură deci cu acea „bucurie fără margini ce însoţeşte întotdeauna plăcerile neîngăduite.

Mai mult chiar. Firea romantică şi melancolică a lui La Mole găsea un farmec în aceste oprelişti. Dar, ca un adevărat îndrăgostit, care nu se simte fericit decât atunci când o vede sau o ţine la piept pe fiinţa iubită, şi suferă când ea este departe – La Mole, nerăbdător să se întâlnească din nou cu Margareta, se aşternu pe treabă, pregătind fuga regelui Navarei, ceea ce îi putea da prilejul să se afle iarăşi lângă ea.

Cât despre Margareta, ea se lăsa pradă acestei fericiri de a fi iubită cu un atât de curat devotament. Deseori se căia de ceea ce socotea a fi o slăbiciune; căci, deşi firea ei dispreţuia micimea unei dragoste de rând şi nu era simţitoare la nimicurile care, pentru sufletele gingaşe, fac din această iubire fericirea cea mai dulce, mai suavă, mai jinduită, Margareta socotea totuşi că a avut, dacă nu o zi fericită, cel puţin o zi care sfârşise fericit atunci când, spre ceasurile nouă ale serii, ieşind în balcon, îmbrăcată într-o rochie de casă albă, zărea în umbră un cavaler care-şi ducea mâna mai întâi la buze, apoi la inimă. Atunci ea tuşea cu tâlc pentru ca iubitul să-i audă glasul. Uneori, aruncat cu putere de o mână micuţă, un răvaş cu o piatră preţioasă – mai de preţ pentru că aparţinea iubitei decât prin valoare ei însăşi – se rostogolea cu zgomot pe caldarâm, la picioarele tânărului. Atunci, La Mole tăbăra ca un uliu asupra prăzii, o strângea la piept, răspundea în acelaşi fel, iar Margareta nu pleca din balcon decât când auzea pierzându-se în noapte tropotul calului, care la venire galopa din răsputeri, iar la plecare abia se urnea, de parc-ar fi fost făcut din material neînsufleţit din care fusese construit gigantul care a pierdut Troia.

Iată de ce Margareta nu era îngrijorată de soarta lui La Mole, căruia – de teamă să nu fie spionaţi îi refuza cu încăpăţânare orice întâlnire – în afară de acestea, după moda spaniolă – care aveau loc în fiecare seară, în

aşteptarea solemnităţii primirii solilor – amânată cu câteva zile, aşa cum am văzut, în urma recomandărilor stăruitoare ale lui Ambroise Paré.

În ajunul solemnităţii, pe la nouă seara, în timp ce la Luvru toată lumea era ocupată cu pregătirile pentru a doua zi, Margareta deschise fereastra şi ieşi pe balcon; îndată, fără a mai aştepta scrisoarea ei, La Mole, mai grăbit ca de obicei, îi aruncă cu obişnuita lui îndemânare un răvaş care căzu la picioarele iubitei de sânge regesc. Margareta pricepu că trebuie să cuprindă ceva deosebit şi intră în cameră, ca să-l citească.

Pe dosul primei pagini, biletul cuprindea următoarele cuvinte:

„*Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarei. E ceva urgent. Aştept*!”

Iar pe cealaltă parte, La Mole scrisese aceste cuvinte, ce puteau fi izolate de celelalte, rupând biletul în două:

„*Doamna şi regina mea, faceţi în aşa fel încât să vă pot da una din sărutările ce vă trimit. Aştept*!”

Margareta abia terminase de citit a doua parte a scrisorii, când auzi glasul lui Henric de Navara care, cu obişnuita lui reţinere, bătea la uşa ce despărţea apartamentele lor şi o întreba pe Gillonne dacă poate intra.

Regina rupse pe loc biletul în două, punând o parte în corset, iar cealaltă într-un buzunar şi dădu fuga la fereastră, pe care o închise, apoi se îndreptă degrabă la uşă.

— Intraţi, sire – spuse ea.

Cu toate că Margareta închisese fereastra repede şi cu îndemânare, zgomotul ajunsese până la urechile lui Henric, ale cărui simţuri – în mijlocul acestei societăţi de care se temea atât de mult – se ascuţiseră ca la un sălbatic. Regele Navarei însă nu era din acei despoţi care-şi împiedică nevestele să ia aer şi să privească stelele.

Henric zâmbea şi era binevoitor ca de obicei.

— Doamnă – zise el – în timp ce curtenii îşi încearcă

hainele de sărbătoare, m-am gândit să mai schimb cu dumneavoastră câteva vorbe în legătură cu treburile ce mă interesează şi care vă interesează şi pe dumneavoastră, nu-i aşa?

— Fireşte, domnule – răspunse Margareta – nu urmărim oare amândoi acelaşi lucru?

— Da, doamnă, şi de aceea doream să vă întreb ce părere aveţi despre ducele d'Alençon, care de câteva zile mă ocoleşte cu atâta grijă, încât de alaltăieri a ajuns chiar să se retragă la Saint-Germain. Oare nu e un mijloc al lui de a pleca singur, mai ales că nu prea e supravegheat, sau de a nu mai pleca de loc? Vă rog, doamnă, ce părere aveţi? Vă asigur că va cântări greu în atitudinea pe care o voi lua.

— Pe bună dreptate, maiestatea voastră este neliniştită de tăcerea fratelui meu. Toată ziua m-am gândit la el şi părerea mea e că, schimbându-se împrejurările, s-a schimbat şi el.

— Aşadar, văzând că regele Carol e bolnav şi că ducele de Anjou e rege al Poloniei, nu i-ar displace să rămână la Paris, ca să nu scape din ochi coroana Franţei?

— Întocmai.

— Fie! N-are decât să rămână – spuse Henric – dar asta ne dă peste cap tot planul nostru; căci pentru a pleca singur, îmi trebuie de trei ori mai multe garanţii decât dacaş fi plecat cu fratele vostru, ale cărui nume şi prezenţă ar fi fost un scut pentru mine. Ceea ce mă miră este că nu am veşti de la domnul de Mouy. Şi nu prea e în firea lui să nu dea un semn de viaţă. Nu cumva aveţi vreo veste de la el?

— Eu, sire? făcu Margareta mirată. Cum să am?

— Eh, Doamne, draga mea, nimic mai uşor; aţi binevoit, ca să-mi faceţi mie pe plac, să-l salvaţi de la moarte pe micuţul La Mole... Băiatul ăsta trebuie că s-a dus la Mantes... şi când te duci, poţi foarte bine să te şi întorci.

— Oh! Iată tâlcul unei taine pe care n-o înţelegeam – răspunse Margareta. Lăsasem fereastra deschisă şi intrând în cameră, am găsit pe covor un bileţel.

— Asta-i bună! zise Henric.

— Un bileţel, din care la început n-am priceput nimic şi nu i-am dat nicio importanţă – adăugă Margareta. Poate m-am înşelat şi vine din partea lui.

— Se prea poate – aprobă Henric. Aş îndrăzni să afirm că este probabil. Aş putea să văd biletul?

— Fireşte, sire – răspunse Margareta, întinzându-i regelui peticul de hârtie pe care-l vârâse în buzunar.

Regele îşi aruncă ochii peste el.

— Ce zici, nu e scrisul lui La Mole? întrebă el.

— Nu ştiu – răspunse Margareta – scrisul mi se pare schimbat.

— Nu face nimic, hai să-l citim – spuse Henric.

Şi citi:

„*Doamnă, trebuie să vorbesc cu regele Navarei. E ceva urgent. Aştept*".

— Ah, da! continuă Henric. Vedeţi, spune că aşteaptă!

— Văd şi eu – zise Margareta. Dar ce să facem?

— Ei... la naiba!... Să vină!

— Să vină! făcu Margareta, uitându-se mirată la Henric, cu ochii ei frumoşi. Cum puteţi spune una ca asta, sire? Un om pe care regele a vrut să-l ucidă... care este urmărit... ameninţat... Să vină, spuneţi dumneavoastră, e cu putinţă aşa ceva?... Oare uşile sunt făcute pentru cei care au...

—... fost siliţi să fugă pe fereastră... vreţi să spuneţi!...

— Da, întocmai; mi-aţi întregit gândul.

— Ei bine, dacă cunoaşte drumul pe fereastră, să vină pe acolo, dacă nu poate pe uşă. E simplu.

— Credeţi? se miră Margareta, îmbujorându-se la gândul că-l va vedea pe La Mole.

— Da, fireşte.

— Dar cum să urce până aici? întrebă regina.

— Nu aţi păstrat scara de frânghie pe care v-am trimis-o? Vă ştiam mult mai prevăzătoare de obicei.

— Ba da, sire – zise Margareta.

— Atunci totul e în regulă – răspunse Henric.

— Şi ce porunceşte maiestatea voastră?

— E foarte simplu – explică Henric – legaţi scara de balcon şi daţi-i drumul. Dacă de Mouy e cel care aşteaptă... şi tare aş crede că el e... dacă-i de Mouy cel care aşteaptă şi vrea să urce, va urca, căci este un prieten de nădejde.

Fără să-şi piardă cumpătul, Henric luă o lumânare ca s-o

ajute pe Margareta să caute scara; dar nu căutară prea mult, căci era pusă bine într-un dulap al faimoasei cămăruţe.

— Uite-o aici – spuse Henric. Acum, doamnă, dacă nu abuzez prea mult de bunăvoinţa dumneavoastră, vă rog să legaţi scara de balcon.

— De ce eu şi nu dumneavoastră, sire? întrebă Margareta.

— Pentru că cei mai buni conspiratori sunt şi cei mai prudenţi. S-ar putea ca prietenul nostru să se sperie văzând un bărbat, înţelegi, nu?

Margareta zâmbi şi legă scara.

— Aşa – spuse Henric, ascuns într-un colţ al camerei – arătaţi-vă, să vă poată vedea; acum să vadă şi scara. Da, foarte bine, sunt sigur că de Mouy va urca.

Într-adevăr, după zece minute, un bărbat pe al cărui chip se citea o nespusă fericire sări peste balcon şi văzând că regina nu-i iese în întâmpinare, şovăi puţin. În locul ei înaintă Henric.

— Ia te uită – spuse el binevoitor – nu e de Mouy, ci domnul de la Mole. Bună seara, domnule de la Mole. Intraţi, vă rog!

La Mole rămase uluit o clipă. Poate dac-ar mai fi fost pe scară, şi n-ar fi pus piciorul pe balcon, ar fi căzut.

— Aţi vrut să vorbiţi cu regele Navarei într-o chestiune urgentă – zise Margareta – l-am înştiinţat pe dată şi a venit.

Henric se duse să închidă fereastra.

— Te iubesc – îi spuse între timp Margareta, strângându-i la repezeală mâna tânărului.

— Ei bine, domnule – făcu Henric, oferindu-i un scaun lui La Mole – ce veşti ne-aduceţi?

— Vă vestesc, sire – răspunse acesta – că m-am despărţit de domnul de Mouy la barieră. Ar vrea să ştie dacă Maurevel a vorbit şi dacă s-a aflat că el a fost în camera maiestăţii voastre.

— Nu încă, dar se va afla curând, aşa că trebuie să ne grăbim.

— Şi el tot aşa spune, sire, şi dacă mâine seară domnul d’Alençon este gata de plecare, de Mouy îl va aştepta la poarta Saint-Marcel, cu o sută cincizeci de oameni; alţi cinci

sute or să vă aştepte la Fontainebleau; şi aşa veţi putea ajunge la Blois, Angoulême şi Bordeaux.

— Doamnă – spuse Henric întorcându-se spre soţia sa – eu unul voi fi gata, mâine veţi fi şi dumneavoastră?

La Mole se uită ţintă la Margareta, plin de nelinişte.

— Aveţi cuvântul meu – spuse regina – că oriunde vă veţi duce, vă voi urma; dar ştiţi prea bine că domnul d'Alençon trebuie să plece o dată cu noi. Cu el nu există cale de mijloc; ori e cu noi, ori ne trădează; dacă şovăie, nu ne urnim.

— Ştie cumva de acest plan, domnule de La Mole? întrebă Henric.

— Trebuie să fi primit acum câteva zile o scrisoare din partea domnului de Mouy.

— Ah, ah! făcu Henric. Şi nu mi-a spus nimic!

— Feriţi-vă, domnule – zise Margareta – feriţi-vă!

— Fiţi pe pace, mă păzesc! Cum i se poate răspunde domnului de Mouy?

— Sire, nu aveţi nicio grijă. La dreapta sau la stânga maiestăţii voastre, fie că-l vedeţi sau nu, mâine, în timpul solemnităţii primirii solilor, el va fi de faţă; o singură frază în discursul rostit de regină îi va da să înţeleagă dacă sunteţi de acord; dacă trebuie să fugă sau să vă aştepte. În cazul când ducele d'Alençon refuză, el nu cere decât un răgaz de cincisprezece zile ca să reorganizeze totul în numele dumneavoastră.

— Într-adevăr – spuse Henric – de Mouy este un om preţios. Puteţi oare, doamnă, să intercalaţi în discursul dumneavoastră fraza aşteptată?

— Nimic mai uşor – răspunse Margareta.

— Atunci – spuse Henric – mâine îl voi vedea pe domnul d'Alençon; de Mouy să fie la postul său şi să tălmăcească fraza din discurs.

— Va fi, sire.

— Ei bine, domnule de La Mole – zise Henric – duceţi-i răspunsul meu. Aveţi cu siguranţă prin împrejurimi un cal, un servitor?

— Orthon este aci, mă aşteaptă pe chei.

— Duceţi-vă la el, domnule conte. Oh, nu pe fereastră; asta o întrebuinţaţi numai în clipe grele. Aţi putea fi văzut şi

neştiindu-se că vă primejduiţi viaţa pentru mine, aţi compromite-o pe regină.

— Dar pe unde, sire?

— Dacă nu puteţi intra singur în Luvru, puteţi ieşi cu mine, care cunosc parola. Aveţi o mantie: o am şi eu pe a mea; o să ne înfăşurăm în ele şi o să ieşim fără greutate. De altfel, aş vrea să-i dau câteva ordine speciale lui Orthon. Aşteptaţi aci, mă duc să văd dacă nu e nimeni pe coridoare.

Henric, cu aerul cel mai firesc, plecă să cerceteze drumul. L, a Mole rămase singur cu regina.

— Ah! Când o să vă revăd? o întrebă La Mole.

— Mâine seară, dacă fugim; sau dacă rămân, într-una din serile astea, în casa din strada Cloche-Percée.

Domnule de La Mole – spuse Henric, înapoindu-se – puteţi veni, nu e nimeni.

La Mole se înclină respectuos în faţa reginei.

Daţi-i mâna s-o sărute, doamnă – zise Henric, domnul de La Mole nu este un slujitor de rând.

Margareta se supuse.

— Bine că n-am uitat – adăugă Henric – strângeţi scara cu grijă; este un obiect de preţ pentru conspiratori; şi când te aştepţi mai puţin, poţi să ai nevoie de ea. Veniţi, domnule de La Mole, veniţi!

XLIII
SOLII

A doua zi, toată populaţia Parisului se îndrepta spre cartierul Saint-Antoine, pe unde solii Poloniei urmau să-şi facă intrarea în oraş. Un lanţ de gărzi elveţiene stăvileau mulţimea şi pâlcuri de călăreţi ocroteau circulaţia seniorilor şi a doamnelor de la curte, care ieşeau în întâmpinarea cortegiului.

Curând se zări, în dreptul mănăstirii Saint-Antoine, un grup de călăreţi înveşmântaţi în roşu şi galben, cu căciuli şi haine îmblănite şi purtând în mână spade late şi încovoiate ca iataganele turceşti. Ofiţerii mergeau de o parte şi de alta a alaiului.

Urma apoi un alt pâlc, îmbrăcat cu un lux în adevăr oriental. Veneau după aceea solii, patru la număr, care reprezentau cu strălucire cel mai legendar dintre regatele cavalereşti ale secolului al XVI-lea.

Unul din soli era episcopul Cracoviei. Purta veşminte strălucitoare de aur şi nestemate – care aduceau şi cu cele bisericeşti, şi cu cele ostăşeşti. Calu-i alb, cu o măreaţă coamă ce flutura în vânt, mergea în pas săltat şi părea că scoate foc pe nări; nimeni nu s-ar fi gândit că nobilul animal făcuse timp de o lună, în fiecare zi, câte cincisprezece leghe pe drumuri aproape de nefolosit din pricina timpului urât.

Alături de episcop mergea palatinul Lasco, boier de vază, atât de aproape de capetele încoronate, încât era mândru şi bogat ca un rege.

În urma celor doi soli de căpetenie, care erau însoţiţi de alţi doi palatini de neam mare, veneau numeroşi boieri polonezi, ai căror cai, împodobiţi cu mătase, aur şi nestemate, stârniră admiraţia zgomotoasă a mulţimii. Într-adevăr, cavalerii francezi, cu toată strălucirea echipajelor lor, erau cu totul puşi în umbră de noii veniţi, cărora le spuneau cu dispreţ – barbari.

Până în ultima clipă, Caterina nădăjduise că solemnitatea va fi amânată şi că regele, slăbit de boala de care nu se vindecase încă, va reveni asupra hotărârii luate. Când însă veni ziua solemnităţii şi-l văzu pe Carol, palid ca un spectru, îmbrăcat în minunata-i mantie regală – ea înţelese că trebuie să lase impresia că se pleacă în faţa voinţei de fier a regelui şi cel mai bun lucru pentru Henric de Anjou era în surghiunul măreţ la care fusese osândit.

În afară de cele câteva cuvinte rostite când deschisese ochii şi o văzuse pe mama sa ieşind din cămăruţă, Carol nu mai vorbise cu ea, în urma discuţiei ce-i pricinuise boala de pe urma căreia era să i se tragă moartea. La Luvru, toată lumea ştia că se certaseră îngrozitor, fără să ştie din ce cauză şi chiar cei mai îndrăzneţi – când vedeau tăcerea şi răceala lor – tremurau ca păsările înaintea liniştii apăsătoare care vesteşte furtuna.

Totuşi, la Luvru se făcură pregătiri – este adevărat – nu ca pentru o sărbătoare, ci ca şi cum ar fi avut loc cine ştie

ce ceremonie funebră. Fiecare se supunea morocănos şi apatic. Se ştia că însăşi Caterina se temea aproape de această solemnitate, şi toată lumea tremura.

Marea sală de recepţie a palatului fusese pregătită şi cum astfel de solemnităţi erau de obicei publice, oamenii din gardă şi santinelele primiseră ordin să lase să intre, o dată cu solii, cât popor putea să încapă în saloanele unde urma să se desfăşoare festivitatea.

Iar Parisul avea, ca întotdeauna, înfăţişarea marilor oraşe în asemenea împrejurări: pretutindeni animaţie şi curiozitate. Numai cine ar fi cercetat cu mai multă atenţie în acea zi populaţia Parisului ar fi observat între grupurile de burghezi cumsecade, care căscau gura prosteşte, şi un număr destul de mare de bărbaţi înfăşuraţi în mantii lungi, ce-şi făceau semne cu ochii sau cu mâna, când erau departe unul de altul şi schimbau în şoaptă cuvinte cu tâlc atunci când se întâlneau.

Aceşti oameni păreau de altfel foarte preocupaţi de cortegiu, urmărindu-l îndeaproape şi dădeau ascultare unui bătrân venerabil, ai cărui ochi negri şi plini de foc trădau o agerime ce nu prea se potrivea cu barba lui albă ca neaua şi cu sprâncenele lui încărunţite. Bătrânul, fie singur, fie ajutat de însoţitorii lui, izbuti să se strecoare printre primii în Luvru şi, mulţumită bunăvoinţei comandantului gărzii elveţiene – un hughenot de nădejde care trecuse de formă la catolicism – se aşează în spatele solilor, chiar în faţa Margaretei şi a lui Henric de Navara.

Henric, înştiinţat de La Mole că de Mouy va asista la solemnitate deghizat într-un fel oarecare, se uită cu luare aminte în jurul său. Îl văzu în sfârşit pe bătrân şi nu-l mai slăbi din ochi; un semn al lui Mouy risipi orice îndoială a regelui Navarei. Căci de Mouy se deghizase atât de bine, încât Henric se îndoise că moşneagul cu barbă albă poate fi unul şi acelaşi cu îndrăzneţul comandant al hughenoţilor, care cu numai cinci-şase zile în urmă se apărase atât de dârz.

Un cuvânt al lui Henric, şoptit la urechea Margaretei, o făcu să-şi aţintească privirile asupra lui de Mouy. După aceea frumoşii ei ochi rătăciră prin sală: îl căutau însă în zadar pe La Mole.

La Mole nu venise.

Începură discursurile. Primul era adresat regelui – Lasco îi cerea în numele Dietei consimţământul de a încredinţa unui prinţ al Franţei coroana Poloniei.

Carol răspunse printr-o încunoştinţare scurtă şi clară, înfăţişându-l solilor polonezi pe fratele său, ducele de Anjou, drept un viteaz fără pereche. Vorbea în franceză: un tălmaci îi traducea răspunsul după fiecare frază. Şi pe când tălmaciul vorbea, regele putea fi văzut ducând batista la gură şi îndepărtând-o de fiecare dată plină de sânge.

După ce Carol îşi termină discursul, Lasco se întoarse spre ducele de Anjou, se înclină şi rosti o cuvântare în latineşte, prin care îi oferea tronul în numele naţiunii poloneze.

Ducele de Anjou răspunse în aceeaşi limbă – cu un glas a cărui emoţie căuta zadarnic s-o stăpânească, afirmând că primeşte cu recunoştinţă cinstea ce i se face. În tot timpul cât fratele său vorbi, Carol rămase în picioare, cu buzele strânse, cu privirea aţintită asupra lui, nemişcat şi ameninţător ca o pasăre de pradă.

Când Henric de Anjou termină, Lasco luă coroana Iagellonilor de pe o pernă de catifea roşie – şi în timp ce doi boieri polonezi aşezau mantia regească pe umerii ducelui – i-o înmână lui Carol.

Carol făcu un semn fratelui său. Ducele de Anjou îngenunche în faţa lui, iar Carol cu mâna lui îi puse coroana pe cap; atunci, cei doi regi se sărutară, una din sărutările cele mai pline de ură pe care le-au schimbat vreodată doi fraţi.

În aceeaşi clipă, un crainic vesti:

— Alexandre-Eduard-Henric al Franţei, duce de Anjou, a fost încoronat rege al Poloniei. Trăiască regele Poloniei!

Atunci Lasco se întoarse spre Margareta. Frumoasa regină trebuia să-şi rostească discursul la urmă, ceea ce era un semn de deosebită curtenie, căci i se da prilejul să-şi afirme minunatul ei talent apreciat de toţi; aşadar, răspunsul ei în latineşte era aşteptat cu vădită nerăbdare. Am văzut că Margareta îl scrisese singură.

Discursul lui Lasco era mai curând un elogiu decât un discurs. Oricât de barbar ar fi fost polonezul, se supuse

admiraţiei ce o inspira tuturor frumoasa regină a Navarei; aşa că, împrumutând limba lui Ovidiu, dar folosind stilul lui Ronsard, spuse că – părăsind Varşovia în plină noapte, el şi însoţitorii lui n-ar fi putut să găsească drumul, dacă n-ar fi fost călăuziţi – ca regii magi – de două stele, ce deveneau tot mai strălucitoare pe măsură ce se apropiau de Franţa şi care acum şi-au dat seama că nu erau altele decât frumoşii ochi ai reginei Navarei. În sfârşit, trecând de la Evanghelie la Coran, din Siria în Arabia, de la Nazaret la Mecca, el termină afirmând că era gata – ca şi adepţii înflăcăraţi ai Profetului, şi care avuseseră fericirea să-i vadă mormântul – să-şi scoată ochii, socotind că după ce se bucurase de o asemenea privelişte, nimic pe lume nu mai merita să fie admirat.

Discursul fu acoperit de aplauzele celor ce ştiau latineşte, pentru că împărtăşeau părerea oratorului; şi de ceilalţi, care nu-l înţeleseră, pentru că voiau să pară că-l înţeleg.

Margareta făcu mai întâi o graţioasă reverenţă în faţa curteanului barbar, apoi răspunzând ambasadorului, îşi aţinti privirea asupra lui de Mouy, şi începu astfel:

— Quod nune hac in aula insperati adestis exultaremus ego et conjux, nisi ideo immineret calamitas, acilicet non solum fratris, sed etiam amici órbitas[15]*.*

Aceste cuvinte cu două înţelesuri deşi erau destinate lui de Mouy, puteau fi socotite că sunt adresate lui Henric de Anjou. Acesta se plecă în semn de recunoştinţă.

Carol nu-şi aminti să fi citit această frază în discursul pe care i-l dăduse cu câteva zile mai înainte; dar nu dădu prea multă importanţă, cuvintelor Margaretei, socotind că e doar un discurs de curtoazie. De altfel, înţelegea destul de prost limba latină.

— Adeo dolemur a te dividi ut tecum proficisci maluissemus. Sed idem fatum quo nune sine ulla mora Lutetia cădere juberis, hac in urbe detinet. Proficiscere ergo, frate; proficiscere, amice; proficiscere sine nobis; proficiscentem sequentur spes et desideria nostra[16]*.*

---

15 Sosirea dumneavoastră la această curte ne-ar umple de bucurie pe mine şi pe soţul meu, dacă nu ne-ar pricinui totodată o deosebită supărare, întrucât nu pierdem numai un frate, ci şi un prieten.

16 Suntem deznădăjduiţi de a fi despărţiţi de dumneavoastră, atunci

Firește, de Mouy asculta cu cea mai mare luare aminte aceste cuvinte, care, deși adresate solilor, erau numai pentru el. De altminteri, Henric clătinase capul de două-trei ori uitându-se la tânărul hughenot, ca acesta să înțeleagă că ducele d'Alençon nu primise; acest gest însă, care putea fi cu totul întâmplător, nu l-ar fi convins pe de Mouy, dacă n-ar fi fost întărit de cuvintele Margaretei.

Dar pe când o asculta și o privea cu nesaț pe Margareta, ochii lui de Mouy – negri și scăpărători sub sprâncenele cărunte – îi atraseră luarea aminte Caterinei, care tresări ca arsă și nu-și mai luă privirea din acea parte a sălii, unde se afla căpetenia hughenoților.

„Ce figură ciudată! murmură ea, păstrându-și înfățișarea gravă pe care i-o cerea împrejurarea. Cine să fie omul acela care se uită cu atâta stăruință la Margareta și la care Margareta și Henric se uită și ei cu multă luare aminte?"

Totuși, regina Navarei își continuă discursul, răspunzând complimentelor curtenitoare ale solilor, în timp ce Caterina își spărgea capul să afle numele frumosului bătrân; tocmai atunci, maestrul de ceremonii se apropie de ea, venind din spate, și îi înmână un săculeț de mătase parfumat, ce conținea o hârtie împăturită. Caterina îl deschise, scoase hârtia și citi aceste cuvinte:

„Mulțumită unei doctorii întăritoare, pe care i-am dat-o chiar acum, Maurevel a mai prins puțină putere și a putut să scrie numele omului ce se afla în camera regelui Navarei. Este domnul de Mouy".

„De Mouy – se gândi regina – ei, da, presimțeam eu... Dar bătrânul ăsta... Ei, cospetto!... Bătrânul ăsta este..."

Caterina rămase cu ochii țintă și cu gura căscată.

Apoi, plecându-se la urechea căpitanului gărzii, care se afla lângă ea, îi șopti:

— Uită-te, domnule de Nancey, fără să atragi atenția; uită-te la seniorul Lasco, cel care vorbește acum. În spatele lui... da, acolo... Îl vezi pe moșneagul cu barba albă, în haine de catifea neagră?

---

când am fi preferat să plecăm împreună. Dar soarta care cere să părăsiți de îndată Parisul ne încătușează pe noi în acest oraș. Plecați deci, frate iubit, plecați, prietene drag, plecați fără noi; nădejdea și dorințele noastre sunt cu dumneavoastră.

— Da, doamnă – răspunse căpitanul.

— Bine, să nu-l scapi din ochi.

— Acela căruia regele Navarei îi făcea semn acum?

— Da, exact. Postează-te la poarta Luvrului, cu zece oameni, şi când iese, pofteşte-l, în numele regelui, să vină la masă. Dacă te urmează, du-l într-o cameră unde ai să-l ţii prizonier. Dacă se împotriveşte, pune mâna pe el, viu sau mort. Hai, du-te, du-te...

Din fericire, Henric de Navara nu prea asculta discursul Margaretei şi n-o scăpa din ochi pe Caterina, nepierzând niciuna din schimbările de pe chipul ei.

Văzând că regina-mamă îşi aţinteşte privirile atât de stăruitor asupra lui de Mouy, se îngrijoră de-a binelea, iar când observă că-i porunceşte ceva căpitanului gărzii, pricepu totul.

Atunci făcuse el gestul acela pe care domnul de Nancey îl surprinsese şi care în limbajul lor convenţional avea următoarea semnificaţie: „Ai fost descoperit. Fugi fără întârziere!”

De Mouy înţelese semnul care însoţea atât de bine cuvintele Margaretei, ce-i erau adresate. Se pierdu pe dată în mulţime şi se făcu nevăzut. Dar Henric nu se linişti decât după ce domnul de Nancey se întoarse la Caterina şi văzu, după strâmbătura ei de ciudă, că o vesteşte că ajunsese prea târziu.

Solemnitatea luă sfârşit. Margareta mai schimbă câteva cuvinte neoficiale cu Lasco.

Carol se ridică de pe scaun, clătinându-se, salută şi ieşi sprijinindu-se, de umărul lui Ambroise Paré, care nu-l mai părăsea pe rege de când se îmbolnăvise.

Caterina, vânătă de mânie, şi Henric de Anjou, mut de durere, îl urmară.

Cât despre ducele d’Alençon, se ţinuse deoparte tot timpul ceremoniei, iar privirea regelui, care nu-l slăbise o clipă pe ducele de Anjou, nu se oprise niciodată asupra lui.

Noul rege al Poloniei se simţea pierdut. Departe de maică-sa, răpit de aceşti barbari din nord, era asemenea lui Anteu, fiul Geei, care şi-a pierdut puterea atunci când Hercule l-a ridicat în braţe, de n-a mai atins pământul. Dincolo de graniţă, Henric se socotea îndepărtat pentru

totdeauna de tronul Franţei.

De aceea, în loc să-l urmeze pe rege, se duse la maică-sa.

O găsi la fel de posomorâtă şi de îngrijorată ca şi el, căci se gândea la capul acela cu o expresie atât de nobilă şi de batjocoritoare, pe care nu-l scăpase din ochi în tot timpul ceremoniei, la bearnezul căruia destinul părea să-i deschidă calea, măturând pe toţi regii, prinţii ucigaşi, duşmanii şi piedicile de tot felul.

Văzându-şi fiul mult iubit palid sub coroană, copleşit de mantia regală, împreunându-şi rugător mâinile frumoase, ce de la ea le moştenise, Caterina se ridică şi-i veni în întâmpinare.

— Oh, mamă! exclamă regele Poloniei. Iată-mă osândit să mor în surghiun!

— Fiul meu – îi spuse Caterina – ai uitat atât de repede prezicerea lui René? Fii pe pace, n-ai să rămâi mult pe meleagurile acelea!

— Scumpă mamă, te implor – spuse ducele de Anjou – la primul zvon, la prima bănuială că tronul Franţei ar putea fi liber, dă-mi de veste...

— Fii pe pace, fiule – spuse Caterina – până în ziua pe care o aşteptăm amândoi, în grajdul meu, zi şi noapte, va sta înşăuat un cal, iar în anticamera mea va aştepta o ştafetă, gata de plecare în Polonia!

XLIV
ORESTE ŞI PILADE

După plecarea lui Henric de Anjou, s-ar fi zis că pacea şi fericirea se înscăunaseră din nou la Luvru, în acest cămin al Atrizilor.

Carol, uitând de melancolie, îşi redobândi sănătatea lui de fier de odinioară, şi se ducea la vânătoare cu Henric, sau vorbea cu el despre vânătoare în zilele când nu putea să vâneze; nu-l dojenea decât pentru că nu-i plăcea vânătoarea cu şoimi, spunând că ar fi fost un prinţ desăvârşit dacă s-ar fi priceput să dreseze şoimul, gaia şi

uliul, aşa cum se pricepea să dreseze câinii şi copoii obişnuiţi.

Caterina redevenise o mamă bună; blândă cu ducele d'Alençon şi cu Carol, alintându-i pe Henric şi pe Margareta, binevoitoare cu doamnele de Nevers şi de Sauve; şi, sub pretextul că fusese rănit în timp ce executa un ordin al ei, împinsese bunătatea până acolo, încât îl vizită de două ori pe Maurevel, aflat în convalescenţă în casa lui din strada Cérisaie.

Margareta îşi continua întâlnirile de dragoste după moda spaniolă. Seară de seară deschidea fereastra şi conversa cu La Mole prin gesturi şi bileţele; şi în fiecare din scrisorile lui, tânărul îi amintea frumoasei lui regine că îi făgăduise să petreacă împreună câteva clipe în strada Cloche-Percée, drept răsplată pentru surghiunul îndurat.

Doar o fiinţă pe lume era singură şi stingheră în Luvru unde domnea iarăşi liniştea şi tihna.

Era vorba despre prietenul nostru, contele Annibal de Coconnas.

Fireşte, era ceva faptul că îl ştia pe La Mole în viaţă; şi însemna mare lucru să fi rămas alesul doamnei de Nevers, cea mai zglobie şi mai capricioasă dintre femei. Dar toată fericirea întâlnirilor în doi, pe care frumoasa ducesă i le acorda, şi toate asigurările pe care le primea din partea Margaretei în privinţa soartei prietenului lor comun, în ochii lui Coconnas nu cântăreau nici cât un ceas petrecut cu La Mole la jupân La Hurière, dinaintea unei garafe cu vin dulce sau să o facă lată prin coclaurile Parisului, unde oricând un gentilom cinstit putea să aibă vreo încurcătură din care să iasă cu pielea găurită, fără pungă sau cu hainele ferfeniţă.

Doamna de Nevers – trebuie s-o mărturisim spre ruşinea omenirii îndura anevoie această concurenţă a lui La Mole. Nu pentru că l-ar fi urât pe provensal, dimpotrivă, împinsă de acel instinct de nestăvilit – care face pe orice femeie să fie cochetă, fără voia ei, cu iubitul alteia, mai ales când aceasta îi este prietenă – ea nu-l cruţase pe La Mole de fulgerele ochilor ei de smarald; iar Coconnas ar fi putut să râvnească tandrele strângeri de mână şi excesul de amabilitate pe care ducesa le acorda prietenului său, în zilele capricioase când steaua piemontezului părea să

pălească pe cerul preafrumoasei lui iubite; dar Coconnas, care ar fi ucis cincisprezece oameni pentru o singură căutătură a iubitei lui, atât de puţin gelos pe La Mole, încât îi şoptise adeseori la ureche, în urma unor astfel de purtări nestatornice ale ducesei, anumite propuneri care îl făcuseră pe provensal să roşească.

Aşadar, Hanriette, pe care absenţa lui La Mole o lipsea de toate foloasele aduse de prietenia lui Coconnas, adică de veselia nesecată şi de nepotolita lui sete de plăcere, veni într-o bună zi la Margareta şi se rugă să-i aducă înapoi pe acest al treilea partener, atât de necesar, fără de care spiritul şi inima lui Coconnas secau din ce în ce.

Margareta, miloasă ca de obicei şi zorită de altfel de stăruinţele lui La Mole şi de îndemnurile propriei ei inimi, îi dădu întâlnire Henriettei în casa cu două intrări, pentru a vorbi pe îndelete despre toate acestea într-un loc unde nimeni nu le putea stânjeni.

Coconnas primi îmbufnat bileţelul Henriettei care-l chema în strada Tizon la orele nouă şi jumătate. Totuşi se duse la locul întâlnirii, unde o găsi pe Henriette mâniată că sosise ea mai întâi.

— Ei, doamne – zise – ce lipsă de bună-cuviinţă să laşi să aştepte astfel... să nu spun o prinţesă, dar o femeie...

— Oh, aţi aşteptat? se arătă mirat Coconnas. Auzi vorbă! Dimpotrivă, mă prind că am venit amândoi mai devreme.

— Eu, da.

— Şi eu la fel, şi mă prind că este cel mult ora zece.

— Ei bine, pe biletul meu scria nouă şi jumătate.

— De aceea am părăsit Luvrul la ora nouă, căci trebuie să vă amintesc în treacăt că sunt de serviciu pe lângă domnul d’Alençon şi voi fi silit să vă părăsesc peste o oră.

— Ceea ce, fireşte, te încântă?

— Nu, pe legea mea, pentru că domnul d’Alençon este un stăpân foarte morocănos şi cu toane şi dacă e vorba să fiu certat, prefer s-o facă preafrumoasele dumneavoastră buze decât gura lui pocită.

— Eh – făcu ducesa – aşa mai zic şi eu... şi spuneai că ai plecat la ora nouă din Luvru?

— Oh, Doamne, da, ca să vin de-a dreptul aici, dar când coteam pe strada Grenelle, zăresc deodată pe unul care

semăna cu La Mole.

— Bravo! Iar La Mole!

— Iarăşi, cu sau fără voia ta!

— Bădăranule!

— Poftim! Iar o luăm cu amabilităţile!

— Nu, dar termină odată cu istoria asta!

— Nu-s eu de vină dacă mă tot întrebi de ce am întârziat!

— Fireşte, crezi că se cuvine să ajung eu prima?

— Ei, dumneata n-ai pe nimeni pe care să-l cauţi!

— Mă cam plictiseşti, dragul meu; dar zi mai departe. Aşadar, pe când coteai pe strada Grenelle, ai zărit un bărbat care semăna cu La Mole... Dar ce ai pe jachetă? Sânge!

— Poftim, încă unul care m-o fi stropit pe când cădea!

— Te-ai bătut?

— Cred şi eu!

— Pentru La Mole al dumitale?

— Dar pentru cine ai fi vrut să mă bat? Pentru vreo femeie?

— Mulţumesc.

— Îl urmăresc deci pe individul care are obrăznicia să aibă o înfăţişare ce aducea cu a prietenului meu. Îl ajung pe strada Copuillière, îl întrec, mă zgâiesc la el la lumina unei dughene. Nu era el!

— Bine. Aşa îţi trebuie!

— Da, numai că nu i-a fost a bună! „Domnule, i-am spus eu, sunteţi un înfumurat, pentru că vă îngăduiţi să semănaţi chiar de departe cu prietenul meu, domnul de La Mole, care este un cavaler desăvârşit, pe când dumneavoastră, se vede prea bine de aproape, nu sunteţi decât o puşlama”. Atunci a pus mâna pe spadă, fireşte, am făcut şi eu la fel; la a treia încrucişare l-am dat gata pe neobrăzat... şi când a căzut, m-a stropit.

— Cel puţin i-ai dat o mână de ajutor?

— Tocmai mă pregăteam... când apare un călăreţ! Ah, de data asta, ducesă, sunt sigur că a fost La Mole! Din nefericire, calul galopa din răsputeri. Am alergat după el, şi cei care căscau gura la mine în timpul duelului s-au luat după mine. Or, cum puteam să fiu luat drept un hoţ cu toată gloata aia care se ţinea scai pe urmele mele şi urla,

am fost silit să mă întorc ca s-o pun pe fugă, ceea ce m-a făcut să pierd puţină vreme. Între timp, călăreţul a dispărut. Am căutat să-i dau de urmă, am întrebat, m-am interesat pe la oameni, le-am spus ce culoare avea calul; dar, nimic! Totul în zadar; nimeni nu-l văzuse. În sfârşit, cum nu mai aveam ce face, am venit aici!

— Nu mai aveai ce face! zise ducesa. Ce îndatoritor!

— Ascultă, scumpa mea prietenă – spuse Coconnas, lăsându-se nepăsător într-un jilţ – iar mă prigoneşti din pricina bietului La Mole! Ei bine, nu ai dreptate, pentru că, la urma urmelor, asta-i prietenia, vezi... Aş vrea să am mintea sau cunoştinţele acestui biet prieten al meu; aş găsi atunci vreo comparaţie care te-ar face să-mi înţelegi gândul... Prietenia, vezi dumneata, este o stea, pe când dragostea... dragostea... ei bine, am găsit o comparaţie... dragostea nu este decât o lumânare. O să-mi spui că există de mai multe feluri...

— De dragoste?

— Nu, de lumânări, şi că printre ele sunt unele mai bune: cea trandafirie... hai să zicem... e cea mai bună; dar oricât de trandafirie ar fi lumânarea, tot se topeşte, pe când steaua străluceşte mereu. La asta ai să-mi răspunzi că atunci când lumânarea s-a topit, se pune alta în sfeşnic.

— Domnule de Coconnas, eşti un încrezut.

— Ei?

— Domnule de Coconnas, eşti un obraznic!

— Oho!

— Domnule de Coconnas, eşti un ticălos!

— Doamnă, îţi atrag atenţia că ai să mă faci să-l regret de trei ori mai mult pe La Mole.

— Nu mă mai iubeşti!

— Dimpotrivă, ducesă. Văd că nu prea te pricepi la treburile astea; te idolatrizez. Dar pot să te iubesc, să te ador, să te idolatrizez, şi în anumite clipe să-mi laud prietenul.

— Dumneata numeşti, „anumite clipe” cele petrecute lângă mine?

— Ce vrei? Pe bietul La Mole îl port mereu în gând.

— El ţi-e mai drag, nu ţi-e ruşine? Uite ce, Annibal te urăsc! Te detest! îndrăzneşte, fii sincer, şi spune-mi că ţi-e

mai drag! Annibal, te înştiinţez că dacă ţi-e mai drag altcineva pe lume...

— Henriette, cea mai frumoasă dintre ducese! Pentru liniştea dumitale sufletească, crede-mă, nu-mi mai pune întrebări indiscrete. Te iubesc mai mult decât pe toate femeile, dar pe La Mole îl iubesc mai mult decât pe toţi bărbaţii.

— Bun răspuns! se auzi deodată o voce.

O perdea de damasc se dădu în lături din faţa unei uşi secrete, săpată în zid, care unea cele două apartamente, şi La Mole apăru în cadrul ei, ca un frumos portret de Tizian în rama lui aurită.

— La Mole! strigă Coconnas, fără s-o bage în seamă pe Margareta şi fără să mai piardă timp ca să-i mulţumească pentru surpriza ce i-o pregătise. La Mole, prietene, dragul meu La Mole!

Şi se aruncă în braţele prietenului său, răsturnând jilţul pe care şezuse şi masa ce-i stătea în drum.

La Mole îl îmbrăţişă cu aceeaşi căldură.

— Iertaţi-mă, doamnă – spuse el adresându-se ducesei de Nevers – dacă numele meu, pronunţat uneori aici, a putut să tulbure fermecătoarea dumneavoastră prietenie; fireşte – adăugă el, privind cu nespusă tandreţe pe Margareta – nu din vina mea nu v-am revăzut mai de curând.

— Vezi – zise la rându-i Margareta – vezi, Henriette, că m-am ţinut de cuvânt: iată-l!

— Oare datorez această fericire numai rugăminţilor doamnei ducese? întrebă La Mole.

— Numai rugăminţilor ei – răspunse Margareta, şi adăugă, întorcându-se spre La Mole: Îţi dau voie să nu crezi un cuvânt din ce spun.

Între timp, Coconnas îl strânse la piept de zece ori pe prietenul său, umblă în juru-i de douăzeci de ori, apropie un sfeşnic de chipul lui ca să-l privească mai în voie şi se duse apoi să îngenuncheze în faţa Margaretei, sărutându-i poalele rochiei.

— Ei, poftim! exclamă ducesa de Nevers. Acum o să-ţi fiu şi eu pe plac!

— La naiba! strigă Coconnas. Întotdeauna te-am găsit

încântătoare; numai că acum pot s-o spun din toată inima. Ah, de-ar fi pe-aici, prin preajmă, vreo treizeci de polonezi, sarmaţi şi alţi barbari hiperboreeni de soiul ăstora, ca să-i fac să mărturisească pe loc că eşti regina frumoaselor!

— Ei, binişor, binişor, Coconnas, şi atunci doamna Margareta?... spuse La Mole.

— Oh! Nu tăgăduiesc! exclamă Coconnas cu acel accent comic şi naiv totodată pe care numai el ştia să-l aibă. Doamna Henriette este regina frumoaselor, iar doamna Margareta, frumoasa reginelor.

Dar orice zicea, ori făcea, piemontezul era atât de copleşit de fericirea de a-l fi regăsit pe scumpul lui La Mole, încât n-avea ochi decât pentru el.

— Hai, hai, frumoasa mea regină – zise doamna de Neversvino şi să-i lăsăm pe aceşti prieteni desăvârşiţi să stea de vorbă un ceas. Au atâtea să-şi spună, că nu ne-ar mai lăsa să scoatem o vorbă. Ne vine cam greu, e singurul leac care să-l însănătoşească pe deplin pe domnul Annibal. Fă-o pentru mine, regina mea, pentru că sunt atât de neroadă încât îl iubesc pe căpăţânosul ăsta, cum îi spune prietenul lui, La Mole.

Margareta îi şopti câteva cuvinte la ureche lui La Mole, care, oricât de bucuros ar fi fost să-şi revadă prietenul, ar fi dorit totuşi ca accesele de tandreţe ale lui Coconnas să fie mai puţin acaparatoare... Între timp, Coconnas se străduia să facă să înflorească din nou pe chipul Henriettei un zâmbet şi un cuvânt dulce, lucru ce-i izbuti cu uşurinţă.

Aşa că cele două femei trecură în camera de alături unde le aştepta cina. Cei doi prieteni rămaseră singuri.

Se înţelege, Coconnas îi ceru mai întâi prietenului său să-i istorisească în amănunt cum şi-a petrecut seara aceea faimoasă, care era gata-gata să-l coste viaţa. Pe măsură însă ce La Mole îi povestea, piemontezul care, după cum se ştie, nu-şi pierdea cumpătul prea uşor, tremura din toate încheieturile.

— Şi de ce – îl întrebă el – în loc să alergi pe drumuri aşa cum ai făcut, şi să-mi dai atâta bătaie de cap, nu te-ai refugiat la stăpânul nostru, ducele, care te apărase şi te-ar fi ascuns? Aş fi trăit în preajma ta, m-aş fi prefăcut că sunt mâhnit şi i-aş fi tras pe sfoară pe toţi prostănacii de la

curte.

— Stăpânul nostru – murmură La Mole – ducele d'Alençon?

— Da. După câte mi-a spus, ar trebui să cred că lui îi datorezi viaţa.

— Îi datorez viaţa regelui Navarei – răspunse La Mole.

— Oh, oh! se miră Coconnas. Eşti sigur?

— Nu-ncape îndoială!

— Oh! Bunul, minunatul rege! Dar ducele d'Alençon ce învârtea în treaba asta?

— Ţinea ştreangul, ca să mă sugrume.

— Mii de draci! strigă Coconnas. Eşti sigur de œ spui, La Mole? Cum! Prinţul ăsta gălbejit, javra asta, fiinţa asta jalnică să-mi sugrume prietenul! Ah, mii de draci! Chiar mâine vreau să-i spun ce cred despre el!

— Eşti nebun?

— Adevărat, ar mai face-o o dată... Dar ce-mi pasă? N-o să fie cum crede el!

— Hai, hai, Coconnas, linişteşte-te şi încearcă să nu uiţi că a bătut ceasul unsprezece şi jumătate şi astă-seară eşti de serviciu!

— Puţin îmi pasă de serviciul lui! Ah, asta-i bună! Să mă aştepte cât o pofti! Serviciul meu! Eu să slujesc unuia care ţi-a ţinut ştreangul!... Glumeşti!... Nu!... Aşa a fost să fie! Trebuie să te regăsesc ca să nu te mai părăsesc. Rămân aici!

— Dar, nenorocitule, gândeşte-te bine, dar nu eşti beat!

— Din fericire, căci dac-aş fi, aş da foc Luvrului!

— Hai, hai, Annibal – reluă La Mole – fii înţelegător! Du-te! Serviciul este un lucru sfânt.

— Vii şi tu cu mine?

— Cu neputinţă!

— Crezi cumva că tot mai vor să te ucidă?

— Nu cred. Sunt prea neînsemnat ca să mai urzească ceva împotriva mea în mod special. Li s-a năzărit aşa, deodată, ca să mă omoare, şi asta-i tot! Prinţii aveau chef de petrecere în seara aceea.

— Atunci, ce faci?

— Eu? Nimic. Hoinăresc, mă plimb!

— Ei bine! Am să mă plimb cu tine, o să hoinărim

împreună. O să fie o plăcere! Unde mai pui că dac-o să fii atacat, suntem doi şi o să le cam dăm de furcă. Ah, să poftească gângania aia de duce! îl ţintuiesc ca pe-o potaie la gard!

— Cere-i măcar un concediu!

— Da, un concediu pentru totdeauna!

— Atunci anunţă-l că-l părăseşti...

— Ai dreptate. Aşa am să fac. Pe loc am să-i scriu!

— Să-i scrii, e cam puţin, Coconnas! Să-i scrii unui prinţ de sânge...

— Da, de sânge! Pătat de sângele prietenului meu! Bagă de seamă – strigă Coconnas, iar ochii lui, întunecaţi de mânie, îi jucau în cap – ia seama să nu-i dau eu o etichetă să n-o poată duce!

„La urma urmelor – îşi zise La Mole – peste câteva zile n-o să mai aibă nevoie nici de prinţ, nici de nimeni; căci dacă vrea să vină cu noi, o să-l luăm”.

Coconnas puse mâna deci pe pană, fără ca prietenul lui să se mai împotrivească, şi cu multă uşurinţă compuse această elocventă misivă, pe care o vom citi:

„Monseniore,

Alteţa voastră, pricepută cum este în scrierile din timpuri străvechi, nu poate să nu cunoască prea bine povestea mişcătoare a lui Oreste şi Pilade, cei doi evrei vestiţi pentru nenorocirile şi prietenia lor. Prietenul meu La Mole nu este mai puţin nenorocit decât Oreste, iar eu nu sunt mai puţin iubitor decât Pilade. El are acum anumite îndeletniciri însemnate, care cer ajutorul meu. Îmi este deci cu neputinţă să mă despart de el. De aceea, fără îngăduinţa alteţei voastre, îmi iau un scurt concediu, hotărât să-mi leg soarta de a lui, oriunde m-ar duce aceasta. Alteţa voastră înţelege, totuşi, cât de greu îmi vine să-mi părăsesc slujba şi de aceea nădăjduiesc să-mi dobândesc iertarea şi îndrăznesc să mă numesc mai departe, cu plecăciune.

Al alteţei voastre regale, Monseniore, preasmeritul şi supusul ANNIBAL, CONTE DE COCONNAS, prieten nedespărţit al domnului de La Mole””.

Această capodoperă odată terminată, Coconnas i-o citi cu

glas tare lui La Mole, care ridică din umeri.

— Ei bine, ce zici? întrebă Coconnas, care nu-i observase gestul, sau care se prefăcuse că nu-l vede.

— Cred – răspunse La Mole – că domnul d'Alençon o să-şi bată joc de noi.

— De noi?

— Da, de amândoi.

— Asta-i mai bine, pare-mi-se, decât să ne sugrume pe fiecare în parte.

— Ei, asta e! făcu La Mole râzând. Poate că una n-o s-o împiedice pe cealaltă.

— Ei bine, cu atât mai rău! Fie ce-o fi, eu trimit scrisoarea mâine dimineaţă. Când plecăm de-aici, unde dormim?

— La jupân La Hurière. Ştiţi, în camera aceea mică unde voiai să înfigi pumnalul în mine, pe vremea când nu eram încă Oreste şi Pilade!

— Bine, am să trimit scrisoarea la Luvru prin gazda noastră.

În clipa aceea, uşa se deschise.

— Ei bine – întrebară deodată cele două prinţese – unde sunt Oreste şi Pilade?

— Drace, doamnă – răspunse Coconnas – Pilade şi Oreste se prăpădesc de foame şi de dragoste!

A doua zi, la nouă dimineaţa, jupân La Hurière duse într-adevăr la Luvru preasmerita misivă a domnului Annibal de Coconnas.

XLV
ORTHON

Chiar după refuzul ducelui d'Alençon, care-i dădea peste cap tot planul şi-i punea în primejdie până şi viaţa, Henric devenise – dacă se poate spune astfel – un prieten şi mai bun al prinţului de cum fusese înainte.

Prietenia aceasta o făcu pe Caterina să creadă că cei doi prinţi nu numai că se înţelegeau, dar şi unelteau împreună. O iscodi pe Margareta; dar Margareta era demna ei fiică, aşa că regina Navarei – care era deosebit de iscusită în

ocolirea explicaţiilor neplăcute – se feri atât de bine de întrebările mamei sale, încât după ce-i răspunse la toate, o lăsă mai încurcată ca înainte.

Florentinei nu-i mai rămase deci drept călăuză decât acea pornire lăuntrică de a unelti pe care o adusese cu ea din Toscana – cel mai intrigant din micile stătuleţe ale timpului – căruia i se adăugase ura ce o deprinsese la curtea Franţei, cea mai dezbinată în interese şi păreri de pe vremea aceea.

Caterina înţelese mai întâi că o parte din puterea bearnezului îşi avea obârşia în alianţa cu ducele d'Alençon şi hotărî să-i despartă.

Din ziua în care se hotărâse la aceasta, se îngriji de fiul ei cu răbdarea şi iscusinţa pescarului, care atunci când aruncă năvodul departe de peşte, îl trage pe nesimţite, până când a înconjurat prada din toate părţile.

Ducele Francisc îşi dădu seama de această afecţiune sporită şi, la rândul său, se arătă mai tandru cu mama sa. Cât despre Henric, se prefăcu că nu bagă nimic de seamă, şi îl supraveghea pe aliatul său mai îndeaproape ca oricând.

Fiecare aştepta să se întâmple ceva. Dar în timp ce fiecare aştepta – ceva sigur pentru unii şi probabil pentru alţii – într-o dimineaţă, când soarele se înălţase trandafiriu pe cer, cernând acea căldură jilavă şi acele dulci miresme care prevestesc o zi frumoasă, un bărbat palid, care se sprijinea într-un baston şi mergea anevoie, ieşi dintr-o căsuţă aflată în dosul Arsenalului şi o apucă pe strada Petit-Musc.

În apropierea porţii Saint-Antoine, după ce o luă pe promenada care înconjura şanţurile Bastiliei – ca un şes mlăştinos – lăsă marele bulevard în stânga şi intră în grădina Arbalète, unde portarul îl primi cu o respectuoasă plecăciune.

Nu era nimeni în această grădină care, după cum arată şi numele, aparţinea unei corporaţii: aceea a arbaletierilor. Dac-ar fi fost lume care să se plimbe, acest bărbat palid ar fi atras privirile asupra lui, căci mustaţa-i lungă, pasul ce mai păstra ceva milităros, deşi trebuia să meargă încet din pricina durerilor pe care le avea, toate dovedeau că era vreun ofiţer rănit de curând, care îşi încerca puterile prin

exerciţii cumpătate, căutând să se întoarcă la viaţă, la lumină.

Totuşi, lucru ciudat! Deşi vremea se încălzise, bărbatul – în aparenţă o fire paşnică – era înfăşurat într-o mantie care atunci când se desfăcea, lăsa să se întrezărească două pistoale lungi, prinse cu copci de argint de cingătoarea unde era înfipt un pumnal lat; tot de centură mai atârna o spadă atât de lungă, încât s-ar fi putut crede că nu o poate trage de mare ce era, şi care îi completa acest adevărat arsenal ambulant şi îi lovea cu teaca picioarele slăbite, ce-i tremurau. Pe deasupra, nespus de prudent, omul nostru, deşi era singur, arunca la orice pas o privire cercetătoare, de parc-ar fi întrebat fiecare cotitură a unei cărări, fiecare tufiş, fiecare şanţ.

Astfel, bărbatul intră în grădină şi se îndreptă calm spre un fel de boltă acoperită cu verdeaţă, ce dădea spre bulevarde, de care nu era despărţită decât printr-un gard de mărăcini şi un mic şanţ, alcătuind o dublă împrejmuire. Acolo, lângă o masă, se întinse pe un petic de iarbă, iar îngrijitorul locului, care pe lângă meseria de portar se mai îndeletnicea şi cu aceea de birtaş, îi aduse degrabă o băutură întăritoare.

Bolnavul se afla acolo de zece minute şi dusese la gură de mai multe ori ceaşca de porţelan din care sorbea încet, când, deodată, chipul, cu toată paloarea lui interesantă, luă o înfăţişare fioroasă. Zărise venind dinspre Croix-Faubin, pe o cărare care astăzi e strada Neapole, un cavaler înfăşurat într-o mantie lungă, care se opri lângă turn şi aşteptă.

Cavalerul se afla acolo de cinci minute, iar bărbatul cu faţa palidă, în care cititorul l-a recunoscut poate pe Maurevel abia avusese vreme să-şi revină din tulburarea pe care i-o pricinuise prezenţa lui, când un tânăr cu o jachetă strâmtă, ca de paj, îşi făcu apariţia pe aleea ce mai târziu avea să devină strada Fosses-Saint-Nicolas, şi îl ajunse pe cavaler.

Ascuns sub bolta lui de verdeaţă, Maurevel putea să vadă şi chiar să audă, fără greutate, tot ce vorbeau; şi ţinând seama de faptul că acest cavaler era de Mouy, iar tânărul cu jacheta strâmtă Orthon, ne putem da seama că avea şi ce să vadă, şi ce să asculte.

Şi unul şi celălalt se uitară de jur-împrejur, cu cea mai mare atenţie; Maurevel îşi ţinu răsuflarea.

— Puteţi vorbi, domnule – spuse Orthon, care, fiind cel mai tânăr, era şi cel mai încrezător – nimeni nu ne vede, nimeni nu ne aude.

— Bine – făcu de Mouy. Ai să te duci la doamna de Sauve şi dacă o găseşti, ai să-i înmânezi acest răvaş; dacă nu-i acasă, ai să-l pui sub oglindă, acolo unde regele obişnuia să şi le pună pe-ale lui; după aceea ai să aştepţi în Luvru. Dacă ţi se dă un răspuns, îl aduci unde ştii; dacă n-ai răspuns, ai să vii să mă cauţi deseară, cu un pieptar de zale, în locul pe care ţi l-am arătat şi de unde vin acum.

— Bine – zise Orthon – ştiu.

— Eu te las acum, am mai multă treabă toată ziua, tu însă nu te grăbi, ar fi de prisos; nu e nevoie să ajungi la Luvru înainte ca el să fie acolo şi mi se pare că azi-dimineaţă e la o lecţie de vânătoare cu şoimi. Du-te şi arată-te fără teamă. Te-ai înzdrăvenit şi te duci să-i mulţumeşti doamnei Sauve pentru bunătatea ce ţi-a arătat-o în timpul convalescenţei. Du-te, copile, du-te!

Maurevel ascultă cu ochii ţintă, cu părul măciucă şi cu fruntea brobonită de sudoare. Primul lui gând fusese să tragă un pistol din cingătoare şi să-l ţintească pe de Mouy; dar o mişcare a acestuia făcuse să i se dea la o parte mantia şi să-i dezvăluie o platoşă solidă şi bine strânsă. Aşa că, pesemne, plumbul s-ar fi turtit de ea, sau ar fi pătruns în vreo parte a trupului, unde rana pe care ar fi făcut-o n-ar fi fost mortală. De altfel, se gândi că de Mouy, voinic şi bine înarmat, l-ar fi răpus uşor, mai ales că era rănit; şi cu un oftat, puse înapoi pistolul pe care-l aţintise asupra hughenotului.

— Ce nenorocire – murmură el – să nu-l pot doborî aici, fără alt martor decât acest pui de tâlhar, căruia un al doilea glonţ i-ar fi prins atât de bine!...

Dar în acea clipă, Maurevel se gândi că scrisoarea încredinţată lui Orthon şi pe care trebuia să i-o înmâneze doamnei de Sauve era poate mai însemnată decât însăşi viaţa căpeteniei hughenoţilor.

— Ah! făcu el. Şi în dimineaţa asta îmi scapi; fie! Du-te teafăr acum; dar mâine o să fie rândul meu, am să-ţi vin de

hac chiar dac-ar trebui să te urmăresc până în iadul din care ai ieşit ca să mă nenoroceşti!

De Mouy îşi acoperi faţa cu mantia şi o porni în grabă spre mlaştinile Temple. Orthon o apucă pe lângă şanţurile care duceau spre malul râului.

Atunci Maurevel, mai sprinten şi mai în putere decât ar fi îndrăznit să nădăjduiască, se ridică şi se întoarse în strada Cérisaie, intră la el acasă, puse să i se înşăueze un cal şi, aşa slăbit cum era, cu riscul să i se deschidă rănile, o porni în galop pe strada Saint-Antoine, ajunse pe chei şi dădu buzna în Luvru.

Cinci minute după ce trecuse prin portiţă, Caterina ştia tot ce se petrecuse şi Maurevel primea cei o mie de scuzi de aur care-i fuseseră făgăduiţi pentru arestarea regelui Navarei.

— Oh! exclamă atunci Caterina. Ori mă înşel, ori acest de Mouy va fi pata neagră pe care a descoperit-o René pe zodiacul blestemului de bearnez.

Un sfert de ceas după Maurevel, Orthon intra în Luvru, în văzul tuturor, aşa cum îl îndemnase de Mouy, şi se îndreptă spre apartamentul doamnei de Sauve, după ce vorbise cu mai mulţi oaspeţi ai palatului.

Dariole rămăsese singură în lipsa stăpânei ei; Caterina tocmai o chemase pe doamna de Sauve să-i copieze câteva scrisori însemnate şi de cinci minute se afla la regină.

— Bine – spuse Orthon – voi aştepta.

Şi, fiind socotit ca unul de-al casei, tânărul trecu în dormitorul baroanei şi, după ce se încredinţă că nu-l vede nimeni, ascunse scrisoarea după oglindă.

Chiar când îşi trăgea mâna, intră Caterina.

Orthon se îngălbeni, căci i se păru că privirea ageră şi sfredelitoare a reginei-mame se îndreptase mai întâi spre oglindă.

— Ce faci aici, băieţaş? întrebă Caterina. Nu cumva o cauţi pe doamna de Sauve?

— Da, doamnă; n-am mai văzut-o de mult şi mi-e teamă că aş fi fost socotit nerecunoscător, dac-aş mai fi întârziat să-i mulţumesc.

— O iubeşti deci mult pe scumpa Charlotte?

— Din toată inima, doamnă.

— Şi îi eşti credincios, după cât se spune?

— Maiestatea voastră va înţelege că este ceva cu totul firesc, atunci când va afla că doamna de Sauve a avut pentru mine o grijă de care nu eram vrednic, căci nu-s decât un servitor de rând.

— Şi cu ce prilej ţi-a arătat această grijă? întrebă Caterina, prefăcându-se că nu cunoaşte ce i se întâmplase tânărului.

— Doamnă, când am fost rănit.

— Ah, bietul băiat! făcu Caterina. Ai fost rănit?

— Da, doamnă.

— Şi când asta?

— În seara când au venit să-l aresteze pe regele Navarei. Văzând soldaţi, mi-a fost atât de frică, încât am strigat, am chemat în ajutor; unul din ei m-a lovit în cap şi am leşinat.

— Bietul băiat! Şi acum te-ai însănătoşit?

— Da, doamnă.

— Şi, fireşte, îl cauţi pe regele Navarei, ca să-ţi reiei slujba?

— Nu, doamnă. Regele Navarei, aflând că am îndrăznit să mă împotrivesc poruncilor maiestăţii voastre, m-a alungat fără milă.

— Adevărat? exclamă Caterina, prefăcându-se că o interesează cele afirmate de Orthon. Ei bine, iau asupra mea această treabă. Dar dacă o aştepţi pe doamna de Sauve, o aştepţi în zadar: are de lucru, sus, la mine.

Şi Caterina, crezând că Orthon nu avusese timp să ascundă răvaşul după oglindă, se duse în salonul doamnei de Sauve, anume ca să-l lase singur pe tânăr.

În această clipă, Orthon, îngrijorat de sosirea neaşteptată a reginei-mame, se întrebă dacă aceasta nu se datora vreunei uneltiri împotriva stăpânului său – auzi trei lovituri uşoare în tavan: era semnalul prin care trebuia el însuşi, în caz de primejdie, să-l anunţe pe stăpânul său, atunci când acesta se afla la doamna de Sauve, iar el îl veghea.

Cele trei lovituri îl făcură să tresară; îi veni în minte un gând revelator şi îşi zise că de astă dată semnalul era pentru el. Alergă deci la oglindă şi luă scrisoarea de unde-o pusese.

Caterina urmărea printr-o crăpătură a perdelei toate

mişcările tânărului; îl văzu repezindu-se spre oglindă, dar nu ştia dacă se dusese ca să ascundă răvaşul sau să-l ia.

„Hei – şopti nerăbdătoare florentina – de ce-o fi zăbovind?”

Şi se întoarse pe dată, zâmbitoare, în cameră.

— Tot aici, băieţaşule? întrebă ea. Ei bine, ce mai aştepţi? Nu ţi-am spus că iau asupra mea grija sorţii tale? Când ţi-am spus-o o dată, te mai îndoieşti?

— Oh, doamnă, feri-m-ar Dumnezeu! răspunse Orthon.

Şi tânărul, apropiindu-se de regină, se lăsă într-un genunchi, îi sărută pulpa rochiei şi plecă fără să zăbovească.

Ieşind, dădu în anticameră cu ochii de căpitanul gărzii, care o aştepta pe Caterina. Prezenţa acestuia nu numai că nu-i îndepărtă bănuielile, dar i le spori.

Cât despre Caterina, nici nu căzuse bine perdeaua după plecarea lui Orthon, că se şi repezi la oglindă.

Dar scotoci în zadar cu mâna tremurândă: nu dădu peste nicio scrisoare.

Şi totuşi era sigură că-l văzuse pe băieţandrul ăsta apropiindu-se de oglindă; fie deci pentru a lua înapoi scrisoarea, fie pentru a o pune. Soarta dăruia o forţă egală adversarilor săi. Un copil devenea un bărbat din clipa când lupta împotriva ei.

Scotoci din nou, pipăi de zor, dar nu găsi nimic.

— Oh, nenorocitul! exclamă ea. Nu-i voiam răul, dar luând înapoi răvaşul, îşi face răul cu mâna lui! Ei, domnule de Nancey, ei, unde eşti?

Glasul puternic al reginei-mame străbătu salonul şi pătrunse în anticamera unde aştepta, cum am mai spus, căpitanul gărzii.

Domnul de Nancey sosi în grabă.

— Iartă-mă, doamnă – spuse el. Ce doreşte maiestatea voastră?

— Stăteai în anticameră?

— Da, doamnă.

— Ai văzut ieşind un tânăr, un băieţandru?

— Chiar adineauri.

— Crezi c-a ajuns departe?

— Cam pe la jumătatea scării.

— Cheamă-l înapoi.

— Cum se numeşte?

— Orthon. Dacă nu vrea să se întoarcă, adu-l cu forţa. Totuşi nu-l speria, dacă nu se împotriveşte. Trebuie să-i vorbesc chiar acum!

Căpitanul gărzii se năpusti afară.

După cum prevăzuse, Orthon se afla la jumătatea scării, căci cobora încet, nădăjduind să întâlnească pe scară sau să zărească pe vreun coridor pe regele Navarei sau pe doamna de Sauve.

Auzi că e chemat şi tresări.

Se gândi să fugă, dar cu o maturitate de judecată care-i depăşea vârsta, înţelese că dacă fuge totul e pierdut.

Aşadar, se opri.

— Cine mă strigă?

— Eu, domnul de Nancey – răspunse căpitanul gărzii, coborând deodată mai multe trepte.

— Dar mă grăbesc – zise Orthon.

— Din partea maiestăţii sale, regina-mamă – reluă, domnul de Nancey, ajungându-l din urmă.

Băiatul îşi şterse sudoarea care-i curgea pe frunte şi urcă înapoi.

Căpitanul îl urmă.

Caterina plănuise mai întâi să-l aresteze pe tânăr, să poruncească să fie scotocit prin haine şi să pună mâna pe scrisoarea pe care ştia că o are asupra lui; de aceea se gândise să-l învinovăţească că-i furase ceva; chiar îşi desprinsese de la rochie o agrafă de diamante, vrând s-arunce vina pe tânăr de dispariţia ei; dar chibzui că mijlocul acesta era primejdios, că i-ar fi trezit tânărului bănuieli şi-ar fi dat de veste stăpânului său, iar la rândul lui acesta s-ar fi ferit şi astfel n-ar mai fi căzut în cursă.

Fireşte, putea să-l trimită pe băiat la temniţă; dar zarva ce s-ar fi făcut în jurul arestării – oricât s-ar fi păstrat taina ei – tot s-ar fi răspândit în Luvru şi numai un cuvânt l-ar fi făcut pe Henric să se păzească.

Şi, totuşi, Caterina avea nevoie de răvaş, căci o scrisoare de la domnul de Mouy, adresată regelui Navarei şi trimisă cu atâta grijă, trebuia să dezvăluie o întreagă uneltire.

Îşi puse deci la loc agrafa de unde o desprinsese.

— Nu, nu – zise ea – e o idee de zbir; proastă idee! Dar pentru un răvaş... care poate nu merită atâta trudă – urmă ea, încruntându-şi sprâncenele şi vorbind atât de încet, încât ea singură abia putea să-şi audă glasul. Ei, la naiba, nu-i vina mea; e a lui! De ce puiul ăsta de tâlhar n-a pus răvaşul la locul fixat? Şi, totuşi, biletul ăsta îmi trebuie?

Chiar atunci Orthon intră din nou.

De bună seamă, chipul Caterinei avea o expresie fioroasă, ceea ce-l făcu pe băiat să pălească şi să rămână în prag. Era încă prea tânăr poate, ca să fie cu desăvârşire stăpân pe sine.

— Doamnă – zise el – mi-aţi făcut cinstea să mă chemaţi înapoi; vă pot fi de folos cu ceva?

Faţa Caterinei se lumină, de parcă o rază de soare ar fi căzut pe ea.

— Te-am chemat, copile – spuse – pentru că-mi place să-ţi văd chipul şi cum ţi-am făgăduit că voi avea grijă de soarta ta, vreau să-mi ţin făgăduiala fără întârziere. Se spune despre noi, reginele, că am fi uituce. Dar nu sufletul e de vină, ci mintea, înfierbântată de tot ce se petrece. Mi-am adus însă aminte că regii ţin în mâna lor soarta oamenilor şi te-am rechemat. Vino, copile, urmează-mă!

Domnul de Nancey, care lua în serios ceea ce auzea, privea uimit înduioşarea Caterinei.

— Ştii să călăreşti, băiatule? îl întrebă Caterina.

— Da, doamnă.

— Atunci, vino la mine. Am să-ţi dau un bileţel pe care ai să-l duci la Saint-Germain.

— Sunt la ordinele maiestăţii voastre.

— Nancey, să i se dea un cal!

Domnul de Nancey plecă.

— Hai, copile – zise Caterina.

Şi păşi prima. Orthon o urmă.

Regina-mamă coborî un etaj, o apucă pe coridorul unde se aflau apartamentele regelui şi ale ducelui d’Alençon, ajunse la scara în spirală, mai coborî un cat, deschise o uşă care dădea într-o galerie rotundă, a cărei cheie n-o avea decât ea şi regele, şi îl introduse aci pe Orthon; intră apoi şi ea, închizând uşa. Această galerie înconjura ca un meterez anumite porţiuni ale apartamentelor regelui şi reginei-

mame. Era, ca şi galeria castelului San-Angelo de la Roma, şi ca aceea a palatului Pitti de la Florenţa, un adăpost pregătit în caz de primejdie.

După ce trase uşa, Caterina rămase cu tânărul în coridorul întunecos. Făcură vreo douăzeci de paşi, Caterina mergând înainte, Orthon în urma ei.

Deodată, Caterina se întoarse şi tânărul observă pe chipul ei, aceeaşi expresie fioroasă pe care o avusese cu zece minute mai înainte.

Prin întuneric, ochii ei rotunzi ca de pisică sau de panteră păreau că aruncă foc.

— Stai! făcu ea.

Orthon simţi un fior trecându-i prin tot trupul; o răceală ucigătoare, ca un giulgiu de gheaţă, se lăsă din tavan; podeaua părea întunecată ca lespedea unui mormânt; iar privirea Caterinei era, dacă se poate spune astfel, ascuţită şi-i pătrundea până în inimă băieţandrului nostru.

Orthon se dădu înapoi şi, tremurând, se lipi de zid.

— Unde-i biletul pe care trebuia să-l dai regelui Navarei?

— Biletul? îngăimă Orthon.

— Da, biletul pe care, în cazul că nu-l găseai pe rege, trebuia să-l pui după oglindă?

— Eu, doamnă? făcu Orthon. Nu ştiu ce vreţi să spuneţi.

— Biletul pe care ţi l-a dat de Mouy, acum un ceas, în spatele grădinii Arbalète.

— N-am niciun bilet – spuse Orthon – maiestatea voastră se înşală, desigur.

— Minţi! se răsti Caterina. Dă-mi-l, şi-mi ţin făgăduiala, pe care ţi-am făcut-o.

— Care, doamnă?

— Te fac bogat.

— N-am niciun bilet, doamnă – reluă tânărul.

Caterina scrâşni din dinţi, apoi zâmbi.

— Dacă mi-l dai – zise ea – primeşti o mie de scuzi de aur.

— N-am niciun bilet, doamnă!

— Două mii de scuzi!

— Cu neputinţă, pentru că nu-l am şi deci nu-l pot da.

— Zece mii de scuzi, Orthon!

Tânărul, care vedea că mânia reginei creşte ca un val,

din piept spre creştet, se gândi că n-are decât un mijloc ca să-şi scape stăpânul: să înghită scrisoarea. Duse mâna la buzunar. Caterina îi ghici însă gândul şi-i opri mâna:

— Hai, copile – spuse ea, râzând. Bine, eşti credincios. Când regii vor să-şi ia un servitor, nu strică de loc să-l pună la încercare, să vadă dacă-i credincios. Ştiu ce să cred despre tine. Uite, ţine punga mea, şi ăsta-i doar un început. Du-te şi du-i stăpânului tău biletul şi spune-i că de azi înainte eşti în slujba mea. Du-te! Poţi să pleci şi fără mine, prin uşa pe care am venit: se deschide pe dinăuntru.

Şi Caterina, punând punga în mâna tânărului încremenit de mirare, făcu câţiva paşi şi atinse zidul cu mâna. Orthon rămase, totuşi şovăitor, în picioare. Nu-i venea să creadă că primejdia, pe care o simţise gata să se abată asupra lui, se depărtează.

— Hai, nu mai tremura! îi zise Caterina. Ţi-am spus doar că eşti liber să pleci şi că dacă vrei să te întorci, ai să fi un om făcut.

— Vă mulţumesc, doamnă – zise Orthon. Atunci, mă iertaţi?

— Mai mult, te răsplătesc; eşti un bun aducător de bileţele de dragoste, un drăguţ mesager al amorului. Numai că ai uitat că stăpânul te aşteaptă.

— Ah, da! făcu repezindu-se spre uşă.

Dar abia făcu trei paşi, şi podeaua îi fugi de sub picioare. Se bălăbăni, întinse braţele, scoase un strigăt îngrozitor şi se prăbuşi în temniţa Luvrului, după ce Caterina apăsase pe o pârghie.

— Hai – mormăi regina – din pricina încăpăţânării ticălosului ăstuia, o să trebuiască să cobor o sută cincizeci de trepte!

Caterina se întoarse în apartamentul ei, aprinse un felinar, se înapoie pe coridor, apăsă din nou pe pârghie, deschise un chepeng ce dădea spre o scară în spirală, care părea că duce în inima pământului şi, mânată de nepotolita ei curiozitate, care de fapt nu era decât unealta urii, ajunse la o uşă de fier care se deschidea pe dinăuntru şi dădea în temniţă.

Aci zăcea bietul Orthon, plin de sânge, zdrobit, cu oasele sfărâmate din pricina căderii de la înălţime de o sută de

picioare, totuşi, mai dădea semne de viaţă.

Dincolo de zidul gros, se auzea bolborosind apa Senei care printr-o infiltraţie subterană, ajungea până lângă scară.

Caterina intră în groapa jilavă şi rău mirositoare, care, de când exista, fusese fireşte martora multor căderi asemănătoare, scotoci prin veşmintele lui Orthon, luă biletul, se asigură că era într-adevăr cel pe care-l căuta, împinse cu piciorul trupul celui căzut, şi apoi apăsă cu degetul pe o altă pârghie; fundul gropii se mişcă şi trupul, alunecând dus de însăşi greutatea lui, dispăru sub apă; după ce închise uşa la loc, urcă scările, se zăvorî în camera ei şi citi cu nesaţ biletul care avea următorul conţinut:

„*Deseară, la ora zece, în strada l'Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber". Dacă veniţi nu răspundeţi, dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului.*

De Mouy de Saint-Phale".

Citind biletul, un zâmbet înflori pe buzele Caterinei; se gândea numai la victorie, uitând cu desăvârşire preţul acestei izbânzi.

De altfel, cine fusese Orthon? O inimă credincioasă, un suflet devotat, un băieţandru frumos; atât.

Toate acestea – ne închipuim cu uşurinţă – nu puteau înclina nicio clipă cumpăna balanţei de gheaţă, unde se cântărea soarta imperiilor.

După ce citi biletul, Caterina urcă pe dată la doamna de Sauve şi-l puse după oglindă.

Coborând, îl întâlni la intrarea în coridor pe căpitanul gărzii.

— Doamnă – îi aminti domnul de Nancey – aşa cum a poruncit maiestatea voastră, calul e gata.

— Dragă baroane – zise Caterina – nu mai e nevoie. L-am făcut să vorbească pe băieţaş, într-adevăr, e prea prostănac pentru misiunea pe care am vrut să i-o încredinţez. Îl luam drept un lacheu, dar era cel mult un rândaş. I-am dat câţiva bani şi l-am scos afară prin portiţa cea mică.

— Dar ceea ce trebuia să facă? întrebă domnul de

Nancey.

— Ceea ce trebuia să facă? repetă Caterina.

— Vestea pe care trebuia s-o ducă la Saint-Germain. Maiestatea voastră doreşte să mă duc eu sau să trimit pe unul din oamenii mei?

— Nu, nu – spuse Caterina – dumneata şi oamenii dumitale veţi avea altceva de făcut deseară.

Şi Caterina se întoarse în apartamentul ei, nădăjduind din toată inima că în seara aceea o să ţină, în sfârşit, în mâinile ei, soarta acestui blestemat de rege al Navarei.

XLVI
HANUL „SUB CERUL LIBER”.

Două ceasuri după întâmplarea povestită, care nu lăsase nici cea mai mică urmă pe chipul Caterinei, doamna de Sauve, terminându-şi îndatoririle la regină, urcă în apartamentul ei. Îndată sosi şi Henric; aflând de la Dariole că Orthon fusese acolo, se duse direct la oglindă şi luă biletul.

Acesta, după cum am mai spus, avea următorul cuprins:

„Deseară, la ora zece, în strada l’Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber. Dacă veniţi, nu răspundeţi; dacă nu veniţi, spuneţi NU purtătorului”.

Semnătura însă nu exista.

„Henric n-o să lipsească de la întâlnire – îşi zise Caterina – căci chiar dacă n-ar avea poftă să se ducă acum n-o să-l găsească pe aducătorul biletului ca să-i spună că „Nu”.

În această privinţă, Caterina nu se înşelase. Henric întrebă de Orthon, iar Dariole îi spuse că ieşise cu regina-mamă; cum găsise biletul la locul stabilit şi cum pe bietul băiat îl ştia incapabil de trădare – nu se îngrijoră de fel.

Cină, ca de obicei, la masa regelui, care-şi bătu joc de stângăciile lui la vânătoarea cu şoimi, ce avusese loc în cursul dimineţii.

Henric ceru iertare, spunând că el este de la munte şi nu

de la câmpie, dar îi făgădui lui Carol c-o să se deprindă şi cu vânătoarea de şoimi.

Caterina se arătă încântătoare; ridicându-se de la masă, o rugă pe Margareta să-i ţină de urât toată seara.

La ora opt, Henric luă cu el doi gentilomi, ieşi cu ei prin poarta Saint-Honoré, făcu un ocol mare şi se întoarse prin la Tour-de-Bois, trecu Sena pe bacul de la Nesle, o apucă în sus pe strada Saint-Jacques şi aici le dădu drumul, ca şi cum ar fi avut o întâlnire amoroasă. La colţul străzii Mathurins, întâlni un călăreţ înfăşurat într-o mantie; se apropie de el.

— Mantes – zise omul.

— Pau – răspunse regele.

Omul descălecă pe dată, Henric îşi puse mantia stropită toată de noroi a acestuia, urcă pe cal, care era, numai spumă, se întoarse prin strada La Harpe, trecu peste podul Saint-Michel, străbătu în grabă strada Barthélémy, traversă din nou fluviul pe Pont-aux-Mauniers, coborî de-a lungul cheiurilor, o apucă pe strada l'Arbre-Sec şi bătu la uşa hanului jupânului la Hurière.

La Mole se afla în sala pe care o cunoaştem şi scria o lungă scrisoare de dragoste unei persoane pe care o ştiţi.

Coconnas era la bucătărie cu La Hurière şi privea frigarea unde se perpeleau şase potârnichi: tocmai discuta cu prietenul său, hangiul, când e momentul cel mai potrivit să le scoată din frigare.

În clipa aceea, Henric bătu la uşă. Grégoire îi deschise şi duse calul la grajd, în timp ce călătorul intră bocănind cu cizmele pe podea, ca şi cum şi-ar fi încălzit picioarele amorţite.

— Hei, jupâne La Hurière – spuse La Mole, continuând să scrie. A venit un gentilom care întreabă de dumneata.

La Hurière veni, îl măsură pe Henric din cap până-n picioare, şi cum mantia de stofă grosolană nu-i inspira prea mult respect, îl întrebă:

— Cine sunteţi?

— Ei, drăcie! făcu Henric, arătând spre La Mole. Ţi-a spus domnul: sunt un gentilom din Gasconia, care vine la Paris, ca să se înfăţişeze la curte.

— Şi ce doriţi?

— O cameră şi să cinez.

— Hm – făcu La Hurière – valet aveţi?

Aceasta era, după cum se ştie, întrebarea lui obişnuită.

— Nu – răspunse Henric – dar am de gând să-mi iau unul când am să mă îmbogăţesc.

— Nu închiriez cameră de stăpân fără cameră de valet – zise La Hurière.

— Chiar dacă-ţi propun să-ţi plătesc împărăteşte şi să facem socoteala mâine?

— Oh, oh, sunteţi foarte darnic, gentilomul meu! zise La Hurière, uitându-se la Henric cu neîncredere.

— Nu, dar pentru că am să stau astă-seară şi la noapte în hanul dumitale, care mi-a fost recomandat din toată inima de un senior de pe meleagurile mele, am chemat un prieten să vină aici să cineze cu mine. Ai vin bun de Artois?

— Am unul straşnic! Nici bearnezul nu bea unul mai bun!

— Bine. Îl plătesc separat. Ah, uite, mi-a venit şi prietenul!

Într-adevăr, chiar în acea clipă uşa se deschisese şi intră un al doilea gentilom – ceva mai în vârstă decât primul – târând după el o spadă mare.

— Aha-aha! făcu el. Eşti punctual, tânărul meu prieten! Pentru un om care a bătut două sute de leghe, frumos lucru să fie punctual!

— Pe dânsul îl aşteptaţi? întrebă La Hurière.

— Da – zise primul sosit, îndreptându-se spre tânărul cu spada cea mare şi strângându-i mâna. Dă-ne, te rog, cina.

— Aici, sau în camera dumneavoastră?

— Unde vrei.

— Jupâne – spuse La Mole, chemându-l pe La Hurière – scapă-ne de mutrele astea hughenote. De faţă cu ei, Coconnas şi cu mine n-o să mai putem scoate o vorbă despre treburile noastre.

— Cina la camera numărul 2, la etajul al treilea – strigă La Hurière. Urcaţi, domnilor, poftiţi!

Cei doi călători îl urmară pe Grégoire, care mergea înaintea lor, luminându-le calea.

La Mole îi urmări cu privirea până dispărură; întorcându-se, îl văzu pe Coconnas care-şi vârâse capul pe uşa bucătăriei. Ochii mari, bulbucaţi, şi gura căscată exprimau

o mirare vădită.

La Mole se apropie de el.

— Mii de draci! exclamă Coconnas. Ai văzut?

— Ce să văd?

— Pe cei doi gentilomi!

— Ei şi?

— Aş jura că sunt...

— Cine?

— Păi, regele Navarei şi bărbatul cu mantia vişinie.

— Jură, dacă vrei, dar nu prea tare.

— I-ai recunoscut şi tu?

— Bineînţeles.

— Ce-or fi căutând aici?

— Vreo aventură amoroasă!

Crezi?

— Sunt sigur.

— La Mole, eu unul prefer loviturile de spadă acestor aventuri amoroase. Adineauri aş fi putut să jur; acum pun rămăşag.

— Ce rămăşag?

— Că-i vorba de o uneltire.

— Eşti nebun?

— Ei bine, eu îţi spun...

— Şi eu îţi spun că dacă uneltesc, asta-i privesc...

— Ai dreptate – făcu Coconnas. Doar nu mai sunt în slujba domnului d'Alençon! Facă ce-or vrea...

Şi cum potârnichile păreau că se rumeniseră destul, aşa cum îi plăceau lui Coconnas, piemontezul îi strigă jupânului La Hurière să le ia de pe foc, pentru că-i lăsa gura apă şi aştepta cu nerăbdare să le înfulece.

Între timp, Henric şi de Mouy ajunseră în camera lor.

— Ei bine, sire – spuse de Mouy, după ce Grégoire le pregăti masa – l-aţi văzut pe Orthon?

— Nu, dar am găsit biletul pe care l-a ascuns după oglindă. Bănuiesc că băiatul s-a speriat, pentru că regina Caterina a venit tocmai când era acolo; aşa că a plecat fără să mă aştepte. Am fost cam îngrijorat, căci Dariole mi-a spus că regina-mamă a căutat să-l tragă de limbă.

— Oh! Nu-i nicio primejdie, ştrengarul e dibaci; şi cu toate că regina-mamă îşi cunoaşte meseria, sunt sigur că i-

a dat de furcă.

— Dar dumneata, de Mouy, l-ai văzut întorcându-se? întrebă Henric.

— Nu, dar am să-l văd deseară; la miezul nopţii trebuie să se întoarcă să mă ia de aici cu o puşcă şi pe drum o să-mi povestească totul.

— Dar cu omul de la colţul străzii des Mathurins, ce-i?

— Care om?

— Cel care mi-a dat calul şi mantia! Ai încredere în el?

— E unul din oamenii noştri cei mai credincioşi. De altfel, nici n-o cunoaşte pe maiestatea voastră şi habar n-are cu cine a avut de-a face.

— Atunci putem să vorbim în linişte de treburile noastre?

— Fireşte. De altminteri, La Mole e de strajă.

— De minune!

— Ei bine, sire, ce spune domnul d’Alençon?

— Domnul d’Alençon nu mai vrea să plece, de Mouy. Şi-a dat arama pe faţă. Alegerea ducelui de Anjou pe tronul Poloniei şi boala regelui l-au făcut să-şi schimbe planurile.

— Aşadar, din pricina lui planul nostru o să cadă baltă?

— Da.

— Atunci ne trădează?

— Nu încă; dar ne va trăda la prima împrejurare pe care o va socoti prielnică.

— Inimă laşă! Fire perfidă! De ce nu mi-a răspuns la scrisorile pe care i le-am trimis?

— Ca să aibă dovezi şi să nu dea nimic în schimb. Aşadar, totu-i pierdut, de Mouy?

— Dimpotrivă, sire, totul e de câştigat. Ştiţi prea bine că întregul partid, în afară de fracţiunea prinţului de Condé, vă sprijină şi nu se folosea de duce, deşi lăsa impresia că intră în relaţii cu el, decât ca mijloc de apărare. Ei bine, din ziua ceremoniei, am legat soarta tuturor lucrurilor de dumneavoastră. Va trebui o sută de oameni ca să fugiţi cu ducele d’Alençon! Eu v-am asigurat o mie cinci sute! În opt zile vor fi gata, postaţi de-a lungul drumului spre Pau. Nu va mai fi o fugă, ci o retragere în regulă. O mie cinci sute de oameni vă sunt de ajuns, sire? V-aţi crede în siguranţă cu o armată?

Henric zâmbi şi-l bătu pe umăr:

— De Mouy, eşti singurul om care ştie că regele Navarei nu-i de felul lui atât de sperios cum se crede.

— Ei, Doamne! Ştiu, sire, şi nădăjduiesc că n-o să treacă multă vreme şi întreaga Franţă o s-o ştie ca şi mine.

— Da, când pui la cale o uneltire, trebuie să izbuteşti; iar pentru aceasta, prima condiţie e să fii hotărât; şi ca să iei o hotărâre grabnică, sinceră, eficace, trebuie să fii încredinţat că vei izbuti.

— Ei bine, sire, când are loc vânătoarea?

— La fiecare opt sau zece zile o dată, are loc fie o vânătoare cu hăitaşi, fie cu şoimi.

— Când a avut loc ultima dată?

— Chiar azi.

— Aşadar, peste opt sau zece zile.

— Fără îndoială, chiar înainte, poate.

— Ascultaţi-mă! Mi se pare că totu-i în ordine: ducele de Anjou a plecat; nu se mai gândeşte nimeni la el. Regele se înzdrăveneşte pe zi ce trece. Prigoana împotriva noastră a încetat aproape. Făceţi-i ochi dulci reginei-mame, făceţi-i ochi dulci domnului d'Alençon; spuneţi-i mereu că nu puteţi pleca fără el; străduiţi-vă s-o creadă, ceea ce este mai greu.

— Fii liniştit, o să creadă.

— Are atâta încredere în dumneavoastră?

— Zău nu, ferească sfântul! Dar are încredere în tot ce-i spune regina.

— Dar regina e cu adevărat de partea noastră?

— Oh, da, a dovedit-o! De altfel, este ambiţioasă şi coroana asta a Navarei, care-i lipseşte, îi arde fruntea.

— Ei bine, trei zile înainte de vânătoare, trimiteţi-mi vorbă unde va avea loc; la Bondy, la Saint-Germain sau la Rambouillet; adăugaţi că sunteţi gata şi când veţi vedea pe domnul de la Mole luând-o la goană înaintea dumneavoastră, urmaţi-l în galop, fără şovăire. Când aţi ieşit din pădure, dacă regina-mamă vrea să vă prindă, va trebui să se poată ţine după dumneavoastră; însă caii ei normanzi, nădăjduiesc, nu vor vedea nici măcar potcoavele cailor noştri arabi sau ale căluţilor noştri spanioli.

— Bine, de Mouy, atunci ne-am înţeles!

— Bani aveţi, sire?

Henric se strâmbă, aşa cum a făcut toată viaţa când i se

punea această întrebare.

— Nu prea mulţi – răspunse el – dar cred că are Margot.

— Ei bine, de-ai dumneavoastră ori de-ai ei, luaţi cât puteţi mai mulţi.

— Şi tu, până atunci, ce-ai să faci?

— După ce m-am ocupat de treburile maiestăţii voastre destul de stăruitor, după cum vedeţi, îmi veţi îngădui să-mi văd puţin şi de-ale mele?

— Da, de Mouy, fireşte! Dar despre ce-i vorba?

— Sire, Orthon, care este un băiat foarte inteligent şi pe care-l recomand atenţiei maiestăţii voastre, mi-a spus ieri că s-a întâlnit în preajma Arsenalului cu tâlharul de Maurevel, care s-a înzdrăvenit, mulţumită îngrijirilor date de René, şi se încălzeşte la soare, ca un şarpe ce e.

— Ah, da, înţeleg! făcu Henric.

— Ah, înţelegeţi! Prea bine... Într-o zi, dumneavoastră veţi fi rege, sire; şi dac-o să aveţi vreo răzbunare asemănătoare cu a mea, o să vă răzbunaţi ca un rege. Eu sunt soldat şi trebuie să mă răzbun ca un soldat. Aşadar, după ce-o să punem la cale toate treburile noastre mărunte, ceea ce îi va da tâlharului încă un răgaz de cinci sau şase zile ca să se întremeze, am să dau o raită pe la Arsenal şi din patru lovituri zdravene de spadă am să-l ţintuiesc la pământ; pe urmă o să părăsesc Parisul, cu o piatră luată de pe suflet.

— Atunci, la lucru, prietene, la lucru! îl îndemnă bearnezul. Ei, dar de La Mole eşti mulţumit, nu-i aşa?

— Încântător băiat! Vă este credincios trup şi suflet, sire... Vă puteţi bizui pe el ca şi pe mine... viteaz...

— Şi mai ales discret. Va veni şi el cu noi în Navara, de Mouy; odată ajunşi, o să vedem ce-o să facem ca să-l răsplătim aşa cum merită.

Când Henric termină aceste cuvinte, cu un zâmbet zeflemitor, uşa se deschise, sau mai curând fu împinsă cu putere, şi cel care fusese lăudat chiar atunci năvăli, palid şi tulburat.

— Băgaţi de seamă, sire! Băgaţi de seamă! strigă el. Casa-i înconjurată!

— Înconjurată! exclamă Henric, ridicându-se. De cine?

— De garda regelui.

— Oh, oh! făcu de Mouy, trăgându-şi pistoalele de la centiron. După câte se pare, o să încingem o adevărată bătălie.

— Ah, da – zise La Mole – de pistoale şi de bătălie e vorba! Dar ce vreţi să facem împotriva a cincizeci de oameni?

— Are dreptate! zise regele. Măcar de-ar fi vreun mijloc de retragere!...

— Există unul, de care m-am folosit şi eu. Dacă maiestatea voastră vrea să mă urmeze...

— Şi de Mouy?

— Domnul de Mouy poate să ne urmeze şi el, dacă vrea; numai că trebuie să vă grăbiţi amândoi.

Se auziră paşi pe scară.

— E prea târziu! spuse Henric.

— Ah, dacă li s-ar putea da de lucru vreo cinci minute – strigă La Mole – aş răspunde de rege!

— Atunci, domnule, răspundeţi de el! zise de Mouy. Eu îmi iau sarcina să-i ţin în loc. Duceţi-vă, sire, duceţi-vă!

— Dar ce-ai să faci?

— Nu-mi purtaţi de grijă, sire! Grăbiţi-vă!

Şi de Mouy ascunse la repezeală farfuria, şervetul şi paharul regelui, ca să se creadă că fusese singur la masă.

— Veniţi, sire, veniţi! strigă La Mole, luându-l de braţ pe rege şi trăgându-l spre scară.

— De Mouy! Viteazul meu de Mouy! strigă Henric, întinzându-i mâna tânărului.

De Mouy i-o sărută, îl împinse pe Henric afară din cameră şi închise uşa în urma lui cu zăvorul.

— Da, da, înţeleg – zise Henric – vrea să se lase prins, în timp ce noi o să fugim; dar cine dracu’ ne-a trădat?

— Veniţi, sire, veniţi! N-auziţi? Urcă, urcă mereu!

Într-adevăr, lumina făcliilor începea să se întrezărească de-a lungul scării înguste, pe când jos se auzea zăngănit de spade.

— Atenţie, sire, atenţie! spuse La Mole.

Şi, călăuzindu-l pe rege prin beznă, îl făcu să urce două etaje, împinse uşa unei camere pe care o închise apoi cu zăvorul şi îl duse într-o cămăruţă, unde deschise o fereastră.

— Sire – spuse el – maiestatea voastră se teme de excursiile pe acoperişuri?

— Cine, eu? făcu Henric. Eu, care-s vânător de capre sălbatice!

— Ei bine, urmaţi-mă, maiestate, cunosc drumul şi o să vă fiu călăuză.

— Ia-o înainte – zise Henric – te urmez.

La Mole ieşi primul, sări peste fereastră şi-o apucă de-a lungul streşinii, până ajunse la un fel de vale formată din două acoperişuri; aceasta dădea într-o mansardă fără ferestre, care ducea într-un pod nelocuit.

— Sire – spuse La Mole – aţi ajuns la liman.

— Aha! Aha! făcu Henric. Cu atât mai bine. Şi-şi şterse fruntea palidă de pe care picura sudoarea.

— Acum – îl lămuri La Mole – treaba o să meargă strună; din pod coborâm pe scară, scara dă într-o alee, iar aleea direct în stradă. Am mai făcut drumul ăsta, sire, într-o noapte mult mai îngrozitoare.

— Hai, hai – zise Henric – înainte!

— La Mole se strecură primul prin fereastra deschisă, trecu printr-o uşă care abia se ţinea în balamale, pe care o împinse şi ajunse la o scară în spirală; aici îi trecu regelui frânghia ce folosea drept rampă şi-l îndemnă:

— Veniţi, sire!

— Pe la jumătatea scării, Henric se opri; ajunsese la o altă fereastră, care dădea în curtea hanului „Sub cerul liber”. Pe scara principală se vedeau soldaţi alergând unii cu săbii în mână, alţii cu făclii. Deodată, în mijlocul unui grup, regele Navarei îl zări pe de Mouy. Îşi predase spada şi cobora calm.

— Bietul băiat! exclamă Henric. Inimă viteză şi credincioasă!

— Pe cinstea mea, sire – zise La Mole – maiestatea voastră a observat, de bună seamă, cât e de calm. Ba chiar râde! Trebuie că are el în cap vreo trăsnaie! O să le joace o festă, căci, după cum ştiţi, nu-l vezi râzând prea des.

— Şi tânărul care era cu dumneata?

— Domnul de Coconnas? întrebă La Mole.

— Da, domnul de Coconnas. Ce i s-o fi întâmplat?

— Oh, sire, lui nu-i port grija! Când a zărit soldaţii, nu mi-

a spus decât atât:

„E în joc ceva?”

„Capul” – i-am răspuns.

„Şi tu o să scapi?”

„Nădăjduiesc”.

„Ei bine, şi eu la fel!” mi-a strigat. Şi vă jur c-o să scape! Pe Coconnas, ascultaţi ce vă spun eu, nu-l prind decât dacă vrea el!

— Atunci – spuse Henric – totu-i în ordine. Să încercăm să ne întoarcem la Luvru.

— Ah, Doamne – zise La Mole – nimic mai uşor, sire; să ne înfăşurăm în mantii şi să ieşim. Pe stradă e îmbulzeală din pricina zarvei şi toţi or să ne ia drept nişte curioşi.

Într-adevăr, Henric şi La Mole găsiră poarta deschisă şi nu întâmpinară altă dificultate decât gloata, care îi împiedica să traverseze strada. Totuşi, izbutiră amândoi să se strecoare prin strada d’Averon; dar când ajunseră în strada des Pou, îl văzură pe de Mouy şi escorta lui, condusă de căpitanul gărzii, domnul de Nancey, traversând piaţa Saint-Germain-l’Auxerrois.

— Ah! Ah! făcu Henric. Mi se pare că-l duce la Luvru! Drace! Porţile or să fie închise... Se vor lua numele celor care se întorc după el. Şi dacă o să fiu văzut intrând acum, o să se creadă că am fost cu el.

— Ei bine, sire – exclamă La Mole – intraţi în Luvru altfel decât pe poartă.

— Cum dracu’ vrei să intru?

— Maiestatea voastră a uitat fereastra reginei Navarei?

— La naiba, domnule de La Mole! făcu Henric. Ai dreptate! Uite, la asta nu m-am gândit!... Dar cum să-i dau de veste reginei?

— Oh – zise La Mole, înclinându-se cu o recunoştinţă plină de respect – maiestatea voastră aruncă pietricele cu atâta dibăcie!

XLVII
DE MOUY DE SAINT-PHALE

De astă dată, Caterina fusese atât de prevăzătoare, încât era sigură că treaba avea să meargă strună.

Aşadar, pe la ora zece îi spuse Margaretei să plece, convinsă – ceea ce de altfel era şi adevărat – că regina Navarei nu avea habar de ce se urzea împotriva soţului ei; cu aceste gânduri intră în odaia regelui, rugându-l să nu se ducă la culcare încă.

Îngrijorat din pricina expresiei de triumf ce se citea pe chipul mamei sale – cu toate că încerca să o ascundă ca de obicei – Carol căută s-o iscodească. Caterina îi răspunse în doi peri:

— Nu-i pot spune maiestăţii voastre decât un singur lucru: astă-seară va fi scăpată de doi dintre cei mai cruzi duşmani ai săi.

Carol ridică din sprâncene, voind parcă să spună: „Bine, o să vedem!”, şi fluierându-şi ogarul lui cel mare, care veni la el târându-se pe burtă, ca un şarpe, şi apoi îşi lăsă capul fin şi inteligent pe genunchiul stăpânului său, regele se puse pe aşteptat.

Caterina rămase câteva clipe cu ochii ficşi, trăgând cu urechea, când, deodată, în curtea Luvrului se auzi un foc de pistol.

— Ce-i zarva asta? întrebă Carol, încruntându-se, în timp ce ogarul se ridică brusc, ciulind urechile.

— Nimic – spuse Caterina – un semnal şi atâta tot.

— Şi ce înseamnă?

— Că din clipa asta, sire, unicul şi adevăratul vostru duşman nu vă mai poate face niciun rău.

— A fost ucis cineva? întrebă Carol, privind-o pe maică-sa cu un aer de stăpân, care ar vrea să spună că moartea şi iertarea doar regele le poate hotărî.

— Nu, sire, au fost doar arestate două persoane.

— Aha! făcu Carol. Tot mereu urzeli şi uneltiri, de care regele nu ştie nimic! La naiba, mamă, sunt totuşi un om în toată firea şi mă pot păzi şi singur, fără să am nevoie de tutelă sau chingi! Dacă ai chef de domnie, n-ai decât să te duci cu fiul dumitale în Polonia; aici însă, ascultă ce-ţi spun, nu-ţi merge aşa ceva!

— Fiule – spuse Caterina – este ultima oară când mă mai amestec în treburile tale. Dar e o chestiune pe care o

urmăream de mult şi în care niciodată nu mi-ai dat dreptate, iar eu ţineam din toată inima să-ţi dovedesc că o am.

În aceeaşi clipă mai mulţi soldaţi se opriră în anticameră şi se auzi cum îşi proptesc patul flintelor pe podea.

Imediat, domnul de Nancey ceru să intre la rege.

— Să vină – răspunse repede Carol.

Domnul de Nancey intră, îl salută pe rege şi întorcându-se spre Caterina, zise:

— Doamnă, poruncile maiestăţii voastre sunt îndeplinite; l-am prins!

— Cum, l-ai?! exclamă Caterina foarte tulburată. N-ai prins decât pe unul?

— Era singur, doamnă.

— Şi s-a apărat?

— Nu, cina liniştit într-o cameră şi a predat spada la prima somaţie.

— Cine-i? întrebă regele

— Veţi vedea îndată – îi răspunse Caterina. Să fie adus prizonierul, domnule de Nancey!

Cinci minute mai târziu, de Mouy se afla în faţa regelui.

— De Mouy! strigă regele. Dar ce s-a întâmplat, domnule?

— Ei, sire – făcu de Mouy, cu un calm desăvârşit – dacă maiestatea voastră îmi îngăduie, i-aş pune aceeaşi întrebare.

— În loc să pui această întrebare regelui – zise Caterina – fii bun, domnule de Mouy, şi spune-i fiului meu cine era persoana care se afla într-o noapte în camera regelui Navarei, şi care, împotrivindu-se poruncilor maiestăţii sale, ca un rebel, a ucis doi soldaţi şi l-a rănit pe domnul de Maurevel?

— Într-adevăr – spuse Carol, încruntându-se – cunoşti numele acestei persoane, domnule de Mouy?

— Da, sire! maiestatea voastră doreşte să-l afle?

— Mărturisesc că mi-ar face plăcere.

— Ei bine, sire, se numeşte de Mouy de Saint-Phale.

— Dumneata erai?

— Chiar eu.

Caterina, mirată de această îndrăzneală, se dădu înapoi

cu un pas din faţa tânărului.

— Aşadar, ai îndrăznit să nu te supui ordinelor regelui? spuse Carol al IX-lea.

— Mai întâi, sire, nu ştiam că era un ordin al maiestăţii voastre; apoi, n-am văzut decât un lucru, sau mai degrabă un om: pe domnul de Maurevel, ucigaşul tatălui meu şi al domnului amiral. Atunci mi-am adus aminte că acum un an şi jumătate, chiar în această cameră, în seara zilei de 24 august, maiestatea voastră mi-a făgăduit că-l va pedepsi pe ucigaş; or, cum de atunci a trecut mult timp şi s-au petrecut evenimente însemnate, am socotit că, împotriva voinţei lui, regele nu şi-a putut îndeplini dorinţa. Şi văzându-l pe Maurevel în uşă, mi-am zis că mi l-a trimis cerul. Maiestatea voastră ştie ce-a urmat, sire; am dat în el ca într-un ucigaş şi în oamenii lui ca în nişte tâlhari.

Carol nu răspunse nimic; prietenia lui pentru Henric îl făcea de la o vreme să privească multe lucruri cu alţi ochi şi, de multe ori, cu spaimă chiar.

La rândul ei, regina-mamă îşi amintea că după sfântul Bartolomeu, regele spusese adesea vorbe care aduceau a remuşcări.

— Dar ce căutai la ora aceea la regele Navarei?

— Oh – răspunse de Mouy – asta-i o poveste cam lungă, dar dacă maiestatea sa are totuşi răbdare s-o asculte...

— Da – zise Carol – vorbeşte, îţi poruncesc!

— Mă supun, sire – răspunse de Mouy, cu o plecăciune.

Caterina se aşeză, fixându-l pe tânăra căpetenie cu o privire îngrijorată.

— Vă ascult – zise Carol. Aici, Acteon!

Câinele îşi reluă locul de mai înainte.

— Sire – începu de Mouy – venisem la maiestatea sa, regele Navarei, ca sol al fraţilor mei, credincioşii dumneavoastră supuşi, de religie hughenotă.

Caterina îi făcu un semn lui Carol.

— Fii liniştită, mamă – zise acesta – nu-mi scapă niciun cuvânt. Continuă, domnule de Mouy, continuă, cu ce scop ai venit?

— Ca să-i atrag atenţia regelui Navarei – spuse mai departe de Mouy – că de când a trecut iar la catolicism, nu se mai bucură de încrederea hughenoţilor, dar că în

amintirea tatălui său, Antoine de Bourbon, şi mai ales a mamei sale, viteaza Jeanne d’Albret, al cărui nume ne este scump, hughenoţii îi datorau această dovadă de respect şi-l rugau să renunţe la drepturile sale asupra coroanei Navarei.

— Ce zice! exclamă Caterina, neizbutind, cu toată stăpânirea ei de sine, să primească în tăcere această lovitură neaşteptată.

— Aha! Aha! făcu Carol. Dar această coroană a Navarei, care zboară de pe un creştet pe altul, fără îngăduinţa mea, îmi pare că-mi aparţine şi mie puţin.

— Sire, hughenoţii recunosc mai bine ca oricine acest principiu al suzeranităţii pe care maiestatea voastră l-a amintit adineauri. Şi de aceea ei trag nădejde că maiestatea voastră o va pune pe un cap pe care-l preţuieşte.

— Eu! exclamă Carol. Pe un cap pe care-l preţuiesc!... La naiba! Ce cap, domnule? Nu te înţeleg.

— Al domnului duce d’Alençon!

Caterina se făcu albă ca varul şi-l străfulgera pe de Mouy cu o privire ucigătoare.

— Dar, fratele meu d’Alençon, ştia?

— Da, sire.

— Şi a primit coroana?

— Sub rezerva ca maiestatea voastră să fie de acord, şi de aceea ne-a şi trimis aci.

— Oh, oh! spuse Carol. Într-adevăr, iată o coroană care-l va prinde de minune pe fratele nostru d’Alençon. Şi eu, care nici măcar nu mă gândisem la asta! Mulţumesc, de Mouy, mulţumesc! Când o să mai ai idei din astea, vei fi binevenit la Luvru...

— Sire, de mult vi s-ar fi adus la cunoştinţă planul acesta, dacă n-ar fi fost întâmplarea aceea nefericită cu Maurevel, care m-a făcut să mă tem că am căzut în dizgraţia maiestăţii voastre.

— Da, dar Henric ce părere avea despre acest plan? întrebă Caterina.

— Doamnă, regele Navarei se supunea dorinţei fraţilor săi şi îşi pregătise abdicarea.

— Aşadar – strigă Caterina – ar trebui să ai această

abdicare asupra dumitale?

— Într-adevăr, doamnă – zise de Mouy – din întâmplare o am asupra mea, semnată de el şi datată.

— Data e anterioară întâmplării de la Luvru? întrebă Caterina.

— Da, cu o zi înainte, cred.

Domnul de Mouy scoase din buzunar abdicarea în favoarea ducelui d'Alençon, scrisă, semnată de mâna lui Henric şi purtând data indicată.

— Pe cinstea mea, totu-i în regulă!

— Şi în schimbul acestei abdicări, Henric ce voia?

— Nimic, doamnă, prietenia regelui Carol, ne-a spus el, îl despăgubeşte cu prisosinţă de pierderea unei coroane.

Caterina îşi muşca buzele de furie şi îşi frământa frumoasele ei mâini.

— Astea toate sunt foarte adevărate – adăugă regele.

— Atunci – reluă regina-mamă – dacă totul era hotărât între dumneavoastră şi regele Navarei, ce scop a avut întrevederea de astă-seară cu el?

— Eu, doamnă, cu regele Navarei?! se miră de Mouy. Domnul de Nancey, care m-a arestat, poate fi martor că eram singur. Maiestatea voastră îl poate chema.

— Domnule de Nancey! strigă regele.

Căpitanul gărzii apăru din nou.

— Domnule de Nancey – întrebă repede Caterina – domnul de Mouy era singur la hanul „Sub cerul liber"?

— În cameră, da, doamnă; dar în han, nu!

— Ah! exclamă Caterina. Cu cine mai era?

— Nu ştiu dacă era împreună cu domnul de Mouy, doamnă, dar ştiu că a scăpat printr-o uşă dosnică, după ce-a pus jos doi soldaţi de-ai mei.

— Şi l-ai recunoscut, fără îndoială, pe acest gentilom?

— Nu eu, oamenii mei.

— Cine era? întrebă Carol al IX-lea.

— Contele Annibal de Coconnas.

— Annibal de Coconnas – repetă regele, îngândurat şi posomorât – cel care a măcelărit o mulţime de hughenoţi în noaptea sfântului Bartolomeu?

— Domnul de Coconnas, gentilom al domnului d'Alençon – explică domnul de Nancey.

— Bine, bine – zise Carol al IX-lea – poţi să pleci, domnule de Nancey, şi altă dată să nu uiţi un lucru...

— Care, sire?

— Că eşti în slujba mea şi că trebuie să asculţi doar de ordinele mele.

Domnul de Nancey ieşi de-a-ndărătelea, salutând respectuos.

De Mouy îi zâmbi ironic Caterinei.

O clipă se aşternu tăcerea.

Regina îşi răsucea firele de mătase ale centurii, iar Carol îşi mângâia câinele.

— Şi ce scop urmăreaţi, domnule? continuă Carol. Aveaţi de gând să folosiţi violenţa?

— Împotriva cui, sire?

— Poate împotriva lui Henric, împotriva lui Francisc, sau a mea.

— Sire, aveam abdicarea cumnatului şi consimţământul fratelui vostru; şi cum am mai avut cinstea să vă spun, voiam tocmai să cerem încuviinţarea maiestăţii voastre, când s-a întâmplat încurcătura acea blestemată de la Luvru.

— Ei bine, mamă – spuse Carol – nu văd niciun rău în toate astea. Aveţi tot dreptul, domnule de Mouy, să cereţi un rege. Da. Navara poate şi trebuie să fie un regat despărţit de Franţa. Mai mult, acest regat pare anume creat pentru fratele meu d'Alençon, care a râvnit întotdeauna atât de mult o coroană, încât, atunci când mă vede pe mine cu a mea, nu-şi poate lua ochii de la ea. Singura piedică în calea suirii lui pe tron era dreptul lui Henriot; dar de vreme ce Henriot renunţă de bună voie...

— De bună voie, sire.

— Pare-se că este voinţa lui Dumnezeu! Domnule de Mouy, eşti liber să te întorci la fraţii dumitale, pe care i-am pedepsit... puţin cam aspru poate; dar asta-i o socoteală între Dumnezeu şi mine; aşadar, spune-le că întrucât îl vor ca rege al Navarei pe fratele meu d'Alençon, regele Franţei le împlineşte dorinţa. Din această clipă, Navara este un regat şi suveranul său se numeşte Francisc. Nu cer decât opt zile ca fratele meu să părăsească Parisul, cu toată strălucirea şi alaiul ce se cuvin unui rege. Du-te, domnule

de Mouy, du-te... Domnule de Nancey, lasă-l pe domnul de Mouy să treacă. Este liber!

— Sire – spuse de Mouy, făcând un pas înainte – maiestatea voastră îmi îngăduie?

— Da – zise regele.

Şi-i întinse mâna tânărului hughenot.

De Mouy puse un genunchi pe podea şi sărută mâna regelui.

— Stai – spuse regele, reţinându-l tocmai când se pregătea să se ridice. Nu mi-ai cerut să-l pedepsesc pe ticălosul de Maurevel?

— Da, sire.

— Nu ştiu unde se află ca s-o pot face, pentru că s-a ascuns; dar dacă dai de el, fă-ţi singur dreptate; îţi dau voie şi chiar cu mare plăcere.

— Ah, sire – strigă de Mouy – mă copleşiţi! maiestatea voastră se poate bizui pe mine; nici eu nu ştiu unde se află, dar puteţi fi liniştit; dau eu de el!

Şi de Mouy, după ce făcu o plecăciune respectuoasă în faţa regelui Carol şi a reginei Caterina, părăsi încăperea, fără ca soldaţii ce îl aduseseră să-l mai împiedice. Străbătu coridoarele, ajunse repede la portiţa cunoscută şi, odată afară, nu făcu decât un salt din piaţa Saint-Germain-l'Auxerrois până la hanul „Sub cerul liber", aci îşi regăsi calul, cu ajutorul căruia, trei ceasuri după scena pe care am povestit-o, tânărul respira în siguranţă la adăpostul zidurilor cetăţii Mantes.

Caterina, roasă de mânie, se întoarse în apartamentul ei; trecu apoi în acela al Margaretei, unde îl găsi pe Henric în halat, gata de culcare.

— Diavole – murmură ea – ajută pe o regină nenorocită, pentru care Dumnezeu nu mai vrea să facă nimic!

XLVIII
DOUĂ CAPETE, O SINGURĂ COROANĂ

— Rugaţi-l pe domnul d'Alençon să vină la mine – spuse Carol, când se despărţi de mama lui.

După cele ce-i spusese regele, domnul de Nancey,

hotărât să asculte numai de ordinele acestuia, alergă într-un suflet la ducele d'Alençon şi-i transmisese porunca regală, fără să schimbe o iotă.

Ducele d'Alençon tresări. Dintotdeauna tremurase în faţa lui Carol şi tremura mai ales acum, când avea motive să se teamă, pentru că uneltea împotriva lui.

Cu toate acestea, se grăbi dinadins să se ducă la fratele lui.

Carol stătea în picioare şi fredona un cântec de vânătoare.

Când ducele d'Alençon intră, surprinse în privirea îngheţată a lui Carol ura aceea plină de venin, pe care i-o cunoştea atât de bine.

— Maiestatea voastră m-a chemat? Iată-mă, sire! Ce doreşte de la mine maiestatea voastră?

— Vreau să-ţi spun, bunul meu frate, că pentru a răsplăti adânca prietenie ce o ai pentru mine, m-am hotărât astăzi să-ţi împlinesc dorinţa cea mai scumpă.

— Mie?

— Da. Ia gândeşte-te, la ce visezi de atâta vreme şi nu îndrăzneşti să-mi ceri? Eu îţi împlinesc acum dorinţa.

— Sire, îţi jur ca unui frate, că nu vreau nimic altceva decât ca regele să fie totdeauna sănătos!

— Atunci dorinţa ţi-e împlinită, domnule d'Alençon; boala de care am suferit la venirea polonezilor mi-a trecut. Mulţumită lui Henriot, am scăpat de un mistreţ furios, care voia să mă sfâşie. Acum sunt atât de zdravăn, încât n-am de ce-l pizmui nici pe cel mai sănătos cetăţean al regatului meu. Aşadar, fără să te învinuiesc că n-ai fi un frate bun, poţi spera şi altceva decât să fiu numai sănătos, pentru că, în privinţa asta, mă simt de minune!

— Nu doresc nimic, sire.

— Ba da, ba da, Francisc – reluă Carol pierzându-şi răbdarea. Doreşti coroana Navarei, pentru că te-ai înţeles cu Henric şi cu de Mouy; primul ca să renunţe, şi cu al doilea ca să te ajute s-o dobândeşti. Ei bine, Henriot renunţă la ea! De Mouy mi-a transmis cererea ta şi această coroană la care râvneşti...

— Ei bine? întrebă d'Alençon tremurând.

— Ei bine? La naiba! E a ta...

Ducele d’Alençon păli îngrozitor; apoi, în timp ce inima îi bătea să-i spargă pieptul, se roşi la faţă ca un rac. Generozitatea regelui tocmai în această clipă îl aducea în culmea desperării.

— Sire, dar n-am dorit nimic şi, mai ales, n-am cerut niciodată o asemenea favoare – zise el, tremurând de emoţie şi căutând în zadar să-şi revină.

— Se prea poate! zise regele. Pentru că eşti atât de tăcut! Dar s-a cerut asta pentru tine, frăţioare...

— Sire, îţi jur că niciodată...

— Nu jura pe Dumnezeu...

— Aşadar, sire, mă surghiuneşti?

— Asta numeşti tu surghiun, Francisc? La naiba! Mofturos mai eşti! Atunci ce-ai fi vrut?

De desperare, d’Alençon îşi muşcă buzele.

— Pe legea mea! continuă Carol, prefăcându-se că e bine dispus. Te credeam mai puţin popular, mai ales printre hughenoţi; dar ei te cer; aşa că trebuie să recunosc şi eu că m-am înşelat. De altfel, n-aş fi putut nădăjdui mai bine decât să am un om al meu, pe frăţiorul meu care mă iubeşte şi niciodată nu m-ar trăda, să-l am la conducerea unui partid care de treizeci de ani poartă război împotriva noastră! Asta o să potolească totul, ca prin farmec, şi pe deasupra vom fi toţi regi în familie! Doar bietul Henriot nu va fi altceva decât prietenul meu! Cum însă el nu-i de loc ambiţios şi acest titlu nu-l solicită nimeni, o să-l ia el.

— Vai, sire, te înşeli! Acest titlu îl solicit eu... Căci cine are mai mult drept ca mine? Henriot nu-ţi este decât cumnat, rudă prin alianţă, în timp ce eu îţi sunt de sânge, şi mai ales de inimă. Sire, te implor, ţine-mă lângă tine...

— Nu, nu, ar însemna să-ţi aduc nenorocire...

— De ce?

— Pentru o mie de motive!

— Gândeşte-te puţin, sire: nicăieri n-ai să găseşti un prieten mai credincios ca mine. De copil, nu m-am despărţit niciodată de maiestatea voastră.

— Da, da, ştiu prea bine... dar uneori aş fi vrut să te ştiu mai departe.

— Ce vrea să spună maiestatea voastră?

— Nimic, nimic... zic şi eu aşa... Ce vânători încântătoare

se fac acolo! Francisc, crede-mă, te invidiez! Ştii că în blestemaţii ăia de munţi vânezi ursul ca la noi mistreţul? O să ne îmbraci pe toţi în blănuri una şi una. Ştii, acolo vânezi cu jungherul; stai la pândă, apare jivina, o aţâţi, o întărâţi, şi ursul se repede la vânător şi când ajunge la patru paşi de el, se ridică pe labele dinapoi. Acum e momentul potrivit să i se înfigă lama în inimă, aşa cum a făcut Henric cu mistreţul la ultima vânătoare. E un lucru primejdios, dar te ştiu curajos, Francisc, şi o primejdie ca asta e o adevărată plăcere.

— Vai! Mă mâhniţi de două ori, maiestate, pentru că nici n-o să mai vânăm împreună.

— Pe toţi dracii! Cu atât mai bine! împreună tot nu ne pria, nici unuia, nici altuia!

— Cum adică, maiestate?

— Că-ţi face o atât de mare plăcere şi-ţi dă un atât de puternic fior să vânezi cu mine, încât tu, care eşti dibăcia în persoană, care cu prima archebuză ce-ţi cade în mână dobori o coţofană la o sută de paşi, la ultima noastră vânătoare, deşi aveai arma ta favorită, n-ai nimerit cogeamite mistreţul, la douăzeci de paşi de tine! în schimb, i-ai zdrobit piciorul celui mai bun cal al meu! La naiba, Francisc! Asta te poate pune pe gânduri!

— M-am fâstâcit, sire, asta e! zise ducele d’Alençon, îngălbenindu-se.

— Da, da, te-ai fâstâcit, ştiu eu! reluă Carol. Tocmai din pricina acestei fâstâceli, pe care o apreciez la justa ei valoare, îţi spun: crede-mă, Francisc, e mai bine să vânăm fiecare pe socoteala lui, mai ales când te pierzi atât de uşor cu firea! Gândeşte-te la asta, frăţioare! Fireşte, nu cu mine de faţă! Prezenţa mea, după cum văd, te tulbură. Fă-o mai bine când ai să fii singur! Şi ai să înţelegi că am toate motivele să mă tem că la o altă vânătoare ai să te fâstâceşti din nou. Şi atunci, cum nimic nu te poate face mai bine decât emoţia să scapi ţeava mai sus, ai să ucizi călăreţul şi nu calul, pe rege în locul animalului. La naiba, un plumb trimis mai sus, ori mai jos, poate schimba faţa lucrurilor, cârmuirea. Am mai văzut noi din astea în familia noastră! Când Montgomery l-a omorât pe tatăl nostru, Henric al II-lea, din greşeală sau poate tot pentru că s-a

fâstâcit, Francisc al II-lea, fratele nostru, a ajuns pe tron, iar Henric tatăl nostru, la Saint-Dénis. Ce puţin îi trebuie lui Dumnezeu ca să facă lucruri mari!

Şocul acesta, pe cât de neprevăzut, pe atât de aprig, îi broboni ducelui fruntea de sudoare.

Regele nici nu i-ar fi putut spune mai clar fratelui său că dibuise totul. Când Carol îşi ascundea mânia glumind, era mai de temut decât când dădea frâu liber urii ce clocotea în el; răzbunarea lui era pe măsura urii ce-l rodea. Când ura creştea, creştea şi răzbunarea. Pentru prima dată ducele d'Alençon avu remuşcări sau, mai degrabă, îi păru rău că pusese la cale o crimă care nu-i izbutise. Nu se dăduse bătut; dar ultima lovitură primită îl făcuse să plece capul şi Carol văzu licărind în ochii lui acea flacără mistuitoare, care, la fiinţele simţitoare, vesteşte lacrimile.

Dar ducele d'Alençon era dintre cei care nu plâng decât de furie.

Carol îşi aţintise privirea lui de vultur asupra tânărului, sorbindu-i, ca să spunem astfel, toate simţămintele ce se perindau prin sufletul ducelui. Şi toate simţămintele acestea îi apăreau clare, precise, pentru că-şi cunoştea bine familia: pentru rege, sufletul lui Francisc era ca o carte deschisă.

Îl lăsă o clipă aşa, zdrobit, încremenit şi mut. Şi apoi, cu un glas în care se citea ura şi neînduplecarea, zise:

— Frate, asta e hotărârea noastră şi nu poate fi schimbată: ai să pleci!

Ducele d'Alençon făcu un gest. Carol păru că nu-l observă şi continuă:

— Vreau ca Navara să fie mândră că e condusă de un frate al regelui Franţei. Vei avea putere, onoruri, tot ce se cuvine rangului tău, aşa cum le-a avut şi fratele nostru, Henric. Şi, ca şi el – adăugă Carol, zâmbind – ai să mă binecuvântezi de departe. Dar n-are a face, binecuvântările nu cunosc distanţă!

— Sire...

— Primeşte sau, mai bine zis, resemnează-te. Odată încoronat, o să ţi se găsească o soţie demnă de un vlăstar regesc al Franţei. Cine ştie! Poate o să-ţi mai aducă şi un alt tron...

— Dar maiestatea voastră îl uită pe bunul său prieten, Henric – zise ducele d'Alençon.

— Henric?! Doar ţi-am spus că nu vrea tronul Navarei! Ţi-am spus că Henric renunţă la el pentru tine! Henric e un băiat de viaţă, nu un înăcrit ca tine. El vrea să râdă, să petreacă în voie, nu să se plictisească, aşa cum suntem osândiţi să ne plictisim noi cei care purtăm coroane.

D'Alençon suspină:

— Vasăzică, maiestatea voastră – zise el – îmi porunceşte să mă ocup de...

— Nu, nu! Nu trebuie să te îngrijeşti de nimic, Francisc, am să aranjez eu totul. Ai încredere în mine ca într-un frate bun. Şi acum, pentru că totu-i stabilit, du-te. Cât despre convorbirea noastră, poţi să vorbeşti despre ea sau nu prietenilor tăi. Eu însă voi lua măsuri să fie adusă la cunoştinţa publică curând. Du-te, Francisc.

Cum nu mai avea nimic ce să răspundă, ducele salută şi plecă, clocotind de furie.

Ardea de nerăbdare să dea de Henric, ca să vorbească cu el despre tot ce i se întâmplase; dar n-o găsi decât pe Caterina. De fapt, Henric îl ocolea, iar regina-mamă îl căuta.

Văzând-o pe Caterina, ducele îşi stăpâni durerea şi încercă să zâmbească. Mai puţin norocos decât Henric de Anjou, el voia să aibă în Caterina nu o mamă, ci o aliată. Aşadar, la început căută să se ascundă de ea, căci pentru a încheia o alianţă trainică, fiecare trebuia să-l înşele puţin pe celălalt.

O întâmpină deci pe Caterina cu un aer în care nu se simţea decât o undă de nelinişte.

— Ei bine, doamnă – zise el – am veşti mari! Le cunoşti?

— Ştiu că e vorba să ajungi rege!

— E un semn de mare bunăvoinţă din partea fratelui meu!

— Nu-i aşa?

— Mai-mai că-mi vine să cred că ţi se cuvine o parte din recunoştinţă şi dumitale! Pentru că, oricum, dacă l-ai sfătuit să-mi dea un tron, ţi-l datorez! Deşi mărturisesc că în realitate îmi pare rău că trebuie să-l deposedez astfel de coroană pe Henric de Navara.

— Îl iubeşti mult pe Henriot, fiul meu, după cât se pare?

— Fireşte; de câtva timp ne-am împrietenit la cataramă.

— Crezi că te iubeşte şi el la fel de mult?

— Nădăjduiesc, doamnă.

— Ce bine e când există o astfel de prietenie, mai ales între prinţi! Cu atât mai mult cu cât prieteniile de la curte nu prea sunt trainice, scumpul meu Francisc!

— Mamă, nu suntem doar prieteni, ci aproape fraţi.

Caterina avu un zâmbet ciudat.

— Prea bine! zise ea. Există oare frăţie între regi?

— Vai, cât despre asta, mamă, adu-ţi aminte că atunci când ne-am împrietenit, niciunul din noi nu era rege; şi nici măcar prin cap nu ne trecea; şi de aceea ne iubeam.

— Da, dar lucrurile s-au schimbat!

— Cum s-au schimbat?

— Fără îndoială. Cine vă spune că acum nu veţi fi amândoi regi?

După tresărirea nervoasă a ducelui şi roşeaţa care-i năpădise fruntea, Caterina îşi dădu seama că nimerise în plin.

— Eh! Henriot rege?! Peste ce regat, mamă?

— Peste unul din cele mai măreţe ale creştinătăţii, fiule!

— Ah, mamă, ce vrei să spui? întrebă d'Alençon, îngălbenindu-se.

— Vreau să spun ceea ce o adevărată mamă trebuie să-i spună fiului ei! Ceea ce tu însuţi, Francisc, ai visat de nenumărate ori!

— Eu? făcu ducele. N-am visat nimic, doamnă! îţi jur!

— Vreau să te cred; pentru că prietenul tău, fratele tău Henric, cum îi zici tu, sub înfăţişarea lui deschisă, ascunde multă şiretenie şi dibăcie şi se pricepe să-şi păstreze mai bine secretele decât tine, Francis. De pildă, ţi-a spus el vreodată că de Mouy este omul lui de încredere?

Şi zicând acestea, Caterina îşi înfipse privirea ca un pumnal în sufletul lui Francisc.

Dar el avea doar o virtute, sau mai degrabă un viciu: ştia să se prefacă; aşa că înfruntă privirea fără să clipească.

— De Mouy? se arătă el mirat, de parc-ar fi auzit pentru prima oară acest nume.

— Da, da, hughenotul de Mouy de Saint-Phale. Cel care era să-l ucidă pe domnul de Maurevel şi care, în ascuns,

străbate Franţa şi capitala în lung şi-n lat, îmbrăcat mereu în alte veşminte, ca să ridice o armată pentru a sprijini pe fratele tău Henric împotriva familiei noastre.

Şi zicând acestea, Caterina dădu să plece, neştiind că în această privinţă fiul ei Francisc ştia tot atât cât şi ea, dacă nu chiar mai mult.

Francisc o opri:

— Mamă – zise el – te rog, numai o vorbă. Dacă tot ai vrut să-mi împărtăşeşti secretele tale, spune-mi, te rog, cum se face că Henric, cu mijloace atât de slabe şi aşa de puţin cunoscut, ni se poate împotrivi încât să trezească familiei noastre atâta îngrijorare!

— Copilule – făcu regina zâmbind – are, pe cât se pare, treizeci de mii de soldaţi în spatele lui; un singur cuvânt de-al lui şi toţi cei treizeci de mii de soldaţi vor ieşi ca din pământ, şi mai află că aceşti treizeci de mii de oameni sunt hughenoţi, adică cei mai viteji soldaţi din lume. Unde mai pui că el se bucură de o protecţie pe care n-ai ştiut sau n-ai vrut s-o câştigi.

— Care?

— Îl are de partea lui pe rege, care-l iubeşte, care-l ajută, pe rege care, gelos pe fratele său din Polonia şi ca să-ţi facă ţie în ciudă, îşi caută urmaşii în altă parte. Numai că eşti atât de orb, că nu vezi că nu-i caută în familia lui.

— Regele?... Crezi, mamă?

— Aşadar n-ai băgat de seamă că l-a îndrăgit pe Henriot, pe Henriot al lui?

— Ba da, ba da, mamă.

— Şi că el îi răspunde la fel? Pentru că Henriot, uitând că regele, cumnatul lui, a vrut să-i facă de petrecanie în ziua sfântului Bartolomeu, i se aşterne la picioare ca un câine care linge mâna ce l-a bătut.

— Da, da, am băgat de seamă! Henric e foarte umil în faţa fratelui meu Carol – spuse Francisc.

— Dibaci, ca să-i facă pe plac în toate împrejurările.

— Atât de mult, încât de ciudă că-i luat mereu în zeflemea de rege pentru că nu se pricepe la vânătoarea cu Şoimi, ţine să înveţe cu tot dinadinsul... Chiar ieri, da, chiar ieri, m-a întrebat dacă n-am câteva cărţi bune despre meşteşugul acesta.

— Ia stai puţin! zise Caterina, ai cărei ochi scânteiară de parcă o idee neaşteptată i-ar fi străfulgerat prin minte. Ia stai puţin... – şi ce i-ai răspuns?

— Că am să caut în biblioteca mea.

— Foarte bine, foarte bine, trebuie să capete această carte – şopti Caterina.

— Doamnă, am căutat, dar n-am găsit nimic.

— Am să găsesc eu; da, da, am să găsesc eu... şi-ai să-i dai cartea ca din partea ta.

— Şi ce-o să se întâmple?

— Ai încredere în mine, Francisc?

— Da, mamă.

— Vrei să m-asculţi orbeşte în privinţa lui Henric, pe care, orice-ai zice tu, tot nu-l iubeşti?

D'Alençon zâmbi.

— Şi pe care eu îl urăsc! continuă Caterina.

— Da, am să te ascult.

— Vino poimâine aici, să iei cartea, eu am să ţi-o aduc, iar tu ai să i-o dai lui Henric... şi...

— Şi...

— Restul lasă-l în voia Domnului, a providenţei sau a întâmplării.

Francisc o cunoştea foarte bine pe maică-sa ca să ştie că ea nu lăsa de loc pe seama lui Dumnezeu, a providenţei sau a întâmplării grija de a-i sluji ura sau prieteniile; se feri însă să adauge vreun cuvânt şi, ca unul care primeşte misiunea ce i s-a încredinţat, salută şi se retrase.

„Ce-o fi vrut să zică? Habar n-am! făcu tânărul, urcând scara. Dar în toată treaba asta, e clar pentru mine că lucrează împotriva unui duşman comun. S-o lăsăm să-şi vadă de treabă!"

În acest timp, Margareta, prin La Mole, primea o scrisoare de la Mouy. Şi cum în politică cei doi iluştri soţi n-aveau niciun secret unul faţă de celălalt, regina Navarei deschise scrisoarea şi o citi.

Fără îndoială, scrisoarea i se păru interesantă, căci pe dată Margareta, profitând de întunericul care începea să coboare peste zidurile Luvrului, se strecură în coridorul secret, urcă scara în spirală şi – după ce se uită cu luare aminte în stânga şi în dreapta – păşi uşor, ca o umbră, şi

dispăru în anticamera regelui Navarei.

Căci după dispariţia lui Orthon, anticamera nu mai era păzită de nimeni.

Dispariţia acestuia – despre care nu i-am mai spus nimic cititorului după moartea atât de tragică a sărmanului Orthon îl neliniştise foarte mult pe Henric. Îşi dezvălui îngrijorarea faţă de doamna de Sauve şi de soţia sa, dar nici ele nu ştiau mai mult; numai doamna de Sauve îi dăduse câteva explicaţii, mulţumită cărora Henric se încredinţase că sărmanul băiat fusese victima unei uneltiri a reginei-mame, din pricina căreia era gata-gata să fie arestat împreună cu de Mouy la hanul „Sub cerul liber”.

Un altul decât Henric ar fi tăcut, n-ar fi îndrăznit să spună nimic; dar Henric cumpănise totul; el înţelese că tăcerea l-ar fi trădat. De obicei, nu pierzi astfel pe unul din servitorii tăi, pe unul din cei căruia i te destăinuieşti, fără să te interesezi de el, fără să faci cercetări. Aşadar, Henric se interesă şi făcu cercetări în faţa regelui şi chiar a reginei-mame; întrebă pe toată lumea despre Orthon; de la santinela care străjuia la poarta Luvrului, până la căpitanul gărzii de veghe în anticamera regelui.

Dar toate întrebările şi cercetările lui fură de prisos; Henric păru atât de vădit emoţionat de această întâmplare şi atât de legat de sărmanul servitor, încât afirmă că nu-l va înlocui decât atunci când se va încredinţa că a dispărut pentru totdeauna.

Iată deci cauza pentru care anticamera era goală când Margareta se duse la Henric.

Oricât de uşori erau însă paşii reginei, Henric îi auzi şi se întoarse.

— Dumneata, doamnă! exclamă el.

— Da! Citeşte repede! răspunse ea.

Şi îi arătă scrisoarea despăturită.

Ea conţinea aceste rânduri:

„Sire, a sosit momentul să punem în aplicare planul nostru de fugă. Poimâine are loc o vânătoare cu şoimi de-a lungul Senei, de la Saint-Germain până la Maisons, adică atât cât ţine pădurea.

Duceţi-vă la această vânătoare, deşi este o vânătoare cu

şoimi; puneţi-vă pe sub haină o cămaşă de zale zdravănă; încingeţi cea mai bună spadă, luaţi cel mai ales cal din grajdul dumneavoastră. Către amiază, adică atunci când vânătoarea va fi în toi şi regele se va ţine după şoim, furişaţi-vă singur, sau cu regina Navarei, dacă ea vă însoţeşte. În pavilionul lui Francisc I, a cărui cheie o avem, vor sta ascunşi cincizeci de oameni de-ai noştri. Nimeni nu va şti că sunt acolo, pentru că vor veni în timpul nopţii, iar obloanele vor fi închise.

Veţi trece prin aleea violetelor, la capătul căreia voi sta eu de veghe; la dreapta acestei alei, într-o mică poiană, vor fi domnii de La Mole şi Coconnas cu doi cai de rezervă. Aceşti cai odihniţi îi vor înlocui pe al dumneavoastră şi pe al maiestăţii sale regina Navarei, dacă se va întâmpla să fie istoviţi.

Adio, sire! Fiţi gata, noi vom fi!”

— Veţi fi – zise Margareta, pronunţând după o mie şase sute de ani aceleaşi cuvinte pe care le rostise Cezar pe malul Rubiconului.

— Fie, doamnă, n-am să vă dezmint tocmai eu – răspunse Henric.

— Sire, fii un erou! Nu-i greu; nu trebuie decât să-ţi urmezi calea şi făureşte-mi un tron frumos! spuse fiica lui Henric al II-lea.

Un zâmbet abia vizibil lumină buzele subţiri ale bearnezului. Îi sărută mâna Margaretei şi ieşi primul ca să cerceteze coridorul, în timp ce fredona refrenul unui cântec vechi:

Geană, care baţi de zor la poarta zidului,
Nu căta să intri în castel.

Prevederea lui se dovedi a nu fi de prisos; chiar în clipa în care deschidea uşa dormitorului, ducele d’Alençon venea din anticamera lui, aşa că Henric îi făcu un semn Margaretei, pe urmă spuse cu glas tare:

— A-a-a, dumneata eşti, frate! Fii binevenit!

Regina înţelese pe loc semnul pe care i-l făcuse soţul ei şi se ascunse degrabă într-un cabinet, a cărui uşă era

acoperită cu o perdea mare.

Ducele d'Alençon intră cu teamă, uitându-se în jur.

— Suntem singuri, frate? întrebă în şoaptă.

— Singuri de tot! Dar ce s-a întâmplat? Pari tulburat.

— Suntem descoperiţi, Henric!

— Cum descoperiţi?

— Da, de Mouy a fost arestat!

— Ştiu.

— Ei bine, de Mouy i-a mărturisit totul regelui.

— Ce i-a spus?

— Că râvnesc la tronul Navarei şi că uneltesc ca să-l obţin.

— Vai! făcu Henric. Vasăzică eşti compromis, sărmanul meu frate! Cum de n-ai fost încă arestat?

— Nici eu nu ştiu; regele m-a luat în zeflemea, prefăcându-se că-mi oferă tronul Navarei. Fără îndoială, nădăjduia să-mi smulgă o mărturisire, dar n-am scos nicio vorbă.

— La naiba, bine-ai făcut! Să ne ţinem tari! Ne e viaţa în joc! zise bearnezul.

— Da – reluă Francisc – situaţia e cam încâlcită; uite de ce am venit să mă sfătuiesc cu tine, frăţioare. Ce crezi că trebuie să fac: să fug sau să rămân?

— Fireşte, l-ai văzut pe rege, de vreme ce ţi-a vorbit, nu-i aşa?

— Da, fără îndoială.

— Ei bine, trebuia să-i citeşti gândurile. Fă cum crezi!

— Aş prefera să rămân! răspunse Francisc.

Cât era el de stăpân pe sine, Henric lăsă să-i scape un, gest de bucurie; totuşi, cât de imperceptibil fusese acest gest, Francisc îl observă.

— Atunci rămâi – încuviinţă Henric.

— Dar tu?

— Ei, dacă rămâi, atunci nici eu n-am vreun motiv să plec. Nu plecăm, de altminteri, decât ca să te urmez: din devotament, ca să nu părăsesc un frate pe care-l iubesc – răspunse Henric.

— Aşadar – continuă d'Alençon – s-a ales praful şi pulberea din toate planurile noastre! Le părăseşti fără luptă, la prima cotitură nefavorabilă a destinului?

— Eu nu găsesc că e o nenorocire să rămân aici; cu felul meu nepăsător de a fi, eu mă simt bine pretutindeni – îi răspunse Henric.

— Ei, bine, fie! Să nu mai vorbim! Dar dacă iei vreo altă hotărâre, dă-mi de veste!

— Mii de draci! Fireşte! Fii sigur! Nu ne-am învoit doar să n-avem secrete unul faţă de altul?

D'Alençon nu mai stărui şi se retrase gânditor, căci la un moment dat i se păruse că se mişcase perdeaua din faţa cabinetului.

Într-adevăr, d'Alençon abia plecase, că perdeaua se dădu în lături şi apăru Margareta.

— Ce credeţi despre această vizită? întrebă Henric.

— S-a petrecut ceva nou şi important.

— Ce s-o fi întâmplat?

— Nu ştiu încă, dar am să aflu. Până atunci, nu uita să vii să mă vezi mâine seară.

— Voi avea grijă să vin, doamnă! făcu Henric, sărutându-i curtenitor mâna soţiei sale.

Iar Margareta se întoarse la ea, cu aceeaşi grijă şi prevedere ca la venire.

XLIX
CARTEA DE VÂNĂTOARE

Trecuseră treizeci şi şase de ore de la întâmplările pe care le-am povestit. Abia se luminase de ziuă, dar la Luvru toţi se treziseră, aşa cum era obiceiul în zilele de vânătoare; la această oră, ducele d'Alençon se duse la regina-mamă, în urma invitaţiei primite.

Caterina nu era în dormitorul ei, dar lăsase poruncă s-o aştepte.

Apăru după câteva minute, venind dintr-o odaie secretă, unde nu intra decât ea, pentru că acolo obişnuia să facă tot soiul de încercări cu preparate chimice.

Când intră regina-mamă, fie prin uşa întredeschisă, fie o dată cu straiele ei, pătrunse în cameră o miazmă acră; iar prin această uşă întredeschisă, d'Alençon observă un abur

dens, de parcă s-ar fi ars aromate; în laboratorul din care ieşea regina stăruia o pâclă ca un nor alb.

Ducele nu se putu stăpâni să nu se uite, plin de curiozitate.

— Da, da, am ars nişte hârţoage. De la ele vine mirosul ăsta puturos, deşi am aruncat ienupăr peste jeratic. De acolo vine mirosul.

D'Alençon se înclină.

— Ei bine, ce noutăţi ai mai aflat de ieri? îl întreba Caterina, ascunzându-şi în largile manşete ale rochiei de casă mâinile pline de pete galben-roşiatice.

— Nimic, mamă.

— L-ai văzut pe Henric?

— Da.

— Tot refuză să plece?

— Fireşte.

— Vicleanul!

— Ce crezi, doamnă?

— O să plece!

— Crezi?

— Sunt convinsă!

— Atunci ne scapă.

— Da.

— Şi-l laşi să plece?

— Nu numai că-l las să plece, dar ţi-o spun pe şleau: trebuie să plece!

— Nu te înţeleg, mamă.

— Ascultă cu luare aminte ce-ţi spun, Francisc: un medic foarte iscusit, care mi-a dat cartea de vânătoare pe care ai să i-o duci, m-a încredinţat că regele Navarei suferă de o boală incurabilă, una din acele boli care nu iartă şi pentru care ştiinţa nu cunoaşte tămăduire. Or, dacă trebuie să aibă o moarte atât de îngrozitoare, înţelegi, e mai bine să-şi dea sufletul departe de noi, decât aici, la curte, sub ochii noştri.

— Într-adevăr – recunoscu ducele – asta ne-ar îndurera prea mult.

— Mai ales pe fratele tău Carol! zise Caterina. Pe când dacă Henric va muri după ce-i va fi arătat că e nesupus, regele va socoti moartea lui ca o pedeapsă a cerului.

— Ai dreptate, mamă! Trebuie să plece! încuviinţă Francisc, plin de admiraţie. Dar eşti sigură că o să plece?

— Am luat eu toate măsurile. Întâlnirea are loc în pădurea de la Saint-Germain. Cincizeci de hughenoţi or să-i slujească de escortă până la Fontainebleau, unde îl aşteaptă alţi cinci sute.

— Sora mea Margot pleacă şi ea? întrebă d'Alençon cu o uşoară şovăială în glas şi palid.

— Da – răspunse Caterina. A acceptat. Dar, dacă Henric moare, Margot se întoarce la curte, văduvă şi liberă.

— Şi Henric o să moară, doamnă? Eşti sigură?

— Aşa cel puţin m-a asigurat medicul care mi-a trimis cartea.

— Şi unde-i cartea?

Caterina se îndreptă încet spre camera misterioasă, deschise uşa, intră şi se întoarse după o clipă cu o carte în mână.

— Iat-o!

D'Alençon se uită cu vădită spaimă la cartea pe care i-o arăta maică-sa.

— Despre ce tratează cartea asta? întrebă el tremurând.

— Ţi-am mai spus, fiule: este o carte despre arta de a creşte şi dresa şoimii de toate soiurile, mai ales bărbătuşii. Este întocmită de un om foarte învăţat, seniorul Castruccio Castraccani, tiranul oraşului Luca.

— Şi ce să fac cu ea?

— Doar atât: să i-o dai bunului tău prieten Henriot, care ţi-a cerut lucrarea asta sau alta asemănătoare, ca să înveţe să vâneze cu şoimi. Cum regele a organizat astăzi o vânătoare cu şoimi, Henric se va grăbi să citească câteva pagini, ca să-i arate că-i urmează sfaturile şi ia lecţii. Totu-i să i-o dai lui în persoană.

— Oh! Nu, n-o să-ndrăznesc! murmură d'Alençon, înfiorându-se.

— De ce? se miră Caterina. E o carte ca oricare alta: doar atât că n-a fost răsfoită de atât de mult timp, şi paginile ei s-au lipit. Aşadar, să nu încerci s-o citeşti, Francisc, căci n-o poţi face decât înmuindu-ţi degetul în gură şi desfăcând filă cu filă, ceea ce ar cere trudă şi zăbavă multă.

— Atât de multă, încât numai cel care arde de dorinţa de

a se instrui poate să piardă atâta vreme şi să-şi dea atâta osteneală? zise d’Alençon.

— Fireşte, fiule, ai înţeles!

— A-a! exclamă prinţul. Iată-l, iată-l pe Henriot în curte! Dă-mi-o, doamnă, dă-mi-o! Vreau să profit de lipsa lui ca să duc cartea la el în apartament; când se va întoarce, cu siguranţă că va da de ea!

— Aş vrea să i-o dai chiar lui, Francisc. Ar fi mai bine.

— Ţi-am mai spus, doamnă! O să-mi fie cu neputinţă! se tângui ducele.

— Hai, du-te! Dar pune-o într-un loc cât mai la vedere.

— S-o las deschisă?... Se întâmplă ceva dac-o las deschisă?

— Nu, nu!

— Atunci dă-mi-o!

Cu mâna tremurândă, d’Alençon luă cartea pe care Caterina i-o întinse cu mâna sigură.

— Hai, ia-o, ia-o! îl zori regina-mamă. Nu-i nicio primejdie, pentru că, uite, şi eu o ating! De altfel, ai mănuşi!

Măsura aceasta de prevedere nu i se păru suficientă lui d’Alençon, care înveli cartea în mantia sa.

— Grăbeşte-te, grăbeşte-te! Henric poate să urce dintr-o clipă în alta – zise Caterina.

— Ai dreptate! Mă duc!

Şi ducele plecă, clătinându-se pe picioare de emoţie.

Până acum l-am dus pe cititor de mai multe ori în apartamentul regelui Navarei, şi l-am făcut să asiste la întâmplările ce s-au petrecut aici – vesele sau înspăimântătoare – după cum geniul protector al viitorului rege al Franţei zâmbea sau ameninţa.

Dar niciodată peste zidurile mânjite de sângele celor ucişi, stropite de vin în timpul orgiilor, îmbălsămate de parfumuri în ceasurile de dragoste, în sfârşit, niciodată acest colţ al Luvrului nu văzuse un chip mai palid ca acela al ducelui d’Alençon în timp ce – ţinând cartea în mână – deschidea uşa dormitorului regelui Navarei.

Şi totuşi, după cum bănuise ducele, nimeni nu se afla în această cameră pentru a păndi – curios sau neliniştit – fapta ce se pregătea s-o săvârşească. Numai primele raze

ale soarelui luminau apartamentul gol.

Pe un perete atârna spada pe care de Mouy îl sfătuise pe rege s-o ia cu el. Câteva verigi ale unui brâu de zale erau risipite pe podea; o pungă destul de bine garnisită şi un pumnal erau aşezate pe o mobilă; iar o cenuşă proaspătă şi uşoară zăcea în cămin; totul îi dezvălui clar lui d'Alençon că regele Navarei îmbrăcase o cămaşă de zale, ceruse bani vistiernicului şi arsese hârtiile compromiţătoare.

— Mama nu s-a înşelat, ticălosul mă trădează! îngâna el.

Fără îndoială, această convingere îi dădu tânărului forţe noi, căci după ce cercetă cu privirea toate ungherele camerei, după ce ridică perdelele uşilor, după ce zarva din curţi se potoli şi în apartament se aşternu o linişte adâncă – ceea ce dovedea că nimeni nu se gândea să-l spioneze – scoase cartea de sub mantie, o puse repede pe masa unde era punga, rezemând-o de un pupitru de stejar sculptat; şi, cu o şovăială care-i trăda teama, deschise cartea cu mâna înmănuşată la o pagină cu o gravură reprezentând o scenă de vânătoare.

După aceea, se dădu degrabă trei paşi înapoi şi, scoţându-şi mănuşa, o aruncă în jeraticul aprins încă, după ce mistuise scrisorile. Pielea moale sfârâi pe cărbuni, se răsuci şi se întinse ca stârvul unei mari reptile; curând, nu mai rămase din ea decât o rămăşiţă neagră şi ţeapănă.

D'Alençon nu se clinti până când văpăile nu mistuiră cu totul mănuşa; după aceea, învălătuci mantia sub care ascunsese cartea, o băgă sub braţ şi se întoarse în grabă în camera lui. Tocmai când intra în odaie, cu inima zvâcnind de emoţie, auzi paşi pe scara în spirală – aşa că închise degrabă uşa în urma lui, încredinţat că era Henric, care se întorcea.

Se repezi apoi la o fereastră; dar de aici nu se vedea decât o parte din curtea Luvrului. Pe Henric nu-l zări, ceea ce îi întări convingerea că el fusese cel ai cărui paşi îi auzise.

Aşa că se aşeză, deschise o carte şi încercă să citească. Era o istorie a Franţei de la Faramond până la Henric al II-lea, comandată de acesta câteva zile după urcarea sa pe tron.

Dar gândurile ducelui zburau aiurea; febra aşteptării îi

mistuia tot trupul. Sângele îi zvâcnea în tâmple până în fundul creierului; ca într-un vis sau într-un extaz, i se părea că vede prin pereţi; privirea îi era cufundată în camera lui Henric, cu toate că-l despărţeau de ea trei ziduri.

Ca să-şi mute gândul de la obiectul îngrozitor pe care i se părea că-l vede cu ochii minţii, ducele încercă să cugete la altceva decât la cumplita carte de pe pupitrul de stejar, deschisă la gravura cu scena de vânătoare; în zadar îşi cercetă unele după altele armele şi bijuteriile; în zadar străbătu camera în lung şi în lat de o sută de ori; fiecare amănunt al gravurii – pe care de altfel ducele o văzuse doar o clipă – i se întipărise în minte. Înfăţişa un senior călare care – asemenea unui valet deprins să crească şoimi – azvârlea momeala, chemând şoimul, în timp ce galopa prin smârcurile unei mlaştini. Oricât se străduia ducele, amintirea era mai puternică decât voinţa.

Dar vedea nu numai cartea, ci şi pe regele Navarei apropiindu-se de ea; privea gravura, încerca să întoarcă filele şi cum erau lipite – îşi înmuia degetul în gură şi aşa izbutea să le desprindă.

La această privelişte, oricât de închipuită şi de fantastică ar fi fost ea – d’Alençon, înfiorat, se sprijini cu o mână de o mobilă, şi cu cealaltă îşi acoperi ochii, de parcă aşa, toată privelişte a aceasta, pe care încercase s-o alunge, nu se vedea chiar şi mai bine.

Căci această privelişte erau propriile lui gânduri.

Deodată, ducele îl văzu pe Henric străbătând curtea. Se oprise puţin în faţa unor oameni care păreau că încarcă pe doi catâri provizii pentru vânătoare, de fapt bani şi straie de călătorie; pe urmă, după ce dădu câteva porunci, străbătu curtea de la un cap la altul şi se îndreptă spre poartă.

D’Alençon rămase ţintuit locului. Aşadar nu fusese Henric cel care urcase scara secretă! Se frământa deci în zadar de un sfert de oră! Ceea ce credea că terminase sau aproape terminase, trebuia să ia de la capăt!

Francisc deschise uşa odăii, apoi – după ce o închise – se duse şi ascultă la aceea de pe coridor.

De astă dată era cu neputinţă să se înşele: într-adevăr, Henric trecuse. Îi recunoscuse paşii şi zgomotul uşor ce-l făcea steluţa de la pinten.

Uşa apartamentului lui Henric se deschise şi se închise la loc.

D'Alençon se întoarse la el şi se prăvăli într-un jilţ.

„Bine – îşi zise – iată ce se întâmplă acum: a trecut prin anticameră, prima odaie, a ajuns în dormitor; aici îşi caută cu privirile spada, punga, pumnalul, pe urmă zăreşte cartea deschisă, pe pupitru.

— „Ce-o fi cu cartea asta? Cine mi-a adus-o?" se întreabă, fireşte, Henric.

Apoi se apropie de ea, o să vadă gravura reprezentând un cavaler chemându-şi şoimul, o să vrea s-o citească, o să încerce să întoarcă filele..."

O sudoare rece îi îmbroboni fruntea.

„O să strige oare? se întrebă. Oare e o otravă cu efect imediat? Nu, nu, doar mi-a spus mama că o să moară lent!"

Acest gând îl linişti puţin.

Trecură aşa zece minute; un secol de agonie, scurs clipă de clipă şi fiecare din aceste clipe aducând o lume de năluci şi teroare nesăbuită, creată de imaginaţie.

D'Alençon nu mai putu rezista; se ridică şi traversă anticamera, care începuse să se umple de gentilomi.

— Vă salut, domnilor, cobor la rege – spuse el.

Şi d'Alençon coborî în adevăr la fratele său, pentru a-şi amăgi mistuitoarea sa nelinişte, sau poate pentru a-şi pregăti un alibi. De ce cobora? Nu ştia...

Ce avea să-i spună?... Nimic. Nu-l căuta de loc pe Carol, ci fugea de Henric.

Se duse pe scăriţa în spirală şi găsi uşa de la apartamentul regelui întredeschisă.

Ostaşii de pază îl lăsară pe duce să intre fără greutate, căci în zilele de vânătoare nu se cerea nici parola şi nu se mai respecta nici protocolul.

Francisc străbătu pe rând anticamera, salonul şi dormitorul, fără să întâlnească pe nimeni; în sfârşit, se gândi că regele se află în sala de arme şi împinse uşa care o despărţea de dormitor.

Carol stătea la o masă, într-un jilţ sculptat, cu spătar ascuţit, cu spatele la uşa prin care intrase Francisc, şi părea cufundat într-o îndeletnicire care-l absorbea cu totul.

Ducele se apropie în vârful picioarelor. Carol citea.

— La naiba! exclamă el pe neaşteptate. Uite o carte minunată! auzisem vorbindu-se de ea, dar n-am ştiut niciodată că există în Franţa!

D'Alençon trase cu urechea şi mai atent, apoi mai făcu un pas.

— Ce pagini afurisite! bombăni regele, ducând un deget la buze şi apăsând pe carte pentru a despărţi fila pe care o citise de celelalte. S-ar zice că au fost lipite pentru ca ochii oamenilor să nu vadă minunăţiile ce le conţine!

D'Alençon făcu un salt.

Cartea deasupra căreia Carol stătea aplecat era aceea pe care o dusese la Henric!

Un strigăt înăbuşit îi scăpă.

— Aha! Dumneata erai, d'Alençon! zise regele. Fii binevenit şi hai aici să vezi cea mai frumoasă carte de vânătoare cu şoimi pe care a scris-o cândva un om.

Primul gest al lui d'Alençon fu să smulgă cartea din mâinile fratelui său; dar un gând infernal îl pironi locului. Buzele palide schiţară un zâmbet înfiorător şi îşi acoperi ochii cu mâna, ca un năuc.

Apoi, revenindu-şi puţin, fără să se clintească nici înainte, nici înapoi, îl întrebă pe rege!

— Sire, cum a ajuns această carte în mâinile maiestăţii voastre?

— Nimic mai uşor! Azi-dimineaţă m-am urcat la Henriot să văd dacă-i gata. Plecase. Fireşte, umbla prin palat şi prin grajduri. În locul lui, însă, am găsit această comoară şi am coborât aici ca s-o citesc de îndelete.

Şi regele mai duse o dată degetul la buze şi mai întoarse o pagină rebelă.

— Sire, sire, am venit să vă spun... – îngăimă d'Alençon, cu părul zbârlit pe cap, fiind copleşit de o nelinişte îngrozitoare.

— Lasă-mă să termin capitolul, Francisc – zise Carol – şi pe urmă o să-mi spui ce vrei. Uite, până acum am citit cincizeci de pagini sau mai curând le-am înghiţit.

„De douăzeci şi cinci de ori a pus pe limbă otravă! îşi zise Francisc. Fratele meu e un om mort!"

Se gândi că există un Dumnezeu în cer, care nu era poate întâmplarea.

Francisc îşi şterse cu mâna care-i tremura roua rece ce-i şiroia pe frunte şi aşteptă tăcut să termine acest capitol, aşa cum îi poruncise fratele său.

L
VÂNĂTOAREA CU ŞOIMI

Carol citea mai departe. Ros de curiozitate, înghiţea paginile una după alta şi fiecare filă, cum spuneam, fie din pricina îndelungii şederi la umezeală, fie din cu totul altă pricină, era lipită de cea următoare.

D'Alençon se uită cu o privire rătăcită la acest spectacol îngrozitor, al cărui deznodământ numai el îl întrevedea.

— Ah! murmură el. Ce-o să se întâmple aici? Eu plec în surghiun, alerg după un tron imaginar; pe când Henric, cum o afla de boala lui Carol, o să se întoarcă în vreo cetate întărită, la douăzeci de leghe de capitală, ca să-şi pândească prada pe care întâmplarea ne-o oferă; şi dintr-un salt o să poată fi la Paris; aşa că înainte ca regele Poloniei să fi aflat de moartea fratelui meu, dinastia va fi schimbată! Asta-i cu neputinţă!

Aceste gânduri erau mai puternice decât simţământul de groază care la început îl îndemnase fără să vrea pe Francisc să-l oprească pe Carol. Împotriva acestei ursite, care pe Henric părea să-l păzească, iar pe cei din casa de Valois să-i urmărească în schimb ca o piază rea, ducele încerca acum iarăşi să ridice o stavilă.

Schimbă deci, cât ai clipi, tot planul de luptă împotriva lui Henric. Doar Carol şi nu Henric citise cartea otrăvită. Henric trebuia să plece, dar ca un osândit. Din clipa în care soarta îl scăpase încă o dată, Henric trebuia să rămână; căci Henric, întemniţat la Vincennes sau la Bastilia, era mai puţin de temut decât ca rege al Navarei, în fruntea a 30.000 de soldaţi.

Deci, ducele d'Alençon îl lăsă pe Carol să termine capitolul, iar când îl văzu că ridică capul, îi zise:

— Dragul meu frate, am aşteptat aici pentru că maiestatea voastră mi-a poruncit; dar am făcut-o cu multă

părere de rău, pentru că doream să-ţi spun cât mai curând lucruri de cea mai mare însemnătate.

— La naiba! ripostă Carol, ai cărui obraji palizi se îmbujorară încet-încet, fie pentru că citise cartea cu prea multă pasiune, fie pentru că otrava începuse să-şi facă efect. La naiba, dacă ai de gând să-mi pălăvrăgeşti tot despre acelaşi lucru, ai să pleci ca şi regele Poloniei? Cum m-am descotorosit de el, am să mă descotorosesc şi de tine! Şi nu mai vreau să aud un cuvânt despre asta!

— Dar nici n-am de gând – spuse Francisc – să-ţi vorbesc despre plecarea mea, ci de a altuia. Maiestatea voastră m-a lovit în simţământul cel mai profund şi mai gingaş, care este ataşamentul faţă de fratele meu, credinţa mea ca supus al lui şi ţin să-ţi dovedesc că nu sunt un trădător.

— Hai – făcu Carol, rezemându-şi coatele pe carte, încrucişându-şi picioarele şi uitându-se la d'Alençon ca unul care, împotriva obiceiului, vrea să se înarmeze cu multă răbdare. Hai, dă-i drumul! Vreun nou zvon; vreo acuzaţie acum, dis-de-dimineaţă?

— Nu, sire. Un complot, fără doar şi poate, pe care numai delicateţea mea prostească m-a împiedicat să vi-l dezvălui.

— Un complot? se miră Carol. Ia să vedem despre ce complot e vorba?

— Sire – zise Francisc – în timp ce maiestatea voastră se va afla la vânătoarea cu şoimi în apropierea râului şi în câmpia Vesinet, regele Navarei se va îndrepta spre pădurea Saint-Germain, unde o ceată de prieteni îi va aştepta spre a fugi cu el.

— Aha! Eram sigur! exclamă Carol. Încă o minciună sfruntată împotriva bietului Henriot! Nu mai isprăviţi odată cu el?

— Maiestatea voastră nu va trebui să aştepte prea mult ca să se convingă dacă ceea ce am avut onoarea să-i spun este sau nu o calomnie.

— De ce?

— Pentru că chiar astă-seară cumnatul nostru o să plece.

Carol se ridică.

— Ia aminte ce vorbeşti! Pentru ultima oară plec urechea la ce-mi spui, dar îţi atrag atenţia, ţie şi maică-tii: de astă dată e pentru ultima oară.

Apoi adăugă, ridicând glasul:

— Să fie chemat regele Navarei!

Soldatul de pază dădu să se supună poruncii, dar Francisc îl opri cu un semn:

— Nu-i bine, frate, aşa n-o să afli nimic. Henric o să tăgăduiască, o să se dea un semnal, complicii lui or să fie preveniţi şi or să dispară; pe urmă, mama mea şi cu mine vom fi acuzaţi nu numai că ni s-a năzărit nouă cine ştie ce, dar ni se va spune că l-am mai şi ponegrit.

— Atunci, ce vrei?

— În numele frăţiei noastre, maiestatea voastră să mă asculte! în numele devotamentului meu de care se va convinge, să nu forţeze lucrurile! Dar să faci în aşa fel, sire, încât adevăratul vinovat, acela care de doi ani ne trădează cu gândul aşteptând să te trădeze şi cu fapta, să fie în sfârşit dat pe faţă, printr-o dovadă de netăgăduit, şi pedepsit aşa cum merită.

Carol nu răspunse nimic; se duse la o fereastră şi o deschise; simţea cum i se urcă sângele la cap.

— Ei bine – spuse el – ce-ai vrea să fac? Vorbeşte, Francisc!

— Sire – zise d'Alençon – aş încercui pădurea Saint-Germain cu trei detaşamente de cavalerie uşoară; la o oră stabilită, la 11 de pildă, ele se vor pune în mişcare şi vor împinge pe toţi cei ce se vor afla în pădure spre pavilionul lui Francisc I, pe care îl voi fixa, ca din întâmplare, drept loc de întâlnire pentru dejunul celor ce iau parte la vânătoare. Pe urmă, lăsând impresia că îmi urmăresc şoimul, când o să-l văd pe Henric că se îndepărtează, gonesc spre locul întâlnirii, unde o să cadă în cursă cu toţi complicii lui.

— Ideea-i bună – aprobă regele. Să vină căpitanul gărzii!

D'Alençon scoase din tunică un fluier de argint, atârnat de un lanţ de aur, şi suflă.

De Nancey apăru şi Carol se apropie de el şi-i dădu ordine cu glas scăzut.

Între timp, Acteon, ogarul cel mare al regelui, înhăţase o pradă pe care o tăvălea prin cameră şi o sfâşia de zor cu colţii lui ascuţiţi, sărind şi jucându-se ca un zănatic.

Carol se întoarse şi trânti o înjurătură îngrozitoare.

Prada pe care Acteon o terfelea era preţioasa carte de

vânătoare, din care nu existau – după cum am pomenit – decât trei exemplare în toată lumea.

Osânda fu pe măsura nelegiuirii.

Carol luă un bici şi cureaua şuierând se-ncolăci de trei ori în jurul animalului. Acteon scoase un chelălăit şi se furişă sub o masă acoperită cu un covor mare, unde obişnuia să se adăpostească.

Carol ridică degrabă cartea de pe jos şi văzu cu bucurie că nu-i lipsea decât o filă; ba chiar nici nu era o filă cu text, ci cuprindea doar o gravură.

O puse cu grijă într-un raft, unde Acteon nu putea ajunge. Francisc îl urmărea cu nelinişte. Ţinea foarte mult ca nepreţuita carte – ce-şi îndeplinise acum groaznica ei misiune – să nu se mai afle în posesia lui Carol.

Tocmai atunci sunară orele şase.

Regele trebuia deci să coboare în curtea ticsită de cai bogat împodobiţi, şi de curteni îmbrăcaţi în veşminte de preţ. Hăitaşii ţineau pe pumni şoimi cu capete acoperite; câţiva argaţi purtau goarne atârnate de gât, pentru cazul că regele – obosit de vânătoarea cu şoimi – aşa cum i se întâmpla uneori – ar fi vrut să gonească un cerb sau o căprioară.

Regele coborî şi, coborând, închise uşa sălii de arme. D'Alençon îi urmărea fiecare mişcare cu privirea încordată şi observă că vâră cheia în buzunar.

Pe când cobora scara, Carol se opri şi-şi duse mâna la frunte.

Ducelui d'Alençon nu-i tremurau picioarele mai puţin decât regelui.

— Să ştii c-o să vină furtună – bâigui ducele.

— Furtună în ianuarie? exclamă Carol. Eşti nebun! Nu, am ameţeli, mi-e pielea uscată! Sunt slăbit. Asta-i tot! Asta-i tot!

Pe urmă murmură:

— Or să mă omoare cu ura şi uneltirile lor!

Când ajunse însă în curte, aerul proaspăt al dimineţii, strigătele vânătorilor, forfota celor o sută de persoane care se salutau zgomotos – avură asupra lui Carol efectul obişnuit.

Respiră liber şi vesel.

Îl căută pe dată cu privirea pe Henric. Era lângă Margareta.

Cei doi soţi încântători păreau că nu se pot despărţi, atât de mult se iubeau.

Când îl zări pe Carol, Henric dădu pinteni calului şi din trei salturi fu lângă cumnatul său.

— A-a, Henriot! se miră Carol. Văd că te-ai pregătit pentru vânătoare de cerbi! Totuşi ştiai că astăzi e vânătoare cu şoimi!

Continuă apoi, fără să mai aştepte răspunsul:

— Să plecăm, domnilor, să plecăm! Trebuie să fim la locul de vânătoare în preajma orei nouă! strigă, încruntându-se, regele, cu un glas aproape ameninţător.

De la o fereastră a Luvrului, Caterina privea tot ce se petrecea. Ridicase puţin perdeaua, strecurându-şi capul palid şi voalat, în timp ce trupul înveşmântat în negru se pierdea în penumbră.

La ordinul lui Carol, toată gloata înveşmântată în aur, înzorzonată şi parfumată cu regele în frunte – se înşirui la porţile Luvrului şi porni ca o avalanşă pe drumul spre Saint-Germain, în mijlocul aclamaţiilor poporului, care-l saluta pe tânărul suveran – îngrijorat şi gânditor – pe calul său mai alb ca neaua.

— Ce ţi-a spus? îl întrebă Margareta pe Henric.

— M-a felicitat pentru calul meu de rasă.

— Atâta tot?

— Atâta tot.

— Atunci ştie ceva.

— Mă tem că da.

— Să fim prevăzători.

Chipul lui Henric se lumină de unul din acele zâmbete încântătoare, pe care le arbora el adesea – de parc-ar fi vrut s-o încurajeze pe Margareta: „Fii liniştită, draga mea!”

Cât despre Caterina, îndată ce cortegiul părăsise curtea Luvrului, lăsă perdeaua.

Nu-i scăpase însă un lucru: paloarea lui Henric, tresăririle lui nervoase, şuşotelile cu Margareta.

Într-adevăr, Henric era palid pentru că, nefiind o fire impulsivă, în toate împrejurările în care viaţa îi era în joc, sângele în loc să i se urce la cap – cum se întâmplă de

obicei – i se îngrămădea la inimă.

Tresărise nervos, pentru că felul în care îl primise Carol – atât de diferit de cel obişnuit – îl pusese pe gânduri.

În sfârşit, vorbise în şoaptă cu Margareta, pentru că – după cum ştim – soţul şi soţia încheiaseră, pe plan politic, o alianţă ofensivă şi defensivă.

Caterina însă tălmăcise cele văzute cu totul altfel.

„De astă dată – murmură ea, cu zâmbetul ei florentin – cred că l-am prins în capcană pe scumpul de Henriot”.

Pe urmă, cam după un sfert de oră, timp în care cei ce luau parte la vânătoare avuseseră vreme să iasă din Paris, Caterina, ca să se asigure că şi-a atins ţelul, ieşi din apartamentul ei, o apucă pe coridor, urcă scăriţa în spirală şi, cu ajutorul cheii ei false, descuie apartamentul regelui Navarei.

În zadar căută însă cartea în tot apartamentul.

În zadar privirea ei arzătoare trecu de la mese la bufete, de la bufete la rafturi, de la rafturi la dulapuri; nicăieri nu zări cartea pe care o căuta.

„O fi luat-o d’Alençon. E prevăzător!” îşi zise ea.

Se întoarse la ea în apartament, de astă dată aproape convinsă că planul îi izbutise.

Între timp, regele îşi continuă drumul spre Saint-Germain, unde ajunse după o oră şi jumătate de galop neîntrerupt; nici nu urcă măcar în străvechiul castel care se înălţa, posomorât şi maiestuos, în mijlocul caselor risipite pe înălţimi. Trecură în grabă podul de lemn, care se afla pe atunci în faţa pomului denumit şi astăzi stejarul lui Sully; după aceea, făcu semn spre bărcile împodobite care îi urmau pe vânători ca regele şi suita lui să poată trece râul şi s-o pornească mai departe.

În aceeaşi clipă, toată gloata de tineri veseli – însufleţiţi de interese atât de diferite – galopau cu regele în frunte, pe încântătoarea câmpie care se desfăşoară la poalele vârfului împădurit al Saint-Germain-ului. Aici, câmpia avea înfăţişarea unui covor împodobit cu figuri omeneşti şi smălţat în mii de culori, iar la marginea ei, râul spumegând părea un chenar de franjuri de argint.

Regele – tot pe calul său alb – ţinea pe pumn şoimul său favorit, iar înaintea lui mergeau valeţii de vânătoare

îmbrăcaţi în tunici strâmte, verzi, şi încălţaţi cu cizme groase; strigau de zor, ţinând în strună o jumătate de duzină de câini grifoni, care adulmecau vânatul prin trestiile de pe malul râului.

Deodată, soarele, care până atunci se ascunsese după nori, răsări din oceanul întunecat în care se scufundase. Razele lui scânteiau în podoabele de aur, în bijuterii, în ochii strălucitori ai curtenilor; şi toată această lumină îţi fura privirile ca un torent de foc.

Atunci, de parcă n-ar fi aşteptat decât apariţia minunatului astru ca să-i lumineze înfrângerea, un bâtlan se înălţă dintre trestii, scoţând un strigăt prelung şi tânguitor.

— Huu! Huu! strigă Carol, scoţându-i şoimului legătura de pe cap şi dându-i drumul după pasărea fugară.

— Huu! Huu! se auziră strigăte din toate părţile, care încercau să încurajeze şoimul.

O clipă, orbit de lumină, şoimul se învârti în loc, descriind un cerc, fără să înainteze sau să dea înapoi; apoi, deodată, zări bâtlanul şi se năpusti asupra lui.

Dar în timpul în care regele scosese legătura şoimului şi acesta se obişnuia cu lumina, bâtlanul, pasăre prevăzătoare, se înălţase la mai mult de o sută de paşi de valeţii de vânătoare şi se pierduse în văzduh. Aşa că atunci când duşmanul său îl zări, se afla la o înălţime de peste cinci sute de paşi şi, folosind curenţii de aer favorabili din înaltul cerului, urca cu repeziciune, bătând din aripile lui puternice.

— Huu! Huu! Cioc-de-fier – strigă Carol, încurajându-şi şoimul – arată-ne că eşti pasăre de soi! Huu! Huu!

Ca şi cum ar fi auzit strigătele de încurajare, această pasăre aleasă se năpusti ca o săgeată, străbătând o traiectorie în diagonală, pentru a întâlni linia verticală urmată de bâtlanul ce suia necontenit, de parc-ar fi vrut să dispară în înaltul cerului.

— Ah, laşule! ţipă Carol, ca şi când pasărea fugară ar fi putut să-l audă. În acest timp îşi mâna calul în galop, urmărind cât putea vânătoarea cu capul lăsat pe spate, pentru a nu pierde o clipă din ochi cele două păsări. Ah, laşule, fugi! Cioc-de-fier al meu e pasăre de soi! Aşteaptă,

aşteaptă! Huu! Cioc-de-fier! Uuu!

Într-adevăr, lupta fu ciudată; cele două păsări se apropiau una de alta sau, mai curând, şoimul se apropia de bâtlan.

Singura problemă era de a şti care din cele două păsări va fi mai presus în acest prim atac.

Frica avu aripi mai puternice ca îndrăzneala.

În zboru-i avântat, şoimul trecu sub pântecul bâtlanului, deasupra căruia ar fi trebuit să se înalţe. Bâtlanul se folosi de această superioritate şi cu ciocul său lung îl lovi pe şoim.

Şoimul, ameţit, de parc-ar fi primit o lovitură de pumnal, se rostogoli de trei ori ca năucit şi toţi crezură o clipă că se va prăbuşi. Dar, asemenea unui războinic rănit care porneşte mai avântat la luptă, şoimul scoase un ţipăt ascuţit şi ameninţător şi îşi reluă zborul spre bâtlan.

Acesta se folosise de succesul dobândit şi, schimbându-şi direcţia, o cotise spre pădure, încercând de astă dată să scape de şoim nu înălţându-se şi mai mult, ci depărtându-se cât mai mult de el.

Dar şoimul era o pasăre de soi, care avea o privire la fel de pătrunzătoare ca a eretelui.

Aşadar, repetă aceeaşi manevră şi-l atacă pieziş pe bâtlan, care scoase două-trei strigăte de deznădejde şi încercă să se înalţe perpendicular, aşa cum făcuse prima oară.

În cele câteva secunde cât ţinu lupta aceasta puţin obişnuită, cele două păsări parcă dispăruseră în nori. Bâtlanul nu era mai mare decât o ciocârlie şi şoimul părea un punct negru cu fiece clipă era tot mai greu de văzut.

Nici Carol, nici curtenii nu mai mânau caii după cele două păsări. Fiecare rămăsese locului, cu ochii aţintiţi asupra bâtlanului care fugea şi asupra şoimului ce-l urmărea.

— Bravo, bravo, Cioc-de-fier! strigă deodată Carol. Vedeţi, vedeţi, domnilor, e mai tare! Huu! Huu!

— Pe legea mea, eu unul nu-l mai văd nici pe unul, nici pe celălalt! exclamă Henric.

— Nici eu – aprobă Margareta.

— Da, dar dacă nu le mai vezi, Henriot, poţi să le auzi! zise Carol. Pe bâtlan, cel puţin! îl auzi, îl auzi?! Cere cruţare!

Într-adevăr, două sau trei strigăte tânguitoare, pe care numai o ureche versată le putea auzi, coborâră din cer spre pământ.

— Ascultă, ascultă – făcu Carol – şi ai să le vezi coborând mai repede decât au urcat!

Chiar în clipa în care regele spuse acestea, cele două păsări începură să se zărească din nou.

Erau doar două puncte negre, dar, după mărimea lor, se vedea bine că şoimul se dovedise mai tare.

— Uite! Uite!... exclamă Carol. Cioc-de-fier a pus gheara pe el!

Într-adevăr, bâtlanul – învins de pasărea de pradă – nici nu mai încerca să se apere. Cobora în grabă, izbit neîncetat de şoim, şi nu mai răspundea la atacurile acestuia decât prin strigăte; deodată îşi strânse aripile şi căzu ca o piatră, dar adversarul lui făcu la fel şi când bâtlanul vru să-şi reia zborul, o ultimă lovitură cu ciocul îl răzbi; continuă să cadă învârtindu-se şi când atinse pământul, şoimul se năpusti asupra lui scoţând un strigăt victorios, care acoperi strigătul de înfrângere al învinsului.

— La şoim! La şoim! strigă Carol şi dădu pinteni calului, care porni în galop spre locul unde căzuseră cele două păsări.

Dar, pe neaşteptate, în timp ce-şi strunea calul, scoase el însuşi un strigăt, scăpă frâul şi se agăţă cu o mână de coama calului, în timp ce pe cealaltă o duse la pântec, de parc-ar fi vrut să-şi smulgă măruntaiele.

La acest strigăt, toţi curtenii veniră în goană.

— Nu-i nimic, nu-i nimic! spuse Carol cu faţa congestionată şi privirea rătăcită. Mi s-a părut doar că mi-a trecut un fier înroşit prin stomac. Hai, hai! Nu-i nimic!

Şi Carol porni din nou în galop.

D’Alençon păli.

— Ce-o mai fi şi asta? o întrebă Henric pe Margareta.

— Nu ştiu – răspunse ea – ai băgat de seamă că fratele meu era foarte aprins la faţă?

— De obicei nu i se întâmplă asta! murmură Henric.

Curtenii schimbară priviri mirate şi-l urmară pe rege.

Ajunseră îndată la locul unde căzuseră cele două păsări.

Şoimul începuse să ciugulească creierul bâtlanului.

Ajungând, Carol coborî de pe cal, ca să vadă mai îndeaproape lupta.

Când puse însă piciorul pe pământ, se văzu nevoit să se ţină de şa, pentru că totul se învârtea în jurul lui. Simţi o dorinţă nestăvilită să doarmă.

— Dragă frate! Dragă frate! Ce ai? strigă Margareta.

— Ce-a avut pesemne Porţia, când a înghiţit jeratic – zise Carol. Ard şi mi se pare că răsuflarea mi-e o văpaie.

Şi Carol răsuflă o dată şi păru mirat că nu vede ieşindu-i flăcări pe gură.

Între timp, şoimul fusese prins, i se acoperise capul şi toţi se strânseră în jurul lui Carol.

— Ei bine, asta ce să mai fie! Pe sfânta cuminecătură! Nu-i nimic sau dacă am ceva, e din pricina soarelui! M-a bătut zdravăn la cap şi de aceea mă ustură ochii. Hai, hai, la vânătoare, domnilor! Uite un cârd întreg de raţe sălbatice. Daţi-le drumul la toţi, daţi-le drumul la toţi! Pe toţi dracii! O să petrecem straşnic!

În adevăr, li se dezlegară pe dată ochii la cinci-şase şoimi care se năpustiră pe urmele vânatului, în timp ce toţi – în frunte cu regele – o porniră de-a lungul râului.

— Ei bine, ce spuneţi, doamnă? o întrebă Henric pe Margareta.

— Că momentul e bine ales şi că dacă regele nu se întoarce, putem uşor să ajungem în pădure.

Henric îl chemă pe valetul de vânătoare, care ducea bâtlanul, şi în timp ce mulţimea zgomotoasă şi înzorzonată cu aur se năpusti de-a lungul povârnişului – care astăzi este un platou – el rămase singur în urmă, de parc-ar fi cercetat cu luare-aminte hoitul învinsului.

LI
PAVILIONUL LUI FRANCISC I

Minunată era vânătoarea cu şoimi a regilor, când regii erau aproape semizei şi nu era numai un prilej de a-şi trece timpul, ci o artă adevărată.

Totuşi, trebuie să părăsim acest spectacol regesc pentru

a pătrunde într-un anume loc din pădure, unde toţi actorii scenei pe care am istorisit-o adineauri ni se vor alătura în curând.

În dreapta aleii Violetelor – o lungă arcadă de frunziş, loc retras şi năpădit de muşchi, unde printre tufele de levănţică şi bălării, când şi când un iepure sfios ciuleşte urechile, pe când cerbul rătăcitor îşi înalţă creştetul rămuros şi ascultă, cu nările fremătânde – se află un luminiş destul de departe de drum, pentru a nu fi văzut; dar nu chiar atât de departe, încât drumul să nu poată fi văzut de aci.

În mijlocul luminişului, doi oameni lungiţi pe o mantie de călătorie întinsă pe iarbă, având lângă ei câte o spadă lungă şi o flintă cu gura căscată, aduceau de departe, prin eleganţa veşmintelor, cu acei veseli flecari din Decameron; de aproape, din pricina armelor ameninţătoare, îi luai drept nişte haiduci, ca acei pe care, o sută de ani mai târziu, Salvator Rosa i-a pictat după natură, în peisajele lui.

Unul din ei – sprijinit într-un genunchi şi o mână – asculta cu luare-aminte, ca iepurii şi cerbii despre care am pomenit.

— Mi se pare – spunea el – că vânătorii s-au apropiat de noi foarte mult adineauri. Am auzit până şi strigătele hăitaşilor îndemnând şoimul.

— Acum însă – răspunse celălalt, care părea să aştepte întâmplările cu mai multă înţelepciune decât prietenul său – nu mai aud nimic. Fireşte, s-au depărtat. Ţi-am spus eu că nu-i un loc bun de stat la pândă. Nu eşti văzut, ce-i drept, dar nici nu vezi!

— La naiba, dragul meu Annibal! reluă primul. Trebuia doar să ne ascundem undeva caii noştri, caii de corvoadă şi cei doi catâri, atât de încărcaţi, că nu ştiu cum or să ne urmeze. Or, alt loc decât aceşti fagi şi stejari seculari, care ne pot scoate din încurcătură, eu nu cunosc. Aşadar, nu numai că nu-l învinuiesc ca tine pe domnul de Mouy, dar îndrăznesc să afirm că a făcut toate pregătirile ca un adevărat conspirator.

— Bine! aprobă cel de-al doilea gentilom, în care cititorul nostru a recunoscut, fireşte, pe Coconnas. Bine! Ai nimerit cuvântul! îl aşteptam! Te-am prins! Aşadar, conspirăm!

— Nu conspirăm: îi slujim pe rege şi pe regină.

— Care conspiră, ceea ce înseamnă exact acelaşi lucru pentru noi.

— Coconnas, ţi-am spus – reluă La Mole – nu te silesc de loc să mă urmezi în această aventură. Eu iau parte dintr-un motiv cu totul personal, pe care tu nu-l împărtăşeşti şi nu-l poţi împărtăşi!

— Eh, la naiba! Cine ţi-a spus că mă sileşti? Mai întâi, nu s-a născut încă omul care ar putea să-l silească pe Coconnas să facă ce nu vrea! Dar crezi că se putea să te las singur, mai ales când văd că mergi la pierzanie?

— Annibal, Annibal! exclamă La Mole. Mi se pare că zăresc acolo iapa ei albă. Vai! Ciudat lucru, e de ajuns doar să mă gândesc că vine, şi inima mea o ia razna!

— Ciudat! făcu Coconnas căscând. Inima mea n-o ia razna de loc!

— Nu-i ea – reluă La Mole. Ce s-o fi întâmplat? Parcă era vorba că vine la amiază!

— Eh, s-a întâmplat că nu e încă amiază! Atâta tot! Şi până una alta, mi se pare că mai avem timp să-i tragem un pui de somn.

Convins că are dreptate, Coconnas se lungi pe mantia lui, ca unul hotărât să şi facă ceea ce spunea: dar când atinse pământul cu urechea, rămase cu degetul ridicat şi-i făcu semn lui La Mole să tacă.

— Ce-i? întrebă acesta.

— Tăcere! De astă dată aud ceva şi nu mă înşel.

— Ciudat! Eu ascult degeaba! N-aud nimic.

— N-auzi nimic?

— Nu.

— Ei bine, priveşte cerbul de colo – spuse Coconnas, ridicându-se şi punând mâna pe braţul lui La Mole.

— Unde?

— Acolo!

Şi Coconnas îi arătă lui La Mole animalul cu degetul.

— Ei şi?

— Să vezi!

La Mole se uită la animal. Cerbul asculta nemişcat, ţinând capul aplecat, de parcă se pregătea să pască. Curând îşi ridică însă fruntea încărcată de minunatele-i coarne şi ciuli urechea spre locul de unde fără îndoială venea zgomotul;

apoi, deodată, fără motiv, o porni ca un fulger.

— Oh, oh! exclamă La Mole. Cred că ai dreptate: uite cum a tulit-o!

— Ei, a tulit-o – zise Coconnas – pentru că el aude ce tu nu auzi.

Într-adevăr, un zgomot înăbuşit şi abia perceptibil fremăta vag în iarbă; nişte urechi mai puţin atente ar fi crezut că-i vântul; dar pentru călăreţ era galopul îndepărtat al unor cai.

La Mole se ridică pe dată şi exclamă:

— Uite-i! Suntem în primejdie!

Coconnas se ridică şi el, dar mult mai calm. Vioiciunea piemontezului părea să-l fi molipsit pe La Mole, în timp ce, dimpotrivă, nepăsarea acestuia părea să fi pus stăpânire pe prietenul său: pentru că, în această împrejurare, unul era plin de entuziasm, iar celălalt fără niciun chef.

Curând, un zgomot uniform, cadenţat, izbi auzul celor doi prieteni: un nechezat îi făcu pe cei doi cai care se aflau la zece metri de ei să ciulească urechile; pe dată, pe potecă, ca o umbră albă, trecu călare o femeie, care, întorcându-se spre ei, le făcu un semn ciudat şi dispăru.

— Regina! strigară în acelaşi timp.

— Ce-o fi vrut să ne spună? se miră Coconnas.

— A vrut să spună: „Îndată...” – explică La Mole.

— A vrut să spună: „Plecaţi...” – ripostă Coconnas.

— Semnul însemna: „Aşteaptă-mă!”

— Semnul însemna: „Salvaţi-vă!”

— Ei bine, să facem fiecare după cum crede. Pleacă, eu rămân.

Coconnas ridică din umeri şi se culcă din nou.

Chiar atunci, din direcţia opusă de unde venise regina, dar pe aceeaşi cărare, fugeau mâncând pământul un grup de călăreţi. Cei doi prieteni îi recunoscuseră, erau mai mulţi hughenoţi, îndârjiţi, aproape dezlănţuiţi. Caii lor galopau ca lăcustele lui Iov. Apărură şi dispărură cât ai clipi.

— La naiba! Se îngroaşă gluma – făcu Coconnas ridicându-se. Hai la pavilionul lui Francisc I.

— Dimpotrivă, să nu mergem acolo! spuse La Mole. Dacă suntem descoperiţi, regele îşi va îndrepta atenţia asupra acestui pavilion, pentru că acolo trebuia să ne întâlnim cu

toţii.

— De astă dată cred că ai dreptate – bombăni Coconnas.

— Nici nu spusese însă bine aceste cuvinte, când un călăreţ trecu ca fulgerul printre arbori şi, sărind peste hârtoape, tufişuri, vreascuri, ajunse aproape de cei doi gentilomi.

Ţinea câte un pistol în fiecare mână şi îşi mâna calul, care gonea nebuneşte, doar cu genunchii.

— Domnul de Mouy! strigă Coconnas neliniştit şi devenind acum mai îngrijorat decât La Mole. Domnul de Mouy fuge! E cazul să fugim?

— Hai! Repede, repede! strigă hughenotul. Ştergeţi-o! Totul e pierdut! Am făcut un ocol doar ca să vă dau de veste! La drum!

Spusese aceste cuvinte fără să-şi oprească calul, aşa că, atunci când Coconnas şi La Mole le înţeleseră bine tâlcul, de Mouy era departe.

— Şi regina? urlă La Mole.

Dar vorbele tânărului se pierdură; de Mouy era la o distanţă prea mare ca să le mai audă şi, mai ales, ca să-i răspundă.

Coconnas se hotărî pe dată. În timp ce La Mole rămăsese nemişcat şi-l urmărea cu privirea pe de Mouy, care dispărea printre ramurile ce se desfăceau dinainte-i şi se închideau în urmă-i, el dădu fuga după cai, îi aduse, sări pe al său, aruncă frâul celuilalt în mâinile lui La Mole şi se pregăti să dea pinteni.

— Haide, haide! Îţi repet ce-a spus de Mouy: „La drum!” Şi de Mouy e om serios! La drum, la drum, La Mole!

— O clipă! îngăimă La Mole. Am venit aici să facem o treabă!

— Dar n-am venit să fim spânzuraţi – răspunse Coconnas. Te sfătuiesc să nu mai pierdem vremea. Ghicesc, vrei să tai firul în patru, să afli toate sensurile cuvântului „a fugi”, să-mi spui cum şi-a aruncat Horaţiu scutul şi cum a fost adus Epaminonda pe scut acasă. Eu însă îţi spun una şi bună: când fuge domnul de Mouy de Saint-Phale, toată lumea poate s-o întindă!

— Domnul de Mouy de Saint-Phale – zise La Mole – nu are misiunea s-o ajute pe regina Margareta să fugă. Nu domnul

de Mouy de Saint-Phale o iubeşte pe regina Margareta.

— Drăcia dracului! Şi bine face, dacă o dragoste ca asta l-ar împinge la prostiile pe care văd că eşti gata să le săvârşeşti. Lua-o-ar toţi dracii dragostea care poate să coste capul a doi gentilomi viteji! „Pe toţi dracii!”, cum spune regele Carol, noi uneltim, scumpul meu; şi când uneltim prost, trebuie să ne salvăm pielea. În şa, în şa, La Mole!

— Fugi, dragul meu, nu te împiedic! Dimpotrivă, te sfătuiesc s-o faci! Viaţa ta este mai preţioasă ca a mea. Aşadar, apără-ţi viaţa!

— Mai bine zi: „Hai Coconnas, să ne lăsăm spânzuraţi împreună”, şi nu „Coconnas, salvează-te singur!”

— Ei, prietene, ştreangul e făcut pentru mocofani, nu pentru gentilomi ca noi!

— Încep să cred – zise Coconnas oftând – că n-am făcut rău că am luat unele măsuri de prevedere.

— Care?

— M-am împrietenit cu călăul.

— Eşti înfiorător, dragul meu Coconnas!

— Dar până la urmă, ce facem? exclamă acesta pierzându-şi răbdarea.

— Mergem s-o căutăm pe regină.

— Unde?

— Habar n-am!... Să-l căutăm pe rege!

— Habar n-am!... Dar o să-l găsim şi-o să facem noi doi singuri ce n-au putut sau n-au îndrăznit cincizeci.

— Vrei să mă atingi în amorul propriu, La Mole! Ăsta-i semn rău.

— O să vedem noi! Să încălecăm şi să plecăm.

— În sfârşit! Eşti pe drumul cel bun!

La Mole se întoarse ca să încalece, dar în clipa în care punea piciorul în scară, se auzi un glas poruncitor:

— Stai! Sus mâinile!

În acelaşi timp, chipul unui bărbat apăru după un stejar, apoi altul, pe urmă treizeci; erau călăreţi din garda regelui, care acum mergeau pe jos; se târâseră pe burtă printre mărăcini şi răscoleau pădurea.

— Ce ţi-am spus eu? murmură Coconnas.

Un fel de urlet înăbuşit fu răspunsul lui La Mole.

Călăreţii se aflau acum la treizeci de paşi de cei doi prieteni.

— Ce s-a întâmplat, domnilor? întrebă piemontezul, vorbindu-i cu glas tare locotenentului de cavalerie care înainta spre ei şi în şoaptă lui La Mole.

Locotenentul ordonă să fie îndreptate puştile spre cei doi prieteni.

Coconnas şopti:

— În şa! La Mole, mai e timp! sări în şa, cum te-am văzut de o sută de ori, şi hai s-o întindem!

Pe urmă se întoarse spre călăreţi:

— Hei, la dracu', domnilor! Nu trageţi, aţi putea să omorâţi nişte prieteni!

Îi murmură din nou lui La Mole:

— Printre arbori trag prost! Or să tragă şi n-or să ne nimerească!

— Cu neputinţă! şopti La Mole. Nu putem să luăm cu noi calul Margaretei şi cei doi catâri. Şi dacă rămân, ar compromite-o; pe când prin răspunsurile mele dibace, voi înlătura orice bănuială. Pleacă, prietene, pleacă!

— Domnilor – zise Coconnas, trăgând sabia şi ţinând-o în aer – ne predăm.

Călăreţii Înălţară muschetele.

— Dar mai întâi, pentru ce trebuie să ne predăm?

— Îl veţi întreba pe regele Navarei.

— Şi ce crimă am săvârşit?

— Domnul d'Alençon o să vă spună!

Coconnas şi La Mole se priviră cu înţeles: numele duşmanului lor, pronunţat într-o asemenea împrejurare, nu prea avea darul să-i liniştească. Totuşi, nu se împotriviră. Coconnas fu poftit să descalece, ceea ce făcu fără să crâcnească. Amândoi fură înconjuraţi de călăreţi şi porniră pe drumul care ducea spre pavilionul lui Francisc I.

— Voiai să vezi pavilionul lui Francisc I? îl întrebă Coconnas pe La Mole, zărind printre arbori zidurile unei încântătoare construcţii gotice. Ei bine, se pare că o să-l vezi.

La Mole nu răspunse; îi întinse doar mâna lui Coconnas.

Lângă acest fermecător pavilion – clădit în timpul lui Ludovic al XII-lea şi care fusese denumit pavilionul lui

Francisc I, pentru că acesta îl alegea mereu ca loc de întâlnire de vânătoare – se afla un fel de colibă pentru hăitaşi; coliba aceasta dispăruse aproape acum sub un maldăr de muschete, halebarde şi săbii strălucitoare, ca un muşuroi sub holdele aurii.

La această colibă fură conduşi prizonierii. Şi acum să limpezim situaţia, foarte încurcată, fireşte, pentru cei doi prieteni, istorisind ce se întâmplase.

Gentilomii hughenoţi se adunaseră, aşa cum fusese stabilit, în pavilionul lui Francisc I, de a cărui cheie, după cum se ştie, de Mouy făcuse rost.

Stăpâni pe pădure – cel puţin aşa credeau – ei postaseră ici-colo câteva sentinele, pe care călăreţii din garda regală, schimbându-şi eşarfele albe cu altele roşii – măsură de prevedere datorită zelului şi isteţimii domnului de Nancey – îi luară prin surprindere şi-i îndepărtară fără prea multă bătaie de cap.

Călăreţii continuaseră manevra şi înconjuraseră pavilionul; de Mouy însă, după cum am mai spus – îl aştepta pe rege la capătul aleii violetelor şi observă eşarfele roşii mergând cu paşi de lup, ceea ce îi trezi bănuieli. Se dădu în lături ca să nu fie văzut şi băgă de seamă că cercul acela uriaş se strânge în aşa fel, încât să poată răscoli toată pădurea şi să împresoare locul de întâlnire.

În acelaşi timp, însă, la capătul aleii principale, zărise egretele albe şi sclipirea archebuzelor gărzii regale.

În sfârşit, îl recunoscu pe însuşi regele, iar în direcţia opusă îl văzu pe regele Navarei.

Făcu atunci cu pălăria semnul crucii în aer, ceea ce voia să spună că totul era pierdut.

La acest semnal, regele Navarei făcuse calea întoarsă şi dispăruse.

Pe dată de Mouy, înfigându-şi pintenii lui mari în pântecul calului, o luase la fugă şi, din goană, le dăduse de veste lui La Mole şi Coconnas.

Între timp, regele, observând dispariţia lui Henric şi a Margaretei, sosise escortat de domnul d’Alençon, care era convins că-i va vedea ieşind pe cei doi suverani din coliba unde poruncise să fie închişi toţi cei ce fuseseră găsiţi nu

numai în pavilion, dar chiar în pădure.

Domnul d'Alençon, plin de încredere, galopa alături de rege care, din pricina durerilor cumplite, era tot mai prost dispus. De două ori sau de trei ori era cât pe-aci să-şi piardă cunoştinţa, iar o dată vomită sânge.

— Hai, hai! făcu regele, ajungând lângă colibă. Să ne grăbim! Vreau să ajung cât mai curând la Luvru. Să-i scoată pe toţi păgânii ăştia de hughenoţi din bârlog. Mai ales că astăzi este sfântul Blaise, vărul sfântului Bartolomeu.

La aceste cuvinte ale regelui, furnicarul de lănci şi archebuze prinse să se mişte şi protestanţii arestaţi, fie în pavilion, fie în pădure, ieşiră unul câte unul din colibă.

De regele Navarei, de Margareta şi de de Mouy însă, nici urmă.

— Ei bine, unde-i Henric, unde-i Margareta? Mi i-ai făgăduit, d'Alençon, pe toţi dracii, trebuie să-i găseşti! se răsti regele.

— Pe regele şi regina Navarei nici măcar nu i-am zărit, sire – îi explică domnul de Nancey.

— Uite-i! exclamă deodată doamna de Nevers.

Într-adevăr, chiar atunci, la capătul unei alei care dădea spre râu, apărură Henric şi Margot, amândoi calmi, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic; ţineau şoimul pe pumni şi se îmbrăţişau cu atâta foc şi abilitate, încât caii lor, deşi galopau, erau aşa de aproape unul de altul, că păreau că şi ei se sărută bot în bot.

Atunci d'Alençon, furios, dădu ordin gărzilor să răscolească împrejurimile şi dădură peste La Mole şi Coconnas, pe culcuşul de iederă.

Curând, şi aceştia îşi făcură intrarea în cercul pe care soldaţii îl formaseră într-o înlănţuire atât de frăţească. Numai că ei nu erau regi şi nu puteau să lase impresia că sunt atât de calmi ca Henric şi Margareta. La Mole era prea palid, iar Coconnas prea aprins la faţă.

LII
INVESTIGAŢIILE

Când cei doi tineri intrară în cercul format de soldaţi, priveliştea care li se înfăţişă era din acelea pe care nu le uiţi niciodată, chiar dacă nu le vezi decât o singură dată şi doar pentru o clipă.

Carol al IX-lea, după cum am spus, se uita cum se perindă prin faţa lui toţi gentilomii hughenoţi, care fuseseră închişi în coliba hăitaşilor şi apoi scoşi afară unul câte unul, de soldaţi.

Regele şi d'Alençon le urmăreau cu nesaţ fiecare mişcare, aşteptându-se dintr-o clipă în alta să-l vadă ieşind şi pe Henric de Navara.

Aşteptară însă zadarnic. Dar atât nu era de ajuns, trebuia aflat ce s-a petrecut şi cu ei.

Aşadar, când cei doi tineri căsătoriţi apărură la capul aleii, ducele d'Alençon se îngălbeni, iar regele simţi cum îi creşte inima; căci, instinctiv, dorea ca tot ceea ce-l silise să facă fratele lui să cadă asupra acestuia.

— Iar o să ne scape! murmură Francisc pălind.

Chiar atunci, regele simţi o durere atât de puternică în stomac, încât scăpă frâul, se apucă cu amândouă mâinile de coapse şi începu să ţipe ca un apucat.

Henric se apropie degrabă; dar până să străbată cele două sute de paşi ce-l despărţeau de cumnatul său, Carol îşi veni în fire.

— De unde vii, domnule? îl întrebă regele cu o asprime în glas care o tulbură pe Margareta.

— Firește... de la vânătoare, frate – răspunse ea.

— Vânătoarea era pe malul râului, nu în pădure.

— Şoimul meu a urmărit un fazan, sire, în clipa în care eu rămăsesem în urmă ca să văd bâtlanul.

— Şi unde-i fazanul?

— Uite-l! Minunat! Nu-i aşa?

Şi Henric, cu mutra cea mai nevinovată, îi arătă lui Carol pasărea cu penajul de purpură, azur şi aur.

— Bine, bine – făcu Carol – dar după ce-ai prins fazanul, de ce n-ai venit să ne întâlnim?

— Pentru că zburase spre parc, sire; aşa că atunci când am coborât de-a lungul râului, v-am văzut la o jumătate de leghe înaintea noastră, urcând spre pădure, şi am început şi noi să galopăm pe urmele voastre, căci fiind invitaţi la

vânătoarea organizată de maiestatea voastră, am vrut să ne bucurăm de ea.

— Şi toţi gentilomii aceştia – reluă Carol – au fost invitaţi şi ei?

— Care gentilomi? răspunse Henric, uitându-se întrebător în jur.

— Eh, la naiba, hughenoţii dumitale! Oricum, dacă i-a invitat cineva, nu eu sunt acela! exclamă Carol.

— Nu, sire! Dar poate ducele d'Alençon! zise Henric.

— Ducele d'Alençon? Cum adică?

— Eu?! se arătă mirat ducele.

— Fireşte, frate – explică Henric – doar n-ai anunţat ieri că eşti regele Navarei? Ei bine, hughenoţii, care au cerut să le fii rege, au venit să vă mulţumească, ţie pentru că ai acceptat coroana, iar regelui pentru că ţi-a dat-o. Nu-i aşa, domnilor?

— Da, da! strigară douăzeci de glasuri. Trăiască ducele d'Alençon! Trăiască regele Carol!

— Nu sunt regele hughenoţilor! se înfurie Francisc, galben ca ceara la faţă.

Apoi, aruncându-i o privire pe furiş lui Carol, adăugă:

— Şi nădăjduiesc că n-am să fiu niciodată!

— N-are importanţă – mormăi Carol. Oricum, Henric, toate astea mi se par ciudate.

— Sire – spuse regele Navarei cu dârzenie – s-ar zice, Dumnezeu să mă ierte, că sunt supus unui adevărat interogatoriu!

— Şi dacă ţi-aş spune că te anchetez, ce-ai răspunde?

— Că sunt rege ca şi maiestatea voastră – răspunse mândru Henric – căci nu coroana, ci obârşia dă rangul regesc, şi că îi voi răspunde fratelui şi prietenului meu, dar niciodată unui judecător!

— Totuşi, o dată în viaţă aş vrea şi eu să ştiu pe cine să cred! îngână Carol.

— Să fie adus domnul de Mouy şi atunci o să ştiţi – zise ducele d'Alençon. Domnul de Mouy a fost prins, probabil.

— Domnul de Mouy este printre prizonieri?

Pe Henric îl cuprinse neliniştea şi schimbă o privire cu Margareta, dar totul dură doar câteva clipe.

— Domnul de Mouy nu se află printre prizonieri – explică

domnul de Nancey. Câţiva din oamenii mei cred că l-au văzut, dar niciunul din ei nu e sigur.

Ducele d'Alençon trânti o înjurătură.

— Uite! zise atunci Margareta, arătându-i pe La Mole şi pe Coconnas, care auziseră schimbul de cuvinte şi era sigură că se poate bizui pe inteligenţa lor. Sire, iată doi gentilomi ai domnului d'Alençon. Întreabă-i! Vor răspunde!

Ducele simţi lovitura.

— Am poruncit să fie arestaţi, tocmai pentru a dovedi că n-au nici în clin nici în mânecă cu mine – se răsti el.

Regele îi privi pe cei doi prieteni şi tresări văzându-l pe La Mole.

— Ah, tot provensalul ăsta! exclamă el.

Coconnas salută reverenţios.

— Ce făceaţi când v-au arestat? întrebă regele.

— Sire, sporovăiam despre război şi dragoste!

— Călare! înarmaţi până-n dinţi! Gata de fugă!

— De loc, sire! răspunse Coconnas. Maiestatea voastră a fost informată greşit. Stăteam culcaţi la umbra unui fag: sub crengile lui.

— Aha! Stăteaţi culcaţi la umbra unui fag?

— Şi am fi avut tot timpul să fugim, dac-am fi ştiut că v-am supărat cu ceva! Mărturisiţi, domnilor, pe cuvântul dumneavoastră de soldaţi – zise Coconnas, întorcându-se spre călăreţi – că dacă am fi vrut, puteam să scăpăm?

— Adevărul este că aceşti gentilomi nici n-au încercat să fugă.

— Pentru că aveau caii departe – interveni ducele de Alençon.

— Vă cer cu umilinţă iertare, monseniore, dar calul meu îl aveam între picioare, iar prietenul meu, contele Lerac de La Mole, îl ţinea pe al său de căpăstru.

— E adevărat, domnilor? întrebă regele.

— E adevărat, sire – răspunse locotenentul. Când ne-a văzut, domnul de Coconnas a descălecat chiar.

Pe chipul lui Coconnas înflori un zâmbet de parc-ar fi spus: „Eh, vezi, sire!"

— Dar caii ăştia pe care îi aveaţi cu voi, catârii şi cuferele astea doldora? întrebă Francisc.

— Da' ce, suntem grăjdari? Daţi poruncă să fie căutat

argatul care-i păzea.

— Nu l-au găsit – strigă furios ducele.

— Atunci, pesemne că i-a fost frică şi a fugit. Nu se poate pretinde unui ghiorlan să aibă calmul unui gentilom.

— Mereu acelaşi sistem! murmură ducele de Alençon, scrâşnind din dinţi. Din fericire, sire, v-am dat de ştire din timp că de câteva zile aceşti domni nu mai sunt în serviciul meu.

— Eu! se miră Coconnas. Am oare nenorocirea de a nu mai fi în slujba alteţei voastre?...

— Eh! Pe dracu', domnule, ştii mai bine ca oricine că ţi-ai dat demisia printr-o scrisoare destul de obraznică, pe care, mulţumesc lui Dumnezeu că am păstrat-o şi, din fericire, o am la mine!

— Vai – făcu Coconnas – nădăjduiesc că alteţa voastră mi-a iertat această depeşă scrisă într-o clipă necugetată, de proastă dispoziţie. Am scris-o pentru că aflasem că alteţa voastră voise să sugrume într-un coridor al Luvrului pe prietenul meu La Mole.

— Ei bine – făcu regele – ce tot zice ăsta?

— Am crezut că alteţa voastră era singur. Dar de când ştiu că şi alte trei persoane...

— Tăcere! strigă Carol. Suntem destul de lămuriţi! Henric, cuvântul dumitale că n-ai să fugi – se adresă el apoi regelui Navarei.

— Îl dau maiestăţii voastre, sire.

— Întoarce-te la Paris cu domnul de Nancey şi rămâi prizonier în camera ta. Domnilor, dumneavoastră predaţi săbiile continuă el, adresându-se celor doi gentilomi.

La Mole îi aruncă o căutătură furişă Margaretei, care zâmbi.

La Mole înmânã pe loc sabia căpitanului, care se afla mai aproape de el.

Coconnas făcu la fel.

— Domnul de Mouy a fost găsit? întrebă regele.

— Nu, sire! Sau n-a fost în pădure, sau a scăpat – explică domnul de Nancey.

— Cu atât mai rău! Să ne întoarcem. Mi-e frig şi sunt ameţit – spuse regele.

— Fireşte, sire, de atâta supărare! interveni Francisc.

— Da, se prea poate! Dar ce am? Parcă nu mai văd! Unde-s prizonierii? Nu-i mai văd! S-a întunecat aşa devreme! Vai, Doamne, Dumnezeule!

Şi nenorocitul rege, scăpând din mână dârlogii, întinse braţele şi căzu pe spate. Curtenii din jur, înspăimântaţi de acest nou atac, îl prinseră în braţe.

Ceva mai încolo, Francisc îşi ştergea broboanele de sudoare de pe frunte, căci numai el cunoştea pricina răului care-l chinuia pe fratele său.

În cealaltă parte, regele Navarei, sub paza domnului de Nancey, urmărea scena cu o mirare crescândă.

„La naiba, oare trebuie să mă simt fericit că am fost arestat pe când fugeam?” murmură el, cu acea ascuţită intuiţie care-l făcea uneori, ca să zicem aşa, un adevărat profet.

Se uita la Margareta, care, cu ochi mari, holbaţi de uimire, se uita când la rege, când la el.

De astă dată regele leşinase. Se aduse o targă, pe care fu întins. Îl acoperiră cu o mantie a unui gentilom şi cortegiul reluă încet drumul Parisului, de unde dimineaţa porniseră conspiratori voioşi şi un rege vesel, pentru ca acum să se vadă întorcându-se un rege muribund, înconjurat de rebeli făcuţi prizonieri.

Margareta, care în tot acest timp nu-şi pierduse nici libertatea, nici cumpătul, îi făcu un semn tainic soţului ei; apoi trecu atât de aproape de La Mole, încât acesta putu să desluşească două cuvinte greceşti, pe care le şoptise:

— *Me deide*.

Adică: „Nu te teme de nimic”.

— Ce-a zis? întrebă Coconnas.

— Mi-a spus să nu ne temem de nimic! îi explică La Mole.

— Cu atât mai rău, cu atât mai rău – murmură piemontezul – asta înseamnă că nu miroase a bine pe-aici pentru noi. Totdeauna când mi s-au adresat cuvintele astea, ca să fiu încurajat, era să-mi facă de petrecanie sau un glonţ, sau o lovitură de spadă, sau vreun ghiveci de flori. „Nu te teme de nimic”, fie în ebraică, fie în greacă, fie în latină, fie în franceză a însemnat întotdeauna pentru mine: „Păzea, te paşte primejdia!”

— La drum, domnilor! zise locotenentul de cavalerie.

— Vă rog, dacă nu sunt indiscret, unde ne duceţi? întrebă Coconnas.

— Cred că la Vincennes – îi răspunse locotenentul.

— Mi-ar fi făcut plăcere să merg în altă parte! Dar ce să-i faci, nu mergi întotdeauna unde vrei.

Pe drum, regele îşi veni puţin în fire din leşin.

La Nanterre, Carol vru chiar să încalece, dar nu l-au lăsat.

— Chemaţi-l pe maestrul Ambroise Paré – spuse regele, ajungând la Luvru.

Coborî de pe targă, urcă scara sprijinit de Tavannes şi se duse în apartamentul său, dând poruncă să nu intre nimeni la el.

Toată lumea băgase de seamă că era dus pe gânduri, că tot drumul nu făcuse altceva decât să se gândească, nu vorbise cu nimeni şi nu-l preocupase nici conspiraţia, nici conspiratorii. Se vedea prea bine că era îngrijorat doar de boala lui.

Îşi dădea seama că boala îi apăruse pe neaşteptate, în chip ciudat, sub o formă acută, că avea simptome care semănau aidoma cu acelea ale fratelui său Francisc al II-lea, cu puţin timp înainte de a muri.

Nu surprinse pe nimeni că regele poruncise să nu intre altcineva la el decât maestrul Paré. Mizantropia – după cum se ştie – îl caracteriza pe Carol.

Regele se duse în dormitorul lui, se aşeză pe un fel de scaun-canapea, îşi lăsă capul pe pernă şi – zicându-şi că de bună seamă maestrul Paré ar putea să mai întârzie – voi să folosească acest răstimp.

Aşadar, bătu din palme şi apăru îndată un ostaş.

— Spune-i regelui Navarei că vreau să-i vorbesc.

Ostaşul salută şi se duse să execute ordinul.

Carol îşi lăsă capul pe spate; creierul îi era apăsat de o greutate din pricina căreia abia putea să lege o idee de alta: un fel de nor ca de sânge îi plutea dinaintea ochilor; gura îi era uscată şi, deşi golise o garafă de apă, nu-şi potolise setea.

Pe când lâncezea în starea asta de toropeală, uşa se deschise şi Henric apăru; domnul de Nancey îl urma, dar se oprise în anticameră.

Regele Navarei aşteptă să se închidă uşa în urma lui şi

apoi păşi înainte.

— Sire – zise el – m-ai chemat. Iată-mă!

Regele tresări auzindu-i vocea şi făcu maşinal un gest ca să-i întindă mâna.

— Sire – zise Henric lăsând mâinile în jos – maiestatea voastră uită că nu-i mai sunt frate, ci prizonier!

— Ah. Da, aşa! aprobă Carol. Mulţumesc că mi-ai adus aminte. Mai mult! îmi amintesc că mi-ai făgăduit, când vom fi numai noi, că ai să-mi răspunzi sincer.

— Sunt gata să-mi Respect făgăduiala. Întreabă-mă, sire!

Regele îşi turnă puţină apă rece în mână şi apoi şi-o puse pe frunte.

— Ce e adevărat din toate învinuirile pe care ţi le aduce d'Alençon? Hai să vedem, răspunde, Henric.

— Doar jumătate: domnul d'Alençon trebuia să fugă şi eu urma să-l însoţesc.

— Şi de ce trebuia să-l însoţeşti? întrebă Carol. Vasăzică, eşti nemulţumit de mine, Henric!

— Nu, sire, dimpotrivă! Nu pot decât să-i aduc elogii maiestăţii voastre. Şi Dumnezeu, care citeşte în inimi, vede într-a mea ce adâncă afecţiune îi port fratelui şi regelui meu.

— Mi se pare, Henric, că nu e în firea lucrurilor să fugi de cei pe care-i iubeşti şi te iubesc – observă Carol.

— N-am fugit de cei pe care îi iubesc, ci de cei care mă urăsc. Maiestatea voastră îmi îngăduie să-i vorbesc cu inima deschisă?

— Vorbeşte, domnule!

— Cei care mă urăsc aici, sire, sunt domnul d'Alençon şi regina-mamă.

— Despre ducele d'Alençon, n-aş nega – zise Carol – dar regina-mamă te copleşeşte cu bunăvoinţa.

— Tocmai de aceea, sire, mă tem de ea. Şi bine-am făcut c-am fost bănuitor!

— Faţă de ea?

— De ea şi de cei care o înconjoară. Ştiţi, fireşte, sire, că nenorocirea regilor nu vine întotdeauna atunci când sunt prea rău slujiţi, ci prea bine.

— Vorbeşte mai pe înţeles, Henric! Mi-ai făgăduit doar că-mi spui totul!

— Maiestatea voastră observă că mă ţin de cuvânt.
— Continuă!
— Maiestatea voastră mi-a zis că mă iubeşte, nu-i aşa?
— Adică te iubeam înainte de trădare, Henriot.
— Să presupunem că mă mai iubiţi, sire.
— Fie!
— Dacă mă iubiţi, în mod firesc, aţi dori să trăiesc, nu-i aşa?
— Aş fi adânc mâhnit dacă ţi s-ar întâmpla vreo nenorocire.
— Ei bine, sire, de două ori maiestatea voastră era să aibă prilejul să fie adânc mâhnit.
— Când?
— Da, de două ori Providenţa mi-a scăpat viaţa. Este adevărat că a doua oară Providenţa a luat chipul maiestăţii voastre.
— Dar prima oară?
— Prima oară a fost al unuia care ar fi fost mirat să se ştie egalul Providenţei: al lui René. Da, sire, dumneavoastră m-aţi scăpat de tăişul sabiei.
Carol îşi încruntă sprâncenele, căci îşi amintea noaptea când îl adusese pe Henriot în strada Barres.
— Şi René? întrebă el.
— René m-a scăpat de otravă!
— La dracu'! Ai noroc, Henriot! mai ales că asta nu prea stă în firea florentinului – murmură regele, încercând să zâmbească, deşi durerea chinuitoare i se citea pe chipul crispat.
— Aşadar, sire, două minuni m-au salvat. Una o datorez remuşcărilor florentinului, iar alta bunătăţii voastre. Ei bine, trebuie să-i mărturisesc maiestăţii voastre că mi-e cam teamă să nu se istovească cerul făcând atâtea minuni, deci dacă am vrut să fug, m-am călăuzit după vorba care spune: „Ajută-te singur şi cerul o să te ajute".
— De ce nu mi-ai dezvăluit asta mai curând, Henric?
— Dacă v-aş fi spus ieri aceste cuvinte, aş fi fost un denunţător.
— Şi pronunţându-le azi?
— Astăzi au alt înţeles: sunt acuzat şi mă apăr.
— Eşti sigur de prima tentativă?

— La fel de sigur ca şi de cea de-a doua.

— Şi chiar au încercat să te otrăvească?

— Au încercat.

— Cu ce?

— Cu opiat.

— Şi cum poţi fi otrăvit cu opiat?

— La naiba, sire! Întrebaţi-l pe René! Poate să te otrăvească foarte bine, folosind şi mănuşile...

Carol încruntă sprâncenele, apoi încetul cu încetul îşi descreţi fruntea.

— Da, da – murmură el, ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi – e în firea fiinţelor de pe pământ să se ferească de moarte. De ce oare însă inteligenţa n-ar face ceea ce poate face instinctul?

— Ei bine, sire – întrebă Henric – maiestatea voastră este mulţumită de sinceritatea mea şi crede că i-am destăinuit totul?

— Da, Henriot, da, eşti un om de ispravă! Dar spune-mi, vasăzică crezi că cei care au vrut să-ţi facă de petrecanie nu s-au dat bătuţi şi or să mai încerce să te ucidă?

— Sire, în fiecare seară mă mir şi eu că mai sunt în viaţă.

— Vor să te ucidă pentru că ştiu prea bine că te iubesc, Henriot. Dar fii pe pace, au să-şi primească pedeapsa pentru faptele lor mârşave. Până atunci eşti liber!

— Sunt liber să părăsesc Parisul, sire? întrebă Henric.

— Nu! Ştii prea bine că mi-e cu neputinţă să mă lipsesc de tine. Hai, pe toţi dracii, doar trebuie să am în preajma mea pe cineva care să mă iubească!

— Atunci, sire, dacă maiestatea voastră vrea să fiu lângă ea, să binevoiască să-mi acorde o favoare.

— Care?

— Să nu fiu în preajma sa ca prieten, ci ca prizonier.

— Cum, ca prizonier?

— Da, da! maiestatea sa n-a băgat de seamă că prietenia ce-mi poartă îmi aduce nenorocire?

— Şi ai vrea mai bine să te urăsc?

— O ură aparentă, sire! Această ură mă va salva, pentru că atâta timp cât vor crede că sunt în dizgraţie, vor fi mai puţin grăbiţi să mă vadă mort.

— Henriot – zise Carol – nu ştiu ce doreşti şi ce ţel

urmăreşti. Dar tare m-aş mira să nu ţi se împlinească ce vrei şi să nu-ţi ajungi scopul!

— Aşadar, pot să mă bizui pe severitatea regelui?

— Da.

— Atunci, sunt mai liniştit... Ce porunceşte maiestatea voastră?

— Înapoiază-te la tine, Henriot. Eu sunt bolnav, mă duc să-mi văd câinii şi apoi mă bag în pat.

— Sire – zise Henric – maiestatea voastră ar trebui să cheme un medic. Starea dumneavoastră proastă de astăzi este poate mai gravă decât bănuiţi.

— Am trimis după maestrul Ambroise Paré, Henriot.

— Atunci plec mai liniştit.

— Pe sufletul meu – exclamă regele – din toată familia asta cred că tu eşti singurul care mă iubeşte cu adevărat!

— Credeţi, sire?

— Pe cinstea mea de gentilom!

— Ei bine, daţi-mă în primire domnului de Nancey, ca pe unul căruia mânia dumneavoastră nu-i dă mai mult de o lună de trăit. Aşa o să vă pot iubi timp îndelungat.

— Domnule de Nancey! strigă Carol. Căpitanul gărzii intră.

— Îţi dau în pază pe cel mai mare vinovat din regat. Răspunzi de el cu capul! continuă regele.

Şi Henric, cu un aer abătut, ieşi în urma domnului de Nancey.

LIII
ACTEON

Când Carol rămase singur, se miră că nu-i ieşise în cale niciuna din cele două făpturi credincioase: doica Madelaine şi ogarul Acteon.

„Doica s-o fi dus să spună psalmi la vreun hughenot pe care-l cunoaşte, iar Acteon o mai fi încă supărat că l-am bătut azi-dimineaţă” – îşi zise el.

Carol luă o lumânare şi se duse în camera doicii.

Ea nu era însă acasă. După cum se ştie, o uşă de la

apartamentul Madelainei dădea în sala de arme.

Se îndreptă spre această uşă.

Pe drum, însă, fu cuprins de o criză, aşa cum mai avu în ultima vreme şi care părea că-l loveşte din senin. Regele simţi o durere îngrozitoare, de parcă i-ar fi fost răscolite măruntaiele cu un fier roşu. O sete nepotolită îl mistuia; văzu o ceaşcă cu lapte pe o masă, o sorbi dintr-o înghiţitură şi se mai linişti puţin.

Luă din nou lumânarea pe care o lăsase pe o mobilă şi intră în cămăruţă.

Spre uimirea lui, Acteon nu-i ieşi înainte. Să fi fost oare încuiat? Ar fi simţit însă că stăpânul lui s-a întors de la vânătoare şi ar fi urlat.

Carol îl chemă, fluieră: dar câinele nu apăru. Mai făcu patru paşi şi când lumânarea lumină un ungher al camerei, zări animalul nemişcat pe podea.

— Hei, Acteon, hei! strigă Carol.

Şi fluieră din nou.

Câinele nu se clinti.

Carol se repezi şi puse mâna pe el: sărmanul animal era ţeapăn şi rece. Din botul crispat de durere i se prelingeau câteva picături de fiere amestecată cu bale spumoase şi sângerânde. Câinele găsise în cămăruţă o bonetă a stăpânului său şi murise lăsându-şi capul pe acest obiect, care ştia că este al unui prieten.

Văzând toate acestea, care-l făcură să uite de propriile lui dureri şi să-şi redobândească puterea – Carol simţi cum îi clocoteşte sângele în vine de mânie şi dădu să strige; numai că regii, încătuşaţi în propria lor măreţie, nu sunt liberi să-şi dea drumul primului impuls, ca să-şi uşureze sufletul sau să se apere, aşa cum face orice om. Carol bănui că la mijloc trebuie să fie vreo trădare şi tăcu.

Îngenunche lângă câine şi cercetă cadavrul cu un ochi priceput. Privirile câinelui erau sticloase, limba roşie şi plină de băşicuţe. Era o boală ciudată, care-l înfioră pe Carol.

Regele îşi puse mănuşile pe care le scosese şi le vârâse în centiron, ridică buza palidă a câinelui ca să-i cerceteze dinţii şi observă câteva bucăţele albicioase între colţii ascuţiţi.

Luă bucăţelele şi văzu că erau de hârtie. Pe locul de unde

luase aceste bucăţele, observă că umflăturile erau mai mari; gingiile tumefiate, iar pielea roasă ca de vitriol.

Carol se uită cu atenţie în jur. Pe covor mai erau vreo două-trei bucăţele de hârtie ca acelea pe care le găsise în botul câinelui. Pe una din ele – care era mai mare – se aflau urmele unei gravuri.

Lui Carol i se zbârli părul de groază; recunoscu o parte din imaginea ce înfăţişa un senior la o vânătoare cu şoimi smulsă de Acteon din cartea lui de vânătoare.

— A-a-a! făcu el, galben ca ceara. Cartea era otrăvită!

Apoi, deodată, îşi aduse aminte.

„Mii de draci! îşi zise. Am atins fiecare pagină cu degetul şi la fiecare filă am vârât degetul în gură, ca să-l umezesc! Leşinurile astea, durerile, vărsăturile... Sunt pierdut!”

Carol rămase o clipă înmărmurit, sub povara acestui gând cumplit. Se ridică apoi şi, cu un urlet înăbuşit dădu fuga spre uşa cămăruţei.

— Meşterul René! Meşterul René, florentinul! strigă el. Să dea cineva o fugă la podul Saint-Michel şi să mi-l aducă aici. În zece minute să fie aici! Cineva să încalece pe un cal şi să mai ia unul ca să se întoarcă mai repede aici cu florentinul. Iar maestrul Ambroise Paré, dacă vine, să mă aştepte!

Un soldat se duse în grabă să execute ordinul.

— Oh! murmură Carol. De-ar fi să trebuiască să torturez o lume întreagă şi tot am să aflu cine i-a dat cartea asta lui Henriot!

Şi Carol rămase cu ochii aţintiţi asupra cadavrului câinelui său; fruntea îi era brobonită de sudoare, mâinile crispate şi răsuflarea gâfâitoare.

După zece minute, florentinul bătu timid – şi nu fără teamă, la uşa regelui. Mai ales că există unele conştiinţe pentru care cerul nu e niciodată senin.

— Intră! zise Carol.

Meşterul de parfumuri apăru. Carol îi ieşi în întâmpinare, cu chipul încruntat şi poruncitor.

— Maiestatea voastră m-a chemat! spuse René, tremurând.

— Eşti un spiţer priceput, nu-i aşa?

— Sire...

— Şi ştii tot ce ştiu şi medicii cei mai pricepuţi?

— Maiestatea voastră exagerează...

— Nu. Mi-a spus mama. De altfel, am încredere în dumneata şi vreau să te consult mai mult decât pe oricare altul. Uite – continuă el, arătându-i cadavrul câinelui – uită-te, te rog, ce are între dinţi şi explică-mi de ce a murit.

Şi pe când René, cu lumânarea în mână, se apleca până la podea – atât pentru a-şi ascunde emoţia, cât şi spre a se supune cererii regelui – Carol, în picioare, cu ochii aţintiţi asupra florentinului, aştepta cu o nerăbdare lesne de înţeles cuvintele care trebuiau să fie sentinţa sa de moarte sau chezăşia salvării.

René scoase din buzunar un fel de scalpel, îl deschise şi cu vârful desprinse din botul ogarului bucăţelele de hârtie lipite de gingie, se uită îndelung şi cu luare aminte la fierea şi sângele de pe fiecare rană.

— Sire – zise el tremurând – sunt simptome îngrijorătoare...

Carol simţi un fior de gheaţă trecându-i prin vine şi pătrunzându-i până la inimă.

— Nu-i aşa că a fost otrăvit? murmură el.

— Mă tem că da, sire!

— Cu ce otravă?

— Cu o otravă minerală, bănuiesc.

— Poţi să-mi spui cu siguranţă că a fost otrăvit?

— Da, fireşte, dacă-l deschid şi-i cercetez stomacul.

— Deschide-l! Vreau să fiu sigur.

— Ar trebui să chem pe cineva să-mi ajute!

— Am să-ţi ajut chiar eu! zise Carol.

— Maiestatea voastră?!

— Da, eu! Şi dacă e otrăvit, ce-o să găsim?

— Inflamaţii şi erborizaţii în stomac.

— Hai, la treabă!

Cu o tăietură de scalpel, René spintecă burta ogarului şi o desfăcu, opintindu-se cu amândouă mâinile, în timp ce Carol, cu un genunchi pe podea, ţinea lumânarea cu o mână încleştată şi tremurătoare.

— Uitaţi-vă, sire – zise René – uitaţi-vă, urme clare: inflamaţiile despre care v-am spus, aceste vine sângerânde, care par rădăcinile unei plante, sunt ceea ce am zis că se cheamă erborizaţii. Am găsit tot ce căutam!

— Aşadar, câinele a fost otrăvit?
— Da, sire.
— Cu o otravă minerală?
— După toate probabilităţile!
— Şi ce simte cel care din neatenţie a înghiţit aceeaşi otravă?
— Dureri de cap foarte mari, arsuri ca şi cum ar fi înghiţit cărbuni aprinşi, dureri de stomac, vome...
— Îi e sete? întreba Carol.
— O sete nepotolită.
— Asta-i! Asta-i! şopti regele.
— Sire, mă străduiesc în zadar să aflu scopul acestor întrebări.
— La ce bun să afli? Nu e nevoie să ştii. Răspunde doar la ce te-ntreb!
— Sunt la ordinele maiestăţii voastre.
— Ce antidot i se poate da celui care a înghiţit aceeaşi substanţă ca şi câinele meu?
René se gândi puţin.
— Sunt mai multe otrăvuri minerale – zise el. Aş vrea să ştiu însă, înainte de a răspunde, despre care e vorba. Maiestatea voastră bănuieşte cum a fost otrăvit câinele?
— Da – răspunse regele – a mâncat o filă dintr-o carte.
— O filă dintr-o carte?!
— Da.
— Şi maiestatea voastră are această carte?
— Uite-o! spuse Carol, luând tratatul de vânătoare de pe raftul unde se afla şi arătându-i-l lui René.
Acesta făcu un gest de uimire, care nu scăpă neobservat de rege.
— A mâncat o filă din această carte? bolborosi René.
— Da – îi răspunse Carol, arătându-i fila ruptă.
— Îmi daţi voie să mai rup una, sire?
— Da.
— René rupse o filă şi o apropie de lumânare.
Hârtia luă foc şi un miros puternic de usturoi se răspândi în cămăruţă.
— Câinele a fost otrăvit cu o soluţie de arsenic.
— Eşti sigur?
— Atât de sigur ca şi când eu aş fi preparat-o.

— Şi antidotul?

René clătină din cap.

— Cum, nu cunoşti niciun leac? făcu regele cu glasul sugrumat de emoţie.

— Cel mai bun şi mai eficace este albuşul de ou bătut în lapte, dar...

— Dar?...

— Dar trebuie administrat fără întârziere, altminteri...

— Altminteri?!...

— Sire, este o otravă îngrozitoare – repetă René.

— Totuşi nu omoară pe loc – observă Carol.

— Nu, dar e sigură, oricât timp i-ar trebui să-şi facă efectul. Ba, uneori, e anume făcută să ucidă pe îndelete...

Carol se sprijini de masa de marmură.

— Acum – zise el punând o mână pe umărul lui René – mărturiseşte: cunoşti această carte?

— Eu, sire?! exclamă René, pălind.

— Da, dumneata! Când ai văzut-o, te-ai trădat.

— Sire, vă jur...

— René – zise Carol – ascultă bine ce-ţi spun: dumneata ai otrăvit-o pe regina Navarei cu mănuşile; dumneata l-ai otrăvit pe prinţul de Porcian cu fumul de la o lampă; dumneata „ai încercat să-l otrăveşti pe domnul de Condé cu un măr parfumat. René, am să poruncesc să-ţi smulgă carnea cu un cleşte bucăţică cu bucăţică, dacă nu-mi spui cui îi aparţine această carte.

Florentinul văzu că nu-i de glumit cu mânia lui Carol al IX-lea şi hotărî să-şi ia inima în dinţi şi să fie îndrăzneţ.

— Dacă vă spun adevărul, sire, cine îmi garantează că nu voi fi pedepsit mai crud decât dacă aş tăcea?

— Eu!

— Îmi daţi cuvântul vostru regesc?

— Pe cuvântul meu de gentilom că nu ţi se va întâmpla nimic! îi zise Carol.

— În acest caz, vă mărturisesc: cartea e a mea.

— A dumitale?! exclamă Carol, uitându-se la ucigaş cu ochii rătăciţi.

— Da, a mea!

— Şi cui i-ai dat-o?

— Maiestăţii sale reginei-mame, care a luat-o chiar de la

mine.

— Regina-mamă! exclamă Carol.

— Da.

— Cu ce scop?

— Cred că a vrut s-o facă să ajungă la regele Navarei, care îi ceruse ducelui d'Alençon o astfel de carte ca să studieze vânătoarea cu şoimi.

— Aşa! Aşa-i! Acum îmi explic totul! Cartea se afla într-adevăr la Henriot. Există un destin, şi eu îi sunt victimă!

În acea clipă, Carol avu un acces de tuse seacă şi puternică, apoi îl apucară din nou durerile acelea în pântec. Scoase două-trei strigăte înăbuşite şi se trânti pe scaun.

— Ce aveţi, sire? întrebă René, înspăimântat.

— Nimic – murmură Carol. Mi-e sete! Dă-mi să beau!

René umplu un pahar cu apă şi i-l întinse cu o mână tremurândă lui Carol, care-l înghiţi dintr-o sorbitură.

— Acum – zise regele luând o pană şi muind-o în cerneală – scrie pe această carte!

— Ce să scriu?

— Ce-ţi dictez: „Acest tratat de vânătoare cu şoimi a fost dat de mine reginei-mame Caterina de Medicis".

René luă pana şi scrise.

— Semnează!

Florentinul semnă.

— Mi-aţi făgăduit să-mi cruţaţi viaţa – zise meşterul de parfumuri.

— Dinspre partea mea, am să-mi ţin cuvântul.

— Şi regina? întrebă florentinul.

— Ah! Asta nu mă mai priveşte: dacă eşti atacat, apără-te!

— Sire, pot părăsi Franţa dacă viaţa mi-e în primejdie?

— Am să-ţi răspund peste cincisprezece zile.

— Dar până atunci...

Carol se încruntă şi îşi duse degetul la buzele-i livide.

— Ah! Să n-aveţi nicio grijă, sire!

Bucuros că a scăpat atât de ieftin, florentinul se înclină şi ieşi.

În urma lui, apăru doica în prag.

— Ce ai, scumpul meu Charlot? întrebă ea.

— Doică, era vremea umedă şi nu mi-e bine.

— Eşti tare palid, dragul meu Charlot.

— Mă simt foarte slăbit. Dă-mi, te rog, braţul, doică, să mă pot duce să mă întind pe pat.

Doica se apropie de el în grabă. Carol se sprijini de ea şi aşa merse în dormitor.

— Acum – zise Carol – pot să mă culc şi singur.

— Dar dacă vine maestrul Ambroise Paré? întrebă doica.

— Spune-i că mă simt bine şi nu mai am nevoie de serviciile lui.

— Dar ce doctorie iei?

— Oh! Un leac simplu: nişte albuşuri de ou bătute cu lapte – continuă el. Şi mai ţineam să-ţi spun ceva, dragă doică: bietul Acteon a murit. Mâine dimineaţă trebuie să fie înmormântat într-un colţ din grădina Luvrului. A fost unul din cei mai buni prieteni ai mei... Am să-i fac un monument... Dacă am să am timp.

LIV
PĂDUREA VINCENNES

În aceeaşi seară, aşa, cum poruncise Carol al IX-lea, Henric fu dus în pădurea Vincennes. Aşa se numea pe atunci vestitul castel din care azi n-a mai rămas decât o ruină, o frântură uriaşă ce-ţi aminteşte de măreţia trecută.

Călătoria o făcu într-o litieră flancată de patru soldaţi. Domnul de Nancey mergea în frunte. Avea asupra lui ordinul prin care i se puteau deschide lui Henric porţile închisorii, ce trebuia să-l ocrotească.

Lângă fortificaţiile donjonului, cortegiul se opri.

Domnul de Nancey coborî de pe cal, deschise poarta zăvorâtă cu lacăt şi-l pofti respectuos pe rege să coboare.

Regele se supuse fără o vorbă. Orice locuinţă-i părea mai sigură decât Luvrul, şi cele zece porţi care se închiseră în urma lui îl depărtau în acelaşi timp de Caterina de Medicis.

Prizonierul regal străbătu podul mobil între doi soldaţi, trecu prin cele trei uşi de la poalele donjonului, apoi prin celelalte trei din josul scării, pe urmă, condus de domnul de Nancey, urcă un etaj.

Când ajunse aci, căpitanul gărzii – văzându-l că se pregăteşte să meargă înainte – îi zise:

— Monseniore, opriţi-vă!

— Aha, aha! Am impresia că mi se face cinstea de a locui la primul cat!

— Sire – răspunse domnul de Nancey – sunteţi tratat ca un cap încoronat!

— La naiba! Dacă mă duceaţi două sau trei etaje mai sus nu m-aţi fi umilit de loc, să ştiţi asta. Aici stau prea bine şi te pomeneşti că o să mai trezească bănuieli.

— Majestatea voastră binevoieşte să mă urmeze? întrebă domnul de Nancey.

— Pe toţi dracii! exclamă regele Navarei. Ştiţi prea bine, domnule, că nu e vorba să fac ce vreau sau ce nu vreau, ci ceea ce îmi porunceşte fratele meu Carol. A poruncit să vă urmez?

— Da, sire!

— În acest caz, vă urmez, domnule.

Pătrunseră într-un coridor la capătul căruia se afla o sală destul de mare, cu pereţi întunecaţi şi cu o atmosferă lugubră.

Henric se uită în jur cu o privire care nu s-ar putea afirma că era lipsită de nelinişte.

— Unde suntem? întrebă el.

— Suntem în sala de tortură, domnule.

— Ah! Ah! exclamă regele.

Se uită apoi cu mai multă luare-aminte.

În sală era câte ceva din toate. Ulcioare şi scaune speciale pentru tortură cu apă, precum şi pene şi ciocane pentru cibotele de lemn cu care se strâng picioarele; mai erau nenumărate scaune de piatră – destinate nenorociţilor care aşteptau să fie torturaţi şi care se înşirau pe lângă aproape toate zidurile. Deasupra şi sub aceste scaune, şi chiar legate de ele, se aflau inele de fier fixate în perete, fără nicio ordine anume, decât cea necesară călăilor să-şi facă meseria. Dar faptul că erau fixate atât de aproape de scaune dovedea cu prisosinţă că erau folosite pentru a strânge membrele celor care şedeau pe ele.

Henric continuă drumul fără să scoată o vorbă, dar cercetă cu luare-aminte toate aceste aparate hidoase, care

scriau pe ziduri – dacă putem spune astfel – istoria suferinţelor.

Uitându-se cu toată atenţia în jur, Henric nu mai băgă de seamă pe unde calcă şi deodată se împiedică.

— Eh, asta ce-o mai fi?

Şi arătă un fel de şanţ săpat în piatra jilavă a duşumelelor.

— E un jgheab, sire.

— Vasăzică, aici plouă?

— Da sire, cu sânge!

— Aha! Prea bine! Dar nu ajungem mai curând în camera mea?

— Ba da, monseniore, vom ajunge – rosti o umbră care ieşi din beznă şi deveni tot mai vizibilă, pe măsură ce se apropia.

Henric, căruia i se păru că mai auzise această voce, făcu câţiva paşi şi recunoscu pe cel ce vorbise:

— Ah, dumneata eşti, Beaulieu, şi ce naiba faci aici? întrebă regele.

— Sire, chiar acum am fost numit guvernatorul fortăreţei Vincennes.

— Bravo, dragul meu, te onorează acest debut; să ai un rege prizonier nu-i rău de loc!

— Iertaţi-mă, sire, dar înaintea dumneavoastră am mai primit doi gentilomi.

— Pe cine? Ah, iertaţi-mă, fac poate o indiscreţie! Atunci, să zicem că nu te-am întrebat nimic.

— Monseniore, nu mi s-a recomandat să păstrez secretul numelor lor. Sunt domnii de La Mole şi de Coconnas.

— Aşa-i! Ai dreptate! Am văzut când au fost arestaţi, bieţii gentilomi. Şi cum îndură nenorocirea?

— Fiecare în felul lui: unu-i vesel, altu-i trist. Unul cântă, altul oftează.

— Care din ei oftează?

— Domnul de La Mole, sire.

— Pe cinstea mea, îl înţeleg mai curând pe cel care oftează decât pe cel care cântă. După câte văd, închisoarea nu-i prea veselă! Şi la ce etaj sunt găzduiţi? întrebă Henric.

— Sus de tot, la al patrulea.

Henric oftă. Acolo ar fi vrut şi el să fie.

— Hai, domnule de Beaulieu, fii bun şi arată-mi camera mea. Mă grăbesc s-o văd! Am avut o zi grea şi sunt istovit.

— Iat-o, domnule – spuse Beaulieu, arătându-i o uşă larg deschisă.

— Numărul 2?! se miră Henric. Şi de ce nu-mi daţi camera numărul 1?

— Pentru că este reţinută, domnule!

— Aşa! Vasăzică atunci aşteptaţi un prizonier de un rang mai înalt decât al meu?

— N-am spus că e vorba de un prizonier, monseniore.

— Atunci despre ce e vorba?

— Vă rog să nu mai stăruiţi, căci tăcând, aş fi obligat să nu vă dau ascultarea pe care v-o datorez.

— Aşa! Asta-i altceva! spuse Henric.

Regele Navarei deveni şi mai gânditor; camera numărul 1 îl frământa fără doar şi poate.

De altfel, guvernatorul continuă să fie la fel de politicos ca la început. Cu nesfârşite amabilităţi îl instală pe Henric în cameră, îi ceru iertare că odaia nu era prea confortabilă, postă doi soldaţi la uşă şi plecă.

— Acum – zise guvernatorul adresându-se temnicerului – să trecem la ceilalţi.

Temnicerul o luă înainte. Merseră pe acelaşi drum pe unde veniseră; traversară sala de tortură, străbătură coridorul şi ajunseră la scară. De aici, urmându-şi mereu călăuza, domnul de Beaulieu mai sui trei caturi.

După ce ajunse la capătul celor trei caturi, care împreună cu primul făceau patru, temnicierul deschise pe rând trei uşi, fiecare cu două broaşte şi trei lacăte uriaşe.

Abia a deschis-o pe a treia, că îl întâmpină un glas vesel:

— Hei, drăcia dracului! Deschide odată! Măcar să iau o gură de aer! Soba asta s-a încins de te-năbuşi!

Coconnas – pe care cititorul l-a recunoscut fără îndoială după înjurătura lui favorită – fu dintr-un salt la uşă.

— O clipă, domnule – făcu temnicerul. N-am venit să vă scot de aici. Am venit să intru eu, şi în urma mea e domnul guvernator.

— Domnul guvernator?! se miră Coconnas. Şi ce vrea de la mine?

— Să vă facă o vizită.

— Ce cinste pentru mine! răspunse Coconnas. Domnule guvernator, fiţi binevenit!

Într-adevăr, domnul de Beaulieu intră şi risipi îndată buna dispoziţie a lui Coconnas printr-una din acele atitudini glaciale, care sunt atât de caracteristice guvernatorilor de fortăreţe, paznicilor şi călăilor.

— Aveţi bani asupra dumneavoastră, domnule? îl întrebă el pe prizonier.

— Eu! Nicio para chioară!

— Dar bijuterii?

— Am un inel.

— Îmi daţi voie să vă percheziţionez?

— La dracu'! exclamă Coconnas roşu de mânie. Bine vă mai merge aici, la închisoare! Ca şi mie!

— Trebuie să înduri totul când eşti în slujba regelui.

— Aşadar, preacinstiţii ăia care te buzunăresc pe Pont Neuf sunt, ca şi dumneavoastră, în slujba regelui? La dracu'! Să ştiţi că am fost nedrept cu ei până acum, domnule, pentru că i-am luat drept hoţi!

— Domnule, vă salut, zise Beaulieu. Temnicer, închide-l!

Guvernatorul plecă, luând inelul lui Coconnas – un minunat smarald pe care i-l dăruise doamna de Nevers, ca să-i amintească culoarea ochilor ei.

— Să trecem la celălalt – zise el ieşind.

Trecură printr-o cameră goală şi din nou temnicerul deschise trei uşi, şase broaşte şi nouă zăvoare.

După ce împinse ultima uşă, pe vizitatori îi întâmpină – de la intrare – un oftat prelung.

Camera era mai tristă decât aceea din care plecase domnul de Beaulieu cu puţin înainte.

Patru ferestrui largi şi strâmte, care se îngustau tot mai mult din interior spre exterior, luminau foarte slab această tristă încăpere. Mai mult, gratii de fier, încrucişate cu destulă artă, împiedicau vederea, astfel că prin ferestrui prizonierul nu putea să zărească nici măcar cerul.

Nişte nervuri ogivale porneau din toate colţurile camerei şi se împreunau în mijlocul plafonului, alcătuind o rozetă.

La Mole stătea într-un ungher şi la sosirea vizitatorului nu se clinti din loc, de parcă nici nu i-ar fi auzit.

Guvernatorul se opri în prag şi-l privi o clipă pe prizonier,

care rămăsese nemişcat, cu capul în mâini.

— Bună seara, domnule de La Mole – zise Beaulieu.

Tânărul ridică încet capul.

— Bună seara, domnule – îi răspunse el.

— Domnule – continuă guvernatorul – am venit să vă percheziţionez.

— De prisos! Vă dau tot ce am!

— Ce aveţi?

— Vreo trei sute de scuzi, bijuteriile astea şi inelele.

— Daţi-mi-le!

— Iată-le!

La Mole îşi întoarse buzunarele pe dos, îşi scoase inelele de pe degete şi-şi smulse agrafa de la pălărie.

— Nu mai aveţi nimic?

— Nimic, după cât ştiu.

— Dar şnurul acesta de mătase pe care îl purtaţi la gât, ce atârnă de el?

— Domnule, aceasta nu-i o podoabă, ci o amintire.

— Daţi-mi-o!

— Cum? Mi-o cereţi?!

— Mi s-a poruncit să nu vă las decât hainele şi o amintire nu-i o haină.

La Mole făcu un gest mânios, care contrasta izbitor cu ţinuta îndurerată, calmă şi demnă de până atunci, ceea ce li se păru înfricoşător chiar şi acestor oameni obişnuiţi cu emoţii tari.

Dar se stăpâni pe dată.

— Prea bine, domnule, o să aveţi ceea ce-mi cereţi.

Se întoarse, ca şi cum ar fi vrut să fie mai aproape de lumină, şi desprinse pretinsa amintire, care nu era altceva decât un medalion cu un portret; scoase portretul şi-l duse la buze. După ce îl sărută de mai multe ori, se prefăcu că-l scapă jos; şi călcând pe el cu tocul cizmei, îl făcu praf.

— Domnule!... exclamă guvernatorul.

Se aplecă repede, ca să vadă dacă nu poate să mai salveze vreo bucăţică din obiectul necunoscut pe care deţinutul voia să-l ascundă, dar portretul era mici fărâme.

— Regele voia să aibă această bijuterie – exclamă La Mole – dar n-are niciun drept asupra portretului pe care îl conţine. Iată medalionul, îl puteţi lua.

— Domnule – zise Beaulieu – mă voi plânge regelui.

Guvernatorul nu-i mai adresă nicio vorbă prizonierului şi plecă atât de supărat, încât îl lăsă pe temnicer să închidă uşile, fără să-l mai asiste.

Temnicerul se depărtă câţiva paşi, ca şi cum ar fi vrut să plece, dar văzând că domnul de Beaulieu coborâse primele trepte ale scării, se întoarse.

— Pe cinstea mea, bine am făcut că v-am cerut să-mi daţi pe loc o sută de scuzi ca să vă las să vorbiţi cu prietenul dumneavoastră! Altminteri, dacă nu mi-i dădeaţi, guvernatorul vi-i lua o dată cu ceilalţi trei sute! Atunci, conştiinţa mea nu m-ar fi lăsat să fac nimic pentru dumneavoastră. Dar aşa, pentru că mi-aţi dat banii înainte, v-am făgăduit c-o să vă vedeţi prietenul... veniţi... un om cinstit are cuvânt... numai că, vă rog, pe cât vă stă în putinţă, să nu vorbiţi despre politică... e mai bine şi pentru dumneavoastră, şi pentru mine.

La Mole ieşi din încăpere şi se află în faţa lui Coconnas, care se plimba în sus şi-n jos prin sala care-i despărţea.

Cei doi prieteni se aruncară unul în braţele celuilalt.

Temnicerul se prefăcu că-şi şterge ochii şi ieşi ca să vegheze să nu fie surprinşi prizonierii sau, mai curând, să nu fie el surprins.

— În sfârşit! Iată-te! făcu Coconnas. Bestia aia de guvernator te-a vizitat?

— Ca şi pe tine, bănuiesc.

— Şi ţi-a luat tot?

— Ca şi ţie.

— Ei, eu n-aveam mare lucru: un inel de la Henriette. Asta-i tot.

— Şi banii?

— I-am dat tot ce aveam acestui temnicer de ispravă, ca să ne lase să ne vedem.

— Aha! Se pare că suge de la două oi!

— Vasăzică, i-ai plătit şi tu?

— I-am dat o sută de scuzi.

— Cu atât mai bine! Norocul nostru că temnicerul e un tâlhar!

— De bună seamă, dacă ai bani, ai tot ce pofteşti, şi să nădăjduim că n-o să ducem lipsă de bani.

— Acum, spune-mi, înţelegi ce ni s-a întâmplat?
— Perfect... Am fost trădaţi!
— De ticălosul de duce d'Alençon. Aveam eu dreptate când voiam să-i sucesc gâtul!
— Şi crezi că am intrat rău la apă?
— Mă tem că da.
— Vasăzică, ne paşte tortura...
— Drept să-ţi spun, m-am gândit la asta...
— Ce-o să spui dacă ajungem acolo?
— Dar tu?
— Eu am să tac – răspunse La Mole, roşind de emoţie.
— Ai să taci?! exclamă Coconnas.
— Da, dacă o să am putere.
— Ei bine, eu – strigă Coconnas – dacă mi se face această infamie, te asigur c-o să am multe de spus!
— Despre ce? întrebă repede La Mole.
— Fii pe pace! Ce-o să spun eu, o să-l împiedice multă vreme pe domnul d'Alençon să doarmă liniştit.

La Mole se pregătea să răspundă, dar tocmai atunci temnicerul – care, fără îndoială, auzise vreun zgomot – veni într-un suflet, îi împinse în camerele lor şi închise uşile.

LV
FIGURINA DE CEARĂ

Carol era ţintuit în pat de opt zile, din pricina slăbiciunii însoţite de febră mare; uneori îl zguduiau crize puternice, ca nişte atacuri de epilepsie. În timpul acestor accese, de multe ori scotea urlete înfiorătoare, pe care soldaţii de strajă în anticameră le ascultau îngroziţi şi care răsunau în adâncurile bătrânului Luvru trezit de la o vreme de atâtea zgomote sinistre. Pe urmă, după ce treceau crizele – zdrobit de oboseală şi cu privirile stinse – regele se lăsa în braţele doicii, într-o tăcere în care citeai deopotrivă dispreţul şi spaima.

A spune ce gândea fiecare în parte – căci mama şi fiul mai curând se ocoleau, decât se căutau; a spune ce idei sinistre frământau sufletul Caterinei de Medicis şi al ducelui

d’Alençon – ar însemna să vrem să zugrăvim furnicarul hidos ce colcăie în fundul unui cuib de vipere.

Henric fusese închis în camera sa; şi după cum îi ceruse el însuşi lui Carol – nimeni nu obţinuse îngăduinţa să-l vadă, nici chiar Margareta. Toţi credeau că era în totală dizgraţie. Caterina şi d’Alençon răsuflau uşuraţi, socotindu-l pierdut, iar Henric bea şi mânca mai liniştit, nădăjduind că fusese dat uitării.

La curte, nimeni nu bănuia cauza bolii regelui. Maestrul Ambroise Paré şi Mazilie, colegul său, stabiliseră că suferă de o inflamaţie a stomacului, fără să-şi dea seama de adevărata cauză. Şi, ca urmare, prescriseseră un regim calmant, ceea ce nu putea decât să înlesnească efectul băuturii recomandate de René, care devenise astfel principala hrană a lui Carol şi pe care o primea de trei ori pe zi din mâna doicii lui.

La Mole şi Coconnas se aflau la Vincennes, ţinuţi în celule izolate, fără să poată vedea pe nimeni. Margareta şi doamna de Nevers încercaseră de mai multe ori să ajungă până la ei – sau cel puţin să le trimită câte un bileţel – dar nu izbutiseră.

Într-o dimineaţă, simţindu-se ca de obicei când mai rău, când mai bine, Carol, ceva mai înzdrăvenit, porunci să vină curtenii, care potrivit protocolului – deşi nu mai luau parte la ceremonialul de dimineaţă al regelui, veneau totuşi cu regularitate în anticameră. Se deschiseră deci uşile şi, după paloarea obrajilor, după gălbeneala ca de ivoriu a frunţii şi după flacăra ce-i ardea în ochii săi înfundaţi şi înconjuraţi de cearcăne, îşi dădură seama ce ravagii făcuse asupra tânărului monarh boala necunoscută de care suferea.

Curând, odaia regelui fu ticsită de curteni curioşi şi dornici să afle noutăţi.

Caterina, Francisc şi Margareta fură înştiinţaţi şi ei că regele primeşte.

Toţi trei intrară – la puţin timp unul după altul – Caterina calmă, ducele d’Alençon zâmbind, Margareta abătută.

Caterina se aşează la căpătâiul fiului ei, fără să bage de seamă privirea acestuia când se apropiase de el.

Ducele d’Alençon rămase în picioare, la celălalt capăt.

Margareta se rezemă de o mobilă şi, văzând fruntea

palidă, chipul tras şi ochii înfundaţi ai fratelui ei, nu putu să-şi stăpânească un oftat şi o lacrimă.

Carol – căruia nu-i scăpă nimic – văzu lacrima şi auzi suspinul şi făcu din cap un semn abia vizibil Margaretei.

Dar oricât de puţin vizibil era acest semn, el lumină chipul sărmanei regine a Navarei, căreia Henric nu avusese răgazul să-i spună nimic, sau poate chiar nu dorise să-i mărturisească adevărul.

Aşa că Margareta se temea de soarta soţului şi tremura pentru iubit.

Pentru ea nu se temea de fel; îl cunoştea prea bine pe La Mole şi ştia că se poate bizui pe el.

— Ei bine, scumpul meu fiu, cum te simţi?

— Mai bine, mamă, mai bine.

— Şi ce spun medicii?

— Medicii? Fireşte, sunt doctori vestiţi, mamă – izbucni Carol în râs – şi mărturisesc, e o încântare pentru mine când îi aud discutând despre boala mea. Doică, dă-mi să beau!

Doica îi aduse lui Carol o ceaşcă cu doctoria obişnuită.

— Şi ce ţi-au prescris, fiul meu?

— Vai, doamnă, cine se pricepe la ce prepară ei? răspunse regele, înghiţind degrabă băutura.

— Fratele meu ar trebui să se dea jos din pat şi să iasă la soare! Vânătoarea, pasiunea lui, i-ar face foarte bine! făcu la rându-i d’Alençon.

— Totuşi, ultima vânătoare mi-a făcut mult rău – răspunse Carol, cu un zâmbet al cărui tâlc ducele nu-l putu pricepe.

Carol rostise aceste cuvinte într-un fel atât de ciudat, încât conversaţia – la care curtenii nu participaseră de loc – se opri aici. După aceea, făcu un semn uşor din cap şi curtenii înţeleseră că primirea se terminase şi plecară pe rând.

Ducele d’Alençon dădu să se apropie de fratele lui, dar ceva îl opri. Salută şi ieşi din cameră.

Margareta îngenunche, strânse mâna osoasă pe care i-o întinse fratele său, o sărută şi plecă şi ea.

— Buna mea Margot! îngână Carol.

Rămase doar Caterina, stând mai departe la căpătâiul

bolnavului. Odată singuri, Carol se trase spre marginea patului, cuprins de spaimă, de parc-ar fi văzut un şarpe.

Mai ales că regele, în urma mărturisirilor lui René şi după ce avusese răgazul să se gândească în linişte, nu mai avea nici măcar binefacerea îndoielii. Ştia acum pe deplin cui şi cărei cauze i se datoreşte moartea sa apropiată.

De aceea, când Caterina se apropie de pat şi-i întinse o mână rece ca şi privirea ei de gheaţă, se cutremură şi fu cuprins de frică.

— Mai rămâi, doamnă? o întrebă el.

— Da, fiule, vreau să-ţi vorbesc despre lucruri importante – îi răspunse Caterina.

— Vorbeşte, doamnă – zise Carol, trăgându-se şi mai înapoi.

— Sire – făcu regina – te-am auzit adineauri spunând că medicii tăi ar fi nişte doctori vestiţi.

— Şi o mai spun şi acum, doamnă!...

— Cu toate astea, de când eşti bolnav, ce-au făcut ei?

— Ce-i drept, nimic... dar dac-ai fi auzit ce ziceau... pe legea mea, doamnă, că merită să fii bolnav doar ca să auzi discuţiile lor savante!

— Ei bine, fiul meu, vrei să-ţi spun ceva?

— Dar te rog, mamă, spune!

— Eh, mă tem că toate celebrităţile astea de doctori n-au habar de ce boală suferi!

— Nu zău, mamă!

— Efectele le văd ei, poate, dar cauza le scapă!

— Poate – făcu Carol, nepricepând unde vrea să ajungă maică-sa.

— Aşa că, în loc să trateze răul, se ocupă de simptomele lui.

— Pe cinstea mea! exclamă Carol, mirat. Cred că ai dreptate, mamă!

— Ei bine, fiul meu – zise Caterina – cum nici pentru sufletul meu şi nici pentru treburile statului nu e bine să fii bolnav atât de mult timp, şi cum însuşi moralul vostru ar putea să sufere, m-am adresat celor mai renumiţi tămăduitori.

— În arta medicală, doamnă?

— Nu, într-o artă mai profundă: în arta care dezvăluie nu

numai suferinţele trupului, ci şi pe cele ale sufletului.

— Vai, doamnă, minunată artă, care pe bună dreptate regilor e bine să nu le fie predată! Şi strădania voastră a ajuns la un rezultat? continuă Carol.

— Da.

— Care?

— Acela pe care-l nădăjduiam: îi aduc maiestăţii tale leacul care îi va tămădui trupul şi sufletul.

Pe Carol îl cuprinseră fiorii. Crezu că maică-sa, socotind că va trăi totuşi prea mult, hotărâse să termine cu bună ştiinţă ceea ce începuse din întâmplare.

— Şi unde-i acest leac? zise Carol, ridicându-se într-un cot şi aţintindu-şi privirea asupra maică-sii.

— Chiar în acest rău – răspunse Caterina.

— Atunci, unde e răul?

— Ascultă-mă, fiul meu! spuse Caterina. Ai auzit vorbindu-se uneori că există duşmani tainici, care se răzbună ucigându-şi victima de la depărtare?

— Cu sabia sau prin otravă? întrebă Carol, fără să piardă o clipă din ochi chipul nepăsător al mamei lui.

— Nu, pe căi mult mai sigure şi mult mai cumplite.

— Nu te înţeleg!

— Fiul meu – făcu florentina – crezi în practicile vrăjitoriei sau ale magiei?

Carol îşi ascunse un zâmbet dispreţuitor şi neîncrezător.

— Mult de tot.

— Ei bine – spuse cu însufleţire Caterina – de aici îţi vine tot răul. Un duşman al maiestăţii tale, care n-a îndrăznit să te atace pe faţă, a uneltit din umbră. El a îndreptat împotriva maiestăţii tale o uneltire cu atât mai îngrozitoare, cu cât n-a avut complici, iar firele misterioase ale acestei urzeli erau nevăzute!

— Pe legea mea! Asta-i cu neputinţă! exclamă Carol, revoltat de atâta viclenie.

— Gândeşte-te bine, fiul meu, aminteşte-ţi de nişte planuri de evadare care trebuia să-l scape pe ucigaş de pedeapsă.

— Pe ucigaş, pe ucigaş, ai spus? Vasăzică au încercat să mă omoare, mamă? exclamă Carol.

Caterina dădu ochii peste cap, cu ipocrizie.

— Da, fiule, te îndoieşti poate, dar eu sunt sigură!

— Nu mă îndoiesc niciodată de cele ce-mi spui! zise regele cu amărăciune. Şi cum au încercat să mă ucidă? Aş vrea foarte mult să ştiu!

— Prin magie, fiule.

— Explică-mi cum, doamnă? spuse Carol care, cu dezgust, îşi reluă rolul de observator.

— Dacă acest conspirator pe care vreau să ţi-l dezvălui... şi pe care, de altminteri, în adâncul sufletului, l-ai şi descoperit... dacă acest conspirator, care, sigur de succesul lui, şi-a pus la bătaie toate forţele, ar fi reuşit să scape, nimeni n-ar fi descoperit poate cauza bolii voastre. Din fericire însă, sire, fratele vostru veghea asupra voastră.

— Fratele meu? Care frate?

— Fratele vostru, ducele d'Alençon!

— Da, da, ai dreptate! Totdeauna uit că am un frate! murmură Carol, râzând cu amărăciune. Aşadar, doamnă, spuneai că...

— Că, din fericire, el a descoperit iţele urzelii ţesute împotriva maiestăţii tale. Numai că el, ca un copil fără experienţă ce este, caută doar urmele unui complot obişnuit, dovezile vreunei năzbâtii ale unui tânăr; eu mă străduiam să aflu dovezile unei acţiuni cu mult mai importante; pentru că ştiam de ce forţe diavoleşti e capabil vinovatul.

— Da, da, mamă! S-ar zice că de regele Navarei e vorba? întrebă Carol, voind să vadă până unde putea să meargă prefăcătoria florentină.

Caterina plecă ochii cu ipocrizie.

— Mi se pare că pentru pozna pe care a făcut-o, am dat ordin să fie arestat şi închis la Vincennes – continuă regele. Crezi că e mai vinovat decât bănuiesc?

— Simţi cum te mistuie febra? îl întrebă Caterina.

— Da, sigur, doamnă – spuse Carol încruntându-se.

— Simţi cum îţi pârjoleşte un foc nestins inima şi măruntaiele?

— Da, sigur, doamnă – spuse Carol întunecându-se şi mai mult la faţă.

— Şi dureri chinuitoare de cap care trec prin ochi şi ajung până în creier ca nişte împunsături de săgeată?

— Da, da, doamnă! Le simt, le simt! Ce bine îmi descrieţi suferinţa!

— Lucrurile stau foarte simplu – răspunse florentina. Uite...

Şi scoase de sub mantie un obiect pe care i-l arătă regelui.

Era o păpuşă de ceară gălbuie, micuţă, de-o şchioapă. Avea o rochie cu stele aurii pe ea, tot de ceară, iar pe deasupra o mantie regală din aceeaşi materie.

— Ei bine, ce-i cu figurina asta? întrebă Carol.

— Vezi ce are pe cap? făcu Caterina.

— O coroană...

— Dar în inimă?

— Un ac...

— Ei bine, sire, te recunoşti?

— Eu?!

— Da, tu, cu coroana şi mantia ta!

— Şi cine a făcut păpuşa? întrebă Carol, pe care toată comedia asta îl obosea. Fără îndoială că tot regele Navarei!

— Nu, sire.

— Nu?!... Atunci nu te mai înţeleg.

— Am zis „nu” – reluă Caterina – pentru că maiestatea ta ar putea să ţină la înţelesul exact al cuvintelor. Aş fi spus „da”, dacă maiestatea ta m-ar fi întrebat în alt fel.

Carol nu răspunse. Încerca să pătrundă toate gândurile acestui suflet întunecat, care de câte ori credea că poate citi în el, i se închidea dinainte.

— Sire – continuă Caterina – mulţumită procurorului general Laguesle, figurina asta a fost găsită în locuinţa aceluia care, în ziua vânătorii cu şoimi, pregătise un cal pentru fuga regelui Navarei.

— La domnul de La Mole? întrebă Carol.

— Chiar la el! Te rog să te uiţi cu luare aminte la acest ac de oţel, care străpunge inima figurinei şi mai ales, litera de pe eticheta ce o poartă.

— Văd un „M”.

— Adică moarte. Aceasta-i formulă magică, sire. Vrăjitorul îşi scrie astfel dorinţa chiar pe rana care o face. Dac-ar fi vrut ca cineva să înnebunească, aşa cum a făcut ducele de Bretania cu regele Carol al VI-lea, ar fi înfipt acul

în cap şi ar fi pus „N” în loc de „M”.

— Aşadar – zise Carol al IX-lea – după părerea ta, doamnă, cel care îmi vrea moartea este domnul de La Mole?

— Da, la fel cum stiletul vrea moartea inimii; numai că înapoia stiletului e o mână care împinge...

— Aşadar, asta e cauza răului de care sufăr? Şi când o să piară vraja, o să dispară şi răul? Şi acum, ce-mi rămâne de făcut? întrebă Carol. Numai tu, mamă, ştii cum m-ai putea scăpa! Pentru că toată viaţa te-ai îndeletnicit cu magia şi vrăjitoriile, pe când eu sunt cu totul nepriceput în de-alde astea.

— Pierderea vrăjitorului rupe vraja! Asta-i adevărul! În ziua când vraja e ruptă, dispare răul... – spuse Caterina.

— Aşa!... făcu Carol cu un aer mirat.

— Cum, n-ai ştiut asta?

— De! Eu nu sunt vrăjitor!

— Ei bine! spuse Caterina. Maiestatea voastră e convins acum, nu-i aşa?

— Desigur.

— Şi convingerea asta o să-ţi alunge îngrijorarea?

— Cu desăvârşire!

— N-o spui cumva din politeţe?

— Nu, mamă, din toată inima.

Caterina se lumină la faţă.

— Slavă domnului! exclamă ea, dar parc-ar fi şi crezut în Dumnezeu.

— Da, slavă domnului! repetă ironic Carol. Acum ştiu eu cine poartă vina suferinţei mele şi, deşi, ştiu pe cine să pedepsesc.

— Şi o să-l pedepsim...

— Pe domnul de La Mole! Nu ziceai că el e vinovat?

— Am zis că el era unealta.

— Ei bine – făcu Carol – mai întâi pe domnul de La Mole; e cel mai important. Toate crizele astea de care sufăr pot stârni bănuieli primejdioase în jurul nostru. Aşadar, trebuie să se facă lumină cât mai degrabă şi în bătaia ei o să se vadă adevărul...

— Aşadar, domnul de La Mole...?

— Îmi convine de minune să fie vinovat, şi-l accept. Să

începem mai întâi cu el; şi dacă are un complice, o să vorbească el!

— Da – murmură Caterina – dacă nu vorbeşte, îl facem noi să vorbească. Avem noi mijloace care nu dau greş.

Ridicându-se apoi, spuse cu glas tare:

— Aşadar, sire, îngădui să se înceapă ancheta?

— O doresc, doamnă – răspunse Carol – şi cât mai curând cu atât mai bine.

Caterina îşi luă rămas bun de la fiul ei, fără să înţeleagă de ce acestuia îi tremura mâna când i-o strânse în a sa, şi plecă fără să audă râsul sardonic al regelui şi cumplitul blestem scăpat printre dinţi.

Regele se întrebă în sinea lui dacă nu era primejdios să-i dea frâu liber acestei femei; fără îndoială, în câteva ceasuri ar fi făcut atâtea, încât cu greu s-ar mai fi putut apoi îndrepta ceva.

Dar, pe când Carol se uita cum perdeaua se lăsa peste uşa prin care ieşise Caterina, auzi un foşnet uşor în spatele lui şi, întorcându-se, o zări pe Margareta, care ridica perdeaua din faţa coridorului ce ducea spre camera doicii.

Margareta, a cărei paloare, ale cărei priviri rătăcite şi răsuflare grea arătau că e pradă unei emoţii neobişnuite, strigă:

— Vai, sire, sire! Ştii prea bine că ea minte! Şi se repezi spre patul fratelui ei.

— Cine, ea? întrebă Carol.

— Ascultă-mă, Carol: este îngrozitor, desigur, să-ţi învinuieşti mama, dar bănuiam eu că o să vină la tine să le facă de petrecanie. Dar pe viaţa mea şi pe a ta, pe sufletele noastre, îţi jur că minte!...

— Să le facă de petrecanie?!... Cui?

Fără să vrea, amândoi vorbeau în şoaptă; ai fi zis că le era teamă să-şi audă propriile lor glasuri.

— Mai întâi lui Henric, lui Henriot al tău, care te iubeşte şi care ţi-e mai credincios ca nimeni altul!

— Crezi, Margot? întrebă Carol.

— Vai, sire, sunt sigură!

— Ei bine, şi eu! făcu regele:

— Atunci, frăţioare, dacă eşti sigur de ce l-ai arestat şi l-ai trimis la Vincennes? zise Margareta.

— Pentru că el mi-a cerut-o.

— El, sire?

— Da, are idei cam năstruşnice Henriot! Cine ştie, poate că are dreptate, sau poate că n-are! Oricum, el zicea că e mai în siguranţă în dizgraţie decât în graţiile mele; departe de mine, decât lângă mine; la Vincennes şi nu la Luvru!

— Aha, pricep! Şi acolo e în siguranţă? întrebă Margareta.

— Eh, pe dracu'! Cât poate fi cineva când Beaulieu răspunde de capul lui!

— Mulţumesc, frate, asta în ce-l priveşte pe Henric! Dar...

— Dar...? întrebă Carol.

— Dar mai e cineva, sire, despre care poate n-am dreptul să te întreb, dar eu tot te întreb...

— Despre cine-i vorba?

— Sire, nu-mi cere asta, pentru că abia aş cuteza să-i pomenesc numele în faţa fratelui meu, dar în faţa regelui, în niciun caz!

— Domnul de La Mole, nu-i aşa? zise Carol.

— Vai, sire, ai vrut să-l ucizi o dată şi n-a scăpat decât printr-o minune de augusta ta răzbunare! murmură Margareta.

— Şi atunci, Margareta, era vinovat de o singură crimă, ce să mai spun acum, când a săvârşit două...

— Sire, pentru cea de-a doua n-are nicio vină.

— Sărmana mea Margot, n-ai auzit ce-a spus buna noastră mamă? zise Carol.

— Doamne, Carol, ţi-am mai spus – stărui Margareta, coborând glasul – ţi-am mai spus că minte!

— Poate nu ştii că s-a găsit o figurină de ceară la domnul de La Mole?

— Ştiu, frate dragă, ştiu foarte bine.

— Şi că această figurină are inima străpunsă cu un ac, iar acul poartă un steguleţ cu litera „M"?

— Ştiu, sire.

— Şi că această figurină are o mantie regală pe umeri şi o coroană pe cap?

— Ştiu toate astea!

— Şi ce-ai de zis?

— Ei bine, această figurină care poartă o mantie regală pe umeri şi o coroană regală pe cap reprezintă o femeie, nu

un bărbat.

— Ei! Şi acul care-i străpunge inima?

— Era un descântec pentru dragostea unei femei, şi nu o vrăjitorie ca să moară un om!

— Şi litera „M”?

— Nu înseamnă „moarte”, cum a pretins regina-mamă...

— Atunci ce înseamnă? întrebă Carol.

— Înseamnă: e numele femeii pe care domnul de La Mole o iubeşte.

— Şi cum se numeşte această femeie?

— Se numeşte Margareta, dragă frate – îi răspunse regina Navarei, căzând în genunchi lângă patul regelui, luându-i mâna şi lăsându-şi pe ea faţa scăldată în lacrimi.

— Tăcere, surioară! şopti Carol, uitându-se încruntat în jur, cu privirea scânteietoare. Cum ai auzit tu, ar putea auzi şi alţii!

— Vai, frate, puţin îmi pasă! zise Margareta, ridicându-şi capul. Să vină toată lumea să mă audă ce spun. Să se ştie, de faţă cu toţi, că e o mârşăvie să te foloseşti de dragostea unui gentilom ca să-i pângăreşti numele, învinuindu-l de crimă.

— Margot, şi dacă ţi-aş spune că ştiu la fel de bine ca şi tine cum stau lucrurile?

— Frăţioare!

— Dacă ţi-aş spune că domnul de La Mole este nevinovat...

— Ştii asta?

— Dacă ţi-aş spune că ştiu cine-i adevăratul vinovat?

— Adevăratul vinovat! exclamă Margareta. Vasăzică s-a săvârşit o crimă?

— Da! Cu sau fără intenţie, s-a săvârşit.

— Împotriva ta?

— Împotriva mea!

— Cu neputinţă!

— Cu neputinţă? Uită-te la mine, Margot!

Tânăra femeie se uită la fratele ei şi o cuprinse un fior, văzându-l atât de palid.

— Margot, nu mai am nici trei luni de trăit – zise Carol.

— Vai, frate! Tu, dragul meu Carol! exclamă ea.

— Margot, am fost otrăvit.

Margareta scoase un strigăt.

— Taci! făcu Carol. Trebuie să se creadă că mor din pricina unei vrăji!

— Şi ştii cine-i vinovatul?

— Da!

— Ziceai că nu-i La Mole?

— Nu, nu e el!

— Bineînţeles că nici Henric nu e!... Dumnezeule mare, să fie oare...?

— Cine?

— Fratele meu... d'Alençon?... murmură Margareta.

— Poate!

— Sau mai degrabă, mai degrabă... – Margareta coborî glasul, înspăimântată ea însăşi de cuvintele pe care le rosteau – mai degrabă... mama noastră?

Carol tăcu.

Margareta se uită la el şi citi în privirea lui tot ceea ce voia să ştie. Căzu în genunchi şi se rezemă de un fotoliu.

— Vai, Doamne Dumnezeule! murmură ea. Cu neputinţă!

— Cu neputinţă?! exclamă Carol cu un hohot de râs ascuţit. Păcat că nu-i René aici, că ţi-ar povesti istoria mea.

— Cine, René?

— Da. El ţi-ar fi istorisit, de pildă, că o doamnă, căreia nu îndrăzneşte să-i refuze nimic, i-a cerut într-o bună zi o carte de vânătoare rătăcită în biblioteca lui; că o otravă puternică a fost vărsată pe fiecare filă a cărţii, că otrava hărăzită unui oarecare, nu ştiu cui, a căzut, printr-un capriciu al întâmplării sau printr-o pedeapsă a cerului, în mâinile altei persoane decât ale aceleia căreia îi era destinată. Dar, în lipsa lui René, dacă vrei să vezi cartea, se află acolo, în biroul meu; iar pe filele ei, care mai sunt în stare să ucidă încă douăzeci de oameni, ai să poţi citi scris chiar de mâna florentinului, că i-a dat-o compatrioatei lui.

— Tăcere, Carol! Acum taci tu! şopti Margareta.

— Îţi dai seama acum că trebuie să se creadă că am fost ucis printr-o vrajă!

— Dar e nedrept, îngrozitor! Iertare! Iertare! Ştii prea bine că-i nevinovat...

— Da, ştiu prea bine, dar trebuie să se creadă că-i vinovat. Îndură deci moartea iubitului tău! Este puţin

pentru a salva onoarea casei regale a Franţei! Eu însumi îndur moartea, pentru ca taina să moară o dată cu mine!

Margareta îşi înclină capul. Înţelese că-i de prisos orice stăruinţă pe lângă rege pentru a-l salva pe La Mole. Plecă plângând în hohote şi nădăjduind să-l scape doar prin propriile ei mijloace.

Între timp, aşa cum prevăzuse Carol – Caterina nu pierduse o clipă şi trimisese procurorului general Laguesle o scrisoare păstrată în întregime în arhivele istoriei – care aruncă o lumină sângeroasă în povestea noastră:

„Domnule procuror, astă-seară mi s-a afirmat cu certitudine că La Mole a săvârşit un sacrilegiu. În locuinţa sa de la Paris s-au găsit o mulţime de lucruri dubioase, cărţi şi hârtii. Vă rog să anunţaţi pe primul preşedinte şi să anchetaţi cât mai degrabă afacerea figurinei de ceară, căreia i s-a străpuns inima... pentru a-l ucide pe rege”[17].

LVI
OCROTITORII NEVĂZUŢI

A doua zi după ce Caterina expediase scrisoarea despre care am pomenit, guvernatorul intră la Coconnas cu o suită impunătoare: doi halebardieri şi patru călăi.

Coconnas fu poftit să coboare într-o sală, unde procurorul Laguesle şi doi judecători îl aşteptau să-i ia interogatoriul, potrivit instrucţiunilor primite de la Caterina.

În cele opt zile petrecute în închisoare, Coconnas avusese timpul să se gândească îndelung; ca să nu mai vorbim de faptul că în fiecare zi se vedea pentru o clipă cu La Mole, mulţumită temnicerului care, fără să le spună nimic, le făcea această surpriză – după toate probabilităţile – nu din filantropie; şi să nu mai vorbim că La Mole şi prietenul lui se înţeleseseră să nege totul; aşadar, Coconnas era convins că, cu puţină dibăcie, o să se descurce; mai ales că acuzaţiile ce i se aduceau nu erau mai grave decât cele aduse celorlalţi. Henric şi Margareta nu încercaseră să fugă şi nu era să fie tocmai el compromis

17 Textual. (n.a.).

într-o afacere în care principalii vinovaţi erau liberi. Coconnas nu ştia că Henric locuia în acelaşi castel şi bunăvoinţa temnicerului îl făcea să creadă că de el aveau grijă protectorii suspuşi, pe care îi poreclise ocrotitorii nevăzuţi.

Până atunci, fuseseră interogaţi în legătură cu planurile regelui Navarei, cu fuga pusă la cale de acesta şi cu rolul pe care cei doi prieteni trebuiau să-l aibă. La toate întrebările Coconnas dăduse răspunsuri foarte vagi şi deosebit de dibace. Acum era gata să facă la fel, şi îşi pregătise răspunsurile dinainte când – pe neaşteptate – băgă de seamă că scopul interogatoriului se schimbase.

Era vorba acum de una sau mai multe vizite făcute lui René şi de una sau mai multe păpuşi de ceară fabricate la cererea lui La Mole.

Lui Coconnas – pregătit să facă faţă la orice – i se păru că acuzaţiile pierduseră mult din gravitate, pentru că acum nu mai era în discuţie trădarea regelui, ci doar confecţionarea unei statuete ce înfăţişa o regină, şi încă o statuetă de o şchioapă.

Răspunse deci amuzat că nici el, nici prietenul său nu se mai jucau demult cu păpuşile, şi observă cu plăcere că de câteva ori răspunsurile lui se bucură de privilegiul de a-i face pe judecători să zâmbească.

Pe vremea aceea nu fuseseră scrise încă versurile: „Am râs, iată-mă dezarmat”, dar aceste cuvinte se spuneau mult în proză. Şi pentru că judecătorii zâmbiseră, Coconnas crezu că pe jumătate îi dezarmase.

Aşa că, odată interogatoriul terminat, se urcă vesel în camera lui, cântând şi făcând atâta zgomot, încât La Mole – pentru care făcea toată zarva asta – trase cele mai optimiste concluzii.

La rândul său, La Mole fu scos din cameră; şi, ca şi Coconnas, văzu cu mirare că acuzatorii părăsesc prima pistă şi păşesc pe un drum nou. Mai întâi fu interogat despre vizitele pe care le făcuse lui René.

El răspunse că a fost la René doar o singură dată.

Fu întrebat dacă nu-i comandase atunci o figurină de ceară. Răspunse că René îi arătase o figurină gata făcută. Fu întrebat dacă figurina înfăţişa un bărbat. Răspunse că

înfăţişa o femeie. Mai fu întrebat dacă vraja nu fusese făcută pentru uciderea unui bărbat. Răspunse că vraja era făcută pentru dragostea unei femei.

Îi puseră aceste întrebări în fel şi chip; dar la toate, oricum căutaseră s-o întoarcă, La Mole răspunse mereu la fel.

Judecătorii se priveau oarecum nehotărâţi, neştiind ce să mai facă în faţa unei asemenea atitudini ferme şi simple – când un bilet adus procurorului general rezolvă impasul.

Conţinea următoarele:

„Dacă acuzatul neagă, recurgeţi la torturi.
C”.

Procurorul puse bileţelul în buzunar, îi zâmbi lui La Mole şi, politicos, îi spuse că poate pleca. La Mole se întoarse în celula sa, aproape la fel de liniştit, dacă nu chiar tot atât de vesel ca şi Coconnas.

„Cred că totul merge strună” – îşi zise el.

Peste o oră auzi paşi şi băgă de seamă că o scrisoare îi e strecurată pe sub uşă, fără să poată vedea cine o adusese. O luă, socotind după toată aparenţele, că era de la temnicer.

La vederea scrisorii, o nădejde aproape la fel de dureroasă ca o dezamăgire îi încolţi în suflet: se aştepta să fie a Margaretei, de la care, de când era închis, nu avea nicio veste. Desfăcu biletul tremurând. Recunoscu scrisul şi-l cuprinse o bucurie fără margini.

„Curaj, stau de veghe!” scria.

— Ah, dacă ea veghează, dacă ea mă ocroteşte, sunt salvat! exclamă La Mole, acoperind cu sărutări hârtia pe care o atinsese o mână atât de scumpă.

Ca să înţelegem cum îi ajunsese această scrisoare lui La Mole şi ca să arătăm de ce şi el Coconnas aveau o încredere oarbă în ceea ce piemontezul numea ocrotitorii nevăzuţi – trebuie să-l ducem din nou pe cititor în acea cameră dintr-o căsuţă unde atâtea clipe de fericire ameţitoare, şi atâtea parfumuri ce mai pluteau încă, şi atâtea încântătoare amintiri – care se transformaseră de atunci în nelinişti – zdrobeau inima unei femei aşezată pe

nişte perne de catifea.

— Să fii regină, să fii puternică, să fii tânără, să fii bogată şi frumoasă şi să suferi cât sufăr eu! Vai, cu neputinţă! exclamă femeia aceasta.

Se ridică neliniştită, se plimbă prin odaie, se opri brusc, îşi rezemă fruntea arzătoare de o marmură rece, se ridică palidă, cu faţa scăldată în lacrimi, îşi frânse mâinile oftând şi căzu zdrobită pe un fotoliu.

Deodată, perdeaua care despărţea apartamentul din strada Cloche-Percée de cel din strada Tizon se dădu la o parte; un foşnet mătăsos mângâia panourile de lemn şi apăru doamna de Nevers.

— Ah, tu eşti! exclamă Margareta. Cu câtă nerăbdare te aştept! Ei bine, ce veşti îmi aduci?

— Rele, rele, scumpa mea prietenă! Caterina zoreşte cât poate ancheta. Acum e iar la Vincennes.

— Şi René?

— A fost arestat.

— Înainte să-i fi putut vorbi?

— Da.

— Şi prizonierii noştri?

— Am veşti de la ei.

— Prin temnicer?

— Ca de obicei.

— Ei bine, ce fac?

— În fiecare zi comunică între ei. Alaltăieri au fost percheziţionaţi. La Mole a preferat să facă fărâme portretul tău decât să-l dea călăului.

— Scumpul meu La Mole!

— Annibal le-a râs în nas inchizitorilor.

— Bravul Annibal! Şi pe urmă?

— Azi-dimineaţă au fost interogaţi în legătură cu fuga regelui şi cu planurile de răscoală din Navara, dar n-au scos un cuvânt.

— Ah, ştiam eu bine că or să tacă, dar tăcerea asta o să-i coste viaţa, ca şi când ar fi vorbit!

— Da, dar o să-i salvăm noi.

— Aşadar te-ai gândit la planul nostru?

— De ieri numai cu asta m-am îndeletnicit.

— Ei bine?

— Adineauri am căzut de acord cu Beaulieu. Oh, scumpa mea regină, ce bărbat sucit şi lacom! Treaba asta o să coste viaţa unui om şi 300.000 de scuzi!

— Spuneai că-i sucit şi lacom. Şi totuşi... nu cere decât viaţa unui om şi 300.000 de scuzi... Dar e o nimica toată!

— O nimica toată... 300.000 de scuzi!... Toate bijuteriile tale şi ale mele nu valorează atât!

— Ei! Asta n-are importanţă! O să plătească regele Navarei, o să plătească ducele d'Alençon, o să plătească fratele meu Carol; dacă nu...

— Hai, faci socoteli ca o zănatică! Am cei 300.000 de scuzi!

— Tu?

— Da, eu.

— Şi cum ai făcut rost de ei?

— Ei, uite-aşa!

— Ce, e secret?

— Pentru toată lumea. În afară de tine.

— Vai, Doamne, i-ai furat?! şopti Margareta, zâmbind printre lacrimi.

— Ai să vezi.

— Să vedem!

— Ţi-aduci aminte de Nantouillet, mutra aia îngrozitoare?

— Bogătaşul cămătar!

— Poţi să-i spui şi aşa, dacă vrei.

— Ei bine?

— Într-o zi a văzut trecând o doamnă blondă cu ochi verzi, în a cărei coafură, ce o prindea atât de bine, străluceau trei rubine, unul pe frunte şi două pe tâmple. Neştiind că e ducesă, bogătaşul ăsta cămătar a exclamat: „Pentru trei sărutări, pe locul celor trei rubine, i-aş dărui trei diamante, fiecare valorând 100.000 de scuzi!"

— Şi ce-ai făcut, Henriette?

— Ei bine, diamantele au apărut şi au fost vândute.

— Vai, Henriette, Henriette! murmură Margareta.

— Ce-mi pasă! Eu îl iubesc pe Annibal! exclamă ducesa, cu o lipsă de pudoare naivă şi sublimă, ce caracterizează atât de bine secolul în care au fost spuse şi femeia care le-a rostit.

— Ai dreptate, îl iubeşti mult, îl iubeşti chiar prea mult!

încuviinţă Margareta zâmbind şi roşind totodată.

Cu toate acestea, îi strânse mâna.

— Aşadar – continuă Henriette – mulţumită celor trei diamante ale noastre, avem pregătiţi banii şi omul.

— Omul? Care om?

— Omul ce trebuie ucis! Ai uitat că trebuie ucis un om?

— Şi ai găsit omul care ne trebuie?

— Fireşte.

— Cu acelaşi preţ? întrebă Margareta, zâmbind.

— Cu acelaşi preţ aş fi găsit o mie – răspunse Henriette. Nu, nu, doar cu cinci sute de scuzi.

— Pentru cinci sute de scunzi ai găsit un om care primeşte să fie ucis?

— Ce voiai să facă? Are nevoie omul să trăiască!

— Dragă prietenă, nu te mai înţeleg! Hai, vorbeşte limpede! În situaţia noastră, tainele îţi iau prea mult timp ca să le afli tâlcul.

— Atunci ascultă-mă. Temnicerul care-i păzeşte pe La Mole şi pe Coconnas este un vechi soldat care ştie ce-i aia o rană. Ţine cu tot dinadinsul să-i scape pe prietenii noştri. Dar nu vrea să-şi piardă slujba. O lovitură de pumnal dată cu îndemânare ne scoate din încurcătură. Noi o să-i dăm o răsplată şi statul o despăgubire. Aşadar, omul ăsta de ispravă o să primească banii cu amândouă mâinile şi o să se adeverească fabula cu pelicanul.

— Dar o lovitură de pumnal... – făcu Margareta.

— Fii pe pace, i-o dă Annibal, care se pricepe.

— Ai dreptate – râse Margareta – doar i-a dat destule lovituri de pumnal şi de spadă lui La Mole, şi La Mole n-a murit. Avem deci toate motivele să nădăjduim.

— Răutăcioaso! Ai merita să las totul baltă!

— Nu, nu, dimpotrivă! Te implor, spune-mi ce-o să se întâmple! Hai, cum o să-i scăpăm?

— Ei bine, uite: capela este singurul loc din castel unde au voie să vină femeile care nu sunt întemniţate. Acolo o să ne ascundem după altar; iar sub faţa de masă a altarului o să găsească două pumnale. Uşa paraclisului o să fie deschisă. Coconnas îl loveşte pe temnicer, care cade şi se preface că-i mort. Atunci apărem noi; aruncăm Fiecare câte o mantie pe umerii prietenilor noştri, fugim cu ei prin

portiţa paraclisului şi, cum avem parola, ieşim fără să ne împiedice nimeni.

— Şi după ce ieşim?

— Doi cai ne aşteaptă lângă poarta castelului. Ei încalecă iute, părăsesc Île-de-France şi ajung în Lorena, de unde vor veni când şi când, pe ascuns.

— Îmi redai viaţa! zise Margareta. Aşadar, o să-i scăpăm!

— Aproape sigur.

— Şi mai aşteptăm mult?

— La dracu'! În trei-patru zile Beaulieu o să ne dea de veste.

— Dar dacă se întâmplă să te recunoască cineva în apropiere de Vincenne? Asta ne-ar da planul peste cap.

— Cum să mă recunoască? Mă îmbrac în călugăriţă, cu o scufie mare, că nu mi se vede nici vârful nasului.

— Trebuie să luăm toate măsurile de prevedere.

— Ştiu prea bine! Pe toţi dracii, cum ar spune sărmanul Annibal!

— Şi despre regele Navarei ai aflat ceva?

— Bineînţeles.

— Ce?

— După cât se pare, n-a fost niciodată atât de vesel ca acum. Râde, cântă, mănâncă zdravăn şi nu are decât o singură dorinţă: să fie bine păzit.

— Are dreptate. Şi mama?

— Ţi-am spus: zoreşte cât poate procesul.

— Dar pe noi nu ne bănuieşte chiar de loc?

— Ce-ţi trece prin cap? Doar toţi care cunosc secretul au interes să-l păstreze! Ah! Şi-am mai aflat că s-a grăbit să-i anunţe pe judecătorii din Paris să fie gata.

— Să-i dăm zor, Henriette! Dacă sărmanii noştri prizonieri sunt transportaţi în altă închisoare, trebuie să luăm totul de la capăt!

— Fii pe pace, ţin la fel de mult ca şi tine să-i văd scăpaţi.

— Da, da, fără îndoială. Ştiu prea bine şi-ţi mulţumesc, îţi mulţumesc de o sută de ori pentru tot ce faci ca să-i vedem acolo!

— Adio, Margareta, adio! Pornesc iar la treabă!

— Şi eşti sigură de Beaulieu?

— Nădăjduiesc.

— De temnicer?
— Mi-a făgăduit.
— Caii?
— Vor fi cei mai buni din grajdurile ducelui de Nevers.
— Te ador, Henriette!
Şi Margareta se aruncă de gâtul prietenei sale.
Apoi se despărţiră, făgăduindu-şi să se vadă din nou a doua zi, şi în zilele următoare, în acelaşi loc şi la aceeaşi oră. Pe aceste două creaturi încântătoare şi devotate le poreclise Coconnas, pe bună dreptate, ocrotitorii săi nevăzuţi.

LVII
JUDECĂTORII

— Dragul meu, mi se pare că totul merge strună! îi şopti Coconnas lui La Mole când cei doi prieteni se întâlniră din nou, după interogatoriul în cursul căruia, pentru prima dată, fuseseră întrebaţi despre figurina de ceară. În curând, judecătorii au să ne lase în plata Domnului. Dar când te lasă judecătorul nu-i ca atunci când te părăseşte doctorul. Doctorul te lasă pentru că eşti pierdut, iar judecătorul când îl părăseşte pe acuzat, înseamnă că şi-a pierdut el nădejdea să-i mai taie capul.
— Da, da – aprobă La Mole. Mi se pare chiar că în politeţea ce ni se arată, aceste înlesniri ale temnicerilor, în uşurinţa cu care ni se deschid porţile, recunosc pe nobilele noastre prietene; dar nu recunosc, cel puţin după câte mi s-a spus, pe domnul Beaulieu.
— Eu îl recunosc şi încă prea bine; numai că asta costă scump. Dar, la naiba, una-i prinţesă, alta-i regină! Bogate sunt amândouă şi niciodată n-au să aibă un prilej mai bun de a-şi folosi banii. Acum, să recapitulăm bine lecţia. Ne duc în capelă, ne lasă acolo sub paza temnicerului nostru, găsim fiecare la locul indicat câte un pumnal. Îi fac o gaură în burtă călăuzei noastre...
— Nu, nu în burtă, ar însemna să-i iei înapoi cei cinci sute de scuzi; în braţ.

— Habar n-ai! în braţ? L-aş nenoroci pe bietul om! Ar mirosi imediat că am fost înţeleşi cu el. Nu, nu, mai curând în partea dreaptă, lăsând stiletul să alunece cu îndemânare pe lângă coaste. O să fie o lovitură neprimejdioasă, dar o să semene totuşi a lovitură.

— Bine, aşa să fie! Pe urmă...

— Pe urmă, tu baricadezi uşa cea mare cu mai multe bănci, iar prinţesele noastre ies de după altar unde sunt ascunse şi deschide portiţa. Pe legea mea, azi o iubesc straşnic pe Henriette! Pesemne că mi-a pus nişte coarne de m-a apucat aşa un dor de ea?

— Pe urmă, o ştergem în pădure – zise La Mole, cu înfiorare în glas, de parcă o unduire melodioasă i-ar fi fredonat pe buze. Ne vom săruta cu foc, ceea ce ne va înveseli şi ne va da puteri. Apoi, ne vezi, Annibal, aplecaţi pe caii noştri iuţi ca vântul şi simţind o strângere uşoară de inimă? Oh! Ce bună-i frica! Frica în aer liber, când ai o sabie bună la şold, când strigi „ura” şi dai pinteni calului care parcă zboară, şi care cu fiecare „ură”, parcă prinde noi aripi!

— Da, da – făcu Coconnas – dar de frica asta searbădă între patru pereţi ce ai de zis? Pot vorbi acum despre ea, căci i-am gustat amarul... când l-am văzut pe Beaulieu, cu mutra lui acră, intrând prima oară în camera mea, iar în spatele lui, în penumbră, luceau nişte securi şi am auzit un zăngănit sinistru de fiare ce se izbeau. Îţi jur că m-am gândit pe dată la ducele d’Alençon şi că mă aşteptam să-i văd chipul zgâit între două capete fioroase de halebardieri. M-am înşelat şi asta a fost singura mea consolare; dar n-am pierdut ocazia, l-am visat noaptea.

— Aşadar, ele s-au gândit la toate, chiar la locul unde o să fugim – continuă La Mole, zâmbind şi depănându-şi mai departe gândul, fără să-l însoţească pe prietenul său în excursiile ce le făceau în lumea fantasticului. O să plecăm în Lorena, dragul meu prieten. E drept că aş fi preferat să mergem în Navara. Acolo aş fi fost la ea acasă, numai că Navara e prea departe. Aşa că e mai bine la Nancy, unde nu suntem decât la optzeci de leghe de Paris. Annibal, dacă plec de aici, am să regret totuşi ceva. Ştii ce?

— Pe legea mea, habar n-am! Eu unul mărturisesc că nu

regret nimic.

— Ei bine, regret că nu-l putem lua cu noi pe temnicerul ăsta de ispravă, în loc...

— Nici n-ar vrea; ar pierde prea mult – răspunse Coconnas. Gândeşte-te: cinci sute de scuzi ai noştri, o recompensă din partea statului, poate o avansare. Ce viaţă o să mai ducă flăcăul ăsta, după ce am să-l omor! Ei, dar ce-i cu tine?

— Nimic! M-am gândit la ceva.

— La ceva nu prea vesel, pe cât se pare. Prea te-ai făcut deodată ca ceara la faţă!

— Mă întreb de ce să ne ducă la capelă?

— La naiba! Să sărbătorim Paştele! e vremea, mi se pare.

Dar la capelă nu sunt duşi decât osândiţii la moarte sau cei puşi la caznă.

— Zău, asta-mi dă de gândit! făcu Coconnas, pălind uşor la rândul lui. Să-l tragem puţin de limbă pe omul ăsta de ispravă, căruia în curând trebuie să-i găuresc burta. Hei, temnicer, prietene!

— Domnul mă strigă? întrebă temnicerul, care făcea de strajă pe primele trepte ale scării.

— Da. Vino încoace!

— Iată-mă!

— Nu-i aşa că a rămas hotărât că din capelă o să fugim?

— Sst! făcu gardianul, privind îngrozit în jur.

— Fii pe pace, nu ne aude nimeni!

— Da, domnule, din capelă!

— Aşadar, o să fim duşi la capelă!

— Da, aşa se obişnuieşte.

— Da, după orice condamnare la moarte se obişnuieşte să i se dea voie condamnatului să-şi petreacă noaptea în capelă.

Coconnas şi La Mole tresăriră şi se priviră îndelung.

— Şi crezi că o să fim condamnaţi la moarte?

— Fără îndoială... asta o ştiaţi şi dumneavoastră.

— Cum! Şi noi repetă La Mole.

— Fireşte... dacă n-aţi fi ştiut, n-aţi fi pregătit totul ca să fugiţi.

— Ştiţi că are dreptate? i se adresă Coconnas lui La Mole.

— Da, da... acum cel puţin ştiu şi eu că jucăm o carte

mare, pe cât se arată.

— Şi eu, credeţi că eu nu risc nimic? întrebă temnicerul. Dacă domnul, într-un moment de emoţie, greşeşte lovitura?

— Pe toţi dracii! Aş vrea să fiu în locul tău! Să n-am de-a face cu altă mână decât cu mâna asta şi cu alt pumnal decât cel care te va lovi – zise încet Coconnas.

— Condamnaţi la moarte! E cu neputinţă! murmură La Mole.

— Cu neputinţă? De ce? se miră temnicerul cu naivitate.

— Sst! îmi pare că aud uşa de jos – făcu Coconnas.

— Aveţi dreptate – încuviinţă degrabă temnicerul. Intraţi, domnilor, intraţi înapoi în camerele voastre!

— Şi când crezi că o să aibă loc procesul? întrebă La Mole.

— Cel târziu mâine. Dar fiţi liniştiţi, înştiinţez eu pe cine trebuie.

— Atunci, să ne îmbrăţişăm şi să ne luăm rămas bun de la aceste ziduri.

Cei doi prieteni se aruncară unul în braţele celuilalt şi fiecare intră în camera lui; La Mole oftând, Coconnas fredonând.

Până la şapte seara nu se petrecu nimic nou. Peste turnul cel mare al castelului Vincennes se aşternu o noapte întunecoasă şi ploioasă, tocmai bună pentru evadare. Curând lui Coconnas i se aduse cina. Mâncă ca de obicei, cu poftă, în timp ce se gândea cu plăcere că o să fie făcut leoarcă de ploaia care biciuia zidurile. Şi se pregătea tocmai să adoarmă, în murmurul înfundat şi monoton al vântului, când deodată i se păru că vântul – pe care acum îl asculta cu o melancolie pe care n-o încercase niciodată înainte de a fi închis, suflă ciudat pe sub uşi şi că răbufneşte cu mai multă furie în sobă. Asta se întâmpla de câte ori se deschidea uşa din temniţele de sus şi mai ales cea din faţă. După zgomot, Coconnas ştia când trebuia temnicerul să vină la el, ţinând seama când ieşea din camera lui La Mole.

De astă dată însă, Coconnas rămase în zadar cu gâtul întins şi urechea la pândă.

Timpul trecu şi nu veni nimeni.

„Curios – făcu Coconnas – cineva a deschis camera lui La

Mole, dar temnicerul n-a venit şi la mine. Să fi chemat oare La Mole? Să fie bolnav? Ce-o fi asta?”

Pentru un prizonier, totul e bănuială şi nelinişte, după cum totul e bucurie şi nădejde.

Se scurse o jumătate de ceas, apoi un ceas, pe urmă un ceas şi jumătate.

Coconnas era gata să adoarmă de ciudă, când zgomotul cheii răsucite în broască îl făcu să tresară.

„Aha! Să fi sosit atât de repede ora plecării? Ne duce oare la capelă fără să fim condamnaţi? Pe toţi dracii! Ar fi o plăcere să fugim pe o asemenea noapte! E beznă ca-n iad! Măcar de n-ar fi şi caii noştri orbiţi!”

Se pregătea tocmai să-l întrebe vesel pe temnicer, când băgă de seamă că acesta îi face un semn cu degetul să tacă, rostogolindu-şi ochii cu tâlc.

Într-adevăr, înapoia temnicerului se auzea zgomot şi zări nişte umbre.

— Hei, ce-i cu alaiul ăsta sinistru? Unde ne duc? întrebă el în şoaptă.

Temnicerul nu răspunse decât printr-un oftat, care aducea mai curând a geamăt.

— Pe toţi dracii! Nenorocită viaţă! murmură Coconnas. Mereu lucruri neobişnuite, niciodată pământ sigur sub picioare! Când te bălăceşti în apă până la gât, când pluteşti deasupra norilor! Cale de mijloc, niciodată!... Hai, spune-mi, unde mergem?

— Domnule, urmaţi-i pe halebardieri – se auzi un glas hârâit şi Coconnas îşi dădu seama astfel că soldaţii erau însoţiţi de un aprod.

— Şi domnul de La Mole unde-i? Ce i s-a întâmplat? întrebă piemontezul.

— Urmaţi-i pe halebardieri – repetă acelaşi glas.

Trebui să se supună. Coconnas ieşi şi dădu cu ochii de omul în robă neagră, cu glasul atât de neplăcut. Era un grefier mic de stat, cocoşat, care fără îndoială îşi alesese cariera judecătorească tocmai ca să nu se observe că avea şi picioarele strâmbe.

Coborî încet scara în spirală. La primul cat, soldaţii se opriră.

— Am coborât mult, dar nu destul – murmură Coconnas.

Se deschise o uşă. Coconnas, care avea o privire de pisică sălbatică şi un miros de copoi, îi simţi pe judecători şi văzu în penumbră silueta unui bărbat, ale cărui braţe goale îl făcură să i se brobonească fruntea. Încercă totuşi să se arate vesel; lăsă capul pe stânga, după codul purtărilor de la curte, la modă în epoca aceea, şi cu mâna în şold, păşi în sală.

Deodată se ridică o perdea şi Coconnas îi văzu într-adevăr pe judecători şi pe grefieri.

La câţiva paşi de ei se afla La Mole, aşezat pe o bancă.

Coconnas fu adus în faţa tribunalului. Când ajunse dinaintea judecătorilor, se opri, îl salută zâmbind pe La Mole dând din cap, apoi aşteptă.

— Domnule, cum vă numiţi? întrebă preşedintele.

— Marc-Annibal de Coconnas, conte de Montpantier, Chenaux şi altele. Bănuiesc însă că ne cunoaşteţi titlurile – zise gentilomul cu o graţie desăvârşită.

— Unde v-aţi născut?

— La Saint-Colomban, aproape de Suza.

— Ce vârstă aveţi?

— Douăzeci şi şapte de ani şi trei luni.

— Bine – făcu preşedintele.

— Asta s-ar zice că-i face plăcere – murmură Coconnas.

— Acum, vă rog să-mi spuneţi ce plănuiţi să faceţi când l-aţi părăsit pe ducele d'Alençon? întrebă preşedintele, după o clipă de tăcere, pentru a-i da timp grefierului să scrie răspunsurile acuzatului.

— Să mă întâlnesc cu domnul de La Mole, prietenul meu, ce se află aici şi care, atunci când l-am părăsit pe ducele d'Alençon, făcuse şi el acelaşi lucru, cu puţin timp mai înainte.

— Ce făceaţi la vânătoare când aţi fost arestat?

— Păi... vânam!... răspunse Coconnas.

— Regele lua şi el parte la vânătoare şi tocmai atunci a simţit primele crize ale bolii de care suferă.

— Eu nu eram pe lângă rege şi nu vă pot spune nimic. Nici măcar nu ştiam că suferă de ceva.

Judecătorii se priviră, zâmbind neîncrezători.

— Aha! Nu ştiaţi? făcu preşedintele.

— Nu, domnule, şi regret. Deşi regele Franţei nu este

regele meu, am o deosebită simpatie pentru el.

— Adevărat?

— Pe cuvântul meu de onoare! N-aş putea spune acelaşi lucru şi despre fratele lui, ducele d'Alençon. Trebuie să vă mărturisesc...

— Domnule, nu-i vorba de ducele d'Alençon, ci de maiestatea sa.

— Foarte bine, doar v-am spus că sunt preaumila lui slugă – răspunse Coconnas, legănându-se cu adorabilă neobrăzare.

— Domnule, dacă sunteţi într-adevăr sluga sa, după cum pretindeţi, vreţi să ne spuneţi ce ştiţi despre o anume statuetă vrăjită?

— Aha, iar ne întoarcem la povestea cu statueta, după cât se pare!

— Da, domnule, şi aveţi ceva împotrivă?

— De fel; ba chiar mă bucur. Întrebaţi!

— De ce se află la domnul de La Mole această statuetă?

— Statueta la domnul de La Mole? La René, vreţi să spuneţi!

— Vasăzică, recunoaşteţi că există?

— Ei, sigur, dacă mi-o arătaţi!

— Iat-o! O recunoaşteţi?

— Foarte bine!

— Grefier, scrie că acuzatul recunoaşte că a văzut statueta la domnul de La Mole.

— Nu, nu, să nu confundaţi, vă rog: am văzut-o la René.

— Fie, la René. În ce zi?

— În ziua în care domnul de La Mole şi cu mine am fost acolo.

— Mărturisiţi, deci, că aţi fost la René împreună cu domnul de La Mole?

— Fără îndoială! Nici n-am ascuns asta vreodată!

— Grefier, scrie că acuzatul a mărturisit că a fost la René ca să facă farmece.

— Eh, asta-i bună! mai domol, mai domol, domnule preşedinte! Potoliţi-vă entuziasmul, vă rog, n-am pomenit o iotă din ce-aţi spus.

— Aşadar, tăgăduiţi că aţi fost la René ca să faceţi farmece?

— Tăgăduiesc! Cu farmecele a fost o întâmplare. N-am pus nimic la cale dinainte.

— Dar le-aţi făcut?

— N-aş putea să neg că n-am făcut ceva care să aducă a farmece.

— Grefier, scrie: acuzatul a mărturisit că la René a făcut farmece împotriva vieţii regelui.

— Cum împotriva vieţii regelui?! E o minciună infamă! Nu s-a făcut niciodată vreun farmec împotriva regelui!

— Vedeţi, domnilor! exclamă La Mole.

— Tăcere! făcu preşedintele.

— Împotriva vieţii regelui! Aveţi şi dumneavoastră vreun amestec în asta?

— Nu, nu, nici gând! spuse Coconnas. De altfel, statueta nu reprezintă un bărbat, ci o femeie!

— Vedeţi, domnilor? Tot aşa am spus şi eu! interveni La Mole.

— Domnule La Mole, veţi răspunde când veţi fi întrebat, dar nu întrerupeţi interogatoriul altora – zise preşedintele.

— Aşadar, spuneţi că reprezintă o femeie?

— Da, sigur!

— Atunci de ce poartă coroană şi o mantie regală!

— Ce dracu'!! făcu Coconnas. E atât de simplu: pentru că e...

La Mole se ridică şi puse un deget la gură.

— Ah, da, era să mă ia gura pe dinainte, de parcă chestia asta îi priveşte pe dumnealor! îşi luă seama Coconnas.

— Stăruiţi în a spune că statueta reprezintă o femeie?

— Da, sigur că stărui.

— Şi refuzaţi să mărturisiţi cine este această femeie?

— O femeie din ţinutul meu, pe care o iubesc şi voiam să fiu iubit de ea... – spuse La Mole.

— Domnul La Mole, nu dumneavoastră aţi fost întrebat! strigă preşedintele. Tăceţi odată, altminteri vi se va pune căluş în gură!

— Căluş! exclamă Coconnas. Cum puteţi vorbi aşa, domnule în robă neagră! Să-i puneţi căluş prietenului meu?... Unui gentilom? Haida-de!

— Să fie adus René! porunci procurorul general Laguesle.

— Da, da, să fie adus René! aprobă Coconnas. O să

vedem noi cine are dreptate: noi doi sau dumneavoastră trei!

René Intră, palid, îmbătrânit, adus de spate mai mult de povara crimei ce avea să săvârşească decât de cele pe care le săvârşise până acum. Cei doi prieteni abia îl recunoscură.

— Meştere René – zise judecătorul – îi recunoşti pe aceşti doi acuzaţi?

— Da, domnule – răspunse René, cu vădită emoţie în glas.

— Unde i-ai văzut?

— În mai multe locuri şi mai ales la mine.

— De câte ori au fost la dumneata?

— O singură dată.

Pe când René vorbea, Coconnas se lumina la faţă; La Mole, dimpotrivă, devenea tot mai grav, de parc-ar fi avut o presimţire.

— În ce împrejurare au fost la dumneata?

René păru că şovăie o clipă.

— Ca să-mi comande o statuetă de ceară.

— Stai puţin, stai puţin, meştere René! Faci o mică greşeală! zise Coconnas.

— Tăcere! strigă preşedintele.

Apoi, întorcându-se spre René:

— Această statuetă – continuă el – înfăţişa un bărbat sau o femeie?

— Un bărbat – răspunse René.

Coconnas sări ca ars:

— Un bărbat?! exclamă el.

— Un bărbat! repetă René, dar cu un glas atât de slab, încât preşedintele abia îl auzi.

— Şi pentru ce această statuetă de bărbat poartă o mantie pe umeri şi o coroană pe cap?

— Pentru că statueta înfăţişa un rege.

— Mincinos infam! strigă Coconnas, ieşindu-şi din minţi.

— Taci, Coconnas, taci! îl întrerupse La Mole. Lasă-l să vorbească. Fiecare are dreptul să-şi piardă sufletul!

— Pe toţi dracii! Dar nu să piardă trupurile altora!

— Şi ce înseamnă acul de oţel pe care statueta îl are în inimă, împreună cu litera „M” pe un steguleţ?

— Acul simbolizează o sabie sau un pumnal, iar litera

înseamnă „Moarte”.

Coconnas făcu o mişcare să se repeadă la René ca să-l strângă de gât, dar patru soldaţi îl reţinură.

— Prea bine – spuse procurorul Laguesle. Tribunalul e lămurit. Deţinuţii să aştepte dincolo.

— Cu neputinţă să ţi se aducă asemenea acuzaţii, fără să protestezi! strigă Coconnas.

— Protestaţi, domnule! Nu vă împiedică nimeni. Soldaţi, aţi auzit?

Soldaţii îi înşfăcară pe cei doi acuzaţi, scoţându-i – pe La Mole pe o uşă, iar pe Coconnas pe alta.

Procurorul făcu semn apoi omului pe care Coconnas îl zărise în umbră.

— Stai pe aproape, jupâne, în noaptea asta o să ai de lucru.

— Cu cine să încep, domnule? întrebă călăul, ţinându-şi respectuos boneta în mână.

— Cu acesta – zise preşedintele, arătându-l pe La Mole, care se mai zărea ca o umbră între cei doi soldaţi.

Se apropie după aceea de René, care rămăsese în picioare şi tremura ca varga, aşteptând, la rândul său, să fie dus înapoi la Châtelet, unde fusese închis.

— Bine, domnule – îi zise – fii pe pace! Regina şi regele vor afla că datorită dumitale s-a putut scoate la lumină adevărul.

Această încurajare, în loc să-i dea putere lui René, îl vârî mai tare în sperieţi; nu răspunse decât printr-un oftat prelung.

LVIII
TORTURA SABOŢILOR

Coconnas fu dus într-o altă temniţă şi uşa fu zăvorâtă în urma lui. Rămas singur şi nemaiavând consolarea luptei împotriva judecătorilor şi a mâniei împotriva lui René – piemontezul căzu pradă unor gânduri negre.

„Mi se pare – îşi zise el – că se încurcă iţele şi că a venit timpul să mergem puţin la capelă! Nu-mi plac condamnările

la moarte... Şi mi se pare că tocmai aşa ceva se pune la cale Împotriva noastră... Mai ales, n-am încredere în condamnările la moarte care se pronunţă cu uşile închise într-o fortăreaţă ca asta şi în faţa unor mutre atât de pocite... Zău aşa! Vor cu tot dinadinsul să ne taie capul!... Aşa că, precum am spus, a venit timpul să ne ducem la capelă...”

Aceste cuvinte, rostite în şoaptă, fură urmate de o tăcere adâncă, sfâşiată curând de un ţipăt surd, înăbuşit, lugubru, care n-avea nimic omenesc. Strigătul străbătu zidurile groase şi făcu să vibreze gratiile temniţei.

Coconnas fu cuprins de un fior, deşi era un om atât de viteaz, încât curajul lui aducea cu instinctul unei fiare.

Rămase ţintuit locului, îndoindu-se că strigătul acela ar putea să fie al unei fiinţe omeneşti; mai curând crezu că-i geamătul vântului prin arbori, sau unul din acele mii de zgomote ale nopţii care răzbat din cele două lumi necunoscute între care se învârteşte astrul nostru. Auzi atunci o nouă tânguire, mai dureroasă, mai sfredelitoare, mai ascuţită decât prima. De astă dată, nu numai că-şi dădu seama că-i un glas omenesc din care răzbătea durerea, dar recunoscu glasul lui La Mole.

Când îl auzi, piemontezul uită că era ferecat de două porţi, de trei rânduri de gratii şi de un zid gros de 12 picioare; se năpusti ca un zănatic, de parc-ar fi vrut să-l dărâme şi să zboare în ajutorul victimei. Se trezi ţipând din răsputeri:

— Hei, pe cine ucideţi?

Se izbi însă de zidul la care nici nu se gândise şi din pricina loviturii căzu grămadă pe o bancă de piatră.

Se făcu tăcere.

— L-au ucis! murmură el. E îngrozitor! Şi aici nici nu te poţi apăra... n-ai arme... n-ai nimic!

Pipăi cu mâinile în jurul lui.

— Aha! Veriga asta de fier... am s-o smulg... şi vai de cine s-o apropia...

Se ridică, apucă veriga şi o smuci cu putere; cu siguranţă că ar fi putut-o smulge din loc, dac-ar mai fi tras de două ori.

Dar în aceeaşi clipă uşa se deschise şi două torţe

luminară temniţa.

— Domnule, veniţi! Veniţi, domnule! Judecătorii vă aşteaptă! îl îndemnă acelaşi glas din gât ce i se păruse atât de respingător. Iar acum, când îl auzi din nou aici, cu trei caturi mai jos, nu i se păru că avea mai mult farmec.

— Bine – zise Coconnas, lăsând veriga. Trebuie să aud sentinţa, nu-i aşa?

— Da, domnule!

— În sfârşit, respiră! Să mergem!

Îl urmă pe grefier, care mergea înaintea lui cu pasul măsurat, ţinând în mână bastonaşul negru.

Deşi când îl văzuse pe grefier Coconnas fusese mulţumit, acum, mergând cu ei, arunca priviri îngrijorate în dreapta şi în stânga, înainte şi înapoi.

— Oh! Oh! murmură el. Nu-l văd pe demnul meu temnicer! Mărturisesc că prezenţa lui îmi lipseşte...

Ajunseră curând în sala unde se ţinuse judecata.

Nu mai era acolo acum decât un bărbat care stătea în picioare. Coconnas îl recunoscu pe dată. Era procurorul general, care intervenise de mai multe ori în cursul interogatoriului cu o rea voinţă vădită.

Într-adevăr, atât prin scris cât şi prin viu grai, Caterina îi încredinţase procesul.

O perdea ridicată lăsă să se vadă fundul încăperii ce se pierdea în beznă. Aspectul sălii – acolo unde răzbătea lumina – era atât de îngrozitor, încât lui Coconnas i se tăiară picioarele şi exclamă înfiorat:

— Doamne Dumnezeule!

Şi de bună seamă, nu fără motiv îi scăpase acest strigăt de spaimă.

Spectacolul era lugubru. Sala, ascunsă în timpul interogatoriului cu ajutorul perdelei, îi apăru acum, când se ridicase perdeaua, ca o anticameră a infernului.

În primul plan se vedea un scaun de tortură, făcut din lemn şi prevăzut cu frânghii, scripeţi şi alte aparate pentru cazne. Ceva mai departe, văpaia unui foc arunca lumini ruginii peste toate obiectele din jur, întunecând şi mai mult siluetele celor ce se aflau între Coconnas şi flăcări. Un bărbat nemişcat ca o statuie, ce ţinea în mână o funie, stătea în picioare, rezemat de una din coloanele pe care se

sprijinea bolta.

S-ar fi zis că-i din aceeaşi piatră ca şi coloana cu care făcea una. Pe ziduri, deasupra băncilor de gresie – între verigi de fier – atârnau lanţuri şi sclipeau cuţite.

— Oh! murmură Coconnas. Sala de tortură e gata pregătită şi parcă nu aşteaptă decât victima. Ce-o fi însemnând asta?

— În genunchi, Marc-Annibal de Coconnas, în genunchi, ca să asculţi sentinţa ce s-a dat împotriva ta! rosti un glas ce-l făcu pe gentilom să ridice capul.

Era una din acele invitaţii împotriva căreia instinctiv Annibal reacţionase întotdeauna pe loc, cu toată fiinţa sa.

Dar tocmai când se pregătea să se împotrivească, doi vlăjgani îl apăsară cu mâinile pe umeri atât de neaşteptat şi de tare, încât căzu în genunchi, pe lespezi.

Glasul continuă:

— „Sentinţa Curţii, ce a judecat în turnul de la Vincennes, pronunţată împotriva lui Marc-Annibal de Coconnas, acuzat şi dovedit de a fi comis crima de lezmaiestate; de a fi încercat să-l otrăvească şi de a fi făcut farmece şi vrăjitorii împotriva persoanei regelui; crima de a fi uneltit împotriva siguranţei statului şi de asemenea de a fi antrenat, prin îndemnuri subversive, pe un prinţ de sânge la rebeliune...”

La fiecare afirmaţie, Coconnas ridicase capul bătând cadenţa, aşa cum fac şcolarii nesupuşi.

Judecătorul continuă:

— „Ţinând seama de aceste capete de acuzare, numitul Marc-Annibal de Coconnas va fi dus din temniţă în piaţa Saint-Jean-en-Grève, spre a fi decapitat. Bunurile sale vor fi confiscate, copacii din pădurile sale vor fi tăiaţi până la înălţimea de şase picioare, castelele lui vor fi dărâmate, iar pe locul lor se va înălţa un stâlp cu o placă de aramă în care se va arăta crima săvârşită şi pedeapsa primită...”

— Cred că o să-mi taie şi capul, sunt convins – zise Coconnas – pentru că ăsta e în Franţa şi şi-a cam făcut de... cap. Cât despre castelele şi pădurile mele cu arbori falnici, desfid toate ferăstraiele şi sapele din regatul preacreştin al Franţei să poată intra în ele.

— Tăcere! făcu judecătorul.

Şi continuă:

— „De asemenea, va mai fi aplicat anumitului Coconnas…”

— Cum – îl întrerupse Coconnas – o să mi se mai facă ceva după decapitare? haida-de, asta mi se pare ceva prea sever!

— Nu, domnule, înainte – spuse judecătorul.

Şi reluă:

— „Îi va fi aplicată numitului Coconnas, înainte de executarea sentinţei, tortura specială a penei…”

Coconnas sări, fulgerându-l pe judecător cu o privire scânteietoare.

— Pentru ce? strigă el, negăsind alte cuvinte decât această naivă întrebare ca să-şi exprime torentul de gânduri ce-i năvăliseră în minte.

Într-adevăr, această tortură îi răsturna lui Coconnas toate nădejdile; n-ar mai fi fost dus la capelă decât după tortură, iar în cursul acestei torturi mulţi îşi pierdeau viaţa; mureau îndeosebi cei care erau mai curajoşi şi mai tari, care socoteau că e o laşitate să mărturisească; şi dacă nu mărturiseau, tortura continua, mai mult, era înteţită.

Judecătorul nu găsi cu cale să-i dea explicaţii; urmarea sentinţei răspundea în locul lui.

Continuă:

— „… pentru a-l sili să-şi dezvăluie complicii, comploturile şi uneltirile în toate amănuntele”.

— Pe toţi dracii! strigă Coconnas. Uite ce numesc eu o mârşăvie! O mişelie! Uite ce numesc eu mai mult decât o mârşăvie!

Obişnuit cu mânia victimelor – mânie pe care suferinţa o potolea, schimbând-o în lacrimi – judecătorul, nepăsător, nu făcu decât un gest.

Coconnas – înhăţat de picioare şi de umeri – fu răsturnat, culcat şi legat pe patul de tortură. Nici n-avu timp să bage de seamă cine îl brutaliza astfel.

— Ticăloşilor! urlă el, zgâlţâind într-un acces de furie atât de tare patul şi podiumul pe care era lungit, încât până şi călăii şovăiră. Ticăloşilor! Chinuiţi-mă, frângeţi-mi oasele, faceţi-mă fărâme, n-o să aflaţi nimic, v-o jur! Ah, credeţi că nişte bucăţi de lemn şi de fier or să facă să vorbească pe un gentilom ca mine? Haida-de! Hai, hai, puţin îmi pasă de voi!

— Grefier, pregăteşte-te să scrii – zise judecătorul.

— Da, da! Pregăteşte-te! urlă Coconnas. Şi dacă ai să scrii tot ce-o să vă spun eu tuturor... călăi nemernici, o să aveţi de lucru! Scrie! Scrie!

— Vreţi să faceţi mărturisiri? întrebă judecătorul la fel de calm ca şi mai înainte.

— Nimic, niciun cuvânt! Du-te dracului!

— Gândiţi-vă mai bine, domnule, cât timp se pregătesc uneltele. Hai, jupâne, încalţă-i domnului saboţii!

Auzind acestea, cel ce stătuse până atunci în picioare, nemişcat, rezemat de stâlp, cu funia în mână, se apropie încet de Coconnas, care se întoarse spre el să-i scoată limba.

Era meşterul Caboche, călăul tribunalului din Paris.

O dureroasă uimire se întipări pe faţa lui Coconnas, care, în loc să strige şi să se agite, rămase nemişcat, neputând să-şi ia privirile de pe chipul acestui prieten uitat, care reapărea într-un asemenea moment.

Fără ca un singur muşchi de pe figură să i se clintească, fără să se trădeze cu ceva că-l cunoscuse în altă parte pe Coconnas decât aci, pe patul de tortură, Caboche îi vârî între picioare două scânduri, puse alte două în afară şi le legă pe toate cu funia ce o avea în mână.

Această unealtă de tortură se numea „saboţii”.

În cazul unei pedepse obişnuite, se vârau şase pene între cele două scânduri dintre picioare, care, depărtând scândurile, striveau carnea.

Dacă se pronunţa o pedeapsă mai gravă, se vârau zece pene, care nu numai că striveau carnea, dar sfărâmau şi oasele.

Odată pregătirile terminate, jupân Caboche vârî vârful unei pene între cele două scânduri, pe urmă, cu ciocanul său de lemn într-o mână, stând doar într-un genunchi – se uită la judecător.

— Vreţi să vorbiţi? întrebă acesta.

— Nu! răspunse hotărât Coconnas, deşi simţea cum sudoarea i se prelinge pe frunte, iar părul i se făcuse măciucă.

— Atunci, hai, dă-i drumul: prima pană!

Caboche ridică braţul înarmat cu ciocanul cel greu de

lemn şi lovi puternic pana, care trosni înăbuşit.

Aparatul de tortură tremură.

Coconnas nu scoase însă niciun strigăt după această primă pană – care de obicei îi făcea să geamă chiar şi pe cei mai puternici.

Mai mult: pe chip i se putea citi o nespusă uimire.

Se uita uluit la Caboche, care, cu braţul ridicat – puţin întors spre judecător – se pregătea să lovească mai tare.

— Ce planuri aveaţi, când v-aţi ascuns în pădure? întrebă judecătorul.

— Să stăm la umbră! răspunse Coconnas.

— Hai! încă una – porunci judecătorul.

Caboche dădu a doua lovitură, care răsună ca şi prima,

Dar ca mai înainte, Coconnas nici nu clipi şi-l privi pe călău cu aceeaşi expresie.

Judecătorul încruntă sprâncenele.

— Halal creştin, nu glumă! murmură el. Pana a intrat până la capăt, jupâne?

Caboche se aplecă, prefăcându-se că se uită cu luare-aminte, dar aplecându-se, îi şopti lui Coconnas:

— Da’ strigă odată, nenorocitule!

Pe urmă, ridicându-se, continuă:

— Până la capăt, domnule!

— Trage-i a doua pană! porunci rece judecătorul.

Cele patru cuvinte ale lui Caboche îi lămuriră totul lui Coconnas. Călăul de ispravă îi făcuse prietenului său cel mai mare bine pe care îl putea face un călău unui gentilom.

Îl cruţa nu numai de durere? – îl cruţa de ruşinea mărturisirilor, înfigându-i între picioare – în loc de pene de stejar – piele elastică, care avea numai floarea de lemn.

Astfel îi lăsa toată vigoarea, ca să poată îndura suferinţa eşafodului.

„Aha! Preabunule Caboche – îşi zise Coconnas – fii pe pace! Pentru că-mi ceri, am să urlu cât mă ţin plămânii şi dacă n-ai să fii mulţumit, să nu-mi spui mie pe nume!”

Între timp, Caboche introduse între scânduri vârful altei pene, mai groase decât prima.

— Hai trage! spuse judecătorul.

La aceste cuvinte, Caboche lovi atât de puternic, de parc-ar fi vrut să dărâme dintr-o lovitură turnul cel mare al

castelului Vincennes.

— Ah! Aoleu! Vai! urlă Coconnas, pe tonurile cele mai variate. Mii de tunete! îmi zdrobiţi oasele! Băgaţi de seamă!

— Aha! A doua pană se face mai simţită! spuse judecătorul zâmbind. Nu mă miră.

Coconnas răsufla ca foalele unui fierar.

— Aşadar, ce făceaţi în pădure? repetă judecătorul.

— La naiba! V-am mai spus, luam aer!

— Hai, trage! spuse judecătorul.

— Mărturiseşte-i! îi şopti Caboche la ureche.

— Ce?

— Ce vrei, dar mărturiseşte ceva!...

Şi îi dădu încă o lovitură, la fel de zdravănă.

Coconnas răcni atât de tare, încât se sufocă.

— Vai de mine! Ce doriţi să ştiţi, domnule? Din ordinul cui mă aflam în pădure?

— Da, domnule!

— Din ordinului domnului d'Alençon.

— Scrieţi! porunci judecătorul.

— Dacă am săvârşit vreo crimă întinzând o cursă regelui Navarei – continuă Coconnas – n-am fost decât un instrument şi ascultam de stăpânul meu.

Grefierul începu să scrie.

„Aha! M-ai denunţat, gălbejitule! Aşteaptă, îţi arăt eu ţie!" îşi zise victima.

Coconnas povesti vizita lui Francisc la regele Navarei, întrevederile dintre de Mouy şi domnul d'Alençon, istoria cu mantia roşie şi toate acestea printre urlete, căci judecătorul îl silea pe călău să mai dea câte o lovitură de ciocan.

În sfârşit, dădu o mulţime de amănunte precise, verosimile, îngrozitoare, de netăgăduit, împotriva domnului duce d'Alençon, şi se prefăcu de minune că le mărturiseşte doar din pricina durerilor; se strâmbă, răcni, se văicări atât de firesc – pe tonuri atât de diferite – încât chiar judecătorul se înspăimântă până la urmă că trebuie să ia notă de atâtea amănunte compromiţătoare pentru un vlăstar regesc al Franţei.

„Straşnic! îşi zise Caboche. Iată un gentilom căruia nu trebuie să-i spun un lucru de două ori şi care ştie să-i dea grefierului ce merită să aibă. Doamne Dumnezeule! Ce-ar fi

fost dacă în loc de piele, penele erau de lemn!”

Aşa, Coconnas fu iertat de ultima pană; totuşi, în afara acesteia „îndurase” pe celelalte nouă, ceea ce ar fi fost destul să-i facă picioarele chisăliţă.

Pentru destăinuirile făcute, judecătorul ţinu să-i arate lui Coconnas că se poartă cu blândeţe şi se retrase.

„Victima” rămase singură cu Caboche.

— Ei bine, cum vă simţiţi, domnule? întrebă acesta.

— Prietene, curajosul şi scumpul meu Caboche! zise Coconnas. Fii sigur că am să-ţi fiu recunoscător toată viaţa pentru ce-ai făcut pentru mine!

— La dracu’, domnule, aveţi dreptate; căci dacă s-ar şti ce-am făcut pentru dumneavoastră, v-aş lua locul pe masa pe care staţi acum şi fiţi sigur că n-aş fi cruţat de loc, aşa cum v-am cruţat eu...

— Dar cum ţi-a venit ideea asta minunată să...

— Uite cum a fost – zise Caboche înfăşurând picioarele lui Coconnas în nişte cârpe însângerate – am ştiut că aţi fost arestat. Am ştiut că o să vi se facă proces. Am ştiut că regina Caterina vrea să vă ucidă. Am ghicit că veţi fi torturat şi, prin urmare, am luat măsurile de cuviinţă.

— Chiar ştiind la ce primejdie te expui?

— Domnule – zise Caboche – aţi fost singurul gentilom care mi-a strâns mâna şi am şi eu ţinere de minte şi inimă, oricât de călău aş fi... şi poate tocmai din pricina asta... De altfel, veţi vedea mâine cum o să-mi fac treaba.

— Mâine? făcu Coconnas.

— Fără îndoială, mâine.

— Ce treabă?

Caboche îl privi uluit pe Coconnas.

— Cum, ce treabă? Doar n-aţi uitat sentinţa?!

— Aşa, da, da, ai dreptate, sentinţa, am uitat-o! îl aprobă Coconnas.

Adevărul era că nu o uitase de loc, dar nu se mai gândea la ea.

Se gândea doar la capelă, la stiletul ascuns sub faţa de masă a altarului, la Henriette şi regină, la uşiţa paraclisului, la cei doi cai ce aşteptau la marginea pădurii. Se gândea la libertate, la goana nebună a cailor ce urmau să-i ducă la adăpost, dincolo de frontierele Franţei.

— Acum – îl sfătui Caboche – trebuie să treceţi cu îndemânare de pe masă pe targă. Nu uitaţi că pentru toată lumea, chiar şi pentru subalternii mei, aveţi picioarele zdrobite şi la fiecare mişcare trebuie să urlaţi.

— Aoleu! urlă Coconnas pe dată, când văzu că alţi doi călăi se apropie de el cu targa.

— Hai, hai, puţin curaj – zise Caboche – dacă strigaţi, acum, ce-o să faceţi mai târziu?

— Scumpul meu Caboche, nu le lăsa pe nepreţuitele tale ajutoare să mă atingă! Te implor! Poate n-au o mână aşa de uşoară ca a ta!

— Puneţi targa lângă masă – porunci jupân Caboche.

Cele două ajutoare îi dădură ascultare. Jupân Caboche îl luă pe Coconnas în braţe, ca pe un copil, şi-l aşeză pe targă; dar, deşi îl pusese cu cea mai mare grijă, Coconnas răcni cât îl ţinu gura.

Atunci apăru temnicerul cu o lanternă.

— Hai la capelă! spuse el.

Cei care purtau targa lui Coconnas porniră, după ce acesta, pe furiş, îi strânse pentru a doua oară mâna lui Caboche.

Datorită primei strângeri de mână, treburile îi merseseră prea bine piemontezului, ca să mai facă nazuri.

LIX
CAPELA

Lugubrul cortegiu străbătu într-o linişte adâncă cele două poduri mobile ale donjonului şi curtea cea mare a castelului, care ducea la capelă. Pe vitraliile acesteia, o lumină slabă colora figurile palide ale apostolilor înveşmântaţi în roşu.

Coconnas respiră cu nesaţ aerul nopţii, deşi era rece şi jilav. Privea în beznă şi se gândea cu bucurie că aceste împrejurări favorizau fuga lui şi a prietenului lui.

Îi trebui însă toată voinţa, băgarea de seamă şi stăpânirea de sine ca să nu sară de pe targă când, după ce ajunseră în capelă, la trei paşi de altar, zări pe podea

zăcând grămadă un om înfăşurat într-o mare mantie albă.

Era La Mole.

Cei doi soldaţi care însoţiseră targa rămăseseră afară.

— Pentru că ni se face această supremă graţie de a fi încă o dată împreună, duceţi-mă lângă prietenul meu – spuse Coconnas cu voce stinsă.

Cei care purtau targa nu primiseră vreo altă poruncă, aşa că îi împliniră dorinţa lui Coconnas.

La Mole, posomorât şi palid, îşi sprijinise capul de zid: părul lui negru, scăldat de sudoare, accentua şi mai mult paloarea de ivoriu a chipului şi părea şi acum ţeapăn din pricină că se zbârlise de spaimă.

La un semn al temnicerului, cei doi valeţi care purtau targa se depărtară ca să caute un preot, la cererea lui Coconnas.

Acesta era semnalul stabilit.

Coconnas se uită neliniştit cum pleacă; dar nu era singurul care avea privirea arzătoare aţintita asupra lor. Abia dispăruseră, că două femei se năpustiră de după altar; freamătul lor de bucurie, vestindu-le prezenţa, rupse tăcerea, ca un suflu dinaintea furtunii.

Margareta se îndreptă spre La Mole şi-l prinse în braţe.

La Mole scoase un strigăt îngrozitor, unul din acele ţipete pe care Coconnas îl auzise din temniţă şi-l făcuse aproape să înnebunească.

— Dumnezeule, ce ai, La Mole? întrebă Margareta, dându-se înapoi de spaimă.

La Mole gemu adânc şi duse mâinile la ochi, de parcă n-ar fi vrut s-o vadă pe Margareta.

Pe regina Navarei o înspăimântă mai mult gestul acesta şi tăcerea care urmă, decât strigătul de durere scos de La Mole.

— Vai! Ce s-a întâmplat? Eşti plin de sânge! exclamă ea.

Coconnas se repezise la altar, luase stiletul şi o îmbrăţişă pe Henriette, dar se întoarse pe dată.

— Ridică-te, te implor, ridică-te! spuse Margareta. Ridică-te te rog, acum e momentul!

Un zâmbet îngrozitor de trist înflori pe buzele palide ale lui La Mole, ce părea că nu-şi mai îngăduie să zâmbească.

— Scumpa mea regină! zise tânărul. N-aţi ţinut seama de

Caterina şi, prin urmare, aţi uitat că poate să mai săvârşească o crimă. Am fost supus la torturi, oasele îmi sunt sfărâmate, tot trupul mi-e o rană şi fiecare mişcare pe care o fac acum pentru a vă săruta pe frunte îmi pricinuieşte dureri mai mari decât chinurile morţii.

Într-adevăr, La Mole, cu nespuse eforturi şi galben ca ceara, îşi apăsa buzele pe fruntea reginei.

— Tortură?! exclamă Coconnas. Dar şi eu am fost supus caznei! Dar ce, călăul nu s-a purtat cu tine cum a făcut-o cu mine?

Şi Coconnas povesti ce se întâmplase.

— Aşa-i! Totul se limpezeşte! Tu i-ai dat mâna în ziua când l-am vizitat; eu am uitat că toţi oameni sunt fraţi şi l-am dispreţuit. Dumnezeu mă pedepseşte pentru îngâmfarea mea! Şi-i mulţumesc pentru asta!

La Mole îşi împreună mâinile.

Coconnas şi cele două femei schimbară priviri de o nespusă spaimă.

— Hai, hai, nu mai pierdeţi vremea, scumpe domnule Coconnas – grăi temnicerul, care se dusese până la uşă să tragă cu urechea. Daţi-mi lovitura de pumnal, ca un adevărat gentilom, până nu se întorc ăilalţi.

Margareta îngenunchease lângă La Mole şi era asemenea acelor figuri de marmură ce se apleacă peste morminte, alături de statuia celui îngropat.

— Hai, prietene, curaj – îl îndemnă Coconnas. Sunt puternic, te duc în spate, te aşez pe cal, te iau chiar pe al meu dacă nu poţi să te ţii în şa; dar să plecăm, să plecăm! auzi ce ne spune omul ăsta de ispravă; e vorba de viaţă!

La Mole făcu un efort supraomenesc, un efort sublim.

— E drept, e vorba de viaţa ta! murmură el.

Încercă din nou să se ridice.

Annibal îl luă de subsuori şi-l ridică. În acest timp, La Mole nu scoase decât un fel de muget înăbuşit; dar când Coconnas îl lăsă spre a se duce la temnicer şi nu mai fu sprijinit decât de braţele celor două femei, picioarele îl lăsară şi se prăbuşi, cu toate sforţările Margaretei, care izbucnise în plâns; strigătul sfârşietor pe care-l scoase fără să vrea răsună în capelă cu ecouri lugubre ce stăruiră mult timp sub bolţi.

— Vezi – spuse La Mole cu deznădejde – vezi, scumpa mea regină? Lăsaţi-mă, plecaţi, după ce o să ne luăm rămas bun pentru ultima oară. N-am spus nimic, Margareta, secretul tău l-am învăluit în iubirea mea şi va muri o dată cu mine... Adio, regina mea, adio...

Margareta, ea însăşi aproape fără viaţă, îmbrăţişă acest chip încântător şi-l sărută aproape cu veneraţie.

— Annibal – zise la Mole – tu, care ai fost cruţat de dureri, tu, care mai eşti tânăr şi poţi să trăieşti, fugi, fugi, prietene! Dă-mi această mulţumire supremă de a te şti în libertate!

— Vremea trece, hai, grăbiţi-vă! strigă temnicerul.

Henriette încercă să-l tragă încet după ea pe Annibal, în timp ce în faţa lui La Mole stătea Margareta în genunchi, cu părul răvăşit şi cu ochii scăldaţi în lacrimi, asemenea unei Magdalene.

— Fugi, Annibal! stărui La Mole. Fugi, nu da prilej duşmanilor noştri să se bucure asistând la moartea a doi nevinovaţi!

Coconnas o respinse cu blândeţe pe Henriette, care căuta să-l tragă spre uşă şi spuse cu un gest grav, aproape maiestuos:

— Doamnă, mai întâi daţi acestui om cei cinci sute de scuzi pe care i-am făgăduit.

— Iată-i, zise Henriette.

Apoi Coconnas se întoarse spre La Mole şi clătină trist din cap:

— Cât despre tine, bunul meu La Mole, mă insulţi gândindu-te măcar o clipă că aş putea să te părăsesc. N-am jurat oare să trăiesc şi să mor o dată cu tine? Dar suferi atât de mult, sărmanul meu prieten, că te iert!

Şi se culcă hotărât din nou lângă prietenul lui, îşi plecă spre el capul şi îi atinse uşor fruntea cu buzele.

După aceea, Annibal, aşa cum ar face o mamă cu un copil, luă încet, cu băgare de seamă, capul prietenului său, care, alunecând de-a lungul zidului, se odihni pe pieptul său.

Margareta cu chipul întunecat, ridică stiletul pe care-l aruncase Coconnas.

— Scumpa mea regină – murmură La Mole, care-i înţelesese gândul şi întinsese braţele spre ea – scumpa

mea regină, nu uita că mor pentru ca să sting orice bănuială a iubirii noastre.

— Atunci ce pot să fac pentru tine – exclamă Margareta, deznădăjduită – dacă nici măcar nu pot să mor cu tine?

— Poţi să-mi ajuţi ca moartea să-mi fie uşoară şi să se apropie de mine cu chip surâzător – şopti La Mole.

Margareta se apropie de el, împreunându-şi mâinile, ca şi cum l-ar fi rugat să vorbească.

— Margareta, îţi aminteşti seara când, în schimbul vieţii mele pe care ţi-o ofeream atunci şi ţi-o dăruiesc astăzi, mi-ai făcut o făgăduială sfântă?

Margareta tresări.

— Da, îţi aminteşti, pentru că te-ai înfiorat – reluă La Mole.

— Da, da, îmi amintesc – zise Margareta – şi pe sufletul meu, o să-mi ţin această făgăduială!

Margareta întinse o mână spre altar, ca şi cum ar fi vrut să ia pe Dumnezeu încă o dată ca martor al jurământului ei.

Chipul lui La Mole se lumină, de parcă bolta capelei s-ar fi deschis şi o rază cerească ar fi coborât asupra lui.

— Vin, vin! strigă temnicerul.

Margareta scoase un strigăt şi se năpusti spre La Mole, dar teama să nu-i mărească durerile o făcu să se oprească tremurând în faţa lui.

Henriette îşi puse buzele pe fruntea lui Coconnas, şi-i spuse:

— Te înţeleg, dragul meu Annibal, şi sunt mândră de tine. Ştiu că mori ca un erou, dar pentru eroismul tău te iubesc. Înaintea lui Dumnezeu te voi iubi totdeauna mai presus de orice şi ceea ce Margareta a, jurat să facă pentru La Mole, fără să ştiu despre ce-i vorba, jur să fac la fel pentru tine!

Spuse aceste cuvinte şi-i întinse mâna Margaretei.

— Îmi place cum ai vorbit! Mulţumesc – zise Coconnas.

— Înainte de a mă părăsi, regină, o ultimă graţie: dă-mi o amintire pe care s-o pot săruta când o să urc pe eşafod.

— Da, da, ţine! făcu Margareta.

Îşi scoase de la gât un mic medalion de aur, cu un lănţişor din acelaşi metal.

— Ţine! Uite o amintire sfântă pe care o port din copilărie. Chiar mama mi-a pus-o la gât când eram fetită şi

mă mai iubea! Era a unchiului meu, papa Clement, şi am purtat-o întotdeauna cu mine! Ţine, ia-o!

La Mole o luă şi o sărută pătimaş.

— Se deschide uşa! spuse temnicerul. Fugiţi, doamnelor, fugiţi!

Cele două femei se năpustiră după altar şi dispărură.

În aceeaşi clipă preotul intră.

LX
PIAŢA SAINT-JEAN-EN-GREVE

Bătuseră ceasurile şapte dimineaţa. Mulţimea aştepta, zgomotoasă, în pieţe, pe străzi şi pe cheiuri.

La zece, furgonul vopsit în roşu – acelaşi în care după duel fuseseră aduşi leşinaţi la Luvru – plecase de la Vincennes şi traversa încet strada Saint-Antoine; la trecerea lui, spectatorii, atât de înghesuiţi că se călcau în picioare, păreau nişte statui cu ochii ficşi şi cu gura încremenită.

Regina-mamă oferea în această zi întregii populaţii a Parisului o privelişte sfâşietoare.

Furgonul despre care am pomenit străbătu mai departe străzile, purtând culcaţi pe o mână de paie doi tineri cu capetele descoperite, îmbrăcaţi în negru din cap până în picioare şi sprijinindu-se unul de celălalt.

Coconnas îl ţinea pe genunchi pe La Mole, al cărui cap atârna peste stinghiile cotigii; se uita ba ici, ba colo, cu privirea rătăcită.

Iar mulţimea curioasă să vadă până în fundul furgonului, se înghesuia, se ridica pe vârfuri, se suia pe bolovani, se agăţa de colţurile zidurilor şi părea mulţumită când izbutea să vadă în întregime cele două trupuri care, după ce pătimiseră atât de mult, erau acum hărăzite morţii.

Se zvonise că La Mole murea fără să fi mărturisit nimic din ceea ce era învinuit; în timp ce, dimpotrivă, Coconnas – se spunea ca ceva sigur – nu putuse să îndure chinurile şi destăinuise totul.

Aşa că din toate părţile se auzeau strigăte:

— Uite-l! Uite-l pe roşcovan! El a vorbit! El a mărturisit

totul! E un laş, care-i vinovat de moartea celuilalt. Iar celălalt, dimpotrivă, e un viteaz şi n-a spus nimic.

Cei doi tineri auzeau bine, unul laudele, celălalt insultele, care însoţeau marşul lor funebru spre eşafod; şi în timp ce La Mole strângea mâinile prietenului său, un dispreţ sublim lumina chipul piemontezului care, din înălţimea furgonului răpănos, privea mulţimea prostită, de parcă s-ar fi aflat într-un car triumfal.

Nenorocirea îşi împlinise opera divină: înnobilase figura lui Coconnas, aşa cum moartea trebuia să-i înalţe sufletul.

— Mai avem mult? întrebă La Mole. Nu mai pot, prietene! Simt că în curând o să leşin...

— Curaj, curaj, La Mole! Acum o să trecem pe strada Tizon, apoi pe strada Cloche-Percée. Uite, uită-te puţin!...

— Ridică-mă! Ridică-mă! Să mai văd o dată această casă binecuvântată.

Coconnas întinse mâna şi atinse umărul călăului, care şedea în faţă şi mâna calul.

— Jupâne – îi zise – fii bun te rog şi opreşte-te o clipă în dreptul străzii Tizon.

Caboche încuviinţă din cap şi când ajunse în dreptul străzii Tizon, opri.

La Mole se ridică anevoie, sprijinit de Coconnas; cu privirea împăienjenită de lacrimi, se uita la căsuţa liniştită, tăcută şi ferecată ca un mormânt, oftă adânc şi murmură;

— Adio, adio, tinereţe, iubire, viaţă!

Capul îi căzu pe piept.

— Curaj! Poate o să le găsim pe toate acolo sus! şopti Coconnas.

— Crezi? făcu La Mole.

— Cred, pentru că mi-a spus preotul şi, mai ales, pentru că nădăjduiesc. Dar nu trebuie să leşini, prietene, ticăloşii or să râdă de noi!

Caboche auzi aceste cuvinte şi cu o mână dădu bici calului, în timp ce cu cealaltă îi întinse lui Coconnas – fără să-l vadă nimeni – un mic burete îmbibat cu un întăritor atât de puternic, încât La Mole, după ce-şi frecă tâmplele cu el şi respiră adânc, se simţi răcorit şi cu puteri noi.

— Ah – zise La Mole – renasc!

Şi sărută medalionul pe care îl avea atârnat de gât cu un

lănţişor de aur.

Când ajunseră în colţul cheiului şi dădură ocol încântătorului pavilion al lui Henric al II-lea, se zări eşafodul ca o platformă goală şi însângerată, ce se înălţa deasupra capetelor tuturor.

— Prietene – zise La Mole – aş vrea să mor primul.

Coconnas atinse din nou cu mâna umărul călăului.

— Ce-i, domnul meu? întrebă acesta întorcându-se.

— Ştiu că eşti un om de ispravă şi vrei să-mi fii pe plac, nu-i aşa? îi spuse Coconnas. Cel puţin aşa mi-ai spus.

— Da! Şi vă repet.

— Prietenul meu a suferit mai mult şi are mai puţină putere...

— Şi...

— Şi mi-a spus că ar suferi prea mult să mă vadă murind primul. De altfel, dac-aş muri eu cel dintâi, n-ar fi nimeni care să-l ducă la eşafod.

— Bine, bine – murmură Caboche, ştergându-şi o lacrimă cu dosul palmei. Fiţi pe pace, voi face cum doriţi.

— Şi dintr-o singură lovitură, nu-i aşa? spuse în şoaptă piemontezul.

— Dintr-una singură.

— Foarte bine... pe urmă, dacă vei fi nevoit să dai înapoi, fă-o pe seama mea...

Furgonul se opri. Ajunsese la destinaţie. Coconnas îşi puse pălăria pe cap.

Un vuiet ca al valurilor mării îi vâjâi în urechi lui La Mole. Încercă să se ridice, dar puterile îl părăsiră; Caboche şi Coconnas trebuiră să-l sprijine de subsuori.

Piaţa era o mare de capete. Scările primăriei păreau un amfiteatru plin de spectatori. La fiecare fereastră apăreau chipuri însufleţite, ale căror priviri scânteiau.

Când mulţimea îl văzu pe frumosul tânăr cu picioarele zdrobite, străduindu-se din răsputeri, dar în zadar, să meargă singur la eşafod, se stârni o rumoare nestăvilită, ca un strigăt de durere al tuturor. Bărbaţii strigau, femeile scoteau gemete tânguitoare.

— A fost unul din curtenii cei mai de vază! spuneau bărbaţii. Nu trebuia să moară la Saint-Jean-en-Gréve, ci la Préaux-Cleres.

— Tare-i frumos! Ce palid e! E cel care n-a mărturisit nimic – şopteau femeile.

— Prietene, mă lasă puterile! Du-mă! murmură La Mole.

— Aşteaptă – zise Coconnas.

Făcu un semn călăului, care se îndepărtă.

Apoi se aplecă, îl luă pe La Mole în braţe ca pe un copil şi, fără să şovăie, urcă cu povara lui scara platformei şi îl aşază aici pe La Mole, în mijlocul strigătelor frenetice şi al aplauzelor mulţimii.

Coconnas îşi scoase pălăria, o fâlfâi deasupra capului şi salută.

O aruncă apoi lângă el, pe eşafod.

— Uită-te în jurul nostru! Nu le zăreşti undeva? întrebă La Mole.

Coconnas se uită cu luare aminte prin piaţă; curând îşi pironi privirea într-un loc şi, fără să se întoarcă, atinse cu mâna umărul prietenului său.

— Uite, priveşte fereastra turnuleţului de acolo!

Şi cu mâna cealaltă îi arătă lui La Mole un mic monument, care mai există şi azi, ruină a secolelor trecute, între strada Vannerie şi strada Mouton.

Două femei în doliu stăteau sprijinite una de alta, nu la fereastră, ci puţin mai înapoia ei.

— Ah! făcu La Mole. Nu mă temeam decât de un singur lucru: c-am să mor fără s-o revăd! Am revăzut-o! Acum pot să mor!

Cu ochii pironiţi la fereastră, puse medalionul la gură şi îl acoperi de sărutări.

Coconnas salută graţios pe cele două femei, ca şi cum s-ar fi aflat într-un salon.

Drept răspuns, ele îşi fluturară batistele ude de lacrimi.

La rândul lui, Caboche atinse cu degetul umărul lui Coconnas şi îi făcu din ochi un semn.

— Da, da! aprobă piemontezul.

Se întoarse apoi spre La Mole:

— Îmbrăţişează-mă – îi zise – şi mori frumos. N-o să-ţi fie greu, prietene, eşti atât de curajos!

— N-am niciun merit că mor frumos, de vreme ce sufăr atât de mult! murmură La Mole.

Preotul se apropie şi-i întinse un crucifix lui La Mole care

îi arătă zâmbind medalionul ce-l ţinea în mână.

— Nu-i nimic – zise preotul – totdeauna trebuie să-i ceri să-ţi dea tărie Celui care a îndurat ceea ce ai să înduri şi tu.

La Mole sărută picioarele lui Crist.

— Părinte, călugăriţele preaevlavioasei Fecioare să mă pomenească în rugăciunile lor – zise el.

— Grăbeşte-te, grăbeşte-te, La Mole – spuse Coconnas – soarta ta mă-ndurerează aşa de tare, încât nu mă mai pot stăpâni mult!

— Sunt gata! răspunse La Mole.

— Puteţi să vă ţineţi capul drept? întrebă Caboche, pregătindu-şi paloşul în spatele lui La Mole, care îngenunchease.

— Nădăjduiesc.

— Atunci totul o să meargă bine.

— Dar dumneata – zise La Mole – n-o să uiţi ceea ce te-am rugat? Acest medalion îţi va deschide porţile.

— Fiţi pe pace. Numai încercaţi să vă ţineţi capul drept.

La Mole îşi îndreptă gâtul şi îşi întoarse ochii spre fereastra turnuleţului.

— Adio, Margareta – zise – fii bine...

Nu isprăvi. Cu tăişul paloşului – scânteind ca un fulger – Caboche îi reteză, dintr-o singură lovitură capul, care se rostogoli la picioarele lui Coconnas.

Trupul se întinse încet, de parcă s-ar fi culcat.

Un strigăt uriaş răsună din mii de piepturi şi dintre nenumăratele glasuri de femei, lui Coconnas i se păru că unul e mai sfâşietor decât toate.

— Mulţumesc, dragă prietene, mulţumesc – spuse Coconnas, strângându-i mâna călăului pentru a treia oară.

— Fiule, n-ai nimic să-i încredinţezi lui Dumnezeu? i se adresă preotul lui Coconnas.

— Nu, părinte, pe legea mea, tot ce-am avut de spus v-am spus ieri! îi zise piemontezul.

Apoi, întorcându-se spre Caboche, îl rugă:

— Hai, călăule, ultimul meu prieten, mai fă-mi un serviciu!

— Şi înainte de a îngenunchea, îşi plimbă pe deasupra mulţimii o privire atât de calmă şi de senină, încât un murmur de admiraţie îi mângâie auzul şi-i umplu sufletul de

mândrie. Atunci luă capul prietenul său şi-l sărută pe buzele învineţite, uitându-se încă o dată – pentru ultima oară – spre micul turn; îngenunche, ţinând în mâini capul drag, şi zise:

— Acum, eu!

Nici nu isprăvi aceste cuvinte şi Caboche făcu să-i zboare capul.

Chiar şi pe călău îl cuprinseră fiorii.

— Era şi timpul să se termine! Bietul băiat! murmură el.

Scoase apoi anevoie medalionul din mâinile crispate ale lui La Mole şi aruncă mantia sa peste tristele rămăşiţe, pe care furgonul trebuia să le ducă la el.

Spectacolul se terminase şi mulţimea se risipi.

LXI
TURNUL INFAMIEI

Noaptea se lăsase deasupra oraşului, care mai fremăta sub impresia supliciului ale cărui amănunte circulau din gură în gură, întunecând în toate casele ceasul voios al cinei.

Dimpotrivă, dacă populaţia oraşului era tăcută şi posomorâtă, la Luvru domneau zgomotul, veselia şi strălucirea, pentru că la palat serbarea era în toi.

Această serbare fusese poruncită de Carol al IX-lea, pentru seară, aşa după cum tot el poruncise supliciul pentru dimineaţă.

Regina Navarei primise încă din ajun ordinul să ia şi ea parte şi cum nădăjduia că La Mole şi Coconnas vor fi salvaţi peste noapte şi era sigură că se luaseră toate măsurile în acest scop, îi spusese fratelui ei că va face cum doreşte el.

Dar cum pierduse orice speranţă în urma celor petrecute în capelă, şi cum mai fusese de faţă şi la execuţie, într-o ultimă izbucnire de durere pentru această dragoste – cea mai puternică şi mai profundă din viaţa ei – Margareta îşi jurase că nicio rugăminte şi nicio ameninţare n-o vor putea sili să ia parte la o petrecere la Luvru, după ce în aceeaşi zi asistase la îngrozitoarea ceremonie de la Grève.

În această zi, însă, Carol al IX-lea dădu din nou dovadă de o tărie pe care nimeni poate n-o împinsese aşa de departe. Ţintuit în pat de cincisprezece zile, şubred ca un muribund, palid ca un cadavru, pe la ora cinci el se ridică din pat şi se îmbrăcă cu cele mai frumoase veşminte. E drept că în timp ce se îmbrăca, leşină de trei ori.

Pe la ora opt întrebă ce se întâmplase cu sora lui, dacă mai fusese văzută şi ce făcea. Nimeni nu-i răspunse, căci regina intrase în apartamentul ei pe la ora unsprezece şi se închisese înăuntru, interzicând oricui s-o viziteze.

Pentru Carol nu existau însă uşi închise. Sprijinit de braţul domnului de Nancey, se îndreptă spre apartamentul reginei Navarei şi pătrunse pe neaşteptate pe uşa din coridorul secret.

Deşi se aştepta să o afle copleşită de tristeţe – şi se pregătise sufleteşte pentru aceasta – ceea ce îi fu dat să vadă era atât de sfâşietor, încât nici nu i-ar fi trecut prin minte.

Margareta, aproape leşinată, stătea pe un fotoliu. Capul îi era înfundat în perne. Nu plângea şi nici nu se ruga: de când se întoarse, horcăia ca un bolnav în agonie.

În alt colţ al camerei, Henriette de Nevers, această femeie neînfricată, zăcea fără cunoştinţă pe covor. La întoarcerea din piaţa Saint-Jean-en-Grève, forţele o părăsiseră, ca şi pe Margareta, şi sărmana Gillonne alerga de la una la cealaltă şi nu îndrăznea nici măcar să le adreseze un cuvânt de consolare.

În crizele care urmează după asemenea mari nenorociri, durerea îţi este nepreţuită, asemenea unei comori, şi-l iei drept duşman pe oricine caută să te îndepărteze cât de puţin de la ea.

Aşadar, lăsându-l pe Nancey în coridor, Carol împinse uşa, intră livid şi tremurând.

Niciuna din femei nu-l băgă în seamă. Numai Gillonne, care tocmai îi dădea Henriettei ajutor, se ridică într-un genunchi şi-l privi înspăimântată pe rege.

Carol îi făcu semn cu mâna. Gillonne se ridică, făcu o reverenţă şi plecă.

Regele se îndreptă spre Margareta. O privi o clipă în tăcere, apoi i se adresă pe un ton de care n-ai fi crezut în

stare vocea lui aspră:

— Margareta! Surioară!

Tânăra femeie tresări şi dădu să se ridice.

— Maiestatea voastră! exclamă ea.

— Hai, surioară, curaj! Margareta ridică ochii spre cer.

— Da – făcu Carol – ştiu prea bine, dar ascultă-mă!

Regina Navarei făcu un semn că îl ascultă.

— Mi-ai făgăduit să vii la bal – zise Carol.

— Eu?! strigă Margareta.

— Da. Şi pentru că ai făgăduit, eşti aşteptată. Aşa că dacă nu vii, s-ar mira lumea că nu te vede.

— Frate, iartă-mă! După cum vezi, sunt foarte bolnavă.

— Fă un efort!

O clipă, Margareta păru hotărâtă să fie curajoasă, dar puterile o părăsiră din nou şi capul îi căzu pe perne.

— Nu, nu, n-o să vin! exclamă ea.

Carol îi luă mâna, se aşeză pe fotoliu lângă ea şi-i vorbi în şoaptă:

Margot, tu ai pierdut acum un prieten! Ştiu prea bine! Dar eu, uită-te la mine, nu mi-am pierdut oare toţi prietenii? Şi, pe deasupra, şi pe mama? Tu ai putut întotdeauna să plângi în voie, ca acum. Eu, în ceasurile de mare durere, am fost nevoit să zâmbesc. Tu suferi, Margot, dar eu, uită-te la mine, eu voi muri! Ei bine, Margot, trebuie să ai curaj! Ţi-o cer în numele onoarei noastre. Noi purtăm ca o cruce de nelinişti renumele casei noastre, s-o purtăm ca Mântuitorul pe drumul patimilor. Şi dacă ne împiedicăm, să ne ridicăm curajoşi şi resemnaţi ca El.

— Doamne Dumnezeule! făcu Margareta.

— Da – făcu Carol, răspunzând gândului ei. Da, surioară, sacrificiul e anevoios; dar fiecare îl face în felul lui: unii cu onoarea, alţii cu viaţa lor. Crezi că la douăzeci şi cinci de ani ai mei, stăpân pe cel mai frumos tron din lume, nu regret că mor?... Ei bine, uită-te la mine... ochii, chipul, buzele... sunt ale unui muribund, e adevărat; dar zâmbetul... oare zâmbetul nu te face să crezi că mai nădăjduiesc? Şi, totuşi, peste opt zile, cel mult o lună, o să mă jeleşti, surioară, ca pe cel care a murit astăzi...

— Frăţioare! exclamă Margareta, aruncându-se de gâtul lui Carol.

— Hai, îmbracă-te, dragă Margareta! o sfătui regele. Ascunde-ţi paloarea şi vino la bal. Chiar acum am poruncit să ţi se aducă bijuterii noi şi podoabe, aşa cum se cuvine frumuseţii tale!

— Diamante, rochii! Ce înseamnă acum toate astea? murmură Margareta.

— Viaţa-i lungă, Margareta, cel puţin pentru tine – spuse zâmbind Carol.

— Niciodată, niciodată!

— Surioară, aminteşte-ţi de un lucru: uneori înăbuşindu-ţi sau ascunzându-ţi durerea, îi cinsteşti mai mult pe cei morţi.

— Ei bine, am să vin! răspunse, scuturată de un fior, Margareta.

Ochii lui Carol se umeziră de o lacrimă pe care pleoapele lui uscate o înghiţiră pe dată.

Se aplecă să-şi sărute sora pe frunte, se opri o clipă lângă Henriette, care nici nu-l văzuse, nici nu-l auzise, şi murmură:

— Biata femeie!

Apoi ieşi tăcut.

După plecarea regelui mai mulţi paji intrară, aducând cutii şi casete cu bijuterii.

Margareta le făcu semn să le lase jos.

Pajii ieşiră. Rămase doar Gillonne.

— Pregăteşte-mi tot ce-mi trebuie ca să mă îmbrac – zise Margareta.

Fata se uită mirată la stăpână.

— Da – repetă Margareta, cu un ton a cărui amărăciune e cu neputinţă de redat – da, mă îmbrac! Mă duc la bal! Sunt aşteptată! Aşa că grăbeşte-te! O să am o zi plină: dimineaţa sărbătoare în piaţa Grève, seara sărbătoare la Luvru!

— Şi doamna ducesă? întrebă Gillonne.

— E fericită! Poate să rămână aici! Poate să plângă! Poate să sufere cât pofteşte! Ea nu este fiică de rege, soţie de rege, soră de rege! Ea nu e regină! Ajută-mă să mă îmbrac, Gillonne!

Fata se supuse. Podoabele erau măreţe, rochia minunată. Niciodată nu mai fusese Margareta atât de frumoasă.

Se privi în oglindă.

„Fratele meu are dreptate! Nenorocită făptură e omul!” îşi zise ea.

Chiar atunci, Gillonne se întoarse: ¡

— Doamnă, un om vrea să vă vorbească.

— Mie?

— Da, dumneavoastră.

— Cine e?

— Nu ştiu, dar are o înfăţişare îngrozitoare. Numai uitându-mă la el, şi m-au trecut fiorii.

— Întreabă-l cum îl cheamă – zise Margareta, pălind.

Gillonne ieşi şi după câteva clipe se întoarse.

— N-a vrut să-mi spună numele, doamnă, dar m-a rugat să vă înmânez aceasta.

Gillonne îi întinse Margaretei medalionul pe care i-l dăduse lui La Mole în ajun.

— Lasă-l să intre, să intre! spuse ea degrabă.

Margareta se îngălbeni şi simţi cum îi îngheaţă sângele în vine.

Un pas greu făcu să tremure duşumeaua. Ecoul, fără îndoială indignat că trebuie să repete un asemenea zgomot, se pierdu sub lambriuri. În prag apăru un bărbat...

— Dumneata eşti...? întrebă regina.

— Acela pe care l-aţi întâlnit într-o zi aproape de Montfaucon, doamnă, şi care a adus la Luvru în furgonul lui doi gentilomi răniţi.

— Da, da, te recunosc, eşti jupân Caboche!

— Călăul Parisului, doamnă.

Henriette auzi numai aceste cuvinte din toate câte se pronunţaseră în preajma ei de mai bine de o oră.

Îşi ridică capul palid din mâini şi-l privi pe călău cu ochii ei de smarald, din care parcă ţâşneau două văpăi.

— Şi vii pentru...? îngăimă, tremurând, Margareta.

— Pentru a vă aminti făgăduiala făcută celui mai tânăr dintre cei doi gentilomi, aceluia care m-a rugat să vă înapoiez acest medalion. Vă mai amintiţi, doamnă?

— Da, da! exclamă regina. Niciodată, niciodată umbra unui mort scump nu va avea o mulţumire mai nobilă! Dar unde-i?

— La mine, împreună cu trupul.

— La dumneata? De ce nu l-ai adus?

— S-ar fi putut să fiu oprit la intrarea în Luvru. Şi poate aş fi fost silit să-mi scot mantia. Şi ce s-ar fi zis, când s-ar fi văzut că ascund un cap?

— Bine, bine! Ţine-l la dumneata. Am să vin mâine să-l iau.

— Mâine, doamnă – zise meşterul Caboche – mâine va fi poate prea târziu.

— De ce?

— Pentru că regina-mamă mi-a poruncit să ţin pentru vrăjitoriile ei capetele primilor doi condamnaţi pe care îi voi decapita.

— Vai! Profanare! Capetele iubiţilor noştri! Henriette! strigă Margareta, dând fuga la prietena sa, care se ridică pe dată, de parc-ar fi împins-o un arc. Henriette, îngerul meu, auzi ce spune acest om?

— Da! Ei bine, ce-i de făcut?

— Trebuie să mergem cu el.

Scoţând apoi strigătul acela de durere care-l trezeşte la viaţă pe un om dintr-o mare suferinţă, zise:

— Vai, ce bine mă simţeam! Eram aproape moartă!

Între timp, Margareta îşi aruncă pe umerii ei goi o mantie de catifea.

— Vino, vino – o îndemnă ea – hai să-i mai vedem o dată!

Margareta închise toate uşile şi porunci să i se aducă litiera în faţa portiţei ascunse; pe urmă, luând-o pe Henriette de braţ, coborâră prin coridorul secret, făcându-i semn lui Caboche să le urmeze.

La poarta de jos aştepta litiera, iar lângă portiţă era ajutorul lui Caboche, cu un felinar.

Purtătorii litierei erau oameni de încredere, muţi şi surzi, mai siguri decât ar fi fost vitele de povară.

Merseră cam zece minute în litieră, având înainte pe jupân Caboche şi ajutorul său cu felinarul; apoi se opriră.

Călăul deschise portiera, în timp ce ajutorul o luă la fugă înainte.

Margareta coborî şi o ajută şi pe ducesă. În această mare nenorocire care le lovise pe amândouă, dovedeau că au nervii tari.

Turnul infamiei se înălţa în faţa celor două femei ca un

uriaş posomorât şi mătăhălos, azvârlind o lumină roşiatică prin cele două mici ferestrui ce străjuiau în vârful lui.

Ajutorul se ivi din nou în poartă.

— Doamnelor, puteţi intra! Toată lumea doarme! şopti Caboche.

Chiar atunci, lumina de la cele două ferestrui se stinse.

Femeile, ţinându-se strâns una lângă alta, trecură prin mica poartă în formă de ogivă şi păşiră în beznă pe podeaua de piatră, jilavă şi noduroasă.

La capătul unui coridor care cotea zăriră o luminiţă şi, călăuzite de acelaşi stăpân fioros al casei, se îndreptară într-acolo. Poarta se închise în urma lor.

Caboche, cu o torţă de ceară în mână, le conduse într-o sală scundă şi afumată, în mijlocul căreia era o masă cu trei tacâmuri şi rămăşiţele de la cină. Fără îndoială, aici mâncaseră călăul, soţia lui şi calfa.

În locul cel mai vizibil era ţintuit în zid un pergament cu sigiliul regelui. Era brevetul de călău al Parisului.

Într-un alt ungher se afla un paloş lat, cu mâner lung. Era spada scânteietoare a justiţiei.

Ici-colo atârnau şi câteva gravuri grosolane, înfăţişând sfinţi martirizaţi prin toate felurile de torturi.

Când ajunse aici, Caboche se înclină adânc şi zise:

— Maiestatea voastră să mă ierte că am îndrăznit să pătrund în Luvru şi să vă aduc aici. Dar a fost ultima şi suprema dorinţă a gentilomului, aşa că a trebuit...

— Ai făcut foarte bine, jupâne, ai făcut foarte bine – îi zise Margareta – şi drept răsplată pentru truda dumitale, iată!

Caboche se uită trist la punga plină de galbeni pe care Margareta o pusese pe masă.

— Aur! Mereu aur! murmură el. Vai, doamnă, de ce nu pot să răscumpăr cu aur sângele pe care am fost nevoit să-l vărs astăzi!

— Jupâne – zise Margareta, cu o şovăială dureroasă în glas şi uitându-se în jur – jupâne, jupâne, trebuie să mai mergem în altă parte? Nu văd...

— Nu, doamnă, nu, sunt aici! E însă o privelişte prea tristă, de care aş dori să vă cruţ: ceea ce căutaţi pot să vă aduc aici, ascunse într-o mantie!

Margareta şi Henriette se priviră în acelaşi timp.

— Nu – spuse Margareta, care citise în privirea prietenei sale aceeaşi hotărâre ca şi a ei. Nu! Arată-ne drumul şi te urmăm.

Caboche luă torţa şi deschise o uşă de stejar care răspundea pe o scară cu mai multe trepte, ce se afundau sub pământ. Pe dată se simţi un curent rece, care făcu să zboare câteva scântei din torţă şi prinţesele fură izbite de un miros greţos de mucegai şi sânge

Henriette, albă ca o statuie de marmură, se sprijini de braţul prietenei sale, care părea mai stăpână pe sine.

Dar pe prima treaptă se clătină.

— Vai! N-am să pot... niciodată! exclamă ea.

— Când iubeşti cu adevărat, Henriette, trebuie să iubeşti până la moarte! îi răspunse regina.

Era o privelişte îngrozitoare şi înduioşătoare în acelaşi timp. Cele două femei, strălucitoare de tinereţe, de frumuseţe şi de podoabe, se aplecară sub bolta murdară, cea mai slabă sprijinindu-se de cea mai tare, iar aceasta rezemându-se de braţul călăului.

Ajunseră pe ultima treaptă. În fundul temniţei zăceau două trupuri omeneşti, acoperite cu o bucată mare de pânză neagră.

Caboche apropie torţa, ridică un colţ şi zise:

— Priviţi, maiestate!

Cei doi tineri, în straiele lor negre, erau culcaţi unul lângă altul, în acea îngrozitoare simetrie a morţii. Capetele înclinate şi lipite de trunchi păreau separate doar la mijlocul gâtului printr-un cerc roşu-aprins. Moartea nu le despărţise mâinile, căci, fie din întâmplare, fie printr-o pioasă atenţie a călăului, mâna dreaptă a lui La Mole se odihnea pe mâna stângă a lui Coconnas. Sub pleoapele lui La Mole încremenise o privire de iubire, iar pe buzele lui Coconnas un zâmbet dispreţuitor.

Margareta îngenunche lângă iubitul ei şi, cu mâinile strălucind de pietre scumpe, ridică încet capul pe care-l adorase.

Între timp, ducesa de Nevers, sprijinită de zid, nu putea să-şi ia ochii de pe chipul palid pe care de atâtea ori căutase bucuria şi iubirea.

— La Mole! Scumpul meu La Mole! murmură Margareta.

— Annibal! Annibal! Tu, atât de frumos şi de falnic, de viteaz, nu-mi mai răspunzi! strigă ducesa de Nevers.

Şi un şuvoi de lacrimi îi scaldă ochii.

Această femeie atât de dispreţuitoare, atât de activă, de agresivă când era fericită, această femeie care dusese scepticismul până la îndoiala totală, pasiunea până la cruzime, nu se gândise niciodată la moarte.

Margareta îi dădu însă o pildă de curaj.

Vârî capul lui La Mole într-un săculeţ brodat cu perle şi îmbibat în cele mai alese parfumuri. Capul iubitului părea mai chipeş înfăşurat aşa în mătase şi aur, mai ales că pentru a-i păstra frumuseţea pusese şi un preparat special, folosit pe atunci la îmbălsămatul regilor.

La rândul ei, Henriette se apropie şi înfăşură capul lui Coconnas într-o pulpană a mantiei.

Apoi, amândouă, încovoiate mai mult sub povara durerii decât a celei pe care o purtau, urcară scara, după ce mai aruncară o ultimă privire spre rămăşiţele pământeşti lăsate în voia călăului, în acest ungher întunecat, rezervat criminalilor de rând.

— Nu vă temeţi, doamnă – spuse Caboche care le înţelese privirea. Gentilomii vor fi îngropaţi creştineşte, v-o jur!

— Şi uite, ia asta, ca să le faci slujba – zise Henriette, smulgându-şi de la gât un minunat colier de rubine, pe care i-l dădu călăului.

Se întoarseră la Luvru aşa cum plecaseră. La portiţa de la intrare regina spuse parola. Coborî pe scara secretă în apartamentul ei şi aşeză trista relicvă în odăiţa de lângă dormitor, care din clipa aceasta avea să devină capelă.

Regina Navarei o lăsă pe Henriette de pază în camera ei şi, mai palidă şi mai frumoasă ca oricând, se duse, pe la zece, la bal, intrând în salonul cel mare, acelaşi unde, acum doi ani şi jumătate, am început primul capitol al povestirii noastre.

Toate privirile se aţintiră asupra ei, dar regina le înfruntă mândră şi aproape veselă.

Şi aceasta pentru că împlinise cu sfinţenie ultima dorinţă a iubitului ei.

Zărind-o, Carol străbătu clătinându-se mulţimea înveşmântată în straie de aur, care îl înconjura, şi îi ieşi în întâmpinare.

— Surioară, îţi mulţumesc! spuse el cu glas tare. Apoi îi şopti:

— Bagă de seamă, ai o pată de sânge pe braţ!

— Nu-i nimic, sire, de vreme ce am zâmbetul pe buze! făcu Margareta.

LXII
SUDOAREA DE SÂNGE

Câteva ZILE după scena îngrozitoare pe care am povestit-o – adică la 30 mai 1574 – curtea se afla la Vincennes. Deodată, se auzi larmă în camera regelui. În timpul balului pe care ţinuse cu tot dinadinsul să-l dea chiar în ziua morţii celor doi tineri, starea regelui fusese mai rea ca niciodată, aşa că, potrivit prescripţiilor medicului, venise la ţară să schimbe aerul.

Era opt dimineaţa. Un mic grup de curteni pălăvrăgeau cu însufleţire în anticameră. Când, pe neaşteptate, se auzi un ţipăt şi în pragul uşii apăru doica lui Carol, cu ochii scăldaţi în lacrimi, strigând cu desperare:

— Regele, regele, ajutor!

— Regele se simte mai rău? întrebă căpitanul de Nancey, căruia regele, după cum ştim, îi poruncise să nu mai asculte niciun fel de ordine date de regina Caterina, făcând acum parte din garda sa personală.

— Vai! Ce mult sânge! Ce mult sânge! exclamă doica. Doctorii! Chemaţi doctorii!

Mazilie şi Ambroise Paré făceau cu schimbul la patul augustului bolnav. Ambroise Paré, care era de gardă, văzând că regele aţipise, ieşise pentru câteva clipe.

Între timp, regele transpiră mult; şi cum Carol suferea de o slăbire a vaselor capilare, aceasta îi provocă o hemoragie a pielii.

Sudoarea însângerată o înspăimântase pe doică mai ales că protestantă fiind, după cum ne aducem aminte, şi

văzând pentru prima dată un asemenea fenomen ciudat, îi spusese regelui într-una că sângele hughenot vărsat în ziua sfântului Bartolomeu cerea alt sânge.

Alergară în toate părţile. Doctorul nu putea să se fi dus departe şi, de bună seamă, dintr-o clipă în alta aveau să dea de el.

Anticamera rămase deci goală, căci fiecare voia să-şi arate zelul, dând fuga după doctor.

Atunci se deschise o uşă şi apăru Caterina. Trecu în grabă prin anticameră şi intră repede în cameră, la fiul ei.

Carol zăcea pe pat, cu privirea stinsă, gâfâind; pe tot trupul se prelingea o sudoare roşiatică; o mână spânzura afară din pat şi în vârful fiecărui deget atârna câte un strop rubiniu.

Era o privelişte îngrozitoare.

Totuşi, la zgomotul paşilor mamei lui, ca şi cum i-ar fi recunoscut, Carol se ridică.

— Iartă-mă, doamnă – zise el uitându-se la maică-sa – vreau să mor în tihnă.

— Să mori, fiule, numai dintr-o criză trecătoare din pricina acestui rău blestemat? De ce vrei să ne mâhneşti? făcu Caterina.

— Îţi spun, doamnă, simt că-mi dau sufletul! Îţi repet, doamnă: mi se apropie sfârşitul! Pe toţi dracii! Simt că aşa e, şi ştiu ce spun!

— Sire – zise regina – închipuirea este boala ta cea mai gravă; de când cei doi vrăjitori, cei doi asasini, La Mole şi Coconnas, au fost torturaţi aşa cum meritau, trebuie să suferi mai puţin. Mai stăruie doar durerea morală şi dac-aş putea să-ţi vorbesc numai zece minute, ţi-aş dovedi...

— Doică, veghează la uşă – spuse Carol. Nimeni n-are voie să intre. Regina Caterina de Medicis vrea să stea de vorbă cu preaiubitul ei fiu!

Doica se supuse.

— La urma urmei – continuă Carol – azi sau altă dată, convorbirea asta tot trebuia să aibă loc, aşa că e mai bine azi decât mâine. De altfel, mâine s-ar putea să fie prea târziu. Numai că trebuie să asiste la convorbirea noastră şi o a treia persoană.

— Pentru ce?

— Pentru că, îţi repet, moartea mă pândeşte prin apropiere – zise Carol cu un ton funebru – pentru că dintr-o clipă în alta va intra în această odaie, aşa cum ai intrat dumneata, palidă şi tăcută, fără să-şi anunţe venirea. Aşadar, a sosit timpul în dimineaţa asta să mă ocup şi de treburile regatului, pentru că noaptea trecută le-am orânduit pe-ale mele personale.

— Şi cine-i persoana pe care ai vrea s-o vezi? întrebă Caterina.

— Fratele meu, doamnă. Porunceşte să-l cheme!

— Sire – zise regina – mă bucur că toate temerile dictate mai curând de ură decât pricinuite de durere se şterg din spiritul tău şi în curând îţi vor dispare şi din suflet. Doică – strigă Caterina – doică!

Devotata femeie, care veghea afară, întredeschise uşa.

— Doică, fiul meu porunceşte ca atunci când va veni domnul de Nancey, să-i spui să se ducă după ducele d’Alençon.

Cu un gest, Carol o reţinu pe doică, care se pregătea să dea ascultare poruncii.

— Am spus pe fratele meu, doamnă! repetă Carol.

Ochii Caterinei se dilatară ca ai unei tigroaice, gata să-şi iasă din fire; dar Carol ridică poruncitor mâna:

— Vreau să vorbesc cu fratele meu, cu Henric! Henric singur îmi este frate; nu acela care este rege acolo departe, ci acela care este prizonier aici. Henric va afla ultima mea voinţă!

— Şi eu, dacă eşti la un pas de moarte, după cum spui, crezi că am să dau înapoi în faţa cuiva, mai ales a unui străin, şi o să renunţ la dreptul meu de a fi lângă tine, în ultima clipă, crezi că am să renunţ la dreptul meu de regină, la dreptul meu de mamă? strigă florentina cu o îndrăzneală neobişnuită, faţă de înspăimântătoarea voinţă a fiului ei. Până într-atât ura ce i-o purta bearnezului o făcea să-şi iasă din fire şi să nu se mai prefacă, aşa cum obişnuia.

— Doamnă – zise Carol – sunt încă rege, mai poruncesc încă, doamnă! Am spus că vreau să-i vorbesc fratelui meu Henric şi nu-l chemi pe căpitanul gărzii? Mii de draci! Îţi atrag atenţia că mai am încă destulă putere să mă duc să-l

caut şi singur!

Şi dădu să sară din pat, ceea ce îi dezvălui trupul chinuit de boală, de parc-ar fi fost Cristos pe Golgota.

— Sire – exclamă Caterina ţinându-l – ne jigneşti pe toţi! Uiţi ofensele aduse familiei noastre; numai un vlăstar regesc al Franţei trebuie să îngenuncheze lângă patul de moarte al unui rege al Franţei. Cât despre mine, locul meu e aici, datorită legilor naturii şi ale etichetei; aşa că rămân!

— În virtutea cărui drept rămâi, doamnă? o întrebă Carol al IX-lea.

— Pentru că-ţi sunt mamă!

— Nu-mi mai eşti mamă, doamnă, după cum ducele d'Alençon nu-mi mai este frate.

— Ţi-ai pierdut mintea, domnule?! De când aceea care dă viaţă nu mai este mama aceluia ce a fost adus pe lume de ea?

— Doamnă, de când această mamă denaturată răpeşte ceea ce a dat – îi răspunse Carol, ştergându-şi spuma roşie ce i se prelinsese printre buze.

— Ce vrei să spui, Carol? Nu înţeleg! murmură Caterina, uitându-se la fiul ei cu ochii holbaţi de uimire.

— Ai să mă înţelegi pe dată, doamnă! Carol răscoli sub perna de la căpătâi şi scoase o cheiţă de argint. Doamnă, ia această cheie şi deschide cufărul meu de călătorie. Sunt acolo nişte hârtii care or să vorbească ele pentru mine.

Carol îi arătă cu mâna o ladă scoasă la vedere, în cameră, o ladă minunat sculptată, închisă cu o broască de argint, ca şi cheia ce i se potrivea.

Caterina se supuse, de parc-ar fi fost hipnotizată de voinţa lui Carol.

Înaintă încet spre ladă, îşi aruncă privirile înăuntru şi deodată se dădu înapoi de parc-ar fi dat de o reptilă adormită.

— Ei bine – întrebă Carol, care n-o scăpa din ochi – ce-i în ladă de te-ai speriat aşa de tare, doamnă?

— Nimic – făcu Caterina.

— Atunci vâră mâna, doamnă, şi ia o carte. Trebuie să fie acolo, nu-i aşa? adăugă Carol, cu acel zâmbet stins care la el era mai înfiorător decât orice ameninţare.

— Da – bolborosi Caterina.

— O carte de vânătoare.

— Da.

— Ia-o şi adu-mi-o!

Deşi voia să fie stăpână pe sine, Caterina păli, începu să tremure şi întinse mâna spre ladă.

— Fatalitate! murmură ea luând cartea.

— Bine – zise Carol. Ascultă acum: cartea asta de vânătoare... eram nechibzuit... iubeam vânătoarea mai presus de orice... cartea asta de vânătoare am citit-o prea cu nesaţ, înţelegi, doamnă!

Caterina scoase un geamăt înăbuşit.

— A fost o slăbiciune – continuă Carol. Arde-o, doamnă! Slăbiciunile regilor nu trebuie să fie ştiute!

Caterina se apropie de căminul în care ardeau câţiva butuci, zvârli cartea în flăcări şi rămase în picioare, nemişcată şi tăcută, privind fără vlagă văpăile albăstrui ce mistuiau filele otrăvite.

Curând, cartea se făcu scrum.

— Şi acum, doamnă, cheamă-l pe fratele meu – spuse Carol, cu o măreţie de neînfruntat.

Caterina, încremenită de uimire şi copleşită de o emoţie pe care spiritul ei pătrunzător n-o putea totuşi analiza, şi căreia, deşi avea o forţă supraomenească, nu i se putu împotrivi, făcu un pas înainte şi dădu să vorbească.

Mama avea remuşcări; regina era cuprinsă de groază, dar cea care otrăvise simţea cum e iarăşi stăpânită de ură.

Simţământul acesta ultim le birui pe celelalte.

— Blestemat să fie! Triumfă! Triumfă! îşi atinge ţelul! Da, blestemat, blestemat să fie! exclamă ea, năpustindu-se afară din cameră.

— Auzi? Pe fratele meu, pe fratele meu Henric! ţipă Carol, urmărindu-şi mama cu glasul. Pe fratele meu Henric, căruia vreau să-i vorbesc acum despre regenţa regatului!

Aproape în aceeaşi clipă maestrul Ambroise Paré intră prin uşa opusă aceleia prin care ieşise Caterina. Se opri în prag şi, mirosind atmosfera camerei îmbâcsită parcă de usturoi, întrebă:

— Cine a ars arsenic aici?

— Eu – răspunse Carol.

LXIII
TERASA TURNULUI CASTELULUI VINCENNES

În acest timp, Henric de Navara se plimba singur şi visător pe terasa turnului; ştia că în castelul pe care îl vedea la o sută de paşi se afla curtea, iar ochiul lui pătrunzător îl ghicea acolo pe Carol în agonie.

Era o vreme minunată, de azur şi aur; un mănunchi de raze sclipea pe câmpiile îndepărtate, în vreme ce soarele scălda în aur vârfurile arborilor din pădurea mândră că înfrunzise. Chiar pietrele cenuşii ale turnului păreau că se pătrund de căldura blândă a cerului, iar ridichea sălbatică adusă de vânt se agăţa prin crăpăturile zidurilor şi îşi deschidea discurile de catifea roşie şi galbenă la săruturile adierilor călduţe.

Privirea lui Henric nu se oprea însă nici asupra câmpiilor înverzite, nici asupra vârfurilor aurite ale stejarilor; privirea lui trecu peste toate acestea şi se aţinti arzătoare de ambiţie asupra capitalei Franţei, ce avea să devină într-o zi capitala lumii.

— Parisul – murmură regele Navarei – uite Parisul, adică bucuria, triumful, gloria, puterea, fericirea; Parisul în care se află Luvrul, Luvrul în care e tronul! Un singur lucru mă desparte de acest Paris atât de dorit... Pietrele astea care se târăsc la picioarele mele şi care închid o dată cu mine şi pe duşmanca mea.

Îşi ridică privirea.

Nu se mai uită la Paris, ci la Vincennes, în apropierea căruia la stânga, într-o vale ascunsă de nişte migdali înfloriţi, zări un bărbat pe ale cărui zale se jucau încăpăţânat un mănunchi de raze; iar la fiecare mişcare se reflectau în văzduh.

Bărbatul călărea un armăsar focos şi ţinea de dârlogi un alt cal, ce părea la fel de focos.

Regele Navarei îşi aţinti privirea asupra cavalerului şi-l văzu scoţându-şi sabia din teacă, apoi puse o batistă în vârf şi o agită făcând semn.

Chiar atunci, pe colina din faţă zări un semnal asemănător. Curând, de jur-împrejurul castelului fâlfâiră sute de batiste.

Era de Mouy cu hughenoţii lui, care, ştiind că regele e pe moarte şi temându-se să nu se încerce ceva împotriva lui Henric, se adunaseră şi erau pregătiţi să-l apere sau să atace.

Henric se uită din nou cu luare aminte la cavalerul pe care-l zărise. Se aplecă peste parapet, îşi făcu mâna streaşină la ochi, ca să se păzească de razele soarelui, şi astfel îl putu recunoaşte pe tânărul hughenot.

— De Mouy! exclamă el, ca şi cum acesta l-ar fi putut auzi.

Şi vesel că se vedea înconjurat de prieteni, îşi scoase pălăria şi flutură eşarfa.

Toate batistele albe fâlfâiră din nou cu vioiciune, ceea ce dovedea bucuria celor ce le agitau.

— Vai, mă aşteaptă şi nu pot să fiu cu ei... De ce nu m-am dus eu oare când aş fi putut?... Acum e prea târziu.

Le făcu un gest desperat, la care de Mouy răspunse printr-un semn care voia să spună „voi aştepta”.

În aceeaşi clipă Henric auzi paşi ce răsunau pe scara de piatră. Se dădu repede înapoi. Hughenoţii înţeleseră de ce. Vârâră săbiile în teacă şi batistele dispărură.

Henric văzu venind dinspre scară o femeie gâfâind, ceea ce dovedea că urcase în grabă. O recunoscu, nu fără o teamă ascunsă, pe care o încerca totdeauna când o vedea pe Caterina de Medicis.

În urma ei mergeau doi soldaţi, care se opriră lângă scară.

— Oho! făcu Henric. Trebuie că s-a întâmplat ceva nou şi grav, dacă însăşi regina-mamă mă caută pe terasa turnului de la Vincennes.

Ca să-şi recapete răsuflarea, Caterina se aşeză pe banca de piatră, proptită de creneluri.

Henric se apropie de ea cu cel mai graţios zâmbet:

— Pe mine mă cauţi, scumpă mamă?

— Da, domnule! Am vrut să-ţi dau o ultimă dovadă a afecţiunii mele. Trecem prin momente de grea încercare: regele e pe moarte şi vrea să-ţi vorbească.

— Mie? făcu Henric, tresărind de bucurie.

— Da. I s-a spus, sunt sigură, că regreţi nu numai tronul Navarei, dar râvneşti şi la al Franţei.

— Vai! exclamă Henric.

— Ştiu prea bine că nu-i aşa; dar regele crede şi fără îndoială că această convorbire pe care vrea s-o aibă cu dumneata n-are alt scop decât să-ţi întindă o cursă.

— Mie?

— Da. Înainte de a muri, Carol vrea să ştie dacă reprezinţi o primejdie sau o nădejde; şi de răspunsul dumitale la propunerile lui, bagă bine de seamă, vor depinde ultimele dispoziţii pe care le va da, adică moartea sau viaţa dumitale.

— Dar ce vrea să-mi ofere?

— De unde vrei să ştiu eu? Pesemne lucruri cu neputinţă de făcut.

— În sfârşit, nu ghiceşti, mamă?

— Nu, dar bănuiesc, de pildă...

Caterina se opri.

— Ce?

— Bănuiesc că, dând crezare celor ce i s-au spus, vrea să aibă chiar din gura dumitale dovada acestei ambiţii. Să zicem că va încerca să te ispitească, aşa cum erau puşi altădată la încercare cei vinovaţi ca să mărturisească fără să fie torturaţi. Să zicem – continuă Caterina, privindu-l ţintă pe Henric – că îţi va propune să iei puterea, chiar regenţa.

O bucurie de nedescris năpădi inima năpăstuită a lui Henric, dar ghici lovitura şi spiritul lui viu, dibaci, făcu faţă atacului.

— Mie? Cursa ar fi prea grosolană – zise el. Mie regenţa, când sunteţi dumneavoastră, când există fratele meu d’Alençon?!

Caterina îşi muşcă buzele, ca să nu-şi trădeze mulţumirea.

— Atunci – făcu ea cu vioiciune – renunţi la regenţă?

„Regele a murit şi îmi întinde o cursă” – se gândi Henric.

Aşa că spuse cu glas tare:

— Mai întâi trebuie să aud ce spune regele Franţei, căci chiar din ce mi-aţi mărturisit dumneavoastră, doamnă, tot

ce-am vorbit noi acum nu-s decât nişte bănuieli.

— Fără îndoială – spuse Caterina – dar orice om ştie întotdeauna ce intenţii are.

— Pe Dumnezeul meu! făcu Henric cu naivitate – cum n-am pretenţii, n-am nici intenţii.

— Ăsta nu-i un răspuns! Hotărăşte-te într-un fel! îi zise, lăsându-se în voia mâniei, Caterina, văzând că timpul trece.

— Nu pot să vă dau un răspuns pornind de la nişte bănuieli, doamnă. E atât de greu şi mai ales atât de grav să iau o hotărâre, încât trebuie să aştept ca faptele să vorbească.

— Ascultă, domnule – zise Caterina – nu-i timp de pierdut şi noi ne pierdem vremea în discuţii zadarnice, folosind fiecare subtilităţi de prisos. Să facem jocul ca un rege şi o regină! Dacă primeşti regenţa, îţi pierzi viaţa!

„Regele trăieşte!” se gândi Henric.

Apoi spuse cu glas tare, hotărât:

— Doamnă, Dumnezeu ţine în mâinile sale viaţa oamenilor şi a regilor. El o să mă inspire. Să i se spună maiestăţii sale că sunt gata să mă prezint înaintea sa!

— Gândeşte-te, domnule!

— De doi ani de când sunt în surghiun şi de o lună de când sunt deţinut aci – răspunse grav Henric – am avut timp să mă gândesc, doamnă; şi m-am gândit. Vă rog, deci, să vă duceţi la rege cea dintâi şi să-i spuneţi că vă urmez. Aceşti doi viteji ostaşi vor veghea ca să nu fug. De altfel, n-am de gând s-o fac.

Era atâta dârzenie în cuvintele lui Henric, încât Caterina îşi dădu seama prea bine că toate încercările ei, sub orice formă ar fi fost ascunse, n-or să izbândească. Se grăbi deci să coboare.

Îndată ce dispăru, Henric dădu fuga la parapet şi-i făcu lui de Mouy un semn care voia să spună: „Apropiaţi-vă şi fiţi gata la orice!”

De Mouy, care descălecase, sări din nou în şa şi, ţinând de frâu cel de-al doilea cal, galopă până la două bătăi de flintă de turn.

Henric îi mulţumi, făcându-i un semn, şi coborî.

La prima terasă a turnului îi găsi pe cei doi soldaţi care îl aşteptau.

Un post întărit, alcătuit din santinele elveţiene şi ostaşi din cavaleria uşoară, păzea intrarea castelului. Trebuia să străbaţi o cărare străjuită de câte un şir de halebarde, ca să intri şi să ieşi din Vincennes.

Caterina aştepta în curte.

Le făcu semn celor doi soldaţi care-l însoţeau pe Henric să se depărteze şi-i puse apoi mâna pe braţ!

— Această curte are două porţi. Dacă refuzi regenţa, acolo, în spatele apartamentelor regale, se află un cal zdravăn şi libertatea care te aşteaptă; dacă te mână doar ambiţia, dincolo, lângă poarta prin care ai trecut... Ei, ce spui?

— Cred, doamnă, că dacă regele mă face regent, eu voi da ordine ostaşilor şi nu dumneavoastră. Cred că dacă plec noaptea din castel, toate aceste halebarde, toate aceste suliţe, toate aceste flinte se vor pleca înaintea mea.

— Nesăbuit! murmură Caterina scoasă din fire. Crede-mă, nu-i bine să faci un joc pe viaţă şi pe moarte cu regina Caterina!

— De ce nu? spuse Henric privind-o ţintă. De ce nu cu dumneavoastră sau cu oricare altul, dacă până acum am câştigat?

— Aşadar, du-te la rege, domnule, pentru că nu vrei să crezi şi să înţelegi nimic – zise Caterina, arătându-i scara cu o mână şi jucându-se cu unul din cele două cuţite otrăvite pe care le purta în teaca de piele neagră, devenită istorică.

— După dumneavoastră, doamnă! făcu Henric. Cât timp nu sunt regent, onoarea de a avea întâietate vă aparţine.

Caterina, căreia Henric îi aflase toate intenţiile, nu încercă să mai lupte şi trecu prima.

LXIV
REGENŢA

Regele începuse să devină nerăbdător; tocmai îl chemase pe domnul de Nancey şi-i poruncea să se ducă să-l caute pe Henric, când acesta apăru.

Văzându-şi cumnatul în prag, Carol scoase un strigăt de

bucurie, dar Henric se înspăimântă de parc-ar fi dat cu ochii de un cadavru.

Cei doi doctori care făceau de gardă lângă patul bolnavului se depărtară, iar preotul, care venise la căpătâiul nefericitului rege să-l îndemne să aibă un sfârşit creştinesc se retrase şi el.

Carol al IX-lea nu era iubit; totuşi mulţi plângeau în anticameră. La moartea unui rege, oricare ar fi el, există întotdeauna unii care pierd ceva şi se tem că sub cel ce va urma la tron nu vor dobândi acest „ceva”.

Doliul, plânsetele, cuvintele Caterinei, pregătirile sinistre şi solemne pentru ultimele clipe ale lui Carol şi, în sfârşit, priveliştea regelui însuşi – doborât de o boală de care apoi au mai pătimit şi alţii, dar care până atunci ştiinţa n-o cunoştea – avură asupra spiritului încă tânăr şi deci impresionabil al lui Henric un efect îngrozitor. Aşa că deşi se hotărâse să nu se arate tulburat faţă de starea tot mai gravă a lui Carol, ca să nu-l nelinişteasc ă şi mai tare, nu izbuti totuşi să-şi înfrângă simţământul de spaimă care se zugrăvi pe chipul său, când văzu cum curg pe trupul muribundului şiroaie de sânge.

Carol zâmbi trist, căci nimic nu le scapă muribunzilor din ce gândesc despre ei cei din jurul lor.

— Vino, Henriot – zise el, întinzându-i mâna cumnatului său, cu o blândeţe în glas pe care Henric nu i-o observase niciodată până atunci. Vino, pentru că sufeream că nu te văd. În viaţă ţi-am pricinuit destule griji, sărmanul meu prieten, şi acum îmi pare rău, crede-mă! Uneori i-am ajutat pe cei care te hărţuiau, dar un rege nu este stăpân pe evenimente; în afară de mama mea Caterina, de fratele meu de Anjou, de fratele meu d’Alençon, am avut în viaţă, mai presus de mine, ceva care stinghereşte şi nu dispare decât în ziua când mori: raţiunea de stat.

— Sire, nu-mi amintesc decât de iubirea pe care am avut-o întotdeauna faţă de fratele meu şi de respectul ce l-am purtat întotdeauna regelui meu – îngână Henric.

— Da, da, ai dreptate – zise Carol – şi-ţi sunt recunoscător pentru vorbele astea, Henriot, pentru că într-adevăr ai suferit mult sub domnia mea; ca să nu mai pun la socoteală că în acest răstimp sărmana ta mamă a murit. Şi

pesemne că ai văzut că de multe ori am fost împins să-ţi fac rău. Uneori m-am împotrivit, alteori am cedat, de oboseală. Dar drept ai spus tu: să nu mai vorbim de trecut; acum prezentul mă grăbeşte şi viitorul mă înspăimântă!

Şi zicând aceste cuvinte, sărmanul rege îşi ascunse faţa palidă în mâinile descarnate.

Tăcerea se aşternu grea pentru o clipă. Apoi, clătinându-şi fruntea pentru a-şi goni gândurile întunecate, răspândi în jur stropi însângeraţi şi continuă în şoaptă, aplecându-se spre Henric:

— Statul trebuie salvat! Trebuie să-l împiedicăm să cadă în mâinile fanaticilor sau ale femeilor!

După cum am spus, Carol pronunţase aceste cuvinte în şoaptă. Totuşi, lui Henric i se păru că aude de dincolo de perdelele patului o exclamaţie înăbuşită de mânie. Poate vreo crăpătură în zid, făcută fără ştirea lui Carol, îi îngăduia Caterinei să asculte această convorbire de o importanţă capitală.

— Femei? repetă Henric, pentru a-l determina pe rege să se explice.

— Da – făcu acesta – mama mea vrea regenţa până la întoarcerea fratelui meu din Polonia, dar ascultă ce-ţi spun: n-o să se întoarcă!

— Cum? N-o să se întoarcă?! făcu Henric, căutând să-şi înăbuşe bucuria ce-i năpădise inima.

— Nu, n-o să se întoarcă – continuă Carol – supuşii lui nu-l vor lăsa să plece.

— Crezi, frate dragă, că regina-mamă nu i-a şi scris? întrebă Henric.

— Bineînţeles că i-a scris, numai că Nancey a oprit curierul la Château-Thierry şi mi-a adus scrisoarea, în care îi dădea de veste că nu mai am mult de trăit. Am scris şi eu apoi la Varşovia şi depeşa mea va ajunge. De asta sunt sigur şi fratele meu va fi păzit. Aşadar, după toate probabilităţile, tronul va fi liber, Henric!

Un nou foşnet, de astă dată mai desluşit, se auzi în dormitor.

„Cu siguranţă – se gândi Henric – e aici: ascultă şi aşteaptă!”

Carol însă nu auzi nimic.

— Mor – murmură el – fără niciun moştenitor!

Se opri. Un gând mângâietor păru că-i luminează chipul şi, punând o mână pe umărul regelui Navarei, continuă!

— Vai! îţi aminteşti, Henriot, îţi aminteşti de sărmanul copilaş pe care ţi l-am arătat cum dormea, într-o seară, în leagănul lui de mătase, vegheat de un înger? Vai, Henriot, or să mi-l ucidă!...

— Sire – exclamă Henric, cu ochii umezi de lacrimi – vă jur înaintea lui Dumnezeu că zi şi noapte o să veghez asupra vieţii lui! Porunceşte, iubitul meu rege!

— Îţi mulţumesc, Henriot, îţi mulţumesc! făcu regele, cu o căldură în glas ce nu-i era de loc în fire, dar pe care amintirea aceasta i-o dăduse. Primesc legământul său! Să nu faci din el un rege... din fericire, nu-i născut pentru tron, ci pentru a fi un om fericit. Îi las avere; şi să aibă nobleţea mamei lui: aceea a sufletului. Poate că ar fi mai bine pentru el să intre în rândurile clerului. Ar inspira mai puţină teamă. Vai, mi se pare că aş muri dacă nu fericit, cel puţin liniştit, de-ar fi aici să mă mângâie dezmierdările copilului şi chipul blând al mamei lui!

— Sire, nu-i puteţi chema?

— Sărmanii de ei! N-ar mai ieşi de-aici! Iată starea regilor: nu pot trăi nici muri cum vor. Dar făgăduiala ta m-a liniştit.

Henric rămase pe gânduri.

— Da, sire, fireşte, am făcut legământ! Putea-voi oare să-l respect?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Oare eu însumi n-am să fiu surghiunit, ameninţat la fel ca şi el, poate chiar mai mult? Pentru că eu sunt un bărbat în toată firea, pe când el nu-i decât un copil.

— Te înşeli! răspunse Carol. După moartea mea ai să fii tare şi puternic şi uite ce o să-ţi dea forţă şi putere.

La aceste cuvinte, muribundul scoase un pergament de sub căpătâi.

— Ţine! îi zise.

Henric citi documentul, care era întărit cu sigiliul regal.

— Mie, regenţa, sire?! exclamă Henric, pălind de bucurie.

— Da, ţie regenţa, în aşteptarea reîntoarcerii ducelui de Anjou; şi cum ducele de Anjou, după toate probabilităţile,

nu se va mai întoarce, o dată cu aceasta nu-ţi dau numai regenţa, ci şi tronul.

— Tronul, mie! murmură Henric.

— Da – zise Carol – ţie, singurul demn şi mai ales singurul capabil să-i conduci pe aceşti curteni desfrânaţi şi pe aceste târfe care trăiesc din sângele şi lacrimile altora. Fratele meu d'Alençon este un trădător! Va trăda pe oricine! Aşa că lasă-l în turnul în care l-am trimis. Maică-mea o să vrea să te ucidă: surghiuneşte-o. Fratele meu de Anjou, peste trei-patru luni, sau poate peste un an, o să părăsească Varşovia şi o să vină să-ţi conteste puterea. Răspunde-i printr-o bulă papală. Am tratat această problemă prin ambasadorul meu, ducele de Nevers, şi vei primi bula neîntârziat.

— Scumpul meu rege!

— Să nu te temi decât de războiul civil, Henric. Dacă ai să rămâi convertit, o să-l poţi ocoli, căci partidul hughenot nu-i puternic decât dacă îl conduci tu, iar domnul de Condé nu e în stare să lupte împotriva ta. Franţa este o ţară de câmpie, Henric, deci o ţară catolică. Regele Franţei trebuie să fie regele majorităţii. Se zice că sunt ros de remuşcări pentru că am poruncit masacrul din noaptea sfântului Bartolomeu; îndoieli, da; remuşcări, nu se zice că sângele hughenotilor se răzbună şi că acum transpir sânge prin toţi porii. Ştiu prea bine ce transpir; arsenic, şi nu sânge!

— Vai, sire, ce vreţi să spuneţi?

— Nimic! Dacă moartea mea trebuie să fie răzbunată, Henriot, numai Dumnezeu trebuie s-o răzbune. Şi să nu mai vorbim despre asta decât atât cât să prevedem ce urmări o să aibă. Îţi las un parlament bun, o armată încercată! Sprijină-te pe parlament şi armată, ca să rezişti singurilor tăi duşmani: mama mea şi ducele d'Alençon.

Se auzi atunci în anticameră un zgomot surd de arme şi comenzi militare.

— Vor să mă ucidă! murmură Henric.

— Te temi, şovăi? spuse Carol, neliniştit.

— Eu, sire? Nu, nu mă tem! Nu şovăi! Primesc! spuse Henric.

Carol îi strânse mâna. Tocmai atunci doica se apropie de el aducându-i o doctorie pe care i-o pregătise într-o odaie

învecinată, fără să bage de seamă că soarta Franţei se hotăra la trei paşi de ea. Regele i se adresă:

— Dragă doică, cheamă pe mama mea şi spune să vină şi domnul d’Alençon.

LXV
REGELE A MURIT, TRĂIASCĂ REGELE!

Câteva clipe după aceea, Caterina şi ducele d’Alençon intrară în odaia regelui, galbeni de spaimă şi tremurând de furie. Aşa cum bănuise Henric, Caterina ştia tot şi-i destăinuise în puţine cuvinte lui Francisc. Făcură câţiva paşi şi se opriră.

Henric stătea în picioare la căpătâiul patului lui Carol.

Regele le anunţă ultima lui voinţă:

— Doamnă – se adresă el mamei lui – dacă aveam un fiu, v-ar fi revenit regenţa; sau în lipsa dumneavoastră, i se cuvenea regelui Poloniei; sau în lipsa acestuia, ar fi fost regent fratele meu Francisc, dar n-am niciun fiu şi după mine tronul aparţine fratelui meu, ducele d’Anjou, care nu e aici. Cum într-o zi sau alta o să vină să-şi ceară tronul, nu vreau să găsească în locul său pe cineva care ar putea, prin drepturile sale aproape egale, să-i conteste coroana şi deci să expună regatul unui război între pretendenţi. Iată de ce nu te las regentă, doamnă; astfel ai avea de ales între cei doi fii, ceea ce ar fi foarte neplăcut pentru sufletul unei mame. Iată pentru ce nu l-am ales pe fratele meu Francisc, căci ar putea să-i spună fratelui vârstnic: „Aveai un tron, de ce l-ai părăsit?” Aşadar, am ales un regent care să poată avea doar în păstrare coroana, deci provizoriu, nu definitiv. Pe acest regent salută-l, doamnă, salută-l, scumpul meu frate! Acest regent este regele Navarei!

Şi cu un gest de ultimă poruncă, îl salută cu mâna pe Henric.

Caterina şi d’Alençon făcură o mişcare între o tresărire nervoasă şi un salut.

— Poftim, domnule regent – se adresă Carol regelui Navarei – iată documentul care până la reîntoarcerea

regelui Poloniei îţi dă comanda armatei, cheile tezaurului şi puterea regală!

Caterina îl mistuia pe Henric cu privirea. Francisc abia se putea ţine pe picioare; dar slăbiciunea unuia şi dârzenia celuilalt, în loc să-l liniştească pe Henric, îi dovedeau primejdia prezentă, imediată, ameninţătoare.

La rândul său, Henric îşi încordă voinţa şi, stăpânindu-şi teama, luă sulul din mâinile regelui; apoi, îndreptându-se din spate, aţinti asupra Caterinei şi lui Francisc o privire care voia să spună: „Băgaţi de seamă, eu sunt stăpânul!”

Caterina îi înţelese privirea.

— Nu, nu, niciodată – exclamă – niciodată cei din neamul meu nu se vor pleca în faţa străinilor! Niciodată un Bourbon nu va domni în Franţa, atâta timp cât va exista un Valois!

— Mamă, mamă! strigă Carol, cu un glas mai înspăimântător ca niciodată, încercând să se ridice din patul lui cu cearceaful înroşit de sânge. Ia seama, mai sunt rege! Ştiu prea bine: nu pentru mult timp, dar nu-mi trebuie prea mult timp ca să dau un ordin: să fie pedepsiţi ucigaşii şi otrăvitorii!

— Ei bine, dă ordin, dacă îndrăzneşti! Eu mă duc să le dau pe-ale mele! Hai, Francisc, hai!...

Ieşi în grabă, târându-l după ea pe ducele d’Alençon.

— Nancey! ţipă Carol. Nancey, vino la mine, vino! Îţi ordon, îţi poruncesc, Nancey, aresteaz-o pe mama, arestează-l pe fratele meu, arestează...

Un val de sânge îl împiedică pe Carol să vorbească, tocmai când căpitanul gărzii deschidea uşa. Regele se sufocă şi căzu horcăind pe pat.

Nancey nu-şi auzi decât numele. Ordinele pe care le primise, rostite cu glas înăbuşit, nu le mai desluşise.

— Păziţi uşa şi nu lăsaţi pe nimeni să intre! porunci Henric.

Nancey salută şi ieşi.

Henric se uită la trupul nemişcat pe care l-ai fi putut lua drept un cadavru, dacă o uşoară răsuflare n-ar fi agitat şuviţa de spumă care i se prelingea printre buze.

Îl privi îndelung, apoi zise:

— Iată clipa supremă: trebuie să domnesc? Trebuie să trăiesc?

Chiar atunci perdeaua de la uşa dormitorului fu dată la o parte. Un chip palid se ivi şi în tăcerea de moarte, care domnea în camera regală, se auzi un glas:

— Trebuie să trăiţi!

— René! exclamă Henric.

— Da, sire!

— Aşadar, prezicerea ta e falsă! N-am să fiu rege!

— Veţi fi, sire, dar n-a sunat încă ceasul!

— De unde ştii? Vorbeşte! Vreau să ştiu dacă trebuie să te cred!

— Ascultaţi!

— Ascult.

— Aplecaţi-vă!

Henric se aplecă deasupra corpului lui Carol. La rândul lui, René se aplecă şi el. Îi despărţea doar lăţimea patului, micşorată şi ea când se aplecaseră amândoi. Între ei zăcea nemişcat, fără glas, regele muribund.

— Ascultaţi! rosti René. Sunt aici din ordinul reginei-mame, ca să vă răpun. Dar prefer să vă slujesc, căci am încredere în horoscopul dumneavoastră. Aşa că, slujindu-vă, îmi apăr în acelaşi timp şi pielea, şi sufletul.

— Nu ţi-a poruncit oare regina să-mi spui toate astea? întrebă Henric, cuprins de îndoială şi nelinişte.

— Nu – răspunse René – dar ascultaţi, vă spun o taină!

Se aplecă mai tare, iar Henric făcu la fel, aşa că cele două capete aproape se atingeau.

Convorbirea dintre cei doi bărbaţi încovoiaţi deasupra trupului regelui muribund avea ceva atât de tulburător, încât superstiţiosului florentin i se zbârli părul, iar chipul lui Henric lucea de sudoare:

— Ascultaţi – continuă René – ascultaţi o taină pe care numai eu o ştiu şi v-o destăinuiesc, dacă-mi juraţi pe sufletul acestui muribund că mă iertaţi pentru moartea mamei dumneavoastră.

— Ţi-am mai făgăduit o dată – zise Henric, al cărui chip se întunecă.

— Mi-aţi făgăduit, dar n-aţi făcut legământ! spuse René, vrând parcă să se retragă.

— Îţi jur – rosti Henric, întinzând mâna dreaptă deasupra capului regelui.

— Ei bine, sire – şopti în grabă florentinul – regele Poloniei soseşte!

— Nu – făcu Henric – curierul a fost arestat de regele Carol.

— Regele Carol n-a arestat decât un curier, pe drumul spre Château-Thierry; dar regina-mamă, prevăzătoare, a trimis trei, pe trei drumuri diferite.

— Vai! Nenorocitul de mine!

— Un mesager a sosit astăzi dimineaţă la Varşovia. Regele a plecat pe dată şi nimeni acolo n-a încercat să i se împotrivească, pentru că la Varşovia nu se ştie nimic despre boala regelui. Poate că în câteva ceasuri Henric de Anjou va fi aici!

— Ah! Dac-aş avea un răgaz de numai opt zile!

— Da, dar n-a veţi nici opt ceasuri! auziţi zăngănit de arme?

— Da.

— Se fac pregătiri împotriva dumneavoastră. Or să vină să vă ucidă chiar aici, în camera regelui.

— Regele n-a murit încă.

— Peste zece minute o să moară. Aşadar, aveţi zece minute de trăit. Poate mai puţin!

René îşi aţinti privirea asupra lui Carol.

— Ce-i de făcut?

— Să fugiţi, fără să pierdeţi o clipă, o singură clipă!

— Dar pe unde? Dacă mă aşteaptă în anticameră să mă omoare când ies?

— Ascultaţi, îmi primejduiesc viaţa pentru dumneavoastră! Să n-o uitaţi niciodată!

— Fii sigur!

— Urmaţi-mă prin acest coridor secret, până la portiţa ascunsă; apoi, ca să câştigaţi timp, o să mă duc la soacra dumneavoastră să-i spun că o să coborâţi. În felul ăsta o să creadă că aţi descoperit coridorul secret şi aţi fugit pe acolo. Veniţi, veniţi!

Henric se aplecă deasupra lui Carol şi-l sărută pe frunte.

— Adio, frate! Nu voi uita că ultima ta dorinţă a fost să-ţi urmez la tron! Nu voi uita niciodată că ultima ta voinţă a fost să mă faci rege. Mori în pace! în numele fraţilor mei hughenoţi, te iert de sângele vărsat!

— Mai repede, mai repede! îl îndemnă René. Îşi vine în simţiri! Fugiţi înainte să deschidă ochii, fugiţi!

— Doică – murmură Carol – doică!

Henric luă de la căpătâiul lui Carol sabia regelui muribund, care-i era de prisos acum, de altfel; îşi vârî la piept sulul care îl investea cu titlul de regent, sărută fruntea lui Carol pentru ultima dată, ocoli patul şi se năpusti în coridor, prin uşiţa secretă, care se închise în urma lui.

— Doică! Doică! strigă regele mai tare.

Bătrâna alergă.

— Ce-i, dragul meu Carol? îl întrebă ea.

— Doică – şopti regele, cu ochii holbaţi şi privirea fixă, prevestitoare a morţii – s-a întâmplat ceva în timp ce dormeam; văd o lumină strălucitoare, îl văd pe Dumnezeu, stăpânul nostru; văd pe domnul nostru Isus; văd pe preasfânta Fecioara Maria. Ei îl roagă, îl imploră pentru mine; Domnul atotputernic mă iartă... el mă cheamă... Dumnezeule!... Dumnezeule!... fie-ţi milă de mine... Dumnezeule, uită că eram rege... căci iată, vin la tine fără sceptru şi coroană... Doamne! Uită crimele regelui, pentru a-ţi aminti numai de suferinţele omului!... Dumnezeule! Iată-mă!...

Pe când rostise aceste cuvinte, Carol se ridicase din ce în ce mai mult, de parcă s-ar fi pregătit să iasă în întâmpinarea glasului care-l chema; apoi, după ultimele vorbe, scoase un suspin şi căzu în nesimţire, rece ca gheaţa, în braţele doicii sale.

Şi în timp ce soldaţii, conduşi de Caterina, se năpustiseră în sala cunoscută de toţi prin care trebuia să iasă Henric, acesta, călăuzit de René, străbătuse coridorul secret, ieşise prin portiţa tainică, sărise pe calul care îl aştepta şi gonea spre locul unde ştia că-l va regăsi pe de Mouy.

Pe neaşteptate, la zgomotul calului, al cărui galop răsuna pe dalele de piatră, câteva santinele se întoarseră şi strigară:

— Fuge! Fuge!

— Cine? strigă regina-mamă, apropiindu-se de o fereastră.

— Regele Navarei! Regele Navarei! strigară străjile.

— Foc! Trageţi în el! ordonă Caterina.

Soldaţii luară poziţia de tragere, dar Henric era prea departe.

— Fuge – exclamă regina-mamă – aşadar se dă bătut!

— Fuge – murmură ducele d'Alençon – aşadar sunt rege!

Chiar în aceeaşi clipă, pe când Francisc şi maică-sa se mai aflau încă la fereastră, podul mobil al castelului scârţâi sub copitele mai multor cai. Se auzi un zăngănit de arme şi mare larmă. Un tânăr, în galop, fluturând pălăria, pătrundea în curtea castelului, strigând „Franţa!". Îl urmau patru gentilomi, asudaţi ca şi el, plini de praf şi de spuma cailor.

— Fiul meu! strigă Caterina, întinzând braţele prin fereastră.

— Mamă! exclamă tânărul, sărind de pe cal.

— Fratele meu, ducele de Anjou! murmură Francisc, înspăimântat şi dându-se îndărăt.

— E prea târziu? o întrebă Henric de Anjou pe maică-sa.

— Nu, dimpotrivă, ai venit la timp! Dacă Dumnezeu te-ar fi călăuzit cu mâna lui, n-ai fi ajuns într-un moment mai potrivit. Priveşte şi ascultă.

Tocmai atunci, domnul de Nancey, căpitanul gărzii, înainta pe balconul camerei regale.

Toate privirile se aţintiră asupra lui.

Rupse o baghetă în două şi cu braţele întinse, ţinând cele două bucăţi în mâini, strigă de trei ori:

— Regele Carol a murit! Regele Carol a murit! Regele Carol a murit!

Apoi aruncă cele două bucăţi ale baghetei.

— Trăiască regele Henric al III-lea! strigă atunci Caterina, închinându-se cu o pioasă recunoştinţă. Trăiască regele Henric al III-lea!

În afară de ducele Francisc, toţi repetară acest strigăt.

— Ah! M-a tras pe sfoară! murmură Francisc, sfâşiindu-şi pieptul cu unghiile.

— Am câştigat, şi ticălosul de bearnez m-o să domnească! strigă Caterina.

EPILOG

Trecuse un an de la moartea regelui Carol al IX-lea şi urcarea pe tron a succesorului său.

Regele Henric al III-lea, preafericit domnitor, prin graţia lui Dumnezeu şi a mamei sale Caterina, se dusese la o frumoasă procesiune în cinstea Sfintei Fecioare din Cléry.

Plecase pe jos, cu regina, soţia sa, şi cu întreaga curte.

Regele Henric al III-lea putea prea bine să-şi irosească timpul, pentru că acum nu avea nicio grijă serioasă. Regele Navarei era în Navara, unde dorise atât de mult să fie; şi era foarte ocupat – se zicea – cu o frumoasă fată din familia Montmorency, pe care o poreclise Fosseuse[18].

Margareta trăia în preajma lui, tristă, posomorâtă, găsind doar în frumoşii munţi ai ţinutului nu o distracţie, ci o alinare a celor două mari dureri ale ei: moartea şi lipsa iubitului.

La Paris domnea liniştea. Regina-mamă, adevărată regentă de când scumpul ei fiu Henric era rege, îşi avea reşedinţa când la Luvru, când la palatul Soissons, clădit pe locul unde se află acum oborul de grâu şi din care n-a mai rămas decât eleganta coloană ce se mai poate vedea şi astăzi.

Într-o seară, era foarte adâncită în cercetarea stelelor împreună cu René, ale cărui mici trădări nu le aflase niciodată şi care se bucura de favoarea ei, după falsele mărturii făcute la momentul potrivit împotriva lui Coconnas şi a lui La Mole. Tocmai atunci fu anunţată că un bărbat doreşte a-i face comunicări de cea mai mare importanţă şi o aşteaptă în capela sa.

Coborî în grabă şi îl găsi pe domnul de Maurevel.

— El e aici! exclamă fostul căpitan al depozitelor de muniţii, nemaiaşteptând ca regina să i se adreseze, şi încălcând astfel protocolul regal.

— Care „el”? întrebă Caterina.

— Cine aţi vrea să fie, doamnă? Regele Navarei!

— Aici... Henric?... Şi de ce-a venit, neprevăzătorul? murmură Caterina.

— Dacă e să ne luăm după aparenţe, a venit s-o vadă pe doamna de Sauve; asta-i totul. Dacă e să ne luăm după

18 Săpătoarea.

probabilităţi, a venit să uneltească împotriva regelui.

— Şi cum ai aflat că e aici?

— Ieri l-am văzut intrând într-o casă, iar după câteva clipe a intrat acolo şi doamna de Sauve, ca să-l întâlnească.

— Eşti sigur că era el?

— L-am aşteptat până a ieşit, adică o bună parte din noapte. Pe la trei, cei doi amanţi au plecat. Regele a condus-o pe doamna de Sauve până la poarta Luvrului; aici, datorită străjii care fără îndoială e în slujba ei, a intrat fără să-i pese de nimic, iar regele s-a întors, fredonând o arie, atât de nepăsător, de parcă-ar fi fost în munţii lui.

— Şi unde s-a dus?

— În strada l'Arbre-Sec, la hanul „Sub cerul liber", la acelaşi hangiu unde stăteau cei doi vrăjitori care au fost executaţi din ordinul maiestăţii voastre.

— De ce n-ai venit pe dată să-mi dai de veste?

— Pentru că nu eram încă atât de sigur de cele întâmplate.

— Dar acum eşti?

— Fără putinţă de tăgadă!

— L-ai văzut?

— Fireşte. Mă ascunsesem la un neguţător de vinuri din faţa hanului; mai întâi l-am văzut intrând în aceeaşi casă ca în ajun, apoi, fiindcă doamna de Sauve întârzia, el şi-a arătat neprevăzător chipul la geamul unei ferestre de la etajul întâi, şi de astă dată mi-a risipit orice îndoială. De altfel, doamna de Sauve a venit din nou să-l întâlnească.

— Crezi că vor rămâne împreună, ca noaptea trecută, până la trei dimineaţa?

— Poate.

— Unde e hanul?

— Aproape de Croix des Petits-Champs, spre Saint-Honoré.

— Bine – făcu Caterina. Domnul de Sauve nu-ţi cunoaşte scrisul?

— Nu.

— Aşează-te aici şi scrie!

Maurevel se supuse şi luă pana.

— Sunt gata, doamnă.

Caterina îi dictă:

„În timp ce baronul de Sauve îşi face serviciul la Luvru, baroana, soţia sa, se află cu un filfizon, un prieten de-al ei, într-un han din apropiere de Croix des Petits-Champs, spre Saint-Honoré. Baronul de Sauve va recunoaşte casa după o cruce roşie pe zidul ei”.

— Ce trebuie să fac? întrebă Maure vel.

— Fă o copie după scrisoare! îi zise Caterina.

Maurevel ascultă supus.

— Acum trimite una din scrisori baronului de Sauve, printr-un om dibaci, care o va lăsa pe cealaltă să cadă pe unul din coridoarele Luvrului.

— Nu înţeleg nimic – bolborosi Maurevel.

Caterina ridică din umeri.

— Nu înţelegi că un soţ care primeşte o asemenea scrisoare se supără?

— Dar mi se pare că pe vremea regelui Navarei nu se supăra.

— Ceea ce îi îngăduie unui rege, poate că nu-i îngăduie unui curtezan oarecare. De altfel, dacă n-o să se supere soţul, o să te superi dumneata pentru el!

— Eu?

— Fireşte! Vei lua patru oameni, şase dacă-i nevoie, o să te maschezi, o să forţezi uşa, ca şi cum aţi fi trimişi de baron, îi surprinzi pe amanţi când sunt singuri, în intimitate, şi-i loveşti în numele regelui; iar a doua zi, conţinutul depeşei, găsite pe unul din coridoarele Luvrului de un suflet milos, va fi adus şi la cunoştinţa altora, ceea ce va dovedi că soţul s-a răzbunat. Numai că, datorită întâmplării, curtezanul era regele Navarei, dar cine poate să bănuiască asta, când toţi cred că se află la Pau?

Maurevel se uită cu admiraţie la Caterina; se înclină şi plecă.

Pe când Maurevel ieşea din palatul Soissons, doamna de Sauve intra în căsuţa din Croix des Petits-Champs.

Henric o aştepta cu uşa întredeschisă.

Când o zări pe scară, o întrebă:

— N-ai fost urmărită cumva?

— Nu! Cel puţin aşa cred – răspunse Charlotte.

— Eu cred că am fost, nu numai astă-noapte, dar şi în cursul serii – zise Henric.

— Vai, Doamne! Mă înspăimântaţi, sire! murmură Charlotte. Dacă această amintire plăcută pe care i-o dăruieşti unei vechi prietene o să-ţi pricinuiască neplăceri, n-o să mă consolez niciodată.

— Fii pe pace, scumpă prietenă – spuse bearnezul – avem trei spade care veghează în umbră.

— Trei sunt prea puţine, sire!

— Destule, când aceste spade se numesc de Mouy, Saucourt şi Barthélémy.

— Aşadar de Mouy te-a însoţit la Paris?

— Fireşte.

— A îndrăznit să se întoarcă la Paris? Vasăzică îl iubeşte la nebunie vreo sărmană femeie, ca şi pe dumneata?

— Nu, dar aici se află un duşman căruia i-a jurat moartea. Numai ura, scumpa mea, poate să te ducă la tot atâtea prostii ca şi iubirea.

— Mulţumesc, sire.

— Oh! Nu mă refer la prostiile de acum; mă gândesc la cele trecute şi la acelea pe care le voi face. Dar să nu vorbim despre asta! N-am timp de pierdut!

— Vasăzică, pleci!

— Da, la noapte!

— Aşadar, ţi-ai terminat treburile pentru care ai venit la Paris?

— N-am venit decât pentru dumneata!

— Gasconule!

— La naiba, scumpa mea prietenă, spun adevărul! Dar să îndepărtăm aceste amintiri; mai am doar două-trei ceasuri de fericire, şi apoi o să ne despărţim pe veci!

— Vai, sire – făcu doamna de Sauve – iubirea mea e veşnică!

Henric tocmai afirmase că n-are vreme de discuţie: aşa că nu mai ripostă; crezu, sau, sceptic, cum îi era firea, se prefăcu a crede.

Totuşi, după cum pomenise regele Navarei, de Mouy şi cei doi însoţitori ai săi se aflau ascunşi în preajma casei.

Stabiliseră cu Henric ca acesta să plece din căsuţă la miezul nopţii, în loc de ceasurile trei dimineaţa; urma apoi

s-o conducă pe doamna de Sauve, ca în ajun, până la Luvru, iar de aci să meargă în strada Cérisaie, unde locuia Maurevel.

Peste zi de Mouy se lămurise pe deplin care-i casa „unde locuia duşmanul său.

Acum stăteau la pândă cam de vreo oră, când zăriră un om – urmat la câţiva paşi de alţi cinci – care se apropie de poarta căsuţei şi, una după alta, încercă mai multe chei în broască.

Când îl văzu de Mouy, pitit în umbra unei porţi învecinate, nu făcu decât un salt din ascunzătoare până la bărbatul ce încerca cheile şi îl apucă de braţ.

— O clipă – strigă de Mouy – nu-i voie să intri aici!

Omul se dădu înapoi şi când sări, îi căzu pălăria.

— De Mouy de Saint-Phale! ţipă el.

— Maurevel! urlă hughenotul, scoţându-şi spada din teacă. Te căutam! Mi-ai venit singur în cale! Mulţumesc!

Dar mânia nu făcu să-l uite pe Henric. Se întoarse spre poartă şi fluieră ca păstorii bearnezi.

— Asta-i de ajuns! se adresă apoi lui Saucourt. Acum. Vino aici, asasinule! Vino i

Şi se năpusti asupra lui Maurevel.

Între timp, acesta avusese răgazul să tragă din centură un pistol.

— Aha! De data asta cred că ţi-a sunat ceasul – zise ucigaşul în solda regelui, ochind spre tânăr.

Trase; dar de Mouy se aruncă spre dreapta şi glonţul trecu fără să-l atingă.

— Acum e rândul meu! exclamă tânărul.

Şi-l izbi pe Maurevel cu spada atât de tare, încât deşi îl nimeri în centura de piele, vârful armei pătrunse în carne.

De durere, asasinul scoase un strigăt atât de sălbatic, încât zbirii care-l însoţeau îl crezură lovit de moarte şi fugiră înspăimântaţi spre strada Saint-Honoré.

Maurevel nu era de loc viteaz. Când se văzu părăsit de oamenii lui şi având în faţă un adversar ca de Mouy, încercă la rândul lui să fugă pe acelaşi drum ca şi ei, strigând: „Ajutor!”

De Mouy, Saucort şi Barthélémy îl urmăriră plini de zel. Când ajunseră în strada Grenelle, pe unde o luaseră pentru

a le tăia calea, o fereastră se deschise şi un bărbat sări de la primul cat, pe pământul reavăn, stropit de ploaie.

Era Henric.

Fluieratul lui de Mouy îi vestise primejdia, iar focul de pistol îi dovedise că aceasta era mare; aşa că acum alerga în ajutorul prietenilor săi.

Înflăcărat, viguros, se năpusti pe urmele lor, cu sabia în mână.

Un strigăt îl călăuzi: venea dinspre bariera Sergents. Maurevel fusese acela care strigase. Simţindu-se încolţit de de Mouy, el îşi chema din nou în ajutor oamenii, care o luaseră la sănătoasa de spaimă.

Trebuia să primească lupta sau să fie străpuns pe la spate.

Maurevel se întoarse, întâlni spada duşmanului său şi aproape pe dată îi dădu o lovitură atât de dibace, încât îi sfâşie eşarfa; dar de Mouy îi răspunse pe loc.

Spada tânărului îl izbi din nou pe Maurevel şi sângele acestuia ţâşni din două răni.

— Nu l-ai dat gata! Haide, haide! strigă Henric, care îl ajunse din urmă.

De Mouy n-avea însă nevoie să fie încurajat.

Îl atacă din nou pe Maurevel, dar acesta nu-l mai aştepta.

Apăsându-şi rana cu mâna stângă, o luă din nou, cu desperare, la fugă.

— Ucide-l repede! Ucide-l! strigă regele. Uite, oamenii lui se opresc şi desperarea laşilor nu le prieşte celor viteji.

Maurevel simţea cum îi plesnesc plămânii; respira şuierător şi la fiecare răsuflare îi curgeau şiroaie de sânge din piept; deodată, căzu istovit, dar se ridică repede şi, sprijinindu-se într-un genunchi, întinse vârful spadei spre de Mouy.

— Prieteni! Prieteni! urlă Maurevel. Nu sunt decât doi! Trageţi, trageţi în ei!

În adevăr, Saucourt şi Barthélémy se îndrepărtaseră, alergând după cei doi zbiri, care fugeau pe strada des Poulies, aşa că regele şi de Mouy se aflau singuri în faţa a patru oameni.

— Foc! continuă să ţipe Maurevel, în timp ce unul din soldaţi se pregătea să tragă cu muscheta.

— Da, dar mai înainte ai să mori, trădătorule! Mori, ticălosule! Mori blestemat, ca un ucigaş! strigă de Mouy.

Şi apucând cu o mână tăişul spadei lui Maurevel, înfipse cu cealaltă pe a sa în pieptul duşmanului, cu atâta putere, încât îl ţintui la pământ.

— Bagă de seamă! Bagă de seamă! lăsând spada în trupul lui Maurevel, căci un soldat îl ochise şi l-ar fi ucis, fiind chiar în bătaia flintei lui.

Chiar atunci, Henric străpunse cu sabia trupul soldatului, care căzu lângă Maurevel, scoţând un strigăt.

Ceilalţi doi soldaţi o luară la fugă.

— Haide, de Mouy, haide! Să nu mai pierdem o clipă! Dacă suntem recunoscuţi, s-a zis cu noi! strigă Henric.

— Aşteptaţi, sire! Credeţi c-o să-mi las spada în corpul ticălosului ăsta?!

Se apropie de Maurevel. Părea că zace fără viaţă, dar în clipa când de Mouy atinse mânerul spadei sale, care rămăsese în trupul lui Maurevel, acesta se ridică şi, luând flinta soldatului doborât de Henric, o descarcă în plin în pieptul lui de Mouy.

Tânărul căzu fără să scoată măcar un geamăt: murise fulgerător.

Henric se năpusti asupra lui Maurevel, care se prăbuşi la rândul lui. Sabia regelui nu străpunse decât un cadavru.

Regele Navarei trebuia să fugă. Larma atrăsese o mulţime de oameni şi garda de noapte putea să sosească dintr-un moment în altul. Henric căută cu privirea printre curioşii atraşi de zgomot o figură cunoscută şi deodată scoase un strigăt de bucurie.

Îl recunoscuse pe jupân La Hurière.

Întâmplarea se petrecea lângă Croix du Trahoir, adică în faţa străzii l’Arbre-Sec. Aşadar, vechea noastră cunoştinţă, mohorât de felul lui, şi care devenise mai posomorât după moartea lui La Mole şi Coconnas – preaiubiţii lui oaspeţi – îşi părăsise bucătăria şi tigăile şi alergase aici tocmai când pregătea cina regelui Navarei.

— Jupân La Hurière, ai grijă de de Mouy, deşi mă tem că nu mai e nimic de făcut. Ia-l la tine şi, dacă mai trăieşte nu precupeţi nimic. Uite o pungă cu galbeni. Cât despre celălalt, lasă-l în noroi ca pe stârv de câine. Să putrezească

acolo!

— Dar dumneavoastră? întrebă La Hurière.

— Eu trebuie să-mi iau rămas bun de la cineva. Alerg şi în zece minute sunt la tine. Pregăteşte-mi caii!

În adevăr, Henric o luă la fugă spre căsuţa din Croix des Petits-Champs, însă când ajunse în strada Grenelle se opri îngrozit.

O mulţime de oameni se îngrămădeau în faţa căsuţei.

— Ce s-a întâmplat! Ce-i în casa asta? întrebă Henric.

— Vai, ce nenorocire, domnule! îi răspunse cel căruia i se adresase. O doamnă tânără şi frumoasă a fost ucisă cu pumnalul de soţul ei, înştiinţat printr-o scrisoare că nevasta lui se află aici cu amantul ei.

— Şi soţul?

— A fugit.

— Doamna?

— Se mai află aici.

— Moartă?

— Nu încă, slavă Domnului, dar starea ei este gravă!

— Vai mie! exclamă Henric. Aşadar, sunt blestemat!

Şi se năpusti în casă.

Camera era plină de lume; toţi se îmbulzeau în jurul unui pat unde zăcea sărmana Charlotte, străpunsă de două lovituri de pumnal.

Bărbatul ei, care timp de doi ani se prefăcuse că nu-i gelos pe Henric, profitase de această împrejurare ca să se răzbune pe ea.

— Charlotte! Charlotte! strigă Henric, croindu-şi drum prin mulţime şi căzând în genunchi lângă pat.

Charlotte întredeschise frumoşii ei ochi, pe care începuseră să-i învăluie umbrele morţii. Scoase un ţipăt ce făcu să-i ţâşnească sângele din cele două răni, şi încercă să se ridice.

— Ah! Ştiam prea bine că n-o să mor fără să te văd! murmură ea.

În adevăr, ca şi cum nu aşteptase decât această clipă pentru a-şi da lui Henric sufletul din adâncul căruia îl iubise, sărută fruntea regelui Navarei şi murmură pentru ultima oară: „Te iubesc”.

Apoi muri.

Henric nu putea să mai întârzie fără a-şi pune în primejdie viaţa. Trase pumnalul din teacă, tăie o şuviţă din minunatul păr auriu, pe care îl despletise adeseori pentru a-i admira lungimea. Apoi plecă lăcrimând, în timp ce toţi cei de faţă izbucniră în hohote de plâns, fără să-şi dea seama că vărsau lacrimi pentru nenorocirea unor oameni de rang atât de mare.

— Prieteni, iubire, totul mă lasă! Totul mă părăseşte în acelaşi timp!

— Da, sire dar vă rămâne tronul! îi şopti un bărbat ce-l urmase, desprinzându-se din grupul curioşilor care se strânseră în faţa căsuţei.

— René! exclamă Henric.

— Da, sire. René, care veghează asupra dumneavoastră, ticălosul de Maurevel, murind, v-a pronunţat numele. Se ştie că sunteţi la Paris şi arcaşii vă caută. Fugiţi! Fugiţi!

— Şi mai crezi c-am să fiu rege, eu, un fugar?!

— Priviţi, sire – murmură florentinul, arătându-i regelui o stea care se zărea, strălucitoare, după un nor întunecat – nu eu spun asta, ci ea.

Henric oftă şi dispăru în beznă.